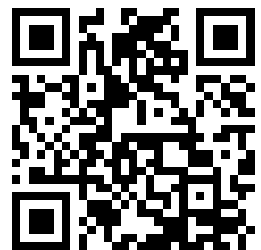
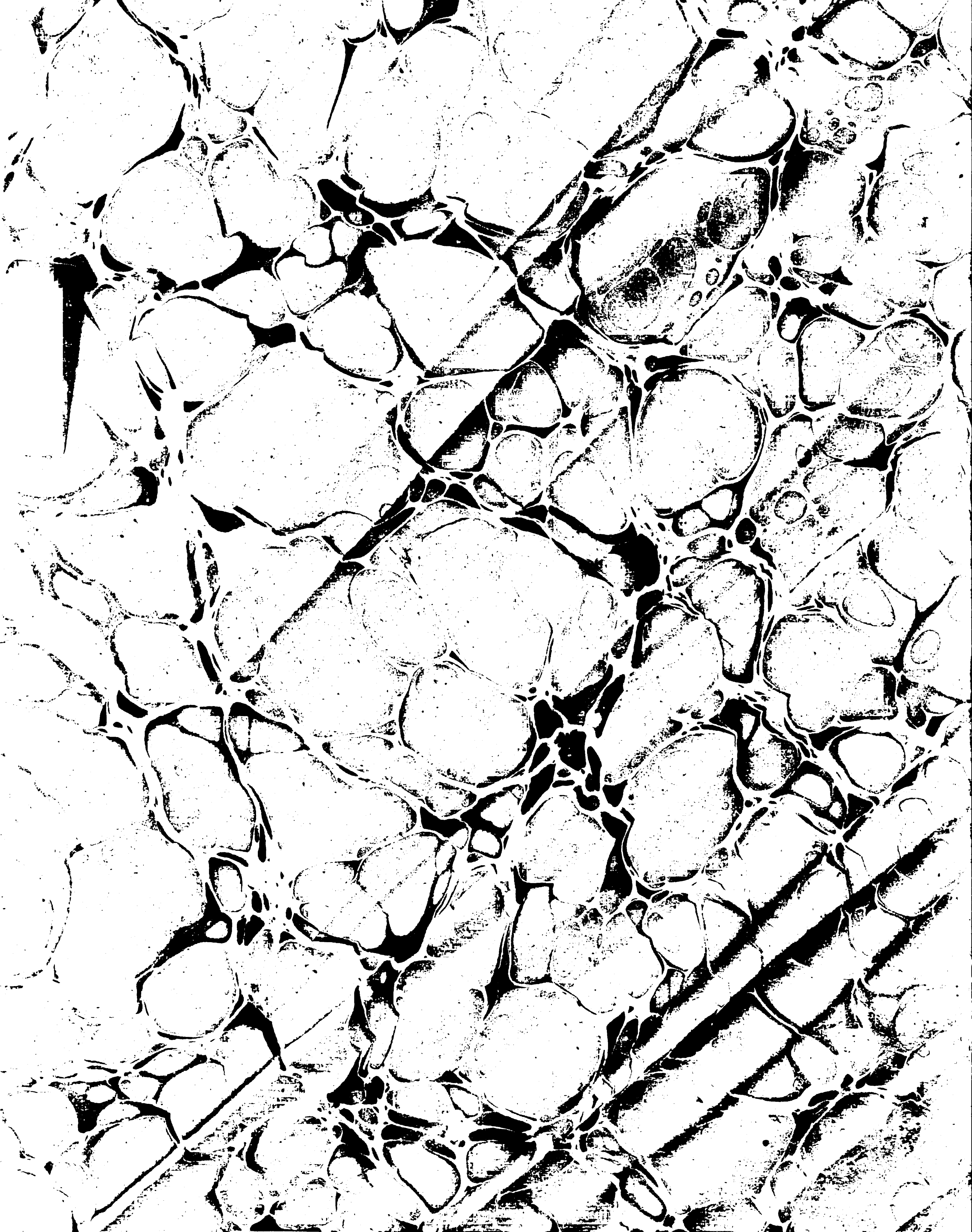
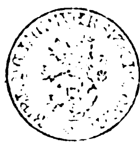

Celum

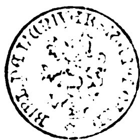
Contemplatio	Perfecti
Caritas dei	
Cordis mundicia	
Tēptatōm ppessio	
Virtutū operatio	Proficiētes
Viciorū detestatio	
Satisfactio	
Confessio	
Contritio	Incipiētes
Hec est Scala celi	

Incipit prologus in Scala celi

Enerabili ac carissimo i xpo pri Hugoni de coluberiis sancte Aquēsis Ecclesie preposito frater iohannes iunior ordinis fratruȝ predicatoꝝ filius vester humilis seipsum cū recōmendatione humili et deuota. Cū eniȝ reuerende pater impossibile sit nobis suplucere diuinū radiuȝ nisi sub velamine similitudinis ⁊ figure. vt testatur i angelica ierarchia. Hic est ꝙ mentis nostre ratio i tam excellēti luce non figitur nisi eam aspiciat per similitudines ⁊ exempla. Unde vnigenitum dei verbum vt sedentes in tenebris ⁊ in vmbra mortis ad celestia deuaret i exemplis ⁊ pabolis loquebať. eo ꝙ fortius moueant auidi9 audiātur. firmi9 retineantur ⁊ a terrenis mētem erigant ad eterna. vt Augustinus attestatur. Quia vero noster anim9 videtur ad celestia inhiare eo ꝙ delectet narrationib9 ⁊ sanctorum exemplis. idcirco ad gloriam ⁊ honorem omnipotentis dei ⁊ beatissime virginis matris eius beati Dñici patris mei ac beatissime marie Magđ. hanc scalaȝ celi composui vt per eam interdum postposito alio studio terreno et curioso ascendamus ad cōtemplanda aliqua de eternis. Latera autem huius Scale sunt duo. videlicet ognitio supernorum ⁊ amor eoꝝ. Ex quib9 excludūť diuersa peccata ⁊ fecundanť virtutes. Gradus huius Scale sunt diuerse materie q̄ secundum alphabeti ordinē cōtexuntur. Que ne contemnātur a legentibus expono libros a quibus flores degi secundum quod a deo ē mihi donatum. Ex glo. hieronimi super Bibliam. Ex summa fratris Vincentii. Ex libro magno de. vii. doīs spūssčti Ex Mariali magno. Ex libro de vita ⁊ perfectione fratrum predicatorū. Ex alphabeto narrationū. Ex vitas patrum. Ex libris dialogoꝝ Gre. Ex floribus sanctorum iacobi de voragine Ex historiis scolasticis Ex historiis ecclesiasticis. Ex speculo exemplorum iacobi de vitriaco. Ex gestis summorum pōtificum. Ex historia tripertita Ex gestis lombardorum. Ex gestis karoli magni. Veruȝ aliqua interdum inserui applicando ad mores uel recitando q̄ ita conscripta non repperi sed i predicationib9 alioꝝ audiui. Suscipiat ergo vestra benignitas meos labores et hanc recollectionem exēploꝝ breuem. ⁊ supplico vobis ⁊ cuicūꝙ legenti vt pcant mee ignorātie. et me pticipem faciāt i spiritualib9 bonis. vt attingere possim terminū eterne beatitudinis. vbi non in exēplis sed in luce splendida contemplabimur infallibilē veritatem. Grad9 vero huius partis patebūt i pcessu. Explicit plog9

De abstinentia

Abstinentia multa bona facit. Primo eni satiat. Legitur i vitaspa. ꝙ quidam heremita fugiēs osortiū hominum igressus est hemum vt per abstinentiaȝ maceraret corpus. qui priuatus ibidem omni cibo deus dedit sibi in porta celle fontē

vnum dulcissimū ⁊ palmam qua vte/
batur ad cibū. Heremus ē pnīa. fons
ē plenitudo gracie palma est crux. q̄ re
ficiunt peccatores seperatos a delicis
mūdanis. Item ad idem. Quidam
sanctus heremita summe diligens mel
fugit ad heremum ī quo non reperiūt
nisi cente ⁊ tribuli. Dum autē fame mo
lestatus in via poma pulcerrima non
inuenisset. sciscitabatur intra se si come
deret. ⁊ cognito ꝙ forte cib9 alliceret
eum comedere ɔtempsit. sed per ange/
luꝫ non derelict9 docuit eum vti radi
ce herbe mire dulcedinis et fonte mire
suauitatꝭ Heremita peccator ē. mel pec
cati delectatio. heremus pnīa sepata
a consolatiōe mūdana .fruct9 reperti
honores diuicie laus ⁊ amicicia parē
tum. quib9 contemptis deus prouidet
radicem virtutum scꝫ caritatem et fō/
tem dulcissimū lacrimaꝝ. Secundo ab
stinentia sanat. Dicitᷣ ꝙ quidam fugi
ens ad heremum fame vexat9 incepit
comedere radicem quarundam herba/
rum nimis laxatiuaꝝ ita ꝙ fere visce/
ra emittebat. Dum autem deum roga
ret vt virtute abstinentie eum iuuaret.
subito quoddam animal nomine dor
cax affuit eū docens discernere sibi uti
les a nociuis. Fugiens ē religios9. he/
rem9 religio. radix laxans pentū affec
tio ⁊ secularium negociatio que laxāt
ad transgressionem regule. et ad dimis
sionem deuotionis. animal ē mundus
uel dyabol9. q̄ si aspiciantᷣ per eos di
gitur bonum ⁊ refutabitur malum.
Ad idem. Quidam prelatus fuit qui
deliciis affluens efficiebatur languid9
nec medicinis poterat curari. Cum au/
tem semel legisset ꝙ abstinētia essꝫ me/
dicina corporis ⁊ anime. ⁊ ipse totus
esset corrupt9 ⁊ in corpore et in mente
⁊ ex bona medicina utriusqꝫ recupera/
ret sanitatem. diuersis delicis ⁊ pom/
pis ɔtemptis intrauit ordinem Cister
cieñ. Quod audiens quidā archieps
ad eum uisitandum accessit. ⁊ reperiēs
ipsum totum curatū dixit ei. Miror
multū qūo delicie ⁊ medicine nocebant
⁊ fabe ⁊ olera vos curauerunt. cibaria
abhorrebatis dilicata ⁊ nunc comedi/
tis sicut lupus. Tunc ille respondit.
Domine ueꝝ dicitis. sed ego feci sicut
lupus. sicut etiā faciunt aquila serpēs
⁊ ceruus q̄ dum grauantur corruptis
humoribus ⁊ uolunt uetustatē depo/
nere. abstinent ⁊ ieiunant. Sic ego fe/
ci aliter sicut illa a ueneno et uetustate
fuissem ɔsumptus. Tercio deū pla/
cat. Legitᷣ ꝙ dyabolus ī principio or
dinis fratrum predicatoꝝ fratres mlᵗ
tis doloribus ⁊ afflictionibus uexa/
bat. ideo statuerunt ut in fine matutī/
naꝝ cantaretur responsorium. Te sanc
tū dominum. ut sic per beatos spūs.
spūs maligni reprimerentᷣ. Tunc dy/
abol9 per os cuiusdaꝫ demoīaci vno
mane īcepit clamare. O miseri quid cā
tatꝭ. nec q̄ꝫ sublimes sūt illi quoꝝ adiu
toriū postulatꝭ nouistis ego hoc noui
q de eoꝝ ɔsortio corrui. Et cū nō hē
am in quo possem facere abstinentiaꝫ
non possum illuc ultra ascendere. sed
si tantum haberēꝫ de carne quantum ē
in pollice manus. tantum facerem de
abstinentia ꝙ adhuc ad altiorem sta
tum ascenderem. Item ad idem Fu
it quidam diues q̄ q̄ntum poterat de
corpore suo curabat delicias ī cibis ⁊
potibus. in ungentis ⁊ balneis. ī lectis
indumentis et ornamentis auidissime
requirebat. Quia uero erat sapiēs quo

ad mūdū· Factus est senescallus regis Francie ⁊ inter deliciis affluebat ꝙ uix pinguedo eiꝰ per cutem poterat restrīgi· Cocus āt suus qui ei cū magno studio seruiebat dixit ei semel· O quanta magna inflammatio erit dn̄e mi carissime qn̄do ista pinguedo uestra erit ꝯiuncta igni inferni Quod considerans incepit dicere intra se Vere iste dixit uerum· nam ⁊ caro mea erit cibꝰ uermiū ⁊ lardus demonū· sed sic nō erit· ⁊ assumpta penitētia deū per carnē placauit per quā offensus ⁊ contemptꝰ fuerat· Quarto abstinētia gratificat·

Legit' ꝙ quidā habuit semel paruū canē ⁊ nobilē in curia cuiusdā nobilis quem tradidit nutriendū cuidā diuiti volens eum sic ex inuidia exhereditare Qui canē suscipiēs eū inclusit in camera nutriēs de furfure Quod canis olfaciens incepit flere ⁊ eiulare nimis· Tandem ieiunio maceratꝰ incepit cū dolore gustare· postea bene comedere· sic assuescens paulatim factus est pinguis· Cum āt predictꝰ nobilis canē requisisset cum aspectu suo pulcrior ⁊ gratiosior est presentatꝰ· Nobilis est deus· canis caro· inimicꝰ dyabolꝰ. diues anima que duꝫ in camera abstinentie in abstinētia tenet corpꝰ. gratissimū reddit ipsum deo· Itē ad idē· Quidaꝫ monachi accedētes ad abbatē hdyā· impleti cogitationibus curiosis dixit eis· Fratres mei erubescite· qꝛ quanto corpus uestꝝ est magis albū pulcrum ⁊ rubicūdum· tāto aīa plꝰ iacꝫ mortua ⁊ fetida apud deū· Nō em̄ piguedo ē grata apud deū· Quinto dulcorat·

Vnde quidā propter asperitatē ordinis exiēs habuit quēdam obuiū sibi dicentē· Quare miser existi ordinēꝫ? respondit· Duriciaꝫ panis ⁊ lecti acerbitatem ⁊ uilitateꝫ uestiū sustinere non poterā· Tunc ille· Veni ostendam tibi optimā medicinā cōtra ōnia ista· Tūc ostēdit sibi uulnera xp̄i ⁊ dixit· Intinge panē in hoc brodio. adiūge sanguinem tuo uino· lectū cruci· ⁊ uestes nuditati xp̄i· Qui cum fecisset deuotione repletus ad monasteriū est reuersus·

Sexto opera dyaboli ⁊ efficaciam extinguit· Vnde dum quidā discipulꝰ requireret a quodā scō p̄re quō posset demonē superare· carnis desidꝰia refrenare· ⁊ cogitationes mūdanas uitare· Respōdit· respice ad ollā· ad ignē· ad lupum· ad castrū· Nam olla cessat bullire subtracto incēdio· ignis extinguit' subtractis lignis· lupꝰ expellit' subtracto cibo· castrū subiicit' subtracto populo. Cor humanū est olla buliens per corrupta desideria· est ignis ardēs per cogitationes uarias· est lupus per inordinatū appetitū cibi ⁊ potus· ē castrum rebellans per diuersa desideria· Et iō subtrahēda sunt alimēta cuiuscunqꝫ male societatis· delectationis· euagationis ⁊ inordinate comestionis

Septimo nobilitatē cordis demonstrat. Vnde legit' ꝙ cum Alexāder interrogasset in quo esset magna nobilitas Respōdit quidā sapiēs· In parua cura cibi ⁊ potꝰ ⁊ multiplicitate uirtutuꝫ quod ostēdit exēplo· Aues q̄ sunt nobiliores plus habēt de plumis minus de carne ⁊ minꝰ bibūt· Quo attēdēs Alexāder licet sitiret multū aquam frigidam bibere noluit· eo ꝙ ipse solus de ea poterat satiari Octauo humiliat· In uitaspatꝝ dicit' ꝙ cum quidā sanctus volens ostēdere abstinētie uirtutem dicebat ꝙ licet leo essꝫ ferox captꝰ

per gulam semper est humilis ⁊ uerecū
dus. Hoc idem pꝫ de lupo. ⁊ ideo ie/
iunat multū post talē captionem. nos
sumus capti per gulaꝫ. ⁊ ideo debemꝰ
ieiunare. Nono hostes superat. Le
gitur in historia tripertita ꝙ quidam
draco pessimꝰ deuorabat hoīes nec ꝑ
uirtutem armorū uel hominum expelli
poterat Quod attendēs quidā sanctꝰ
dixit. Carissimi uirtꝰ draconis non est
fortior ꝙ̄ uirtꝰ demonis. sꝫ uirtus de/
monis expellit' per ieiuniū ⁊ per orati
onem. ⁊ iō affligamꝰ carnē nostram ⁊
corpora nr̄a per ieiuniū ut deus misere
atur nostri. Qui cum per decem dies fe
cisset conuocato uniuerso ppl'o dixit.
Ut omnes cognoscatis quāta sit uirtꝰ
ieiunii uolo ut oēs expuatis ī pelum
Tunc ipse accipiēs sputa fecit circuluꝫ
circa draconem. qui non ualēs īgredi
extunc mortuꝰ est. Tunc ille sanctꝰ in/
cepit clamare ⁊ dicere. Sicut uirtus ie/
iunii corporalis īterficit draconē huc.
sic uirtꝰ ieiunii spūalis expellit omneꝫ
uirtutē ⁊ tēptationē demonis Non ie
iunetis ut demones q nunꝙ̄ comedūt
sed uolūtatem malā seruāt. nec ieiunetis
ut iudei qui de die abstinēt ⁊ de nocte
crapulis ⁊ imundiciis uacāt. nō sicut
medici qui ad saluteꝫ corporis tm̄. nō
sicut auari qui conant' bursam implere
Decimo sapiētiā demōstrat. Legit'
ꝙ semel fuit quidam qui habuit duas
domos. unā plenā pallea. aliā plenam
diuitiis ⁊ auro repletā. Accidit aūt ꝙ
in utraqꝫ erat ignis accēsus. Quod au
diens dominꝰ domus cucurrit ad illā
que erat palleis plena omittēs illaꝫ q̄
erat plena auro. ⁊ sic utraqꝫ erat igne ꝯ
sumpta. Domꝰ plena diuitiis aīa ē
ignis est peccatū. ille āt est prudēs qui
ieiuniis ⁊ afflictionibus corpus mace
rat. ⁊ fatuus ē ille qui ad delectabilia
mūdi tm̄ intēdit. Undecimo cogni
tionem mādatoꝝ dei ꝑstat. Uñ in ui/
taspatrū legit' ꝙ cum quidā requireret
que esset uia celi. ei ē respōsum. Sta in
medio uie abstinētie attinges ad deū.
Quod cū ille requireret latera huiꝰ uie
respōsum est ꝙ quidā sunt sicut porci
qui impinguati comedere nō possunt
Quidā sicut lupi qui de die ieiunāt. de
nocte uero deuorāt. quidam sicut ona
gri. qui uēto pascunt'. quidā sicut timi
di qui pre tristicia comedere nolūt. qui
dam sicut frenetici uel blasphemantes
quidam sicut lunatici ut choreizantes
⁊ tales ōnes stant iuxta latera uiaruꝫ.
⁊ ideo ad xp̄m non attingūt. Duo/
decimo coronat. Legit' in uitaspatrū
ꝙ cum quidā sitiebat ponebat āte ocu
los suos ampullā aque splēdētis. qui
cum fuisset interrogatꝰ quare hoc face
ret. rn̄dit. ut de maiori desiderio maio
rem coronā habeā. Tredecimo illu/
minat. Legit' ꝙ quidā sapiēs Romu/
lus nomine stetit ad tres dies a potu.
qꝛ accedere deberet ad cōsilium ut cla/
rius ⁊ discretiꝰ respōderet ⁊ euidentiꝰ.
Quid ergo debet facere pctōr qui co/
ram deo est respōsurꝰ. Quartodeci/
mo castitatē seruat. Uñ dicit' ꝙ dum
Honoratꝰ abbas ꝯuiuiū faceret. car/
nes cuidam ad comededū dedit pue/
ro. quas cū ille respueret propter casti
tatem. dum fuisset missus ad haurien/
dum aquas cum urna piscis pulcerri/
mus uisibiliter intrauit. Qui cū effun/
deret aquam in cōuiuiū. piscis in medi
um saliēs paratꝰ ⁊ coctus datus ē pu
ero. q de eo comedēs per uirtutē absti
nentie extincti sunt in eo omnes motꝰ

carnales Quītodecimo regulat. Un̄
dicit᷑ ꝙ duo simul fuerūt in mensa. ⁊ v
nus comedebat parū ⁊ unꝰ multū. Cū
aūt ille qui comedebat multū reprehen/
deret aliū. respōdit se melius eo come/
disse. Quod ille ꝓponēs cuidā sapiēti
dixit ꝙ uerū dicebat. nam qui nutrit a
nimam ⁊ auget uirtutes meliꝰ comedit
q̄ q̇ nutrit uermes ⁊ uicia multiplicat.
quia uero gulosus erat ⁊ hm̄oi. iō ille
male comedit ⁊ alter bn̄. Sextodeci
mo est rapinaꝝ restitutiua. Un̄ dicit᷑
ꝙ quidā prelatꝰ semel erat qui nō co/
medebat carnes. tn̄ faciebat multas ra
pinas ⁊ iniustas exactiones ⁊ alia mul
ta mala. Cum āt semel exheredassꝫ unā
uiduaꝫ cum omnibꝰ filiis suis. accessit
ad eū uidua dicēs. Dn̄e tu nō comedis
carnes mortuas ⁊ coctas. ſꝫ uiuas. qꝛ
iīuste depdaris nos. deuora ergo nūc
duos filios meos ⁊ comede eos. qđ il
le audiēs ⁊ cōpunctꝰ restituit ei ōnia.

Decimoseptimo est diuitiarum dei donatiua. Un̄ quidā senex dixit ꝙ e/
rat damis paradisi si essꝫ discreta. ⁊ ad
didit exēplum. Semel quidaꝫ hō fuit
habēs gallinā a qua habuit diuersos
pullos ⁊ oua. ⁊ cōsiderās secū ꝙ cum
oua nascerent᷑ ex gallina ꝙ infra galli
nā omnia essent futura. ⁊ aperiēs gal/
linam perdidit oua ⁊ gallinā. Gallina
est caro. oua sunt operationes. Qn̄ er/
go in uno actu uult dicere omnē ope/
rationem uirtutis sepdit᷑ ⁊ corrūpitur

Itē ad idē. Quidā sanctꝰ heremita
rogabat deū ut sibi regulaꝫ ostenderet
abstinētiā faciēdi. Cui apparēs angelꝰ
dixit. Miles cum ponderosis armis
non potest bn̄ uł recte pugnare. Equꝰ
sine freno punctꝰ calcaribꝰ ad ꝑcipiti
um uadit. Infirmitas de calida mate/
ria periculosior est q̄ de frigida. nauis
onerata periculosiꝰ regit᷑ i medio ma/
ris q̄ non onerata. Equꝰ fatigatus in
mane non cōplet dietā. Tene ergo me/
dium in abstinētia. quia est regula dei
talis.

De accidia.

Accidia multa mala facit. Pri/
mo est operis dei neglectiua.

Dicit᷑ ꝙ quidā habuit uineaꝫ
plenā diuersis herbis corruptis. bonā
tamē ad productiōnē uini Et iō misit
filiū suū ad uineā predictā ut eradica/
ret malas herbas. Qui cōsiderās mag
nitudinē ⁊ multitudinē herbaꝝ fuit ui
sum sibi impossibile ꝙ posset eaꝫ pur
gare. quare sub umbra ad dormiēduꝫ
se proiecit. Pater uero eiꝰ ueniēs inter
rogauit quare dimiserat operari. Cui
ille. Vidi tantā multitudinē ꝙ uiginti
homies nō sufficeriſſent. Cui pr̄. Si mō
amouisses unā herbā. cras aliā. ⁊ iteꝝ
postcras aliā. Finaliter purgasses uine/
am. ſꝫ qꝛ nunq̄ incepisti nunq̄ finies.

Iste pr̄ est deus. filiꝰ hō. uinea ē a/
nima. male herbe sunt pc̄ā mortalia.
quia uero hō nunq̄ incipit perfecte e/
uellere herbas corruptas. iō nunq̄ fiūt
etur purgatio peccatoꝝ sed magis cre
scunt. Secundo accidia est rōnis ab
sorptiua. Un̄ in uitaspatꝝ dicit᷑ ꝙ q
dam iuuenis semel interrogauit i mor
te quēdam sapientē ut diceret uerbum
edificationis. Cui ille. Fili respice ad
solem. terrā. formicā. ⁊ gallū. Nam sol
quēcunq̄ actuꝫ magnitudinis uideat
non tamē abscōdit bn̄ficiū sue clarita
tis. nec retrahit᷑ ab ordine suo uel cur/
su. Sic nec tu opera pietatis amittas
propter cuiuscūq̄ magnitudinē nec re/
gulam nec ordinē charitatis. Secūdo

respicias formicā que in estate congregat meliora grana de quib9 in hyeme uiuit· sic tu in uita operari debes ne necessitatē in morte patiaris· Tercio attende ad terrā que cum magna intemperie ꝛ aduersitate omniū creaturaruꝫ producit arbores ꝛ fruct9 earuꝫ· quibus ablatis sine ōni retributiōe meliora ꝛ similia ꝑducit ad usum· Tu ergo fili sic ta faciēs thesaurū sapiētie possidebis· Quarto respice ad gallū p uerberando se cum alis suis horas noctis non obliuiscit᷑· Tu ergo fili ꝛc· Tercio est maloꝝ culpe donatiua· Dicit᷑ ꝙ semel fuit un9 qui habebat comitatum pulcerrimū· ne ergo heredes sui se diuerterēt ad alias regiones pigrioribus de suo genere uoluit comitatuꝫ legare· Fuerūt āt quinqꝫ multrum pigri Prim9 enim pre pigricia claudēdi os in quo panē habebat sinebat vt aues auferrēt sibi· Secund9 habebat pedē iuxta ignē ꝛ pre pigricia retrahēdi sinebat tibiā cōburi· Terci9 sedebat et ꝛ ueniebāt mures ꝛ rodebāt sibi aures usqꝫ ad cerebrū· ꝛ solū pre pigricia recedendi destruebat᷑· Quartus habebat funem in collo ꝛ gladiū in manu ꝛ stabat supra cellam q̄ cōtinue sibi subtrahebatur ꝛ pre pigricia eleuādi manuꝫ ꝛ scindēdi cordā permittebat se suspēdi· Quint9 iacebat in lecto ꝛ duo stillicidia cadebāt super faciē ꝛ oculos suos ꝛ ex pigricia uertendi caput perpetuo excecabat· Spiritualiter loquendo. Comes iste est dyabolus· ꝛ parentes sunt quinqꝫ genera peccatoꝝ· Primus est pcc̄ōr cui de9 dedit uerbū gratie ꝛ correctiōis· ꝛ nihilomin9 sustinet ꝙ aues·i·adulatores uel homines dyabolici auferūt ꝛ arripiūt sibi· Secūdus est pcc̄ōr sequēs malā societatem qui cōburit᷑ perdēdo bonā famam et bona tēporalia· solū per pigriciaꝫ trahendi se ab illis. Terci9 ē qui se occupat cōfabulationib9· subtractionib9· immūdis locutionib9· ac fallaciis corruptis· nec deficit sibi nisi uirt9 recedēdi· Quart9 est uiuēs in trāsgressione peccatoꝝ stans supra cellā subtractibilis uite habens gladiū posse cōfitēdi in manu ꝛ permittit se suspēdi per cordam peccati propter pigriciā cōfitēdi Quintus ē desperās de mīa dei· Naꝫ stillicidia diuini timoris iudicii ꝛ terroris ꝛ multitudinis peccatoꝝ percutiūt oculos mētis sue ꝛ solū propter pigriciam cōuertēdi se ad misericordiaꝫ dei excecat᷑ dānatione eterna· Quarto ē doloris corporis augmētatiua· Dicitur ꝙ quidā quadrigari9 de quadriga cadēs in lutū ꝓfundissimū petebat adiutoriū a trāseuntib9· Cum igit᷑ quidam manū sibi porrigeret in auxiliū· iste man9 tenēs infra lutū· nec extrahere nec alteri porrigere uolebat· Qd̄ ille attēdens dixit illi· Tu nō iuuas te nec ego te iuuabo· et sic remane in loco piger· Ista quadriga est penitētia ꝛ habet duas rotas· una est amor boni· alia odium mali· Equ9 āt hui9 quadrige est mīa dei· ex ista cadit peccator in lutū peccati· nihilomin9 os clamat interdum ad uirginem ut adiutoriū prestet· sꝫ quia ipse se nō iuuat manifestando peccatū in peccato morit᷑ ꝛ dimittitur tanqꝫ piger· Quinto est bonorum omniū priuatiua. Dicit᷑ ꝙ quidā sanct9 pr̄ rogauit deū que esset uita p quam attingeret ad gloriā beatoꝝ· uidit āt angelū dei stantē in angulo celle qui ex diuersis filis composuit funem·

quo completo iterū recipiebat· tūc ait
angelus ad eū· fuge uinculū pigricie q̄
inducit paupertatē·uilitatē· ⁊ afflictio
nē.⁊ operare instāter uiues uita eterna·
Sexto est fatuitatis ⁊ stulticie obser
uatiua· Vn̄ dicit᷑ q͞ quidā sanctus pa
ter nolens corrigi per angelū eo q͞ dili
gebat ociositatē duxit eū semel per v/
num monasteriū godiardoꝝ in quo e
rant multe camere· In prima erāt qui/
dam milites qui solo timore deiciebā
tur de equo qn̄ audiebāt nomē unius
militis qui nondum erat uisus·Quod
cum ille q̄reret qui essent illi. respōsum
est ei· Isti sunt q̄ propter timorē mun
danum ⁊ tēpus futurū deiciunt᷑ pigri
cia ⁊ timore· In secūda erant quidam
detenti qui nullo alio uinculo sed sola
pigricia erāt ligati· ⁊ isto querēti q̄ es/
sent isti·respōsuꝫ est q͞ qui ex tedio bn̄
faciendi cōtemnebāt precepta· In ter/
cia erāt quidā qui tenētes panes ī ma
nibus mordebāt lapides pane dimisso·
⁊ isti sunt qui inanibꝯ uerbis adheren
tes sermones dimittūt·In quarta erat
infirmꝯ medicinā salutiferā iuxta se ha
bens·nec attēdebat ad grauitatem in/
firmitatis·nec ad medicinā sanantē· et
isti sunt ignorātes·In quinta erat vnꝯ
loquēs cum alio sine quo bonum ne/
cessarium sibi nō obtinebat nisi ipsum
respiceret·nec tamē respicere curabat·⁊
isti sunt indeuoti qui negligēter horas
dicunt·In sexta erat unꝯ magister do
cens scholares. qui quāto plura osten
debat·tāto plura obliuiscebant᷑· ⁊ isti
sunt dissoluti religiosi. In septiā erāt
quidā qui quāto plꝯ calefaciebāt· tan
to plus frigidi erāt·⁊ isti sunt tribula/
ti· In octaua erāt quidā qui quanto
plus impinguebant᷑· tāto macilentio/
res fiebant· Isti sunt auari· In nona
erant quidā qui quanto in maiori pe
riculo belli·latronū·ignis·⁊ aque erāt·
tanto suauius dormiebāt·⁊ isti sunt q̄
confidentes in lōgitudine uite firmant se
in deliciis mūdi. Septimo accidia ē
diuine laudis īpeditiua· Quidā mo/
nachꝯ tēptabat᷑ pigricia quotiēs erat
ad matutinas surgendum·unde ex ti/
more uigiliaꝝ perfundebatur sudore·
putās āt hoc eē ex infirmitate· uestibꝯ
se cooperiebat·Cum āt quadam nocte
ceteris dormientibꝯ ipse uellet surgere·
dyabolꝯ sub lecto eius clamauit·noli
surgere·noli corrūpere sudorē tuuꝫ qꝛ
tibi non expedit Qd̄ ille illusionē dya
boli attēdēs decetero ad diuinas lau
des studiosius anhelauit· Octauo
est ignis demonis accēsiua· Vn̄ in vi/
taspatrū legit᷑ q͞ cum quidā non pos/
set stare in cella propter calorē ⁊ ociū·
dixit quidā pater Fili ignis demonis
ē duplex·paruꝯ ⁊ magnꝯ· Paruꝯ ignis
est accidia ⁊ ociū·⁊ ex isto inducit᷑ ma
ior qui ē ignis dānatoꝝ· Si ergo uis
extinguere ⁊ a te expellere maiorē ignē
expelle ociositatē ⁊ pigriciā a mēte tua
Itē ad idē· Ad iudicē quēdam ve/
nerunt pauper ⁊ diues qui seminauerāt
fabas cōiunctim· Pauper pre pauper
tate comedebat folia fabaruꝫ ⁊ pueri
sui·⁊ ideo quia nō poterāt ita bn̄ fruc
tificare diues petebat totū granū· Tūc
iudex. Folia sunt ad mittēdum·sꝫ gra/
num ad diuidēdum· Itē ad idem·
Quidā habuit pigrū seruitorē·quē uo
cans ait· Est ne dies·respōdit nō· Cui
dominus· Pluit ne·tūc ille uocauit ca/
nem quem madidū sentiens. respondit
sic·Cui dominꝯ· est ne ignis in domo·
tunc ille cattū uocās ⁊ calidū repēriēs·

ait sic· Cui dñs· Surge ⁊ sterne equum· si dies est date nobis comedere· si nox sinite nos quiescere·

De adulatione·

Adulatio multa mala facit i nobis· Primo est deceptiua Vñ dicit' in fabula q corui9 semel stabat in arbore ⁊ tenebat in rostro peciam carnis uel caseũ· ad quem uulpes properãs adulãdo dixit· Dñe ego amiciciã ⁊ familiaritatẽ magnã habeo ⁊ audiui q inter ceteras aues vos optime cãtatis· ⁊ iõ placeat vobis q audiam uocẽ uestrã· ut possim uerũ testimoniũ dicere· Ad quod ille attendens incepit clamare· pecia carnis dimissa· quaȝ ille arripiẽs comedit ⁊ dixit Domine in ueritate diu est q non audiui uocẽ magis gratã mihi· Coruus est nobilis· vulpes ẽ hystrio ⁊ adulator· pecia carnis sunt bona tẽporalia ad q̃ habẽda fingunt dolos ⁊ mendacia·

Secũdo est dyaboli attractiua· Legitur in hystoria Romanoꝝ q semel fuit disputata q̃stio· quis fuerit peior homicida· an adulator· uel interfector hominũ· ⁊ fuit determinatũ q adulator. qꝛ adulatio est nutrix filioruȝ demonis. ⁊ uenenũ anime proditorium· quia rep̃sentat placida· licȝ nociua differentit. Tercio est dei oditiua· Legit' in historia triptita q cum quidã princeps ad spectaculũ unũ cum ueste aurea ⁊ ornamẽtis insignib9 processisset· uidẽtes eũ sui qui in excessu eum amabant· ei dixerũt· Non est cõgruum de cetero ut te honorem9 ut hominẽ· sed tanq̃ deo reuerẽtiã exhibeam9. Quod ille nõ abhorrẽs subito supra arborẽ iuxta quã sedebat uidit bufonem summe horribilis magnitudinis· Quo uiso dixit· Ira dei super me est· ⁊ deceperunt me uerba adulatoria uestra· non sum de9 sed lutũ Quia uenenum illius bufõis iã penetrauit ultima mea· quo dicto expirauit· Quarto est maloꝝ oĩm augmẽtatiua· Duo hoĩes un9 uerax ⁊ alter mẽdax accessẽrt ad regionẽ symearũ· Quos uidẽs symea superior inter ceteras stans supra cellã dixit Hi homines sunt insidiatores· ⁊ iõ volo probare eos qui sint· ⁊ uocato mendacioso dixit ei· Quis sum ego? Cui ille dixit· Vos estis imperator· ⁊ isti sunt comites uestri· Quo dicto iussus ẽ p̃miari. Verax ãt intra se dixit Iste mẽdax sic remuneratu9 est qꝛ dixit falsitatem· maiora munera mihi dabunt' si dixero ueritatẽ. Cum ãt interrogasset· quis sum ego· respondit uerax· Tu es symea· ⁊ õnes isti sunt similes tui· tunc iussus est dentib9 ⁊ unguib9 laniari et expelli de regione illa·

De Adulterio·

Adulterium multa mala facit· Primo eñ est demonis sacrificium· Legit' q cum beat9 Andreas cõcubinam cuiusdã p̃positi conuertisset· tradidit ei euãgeliũ in memoriam passionis xp̃i· ⁊ ut peccatũ ardẽtius uitaret Quia uero uxor prepositi adhuc haberet eã suspectã· tradidit eã ribaldis ut cũ ea cõplerẽt uicia· Cuȝ ãt duo uestes ei9 frangerẽt ⁊ vi uellẽt eaȝ opprimere· subito ipsa clamãte ad deũ mortui ceciderũt· Cum ãt uxor prepositi se balnearet cuȝ uno adultero a dyabolo suffocat' Mulier aũt liberata ⁊ cõfortata per angelũ rogabat deuȝ ut eos suscitaret a mortuis ⁊ narrarẽt q̃ntum erat odibile deo adulterii peccatũ Qua exaudita ⁊ illi resuscitati incipe/

rent clamare φ adulteriū erat sacrifici/ um demonis·in quo furtū· periuriuz· ⁊ duo carnis uicia simul offerebantur demoni in uituperiū dei· Secūdo ē adulterāti obprobriū. Dicit᷑ φ qdam sanctus fuit semel qui habuit uxorem adulterā. deduxit eā ad quēdam fon/ tem ⁊ dixit ei· Si es adultera rogo de/ um ut ista aqua frigida oburat man⁹ tuas·si non rogo ut maneat in suo esse Cum āt intra aquā posuisset man⁹·si/ cut ab igne retraxit obustas· suam er go cōfusionē ferre nō ualēs· fecit inter fici uirū suū·q₂ uero pro iusticia pass⁹ fuit cepit facere miracula uxore icredu la permanēte ⁊ asserēte φ non crederet nisi an⁹ suus cātaret·quod ⁊ factum ē in cōfusionē sui ⁊ reuelatione peccati·

Tercio ē demonis mediū· Quidam habēs pulcerrimā uxorē mane surgēs iuit ad negocia sua·qđ uicin⁹ percipi/ ens ad uxorē ꝓximi ē igressus. q̄ cog nita statim exiuit. Rediēs āt uir ei⁹dū cōfabularet᷑ cum uxore ipse cognouit φ ab alio q̄ᵃ a se fuerat uiolata·q̄ flēs rogabat deū ut suā iusticiā ostenderet super illū qui maculauerat lectum suū Cum āt adulter uellet ingredi ecclesiaz subito a demone est arrept⁹· Cū autez cum capite percuteret · lapides subito expirauit · Quarto est mortis sup/ pliciū·Dicit᷑ φ quidā rex habuit uxo rem adulterā·cum āt requireret cōsiliū qua puniret᷑ pena·respondit quidā sa piens·In domo mea erat nid⁹ ciconi/ arum·cum āt femella adulterata fuissꝫ ⁊ eius masculus adulteriū cognouit ip sam subito interfecit·Si ergo natura ī fert mortē adulterāti quid debet face/ re rō que pl⁹ separata a carne est·

De Aduocato·

Aduocat⁹ multa mala facit et multa ipsis accidūt. Primo ē eterna dānatio·Dicit᷑ φ qdaz princeps fuit uisus in pena inferni ubi in quodam loco erāt olle plene auro li quefacto· in medio āt erat balneū fer/ uentis auri·in quo ipse balneabatur ⁊ cruciabatur clamās· Uenite aduocati mei qui uiliores estis q̄ᵃ meretrices uen dentes uiliorē partē· uos āt meliorem Itē uiliores usurariis qui lucrant᷑ in temporalibus·uos āt sapiētiā ⁊ intelli gentiam uēdidistis·uiliores estis om/ ni creatura empti xp̄i sanguine·cuz res uenerabiles exhibueritis ad omnē in/ iusticiā· Itē ad idē·Quidam habu it filiū ⁊ uenit cum eo ad quēdaz sapi entem·⁊ dixit ei· Domine pauper sum ⁊ uellē ditari·⁊ q₂ aduocati summe di tantur. si cōsulitis uellē filiū meum fie/ ri aduocatū· Cui sanct⁹ senex respon dit. Quicūq₃ fit aduocatus statim po nit sibi ad collū unā scalā duodeci gra duum·qua mediāte descēdit ad dāna tionem eternā·Cui⁹ latera sunt honor ⁊ auaricia · ⁊ prim⁹ grad⁹ huius scale est·non subuenire miseris · q₂ qui non subuenit tollit· Secūdus gradus est in iustam cām suscipere ⁊ defendere despe ratam·Terci⁹ gradus est sustinere cau/ sam quā in ꝓcessu cognoscit iniustam Quart⁹ est inducere ad cōpromissum quādo sciūt iniustā cām· Quītus ē per ignorātiam uel neglīgētiā perdere cau sam iustā uel detestādam·Sext⁹ ē im/ moderatū lucrū accipere· Septimus ē obtinere iniustas dilationes. Octau⁹ est odiū contra aliā partē·Non⁹ ē fal/ sa allegatio testiū·instrumētoꝝ·uel le/ gum·Decim⁹ est uēditio sciētie·Unde cimus est inanis gloria· Duodecim⁹ ē

infidelitas. Et iō cum isti talib9 malis sint onerati. cōsulo tibi q damnatōem eternā nō preponas saluationi aīe filii tui. Secūdo est ecclesie destructor. Legit' q quidā aduocat9 mortu9 por tabat' ad ecclesiā. Cum aūt esset iuxta portā ecclesie porte clauserūt se. nec po terant ipsum introducere ad ecclesiam Cum āt quidā sanct9 rogaret deū3 vt reuelaret cām hui9. apparuit beat9 Pe trus. 7 dixit. Isti sunt destructores ec clesie. 7 plus nocēt ecclesie q̄ raptores omnes uni9 terre. q2 auferūt ꝑlationē3 a iusto 7 a bono. 7 dant alteri indig/ no. Plus nocēt eccl'ie q̄ demones. q2 omnes illi nō possunt facere q regimē eccl'ie subderet' seruo dyaboli. sed hoc facit mal9 aduocatus. fideles expellit 7 introducit demones. machinam fre git ad destructionē eccl'ie. 7 tāq̄ sagit tarii demonis cū arcu falsitatis ueritа ti nocēt. Peior est uel eque malus sicut hereticus. Nam ille corrūpit fidē3. iste opera dei. Ille peccat ignorāter credēs se bene credere. iste sciēter. quare nō est dignū ut tales bn̄ficia ecclesie recipiāt.

Terciū ē lingue ꝑcisio. Vn̄ i Saxo/ nia quidā nominat9 aduocat9 mortu us est. cui9 lingua non est inuēta i ore eius in hora mortis. Quartū ē mise ricordie dei depriuatio Vn̄ Jacobus de uitriaco dicit q quidā aduocatus in morte existēs petebat a deo induci/ as penitēdi. tunc uox audita ē. Aduo cat9 summe similis est demoni. quia si cut ille uult litigiū 7 odit pacē. sic tu in causis inducias nō dedisti. nisi ut ad/ uersariū grauitate tēporis fatigares. q̄ re uade ad tuū similē. q2 nō es dignus misericordia. 7 tunc mortu9 est 7 a de/ monibus deportatus. Quintum est proximi deceptio. Duo homines tra/ diderunt cuida3 mulieri depositū cum ista cōditione q nulli redderet nisi am bo essent simul. processu tēporis alter accessit ad eā. quam uerbis decipiens. recipiebat depositū. Cum āt secundus uenisset post multos dies requirit pe/ cuniam traditā. que stupefacta ad v/ num aduocatū accessit. tunc ille dedit talem respōsionē. In pactis ē q simul ambo debeatis eē qn̄ redderet' deposi tum. 7 iō adduc sociū tuu3. 7 restituet' tibi. Qui non potuit adducere socium qui iam depositū habuerat. Sextū est peccatoꝝ cumulatio. Quidam ad/ uocatus solēnissimus intrauit ordinē cistercien̄. 7 facto ꝓcuratore monaste/ rii ōnes causas perdebat. Cum aūt in/ terrogassent eum monachi q̄ esset rō q̄ re ōnes cās perderet exquo esset in mo nasterio. cum iam nullā perdidiss3 cau sam existēs in seculo. respōdit. Quan/ do iam erā in seculo utebar mēdaciis 7 fallaciis. 7 ideo lucrabar mūdi partē. Quia uero dimisi mundū 7 adhesi ue/ ritati. non est miru3 si perdo ea q̄ sunt falsitatis. Septimū est in morte in/ fatuatio. Legit' q quidā aduocat9 ia cebat in lecto egritudinis. dum eucari stia sibi presentaret'. dixit. Volo ut iu/ dicet' an debeā recipere an non. Cu3 āt sacerdos moneret eū ad penitētiā. di/ xit. Appello. Tunc dyabol9 accedens suffocauit eū. Itē ad idē. Aduoca/ tus quidā tāte superbie erat q uix loq̄ batur cum hominib9. 7 hoc ꝓpter sub tilitate3 suā. qui diuino iudicio ad tā tam deuenit miseriā q infirmat9 ueniē tibus ad uidendū eu3 dicebat se eē cat/ tum ponēdo se sub t9 scamnū 7 bācas.

Itē ad idem. Quidā aduocat9 tem

pore caristie ne audiret uoces paupe℞ accessit ad quādam hereditatem suaꝫ iuxta aquā ubi non defuit popul⁹ clamans fame oppssus· quorū uoces cuꝫ audiret respōdit. Nō durabo cū istis canibus ⁊ fecit poni mēsam in alia camera· ⁊ statim quidā armat⁹ in porta pulsauit ⁊ dixit· Nuncius dei sum. et uolo loqui cū dn̄o uestro· ⁊ cum statiꝫ seru⁹ de mādato domini assereret eum ibi non esse· ait· Mētiris. in illa camera se abstulit ne audiret uoces pauperum· ⁊ nunc cito eum· ut compareat coram deo reddere rationem de commissis· ⁊ statim infirmabatur ⁊ exhortabatur ab amicis ut confiteatur· renuit· et finaliter ad eternā damnationē peruenit· Itē ad idē· Rusticus quidā aduocatum rogauit ut doceret euꝫ quid esset meli⁹ uerbū iuris ⁊ ipse daret par anserū· Tunc aduocatus· Dn̄e non est uerum· Cum āt peteret ab eo quod ꝓmisisset· respondit rusticus· Domine non est uerum.

De Ambitione·

Mbitio multa mala facit. Primo est uirtutū euacuatiua· Dixit Alexāder cuidam comiti suo Heu ꝙ̄ terribilis pena est pena ambitiosi Nam nō respicit deū· non se· non alios· sed per infinita pericula ad dignitatem peruenit· Un̄ si plures mūdi essent miserrim⁹ essem cum uno adhuc potitus non sim. Secūdo est periculo℞ armatiua Legit᷑ ꝙ fuit dictū Alexādro per quēdaꝫ sapiētem. si de⁹ ſm habitum corporis tui animi uolūtatē parē fecisset· orbis te non caperet· sed fatuus est qui uidet arbores crescere· ⁊ una hora extirpare non timet· Stult⁹ est qui fruct⁹ expectat siluarum ⁊ altitudines nō timet· uide ne dum ad cacumē perueneris decidas ad radicē· Nam leo fortissim⁹ bestiarum uermiū est pabuluꝫ· Si de⁹ es tribue mortalibus beneficia· ⁊ noli defraudare eo℞ bona· Si hō semper cogita tu quid es· Tercio est religiōis corruptiua· vn̄ cuꝫ a quodā sancto uiro fuisset interrogatū ut diceret uerbū edificationis· respōdit· Attende ad rubiginem religionis q̄ est ābitio. Nam ambitiosus semper timid⁹ est· ⁊ timet ne dicat uel faciat qđ in oculis hominum displiceat· honestatē mentit᷑· humilitatē simulat· cūctis adulat᷑· cūctis inclinat· omniū est seru⁹ ⁊ retributari⁹· ⁊ grādē intra se pugnā habet· Quarto est pauperū depressiua· Unde legit᷑ in libro iudicū ꝙ omnes arbores fecerunt capitulū simul ⁊ uoluerūt eligere regeꝫ· Quia uero ficus habebat fruct⁹ dulcissimos ipsam uoluerūt habere ul᷑ ungere regē· Et qꝛ in regimine oportebat dimittere dulcedinē fructuū· noluit· Uenerūt ad uitē· ⁊ illa etiaꝫ noluit· Tercio uenerūt ad ramnū que sub ambitu ambitionis sue illas cōplectēs suscepit regnū. Fic⁹ est uir cōtemplatiuus qui fecit honores ⁊ dignitates esse trāsitorias. Ne ergo perdat dulcedinem cōtemplationis exeūdo ad negocia tēporalia· omnē prelationeꝫ fugit. Vitis āt est uir succēsus charitate q̄ implicat⁹ temporalibus timet perdere deuotionē· pietatē perfectā· amorē diuinum· ⁊ iō non uult recipere regimē aliorum· Ramn⁹ qui de se emittit aculeos ⁊ pungit tāgentes se· ambitiosus ē qui ōnes torquet· acerbi⁹ cruciat· molestius inquietat· subditos cōburit incendio infernali· ul᷑ rixa℞ aut ihoneste

conuersationis· omnes spoliat· ⁊ nulli
miseretur· Quinto est amicicie demo/
nis cōfirmatiua· Fuit quidā Robert⁹
nomine qui ābitiose uiuēs homagiuʒ
fecit dyabolo ut ipsum sublimaret ad
dignitates terrenas procurāte dyabo
lo· primo fact⁹ est eps remensis· deīde
archiepiscopus rauēnensis· tertio pa/
pa roman⁹· qui stās in sublimitate pa
storali requisiuit dyabolū q̄diu uiue
ret· Respōdit dyabol⁹ ꝙ non morere
tur quousqꝫ celebrasset in hierusalem
Cum āt postea modico tēpore īterpo
sito uenisset ad quādam ecclesiā q̄ dici
tur hierusalē ⁊ se indueret· sub pedib⁹
eius sensit multitudinē demonū ⁊ mor
tem adesse· Cōfisus āt de dei mīa licet
esset sceleratissim⁹ in pn̄tia omnīū suaꝫ
maliciā reuelauit ⁊ prescindi iussit om
nia membra quibus dyabolo fuerat
mācipatus· ⁊ ultra ōnia ista iussit ut a
nimalia uenenosa ponerent' in eius se/
pulcro ut deuorarēt truncū ei⁹ corpo
ris· quia uero ex tāta cōtritione fuerat
misericordiā cōsecut⁹· ossa eius sudo/
rem suauissimū emiserunt cum magno
strepitu· Et etiā nunc quādo debʒ mo
ri summ⁹ pōtifex illa ossa strepitum ⁊
sudorem emittunt· Sexto est homi/
cidii causatiua· In Theutonia fuit q/
dam archidyacon⁹ qui ābiens episco
patum collocauit lapidem grādem su
per portaʒ per quam eps ingrediebat'
oratoriū bn̄dicte uirginis Marie· Dū
igit' mane more solito ingrederetur o/
raculum ad salutādum beatā uirgineʒ
lapis cecidit· ⁊ eo interfecto archidya
conus loco ipsi⁹ episcopus est conse/
cratus· Dum āt faceret cōuiuiū canoni
cis ⁊ principib⁹· quidā deuot⁹ raptus
est corā diuina presentia· ⁊ uidit virgi
nem benedictā ostēdentē caput sangui
nolentum epi illi⁹ filio suo dicens· Fi/
li adhuc recens ē sanguis capellani no
stri· ⁊ ille homicida crudelis gaudet de
dignitate illius· Tunc filius uidens ei⁹
seruitorē adesse ei iussit ut perēptorie
eum citaret· Cum igit' hoc epo referret
corā omnib⁹ subito expirauit. Sep
timo est abnegationis dei inchoatiua·
Fuit in Cecilia quidā Theophil⁹ no/
mine qui dilectus per unū episcopum
honorabat' a cūctis. Illo āt mortuo
fuit cōsecrat⁹ ali⁹ cui erat Theophil⁹
odiosus· Qui confusionē suā ferre nō
ualens· uocauit demonē ⁊ promisit se
facere uelle suū si euʒ ad honorē ⁊ dig
nitatem uellet ꝑmouere· Facto āt ho/
magio demoni ⁊ xp̄o abnegato· firma
uerunt amiciciā· quaʒ ille suo sanguine
scripsit· ⁊ suo anulo sigillauit· Tādem
ad procurationem demonis predictis
honorib⁹ restituit'. Sed ide corde pū/
gitur diuinit⁹ penitētia duct⁹ cum fi/
ducia accessit ad miām uirginis bene/
dicte· ⁊ resolut⁹ in lachrymas eius in/
tercessione gr̄e filii sui est restitut⁹· Cuʒ
āt acriter esset redargutus a uirgīe tra
didit sibi cyrographū qui grauiter ac
cipiens corā ōni populo miraculuʒ e/
narrauit· Octauo est mortis prenū
ciatiua· Fuit quidā Gaufred⁹ nomine
qui electus in epm Tornacen̄ attēdēs
ad periculi eminētiam recipere noluit·
sed fugiēs post breue tempus in clara
ualle migrauit· Apparēs āt cuidā ami/
co suo cui in uita hoc ꝓmiserat· dixit
ꝙ saluat⁹ erat· addēs· si fuisseʒ de nu/
mero prelatoꝝ essem de numero dam/
natorum·

De Amicicia·

Amicicia uera multa bōa facit in
nobis Primo est mortis libera
tiua. Dicit' ꝙ quidā comes fuit i Ro
ma qui habens unicū filium ipsum in
morte heredē cōstituit quo mortuo fi/
lius se male societati uniens omnia bo
na sua cum tribus amicis consumpsit
⁊ sociis ad confusionē suā. depaupe/
ratus tandē cōmisit homicidiū ⁊ ratiōe
sui generis fuit ibi data electio uel ꝙ
suspenderet' uel ꝙ daret quinq mercas
puri auri ille autem cōfis9 de trib9 ami
cis quib9 tot bona fecerat ⁊ cū quib9
tantam hereditatem suam cōsumpserat
elegit solutionem auri ⁊ mittens ꝓ pri
cipali dixit amice nunq̄ te offendi nec
mandatum tuū cōtempsi omne qd ti
bi placuit cōpleui nūq̄ fatigat9 de tuo
seruicio ꝓ quo nec laborem mortē uel
periculum timui dūmō tibi possem sa
tisfacere ōnia pulchra iocalia que po/
teram dabam tibi ⁊ omnia bona mea
tua erāt semp oēs amicos meos dimi
si ꝓpter te ⁊ ipsos offendi p̄ amoris
magnitudine. dormiendo. cōmedēdo
orando cor meum tecum erat. Et ideo
cum tantum dilexerim te rogo ut nūc
ostendas amiciciā tradens quinq mer/
cas ad liberationem meaꝫ. cui ille scio
ꝙ omnia sunt uera que dicis sꝫ pl9 te
neor mihi q̄ tibi ⁊ sum grauat9 fami/
lia ⁊ non possum tradere qd petis Sꝫ
ut non possim redargui de ingratitudi
ne faciam tibi hanc grām ut cum duce
ris ad suspendendū dabo tibi unū pā
num quo cooperiant' oculi tui. illo re/
cedente misit ꝓ secundo ⁊ expositis ō
nibus que dixerat primo dixit secūdo
Cui ille uera sunt omnia. sed quia au/
rum tradere non ualeo hanc grām ti/
bi faciā ꝙ sociabo te ad patibulum. il
lo recedente uocatus est tercius. cui ꝓ
ponēs omnia que dixit primo respō/
dit tercius uera esse omnia. Ne igitur
ingratus reputaretur dixit ꝙ si non es
set alius qui sibi uerteret scalaꝫ hoc fa
cere ipse esset parat9 ⁊ non tradere quī
ꝙ mercas illo uero recedente in carce/
re flere incepit ⁊ in dolore recordatus
est quomō in terra sua erat unus bon9
homo qui ex dilectione parentum su/
oꝝ semp rep̄hēdebat mala sua licꝫ ipē
parum curasset ⁊ de sua bonitate cōfis9
misit ꝓ eo ⁊ facta uera ⁊ humili recog
nitione corā illo de omnib9 malis su/
is ille cōpatiens quinq mercas tradi/
dit ⁊ eum a morte liberauit. comes est
deus pater. comitat9 sunt bona spiri/
tualia. sacramenta ecclesie ⁊ opa miseri
cordie. filius est homo qui adherens
peccatis homicida efficitur imaginis
dei ⁊ iō adiudicatus est morti nesciēs
tempus modum ⁊ statū. quia uero ō/
nia bona dissipauit cum trib9 amicis
scꝫ cum mundo parētibus ⁊ dyabolo
ad istos recurrit ī morte Et prim9 scꝫ
mundus dat tātū sudariū auferens ō/
nes honores omnia bona tpalia obli
tus omniuꝫ laborū factorū ꝓpter eū
Secūd9 amicus scꝫ parentes associant
usq ad patibulum sepulture. Tercius
amicus scꝫ dyabolus uertit scalam id
est spem a se ꝓmissaꝫ auferendo glori
am ⁊ dando dānationem eternā Quar
tus qui est cōtempt9 est xpristus qui ē
plenus benignitate ⁊ mise ricordia ac/
cedit ad contritum exn̄teꝫ ī carcere pec
cati ⁊ sibi quinq uulnera tradit in re/
demptionē ⁊ mortis liberationē Item
ad idem Fuerunt duo milites summo
amore concordes Cum igit' unus illo
rum cōgnouisset ꝙ aliqui mortem alte

rius procurabāt ⁊ hoc proditorie q̄/
libet nocte istum ad lectū suū ducebat
⁊ indutꝰ uestibꝰ illiꝰ ad illum qui ha/
bebat inimicicias properabat· quadā
igitur nocte irruētes emuli ⁊ decepti in
terfecerunt nō emuluȝ sȝ alium· Mane
facto uiderūt istum uiuere ⁊ alium oc/
cisum tunc cognitū ⁊ punitum fuit ma
lum illorū ⁊ laudata fidelitas militis
qui mori noluit vt amicum liberaret·
Miles unus est filiꝰ dei· alter ē homo
Inmici sunt· vii· pc̄tā mortalia ⁊ prin
cipes eorū·lectꝰ est arbor in qua Adā
peccauit ⁊ in qua crucifixꝰ fuit christꝰ
vestis est hūānitas· Voluit igit̄ xp̄s
occidi ut homo uiueret· Itē ad idē
Fuerūt duo amici fidelissimi quorum
unus uocabat̄ Damianꝰ alter Phisia
cus Cum autē tirannꝰ uellet unum oc/
cidere obtinuit ut posito uno in carce
re pro loco suo posset ire ad domum
suam propriam ⁊ ordinare de familia
⁊ uxore ⁊ nisi ueniret statuto tempore
⁊ hora Damianꝰ amicꝰ eiꝰ qui in car
cere remanebat interficeret̄ pro eo· Ap
propinquāte uero die ⁊ reuersionis ter
mino Phisiacus nō ꝯparuit a tirāno
Damianus molestabat̄ qui respondit
se non diffidere sed summā ꝯfidentiaȝ
habere de socio Qui hora statuta su/
bito sibi ꝯparuit requirens amici erep
tionem ⁊ sue sentencie executioneȝ Cui
pcens imperator propter fidelitatem
eius eorum societati petiit applicari
Secundo est paupertatis subleuatiua q
dam pbūs habuit quēdaȝ amicū pau
perem egrotum sed pre nimia uerecun
dia suam necessitatem ⁊ egritudinē no
lebat indicare illi Quod ille ꝯperiens
in ueste uilissima eius domū est ingres/
sus et considerans omnes egritudines
⁊ necessitates pecuniam ⁊ oīa medicina
lia occulte sibi dimisit dicens ꝙ ille nō
est amicus qui non sentit ⁊ considerat
dolores amicorum Amicus diues est
filius dei pauper ⁊ egrotus est hō qui
erubescit ꝯfitēdo postulār̄ dī bn̄ficiū
Quod attendēs filiꝰ assumpto habi/
tu uilissimo nostre humanitatis īgressꝰ
est hospiciuȝ uite presentis ⁊ dimissis
thesauris sue passiōis ⁊ saluciferis me
dicamentis sacramentoruȝ ostendit se
sensisse tanq̄ uerꝰ amicꝰ nostras pau/
pertates ⁊ dolores· Tercio est infir
mitatis cōpassiua· Legit̄ in gestis ka
roli magni ꝙ tēpore regis Pipini co/
mes auernie ⁊ unꝰ miles iuerūt romā ⁊
in uia firmantes societatē non soluȝ in
ter se dilectionem habuerunt sȝ filii eo
rum tanq̄ fratres fuerūt· Baptisati ue
ro a papa filio comitis imposuit no/
men Amelꝰ·⁊ filium militis uocauit A
micuȝ ⁊ dās eis duos ciphos omnino
similes qui ad propria firmata amici/
cia redierunt ⁊ mortuo patre amici ci/
ues illius patrie eum de tota heredita
te paterna turpiter eiecerūt Qd ille at/
tendens accepta uxore sua in uia acces
sit Ameliū ut eū iuuaret quia uero Ame
lius adiuuaret mortē patris Amici p
aliam uiam accesserāt ad cōsolandum
eum ⁊ sic ambo errantes in uia per biē
nium se mutuo quesiuerunt et quia ꝑ
ut plurimū in famosis ciuitatibꝰ stant
probi milites ābo iuerūt parisꝰ sȝ ame
lius precedens dedit tunicam stanti in
porta cuidā pauperi ut posset reperi/
re socium suum Amicū qui in uesperis
ciuitatem ingrediens ⁊ pauperem īter
rogans de amelio quia ambo erant ō
nino similes pauper credit eum deriso
rie loqui Cum autē agnouissȝ ꝙ Ame

lius esset in ciuitate ambo posuerunt
se in seruitio regis eo inuento Quia ue
ro rex habebat unā filiā pulcherrimaȝ
quam amabat Amelius Amicus uero
uolens ire ad uisitandum uxorē ⁊ ad
ordinandum familiā dixit Amelio ut
non ɔfideret in Anderico milite ⁊ nō
corrupto amore diligeret filiam regis
Eo aūt recedente totū oppositum fecit
amelius quia ⁊ cognouit carnaliter re/
gis filiam ⁊ hoc notificauit militi tunc
Andericꝰ miles accusauit ameliū corā
rege ⁊ statuto duello ad purgandū cri
men interim uenit Amicus suus recupe
rata tota terra sua ⁊ adducta iuxta pi
sius sua uxore ⁊ audito fcō ab amelio
ad mortem turbatus pre dolore flere
cepit ⁊ mutatis indumentis misit ame/
lium ad domum suā claȝ ⁊ ipse ac si es
set amelius ingessit se ad seruicium ue/
nit statuta dies duelli armant᷑ ambo ⁊
iurat amicꝰ ꝙ ip̄e non uiolauerit regis
filiā. sȝ andericꝰ asserit oppositū · ⁊ fa
cto bello andericꝰ uictꝰ est ⁊ mortuꝰ
quia uero rex promiserat ꝙ uincēti da
ret filiā suam dedit eaȝ amico · ⁊ amicꝰ
mittens pro amelio tunc uestibꝰ muta
tis propriis inductꝰ / ameliꝰ eaȝ accepit
uxorē · Amicꝰ uero ad domum rediēs
cognouit per uerba uxoris ꝙ amelius
iacens cum ea ponebat ensem inter ip̄m
⁊ eam ne frāgeret fidem amico · Tandē
amicꝰ leprosꝰ efficit᷑ ⁊ ab uxore ⁊ ser/
uis extra suā hereditatē expellit᷑ qui p̄
dolore accepto cipho sibi dato a pa/
pa ad ciuitatē amelii accessit ⁊ ducens
capellas corā palacio precepit ameliꝰ
dari illi leproso panem ⁊ uinū · sȝ nūciꝰ
uidens ciphū oīno similē cipho domi
ni stupore cōmotꝰ retulit hoc amelio
qui surgēs ⁊ statim euȝ agnoscēs oscu
lādo ⁊ flendo introduxit ad camerā su
am Quia uero angelus domini p̄cepe/
rat in somnis ut in sanguine filioꝝ su/
orum amicum lauaret ille mane ɔsur/
gens acceptis filiis cum lacrimis inter
fecit ⁊ parauit balneū quo lauato ⁊ a/
sperso dixit Ameliꝰ Dn̄e ihesu xpriste
qui precepisti hominibus fidem seruar̄
⁊ leprosos tuo uerbo sanasti sana hūc
cuiꝰ amore sanguinem fudi filioꝝ meo
rum qui sanatꝰ ⁊ mundatus indutus est
optimis indumentis Quem agnoscēs
filia regis ex uerbis amelii osculās ⁊ ā
plectēs parauit letissimum festum exis
tens in cōuiuio precepit ut portarent᷑
filii ad maiorē leticiā amici · sȝ amelius
prohibebat · Cum ergo uictꝰ precibus
uxoris camerā ingrederet᷑ ut fleret sup
filios uidit eos multum cōsolari simul
⁊ gaudens presentauit Amico ⁊ uxori
narrās miraculum factum · ⁊ in signum
huiꝰ cicatrices ad modum fili rubei in
collis eoꝝ apparuerūt accepta ergo pe
cunia ab amelio rediens ad ꝓpria Tā
dem rebelles sibi subiecit ⁊ processu tē
poris cum defuncti essent ambo subi/
to in eodē sepulchro sunt inuēti Iteȝ
ad idem Quidam sanctus heremita ro
gabit deuȝ ut sibi ostenderet meritum
passionis xpristi Vidit pratū pulcher
rimuȝ ⁊ in medio unum infirmum tan
te feditatis ꝙ omnia mēbra eiꝰ caderēt
Quem cum medicꝰ uisitaret respondit
ꝙ non curare posset nisi ꝓ eo alter fidē
lissimus amicus biberet᷑ amarissimam
medicinam affuit unꝰ qui ɔpatiens in
firmo medicinam recepit ⁊ ea recepta i
firmus est curatus Cum ergo curatus
⁊ amicus simul incederent per pratum
in fine prati esset pallacium uidit ful/
gur egredi de pallacio ad destructioēȝ

orbis Cum autem angelus domini he remite uisionem declararet ꝛ dixit ꝙ i/firmus erat pctõr corruptus omni spe cie peccatorum Medicus deus pr̄ ami cus dei filius qui bibit medicinam pas sionis acerbissimam uirtute cuiꝰ sumꝰ omnes curati ꝛ ianua celi aperta Ful/gura autem sūt ira ꝛ iudicia dei q̄ mū dum destruunt propter uituperia que ei faciunt in dominicis diebꝰ ꝛ festiuis Quarto est honoris uel honestatis ama tiua. Refert Valerius ꝙ duo fuerūt se mutuo diligentes cum autem unus illo rum sepe aliū rogaret d̄ re inhonesta ꝛ iniusta dixit qui rogabatur. dilige iustici am ꝛ honestatem quia una est tanq̄ ia/uis celi altera tanq̄ domus dei ꝛ ideo non acquiescaꝫ precibus tuis. tunc ille iratus dixit Quid mihi proficit amici cia tua cū non uis facere quod uolo cū amicoꝶ idem sit uelle ꝛ nolle Tunc re/spondit rogatus pro deo Quid mihi proficit amicicia tua si pro ea aliqd in iustum uel inhonestū fecero certe nihil immo potius erit mihi nociua q̄ uti/lis. quia ille non est amicus sed inimi/cus qui ad malū inducit. Quinto ē detractioni obuiatiua. Refert Valeriꝰ ꝙ cum Platoni relatū fuisset ꝙ quidā discipulꝰ eius cōtra eū dixisset ꝛ fecisset ita ꝙ per testimonia cōstarēt uera. re/spondit Plato. Nō est credendū ꝙ il/le me non amet quem tāto tēpore sic fi/deliter amaui. quia cōtra naturā est o/dire amantē ꝛ bn̄facientē sibi. Sex/to est doloris mitigatiua. Refert pa/ter Alphonsus ꝙ duo mercatores erāt unꝰ de egypto. ꝛ alter de baldaco ag/noscētes se nomine tm̄. ille de baldaco egypciacū uisitauit. a quo receptus ho norifice et festiuatus firmātes amiciciā ꝛ receptis muneribꝰ ille de baldaco ad propria est reuersus. processu tempo/ris egypciacus depredatꝰ pauper effi citur. Et sumpta fiducia ex amico iuit ad baldacū. ꝛ preuētꝰ nocte in domo ruinosa quieuit. Cum āt in ciuitate fa/ctum fuissꝫ homicidiū ꝛ actor sceleris per uias quereretur iste inuētus pre mise/ria sui īfortunii ꝛ uite. confessus ē hoc homicidiū fecisse. Cūq; ad patibulum duceretur cognitus est a baldaco. q mo ri preeligens pro amico clamās se ob/tulit dicēs. Ego sum qui hoc homici/dium perpetraui non ille. Tunc actor criminis cōpunctus ueritatē cōfitēdo utrosq; liberauit. Cui etiā mortē iudex gratis remisit. Mercator de baldaco est filius dei. mercator de egypto pec/cator. receptio est incarnatio. iocalia sunt uirtutes. depauperatio peccati ɔ missio. homicidii confessio despera/tio diuine misericordie quam tollendo christus morti se obtulit pro nobis.

Septimo est nocumentoꝶ defensi/ua. Vn̄ refert pr̄ Alphonsus ꝙ quidā interrogauit quot amicos filiꝰ suꝰ ac/quisiuisset sibi in uita. Qui rn̄dit mul/tos. Cui pr̄ Amicus non est qui amico non cōpatitur in necessitate sed recedit. Vt ergo cognoscas te amicum non ha bere sed potiꝰ inimicos. iō accipe uitu lum mortuū quem in sacco includas ꝛ uade ad oēs amicos ꝛ dic eis secrete ꝙ abscondāt quoniā occidisti hominem quem si occultāt ꝛ recipiūt faciliter ue/ri amici sunt. si āt illud reuelāt ꝛ nocu/mentū prestāt sunt inimici. quod et fe/cerunt. amplius eum obiurgātes cū cla more. Tunc rediēs ad patrē flens to/tum dixit. Vere ōnes inimici sunt. quia me cōfundere uoluerūt Tunc pr̄. Va/

de ad unū amicū quem ·xl. annis mihi acquisiui· cui dices ex parte mei que ce teris dixisti· Quod cū fecisset ille gau/ dens accepit uitulū mortuū ⁊ sepeliuit secrete claudēs ostiū· Pater est de⁹· fi lius peccator· cui⁹ amici reputant᷑· mū dus caro· demonia quibus confundi/ mur cōtinue· sed uer⁹ amic⁹ est christ⁹ qui sepeliuit peccata nr̄a ⁊ remittit·

Octauo est delinquentibus remissi/ ua· Refert Valeri⁹ ꝙ quidam iuuenis atheneū· exardēs in filie principis amo rem eā osculās ei obuiantē· unde indi/ gnata mr̄ ei⁹ requirebat ut capite pu/ niret᷑· Cui princeps· Si illos qui nos ⁊ filiam nostram diligunt ostendentes signa amoris sic interficim⁹· quam pe/ nam dabim⁹ inimicis nostris· compa ti debem⁹ iuueni ⁊ nō furere per iusti ciam cōtra eū· Nono est cōcordie ɔ seruatiua· Refert Valeri⁹ ꝙ quidā pri ceps fuit atheneū· qui lacerat⁹ iniurus ⁊ cōuiciis irā nō ostēdit sed gaudium Quod illi attēdentes expuerūt in eius faciē· quos tamē non est passus occi/ di a filiis sive parētibus ſʒ dixit Quō est uer⁹ amicus qui nescit supportare a mici subitā furiē quā expedit suppor/ tare· quia illi se postea recognoscentes percipiunt ligatos se fuisse uinculo du plici scʒ amoris et legalitatis quod et istis ɔuenit· qui culpa recognita se uel lent propriis manib⁹ interficere· occur rit eis rex cum suis filiis dicēs· Nolite uobis nocere quia frustra fuisset᷑ amu/ ci si non plura sustinuissem ꝗ̄ inimic⁹ ⁊ ꝗ̄ intulistis· Decimo est falsitatis o stensiua· Vñ dr̄ in li· de do· spūs᷑· ꝙ q dam habuit discipulū ualde dilectum quem cū multis documētis ⁊ seruitiis obligasset dixit magistro discipulus· Si essem diues uobis bona infinita fa cerem· Quem magister probās per quā dam incātationē ostēdit sibi ꝙ essʒ im perator· quem magister rogabat ut si/ bi promissum impleret· quia multa be neficia uacabāt· quem discipul⁹ se scire negabat Cui magister· Hec ōnia uobis dedi ⁊ oīa etiā auferam· ⁊ incantatiōe sublata remāsit nud⁹. Magister ē de us. discipulus est diues qui in pauper tate existēs promittit ⁊ ꝓponit ꝓ deo facere mirabilia· Assecutus āt gradib⁹ honoris ⁊ diuitiaꝝ· nec deū nec christi pauperes agnoscit· iō de⁹ qui dedit ⁊ dat omnibus oīa. ipsum finaliter pri/ uat ad mortē· Itē ad idē· Quidam magister fuit in arte dimicatoria ha/ bens discipulū unū ualde dilectū· queʒ cum docuisset sufficiēter omnē speciem artis illius ⁊ modū· dixit mḡro suo ꝙ super oīa eum diligebat· quem ꝓbare uolens fecit duellū preconizare· Cū āt ambo belluʒ ingressi fuissent cum ensi/ bus ad ludendū. dixit magister disci/ pulo· Rogo te ut nunc ostendas mihi uerā amiciciā: ut uelis eē uictus ⁊ ego uictor cum sis iuuenis ⁊ ego senex pro bo te agiliorē eē. Cui discipulus. Nō faciā. quia si te peritū uicero perpetuū acquirā honorē· ⁊ iō mḡralem dignita tem ascēdam Cui mḡr· Cur ergo ɔtra me duo uenitis tu ⁊ ille qui retro te est Cum ergo discipul⁹ se uertisset mḡr ei se sibi tibiā amputauit dicēs· Hūc ictū mihi adhuc ꝓuaui. nec te docturū quo usqꝫ fidelitatē tuam probassem· et qꝛ infidelis fuisti tibiā perdidisti·

De amore·

Amor est quadruplex· Prim⁹ est perfectissimus De quo ifra de charitate· Secundus est de

bʒ

ceptiuus· De quo infra de mūdo· Tercius est cōsumptiuus qui ē amor parētum nobis multa mala faciēs· Primo enim est ecclesie destructio· Vñ legitur de·vii·do·spūsš· ꝙ quidam noīe Alexāder dixit ꝙ de9 a plātis abstulit filios·ſ3 dyabolus dedit eis nepotes quoꝝ dilectio est ut pix probibēs uirtutē spūssancti a naue ecclesie· Est etiam cathena dyaboli qua trabuntur ⁊ ligātur interdū boni· Secundo est pene accumulatiua· Unde narrat Umbertus ꝙ quidā abbas moriēs rogabat monachos ut pro eo suū nepotē eligerent· quod cum fecissent ⁊ abbatiam pacifice possideret deābulabat per ortū in quo erat fons pulcerrim9· vñ audiuit uoces lacrimabilis gemitus· Cum igitᵗ sub astrictione passiōis xpi requireret ut intimaret quid boc eēt respondit Ego sum aīa tui auūculi que inextinguibili ardore in bac aq̄ crucior· Quia rogaui ut tu mibi succederes in bac dignitate·nam summe deo ē odibile ꝙ onus angelis importabile super bumeros pueri ponatᵗ· ꝙ castrum super baculū arūdineū fundetᵗ. Et quādo clericus propter parētes xpm dimittit qui uere sunt inimici· Nam tunc iudas est ⁊ re ⁊ noīe qui propter parētum amiciciā dissipat ea q̄ sunt sanguinis Jbesu xpi crucifixi· Tunc ille boc audiēs ⁊ stupēs dixit· Non uidetᵗ mibi simile ꝙ ardeas in boc fonte· Tunc ad mādatū mortui cādelabrū cupreū in fonte proiicitᵗ in instāti liq̄scit· Qđ uidens abbas dimisit abbatiā·⁊ sic illi gemit9 cessauerūt· Tercio ē īfideli tatis occasio·Vñ dicitᵗ in eodē ꝙ quidam sanctus bō semel comedebat cū quodā prelato Cum āt comedebat pira dulcissima sibi missa precepit prelatus que remāserāt diligēti9 sibi custodiri· Quia uero ibi pñs erat quidā nepotum eius ut nepoti suo decē milia animaruꝫ curā crediderat pira ad custodiam traderentᵗ. Cui prelat9 turbatus respōdit ꝙ non unū pirū sibi cōmitteret. Cui sanctus respōdit· Vos ꝑposuistis eū custodē decem miliū animaruꝫ in quo non cōfiditis de custodia uni9 piri. iō nunc probatᵗ uestra magna infidelitas· ut quod uobis a deo est,traditum filiis dei dare ecōuerso sibi subtrabitis dando filiis dyaboli ꝓ quo xpm cōtemnitis·mundū diligitis·domos depingitis·⁊ elemosinas defꝑdatis stabulū equis repletis·⁊ pauperes mori fame permittitis· nobilior est uestra mensa q̄ꝫ christi cui9 uestes altaris immundiores sunt ⁊ uestris uiliores·

Quartus amor est carnalis ⁊ ē corruptiuus in nobis multa mala facit·

Primo inducit ad dei abnegationē Vñ in uita beati Basilii legitᵗ ꝙ qdaꝫ cuidā nobili seruiēs cui9 filiā adamauit supra modū. quam non ualēs decipere donis blandiciis uel pollicitationibus· babito āt a quodaꝫ incātatore ut litteraꝫ scriberet que demoni dirigebatur· Qui cum missa lr̄a quadaꝫ nocte ad cimiteriū iudeoꝝ uenit· ad cui9 prauā inuocationē dyabol9 apparēs ⁊ littera sibi ostēsa declarauit ei ōnia que in corde babebat· Cui demō dixit Si uis ut tuā compleā uolūtatem· fac mibi lr̄am uel scriptū manu tua ꝑpria in quo christū abneges ⁊ ei9 religioneꝫ necnon omniū sanctoꝝ eius· Quo facto dyabol9 cor puelle in tā magnum amorē iuuenis ardere fecit ut prostrata ī terrā clamare cepit·Pater miserere

mei quia nimis crucior pre amore tui
scutiferi. Quod pater attēdens pre do
lore eiulās dicebat. Heu me quid acci/
dit filie mee misere. nam ego te dispone
bam cōiungere sponso ⁊ per te saluari
putabā. ⁊ tu ecōuerso in amorem lasci
uie insanisti. Tunc illa āplius clamare
cepit Nisi dederis quod opto moriar
Habito āt cōsilio ipsam maritauit ei/
dem cum multa substātia. Et quia ille
dederat se dyabolo missam non audi/
ebat nec signū crucis uidere poterat et
minus eo munire. Quod cum uxori no
tificatū fuisset ⁊ ille negaret. illa ait. Si
uis ut tibi credā ambo simul intremus
ecclesiā ⁊ pariter signabis te signo cru/
cis. Vidēs ille ꝙ latere nō poterat nar
rauit ei totū ordinē rei geste. ac illa re/
spondit ingemiscēs. Confide frater de
misericordia dei. quia potēs est deꝰ te
iustū facere quē ducēs ad beatū Basi/
lium et oīa per ordinem est cōfessus. et
facta absolutione eum benigne exhor
tans ei tradidit signum sancte crucis
quod dyaboꝉꝰ uisibiliter rapere cona
tus est de manu beati Basilii clamauit
O Basili tu preiudicas mihi. nam ego
non iui ad eū sed ipse potiꝰ ueīt ad me
xp̄m negando. ⁊ sic mihi professus est
Quem beatꝰ Basiliꝰ in domo recludēs
⁊ signo crucis muniēs. licet per quatu/
or dies horribiles demonuꝫ illusiones
passus ē. tamē die quarto uirtute san/
guinis xp̄i quem cōtinue sibi inuocaue
rat liberat᷑. in presentia multorum exi/
stēs subito scedula apparuit in manu
beati Basilii aperta. quem ad ecclesiaꝫ
reducēs miam dei predicauit. Secū
do inducit proximi deceptioneꝫ. Vñ
legit᷑ ꝙ Heraclides exardescēs ī amo/
rem cuiusdā mulieris quā per lasciuiaꝫ
nō poterat sibi attraherē fecit p īcātati
oneꝫ ut azino appareret ⁊ sic de domo
abiecta ea abuteret᷑. Quod sanctꝰ ma/
charius audiēs eā introduxit in ecclesi
am. ⁊ celebrata missa uirtute sacramēti
incātatio euanuit. ⁊ sic in figura sua ō/
nibus apparuit/ tunc sanctus Macha/
rius dixit. O fili dyaboli cur sic ꝓxi/
mo tuo nocere uoluisti. age nunc peni/
tentiā ⁊ deus miserebit᷑ tui. Qui ꝯtem/
nens statim accessit dyabolus ad mo/
dum militis qui super iuuenē equitās
cōpellebat eū descēdere in infernum.

Tercio inducit mortis procuratio/
nem. Vñ legit᷑ in gestis lombardorum
ꝙ quidā iuuenis pulcerrimus a matre
sua tantū dilectus fuit ut eū ad nepha
rium ⁊ immundū opus impeteret Cui
cum iuuenis nullatenꝰ cōsentiret. mr̄ iō
eum apud iudicē accusauit. asserens ꝙ
eam conatꝰ est uiolare. sꝫ ille mori po
tius eligēs q̄ȝ ita turpiter agere postu/
lauit sibi beati Andree adiutoriū. Cuꝫ
autē iudex iratꝰ eū in carcerem reclusis
set. parari precipiēs saccū linituꝫ pice ī
quo submergeret᷑ in flumine. subito be/
atus Andreas affuit. ⁊ matre rep̄hen/
sa de libidine ⁊ crudelitate. eo orāte ter
remotus factꝰ est ita ꝙ iudex ꝓstrat᷑
⁊ mulier a fulgure scindit᷑ ⁊ iuuenis li/
beratur. uindicta cōpleta tēpestas ces/
sauit. Quarto inducit ad falsam ac
cusationē. Refert Cesariꝰ ꝙ cum muli
er quedā familiā sequeret᷑ cuiusdaꝫ do/
mini ⁊ sic multos induceret ad peccan/
dum secū. Hoc quidā sacerdos atten/
dens supplicauit domino ut illa ab e/
oruꝫ societate discederet. quod illa au
diens sacerdotē de carnis crimine accu
sauit. Quod ⁊ asseruit se posse proba/
re. que se cōtritam fingēs ad sacerdotē

pro ɔfessione accessit· ubi se asseruit in sui amorē sic ardere ꝙ nisi sibi cōsenti ret se interficeret· Cui⁹ nequiciā ille ag/ noscens statuit ei locū ⁊ tēpus peccan di· quam cum preueniens parauit sibi lectū de lignis siccis ⁊ stramētis sarta/ ginem cum igne supposuit· que omnia operuit lintheo valde mūdo· Cūqꝫ il/ la insidiās totā familiā illius pricipis cōuocasset simul ad locū statutū acces serunt· Tunc sacerdos supposito igne lecto stans super illū illesus in medio flāmarū in presencia omniuꝫ clamauit ad eā· Ueni ad me ⁊ nunc amor tuus probet᷑· que cōfusa penitētiam egit de falsa accusatione·

De angelis·

Angeli multa bōa faciūt in no bis. Primo viā salutis demō strant· Vn̄ legit᷑ in lib· de· vii. donis spūssan· ꝙ quidā sanctus here/ mita deū rogauit ut sibi ostēderet viā vite paradisi· Quia uero lōgius ī here mo fuerat ideo nūc exire uoluit ut euꝫ inueniret· Qui cum optatū doceret, pn̄ in exitu celle eius quidā iuuenis pulcer rimus ei apparuit dicēs se a deo mis/ sum ut ei ostēderet que diu optauerat Cum igit᷑ simul irent ⁊ fecissent dietam bonam ⁊ vellēt unū castrū ingredi ap/ paruerūt ciues illi⁹ qui fecerunt onera que portari non poterāt· tūc ait ad an gelum heremita· Heu ꝗ̄ fatui sunt ho mines qui tantū ligna diligunt quorū importabilia onera humeris suis īpo nunt· nec inde parteꝫ subtrahunt ut eo facilius portare possent· Cui angelus· Si uis uitā ingredi uita boꝝ societatē qui sunt cupidi ⁊ auari· inordinate ⁊ ɔ tinue augmentantes diuitias ⁊ peccata quibus opprimunt᷑. Cū ergo processis sent ⁊ in nocte uenissent ⁊ uellēt castrū ingredi uiderūt populi multitudinem trabē longissimā portātē· quā ex trās/ uerso in castrum inducere nitebant᷑ nec poterāt· Tunc heremita ad angelum· Heu ꝗ̄ stulti hi sunt qui conantur ad impossibile· cui angelus· Si uis uitam ingredi hoꝝ societatē fuge. superbe tu mentes sciētia prelationibus pompa ⁊ dignitatibus mutuo se impediunt ad uitā intrare· cuius porta est humilitas cum māsuetudine firmata cum charita te· Cūqꝫ mane surrexissent ⁊ in meridie unā ciuitatē uellēt ingredi ibi puteum pulcerrimū inuenerūt a quo duo aquā hauriētes cōtinue in uas perforatū fū/ debant· iō non proficiebāt· Sup quo respōdit angelus heremite· Si uis ad deū properare hos fuge. Sunt eīn im/ mundi immisericordes ⁊ iracūdi q cō tinuo uolunt de puteo passionis xp̄i haurire miam. cum proximis ipsi of/ fensam non remittūt multiplicātes pec cata· Cum āt in uiā processissent circa nonā uiderunt in uia ortū pulcerrimū qui ingrediētes petierunt ab ortulano causam tāte pulcritudinis. quibus re/ spondit ꝙ quatuor essent· Pria mala rum herbaꝝ eradicatio· Secunda erat bonaꝝ plantarū enutrimentuꝫ. Tercia erat dulcis aque irrigatio· Quarta ui/ gilie solicitudo· Quia ubicunqꝫ bonā plantā reperiebat in orto suo trāsplan tabat· Tunc angelus ad heremitā· iam uides hic paradisi uiā ⁊ uite· s. ut pri⁹ peccata eradices· ⁊ postea uirtutes plā tes· irriga lacrimis deuotionis· ⁊ pas/ sionem xp̄i ⁊ sanctoꝝ cōtemplare iu/ giter· Secūdo demones fugāt. Vn̄ legit᷑ ubi supra ꝙ quidā peccator reli/ gionem intrauit ⁊ post breue tempus ī

firmatus mortuus est. Cum āt fratres ante lectū suū psalmos dicerēt. abbas uidit quatuor demones deteriores cōsurgētes a quatuor pedibus lecti. Primus dixit hūc uersum. Dixit iniust9 ut non deliquat ꝛc. Secūd9 dixit. Qꝫ dolose egit ꝛc. Tercius dixit Verba oris eius ꝛc. Quart9 clamādo dixit. Iniq/tatem meditat9 est ꝛ cetera Et ecōtra quatuor angeli ex aduerso cōtra qua/tuor demones exurrexerūt. ꝛ quatuor uersus sequētes dixerūt. Prim9 dixit. Dn̄e in celo mia. Secūdus dixit. Ho/mines ꝛ iumēta ꝛc. Tercius dixit. Inebriant ab ꝛc. Quart9 dixit. Domine apud te est fons uite ꝛc. Quo audito demones recesserūt cōfusi dicentes. nihil hic facimus. Tercio a periculis cor/poris liberāt. Vn̄ refert Ces. ꝙ quedā puella sociata cuidā latroni ꝛ ignorās eius furtū quod latro furat9 fuit por/tabat. Cum āt latro insequeret ꝛ audi/ret strepitū cōtra se uenientiū diuertit a uia. At illi puellā capiūt ꝛ ad iudiciū ducunt ubi suspēdio adiudicat. Cum autē ex uerbis ꝛ allegatione sacerdotis cōfessoris ei9 dilatata fuisset sentēcia. ꝛ ipsa seriē rei cōfiteret. et talis examinatio dat ut si accepta massa ferri candentis non exureret eius innocētia ꝓ/baret. Quod cum factum fuisset nulla adustio apparuit. parentes latronis ne ipse suspēderet dixerūt ꝙ hoc uirtute demonis cōtigerat. ꝛ corrupto iudice illa suspenderet. quam angelus domi/ni sustētans cōtinue ab ōni molestia eā seruauit pascēs magna melodia ꝛ consolatione celesti. quam pastores mor/tuam credētes eius funē preciderūt ui/dentes angelū domini eā paulatim ad terrā dimittere ꝛ ei dicere. Vade nunc quia libera es que desiderās in ciuita/te esse ueronia statim ibi fuit. licꝫ distaret ad sex dietas. Quarto act9 no/stros numerāt. Vn̄ legit in uitaspatrū ꝙ cum quidā in heremo haberet cellā ab aqua remotā iō fatigat9 ex itinere uoluit iuxta aquā sibi cellā construere Cūqꝫ deābularet uidit iuuenē quēdam numerantē ōnia sua uestigia. Qui requisitus quis esset respōdit. Ego sum angelus domini ad numerādū tua uesti/gia missus. ut ꝓm tuū laborē merces tibi det. Quinto dei iudiciū declināt Vn̄ recitat Iacob9 de uitriaco ꝙ qui/dam heremita rogauit deū multis an/nis intellectū huius uersus prophete. Iudicia tua abyssus multa. Cum aūt lacrimabiliter deū rogaret uidit iuxta cellā suā iuuenē pulcerrimū paratū ad uiā. Cui se heremita adiungēs eo ꝙ uolebat peregrinationem facere. ambo simul de mōte descēderūt. Et ecce unus mercator per uiā trāsiens cuius manti/ca plena thesauro subito cecidit. quā unus pastor inueniēs assumpta pecu/nia inuenit aliū mercatorē a quo pecu/niam requisiuit. quam se non habuisse asserens motus ꝛ indignat9 abstulit sibi pedē. Cum āt inde descēdissent ꝛ ad primā ciuitatē uenissent hospitati sunt in domo cuiusdā pricipis qui eis omnia necessaria reuerētius exhibuit. Cū autē mane uellēt recedere unicū ei9 fili/um angelus submersit. in nocte uero sequenti hospitati sunt in domo cuius/dam diuitis. qui pre gaudio ciphū ꝓ/ciosum aureū extrahēs. quem heremite socius furatus est. Et mane surgentes ad aliā ciuitatē accesserūt ubi hospitium non inueniētes uix obtinuerunt ab uno diuite ut in domo porcorum qui

escerent·cui pro mercede soci9 heremite
ciphũ dedit ⁊ abiit· Qui inde ad quan
dam abbatiã uenerũt ⁊ charitatiue fu
erunt recepti· Cunctis omnes quiescerent
surrexit soci9 heremite ⁊ cõbussit in a/
rea totũ bladũ monasterii ⁊ clam reuer
sus est ad cameraz heremite· Cum igit
omnes excitati fuissent ⁊ heremita pre
cõpassione fleret ⁊ plãgeret· dixit ei so/
cius suus· Pater cur fles de istis infor
tuniis que nobis acciderãt in uia· sciat
me esse angelũ dei qui puerũ interfeci ⁊
ciphũ furat9 sum· qui etiã nunc bladũ
cõbussi· Hec ãt facta sunt ut pces tue
exaudirent· Nam dominũ rogasti vt
declararet tibi uerbũ prophete Ut er/
go cognoscas q̃ õnia ista a deo sunt
facta declaro tibi· Primus qui perdi
dit pecuniã depredat9 fuerat possessio
nes eius quia inuenit· ⁊ iõ iustum fuit
ut ille recuperaret. alter uero perdidit
pedẽ quia percussit matrẽ ei9 pregnan
tem· Puerũ interfeci ne parẽtes ei9 dã/
narent propter nimiũ amorẽ illius· ci/
phum furat9 fui quia dominus ei9 de
um ⁊ orationẽ perdebat intent9 in eo
dedi alteri ne posset partẽ petere ex be
neficio nobis collato ĩ uita eterna. bla
dum cõbussi q2 de eo uolebat abbas
ditare suos parẽtes·

De aspectu.

Spectus irregularis ⁊ speciali
ter mulierũ multa mala facit ĩ
homine· Primuz est mentis
corruptio· Uñ legit in uitaspatrum q̃
quidã sanctus infirmitate grauat9 p/
didit uisum· ad quẽ cum aliqui uenis/
sent ad cõsolãdum· ipse potius bene/
dicebat deũ dicẽs· Bñdictus de9 qui
abstulit mihi duos emulos pessimos
mentis mee. Cum igit quereret a circũ/
stantibus qui essent illi· respõdit q̃ o/
culi· Nam iniciũ cuiuscũq3 corruptio/
nis mẽtalis uel corporalis intrat per
eos ut pz in euãgelio· Itẽ fetidissime
corruptionis que est lepra aĩe fit per o
culos· Itẽ termin9 cuiuscũq3 mali sunt
oculi qui pariunt malã cogitationem·
cogitatio delectationẽ· delectatio con
sensum· cõsensus opus· opus consuetu
dinem· cõsuetudo necessitatem· Has er
go portas mortis clausit mihi deus q
est benedictus· Secũdo est peruersa
illaqueatio· Uñ refert Ualeri9 q̃ qui/
dam philosoph9 uidit quendã aucu/
pem ioculãtem cum quadam muliere·
tunc incepit clamare· Tu qui auib9 le/
onibus ⁊ feris animalibus tẽdis ⁊ pa
ras laqueos· attẽde ne capiaris nũc in
mulieris aspectu· quicqd enim in ea ẽ
laqueus est siue sint uerba· siue aspect9
siue tact9· siue mot9· est sicut ignis ĩfer
nalis solo aspectu cõburẽs· Tercio
est dyaboli associatio· Uñ legitur in
uita Marie de oginis q̃ cum quedam
mulier moreret uidit predicta Maria
maximã multitudinẽ demonũ occurrẽ
tem conãtem eã rapere cõtra bonos ã/
gelos pugnãdo· Cum igit dicta Ma
ria orõne sua ĩpetrasset ut liberaret et
in purgatorio torqueret uidit ibidem
torqueri predictã trãseũdo ab aqs ni/
uium ad calorẽ nimiuz ⁊ hoc propter
aspectus inordinatos· Quarto est
omniũ bonoz depredatio· unde legit
in barlaam q̃ rex osiliũ q̃siuit de uita
filii sui· Cui a sapiẽtibus dictũ est q̃ si
uideret in decẽ annis lumen lumine pri
uaret· Cum ãt per decẽnium inclus9 fu
isset· postea fuerũt sibi ostẽsa õnia que
eum inducere poterãt ad usus cõpla/
centiam· inter cetera fuerũt sibi mulie/

res ostense. iô quesiuit quo noîe uocarentur. cui responsum est. Hi demonesq seducunt homines. Qui cum quereret ubi maiorē ↄplacentiā inueniret respōdit. in aspectu demonū istoꝝ. Tūc sapiens. Nunc uideo ꝙ oculi āte omnia sunt raptores uelocissimi. cōsiliatores turpissimi. ꝓditores nequissimi. ⁊ sunt porte mortis ⁊ ianue inferni. Quito est luxurie incitatio. Vñ legit' ꝙ cū rex anglie monasteriū quoddā sanctimōialium intrasset ⁊ ibi uidisset pulcerrimam sanctimonialeꝫ. dedit optionem abbatisse. uel ꝙ monasteriū comburet. aut illā quam appetebat obtineret Quod cum audisset monialis rogauit ut diceret quid in ea plus placuisset. et audiens ꝙ oculi sui eū illaqueauerant. sibiipsi eos eruēs in uase regi misit dicens. Mitto tibi balistarios corruptionis. duces scelerū qui longi9 feriunt ⁊ pluribꝰ armis nocēt. Qđ rex attēdēs cōfusus penitentiā egit. Sexto rationis excecatio. Vñ in uitaspatrum dicitur ꝙ beat9 Anthoni9 uisitauit sanctū Didimū qui in profunditate sciētie et sacre scripture expositione similem nō habebat. Quia uero priuat9 est lumine oculoꝝ quesiuit eū Anthoni9 an tristaretur Cui ille. Poti9 gaudere debeo quia oculos angelicos dedit mihi de9 qui mihi innocentiā ⁊ ultimā uitaꝫ custodiunt ⁊ demōstrant. non sicut oculi corporis quibꝰ similes sumus uermibus ⁊ serpentibus. angelis autem oculis mentis.

De auaricia.

Varicia mlta mala facit Primo est nature destructiua. Refert Gregori9 in libro dyal. ꝙ cum quidam messem cuiusdaꝫ uiri dei pre malignitate incēdissꝫ in areā ī quā uir dei per se deportauerat. ⁊ pre paupertate nihil āplius restaret uict9 per annum nec suis ministris cui9 erat ep̄s ideo ei quidā denunciās dixit. Ve ve pr̄ quid tibi cōtigit. Cui ille statim nihil mot9 sꝫ placida mēte respōdit. Fili ue illi qui fecit. nam mihi nihil accidit. mutauit eñ ordinē nature. Nā cuꝫ terra sit uilior ⁊ infirmior ōni elemento rem terrenam digniorē facit homīe ⁊ deo. ⁊ animā que est ut dei celuꝫ unire uult terre. Secūdo est diuine maledictionis excitatiua. Vñ legit' ī uitaspatrū ꝙ cum beat9 Arseni9 fuisset magnus princeps in curia imperatoris ↄsiderans que ⁊ quot mala eueniebant per auariciā intrauit heremū heremita factus. Qui requisitus a sanctis patribus que mala ī diuitiis uiderat. r̄ndit Arseni9. Si un9 cibus esset maledictus per sanctū uirū non libēter comederet' ab amico. quātomagis abstinendū est a cibis qui sunt a deo maledicti Et qꝛ auari ⁊ diuitie in sacra scriptura sunt decies maledicti. iô ne ets uterer hos fugi qui perituras diuitias cōgregāt per dentes eternas. Ideo deuꝫ glorifico et benedico qui me huc traxit ad se.

Tercio est iniquitatis productiua. Vñ legit' in li. dyal. ꝙ quidā sepultus fuit in ecclesia quadā. ubi cum de nocte uoces audirent' ardeo ardeo. adiurat9 quis esset. respōdit Ego sum iniquus in deum in meipsum ⁊ in proximum. ī deum quia pro nihilo iurādo dedi eū In meipsum. quia inimicis capitalibꝰ non tm̄ eos sed ⁊ meipsum uēdidi ad cōgregationē thesauri. Iniqu9 ī proximum depredādo pauperes nec iuuādo ipsos. Hec oīa uxor audiēs apiri

fecit eius sepulcrũ. ubi eius uestimenta intacta. corp9 uero non est repertum.

Quarto est infidelitatis demõstrati ua. Legit' in uitaspatrũ q cum quidaȝ senex uenisset ad quãdam ciuitateȝ ad uendendũ quedam uasa que fecerat. et sedẽs in porta cuiusdã diuitis laborã tis in extremis uidit equites in eqs ni/ gris habẽtes in manibus igneos bacu los. Relictis ãt equis ad ianuã intra/ uerunt. quos uidẽs infirmus cepit cla/ mare dicẽs. Dñe adiuua me. quem illi irridẽtes ⁊ accedẽtes dixerũt. Tu ma/ gis infidelis fuisti q̃ gentilis. quia ille ignorãter tu sciẽter dedisti creature ui/ lissime fidẽ spẽ ⁊ amorẽ. Et q2 oblit9 es dei sole lucẽte nunc dum in obscuri tate es eũ uelles nec habere poteris ꝓ/ pter tuã auariciã. iõ nunc priuat9 eris eius adiutorio. nam de9 in adiutoriũ non dicit' in fine horarũ sed in princi/ pio. Cuius miserã animã mox rapien/ tes ad inferni claustra deduxerũt.

Quinto est infirmitatis incurabilis inductiua. Refert Valeri9 q cum qui dam pbũs perdidisset omnia bõa sua in igne. uocatus per regẽ ut cõsolaret'. respondit. O rex attẽde quid abstulit mihi de9. non eniȝ mea bona uera que sunt sensus ratio ⁊ sapiẽtia. sȝ abstulit que sunt ad nocumentũ. Nam in boĩs tẽporalibus diuci9 hominibus ꝑma/ nẽtibus fundat' infirmitas auaricie q̃ est grauissima ex parte materie. ex par te sollicitudinis que nulli parcit etati que etiã ad mortẽ inducit. ubi omnia uiscera diffundunt' cui9 grauitateȝ nec infirmus agnoscit. cum tamen omnem infirmitatẽ peccati cõtineat. Sexto est diuitiarũ dei diminutiua. Vñ nar/ rat Cesari9 q fuerũt duo abbates quo rum unus erat epulari9 ⁊ abundabat. alter auar9 ⁊ indiguit. cui9 cãm a quo/ dam sancto uiro requirens audiuit. Duo fratres fuerũt simul quoꝝ unus uocabat' date. ⁊ alter uocabat' dabit'. Quia uero tu repulisti date. ideo per/ didisti dabit'. Reducas ergo primum ⁊ habebis secundũ. quod ⁊ fecit ⁊ abũ dauit. Septimo est bonoꝝ omniuȝ absorptiua. Legit' q duo clerici simul itinerãtes in bursa equales expẽsas po suerunt quoꝝ unus in duplo comede bat amplius alio in prãdio. similiter ĩ cena idẽ comedebat in quadruplo. ul/ terius in crastinũ idẽ comedebat in de cuplo. Quod alter admirãs cãm requi siuit. alter respõdit q quicquid come/ debat in uentrẽ uertebat'. qui requisi/ tus quõ uocaret'. respõdit q auaricia cuius uẽter desideriũ. Nam habẽs fru/ mentũ statim affectat horreũ. ⁊ habẽs unũ semper affectaȝ plus ⁊ plus. unde est sicut ignis. sicut aqua salsa. ⁊ sicut uas plenũ uẽto. Octauo est laboris accumulatiua. Vñ refert pr̃ Alphõsus q fuit quedã regina habẽs filiam tur/ pissimã in cuius seruitiũ attraxit nobi liores ⁊ potẽtissimos qui õnes spe re/ munerationis et diligẽtius seruiunt. et ne a seruitio fugerẽt ⁊ incepta non per ficerent habuerũt ⁊ in manibus ⁊ i pe/ dibus cõpedes quos ad uilissima co/ gebat seruitia. subtrahẽs eis alimenta. qui si uellẽt recedere spoliabant' ⁊ exce cabant' ⁊ fugabant' de curia. Hec regi/ na est auaricia cuius filia est bursa. cui homo seruit letat' ⁊ gaudet. seruitores sunt diuites cõpediti sollicitudinibus ⁊ more occupati in uilissimis humanis actibus ⁊ nociuis. s. decipere. mẽtiri. ꝓ/ dari. dicere falsum testimoniũ. homici/

dium facere·non comedēs nisi cū timo
re ⁊ dolore·cuius oculi excecant̄ ne de/
um agnoscāt. sꝫ in morte bonis operi/
bus spoliant̄ Nono est stulticie cau
satiua· Vñ idē refert ꝙ quidā impera
tor fuit qui cōgregauit duodecim sa/
pientes ⁊ uoluit disputare que essꝫ vi/
ta nobilior an pauperis an diuitis a/
uari. Licet āt omnes duodecim sapiē
tes cōcorditer dixerūt ꝙ uita paupis·
quilibet tñ probauit ꝙ̄ stultus sit aua
rus ⁊ ꝙ̄ perniciosa sit ei9 uita· vñ pri/
mus dixit ꝙ auar9 stulto est similis q
lambens spinas credit satiari spinaste
rens ut multiplici9 eas sugat·spine mē
tem dilacerātes sunt diuitie ex quo mel
non sugit̄ sed dolores·quibus auarus
non satiat̄ sed lābit eas tāgendo et a/
mando· Secund9 dixit ꝙ simil̄ erat
illi stulto qui se cū massa ferrea interfe
cit·similiter ⁊ filios ⁊ parentes amicos
socios ⁊ confessores· Hec massa ferrea
sunt diuitie ⁊ rapina qua ōnes interfi/
ciunt̄ auari ⁊ in crimine participes·

Tercius dixit ꝙ erat similis illi stul
to cui9 domus succēdit̄. Et licꝫ habe/
at aquā ad extinguēdum tñ stipulam
ad accendendū magis querit· Domus
hec est cōsciētia·ignis cupiditas·aqua
dei grā·stipule sunt hōres· applica si/
cut uis· Quart9 dixit ꝙ erat similis
illi stulto qui per spinas ⁊ lutū trāsiēs
discalciauit se· plus uolēs pedū lesionē
ꝙ̄ sotularium corruptionem· Sotulares
sunt diuitie· pedes amor dei ⁊ ꝓximi·
spine ⁊ lutū sunt rapine·furtū·uiolētie
⁊ inuidie·quib9 hō poti9 eligit seipsuꝫ
ledere deū ⁊ proximū ꝙ̄ tēporalia di/
mittere· Quint9 dixit ꝙ erat similis
illi stulto qui credidit ꝙ aqua maris
est fluēs sicut iordanis ꝓter ipm quo
sistunt ⁊ remanent ceteris pertransitis·
Aque fluentes sunt diuitie ⁊ hōres que
non remāserūt cum hominib9 mortuis
nec remanebūt nobiscū· Sext9 dixit
ꝙ erat similis illi stulto qui inuitat9 a
rege comedēs de uasis argenteis credi/
dit ea sibi perpetuo remanere·⁊ tamen
omnib9 in porta spoliat̄· Vasa sunt
diuitie·comestio usus· inuitator deus

Septimus dixit ꝙ erat similis illi
stulto qui ex umbra arboris expecta/
bat fructus futuros. Vmbra diuitie·
fructus societas charitatis· redēptio
peccatoꝝ·subuētio pauperuꝫ· emptio
regni dei Octauus dixit ꝙ erat simi
lis illi stulto qui ad querēdum acū cō
bussit cereū pulcerrimū· Cereū ē rō· lu/
men est sapiētia que in bonitate exce/
dit omnia luminaria celi· acus duricia
corporis· Non9 dixit ꝙ erat similis
illi stulto qui preelegit denariū fodien
do lutū ꝙ̄ florenum colligēdo flores·
Fodere lutū est cōgregare diuitias cū
omni periculo pro denario sustentati/
onis uite. flores cogitationes sancte
sunt·floren9 amor dei· Decimus di/
xit ꝙ erat similis illi stulto qui trāsiens
inter predones onerat se pecunia ⁊ co/
ram iudice uentur9 portat ī collo fur/
tum cōmissum· Predones sunt mors·
mundus·⁊ dyabolus· Vndecimus
uero dixit ꝙ auar9 erat similis illi stul
to qui de nocte uadēs per loca pericu
losa ⁊ illaqueata fossatis plena uult ꝙ
sibi portet̄ lumen retro· noluit aūt āte
se portari· Lutū est restitutio· fossatū
mors· laquei accusationes omniū crea
turarum· Quia uero diuites nolūt resti
tuere forefta in uita sed post mortē· iō
merito tali cōparant̄· Duodecimus
dixit ꝙ erat similis illi fatuo qui ingre

diens bellū pedes portat armatos ca/
put uero discoopertū· Pedes sunt bo
na tēporalia·ornamēta armatura sunt
uestes ⁊ cibaria ⁊ hmōi·caput est mens
siue rō· Itē ad idē refert Barlaam
ꝙ fuit auceps qui cepit philomenam
quam cum nollet dimittere data est ei
uox ⁊ ait· Quid tibi proficit me retine
re·nam de me uentrē tuū implere non
poteris·Si me liberare uolueris consi/
lia tibi dabo que si seruaueris nūꝙ̄ de
ficiet tibi bonū·qui ex eius loquela stu/
pefactus promisit ꝙ si cōsilia daret eā
liberaret·Cui auis·Primū documētū
est ꝙ nunꝙ̄ conaris ad īpossibile·Se/
cundū est ꝙ de re perdita ⁊ irrecupera/
bili nunꝙ̄ doleas·Terciū ꝙ uerbo īcre
dibili nunꝙ̄ credas· que mox dimissa
uoluit probare eius sapientiā ⁊ dixit·O
ꝙ̄ malū cōsiliū habuisti ut me dimisi/
sti. Nam in uisceribus meis habeo mar/
garitā preciosissimā ⁊ uirtutis eximie·ī
magnitudine excedēs ouū strutionis.
Quod ille audiēs ⁊ dolēs nitebat͛ eā
capere arte ⁊ promissionibus. Cui illa.
Nunc probaui te eē stultū quia doles
de re perdita ⁊ irrecuperabili. Itē co/
naris me apprehēdere cum nō possis.
Credidisti iterū uerbo euidētissime fal
so·⁊ sic fugiens dimisit eum cōfusum·
Philomena est mūdi prosperitas·ve/
nator auarus qui eā apprehendens tria
hec dicta probat·Primū ꝙ impossi/
bile apprehēdere ōnes res quare nō co
netur ad plures habēdas· Secundum
ut non doleat de re irrecuperabili·⁊ iō
quia diuitie sunt labiles eis perdit͛ nō
est dolendū·Terciū ꝙ non credat uer/
bo incredibili·Ad quoꝝ oppositū co/
natur auarus.s.diuitiis deliciis ⁊ hōri
bus satiari ⁊ in eis perpetuo uiuere qd
est impossibile·Itē conant͛ cōtra secū
dum documentū. quia de re pdita do
lent· nam diuitie ad hoc cōgregant͛ ut
ad necessitatē expendātur· Item cōtra
terciū peccāt·quia cū prosperitas mū
di dicat ⁊ promittat se habere margа
ritam·i·diuitias dātes stabilitatē·do/
minium·securitatē·satietatē· suauitatē
pulcritudinē·⁊ regni dei acquisitionē
⁊ alia multa cum ecōuerso patet totū
oppositū ⁊ ōnino sunt instabiles dan/
tes seruitutē ⁊ uēdentes ipm· Deci/
mo est uictorie prenūciatiua. Vn̄ dici/
tur ꝙ Alexander habita una uictoria
multas alias perdidit·cuius cām cum
quereret rn̄dit unus sapiēs·ꝙ huius cau/
sa erat auaricia que est cā omniū uicio
rum superbie inuidie ⁊c̄· Undecio
est sapiētie īpeditiua·unde dicit Hiero
nimus ꝙ quidā phūs hn̄s multitudi/
nem auri quā in mare proiecit ⁊ se īdu
dens in dolio quo pro hospitio ute/
batur dixit ꝙ hoc iō fecit ut melius pos
set ad sapientiam attingere·Nā auarus
est canis custodiēs fenū· est sicut talpa
est sicut bursa tm̄ cōstricta ⁊ per num/
mos deturpata· Duodecimo est in/
firmitatis causatiua Vn̄ in uitaspatꝝ
legit͛ ꝙ quidā ortulanus laborē suū in
epulis diffundebat·qui dyabolo īsti/
gante epulis dimissis cōgregauit ma/
gne pecunie quantitatē sibi preuidens
contra senectutē· cuius pes subito ꝯpu/
truit ita ut prescinderet͛ pecunia ꝯsum
pta in medicinis·Cui angelus dixit.
Ubi est nunc spes pecunie tue·q multū
contritus ingemuit dicēs·Peccaui·cu/
ius pedē angelus tāgens restituit pri/
stine sanitati· Tredecimo est ecclesia/
rum retractiua·Vn̄ refert Jacobus de
uitriaco ꝙ mulier͛ quedā hospitii curā

a uiro suo impetrauit· que nihil bonū pauperib9 faciēs pre auaricia tandem defuncta est·pro qua duz sacerdos pe teret suffragia ut moris ē a uiro·respō dit disponēs se de secūdis nuptiis· do mina omniū fuit·iō in uita sibi de om/ nibus prouiderit· Itē duo frēs erāt quoꝝ un9 fuit bon9 licet auarus·alter uero iudex mal9·Tandē ambo moriū tur. ⁊ ad iudiciū trahunt·iudex autem depredat9 fuit ecclesias uiduas et pu/ pillos sed multas elemosinas fecit· vn de per orationē pauperuz obtinuit ut per trigita dies penitētiā ageret· Secū dus uero scz auarus uisus ē torqueri ī purgatorio propter nimiā tenacitatez

Quartodecimo est hōris ⁊ dn̄atio nis refucatiua· Vn̄ legit̄ in ep̄l'a Adri/ ani ꝙ cum Alexander misisset legatos ad pragmanas ut se gratis eius domi nationi subiiceret· respōderūt ei dicen/ tes· Libēter tibi seruiem9 si tria nobis ꝯcedis priuilegia·ne exteriores hostes spolies ut interiores nutrias· qui sunt amici parētes cōsiliarii quos nutrias ꝺepredās exteriores· Secūdo ne sis ser uus seruoꝝ nostroꝝ que sunt uicia no stra· Tercio ut nobis ⁊ tibi des imor/ talitatē·quoꝝ sapientiā mirat9 in pa/ ce quieuit ⁊ dimisit· Itē ad idē· Re/ fert Josephus fabulā ꝙ equ9 freno or natus aureo ⁊ sella decora occurrit azi no onusto ex parte altera uenienti· qui quia fessus nō dedit locum equo· Cui dixit equus· Vix contineo tua uiscera pedibus meis frāgere· quia cōtempsi/ sti mihi cedere in uia donec transissem ideo azell9 miser ingemuit pre timore· non multuz post equ9 impetu currens corruptus est·⁊ iō cepit fimum porta re·quem azell9 in prato ⁊ pascuis ag/

noscens dixit ei· qd mō profuerūt tibi preterita ornamēta tua ⁊ indebita au/ dacia cum iam nobis similis factus es portans fimū ⁊ alia uilia officia et rus ticana exercēs· Ad que equ9 seipsuz ag noscens cōfiteb at̄ ꝙ sibi non profuit· Equus iste est diues ornat9 diuersꝭ di uitiis deliciis potestatibus ⁊ honori/ bus·azinus est pauper qui iō persequi tur ⁊ cōtemnit̄ a diuite. sed in morte e runt equales cum utriqꝫ fimum portāt proprii cadaueris corporis· Quīto decimo est inuidie prouocatiua· Vnd̄ fuit quidā rex sub cuius dominio erat diues·qui iō multos cōtra se habebat inuidos·unde eū apud regē accusantes dixerunt ꝙ in eius ore non reperiebat̄ ueritas. cui9 signū tale dederūt·Dn̄e in terrogate eū quātum habet ⁊ probabi tis ꝙ uerū non dicet·qui interrogatus respondit se non habere nisi trecentas libras·quem emuli ex falso ecōtra uin cere conabant̄·qui rēspondit Dn̄e mi rex illud non reputo meū quod uos ꝑ fortuna uel malicia auferre pōt· Ha/ beo eniz trecētas libras in manu dei ꝓ cuius amore dedi quas meas reputo· Cetera āt quib9 hi iuidēt mea nō sunt sed uestra· cui9 prudentiā rex multum ponderās liberū dimisit· Itē ad idē Miles quidā pre auaricia frequentās curias ut burse parceret accessit ad cu/ riam magnā ubi ceteris repetentib9 ue stes proprias ut recederent· ipse simili/ ter a seruo suo cappā suā repetiit· ⁊ ꝓp ter ei9 uetustatē erubescēs in presentia alioꝝ reprehēdit famulū dicēs·illa nō est mea. imo dn̄e dixit famul9 quā be/ ne debetis agnoscere quia eā bene per uiginti ānos possedistis· qui multum cōfusus recessit· Ad idē· Fingit̄ fa/

bula q canis fluuiū trāsiēs partē car/
nis in ore tenebat. quā in aqua uidēs
resultare umbrā aperuit os ut eā cape/
ret. et tunc illā perdidit quam tenebat.
Sic auari habētes bona nature etiam
perdunt propter umbrā bonoꝝ tēpo/
ralium que nec possidere pñt semper.

Item fingit fabula q semel symea
rogabat uulpē ut de magnitudie cau/
de sue sibi prouideret eo q uidebatur
grauari ex eius magnitudine. Cui uul/
pis. Plus uolo per lutū spinas et pe/
tras trahere q̄ʒ tu tale beneficiū possi
res. Tandē uulpis per caudā trahit et
capit et tunc dixit. utinaʒ nunc symea
caudā meā possideret. Symea est pau
per. uulpis auarus. cauda sunt diuitie
cum quibus capiunt. et finaliter proch
dolor perduntur.

De auditu.

Auditus inordinatus multum
nocet. Primo animā uicus
corrodit. Legit in libro de se/
ptem donis spūssan. q quidā demoni
acus uidit quēdam iuuenē lasciuū. quē
salutando dixit. Benemeritus frater.
Qui interrogatꝯ cur eū fratrē uocasset
respōdit. quia ōnino erat sibi similis
tali exēplo probās. Ego inqt demo/
niacus sum ut porcꝯ in luto peccati re
quiescens et tenens aures apertas ut sic
musce usq ad cerebrū intrare possint.
quia per aurē captꝯ sum. Similiter et
hic cuiꝯ cor iam occupāt musce ōnium
uiciorum et cerebrū. iō cōuenienter no/
minaui eum fratrē. Secūdo eā affli/
git. Uñ refert Valeriꝯ q quidam sapi
ens uoluit amicū suū corrigere uicio/
sum. Fecit per fenestras in eius domum
proiici feces. qui cōquestus respondit
ei alius q cum fimo nō putrefacto co

nabatur fimū putrefactum destruere et
cooperire. qui quotidie erat in lecto in
mensa et in locis ceteris domus sue. qđ
hic non intelligēs ei aliꝯ dixit. Fimus
est uerbū detrahentiū luxuriantium et
adulātium. susurrātiū. blasphemantiū
et litigātiū. que cōtinue proiciunt īfra
cor tuū per fenestras auriū apertarum
Ut ergo fimus exterior interiorem ex
pellat te cōtinue aggrauantē iō hoc fe
ci. Tercio maledictioni subiicit. Re
fert Valeriꝯ q cum quidā sapiēs naui
garet clausit sibi aures ne uocē syrenis
audiret. Super quo interrogatꝯ respō
dit q non erat serpēte insipientior qui
claudit unā aurē cum cauda et aliā cuʒ
terra ne audiat uocē incātatoris et ab
eo decipiat. Similiter uulpis que aurē
glaciei applicat ut eiꝯ fortitudinem sic
experiat. Similiter natura que ex par/
te superiori nares sibi aperit q̄s a par
te posteriori claudit.

De baptismo.

Baptismus multa bona conti/
nue operat. Primo enim uiui
ficat. Uñ legit de beato Basi
lio q cum ad mortē infirmaretur fuit
uisitatus a quodā iudeo perito medi/
co. qui prenosticās dixit eum mori o/
portere in solis occasu. Cui Basilius.
Quid tunc erit si tunc nō morior Cui
iudeus. Impossibile est dñe. Tūc Ba/
silius. Quid si deꝯ usq ad sextā me ui
uificet ut tu per baptismū uiuificeris.
Cui iudeus in hoc cōsensit. Cum autē
in crastinū uenisset ad Basiliū eū uiuē/
tem repperit. unde extūc deum uerū ad/
orauit, relicta perfidia. et surgēs Basi/
lius ecclesiā cum eo ingredit et in nomi
ne domini baptizauit. Secūdo deo
recōciliat Unde legit in cronicis q q/

dam episcopus arelatensis errās i forma baptismi voluit quēdam puerum baptizare. cuius pr ut sub forma romane ecclesie baptisaret postulasset epm et noluit subito aqua disparuit. q ide cōpunctus et penitēs reportata aqua i ecclesia puerū baptizauit. Tercio ianuam referat ut ptz in baptizatis a beato Gregorio.

De balliuo.

Ballivus siue rector multas bonas cōditiones debet habere.

Primo debet esse antiquus. vn refert helinādus q adrianus tancā gratiam obtinuit a senatu ut rogaretur q filiū quem habebat cesarem appellaret Cui rndit. Sufficit q ego iniustus regnauerim. nam principatus debetur meritis non sanguini. Vn ille parētis honorem euacuat qui paruulos honore importabili suffocat. unde prius enutriendi sunt et exercitādi prius viuētes in uirtutibus anteq regnent ut probentur uirtutibus ātecedere. quos debēt dignitatibus anteire. Secūdo debet eē cōmunis. Refert Valerius q cōtētio facta est in senatu quis de duobus pro magno negocio mitteretur. super quo cōsultus est Scipio Affricanus. qui ad cōditiones amborū attēdens utrūq refutauit. Nā primus erat diues sed auarus. secundus pauper sed ditari nimis auidus vnde dixit. Diues non placet quia nihil sibi sufficit. Pauper quia nihil habet. ideo quia regnū est cōmune. nō placet qui proprias utilitates querit.

Tercio debet esse iustus. Legitur in cronicis q cum quidam phūs uideret quēdam latronē duci ad suspendēdū per baliuū. respōdit. Maior latro ducit minorē ad suspendēdum. quod uti q est iniustum q minor latro per maiorem iudicetur et cōdemnetur. Item refert helinādus q Cambises rex persarum cum reprehēdisset quēdam iudicem protulisse iniustā sententiā. fecit eum excoriari. de cuius ossibus fecit fieri latera sedis iudiciarie. Cūq sedes p dicta cooperta esset pelle eius. uoluit ut omnes iudicātes et filii eorum succedētes eis sederēt super eam. ut agnoscāt q malum est iusticiā dimittere Sedes est crux xpi. pellis humilitas sancta etc.

Quarto debet eē munerū refutator. Vn legitur q quidā baliuus fecit nuptias filio suo. Qui autē habebāt apud eum negocia miserūt ei donaria. et unus misit sibi bouē pulcrū. cuius uxori misit aduersarius uaccā pinguē. Cum igitur causa amborum ageretur in iudicio et ille qui miserat bouē uidēs q pro eo nullum faceret uerbum. ait O dñe deus bos meus quādo loquetur. respondit aduersarius. Bos tuus non pōt loqui qz uacca mea eius gulā stringit. Item refert Valerius q marcus regulus romanorū nobilissimus fuit rogatus a quodā ut catinum auro plenū benigne susciperet. q subridēs respōdit se pauperē malle locupletibus imperare q fieri locupletem

Itē ad idē. Legitur q cum Tyberius imperator rogatus fuisset ut tributa regionū augeret. respōdit. Boni pastores debent oues defendere non deglutire. Nam crudelissimū est sub ptextu celsitudinis regie exigere quod suum nō est. Item refert Augustinus de ciuitate dei q cum Alexāder magnus mare nauigaret cepit piratā in paruo nauigio Qui cum interrogaret quis esset respōdit. Ego exñs hic i paruo nauigio uocor latro. tu uero qui cum magnis na

nibus totū mūdū euacuas uocaris im
perator. Secūdo debet eē humilis.
Vñ refert Helinand⁹ ꝙ fuit quidā pa
stor in regno iudeoꝝ qui propter plu
uiam descēdens in hyatū terre inuenit
quēdam hominē mortuū super equuȝ
in cuius manu erat anulus. uirtute cu/
ius ad dignitatē ascēdit regiā. qui ido
pre superbia ab apolline querēs sibi ī
mortalitatē respōdit. Maiorē securi/
tatem habet tuguriū turris tuti⁹ for/
tius custodiunt' thauri expositi ꝙ̄ au/
la. Pastor est prelat⁹ uel hō. Fouea ter
re est memoria passiōis mortis uel ser
uituȝ ecclesie. hō mortuus super equū
est peccator. apollo est xp̄s i cruce. a/
nulus est demon uel conuersatio q̄ hō
ad dignitatē ascēdit in quibus manere
cupit. sed eis priuat' propter ei⁹ incre/
dulitatē. Ad idē. Refert Barlaā ꝙ
quidā rex fecit fieri quatuor capsas q̄
rum duas coopertas auro sed undiqꝫ
fecit repleri fetidissimis cadaueribus
mortuorū. alias āt duas pice ⁊ bitu/
mine linitas fecit ipleri inestimabilib⁹
margaritis ⁊c̄. Cūqꝫ multa fuissent re/
quisiuit rex que illarum maioris essent
ualoris. omnes respōderūt deauratas
Quibus rex ait. Sciebaȝ ego bene vos
talia dicturos. Vt ergo uestrā omnes
agnoscatis stulticiā. uolo ꝙ ōnes ape
riantur. ⁊ subito ex deauratis exalauit
fetor intolerabilis. sed ex aliis odor ⁊
splēdor. Rex ille est de⁹. capse deaura/
te sunt pricipes ⁊ diuites uita fetidissi
mi. capse pice linite sunt pauperes qui
fetidis induti uestib⁹ interiorē aīaruȝ
seruāt pulcritudinē. Sexto debet eē
misericors. Vñ refert Valeri⁹ ꝙ qui/
dam rex fuit maxim⁹ tyrānus ⁊ inhu
manus. cui⁹ mortē cum omnes opta/
rent. quedā tn̄ mulier maxime deuȝ o/
rabat ut incolumis seruaret'. Qd cū il/
le cōperiēs interrogauit hui⁹ causaȝ re
spondit. Cum essem puella ⁊ grauē ty/
rannū paterer ei⁹ mortē cupiebam. cui
successit peior. ⁊ similiter orabam eius
mortē. cui tu tercio successisti. quem ce/
teris peiorem experior. iō timeo ne tibi
deterior succedat. caput meū ꝑ tua sa
lute deuoueo. Quod ille audiēs miseri
cors est effectus. Ad idē. Refert Va
lerius ꝙ Solert⁹ legislator iustissim⁹
ẜm iura legē cōdidit ut qui adulteriuȝ
cōmitteret utroqꝫ oculo priuaretur. in
quod crimē filius ei⁹ cecidit. cuius pri
uationem oculoꝝ ciues non permitte/
bant. Quoꝝ precib⁹ pater deuictus se
priuauit oculo proprio ⁊ filiū alio. ut
sic iusticiā per misericordiā temperaret
Itē ad idē. Legit' in libro dyalo/
gorum Gregorii ꝙ quidā rex rapt⁹ ad
iudiciū uidit grauissima pena torque
ri iudices ⁊ rectores quia fuerunt imi/
sericordes erga suos subditos Sep
timo requirit' ꝙ sit beniuol⁹. vnde re
fert Suetoni⁹ ꝙ Tyt⁹ imperator attē
dens ꝙ nihil beneficiorū de tota die a
micis prestitisset dixit ꝙ talē dieȝ sibi
esse perditā reputaret. de quo cū repre
henderet' ꝙ nimis erat beniuolus ɔtra
suā magnificētiā. respōdit ꝙ nō opor
tet quēcunqꝫ a uerbo uel uultu princi/
pis tristē recedere. quia talē oportet eē
imperatorē subditis qualē sibi sine im
perio exoptasset. Octauo debet eē
discret⁹. Refert Josephus tāta discre/
tione usus est circa mutationē officia/
lium ut eos nisi raro īmutaret tali exē/
plo motus. Quidā uulnerat⁹ iacebat ī
uia semimortu⁹ innumeris muscis oc/
cupatus quas a se non repellebat. Cū

autē quidā inde trāsiēs crederet eū nō posse defendere ab eis pre imbecillita/te ille muscas remouit. Cui ille. Nocui sti mihi quia iste iam plene erāt sangui ne. ideo minꝰ molestabāt. nam noue su perueniētes āpliꝰ me torquebūt. Vul/neratus ille status est pauperuȝ. musce plene sanguine sunt officiales impin/guati ex eoruȝ depredationibus q ubi citius mutant̄ succedūt sibi priores et uacui qui maiores exactiones extor/quent. Nono debet eē diligens. Vñ refert Iustinꝰ ꝙ Longinus legislator fecit leges honestissimas. quas cum di ligentius obseruaret ut a ceteris obser uarent̄ rogatꝰ est a populo ut circa le ges aliquid immutaret. Qui attēdens aliter non posse euadere. promisit ut e/as in suo regressu tēperaret ad placitū qui iō ne frāgerent̄ leges elegit perpe/tuū exiliū. ubi in alia ciuitate moriens precepit ossa sua in mare proiici De cimo debet eē prouidꝰ. Vñ refert bar laam ꝙ in quadā ciuitate cōsuetudo e rat ut sibi assumerēt extraneū in regem omnino ignarū cōsuetudinibꝰ ciuitatꝭ cui ptātem tribuebāt faciēdi absq; ōni timore omne quod sibi placeret per to tum annū. eo sic in deliciis ⁊ desideriis uiuēte subito anno cōpleto ciues illius ciuitatis irruebāt in eū. quem stola re/gia expoliātes eū per totā ciuitatē circū piebant. ⁊ sic nudū exulātes in insulaȝ trāsmittebāt. ubi cibo ⁊ uestitu carens pre afflictione et miseria moriebatur. Hec ōnia quidam regnaturꝰ eis presci uit ⁊ perpēdens preuidit sibi de neces/saris. ne sicut ceteri in insula miserie p deretur. Ciuitas est mundꝰ. ciues deri/ci. rex est bō. insula diuinū iudicium.

Ad idē. Vñ refert pr̄ Alphonsus ꝙ quidā diues saccū perdidit plenū flo/renis in quo erat serpēs aureꝰ. Cum āt esset preconizatū ꝙ quicūq; eum inue/niret darent̄ sibi centū talenta. Vñ cuȝ quidā pauper reperiens in pñtia regis eum adduxit Diues autē dolens de cē/tum talentis sibi dandis incepit pau/perem de futuro arguere asserens ꝙ in sacco erant duo serpentes aurei Et qa omnes erant ꝓ diuite accusabant con stanter pauperem regi Qui eoꝝ cogni ta malicia respōdit dicens ꝙ hic diues uerax sit credendum est quia tot susten tatores habet Similiter ꝙ hic pauper uerax sit ⁊ iustus credendum est etiam quia cum talia inuenisset noluit sibi re/tinere cum posset sed omnia libere tra/didit ⁊ ideo iste saccus non est huius diuitis quia non sunt duo serpen/tes sicut habet saccus suus ideo preco nizet̄ ut quicunq; saccuȝ īueniret ī quo sunt duo serpentes sibi restituat Tunc diues ꝯfusus in omniū presentia pate/facta sua malicia dimisit pauperi licite centū talenta. Vndecimo baliuꝰ de/bet esse liberalis Vnde refert Tuliꝰ ꝙ quidam athenienſibꝰ denunciauit pro re publica se habere salubre consilium ideo petiuit sibi dari auditoreȝ ⁊ datꝰ ei Arestotiles cui dixit Nauis lacedmo niorum a ꝑplicuit cum multis quā reti/nere facile est qd̄ consilium se audiuisse dixit utile sed inhonestū consilio ⁊ prī cipi retulit cuȝ principū ⁊ rectorum uir tus nō sit rapina sed potiꝰ liberalitas

Item ad idem Refert Seneca ꝙ re/gi macedonū occurrit ioculator talētū ab eo petens cui rex plus petis ꝙ̄ mere aris cum autem peteret denariū rex ait non petisti donū qd̄ debebat dari p re gem Cūq; principes instarēt pro num

mo respondit liberalitas regis debet se
extendere omni diligentia bonu; otinue
⁊ quia tales magis nocent· eis dare est
malum nutrire Itē ad idem Refert
Petrus damianꝰ ꝙ mortuo quodam
comite bone fame ⁊ uite innocentis se/
cundum iudicium hominū Hunc qui/
dā religiosꝰ uidit ĩ somnio gradu cuiꝰ
dam scale que erat erecta inter ardētes
fauillas de cuius quolibet gradu ad eū
ascendebat nouū genꝰ pene ⁊ hoc ꝓp/
ter suam impietatem ⁊ auariciā; ut au
diuit non ꝙ ipse talia omisisset sed unꝰ
qui processioē sui generis erat decimꝰ
Duodecimo debet esse sobrius Unde
refert Helinandus ꝙ episcopus belua
cenſ pbūs nomine precepit cuidam reli
gioso ut eū excetaret ad missa; matuti
nalem quem in crastino dormientem r̄
periens excitauit dicens domine iā pas
seres surrexerūt ad benedicendū deum
⁊ nos adhuc ĩ lecto iacetis ad cuiꝰ uo
cem ille indignatꝰ respondit uade mi/
ser ⁊ interfice pediculos tuos cui ille sub
ridendo respondens dixit uide tu pa/
ter ne interficiant te uermes tui quia me
os iam interfeci qui confusus ueniam
postulauit. Itē ad idē r̄fert Helman
dus ꝙ cum tyrannꝰ quidam ꝓfectu/
rus ad bellum iam equu; ascendisset q̄
dam uidua apprehenso eiꝰ pede iusti/
ciam sibi fieri postulauit miserabiliter
de occisoribus filii sui Tunc princeps
satisfaciam tibi cum rediero Tunc illa
quid erit domine si non redieris tunc il
le successor meus faciet tūc illa uñ scire
potero ꝙ ille faciet tu enī debitor me/
us es ⁊ si ille bñfecerit qd tibi ꝓficit ille
ꝓ se erit nec liberabit te iusticia aliena
Qui descendens de equo ⁊ examīata cā
reddit iusticiam

De Bello

Bellū debet habere aliquas bo
nas condiciones Primo requi
ritur ꝙ sit iustum Legitur in li
bro de septē donis spiritussanc· Qui/
dam habuit hereditatem ualde dilectā
quā sibi abstulit fraudulentus ⁊ mali/
ciosꝰ dum aute; negociū deduceret' co
rā rege ⁊ litigarent ad inuicē ex precep
to regis duo pugiles eligunt' ⁊ cuiꝰ uir
tus esset fortior illi hereditas donaret'
Cum igit' pugnarent inuicē pugil iniusᷓ
te alium precitauit ⁊ sub se eum oppri/
mens ta; diu eū tenuit ut putaret' mor
tuus Cum autem pre dolore clamaret
iustus respiciens suu; pugilē sic oppres
sum cum dolore clamauit Cuiꝰ uocem
sub audiens qui suus pugil credebatur
mortuꝰ eleuans oculos ⁊ aures aduer
sarii arripiens uersa uice se sibi subiecit
⁊ uicit ⁊ restituta hereditate r̄gi paupe
ri ad propria cum gaudio est reuersus
Hereditas illa est uita sanctorū· exhe
reditatꝰ autē est homo uiator Iudex
uero est deꝰ p̄r sed nequiciosꝰ ⁊ malus
aduersarius est dyabolꝰ·pugil homi/
nis fuit xp̄s pugil dyaboli ꝯcupiscen/
tia carnis xpristꝰ uulnerat' deprimit'
⁊ supponit' sed tandē uictor carnis ef/
ficitur ⁊ calcato pctō hoie; restituit p̄s
tine libertati Secūdo debet esse dis/
cretu; refert Suetoniꝰ ꝙ cesar Augustꝰ
sic stricte recipiebat bella nisi emolimē
tum esset maiꝰ damno futuro unde ꝓ
ponebat tale exemplum Quidam pis/
cator piscari uoluit cum hamo aureo
cum autem rumperet' in piscatiōe dix/
it intra se heu quō fui fatuus quia non
ꝯgnoui ꝙ tāta piscū captura nō por/
tat restituere hami fracturam ⁊ perditi
onem hamus aureus sunt discrete per/

sone uel iusticia. ꝛ quia captura cuius/
cunq rei tēpalis non attingit ad ualo
rem iusticie uel persone. Itē ad idē
Refert helinandꝰ ꝙ Alexander nō iu/
uenes robustos sed ueteres et mgr̄os
elegabat ad bellum. vt non fugam sed
uictoriam cogitarent. Item ad idē
Refert helinandus ꝙ henricus im/
pator audiens missam cū mirabili de
uotione audiuit magnam effusionem
sanguinis et magnū bellum īminere i/
ter gentes ciuiusdam epi ꝛ cuiusdā ab
batis. Cunq rogaret ut se interpone/
ret tanto malo ꝛ tam magno piculo.
rn̄dit. Uirtus dei non potest dimitti
propter indiscretionem actꝰ hominū
Cōuictus autem pcibus illoꝝ. ꝛ resti/
tuta pace. vox demōis audita est. in/
discreti bellicis se implecant. Hā ego
feci hoc bellum ut perderetᷣ missa. Tūc
impator in ꝯfusionem demonis fecit
reiterari missam. Tercio bellum de/
bet esse pium. Unde legitᷣ ī uitaspatꝝ
ꝙ duo fratres quondam fuerunt qui
multi annis simul habitantes ꝛ nunꝙ
unā brigam simul habuerunt. quadā
uice dixit unus alteri. Faceamꝰ nos li
tem et bellum sicut homines de mūdo
faciunt alter respondit. nescio qualiter
fieri debeat. Cui primꝰ. accipe tegulā
et dic ꝙ tua est. et ego econtra dicā nō
sed mea est. Cum autem hoc fecissent
in tercia reiteratione cum iam animus
calefieret. rn̄dit minor frater Tua sit et
flemns in pace Itē ad idē. Refert
helinādus ꝙ qdam uolens inducere
bellum in ciuitate troyana. fecit fieri
unum pomum aureum. in cuius circū/
ferentia erat scriptum. pulcriori detur.
Cum autem omnes nobiliores mulie/
res fuissent congregate in quodam fes
to ꝓiectum est pomū in medio. et ple
cta scriptura q̄libet dicebat ꝙ suū erat
extollens suā pulcritudinem. Cū autē
impator requisitus de iusticia fuisset et ī
tueretᷣ eaꝝ pulcritudinem. unam pau/
perem a ceteris distantem uidit excellen
tioris forme licꝫ ipsa non iungeret se ī
ter pulcras ꝛ huic datum est pomum
in confusionem aliarum. Pomū est fi/
lius dei. prouiceus spiritussanctꝰ mu/
lier is uirtutes uel sciencie q̄ precesserūt
in veteri testamento paup est uirgo be
nedicta uel humilitas. Quarto de.
bet esse ꝯtinuū. Legitᷣ in libro de septē
donis. ff. ꝙ. quatuor reges mouerunt
bellum ꝯtra quinq. Cū ergo illi quinq
optimas haberent ciuitates et fortitu
dinē summā in armis ꝛ in necessariis
et alii non possent intrare nisi per tra/
ditionē clauiū contra quatuor accesse
runt ad bellum. Cū autē isti quatuor
appropinquassent. isti miseri ꝯfiden/
dentes ꝙ eis inclusis in ciuitate eos
ibi occiderent. aptis portalibus eos
intromiserunt sed isti quatuor tanꝙ
descreti tantū inportalibꝰ steterūt quo
usq exercitꝰ eoꝝ fuisset ingressꝰ ꝛ bel/
lantes ꝯtinue depredati sunt ciuitatē
isti. iiii. r̄ges sūt uanitas cupiditas uo
luptas. ꝛ magnitas. quinq reges sunt ie
iuniū deuotio disciplina. peregrinatio
elemosina. et honesta ꝯuersatio. et hn̄t
omnes armaturas dei et spiritussancti
sed proditor ꝯsiliarius scꝫ p̄sumptio
aperit portalea quinq sensuum. ꝛ stan
tibꝰ quatuor regibus ī eis introducūt
omne genus uicōrum

De benefeciis.

Eneficia ecclesiastica debent
exhiberi illis qui habent con/
diciones sequentes. Primo

gratis refert Damianus q quidam ue nere dum applicuissent ad quãdam in sulam viderunt in quada3 spelunca le onem inuolutu3 in cauda draconis cũ igit draco molestaret leonem ⁊ stringe ret ac uellet interficere isti ↄpaciẽtes le/ om draconẽ audacter inuadunt ⁊ libe rato leone ab eo quolibet die pellẽ ani malis pro munere receperunt Leo est pctõr. draco est dyabolus cuius cauda est peccatũ ↄstringens omnem affectu/ onem hominis. insula est mundus. libe rator ẽ xpristus Ite3 ad idem Legi tur enim q lupꝰ ↄsiderãdo forefacta sua que fecerat posuit se in quoda3 ne more ad agendum pniam Oues aute3 hoc audientes mittebant sibi de lana sua pro uestibꝰ ⁊ de lacte suo ꝓ cibo. credentes q propter abstinentiam non comederet carnes Cum quadam die ue nissent ad uisitandũ eum ⁊ laudassent multum eius conuersionem. ipse frau/ dulenter ⁊ quasi cum lacrimis petiuit ĩ dulgentiam de oĩbꝰ forefactis suis. cũ accessisset ad unũ ariete3 ualde pinguẽ incepit amplexari eum ⁊ dicere Multũ placet mihi penitentia vrã ⁊ multu3 est/ tis mihi gratꝰ ⁊ iõ remanebitis mecu3 Cum autem omnes reprehenderent eo q esset in preiudiciũ sue religiõis rñ dit lupus Ego sum nimis ĩfirmus ad petendum elemosinas ⁊ ideo ẽ necessa/ riũ ut istũ arietẽ mecũ retineã pro cibo Lupus est peruersus homo qui simu/ lat sanctitatẽ ut attingat ad copiosio rem predã. Secũdo dignis. Refert Seneca q in collatione beneficioꝝ utẽ dum est exẽplo pile quam cadere dubi um non est. si indebitꝰ ordo sit ex par te mittẽtis uel recipiẽtis. Tunc aũt cur sum suũ seruat cum apte iactata ⁊ acce pta fuerit ut aliter distãti aliter ꝓpin quo mittat. Pila est beneficiũ ⁊c.

Tercio iustis. Legit in li. de. vii. do nis spũssancti q quidã rex preparans nuptias inuitauit omnẽ personã. Cu3 autẽ unꝰ cecus ⁊ unus claudus uellent accedere nec possent propter multitudĩ nem nimiã. claudus dixit ceco. Accede ad me ut portes me in humeris tuis et ego dirigã te cum sim uidẽs. ut tua for titudo suppleat clauditatẽ meã. et mea cognitio dirigat cecitatẽ tuã. Cumq3 sic fecissent ⁊ ingressi fuissent pallatiũ. au dita eoꝝ iusticia beneficiati sunt per re gem. Claudꝰ est pauper religiosus qui perdidit pedẽ reꝝ tẽporaliũ. Cecus ẽ hõ deditus diuiciis. cõuiuiũ est gracia dei. Quãdo enim diues sustinet religi/ osum ⁊ religiosus dirigit secularẽ tunc ambo beneficiant per deũ. Quarto humilibꝰ. Refert Damianus q cum in Burgũdia esset quidã clericꝰ ualde hu milis ⁊ in ecclesia audiret finẽ euãgelii Qui se humiliat exaltabit. incepit com mendare humilitatis uirtutẽ. tunc pri/ or illius ecclesie incepit ridere ⁊ dicere. Falsum est. quia si ego meis hostibꝰ me humiliassem. hunc prioratũ nec tot di uitias haberẽ. Et ecce subito fulgor in star gladii eius os intrauit. ⁊ eo suffo cato alteri prioratꝰ est dotatꝰ. Quĩ to litteratis. Legit fabula q quidã a3ĩ nus oneratꝰ plumis ascẽdebat quẽdã montem. cum uidisset aues eleuari sup arbores interrogauit dominũ quare il le aues sic delectabiliter uolarent ⁊ ascẽ derent. Cui dñs. quia habẽt alas. tunc a3inus. nõne ego sum oneratꝰ plumis? quare ergo non possum ascẽdere ⁊ uo/ lare sicut ipse? Respõdit dominus. qꝛ non habes alas naturales nec unitas

sicut ipse. ipse aũt paruipendẽs uerbũ; sui domini dum uellet ascẽdere ꝛ uola/ re fregit collũ. Iste azinus est clericus ignorãs habẽs diuersos libros nobi/ litatẽ gen⁹ ꝛ multitudinẽ diuitiarum. Auicule sunt pauperes clerici ornati uir tutibus sciẽtia ꝛ honestate uite. Quia uero tales hodie eleuant' et exaltantur inquirũt diuites ꝛ potẽtes hui⁹ mũdi quare isti sic uolãt. ꝛ q2 hoc facit per/ fectio uirtutu; .iõ priuati ꝛ non hñtes frãgunt sibi collũ.

De blasphemia.

Lasphemia multa mala facit in nobis. Primo inducit de/ monis dñationẽ. Legit' in li. de septẽ do. spũssancti ꝙ dum in dyocesi bissũtina quidam luderet ad taxil los omnibus bonis suis perditis ex/ cepto uno denario aiam ꝛ corpus de/ dit dyabolo. ꝛ in signũ hui⁹ denariũ proiecit. Cũq; sol⁹ per uias incederet ĩ specie hũana occurrit ei dyabol⁹ req/ rens ꝙ tanq̃ seru⁹ ueniret cum eo. Cũ ille quereret quis esset. rñdit demon di cens. Ego sum dñs tu⁹ cui in signũ ue re seruitutis obtulisti hũc denarium et nunc ueni ad te ut ducã te ad domũ et habitationẽ meam. Cum igit' ille miser cum magna instãtia uix obtinuiss; ꝙ per duos dies in domo sua poss; sta/ re cum sua familia ꝛ extũc sequeret' eũ quo uellet. trãsiuit pria dies sibi lacria bilis ꝛ dolorosa. Cum aũt secũda dies incepisset occurrit ei mulier tenẽs ĩ bre/ mio paruulũ petẽs ab eo elemosinam. Cui ille. Quicqd habeo libenter dabo tibi si cõuocatis omnib⁹ amicis tuis ꝛ meis custodieritis me per totam diem Cumq; illa uocasset ꝛ custodissent usq; ad uesperã ille iuuenis incepit clama/ re. Ecce ueniũt cum equis igneis sinite me ire ne uiolẽter me rapiãt. Cũq; eum detinerent parẽtes inter manus eorum percutiẽtes eũ demones occiderunt.

Secũdo inducit bñficio; eccl'ie pri uationẽ. Legit' in li. de. vii. do. spũss. ꝙ dum quidã cum difficultate calcia/ ret se dixit ꝙ isti sotulares essent facti in uituperiu; dei. ꝛ ꝙ dabat eos dya/ bolo. Cũq; uellet ingredi ecclesiam ad audiẽdam missam dyabol⁹ retinebat eum per pedes. Cũq; rediẽs ad seipsu; ꝛ contereret' de blasphemia dicta mi/ sit ad sacerdotẽ ut posset cõfiteri Tũc ille sanct⁹ hõ reprehẽdit eũ sic dicens. Fili maximũ peccatũ cõmisisti contra deum. quia non in familia. non ĩ prin cipe sed in dño ꝛ in prẽ. abstines enim a maledictione garcionis ꝛ non curas refrenare blasphemiã dei. in signum er go tue malicie discalcia te ꝛ proiice so/ tulares extra. quib⁹ proiectis sine ulla difficultate ecclesia; intrauit. ꝛ sotula/ res uisi sunt per aerẽ a dyabolo differ ri. Tercio inducit blasphemia pas/ sionis xpi maledictionẽ. Vñ legitur ĩ li. de. vii. do. spũss. ꝙ quidã ribaldus in taberna ludẽs cum alio perdidit ta bulam suã. qui mox irruẽs in dei blas phemiã iurauit ꝙ de primo lucro eme ret sibi armaturas cum quibus uidica ret se de deo ꝛc. Accidit casus ut lucra ta pecunia emeret sagittã ꝛ arcũ. ꝛ ĩ cõ tumeliã dei ac si posset deu; percutere sagittã proiecit ad celũ. Cum aũt sagit/ tam diu expectasset nec reuerteret' mo re solito ad tabernã accessit. ꝛ du; ibi luderet ꝛ iterũ blasphemaret deũ subi to sagitta cruẽta apparuit. ꝛ cu; pene traret inferiora terre uehemẽter ꝛ cũ ĩ/ petu iste de ludo quasi amẽs surrexit ꝛ

dixit· Oportet me sequi meã sagittam ꝛ subito raptꝰ non cõparuit· Quar to inducit mẽbroꝝ priuationẽ· Unde dicit꜄ ꝙ cum quidã miles ludens ad a/ leas blasphemãdo iurauit per oculos dei· subito oculi eiꝰ ceciderũt· Qñ aũt iurabat per quodcũqꝫ mẽbrũ illo i in/ stanti priuabat꜄· Cum ãt iurassꝫ p uen trem subito inflatꝰ crepuit per mediũ·

Item ad idẽ. Dicit꜄ ꝙ quidam nau/ ta nauẽ ducẽs deum blasphemare ince pit· cumqꝫ cadẽs in aqua suffocatꝰ fu/ isset ꝛ extractus lingua eius apparuit fuisse precisa. Quinto inducit crea/ turarum persecutionẽ· Uñ refert dami anus ꝙ Bononie duo cõpatres in cõ/ uiuio discũbebant· quibus presentatꝰ est gallus coctꝰ· quem unus illoꝝ arri piẽs ꝛ cum cultello in frustra diuidẽs cum salsamẽto circũfuso undiqꝫ p̄sen/ tauit· Tunc alter dixit· ita bñ diuisisti gallũ ꝙ si beatus Petrꝰ uellet nõ pos/ set resuuiscere· Tunc ille qui gallum di/ uiserat ita respõdit· Sic certe diuisi eũ ꝙ nec xp̄s posset uiuificare illum· Ad hanc uero uocẽ gallus cuꝫ plumis sur rexit ꝛ percussis alis cantauit· Cũqꝫ ex motione alaꝝ gallꝰ iste effudisset sal/ samentum· blasphemi ex aspersiõe sũt leprosi effecti ꝛc̄· Itẽ ad idẽ Dũ q/ dam parisius blasphemaret uirginem Mariã· subito fulgor de celo cecidit· ꝛ illo percusso alios illesos dimisit·

Item ad idẽ· In partibus Equita nie duo macellarii cõsueuerãt sicut ca/ nes carnes xp̄i lacerare· cum ãt in qua/ dam uilla intrassent· canes incredibilis magnitudinis occurrerũt eis· ꝛ aliis in tactis dimissis mẽbra eoꝝ totaliter la niauerũt· Sexto inducit morti subi/ tanee percussionẽ· Uñ refert Cesariꝰ ꝙ cum duo ludẽtes maledicerẽt deo ꝛ al ter reprimeret maliciã blasphemantis. tunc alter magis ĩportune in blasphe/ miam uirginis incepit irrũpere. ꝛ uox audita est de celis· Meã iniuriaꝫ quo/ dammodo sustinui sꝫ mr̄is non dissi/ mulabo· ꝛ mox super tabulã lusoriaꝫ percussus expirauit· Septimo indu cit dãnationẽ· Refert Grego· ꝙ quidã habebat filiũ ãnoꝝ quinqꝫ· qui nimis carnaliter dilectꝰ ꝛ male nutritus maie statem dei didicit blasphemare Cũ aũt staret i gremio ꝛ uideret malignos spi ritus ad se uenire clamauit· Serua me pater· ꝛ dum more solito blasphema/ ret· sumptꝰ de medio per demones est ad infernũ ductus.

De cantu uano·

Cantus uanus multa mala in/ ducit in nobis· Primo ẽ dece/ ptiuus. Uñ refert Jacobꝰ de uitriaco ꝙ quidam sacerdos credebat se cãtare optime· ꝛ tamẽ pessime canta bat· Cum ãt quadã die quedaꝫ mulier audiret eũ cantãteꝫ ex horribilitate uo cis flere incepit· Cuꝫ ãt ille estimaret ꝙ ex suauitate sue uocis illa excitata ad deuotionẽ esset. fortius cãtabat· ꝛ illa amplꝰ plorabat· Quod attẽdens sa/ cerdos quesiuit a muliere quare tantũ ploraret· Cui illa· Dñe ego sum illa ĩfe lix mulier cuius aꝫinum lupus alia die comedit. ꝛ quãdo uos audio cãtantẽ statim innouat꜄ dolor in corde meo · quia omnino sic cantabat aꝫinus meꝰ

Secundo est demonis aduocatiuus Unde refert Cesarius ꝙ cum quidã cle rici cum cantibꝰ tumultuosis cãtarẽt· quidã religiosus uir uidit quedaꝫ de/ monem in loco eminẽtiori ecclesie sac/ cum tenẽtẽ· qui cum manu dextera can

tus ꝛ uoces dissolutas in sacco pone/
bat. Cū igit᷑ cōpletū esset officiū dya/
bolus letāter incepit clamare. Bñ can/
tastis quia saccū meū habeo plenum.

Itē ad idē. Refert Cesari⁹ ꝙ qdam
iuuenis in quodā monasterio cant⁹ ni
mis exaltādo eleuaret. sic ꝙ seniores ñ
possent attigere. licet hoc dissimularet
propter scandalū. tunc mox ex ore uni
us demon uisus est qui scintillas ferri
candentis ad ōnes qui eū iuuarēt mit
tere nitebat᷑. Tercio est dampnatiōis
prenūciatiu⁹. Vñ refert Ces ꝙ quidaꝫ
monachus fuit in mōte cassino habēs
uocē dulcissimā. Cum eñ in uigilia pa
sche cereā bñdiceret ꝛ uoce suauissima
benedictionis melodiaꝫ resonaret atqꝫ
vox musica in cōuiuio in auribus au/
dientium personaret. finita benedictio
ne raptus nunqꝫ cōparuit. Item ad
idem. Refert Cesari⁹ ꝙ quidam cleric⁹
tam egregiā ꝛ dulcē uocē habebat ꝙ e
um audire quedā felicitas putaretur.
Die āt quadā uir quidā religiosus su/
perueniēs uocis illi⁹ dulcedinē aure p
cipiens dixit. Hec vox non est hoīs sꝫ
dyaboli. Cunctis uero admirātibus
demonē adiurauit. qui statim de cor/
pore illo exiēs incepit clamare. ꝙ quia
vox est predicatio demonis et sibilus
deceptionis ac uia ruine. iō in illo ca/
dauere quod corruerat ipso ingredien
te se intromiserat ad formationem uo
cis. Quarto est penaꝝ accumulati/
uus. Legit᷑ in li. de do. spūssan ꝙ qui/
dam in uisu uidit quēdam honorabi
lem uirū secularē. qui cum excessissꝫ in
gloria mūdi. in gula. in lascinia. ꝛ pre/
cipue in uanis cātibus duct⁹ est ad au
lam inferni. ꝛ ecce pricceps demonū sur/
gens de cathedra sua ꝛ ei occurrēs col
locauit eum in ipsa dicēs. Sede in hac
cathedra ignea pro hōre quem habui
sti ī mūdo. ꝛ accepto uase dabat ei po
tum amarissimū fetidissimū ꝛ immūdū
ꝛ cum rēnueret bibere cogebat᷑ ꝓ poti
bus delectabilib⁹ sustinere hanc penā.
Tunc surrexerūt duo demones cum tu
bis maximis. ꝛ insufflātes in auribus
eius flat⁹ ignis exibat per oculos eius
per nares per os ꝛ per omnes meatus
totius corporis. ꝛ hoc fiebat propter
cantilenas ꝛ cātus lasciuos. Tūc duo
serpētes circūdabāt eū ꝛ cum dētibus
discerpebāt. ꝛ hoc fiebat propter am/
plexus mulierū. nec habebat requiē ꝓ/
pter trāsitoriā delectationē mūdi.

De charitate.

Charitas multa bona inducit
in nobis. Primo ditat. Legit᷑
ꝙ fuit quidā iuuenis qui ap/
petens diuitias accessit ad quēdam sa
pientē qui nocte ꝛ die in quodam uiri
dario sub arbore pulcerrima quiesce/
bat. Cum ergo eū requisiuisset quomō
posset ditari. respōdit ꝙ si posset ha/
bere unā bursam regis illi⁹ terre tūc es/
set diues potētissimus. Cui ille. Quare
hoc esset. Tūc sapiēs respondēs dixit
Hec bursa carissime nunqꝫ pōt euacua
ri thezauris. ꝛ illi thezauri nunqꝫ per/
duntur sed in se cōtinent omnē uirtutē
ꝛ quicquid rex habꝫ in illa posuit. nec
potest haberi per aliquā pecuniā quī
homo partē habeat habēdo hāc bur/
sam. Cum igit᷑ ille quereret per quē mo
dum posset haberi. respōdit ꝙ inuitā/
do ꝛ hospitādo regē qui summe ē be/
nignus ī tuo hospitio. ꝛ absqꝫ dubio
habebis hanc bursam. Hic sapiens est
spūssanct⁹. uiridariū est plenitudo grē
arbor bonitas iuuenis pauper est hō

bursa autem est charitas in qua ẽ thes/
zaurus optimus tutissim9 ⁊ copiosis/
simus. ⁊ in se omnẽ uirtutẽ ⁊ donũ cõ/
tinet. Omnia bona alioꝝ facit sua. et
habet lucrũ omniũ que fiũt in eccl'ia ea
habita hominẽ deus habet ⁊ econuer/
so. Secũdo fructificat. Auctor. Di/
ues qdaʒ fuit semel habẽs multas pos/
sessiones hõrabiles ⁊ multos filios.
Cum eñ illi peterẽt diuisionẽ bonoꝝ
sicut eoꝝ erãt quatuor. ita de omnib9
bonis fecit q̃tuor partes. ex una parte
posuit omnia molendina ⁊ hospitia.
ex alia parte furnos ⁊ cẽsus. ex alia aũt
uineas ⁊ cãpos. ⁊ ex alia unum ortum
tantum. Cum igitur cõtemnerent par/
tem orti eo ꝙ ignorabãt eius uirtutes
iunior cõfisus de legalitate p̃ris ortũ
elegit. Tunc pater. Ditior es omnib9 ⁊
perfectiori bñdictione ditatus. in hoc
orto sunt arbores nunq̃ fruct9 perdẽ/
tes sed semper augẽtes. uentus non no
cebit ei. ⁊ omniũ fructuũ habet abun/
dantiã. nec idiget nisi recto ⁊ bono cu
stode. Quod alii audiẽtes reputauerũt
se illusos ⁊ deceptos esse. Iste pater ẽ
deus p̃r misericordiaꝝ ⁊ totius conso
lationis. ⁊ iste p̃r quatuor habʒ filios
Primus est superb9. secundus est aua/
rus. tercius est lasciuus. quart9 ẽ iust9.
Sicut ergo pater iste habet q̃tuor fili
os. ita etiã bona sua diuidit quadru/
pliciter. In una parte ponit honorem
cum omnibus bonis intellectualibus.
cum sciẽtia. cum ingenio cum rõne. cũ
nobilitate. cuʒ potẽtia. In secũda par
te ponit oĩa bona corporalia iuuẽtu/
tem. pulcritudinẽ. sanitatem. In tercia
parte ponit õnes diuitias. õnia gene/
ra uestimẽtoꝝ. ciboꝝ. ornamentorum
deliciarũ. In quarta parte ponit ortũ
charitatis in quo sunt omnes arbores
uirtutũ. uent9 mortis nunq̃ nocet. pe/
stilẽtia ire dei nunq̃ ibi percutit. nun/
q̃ folia flores ⁊ fruct9 perdunt' ibi. et
sic qui minus credit habere pl9 habet
⁊ qui plus credit habere turpiter est il
lusus. Tercio demonẽ fugat. Legit'
ꝙ fuit quidã demoniacus grauat9 mi
rabili modo a quodã demone. Cum e
nim fuisset adduct9 quidã sanct9 ho/
mo ad expellendũ eũ dixit ut in uirtu/
te charitatis xp̄i exiret. Cum enim in/
terrogasset quare sic festinanter exisset
respondit demon Exiui tam cito quia
uidi in eo quod plus odio scʒ chari/
tatem quia non timeo castitatem cum
sim uirgo. non abstinentiaʒ quia nũq̃
comedi. non distributionẽ rerum quia
hanc facio sed charitatẽ perfectã cui9
nomen summe abhorreo. Et quia iste
sanctus uir eã portat perfecte. iõ statĩ
exiui. Tunc dyabol9 incepit clamare.
O ceci quare non uidistis ramum pul/
cerrimũ quem portat iste cum quatu/
or floribus sine quibus non potestis
saluari ⁊ statim euanuit. Tunc uir ex/
ponens dictũ demonis dixit. Carissi
mi iste ramus est charitas ⁊ amor dei
Primus flos est nõ diligere quod nõ
debet diligi. Secundus est diligere qđ
debet diligi. Tercius est non equaliter
diligere quod est min9 ⁊ amplı9 diligẽ
dum. Quart9 equaliter diligere quod
non est min9 uel amplius diligendum
sine quib9 hõ non potest beatificari.

Quarto sublenat. Legit' ꝙ quidaʒ
peregrinus fuit semel depredat9 ⁊ uul/
neratus in uia. Cum fuisset portat9 ad
domũ pauperũ dum aliquãtulum an/
te diẽ uires sumpsisset incepit reminisci
quãta opera pietatis peregrinis ⁊ pau

peribus impendisset. tunc uidit claritatem maximã ⁊ in medio luminis unã reginã coronatam cum septẽ puellis. Que cum accessissent ad eũ interrogauerunt an cognosceret eas. Tũc ille respondit ꝙ non. dixit regina. Ego suz charitas per te inuitata frequẽter. ⁊ iste socie mee que ueniunt ad seruitiũ tuũ. Nam patiẽtia sanabit uulnera tua. benignitas restituet tibi oĩa ablata. compassio induet te. ueritas lauabit te. fides diriget te. pax portabit te. perseuerantia custodiet te. et ego maiestati dei presentabo te. Qui sanꝰ ⁊ curatus mane cõsurgens omnia ablata ad caput suũ repperit. Et sic ille lassitudine ad propria rediens post aliquot annos est per charitatẽ deo presentatus

Quinto cõseruat. Legitꝰ ꝙ semel regi syrie fuit quoddã ungentũ preciosum presentatũ. Tunc uocatis sapientibus interrogauit in quo uase perfectiꝰ ⁊ nobilius custodiri possit. Hoc ungentum sanabat leprã ⁊ omne genꝰ apostematis ⁊ ulceris quod exteriꝰ apparebat ⁊ omnẽ humorem ueneniosum de interioribꝰ ad exteriora trahebat. Tunc fuit sentẽcia potior uniꝰ ꝙ fieret uas de lapide adamãtino in quo seruaretur. Nam illud uas non frangitꝰ nec dissoluitꝰ igne sicut aurũ argentũ uitrũ ⁊ cristallus. Non frangitꝰ malleo sicut uasa alabastri marmoris ⁊ ligni. nec lapide nec ferro nec casu frangi põt et effundi ungentũ. Cũq̃ hoc regi placuisset in illo fuit positũ tanq̃ in excellentiori. Iste rex est deus pater. hoc ungentum est meritũ sanguinis ⁊ passioĩs xpi uel grã ꝙ omnẽ corruptionẽ peccati curat. ⁊ interiorẽ morbum aĩe ad perfectã penitentiã deducit. Aliqui aũt dixerunt ꝙ istud ungentũ optime conseruaretꝰ in uase cristallino iusticie. alii qui in uase uitreo uirginitatis. aliq̃ in uase alabastrino tẽperãtie. aliqui in uase marmoreo prudẽtie. aliqui in uase ligneo humilitatis. sed spũssanctꝰ dicit ꝙ in uase adamãtino charitatis optime cõseruatꝰ. quia non timet malleum peccati. corruptionẽ inuidie. ignez ire. ferrũ auaricie. lapidẽ ãbitionis. lignuz proprie exaltationis. casum uindicatiue cogitationis. nec liquorem calidum inhonestatis. Sexto hõrat. Legitꝰ i hystoria troyana ꝙ cum quidã nobilis multitudinez dominaꝝ ad solenne festũ inuitasset. quidã dericꝰ quoddã pomum aureũ in cuiꝰ circũferẽtia circũ scriptũ proiecit in medio. ⁊ tenor illiꝰ scripture talis erat pulcriori detꝰ Cum q̃ pomũ istud aureũ in medio festiuitatis ⁊ leticie fuisset repertũ ⁊ esset lecta scriptura. orta est questio inter mulieres. eo ꝙ quelibet earũ proferebat suã pulcritudinẽ esse excellẽtiorẽ ⁊ postulabat pomũ Cũq̃ fuisset peruentũ ad iudiciũ regis ⁊ ille iudicasset hũti faciem pulcriorẽ ⁊ honestiora uestimenta daretꝰ. reperta est una predecta ⁊ i habitu honestissima. cui pomũ est datũ. Hoc eñi festũ est curia celestis. iste nobilis ẽ spũssanctꝰ. domicelle ãt uirtutes. pomũ filiꝰ dei. sed pulcrior ẽ charitas induta raubis preciosissimis nõ ex pilis ouiũ uel animaliũ sed ex uisceribus xpi sic cõtexta ut non posset diuidi. sic colorata ut õnis bonitas dei representaretꝰ in ea. sic honorata ut ueneretꝰ in curia dei ⁊ operiret multitudinem peccatoꝝ. ⁊ iõ merito super õnes uirtutes hoc fecit ad xpi incarnationẽ ⁊ ad nostrã salutẽ. Septimo secure

portat. Legit in hystoria trãsmarina q cum Alexãder vellet inuadere quandam prouinciã nec posset cõmode ꝓpter multitudinẽ leonũ cõmorantium in viis illis. habito ɔsilio fecit fieri currus ferratos ⁊ laminas ferreas in magna multitudine Cum igit traherentur proiiciebantur lamine ante curr9 et ex strepitu vtrorũq territi leones dimissis viis fugiebant. Via hec est mũdus leones sunt peccata. prouĩcia acquirenda est gloria. lamine ferree sunt dolores passionis xpi. curr9 ẽ charitas portans plani9. ducẽs recti9. currens citi9

Octauo placat. Legit in hystoria romanoꝝ q cum quidã imperator ꝓhibuisset sub pena mortis tactũ cuiusdam imaginis. ⁊ fili9 suus illã penã incurrisset omnino voluit vt interficeret. Cuȝ eñ ad preces populi mitigata fuisset sentencia. ⁊ pena exilii super iuuenem fuisset inducta. hoc attẽdens mater ad tactũ auẽ. i. papagay sic nutriuit ⁊ sic ad loquendũ informauit vt ɔtinue in pñtia imperatoris clamaret O imperator parce filio tuo probissimo ⁊ reduc eũ ad cõsortiuȝ romanorum. Qui placat9 ex dulcedine auis filium cum honore reduxit. Imperator ẽ deus pater. imago prohibita in tactu est appetit9 equalitatis sue sapiẽtie. Filius tangẽs est hõ. quare morte ⁊ exilio dãnatus. Dña mater nr̃a est charitas que sic nutriuit dei filiũ in gaba nr̃e humanitatis vt cõtinue clamat ad patrẽ dicens. Pater ignosce eis quia nesciũt qd faciunt. Ad cui9 vocẽ de9 pr̃ placatus nos reuocet ad cõsortiũ angelorum.

De castitate.

Astitas multa bona facit et inducit in nobis. Primo enim ẽ doloris mitigatiua. Refert Rufin9 q cum Gregori9 naȝãȝen9 cum castitate in philosophia studeret athenis. vidit dum legeret duas decoras et pulcerrimas domicellas quarũ vna ad dexteram. altera ad sinistrã erat posita. Cũq ille diligẽter inspiceret ⁊ interrogaret que essent ⁊ qd vellẽt perquirebat Tũc ille familiari9 eũ amplectẽtes dixerũt. Ne moleste capiatis. nam familiares ⁊ note tue sum9 adeo tibi habitaculum castitatis preparasti vt in õni dolore labore ⁊ ãxietate tibi cõtinue assistem9

Secũdo ẽ periculoꝝ liberatiua. Legitur in quadã hystoria regũ Francie q quidã comes fuit in pictauia qui ex vxore sua nobili et bona filiũ ⁊ filiam habuit. Cum igit quadaȝ die mortua vxore cõtemplaret pulcritudinem filie consensit in ei9 corruptioneȝ. Cum aũt molestaret eã blãdiciis ⁊ terrorib9. illa autẽ in castitate ⁊ mundicia cõfirmata non tanq mulier ȝ sicut vir repulit maliciã patris. Pater instat cõtinue ꝓ facinore. ⁊ illa clamat viriliter. Quia vero frater vterin9 su9 Bononiaȝ iuerat ad scientiã acquirendã. nec haberet de quo posset plene cõfidere. nutriceȝ vocat ⁊ manifestat sibi hoc lacrimabile secretum. que stupefacta tum ꝓpter maliciã pr̃is. tum propter cõstantiã puelle. ⁊ nutrix ei cõsuluit vt fugerent simul occasionẽ peccati. Et acceptis iocalibus ⁊ pecunia de nocte fugerũt Et tãdem apud sanctũ Egidiũ venerũt. vbi idem fili9 regis arelatẽsis nutriebatur per comitẽ sancti egidii. Quia vero iã deficiebat nutrici ⁊ puelle pecunia. accedẽtes ad comitissam supplicauerunt pro sustẽtatione vite. que attẽdens ad eius pulcritudinẽ ⁊ innocentiã q reluce

bat in sua facie ipsam nutriuit tanq̄ fili
am. recepta etiā nutrice sua pro societa/
te sua. Cum igit̄ ista cōtinue instaret a/
pud deū ⁊ beatā uirginē ut suā pudici
ciam custodiret. Filiꝰ regis arelatensis
cum honestate tamē summe dilexit eā.
Cum aūt tractaret̄ matrimonium inter
filiū regis arelatēsis ⁊ filiā regis Fran
cie. ⁊ hoc per reginā arelatēsem matreȝ
iuuenis que morabat̄ in quibusdā ca/
stris propriis. respōdit iuuenis q̄ nun
q̄ haberet uxorē nisi Margaretaȝ do/
micellā sancti egidii. Cum igit̄ omnes
amici cōgregati cum magnis lacrimis
instarēt pro cōtrario nec posset frāgi.
uocat̄ predicta domicella ⁊ filio regis
predicto in matrimonio copulat̄. vñ
propter hoc mortalis inimicicia fuit fa
cta inter reginā arelatensem ⁊ uxorem
sui filii. ingressus ergo ad eā concepit.
Et dum approximaret partus fuit ne
cesse ut iste rex nouus arelatenß iret ad
quoddā preliū sibi arduū. Et q2 sum/
me cōfidebat de comite sancti Egidii
qui eum nutrierat Margaretā suā uxo
rem pregnantē sibi humiliter comenda
bat. ut nata prole nunciaret sibi partꝰ
rumores necnō circūstantias. Recedit
rex. uxor parit filiū pulcerrimum. Co/
mes aūt sancti egidii cursorē dirigit ad
denūciandū regi. Tunc nunciꝰ cupidi/
tate ductus trāsiens per reginā turpi/
ter deceptus est. nam falsatis līis ī per
sonam comitis sancti Egidii scripsit
uxorē comitis sancti peperisse filiū cū
capite canino. Perlectis literis a rege
uictus amore uxoris. licȝ rumores mā
dati essent multū lacrimabiles. scripsit
ut mater cum puero nutrirent̄ ⁊ custo/
dirent̄ perfecte. Reuertit̄ nunciꝰ ⁊ ite/
rum uisitat matrē regis. ⁊ inebriatꝰ se/
cundo per eā subtractis līis alias sub
tali tenore in pixide supposuit. Talis
rex tali comiti salutē. Cum certā scien/
ciam habuerimꝰ de ignobilitate ⁊ uili
tate nr̄e cōsortis mādamus tibi sub pe
na nostri amoris ut matrē ⁊ filium in/
terficias. ut dum reuersus fuero hono
rifice possim nobilē ⁊ pulcrā sponsam
habere. Perlegunt̄ līe a comite. dolor
⁊ fletus ipsum militē inuadūt. ⁊ aper/
to facto dn̄e iacēti ī puerperio adhuc.
sibi precipit̄ ut surgat ⁊ se ponat ī ma
nibus homicidaȝ. Tunc dn̄a illa sur/
gens flexis genibus incepit clamare ad
dominū dicēs Deꝰ amator castitatis ⁊
ueritatis serua me ab ōni peccato ⁊ ab
isto dolore. Cūq̄ Margareta per car
nifices una cum filio suo fuisset ducta
nocte illa ad īterficiendūȝ ad quoddā
nemus. carnifices per brachia sumētes
puerum euaginato ense cum uellent euȝ
trucidare. tunc puer incepit cōgaudere
qui pietate uicti dixerunt ad inuicē Si
modo interficimꝰ matrē ⁊ seruamꝰ pu
erum puer fame peribit. cum non uale
amus eū tradere alteri nutrici. ⁊ hoc p̄
timore mortis inferēde. Et quia hor/
ror erat eis interficere utrūq̄ dixerūt ma
tri secrete. Si uelles fugere ⁊ ad longin
quas terras trāsire in quibꝰ eēs igno/
ta propter puerū seruabimꝰ uitā tuaȝ.
Que grās referens bn̄dictione accepta
ab eis hostiatim elemosinas petendo
cum peregrinis spacia terrarū pertrāsi
ens Bononie tandē deuenit ubi frater
suus qui illuc pro sciētia uenerat. erat
episcopꝰ ordinatꝰ. ipsa uero quiescēte
ibidem ⁊ elemosinas recipiēte ab ipso
qui quotidie peregrinātibus prouide/
bat. intuita est a quodā sancto uiro. et
attēta eius pulcritudine ⁊ elegātia filii

supplicauit epo ut in necessariis prouí
deret huic iuuécule in domo cuiusdaȝ
domine ne uagãdo per mundũ esset in
scandalũ alioꝝ· quibꝰ precibus annu/
ens episcopꝰ necessaria uite gratissime
ministrauit Tãdem reuertit᷑ a ꝑlio ma
ritus suꝰ· requirit a comite sancti Egi/
dii uxorẽ ⁊ postulat filiũ· qui stupefa
ctus lrãm de interfectione utriusq; mõ
strauit· Vocat᷑ cursor· uia requiritur· ⁊
repertũ est ꝙ mr̃ regis arelatensis falsa
uerat lrãs pn̄tatas· Vocant᷑ carnifices
cum merore· uoces lacrimabiles effun/
duntur. rex querit locũ sepulture uxo/
ris ⁊ filii ut ibi moreret᷑ cum eis· Cũ er
go ductꝰ fuisset ad nemꝰ nec possȝ la/
tere ueritas carnifices cõfessi sunt ꝙ ꝯ
patiẽdo filio absq; lesione abire dimi
serant matrẽ cum eo· Ad hãc uocẽ cor
regis letat᷑· ⁊ iurat nunq; ingredi suum
regnũ quousq; sciuisset certos rumores
de eis ⁊ solꝰ uiã aggredit᷑· uestes rega/
les pauperibꝰ erogant᷑· ipse aũt induit᷑
uilibꝰ uestimẽtis· ⁊ hostiatim petẽdo
elemosinã requirit de filio ⁊ matre· ex/
primẽdo signa indicãtia figuram uxo
ris· Quia uero reperiebat certitudineȝ
cum pauperibꝰ ꝙ illã uiã fecerat· sic se
cutus est uestigia sui itineris ut Bono
niam duceret᷑· Cum aũt quadam die ele
mosinam epi reciperet· nec appareret ꝺ
bilitas seu necessitas sed sola humili/
tas in susceptione huiꝰ elemosine· uo/
catur per epm ⁊ cãm sui itineris perq/
rit· Qui reuelãs per ordinẽ seriẽ rei ge/
ste· cognouit eps ꝙ illa erat uxor sua
que suis elemosinis nutriebat᷑· Vocat᷑
matrona cum iuuẽculo· interrogat pri
cipiũ sue originis ⁊ mediũ sui status· ⁊
cognouit ꝙ soror sua esset ⁊ uxor are
latensis· In crastinũ prandiũ prepara
tur· ambo uestibꝰ regalibꝰ induuntur·
⁊ cõuocatis omnibꝰ cum suo filio ma
rito suo est presentata· Qui ꝓ gaudio
in oscula ruẽs ⁊ nõ posset diuidi ĩ am
plexu uxoris· Eps incepit clamare cũ
fletu· carissime dimitte dimitte eaȝ mi/
hi aliquãtulum quia soror mea est· et
ego frater suꝰ uterinus filiꝰ comit᷑ pi/
ctauie· qui inuẽta ueritate cõgaudẽs si
mul dedit sorori sue in dotẽ comitatũ
pictauieñ· in quo ipse successerat· ⁊ cũ
magno gaudio ⁊ comitatu remisit eos
ad suũ regnũ· Tercio est hõris sub/
leuatiua· Vñ legit᷑ in quibusdã hysto
riis romanoꝝ ꝙ quidã rex fuit in Si
cilia qui filiã imperatoris cõstãtino
politani uxorem habuit· que cum es/
set castissima cuius castitati inuidens
dyabolꝰ ȝelotipiã induxit in uirũ suũ
⁊ somnia mala de ea· Nam uidebat᷑ si
bi in somnis ꝙ quidã iudeus cõmisce
batur cum ea. Cum ergo hoc sibi plu/
ries ad procurationẽ demonis accidis
set· cõuocatis cõiectoribus ⁊ suo con/
silio quid esset faciendũ requirit Et qꝛ
cõsiliatores erãt serui dyaboli ⁊ odie
bant castitatẽ domine. consuluerũt ut
cum illo iudeo de quo erat suspitio ex
poneret᷑ marinis fluctibꝰ sine guberna
culo sine uelo sine cibo ⁊ sine aliquo ad
iutorio· ut a beluis marinis deuoraret᷑
⁊ non innotesceret apud parẽtes suos
Hec punitio facta cõsilium executioni
mandat᷑· dña cum iudeo in naui desti/
tuta ponit᷑· non desperat tñ de eo q ca
stitati cogaudet· sed deũ elegit ĩ patro
num· beatã uirginẽ Mariã in adiutri/
cem ⁊ beatã Katherinã in aduocatam·
Mare intumescit· unde scaturiunt. sed
deo gubernãte· uirgine protegẽte sine a
liqua lesione uenetiis applicuerunt· Et

quia malicia iudei est instrumentū dia
boli iudeus oblit9 hoc miraculū eā li
gauit in ripa ⁊ uenalē exponit tāq̄ ser
uam. Cui9 pulcritudinē ⁊ cōuersatio/
nem attēdens quidā tholozan9 merca
tor eā emit. xxv. florenis. ⁊ emptā du/
xit ad suū hospitiū. non sine dolore ⁊
lacrimis maximis isti9 domine sancte
somn9 fugit ab oculis ei9. lacrime flu/
unt ab oculis eius. cibū non recipit. nā
die noctuq̄ ieiunauit se castigās. ama
tori castitatis deuote ⁊ humiliter se of
fert. subsidiū uirginis Marie ⁊ Kathe
rine expostulat. Et dū sic ī dolore ma
neret eā requirit᷑ a tholozano ei9 em/
ptore. Cum igit᷑ cognouisset ꝙ esset no
bilis. non tm̄ illi9 generis cui9 erat con
solationē ei9 desiderio affectās cōces/
sit ei omnē petitionē ut deponeret illū
dolorē. Tunc illa. Tria peto a dilecti
one tua. Primū est. ne presumas uiola
re castitatē meā. Secundū est ne dedu/
cas me in habitu mulieris sed in habi
tu uiri. ne dem materiā scandali. Terci
um ne nomines me noīe meo katheri/
nam. sed nomines me sociū tuum. Qui
cōsentiens libēti animo ⁊ firmauit iu/
ramento. Induit᷑ uestib9 hoīs. nomīa
tur socius. nauē cum mercib9 suis īgre
diunt᷑ ⁊ portui massiliēsi applicuerunt
in quo erat archiepiscop9 lugdunēsis
qui se ad trāsfretandū parabat. Pecu
nia deficit mercatori. cōsiliū requirit a
socio. qui extrahēs anulū sue despōsa
tionis sibi tradidit ad uēdendū. Quia
uero mercator ignorabat uirtutē anu
li a diuersis cōperit ꝙ ciuitas massiliē
sis non posset sufficiēter estimare uirtu
tem eius. multi emptores cōcurrūt ⁊ p̄
sentant mutuū solū ꝙ anulū eis dimit/
tat. Cūq̄ ille perrexisset ut consolet᷑ so
cium id est dominā q̄ remāserat ī por
tu pro custodia rerū eā non repperit.
Et dum requireret ubi esset a circūstan
tibus fuit responsum. archiepiscopus
lugdunensis cū omnib9 suis propter
prosperitatē uēti suā nauēītrauit. Dū
ergo cōpassione moti nos omnes ⁊ so/
cius tuus una nobiscū iuuarem9 ad re
collationē uictualiū uelum est eleuatū
ipso adhuc existēte in naue ⁊ ignoranter
ducit᷑ cū familia archiepiscopi lugdu
nensis. Ille hoc audiēs pre dolore sci/
dit uestimēta. cadit ad terrā. obliuiscit᷑
merces. currit ad mōtana ut saltē pos/
sit uidere uestigia eius ⁊ ipsum cogno
sceret. quia clamare pre fletu non pote
rat. eleuata manu ostēdebat ei anulum
eo ꝙ nauis non multū distaret. subito
uenit coru9 ⁊ surripiēs anulū secū por
tauit. corruit hō percussus utroq̄ do
lore Et soci9 suus fuit grā dei sic ama
tus. ut factus de raubis ⁊ domo archi
episcopi ab eo tanq̄ fili9 nutriret᷑. nec
fuit cognitū ꝙ esset mulier. sed ut scuti
fer ab ōnib9 habebatur. Reuertit᷑ mer/
cator massiliā ⁊ omnes merces uēditi
oni exponit. nauē templarioꝝ ingredi
tur ut sequat᷑ sociū tā benignū. sꝫ uia
sua fuit lamētabilis. nam eo eunte fuit
reuersus archiepūs una cum socio ⁊ eti
am per aliā uiā. Cum ergo terra recep/
ta cognouisset recessum nec nauis esset
ad redeūdum parata desperans ultra
de inuētione socii. infirmitate ⁊ lāguo
re grauat9. cōsumptis omnib9 bonis
suis per quinq̄ ānos ī anchori permā
sit. archiepiscop9 predictus constanti/
nopolim peruenit. ⁊ inuitat9 ab īpera
tore. s. a p̄re isti9 domine ei tanq̄ scuti
fer apte seruiuit. Et quia sanguis tra/
hit hic scutifer fuit imperatori gratis/

simus ab archiepiscopo postulat᷑. nō
sine turbatione ipsius epi. Et facta lō
ga altricatione in electiōe scutiferi pō
nitur. seruitiū imperatoris elegit. archi
episcopus recedit. ⁊ ipse sic amat᷑ ab ī
peratore ꝙ eū sibi successorē ordinat ⁊
disponit. Cum enim renueret ⁊ solū ca
strum pro sustētatione uite peteret. uo
cantur principes ⁊ comites ad impera
toris cōsiliū. imperator declarat ꝓpo
situm. omnes cōsentiunt ⁊ congaudēt
propter strenuitatē scutiferi. Qui reci/
piens iuramentū fidelitatis ab omni/
bus sub secreto pr̄i ⁊ aliis reuelauit ꝙ
filia imperatoris esset. imponēs sub pe
na capitis ꝙ nusq̄ reuelaret᷑ nisi de ei9
licētia ꝙ mulier esset. Tandē moritur
pater. ⁊ ipsa ut hō in imperiū sublima
tur. uacat elemosinis et fecit edificare
hospitale mire magnitudinis ad ho /
norem beate uirginis ⁊ beate katheri/
ne. ⁊ pro aīa socii sui quem credebat
mortuū. De nocte surgebat p̄co ⁊ cla/
mabat sic dicēs. Hoc hospitale fecit fi
eri domin9 imperator ad honorē bea
te uirginis ⁊ beate katherine ⁊ ꝓpter
suum bonum sociū. Tunc ille mercator
tholozan9 qui propter desiderium re/
cuperādi. nam ōnia bona sua perdide
rat de ultra mare rediēs petēdo elemo
sinas constantinopolim est reduct9 in
hospitali ille p m⁊tos dies ⁊ mēses re
mansit. ⁊ tandē ad uocē preconis attē/
dit animus eleuatur. ⁊ seipsū iugiter
ad uidendū faciem imperatoris. ⁊ licet
non statim finaliter tamē cognouit. et
ex facie ⁊ ex modo ueniēdi quo uene/
rat ad seruitiū imperatoris mortui ꝙ
esset illa quam ipse emerat. ⁊ accedēs
ad milites ⁊ seruitores eius dixit ꝙ si
uellent eum presentare imperatori ipsē
presentaret sibi unū anulū tante uirtu/
tis ⁊ nobilitatis ꝙ uix estimari posset
Contemnit᷑ propter uilitatē uestium ⁊
expellit᷑ extra domū sed ipse sic opor/
tune deduxit negociū ut imperatori di
ceretur. Qui non ingrat9 nec immemor
bonitatis socii ad ipsum accedit. am/
plexant᷑. flet9 maximi emittunt᷑. indui
tur uestib9 regiis. nutrit᷑ recreat᷑ ⁊ laua
tur. Iterū principes ⁊ barones cōuocā
tur. festū maximū preconizat᷑ ⁊ dispo
nitur. Quib9 omnib9 adunatis. in p̄/
sentia toti9 populi iste fit miles ⁊ i am
bone leuat᷑. Est ibi imperator cū prin/
cipibus qui sciebāt ipsam non homi/
nem sed filiā imperatoris esse. Declara
tur processus. ipsa predicat ōnia sua
infortunia ⁊ fidelitatē amici. Tandem
in signū ⁊ in retributionē laboris sibi
offert imperiū ⁊ desponsat᷑ per eū. ita
ꝙ ipse fuit imperatrix. ⁊ ille tholozan9
fuit factus imperator. Item ad idē
Refert Vincenti9 ꝙ in egypto in fini/
bus eliopoleos fuit quidā priceps cō
siliari9 pharaonis. ⁊ iste habebat fili/
am pulcerrimā nomine Assenech pul /
cram super omnes uirgines. castam su
per omnes mulieres. ⁊ sic nobile ⁊ mū/
dum cor ei inerat ut omne despiceret
uiri consortium. ⁊ nulli unq̄ se presen/
tauerat aspectui uiroꝝ. Et erat turris
coniūcta domui pricipis pr̄is sui ma/
gna ⁊ excelsa ⁊ tam mire magnitudinis
ut decē thalamos infra sua cenacula ɔ
tineret. Prim9 thalamus magn9 et de/
corus ex lapidib9 porphireticis ɔstru
ctus in se cōtinebat deos egyptioruꝫ.
parietes eius erāt induti lapidib9 pre
ciosissimis. ⁊ laquearia aurea ibi erāt.
⁊ quotidie ibi Assenech met sacrificia
immolabat. In secundo thalamo ser/

uabantur Assenech ornaméta que exce debant in preciositate ꝛ nobilitate qc/ quid potest reperiri ad mulierũ deco/ rem. In tercio thalamo erãt oĩa bona terre. in aliis ãt septé morabantur uir/ gines pulcerrime que cõtinue assenech seruiebant Nam omnis masculus erat priuatus ꝛ fugiebat a circũferẽtia tur/ ris illi9. In thalamo assenech tres erãt fenestre. in meridie ad orieuté ꝛ ad aq/ lonem. ibi erat lect9 aure9 stratus pe/ plis purpureis auro textis iacincto et purpura ꝛ bysso ĩ quo dormiebat ip sa. nec uir unq̃ tetigit ipsam Et in cir/ cuitu turris erat atriũ nobile ꝛ uirida rium pulcerrimũ omniũ diuersitate ar borum ꝛ pulcritudĩe premunitũ Clau debat᷑ etiã illud uiridariũ muro altissi mo ac fons magn9 clarissim9 scaturie bat in eo. amenitas cantus auiũ excede bat omnia musicoruꝫ genera. ꝛ diuersi tas fructuũ ornabat ꝛ pulcrificabat e/ um. Dum ãt Joseph regnũ egypti gu bernans uellet diuertere ad domũ pri/ cipis. gauisus princeps sue filie hoc ex pressit ꝛ insinuãdo ꝙ gratũ haberet si uellet eũ habere in uirũ. Que indigna/ ta ex uerbis auditis affirmauit se nun q̃ habere uirũ captiuũ sed regé uel re/ gis filiũ. Dum ergo hec agerentur Jo/ seph incepit ingredi domũ principis. filia ad cenaculũ fugit ꝛ de fenestra ue/ nienté aspexit. Erat Joseph pulcerri/ mus super omneshomines mũdi ꝛ se/ debat super currũ pharaonis deaura/ tum. trahebat᷑ a quatuor equis albis. quoꝝ frena erãt totaliter deaurata. et ipse Joseph erat indut9 tunica alba et splédidissima ꝛ palleo purpureo ꝛ au ro texto erat precinct9. corona aurea e rat super caput eius cum. xii. lapidib9 preciosis ꝛ cum figuris astroꝝ in gy/ ro. in manu tenebat uirgã aureã. in cu/ ius summitate erat ram9 oliue cuꝫ fru/ ctu pinguissimo. ꝛ occurrẽs ei pricep⁊ ꝛ uxor sua adorauerunt eũ. ꝛ cũ intras sent atriũ clausa sunt hostia. Assenech uero uiso Joseph cõturbata est refuta tione facta dixit Ecce sol de celo uenit ad nos ĩ cursu suo. nesciebã ꝙ ioseph esset fili9 dei. nec ꝙ uirt9 hominũ tan/ tam potuerit generare pulcritudinem. nec uẽter mulieris tantũ portare lumẽ. Cum ergo loti fuissent eius pedes ꝛ o/ culos eleuasset req̃rit que erat illa mu/ lier que apparuit ĩ cenaculo. Cui respõ dit princeps. Dñe filia mea ẽ uirgo pu rissima ꝛ diligẽs puritatẽ. uirum nun/ q̃ uidit preter me ꝛ te hodie. si tibi pla ceat ueniat corã te ꝛ salutet te ꝛ reuerta tur Qui assentiẽs dictis eoruꝫ Puella uocat᷑ ꝛ ad presentiã ei9 adducitur. et a patre adducta sic loquit᷑. Filia salu ta fratrẽ tuũ qui odit omnes mulieres sicut tu omnes uiros. ꝛ inclinauit se et dixit. Aue bñdicte a deo excelso. Et a it Joseph mulieri. Benedicat te de9 q uiuificat õnia. Tunc dixit priceps as senech filie sue ut oscularetur Joseph. Quod cuꝫ illa uellet facere Joseph ma num posuit super pect9 suũ dicẽs Nõ decet uirũ colentẽ deum uerũ ꝛ uiuẽteꝫ osculari mulierẽ alienigenã ꝛ osculãteꝫ ydola surda ceca ꝛ muta. Quod cũ au disset puella ɔfusa plorauit. ꝛ misert9 eius Joseph manũ posuit super caput eius ꝛ benedixit eã. Que gauisa ascen/ dit cenaculũ ꝛ egit penitentiã pro ho/ nore ydoloꝝ cum ꝓposito ab huius/ modi abstinẽdi. ꝛ prostrata ĩ lecto ce pit flere amare. Facto prãdio recessit Joseph octauo die reuersur9. Cui9 re/

d

cessum respiciens Assenech in signũ tri
sticie est induta uestib9 nigris · clausit
hostiũ super se · ydola proiecit cinerez
posuit super caput · ⁊ prostrata super
pauimentũ per septẽ dies fleuit amare
Octauo aũt die Joseph reuertit᷑ · ipsa
quoqꝫ uelociter surgit · ornat se precio
sissimis ornamentis · Et tandẽ hec uir/
go casta castissimo Joseph in uxorem
donat᷑ · ⁊ sic Joseph per castitatẽ suble
uatus est ⁊c̃ · Quarto castitas ẽ con
solatiua · Vñ legit᷑ in hystoria roma/
norum ꝙ Rome fuit quedaꝫ honesta
mulier Macidiana noĩe mr̃ sancti Cle
mentis · ⁊ quia Macidiana erat pulcer
rima ⁊ decora nimis fuit sollicitata ꝑ
fratrem uiri sui ad actũ immundũ Qđ
Macidiana renuens ne materiaꝫ scan/
dali prestaret finxit se uidisse somniuꝫ
ut per aliquod tẽpus posset se absenta
re a terra. vñ uiro suo sic dixit · appa/
ruit mihi iuuenis splẽdidissim9 ⁊ pre/
pit ꝙ cuꝫ duob9 filiis meis Faustino
⁊ Fausto hanc terrã dimittã · alioquin
subito moriemur · Tunc marit9 credu/
lus cõsensit uxori · ⁊ eã cũ magna comi
tiua misit athenas retẽto Clemẽte · na/
uigantib9 illis nauis frangit᷑ · ⁊ mater
amissis filiis quos submersos credi /
dit · super quãdam rupẽ euasit · ⁊ in ui
cina terra habitãs paralitica ẽ effecta
pre dolore filioꝝ habito · Tandẽ ma/
ritus suus post annũ nuncios misit A/
thenas · ⁊ nullos de uxore ⁊ filiis ru/
mores audiens · dimisso Clemente sub
custodia tutoris nauem ascẽdit · ⁊ dis/
currens per . xx · annos de uxore ⁊ de fi
liis rumores non potuit audire · Iteꝝ
Clemens beato Petro adhesit ꝙ sex ã
norum erat quãdo pr̃ ei9 recesserat . et
narrans Petro quid pr̃i ⁊ mr̃i ⁊ fratri
bus accidisset fleuit Petr9 · Cum autẽ
discurrendo pro predicatiõis officio
Petrus ⁊ Clemẽs uenerũt ad locuꝫ ubi
erat Macidiana mr̃ Clemẽtis · ⁊ cũ eã
fuisset Petr9 intuit9 facta benedictiõe
curauit · ⁊ accepta per manum dicebat
Veni ⁊ ostendã tibi Clementẽ filiũ tuũ
Clemens preuidit Petrũ mulieris ma/
num tenentẽ · ridere cepit · sed mox illa
dimisso petro ruit super colluꝫ filii. ⁊
crebris osculis cepit ãplexari · quã ille
tanqꝫ insanientẽ mulierẽ repellebat Cui
Petr9 · Quid agis o fili clemẽs noli re/
pellere matrẽ tuã · Quod cum Clemens
audissꝫ lacrimis perfusus super matrẽ
cecidit ⁊ eã recognoscere cepit Duꝫ aũt
duo discipuli Petrũ requirerẽt que es/
set illa mulier · respõdit Clemẽs · mater
mea est · Petro ãt narrãte totũ proces/
sum inuentũ est ꝙ illi duo discipuli e/
rant Faustin9 ⁊ Faust9 · qui etiã cum
gaudio honorauerũt matrẽ · Tandem
deo ordinãte pater eoꝝ reperit᷑ · ⁊ sic in
sanctitate perfecta cõsolatione deo ꝑ
fectissime seruierunt · Itẽ ad idẽ · Re
fert Vincenti9 ꝙ quidã roman9 impe
rator uxorẽ habuit pulcerrimã mũdã
⁊ castã nimis · quaꝫ summe diligẽs gu
bernationẽ dimisit toti9 imperii eo ꝙ
uoluit ire ad regiones longinquas ꝓ
ueneratione sanctoꝝ · Pergens ergo et
fratrẽ suũ iuuenẽ illi cõmendãs · in eius
amore iuuenis exardet · cor ei aperit ·
ad actũ immundũ eã sollicitat · illa ãt
totaliter renuẽte · Dum ãt totaliter in
staret iuuenis ⁊ molestaret eã sub ꝑte/
xtu cuiusdã uisitationis in una turri in/
cludit᷑ ⁊ ipsa pacifice imperium rexit .
Quinqꝫ annis elapsis imperator reuer
titur · ciuitas preparat᷑ . de mãdato im
peratoris turris aperit᷑ · iuuenis expe/

ditur. ⁊ occurrens imperatori suā uxo
rem grauissime accusabat. ⁊ quia ꝯsen
tire noluerit suis nephariis actibꝰ qui
bus erat totaliter dedita eū sic in carce
re tenuit. ⁊ iō sic macilentꝰ ⁊ pallidꝰ ꝯ
spiciebat᷑. Imperator āt nimis credēs
uerbis fratris tactꝰ dolore fere exani/
mis in terrā corruit. resumptisq̃ uiri/
bus reginā occurrentē ⁊ eū āplecti uo/
lentem ita grauiter percussit ꝙ eam ad
terrā prostrauit. precepitq̃ dominꝰ fa
mulis ut deducētes eā ad nemꝰ decol/
larent. qui ad locū decollationis perue
nientes dum ui uellēt eā cognoscere il/
la clamauit Et ecce ad eiꝰ uocem miles
cum multis adest. ⁊ illis interfectis li/
berauit reginā. quam uxori sue recom
mendans ⁊ unici filii sui nutricē consti
tuens a fratre dicti militis adamatur
corrupte. ⁊ dum solicitata ab eo ipm̄
repelleret. ipsa dormiēte ille filium fra
tris iuxta eā gladio iugulauit. gladio
iuxta eā dimisso. ad riuū sanguinis de
currentis per lectū excitat᷑ mulier. ⁊ ui/
so facto bombili clamat. surgit miles
⁊ omnis familia Qui attendētes ad fa
ctum dum uellēt reginā interficere per
militē est saluata. sed ne ex eius presen
tia innouaret᷑ dolor tradita est nautis
ad longinquā regionē portandā. qui
solicitantes eā de carnali peccato. et il/
la uiriliter repelleret ut submergeret᷑ ꝓ
iecta est in mari. Tandē penitētes ⁊ ip
sam eleuātes in rupe circūdata mari eā
deponētes recesserūt. Cui apparēs uir/
go beata precepit ut herbā q̄ erat sub
capite colligeret. ⁊ custodita diligentiꝰ
omnes leprosos sanaret. trāseūt naute
clamat mulier. illi cōpatiunt᷑ ⁊ ad por
tum deducūt. ⁊ in presentia eoꝝ unū le
prosum sanauit. Cūq̃ fama hec per to
tam regionem diuulgaret᷑. hec ad locū
militis properauit ubi frater militis ia/
cebat leprosus. introducit᷑ regina ad eū
nec cognoscit᷑ ab aliquo. sanitatē per
fectam promittit si omnia peccata ī p̄/
sentia sua ⁊ fratris reuelat leprosꝰ cō/
sensit. sed dum peruenisset ad peccatū
homicidii filii fratris sui ⁊ false accusa
tionis regine. ille tacebat. Tunc illa Ad
huc habes peccatū in corde. tandē tre/
mens ⁊ a fratre assecuratꝰ omnia ē cō/
fessus. Cūq̃ regina manifestasset se eis
⁊ cognosceret᷑ ab omnibꝰ. leprosum te
tigit ⁊ curauit. nec fuit ibi parua effu/
sio lacrimarū. immo flexis genibꝰ ueni
am petētes rogabāt ut maneret cū eis.
sed illa rēnuens Romā perrexit ubiq̃
curās leprosos. accepta decenti comiti/
ua a milite supra dicto. Quia uero fra
ter imperatoris effectus erat leprosus
hec ab imperatore uocat᷑ ut fratrē suū
curaret nec cognoscebat᷑ ab aliquo Cū
q̃ assereret se non posse facere nisi in p̄
sentia sua ⁊ in presentia imperatoris
omnia peccata sua cōfiteret᷑. rogatꝰ ab
imperatore omnia expressit excepta so
licitatione ⁊ impositione falsa impera
tricis. Cūq̃ illa assereret eum non dixis
se omnia. flexis genibꝰ ab īperatore ro
gatur ⁊ assecurat᷑ de indulgentia. q re/
plicās ueritatē ꝯfessus est ordinem rei
geste ⁊ maliciā perpetratā. quibus di/
ctis cecidit imperator ⁊ cum maximis
lacrimis aiebat. heu miser ꝙ̃ bonā ꝙ̃
sanctā ꝙ̃ castā ꝙ̃ prudentē uxorē per/
didi. heu bona uxor ubi te inueniam?
cur non sum mortuꝰ ut tu uiueres. Cū
ergo a nullo cōsolationē uellet recipere
illa extracta herba sanauit fratrem. et
depositis uelis dixit marito. Ego sum
imperatrix uxor tua. Cūq̃ eā cū mira

bili gaudio recepissꝫ ⁊ oñia que sibi ac
ciderant enarrasset. de licētia pape diu
deo in religione seruiuit. Quinto est
scandali motiua. Refert Heracli9 ꝙ q̄
dam iuuencula nomine Alexandrina q̄
summe cupiebat castitatē seruare. ⁊ ha
beret summā pulcritudinē. fecit se īclu/
di in quodā magno sepulcro. nec in. x
annis fuit uisa ab hoīe nec ipsa pulcri
tudinē hominis respexit. sed per exigu
um foramē recipiebat necessaria uite.
Cūq͡ requireretur cā tante pn̄ie. ipa uero
respōdit. in hoc sepulcro uolo eē īclu/
sa ne uioletur castitas mea ⁊ ne polluā a
nimas ad similitudinē dei factas ⁊ cre
atas. Cūq͡ quereretur quō posset uiuere.
respōdit. a principio diei orōni uaco
op9 ex lino facio. postea per sanctos
patriarchas. prophetas. apl'os. marti
res. cōfessores. uirgines cogitādo dis/
curro. ceteris horis cibū capio. uespere
deum glorifico. ⁊ ex aduētu tenebrarū
⁊ perditione lucis agnosco q̄ bonum
sit adherere deo ⁊ dānationem uitare.

Sexto ē mortis superatiua. Refert
Jacob9 de uitriaco ꝙ cum leodiensis ci
uitas a brabantinis deuastaretur. multe
mulieres ⁊ uirgines ⁊ alie zelo castitatis
diuersis suppliciis ⁊ periculis gratis se
exposuerūt. Dum āt una illarum fuis/
set proiecta in flumen. duo ex hostib9
propter ei9 pulcritudinē leuantes uio
lare conati sunt. Cuꝫ illa uirtuosissime
resisteret nec posset corrūpi. eā ī fluuio
proiecerunt. Dum āt ex impetu ꝓiecti
onis subuerteretur nauis. illi duo sub
mersi sunt. ⁊ hec illesa euasit. Septi/
mo est membroꝝ deo sacrificatiua Re
fert Hieronim9 ꝙ quidaꝫ uir xp̄ianus
deo deuot9 a saracenis capt9 crudelis
sime torquebatur ab eis. Cūq͡ plus ꝯfi/
teretur xp̄m consultum est imperatori
ut a tormentis deponeretur. in delectati
onibus ⁊ gaudiis exponeretur. ⁊ dum re
creatus esset perfecte. ad uiridarium in
quo essent cibaria delicata. uina electa
uirgo pulcra ⁊ leta. ut allectus amore
mulieris castitatē perderet ⁊ fidem ne/
garet. Cūq͡ oīa fuissent sic impleta. ⁊ ī
orto existēs mulierē fugeret. ligatur. et
ab ea importune impetitur. Ille uolēs se
aliquo mō defendere propriā linguaꝫ
momordit ⁊ cōfregit. ⁊ spuens eam in
faciē mulieris totā sanguine cruētauit.
Tunc illa cōfusa a uiro sancto recessit

Octauo est deo purificatiua. Legi/
tur in uitaspatrū ꝙ cum duo heremite
rogarēt deū ut ostēderet quanti meriti
essent apud euꝫ. Uox diuina respon/
dit. Est hō in uilla hn̄s uxorē ad cui9
meritū nondū peruenistis. Qui dū req
sissent ⁊ inuenissent. de uita ei9 regrunt
qui respōdit. Possessiones a parētib9
nr̄is ⁊ quicqd dn̄s dat facim9 tres par
tes. unā dam9 pauperib9. alterā hospi
talibus. alia est pro nr̄o usu. nunq̄ fui
polluta a uiro. nunq̄ fui polluta a ui/
ro meo. nec ego eū pollui. nunq̄ simul
dormiuim9 sed separati saccos porta
mus ut uicini nostri cognouerūt.

De clerico.

Clericus debet habere ad hoc
ꝙ sit perfectus cōsequētes cō/
ditiones. Primo enim debꝫ eē
uirtuosus. Refert Mercuri9 ꝙ quidā
p̄hūs fuit nomine Platin9 qui sic erat
ornat9 uirtutib9 ut nō solū uerbo do
ceret nec alieno oñdebat exēplo sꝫ pro
prie uirtutis imaginē ostēdebat Ut er
go clerici normā uirtutis in eo aspice/
rent. locū quietis elegit separat9 ab om
ni cōuersatione humana. Uñ hic oib9

clericis ramũ cum tribus uirgulis offe rebat· Prima uirgula rami dabat in telligere ut sicut erat designat9determi nato signo· sic uirtutibus prepolleret· Secũda uirgula rami signabat ut ad il los anbelaret honores quos amor p/ fecte sciẽtie ⁊ sapiẽtie cõferebat· Ter/ tia ramũculi uirgula significabat ut il/ lis diuitiis cleric9 intẽderet quibus ani mus ornatus posset actorẽ ꝓprie ori ginis inuenire· Secũdo debet ẽẽ stu/ diosus· Refert Valeri9 ꝙ Athenis fu/ erunt septẽ sapiẽtes· Primus uocaba tur Soloni9 qui tm̃ nitebatᷣ ad baben dam sapientiã·ut dum infirmaretᷣ ⁊ es/ set in periculo mortis audiuit aliquos de sciẽtia colloquẽtes Qui hoc aduer tens dum caput uerteret ⁊ paululũ eri geret· dixerũt astãtes·si aliquo indige ret·respõdit nihil· ſ3 iõ eleuaui caput ut cum desiderio bui9 de quo disputa tis lect9 moriar· Secund9 sapiẽs uo cabatᷣ Vaspenus·⁊ iste in foribus sco larum suarũ depinxit sapientiã tenen/ tem in manu archã aureã ⁊ porrigentẽ eam pauperi ⁊ erat superscriptio illi9 imaginis ista·Nulli dabitᷣ thesaur9 in deficiens nisi obliuiscẽdo puluerem a/ met scientiã non periturã per mortem·

Terci9 dixit· Sciẽtia est splẽdor lu minis eradicatiua erroris· ⁊ iõ quan/ docũqꝫ legebat cãdelabrũ aureum·xii· brachioꝝ ante eũ stabat·⁊ in capite cu iusdã brachii erãt.xii·insignes ⁊ fulgi/ di lapides preciosi denotãtes ⁊ conti/ nentes.xii·sciẽtie fructus· Quar us dixit ꝙ sciẽtia erat mũdicie cõseruati/ ua ⁊ doctrix ac repressiua passionum mentis·⁊ idcirco in forib9 sue scole ro sarium erat depictũ cui9 flores immar cessibiles apparebãt· Quintus dixit ꝙ scientia erat honoris subleuatiua·et seruitutis anullatiua·⁊ in signũ huius in facie suaꝝ scolaꝝ pendebat corona aurea miris operib9 fabricata· Sex tus dixit ꝙ erat cõtemptiua doloris· ⁊ gaudii amplexatiua·⁊ idcirco in fo/ ribus suaꝝ scolaꝝ erat statera enea in multis figuris que habebat duo capi ta·unũ argenteũ ⁊ aliud aureũ·uideba tur habere opposita respiciẽtia Se/ ptim9 dixit ꝙ erat iustitie fundatiua ⁊ uirtutũ generatiua· ⁊ idcirco in forib9 scolaꝝ liber pendebat cuius postes e/ rant eburnee foris ⁊ intus stellate·

Tercio debet esse sobri9·Refert Hie ronimus ꝙ Epicur9 licet in cibariis ⁊ delectationib9 poneret summã beati/ tudineꝫ super omnes libros suos ima/ gines olerũ ⁊ aboꝝ uiliũ depinxerat· Cũqꝫ requireretᷣ ab eo cã· respondit ꝙ sicut lumen candele extinguitᷣ ex nimia abũdantia cere·⁊ oculi excecanᷣ per fu mum ⁊ puluerẽ·⁊ aĩalia gulose come/ dentia sicut sunt lup9 ⁊ canis ⁊ sic de a lus faciebãt fet9 excecatos· sic homĩes seipsos nutrientes uicio gule seruiẽtes nunqͣ pñt ad perfectionẽ sciẽtie peruẽ nire·sed lumẽ rõnis excecatᷣ in eis·

Quarto debet esse pi9· Refert Sene/ ca ꝙ Socrates habuit multos discipu los·Cũqꝫ trãsacto studio diuites sco/ lares per pecuniã ei satisfacerẽt·cum i/ ter eos essꝫ un9 pauper nec haberet qđ offerret. dixit magistro· magister pau per sum nec terrenas diuitias hẽo · iõ meipsum uobis offero cum sciẽtia acq/ sita a uobis·Cui mgr̃·Hoc mun9 opti mum est excedẽs precedẽtiuꝫ donaria nam illi dãtes aliqua meliora te timue runt·hic ãt seipsuꝫ dedit quo nihil me lius habet·⁊ dirigens uocem ad discu/

pulum dicit·pius es ꝛ iō rogo ut hoc donū tua pietas quolibet die meliorā do gratifices· Hic magister est deꝰ pr̄· discipuli sunt prophete ueteris testa/menti· sed pauper discipulus fuit xp̄s ꝑm ꝙ homo qui seipsum dedit ꝛ deo patri se obtulit pro nostra salute·

Quinto debet eē solicitꝰ Refert An gelius ꝙ quidā phūs fuit Democritꝰ nomine qui sic solicitus fuit de acquisitione sciētie ꝙ ne res exteriores ꝛ pulcritudines rerū ipsum distraherēt· fecit sibi erui oculos. Cūqꝫ ab aliis sapienti/bus fuisset reprehēsus respōdit· Non inquit tm̄ propter me hoc feci . sed vt studentibꝰ detᷣ cognitio suarū preuaricationū ·ipsi nāqꝫ suis nepharijs exem/plis ignorātes excecantᷣ ꝛ cuꝫ tribunis celsitudinē honoris contendunt· Quia uero ad quādam excecationē pertinet· ego excecatꝰ doceo ꝛ addisco· Sexto debet eē deuotꝰ · Legitᷣ in uitaspa/trum ꝙ quidā abbas fuit nomīe pambo qui cum sine literis esset· accessit ad unum ut addisceret aliquā lectionem· Cūqꝫ ille presentasset sibi psalterium· aperto libro occurrit psalmus Dixi cu/stodiam uias meas·recessit ꝛ amplius audire noluit· Requisitꝰ a magistro q̄re in sex mensibꝰ uersum cordi nō red/didisset·respōdit·quia nondum opere cōpleui·immo uix de·xlix·ānis cōplere illum voluit· Item ad ideꝫ· Fuit parisius quidā scolaris qui de terra lōginqua ueniēs ingressus est scolas cu/iusdam magistri qui legebat euāgeliuꝫ mathei·Cūqꝫ primo die quo eiꝰ scolā intrauit legeretᷣ illud Diliges dominū deum tuū ex toto corde ꝛc̄· ille subito surrexit· ꝛ dum inciperet recedere cūctis mirātibꝰ interrogatᷣ a magistro si essꝫ sibi dictū uel factum quare dimitteret scolas suas·ille respōdit. nihil· naꝫ antequā plus audiā·istud volo opere complere·ꝛ egressus religionē intrauit·

Septimo debꝫ esse elemosinariꝰ Legitur in hystoriis angloꝝ ꝙ fuit qui/dam clericus canonicꝰ in diuersis ecclesiis ꝛ decanꝰ in una Cūqꝫ infirmaretur grauiter uisitatᷣ a quodā sancto uiro familiari suo· Cūqꝫ incepisset eū monere de uia salutis· mox obscurata ē ca/mera ꝛ vox mirabilis terroris audita est. Surge surge sacrilege spoliator xp̄i ꝛ interfector pauperū ꝛ accipe iudiciū tuum·Cūqꝫ ille subito expirasset ꝛ corpus eius nigrū tanqꝫ carbo fuisset di/missum·sanctꝰ uir cum honore ꝛ timore ad suū monasteriū est reuersus· ꝛ cū maximis lacrimis perseueranter roga/bat deū ut sibi dignaretᷣ ostēdere iudi/cium illius clerici· Et uno die illo orā/te illi apparuit sub tali figura· Duo equi ignei cum sellis stabāt iuxta eum·unus ante ꝛ alter retro ꝛ firmabāt pedes anteriores super humeros eiꝰ·ꝛ cum dentibus frangebāt ossa ꝛ omnia mēbra eius·ꝛ in qualibꝫ sella equi stabat una mantica . i. maleta· Cūqꝫ sanctꝰ corrueret pre horrore uisionis·ille decanꝰ in/cepit dicere·quare uocasti me miserum exquo nō uis mihi loqui· Cūqꝫ resumptis uiribꝰ interrogasset quis esset·re/spondit· Ego sum talis decanꝰ male/dictus ꝛ dānatus quōdam familiaris tuus·Tunc sanctus·Que est ista horribilis pena tibi data a deo·respōdit dicens. Hi equi mēbra mea cōterūt ꝛ frāgunt omnia ossa mea sicut equꝰ meus comedebat substātias pauperuꝫ·unus portat peccata mea ꝛ alter pc̄tā populorum pro quibꝰ oblationes decimas

⁊ anniuersaria ⁊ prebēdas recepi. Tūc sanctus hō. Miror cum fueris mūdus homo discretꝰ ⁊ ecclesiasticꝰ. quare sic es dānatus. Tunc decanꝰ. Non mireris de hoc. sed mireris quō clericꝰ hñs ecclesiā potest saluari. Cūqꝫ ille admirans adiurasset eū ut diceret cām. dixit Attēde ad stabulū clericoꝝ ⁊ ad ecclesiam. illud cōseruat̃ a pluuia ⁊ a cōtrariis. ecclesia ruit. Attēde ad perticas et ad uestes clericoꝝ. ⁊ ad uestes sacri altaris. numerꝰ primarū pre multitudīe ignorat̃. secūde autē nulle sunt aut sic fracte ⁊ fetide ꝙ uix possunt portari. Attende etiā mensam eoꝝ ⁊ ad altare xp̄i. in mensa eoꝝ uasa aurea ⁊ argentea ad emiscēdam crapulā ⁊ ebrietatē ⁊ in altari dei uix calix stāneus reperitur. Scutiferos ⁊ meretrices induunt. pauperes spoliāt. hospitalitatē fugāt predicationē abhorrēt. sed lasciuiā et mundanū gaudiū amplexant̃. obliuiscuntur āt diuinū officiū. ⁊ rememorātur cātilenas. hec est porta dānatiōis ⁊ precipitii. Tunc flāma fetidissima ꝺ canum ⁊ equos eleuās cū mirabili dolore de presentia sancti uiri euanuit.

Item ad idem. Vñ legit̃ ꝙ fuit quidā de ordine fratꝝ predicatorū q habebat fratrē clericū secularē deuotū ⁊ gratum cuidā magno archiep̄o. Cūqꝫ predicator ille infirmaret̃ de quā infirmitate mortuꝰ est. uisitauit eū alter frater suꝰ clericꝰ ac diligēter sibi seruiuit. Et quia iste predicator sanctissime uixerat in suo ordine. dum appropiquaret morti frater suꝰ clericꝰ rogabat eū ut quādo esset corā deo illū rogaret ut nunqꝫ daret sibi beneficiū ecclesiasticum si propter illud posset damnari. Tunc infirmus sibi promisit ꝙ si deo placeret ⁊ clerico expediret ipse rediret ad eū. Tandē morit̃ frater p̄dicator. ⁊ in crastino mortis sue fratri suo apparuit sic dicēs. Frater si affectas bñficium ecclesiasticū. istis tribꝰ cathenis ligaberis a demonibꝰ quibus ligant̃ ⁊ multi ad infernū trahunt̃. Cūqꝫ clericꝰ quereret que essent ille cathene. ⁊ qd significabat̃ in eis. respōdit mortuꝰ. Prima ponit̃ in collo secūda ponit̃ ī manibus. tercia āt ponit̃ in pedibꝰ eorū qui non recte regūt ecclesiastica beneficia. Prima cathena est malicia. et hec stat in collo ⁊ in capite. Nam summa malicia est ꝙ mutatoria stent in perticis ⁊ in arcis. ⁊ pauperes quorū sunt nuditate ⁊ frigore crucient̃. cibaria corrumpuntur ⁊ pauperes fame peunt. uane effundunt ⁊ a pauperibus crudeliter repetunt imaginē dei cōtemnunt ⁊ inimicos dei nutriunt. parietes ⁊ muros auratos induūt de sumptibꝰ egenorū ⁊ filios dei abire nudos permittunt. ad lacrimas uiduaꝝ nec ad uoces pauperū attendunt. ⁊ ad ornandū meretrices de bonis crucifixi cōtinue student. ⁊ hec est cathena malicie demōis prima. Secūda cathena dyaboli ponitur in manibꝰ ⁊ hec cathena uocat̃ rapina que est pessima ⁊ super omnē crudelitatē rapinaꝝ. nam aufert̃ bonum pauperis ⁊ egeni ⁊ dat̃ diuiti. auferunt de ore dei ⁊ ponunt in ore porci dyaboli. tondent oues ⁊ induūt lupum et dyabolum. proiciūt in lutum ⁊ occidunt pauperē. Tercia cathena ponit̃ ī pedibꝰ rōnis ⁊ uoluntatis ⁊ hec uocat̃ ignorātia. quia non percipiūt se teneri ad restitutionē omniū que dederūt meretricibus ⁊ expēderunt in uanitatibꝰ ⁊ subtraxerūt pauperibꝰ. Vū ergo istis

tribus cathenis tenent ligati efficiuntur raptores·symoniaci· oppressores pauperum·⁊ excoriatores subditoꝝ· Quare frater carissime fuge reddit⁹ ecclesiasticos·qꝛ cum istis trib⁹ cathenis dyabolus multos clericos ad infernuꝫ deducit. Octauo cleric⁹ debet esse sapiens· Vñ refert Angeli⁹ ꝙ omnes magistri Athenaꝝ ad Aristotilē accesserūt· Et quia morti appropinquabat·rogauerunt eū ut iudicaret quem magistruꝫ in determinatione ueritatis deberēt sequi·Tunc aristotiles precepit sibi afferri uinū clarū ⁊ uinū rubeū Cūqꝫ utrū ꝙ gustasset·⁊ sic commendauit utrūqꝫ· nec extollēdo unū uituperare voluit reliquum ut ex hoc respōderet utrūqꝫ eē perfectū. Itē ad idē· Dicit ꝙ clerici Athenaꝝ per ripam maris accedētes a quodā piscatore emerūt fortunaꝫ tractus Cūqꝫ piscator retia proiecisset et eleuasset ac extraxisset extra capta ē lamina aurea pulcerrima· Et iō qꝛ septē sapiētes erāt ibi ꝑsentes isti qui fortunam emerāt iudicauerūt illi eē donādū qui plus inter ceteros sapiētia prepollebat·qui eaꝫ eleuās suo deo humiliter cōsecrauit· Hic piscator est spūssanct⁹ conducēs est gen⁹ humanū· lamina siue massa aurea est uirgo bñdicta· sapientes sunt pr̄iarche·ꝓphete· martires· doctores·cōfessores·uirgines·⁊ septimus cui data est eā cōsecrauit sanctissime trinitati·Hoc etiā ad sanctā magdalenā optime pōt applicari. Item ad idē· Dicit ꝙ quidā uolēs probare utrum filius suus in studio profecisset duxit eū ad sacerdotē ut ab eo examinaretur·Sacerdos igit eū volēs ꝯfundere fecit pōpatice questionē sequentē Quare·Cui cleric⁹. Quare inquit per se nihil significat. ⁊ iō proponatis q̄stionem significatiuā· Cui sacerdos questionem predictā replicauit Cleric⁹ etiaꝫ simılē respōsionē dedit·Tunc sacerdos omnino volēs eū confundere· uocauit unum nepotē quem in psalmodia optime instruxerat·⁊ ait ei· Quare fremuerunt gētes ⁊ populi meditati sunt inania·Tunc sacerdos ait ad patrē·meli⁹ respōdit nepos me⁹ ad questionem ꝓpositā q̄ fili⁹ uester. Ille autē cōfusus discessit·⁊ uolēs se uindicare de sacerdote·dixit ꝙ una die uellet sibi cōfiteri·qui dum cōfiteret ait·Maximuꝫ inquit peccatū cōmisi dñe. ⁊ hoc peccatum nullo modo vobis dicerē nisi vna mecū pergeretis ad epm·Cui ꝓmittenti ꝙ faceret ait· Frequētissime cōmisi unum peccatum in scolis·naꝫ frequēter reduxi baroco ad barbara per impossibile. Cui sacerdos·Maximū peccatum est hoc. ⁊ iō consulo ut ad epm pergamus· Cui cum rem gestā ⁊ questionem factā a sacerdote similiter enarrassent·intelligēs eps aptitudinem clerici ait sacerdoti·⁊ vos sacerdos commisistis ne unq̄ tale peccatuꝫ? Qui ait· Absit a me dñe·Et ipse· Quia non fecistis istud peccatū aufero vobis ecclesiam ⁊ do isti clerico · Cum igit in possessionē intraret p̄nte ei⁹ p̄re ⁊ sacerdote de hoc q̄plurimū cōtristāte·clericus ait sacerdoti Quare·⁊ hoc frequēter replicabat. Itē ad idē· Refert Valerius ꝙ cum Alexander accederet ad destructionē quarundā ciuitatū·occurrit ei quidā clericus perfectus de familia sua·⁊ quia ipse semper reprimebat impetuosos mor⁹ ipsi⁹ Alexandri·dū ingrederet ad Alexandrum tunc alexander iurauit·Nihil faciā quod tu petas

Tunc ille. Ego peto ut destruas tales ciuitates. Tunc Alexāder mirat9 de tā subita sapiētia ⁊ tenēdo iuramentū ci/uitatibus remisit offensam. Nono debet eē honestus. Legit' in li. de. vii. do. spūssan. ꝙ quidā cleric9 fuit q quā dam mulierē corrupto amore amauit Cum āt diu continuasset peccata. iuit parisius pro sciētia. Cūq₃ in deuotiōe ⁊ scientia profecisset ad suā terrā reuer titur ⁊ a muliere fortissime infestatur. Cūq₃ ille non posset tēptationes eius effugere. duxit eā ad plateā cōmunem ⁊ dixit sibi ut in presentia omnium ad peccatū se pararet. Quod illa rēnuens dixit cleric9 ei. In scolis in quibus fui tres lectiones utiles didici. Prima est. ut plus timeā deū ꝙ̃ homines. Et ido si in presentia hominu₃ non peccarem nec in presentia dei qui ubiq₃ ꝑsens est Secūda lectio ut attēdam a qua aufe/ram ⁊ furor meā castitatē. ⁊ cui eā offe ro. ⁊ ꝙ̃ pro uili ꝑcio aufero a deo cui eam uoui ex susceptione ordinis. Et tunc cōmitto sacrilegiū. furtū. trāsgres sionem uoti. ⁊ immūdicie peccatū. offe ro eā dyabolo pro minima ⁊ momēta nea delectatione Tercia lectio ē ꝙ at/tendam quod sequit'. est peccatū scan/dalum proximi. cōfusio mūdi. ⁊ pena inferni. Hec audiēs mulier penitentia₃ egit. ⁊ ambo diuisim sanctā uitā duxe runt Item ad idē. Fuit quidam ma gister parisi9 qui omnib9 scolarib9 su is qui eū cōtinue audiebāt. quolib₃ an no dabat florē lilii. Cum quereret' q̃re hoc faciebat rn̄debat quatuor sunt in lilio. Est ibi triplex color qui denotat triplicē honestatē. cordis. corporis. et intētionis. Est ibi odor qui ꝙ̃diu nō tangit' redolet. ⁊ si tangat' fetet. Sunt ibi septē folia ⁊ septe₃ grana. Ut ergo clerici ⁊ mei discipuli hēant plenariam honestatē. fugiāt cōsortia mulieꝝ. or/nent se septē uirtutib9. ⁊ odiant septe₃ peccata mortalia. iō do eis hunc florē

Decimo debet esse humilis. Vn̄ legi tur in li. de septē do. spūss. ꝙ fuit qui/dam magister parisius qui hn̄s scola/rem superbissimu₃ qui credebat ex sua presumptione ꝙ aliquis non poss₃ eū superare. instabāt āt alii scolares ꝯtra eum. questio disputat' ad instātiā cle/ricorum. cleric9 cōfundit' per magistꝝ qui tristis ⁊ cōfusus ⁊ ad camerā sua₃ reuersus infirmabat'. ⁊ tercia die mori tur. plorat mgr̄ ⁊ eum plangit. nec egre diebatur cameram pre dolore credens ipsum interfecisse ex disputatione illa ⁊ se reum putans mortis illius Et cum diligenter confessus imploraret diui/nam clementiam ut statū illi9 ostende/ret. apparuit ille in magno ⁊ miserabi/li tormēto. Cūq₃ post multa uerba pe tiuisset magister de quadā cōtrouersia ⁊ opinione quarūdam questionum. re spōdit cleric9. O miser ⁊ insensate ī in/ferno nulla uersat' questio. null9 est lo/cus in mūdo qui tormētis careat. ⁊ q flammis etiā gehēnalib9 non uexetur.

Item ad idem. Fuit quidā clericus parisius oriund9 de humili loco socie tati magnoꝝ se immiscuit. Cūq₃ pr̄ illi us cum bona quātitate pecunie uenis/set ad eum. ipse hoc presentiēs occurrit ei ⁊ monuit ut non diceret ꝙ esset pa/ter suus sed famul9 patris illi9. Tāde₃ uenerūt ad hospitiū. mēse ponunt'. pa/ter cum garcionib9 ponit'. ⁊ sic fili9 se gerebat ad eū. appetēs uideri de nobi litate ac si esset famul9 garcio pr̄is sui Terminato prādio ambo secrete ītrāt

acnierā. Filiꝰ petit adiutoriū ⁊ pecuniā Tunc pater. Vilissime in publico negasti me eē patrē tuū. ⁊ hoc ꝑpter hōrem quem queris. Et iō ego hic i secreto ⁊ etiā in publico nego te eē filiū meum propter utilitatē meā. nec nunc nec alias habebis adiutoriū meū. ne habeas materiā negādi patrē tuū. ⁊ rediens pecuniā reportauit. Item ad idem. Legitur enim ꝙ clericus quidā paup in domo militis hospitatus. requiritur qd parisiꝰ didicisset. Qui respōdit. sciētiā naturalē ⁊ diuinitatis. Tunc dominus habēs anserū uoluit ꝙ clericus diuideret eum ẜm scientiā naturalē Qui rēnuens sed coctus ita diuisit Caput dedit dño. collū ⁊ alas filiabꝰ pedes famulis. crura filiis. et ait. mihi clerico debetur ecclesia. Tunc in crastino retentꝰ a dño cum in prādio quinqȝ haberet perdices. voluit ut ẜm scientiā diuinitatis eas diuideret. Tunc clericꝰ. In diuinitate trinitas est principiū. ⁊ iō vobis ⁊ domine do unā ⁊ sic estis tres. duabꝰ filiabus unā. ⁊ sic sunt tres. duobꝰ filiis unā. ⁊ sic sunt tres. mihi soli duas ⁊ sic sumꝰ tres. Itē ad idē. Clericus qdam hospitatꝰ in domo cuiusdā militis cuius uxor habebat amasiū ex hoc grauis esset sibi presentia clerici. milite recedēte uinū acetosum. panis durꝰ clerico ministratur. ⁊ inducitur ad intrandū lectū. Cūqȝ intrasset camerā. ⁊ amasius cum multis generibꝰ ferculoꝝ uenisset dum posuissent mēsam. miles rediens ad portā pulsauit. Tunc dña monachum inclusit subtus scānum. ⁊ uidēte clerico cibaria abscōdit. ingreditur dñs uocatur clericus. ⁊ dum comederēt. interrogatur clericꝰ quam sciētiam didicisset. Tunc ille. nigromanticā. Et cū rogaretur de domino ⁊ dña ut aliqd experimentū faceret. ait. Dabo uobis bonam cenā. Et fictis incātationibus dixit. Volo ut i tali loco sint talia ac talia cibaria. ⁊ in tali talia. nec timeatis. quia ego expellā de ista domo demonem qui portauit. Sed quia est horribilissime figure aperientur ōnes porte. ⁊ claudatis oculos uestros ⁊ ego coniurabo eum ut in figura monachi exeat de domo ista. Cūqȝ ōnia fuissent completa. clamauit clericꝰ. Demon qui es sub illa banca exi statim. Tunc monachus surgens uelociter exiuit hospitiū sine aliqua cōfusione. Item ad idē. Quidā iuuenis factus magister in artibus dum redisset ad propria. a patre traditꝰ est sacerdoti ad examinandum Tunc sacerdos volēs eum confundere dixit sibi solū istud. quare. Tūc clericꝰ attendēs ad maliciā suā respōdit. quia iacuistis cū tali amasia uestra a q̄ habuistis filiū.

De cogitatione.

Cogitatio peruersa multa mala inducit in nobis. Primo ē orōnis impeditiua. Vñ legitur in li. de septē do. spūssan. ꝙ quidā bonus hō fuit qui ut liberiꝰ orōni uacaret omnibꝰ rebus temporalibus renūciauit. retēto sibi tm̄ azino in quo portaret. Cum aūt esset in una ecclesia ubi oraret uel predicaret uel missā celebraret. cogitatio de suo azino inuadebat eum ⁊ dicebat Si modo furaretur tibi uel a lupo comederetur. ⁊ sic impeditꝰ a cogitatione uenit ad azinū ⁊ dixit Domine azine plus volo uos perdere q̄ȝ si perderē cor meū. Et eo uendito etiā dedit pauperibꝰ ⁊ libere extūc oratiōi ⁊ predicationi uacauit. Itē ad idē.

Refert magister Jacob9 de uitriaco q quidā cleric9 de suis cogitationib9 cōquerebatur eo q impedirēt cor suum ab attētione orōnis Quod cum audi uisset alius· dixit q erat ex pigricia re/ sistendi ꝛ non ex uehemētia cogitatio/ num· Tunc cleric9 molestat9 a cogita/ tionibus dixit sibi· si potes dicere unū pater noster absq eo q aliquid cogi/ tes·ego dabo tibi equū· Qui cum gau dens acceptasset·statī cogitatio post q̃ mediā partē pr̄ nr̄ dixisset iuasit eū ꝛ incepit cogitare utrū sella intelligere/ tur in oblatione equi·ꝛ rediēs ad seip/ sum cognouit q diuerterat·ꝛ confessus est ueritatē·ꝛ ex hoc perdidit equū al/ terius ꝛ sellā· Secūdo est cordis ma culatiua· Legitur in uitaspatrū q qdā impugnabatur peruersis ꝛ immundis co gitationibus carnis. Cum āt senex o/ raret pro isto ut tales cogitationes re mouerentur ab eo. null9 effect9 seqba/ tur inde·ꝛ admirās senex flere cepit· et in uisione cōspexit iuuenē illū sedere et ante ipsum mulieres in diuersis form. s ludere· Cū āt iuuenis non repelleret sꝫ delectaretur· uidit cōtra eū angelū iratū eo q non fugiebat· ꝛ prostrat9 in ora tione adiutoriū postularet· Tūc dixit senex iuueni· Frater culpa tua ē. qꝛ nō proficiūt tibi orōnes pro te facte. De lectaris enī in cogitationib9 tuis ma lis·ꝛ iō impossibile est te alioꝝ preci/ bus liberari·stante ꝛ perseuerāte uolū tate tua in malo· sicut infirm9 nisi abs/ tineat a noxiis non pōt curari ex dili/ gentia medicātis· Itē ad idē·Legitur in uitaspatrū Quidā fuit molestat9 a cogitationib9 suis ꝛ conquestus fuit cuidā fratri quia cogitationes pollue bant cor suū· Tūc abbas pastor respō dit· Exeamus ad aerem ꝛ cum exiuis/ sent dixit abbas pastor· Expāde sinū tuum ꝛ cōprehende uentū ne recedat a te· Tunc iuuenis· Non possum· Tunc abbas· Sic nec cogitationes poteris prohibere ne introeāt·sed tuum est resi stere ne polluāt· Tercio est ad culpā prouocatiua. Vn̄ legitur in uitaspatruꝫ q duo fratres uacātes cogitationib9 immūdis sunt īpugnati a spiritu for/ nicationis·ꝛ iō recedētes ad seculū ac/ ceperunt uxores· postea un9 illoꝝ di/ xit alteri· Quid modo lucrati sum9 ex istis īmundiciis nostris? Alter respon/ dit·dānationē eternam· ꝛ dimisim9 cō sortium angeloꝝ. Reuertuntur ad here/ mum ꝛ cōtriti ꝛ penitentes recipiuntur a sene Et cū annualē penitētiam iniūxis set āno elapso uisitauit eos·ꝛ facies u nius apparuit pallida·ꝛ alterius rubi/ cunda·requiritur cā a sene hui9 diuersita tis· Tunc primus respōdit Cōtinue co gito acerbitatē penarū inferni que mi/ hi debentur ex enormitate peccatoꝝ me/ orum ꝛ iō habeo faciē pallidā· Secū/ dus uero dixit· Recolo bn̄ficiū dei qd̄ mihi misero intulit retrahēdo a pecca to ꝛ auferēdo penā īferni· ꝛ ex hoc suꝫ in cōtinuo gaudio quare facies mea ē rubicūdior. Tunc cognouit senex q es sent uiri penitētes ꝛ dilexit· Iteꝫ ad ideꝫ· Quidā frater cogitabat semel de quadā puella pulcra· cum āt in illa co gitatione nimiū delectaretur ꝛ ad forni cationē inclinaretur· occurrit ei quedam puella ei omnino similis· Que cū uellet se ponere super genua eius ꝛ ille repel/ leret eā cum manu·illa euanuit·sed tan tus fetor remāsit in manu illius q fere suffocauit eū· Quarto est superbie ī ductiua. Legitur in uita Bernardi q cū

ipse semel deuote et ardēter predicaret cogitatio inuasit cor eius. optime pre dicas quia multi flent conuertunt᷑ et li benter te audiūt. prudentē et sapientē te reputāt et in sanctitate perfectū Qui attendēs ad iniciū et ad terminum per uerse cogitatōis dixit itra se. nō ex me sed ex deo sunt hec omnia. nec pro te i cepi nec pro te dimittā. Tunc cogitatio recessit. prosecutꝰ est sermonē suū.

Quinto est litigii causatiua. Le gitur in uitaspa. ꝙ quidā frater uenit ad quendā senē cā uisitatiōis. et cū au disset maximū litigiū intra cellā et fuis set ingressus neminē uidit nisi senē so lum. Cūq̄ quesiuisset ab eo cū quo li tigaret. respōdit cum cogitationibus suis que uolebāt auferre orōnē et deuo tionem et sic acriter eum inuaserant ꝙ cum. xiiii. libros memorie tradidisset. nullum uerbū de eis in opere dei occur rebat nisi uerba ociosa que extra audi erat. Item ad idē. Legit᷑ in uitaspa trum ꝙ quidā accessit ad abbatem sy rum conquerendo de molestia suarum cogitationū eo ꝙ existēs in seculo non fuisset sic impugnatus ab eis. Tunc ab bas respondit. Frater tu uides ꝙ pa lus et rupis positꝰ in aqua faciūt stre pitum ex repugnātia facta. Si aūt pa lus aque non resisteret sed flueret cum aqua nullus esset ibi strepitꝰ uel litigi um. Sic dico tibi. illi qui non habent cogitationes non habēt spem uite eter ne. quia non resistunt molestant᷑ ab eis et hoc totum fit ad augmentum corone

Item ad idē. Legit᷑ in uitaspatrum ꝙ quidā senex interrogauit quēdā pe ritum quō intelligebat illud Arta ē uia que ducit ad uitā. Respōdit ille. Stri ctum est illud qđ repellit aliud a trāsi tu. Et iđ quia cogitatio debet repelli. mens uel cor repellēs uel eiciēs peruer sas cogitatiōes dicit᷑ arta uia et stricta Uel aliter. quanto hō magis ambulat prope terrā et in infimis. tanto minus timet ambulare per strictā uiā. Sz qñ ambulat in altis sicut in ponte altissi mo tunc requirit maiorē latitudinem. Altus locus est superbia. infimus locꝰ est humilitas. iđ arta est uia humilita tis que ducit ad uitā. sed lata ē uia su perbie que ducit ad mortē. Itē ad idem. Legit᷑ in uitaspatꝝ ꝙ qdā fra ter uexatꝰ per. x. annos ab immundis cogitationibꝰ uidēs ꝙ non posset ex pellere uoluit redire ad seculū. Cum āt iam uiam incepisset uox de celis facta est ad eum. Isti anni decē sunt tibi nu merati ad coronā eo ꝙ fuisti in conti nuo bello et pugna. Et iđ reuertere et au xilium tibi dabo. Qui redīēs liberatꝰ est et deo seruiuit Sexto est penarū accumulatiua. Legit᷑ in li. de. vii. do. spūssan. ꝙ fuit quedam mulier castissi ma corpore tamen immūda mēte eo ꝙ peruerse cogitatiōes diligerent᷑ per eā. Cum āt moreretur et post multos dies mortis sue aperiret᷑ sepulcrū a pectore caro erat supra tota cobusta. et a pecto re infra remāsit intacta. Itē ad idē. Refert Iacobꝰ de uitriaco ꝙ quidam mirabili modo et cōtinue molestabat᷑ a cogitationibꝰ immūdis Cum aūt di uersa cōsilia petiuisset ut posset uitare et nihil profecissent. per oppositas co gitationes uoluit liberari et expellere i mundas. Unñ incepit dicere intra se. aīe damnatoꝝ qui fecerūt hec pctā libera buntur de mille ānis? Et respondebat sibi cogitatio? Certe non. nunqd post centū milia annoꝝ. Certe nō. Nūquid

post mille milia? Certe non. Nunquid post tot mille milia quot sunt gutte aque in mari? Certe non. Tunc cōclusit secum. Fugiamus peccatū quod est uia inferni ⁊ adhereamus deo

De compassione.

Compassio perfecta multa bona inducit in nobis. Primo nutrit. Refert Valeri⁹ ꝙ quedā mulier fuit semel adiudicata morti per imperatorē romanū Cum āt teneretur in carcere ⁊ absq̄ aliquo nutrimēto dimitteret' ibi. due mulieres cōpatientes eius necessitati rogauerunt custodē vt predictā miserā possent libere uisitare Cūq̄ ille factis precib⁹ ⁊ facta diligenti examinatiōe an aliquid nutribile uel alimentū portarēt. dum cognouisset eas nihil portare nisi solū corp⁹ permisit eas ingredi iuxta uotū. ⁊ attendentes quō hec mulier fuerat magne ꝯpassionis dum in prosperitate esset queliber illarū extraxit mamillas ⁊ de lacte illarum fuit nutrita ⁊ seruata a morte. Dum āt dies iudicii instaret ⁊ hec sine mutatione speciei fuisset inuēta. requiritur unde sumpsisset nutrimentū. Cui illa. Cōpassionē semper habui i corde ⁊ ideo deus misit mihi duas dn̄asque me nutrierūt lacte suo. Tunc īperator audiens nouū cōpatiēdi modū ipsam a morte liberauit. Sp̄ualiter loquēdo hec mulier cōdemnata morti est aīa q̄ cōmisit offensā dei. carcer uero i quo inclusa manet est cōditio peccati i qua existēs priuat' omni beneficio ecclesie. ⁊ omni dono celesti. Hoc attendentes due domine paradisi scʒ mīa et charitas dant nutrimentū lactis. ⁊ una dat lac cōpunctionis. ⁊ altera dat lac deuotionis. s. mīa. quibus nutrita aīa deo grata efficit' ⁊ a dānationis periculo liberatur Secūdo xp̄m recipit Refert Jacob⁹ de uitriaco ꝙ quedā nobilis domina fuit semel que multū compatiebatur infirmis ⁊ precipue leprosis. totum āt erat oppositū de uiro suo Cum autem quadā die leprosū quēdā horribilem inuenisset ⁊ uellet ei prebere elemosinam. ille dixit. nunq̄ comedā neq̄ bibā neq̄ subsidiū aliquod recipiā. nisi me duxeris ad domū tuā. Cūq̄ illa expressisset quō uir suus odiebat leprosos. ille pre debilitate ruēs ad terram flere incepit. Cui cōpatiēs p̄dicta domina ip̄m propriis manib⁹ eleuans ad hospitiū suum duxit. Cūq̄ gemens ⁊ flens supplicaret dn̄e ut in camera et ī lecto proprio ad quiescendū poneret. illa cōpassione uicta licet reuerti uirū suum de uenatione cito crederet suam petitionē cōpleuit. quo quiescēte in ꝓprio lecto ⁊ in propriis pānis uir eius reuertit'. ⁊ fessus ad camerā ⁊ ad q̄escēdum accessit. Cūq̄ dn̄a uellet eū retardare timēs de leprosi morte ⁊ sua. ille cum indignatione camerā ingreditur. lectus ornatus conspicit'. camera redolet super ōnia aromatica Cūq̄ requisiuisset cām. inuētum est ꝙ xp̄s cōpassionem diligēs per dominā fuerat receptus. Itē ad idē. Legit' in li. de. vii do. spiri. ꝙ fuit quidā religiosus martinus noīe. per obedientiā ad lōginq̄s partes accedēs. dum rediret inuenit in uia unū hominē sic destitutū ꝙ omnia membra sua fuerūt putrefacta ⁊ corrupta Cum āt cū lacrimis rogaret martinum ut subueniret ei. ille ait. Equum non habeo i quo ipsū portem. uestes non habeo in quo ipsum inuoluam. sʒ ne cōpassione carcā eū in ꝓpria cappa

inuoluã ⁊ in scapulis portabo. ⁊ cum appropinquaret monasterio angelus dixit abbati. Occurrite fratri Marti/no quia portat deum in scapulis suis Cūq; occurrissent ei. infirm⁹ saltauit in aerē cum splēdore mirabili ⁊ dixit si/bi aliis audientib⁹. Martine bñdicta est compassio tua que inuoluit me in cappa ⁊ portauit in humeris. propter que dabo tibi gloriā meā ⁊ coronā ful gentem. Tercio mortē excludit. Le/gitur in libro de uita ⁊ perfectiōe fra/trum predicatoꝝ ꝙ fuit quidā frater qui dum per uiā incederet quēdā nu/dum qui naufragiū passus fuit cū ma gno frigore uidit deficere. Cū ergo ex/poliasset se ⁊ dedisset sibi uestē melio/rem quam haberet. ille aliquātulū recre atus uestē uendidit. ⁊ iterū nud⁹ mēdi care icepit. Quod cernēs frater incepit dicere cum fletu. non sum dign⁹ ut ue/ste tāti peccatoris ossa pauperū conte gantur. non sum dign⁹ ut mei memori am faciat ⁊ pro me apud saluatorē in tercedat. Cum igitᷣ fleret uidit Jhesum xp̄m uenientē ad se indutū sua ueste si bi dicētē. Cōsolare frater carissime. q2 uestem tuā habui ⁊ mihi cōpassionem ipēdisti. ac ī mēbro meo me seruasti a morte. Jtē ad idem Legitᷣ in lib. de vii. do. spūsan. ꝙ papa Alexander in quodā sermone dixit. ꝙ oīa mēbra to tius corporis insurrexerūt ɔtra stoma chum ⁊ cōtra cor. eo ꝙ uidebatᷣ eis ꝙ omnia alimenta retinerēt sibi. ⁊ ido re/traxerunt se ne eis impēderent nutrimē tum. Tunc mēbra inceperūt lāguescere Quod attēdentes iuuerunt stomachū ⁊ cor nutrimēta prestādo ⁊ tunc ab eo acceperūt beneficia prima. Loquendo spiritualiter stomachus ē ecclesia. cor autem dans uitā est xp̄s. sed membra sunt diuites ⁊ potētes hui⁹ mūdi Qñ ergo cōpassio retrahitᷣ fidelib⁹. tūc de us sua bñficia retrahit. sed qñ hō im/pendit deus etiā augmentat. Jtē ad idem. Cōponitᷣ fabula ꝙ mures currē tes circa leonē. una cecidit iuxta eū. q eam accipiēs ⁊ deuorare volens dixit mus. Domine in uobis est summa cō/passio. non decet ut nutriamini tā uili ⁊ tam paruo cibo. Cum ergo illā dimi sisset ⁊ leo uenaretᷣ ī nemore ī pedica fu/it captus. Qd cognoscēs mus dixit. Do mine pietas uestra ⁊ ɔpassio quā ha/buistis ī me liberabit uos. Et accedēs ad cordulas cum dentib⁹ fregit. laxa/to instrumēto liberauit leonē. Leo est princeps. mus est paupercula persona que interdū ex leui cā est capta per eū. Si ergo compatitᷣ in pedica mortis ha bebit liberationē. Si āt non compati/tur capietᷣ per demones. Quarto pe nitenciam incipit. Refert Angeli⁹ ꝙ se/mel quidā sapiens ibat per mare. dum autem tēpestas maris irrueret. unde in ualescerent. nauis quasi uerteretᷣ. iste sa piens mirabili modo timere cepit ⁊ fle re. Transacta āt tēpestate unus nauta eum uituperare incepit eo ꝙ timuisset Tunc ille ait. Si ista nauis fuisset ple/na canibus cōpassionē habuissē. et iō non est mirū si cōpassionē habui de a nimabus xp̄i sanguine redēptis. q̄ ita uiles apud uos reputantᷣ. non sicut di gne deo sed maledictione eterna Tunc illi cōpuncti ex cōpassione uiri sancti penitentiā egerunt. Quinto augmen tum corone inducit. Refert Heracli⁹ ꝙ dum quidā Eugelius noīe ōnia bona sua propter xp̄m ex cōpassione pau/perib⁹ erogasset. uidit quēdam decrepitā

ticum sic destitutū ꝛ priuatū omni ope re membroꝝ suoꝝ ꝙ non remāserat si bi nisi loquela· Tunc Eugeli9 dixit do Dn̄e ut tua cōpassio ꝛ pietas me reci/ piant· hunc accipio ut toto tēpore ui te mee ei seruiā· Cum āt per·xl·ānos ser uiuisset illi·ex instinctu dyaboli eū cō tinue cum uerbis cōtumeliosis dehone stare cepit· qui propter hoc non emit/ tens seruiciū· infirmus furiose clama/ bat ut in platea poneret· Tandē in na ui ductus ad beatū Anthonium·dixit Anthoni9. xp̄s ministrauit tibi o infir me·ꝛ ideo filii nolite ab inuicē separa/ ri·quia uirt9 cōpassionis ꝑparat uo/ bis coronā in celis ·

De cōmunione·

Accedens ad cōmunionē debet habere has perfectiones seqn tes. Primo em̄ debet esse cōtri tus· Legit᷑ in li· de uita ꝛ perfect· fra/ trum predi·ꝙ quidā frēs boni intran/ tes quādam ecclesiā ut missaꝫ audirēt unus illoꝝ uidit ꝙ dum sacerdos illi us ecclesie se īdueret in suppellicio erāt implicati duo serpētes. Cuꝫ āt celebra ta missa uestes deponeret apparuerūt tres dracones ipsum cingētes· Cū aūt ille bon9 frater horrore perterrit9 secre te ꝛ ad parteꝫ sacerdoti indicasset· ille prostrat9 ad eius pedes expressit sibi quō habebat pecuniam immūdicie de quo non erat cōtritus· Cui frater·quo tiens celebrasti cū eo· Cui ille·bis· Tūc ille·Draco un9 est peccatū immundicie quod cōmisisti· Secūdus draco ē pec/ catum mortale quod heri celebrādo fe cisti· Terci9 draco est peccatū mortale quod hodie factū est. Et sic cōtrit9 et confessus deo deuote ꝛ humiliter serui uit· Item ad idē· Legit᷑ etiam ꝙ fu/ it quidam.religiosus qui adherens cui dam peccato mortali licet cōfiteret᷑ fre quenter quādo celebrabat nō habebat tamen propositū abstinēdi· Cum igit᷑ una die missam diceret ꝛ facta eleuati one corporis xp̄i dū uenisset ad agn9 hostia disparuit· ꝛ ille inquirens circa omnes partes altaris ꝛ eā non reperi/ ens cōscius de sua malicia incepit flere Tunc vox insonuit de medio altaris Supra dorsum meū fabricauerunt pec catores prolōgauerūt iniquitates su/ as· Tunc sacerdos cōtritus plenarie et cum maximis lacrimis deo se humiliās hostia apparuit sicut pri9·ꝛ cōfessus ē omnia ꝛ penitenciā plenariā agēs deo perfecte seruiuit· Secūdo deb3 eē cō fessus· Refert Cesari9 ꝙ fuit quidā sa/ cerdos qui in nocte natiuitatis domi/ ni de uilla accedēs ad ecclesiā inueniēs mulierē carnaliter cū ea peccauit. Cum autem dictis matutinis se induiss3 ad celebrationē misse· pre uerecūdia nolu/ it hoc peccatū confiteri· Cum āt facta cōsecratione ad cōmunionē uenisſ3·ue nit colūba ꝛ corp9 xp̄i secū portauit· Cum āt perplexus quid faceret missaꝫ renūciauit. Cuꝫ secūda ꝛ tercia die hoc idem accidisset· postposita uerecundia cum maximis lacrimis cuidaꝫ abbati cōfessus est suū peccatū· Cui iniūcta si bi penitēcia ut per mare transiret et per tres annos ibi infirmis seruiret·ꝛ nihi lomin9 ꝙ in crastinū celebraret· ille mū datus missam incepit· ꝛ facta cōsecra/ tione ecce colūba descēdit ꝛ tres hosti as in altari posuit·ac tantū de liquo/ re in calicē expressit quantū ille de tri/ bus dieb9 de uino in calice posuit.

Item ad idē· Refert Cesari9 ꝙ qui/ dam sacerdos turpissime uiuēs ad ce/

lebrationem misse accessit. Cum autem distincte uestes acciperet tot serpentes exibant de sinu eius quot uestes assum psit. et quot serpentes exiuerāt. tot redierunt cum uno maiori. Qui uisionem ei declarātes. territus multa pctā mortalia est cōfessus. de quib9 alias non fecit mentionē. tunc monachi qui uisionem uiderāt glorificabāt deū. Item ad idē. Refert Ces. q in Colonia fuit quidā sacerdos qui immūde uiuēs rarissime cōfitebat. Et iō dum celebraret quadā die post cōsecrationē corpus et sanguis disparuit. Et du3 quereret circum circa. cōcubina que eius missa3 audiebat. uidit iuuenē descendentē de celo corp9 et sanguinē accipientē et ad celum portantē. Quod cum sacerdoti retulisset. ille cōtritus emēdauit uitā suā

Tercio debet eē deuot9. Refert Ces q quedā mulier fuit que ex deuotione cōmunicabat frequēter. Cum ergo tediosus sacerdos cōiōnem semel negaret et ipsa cum lacrimis remāsit in ecclesia. deo humiliter excusaret. subito uidit quēdam sacerdotē fulgidū de celo descendentē. et accepta pixide in q corpus xpi tenebat ad cōmunicandū ea3 accessit. et percepta cōione sacerdos ad celum ascēdit et relicta mirabili deuotione in corde illius. Item ad idē Legitur in libro de uita et perfect. fratru3 predicato4. q cum fratres non sacerdotes cōmunicauerunt quadā die. uisa ē multitudo magna angelo4 a quodam sancto fratre. quo4 aliqui ducebant eos qui debebāt cōmunicare. et alii tenebāt ante altare lintheū deauratum corā eis. Quarto cōicans deb3 esse mundus Legit enim in quibusdā miraculis de corpore xpi. q quidam homo immūde uite ad sacrā cōionem accessit. Tunc quedā sancta mulier uidit duos sacerdotes circa eū. parrochilem et aliū fulgidū et sibi ignotū. Cūq3 proprius sacerdos uellet cōicare illum hominem immundū sacerdos fulgid9 accepta hostia posuit in ore cuiusdā fidelis et sancti xpiani. Cum interrogaretur sacerdos ab illa muliere q̄re hoc fecisset. respōdit Non est bonū sumere deum et ponere in carcere fetido et obscuro. et hoc dicto disparuit. Itē ad idem. Legit in uita et perfect. fra4 pdica. q quidā frater ī die pasche quosdam hoīes laycos cōmunicabat. Et inter alios fuit ibi un9 cui datu3 corpus xpi statim resiliit et resaltauit ad patenam. Cūq3 hoc ter sibi accidisset rediens ad seipsum traxit fratrē ad parte3 et confessus est q illo mane suā uxore3 libidinose cognouerat Confessus igit hoc peccatū statim corpus xpi recepit

Itē ad idem. Legit in li. de. vii. donis spūss. q quidā sanctus episcopus in die pasche suos subditos cōmunicabat. et dum instaret apud deū ut sibi dignaret ostēdere qualis perfectionis essent uidit quosdā nigros sicut pix. alios ignitos sicut ferru3. alios sanguinolentos. alios fulgidos ut sol. cui apparens angel9 dixit. nigri sunt luxuriosi. igniti auari. sanguinolēti iracundi qui non sunt digni tāta perceptiōe sacramenti. Sed lucidi sunt penitentes et mundi inuitati per deū. Quinto debet esse perseuerās et firmus. Legit ī gestis summo4 pontificū q quidam ciues in die pasche sumpta cōione dederunt se coreizationib9 et ebrietatibus. tunc ira dei cecidit super eos. Nam de ore eo4 primo exibat sanguis fetid9 et

reflexus ad interiora subito suffocauit eos· aqua sine pluuia aliqua sic enūdauit ut discurrens per omnē terrā eorū omnia uirētia uel penit⁹ euertit aut ō/nino suffocauit· dracones pestiferos ī uia dimisit· sic ꝙ nullus poterat ingre/di uel egredi sine morte. Cum ergo quidam sanctus oraret ut deus placaretur huic populo uel saltē demōstraret causam tāti flagelli· apparuit ei āgelus ⁊ ꝓposuit ei talē questionē· Si aliquis acciperet filiū imperatoris ⁊ poneret ī fe/tidissimo ⁊ obscurissimo carcere ⁊ hoc proditorie· quid deberet tali facere imperator? Cui bon⁹ hō· Talis deberet ī terficī ⁊ mutilari mēbratim· Iterū dixit angelus· propono aliud dubiū. Un⁹ accipit pixidē in qua seruatur corp⁹ xpi ⁊ in fetidissimo luto in pñtia multoꝝ eam proiicit ⁊ abscōdit Quid ergo debet fieri tali? respōdit sanct⁹ Deb3 cremari tanꝗ heretic⁹· Tunc angel⁹ dixit Tales sunt ciues illi⁹ terre. nam filium dei posuerūt in fetidissimo ⁊ obscurissimo carcere· ⁊ ulteri⁹ pixidē. i· corpo/ra eorum in quib⁹ fuit positū ⁊ conseruatum corp⁹ dominicū proiecerunt in luto ⁊ in fimo fetidissimo uanitatū· corruptionū· immundiciarū· Et iō nimi/rum si istis uel maiorib⁹ puniantur Qui cum audissent a sancto pōtifice penitē tiam agētes liberati sunt· Sexto debet eē credēs· Habetur in gestis beati Gregorii ꝙ cum quedā matrona cōicaretur ab eo· ⁊ in porrigendo diceret ꝙ corpus xpi custodiret eā· illa icepit ridere· Tunc sanct⁹ manū retrahens sub coniuratione requirit cām sui risus Tūc illa· Heri hunc panē manib⁹ meis pa/raui· ⁊ nunc miror quō potestis dicere ꝙ sit corpus xpi· Tūc flens btūs Gre/gorius una cum populo ceperūt dominum rogare ut dignaretur suā potentiā ostendere· Statim species panis mutata est in speciē carnis Quod uidēs mulier cōuersa recognouit suū peccatum·

Item ad idē Fuit quidā monach⁹ qui cum cōmisisset unū peccatū mortale· illud fuit cōfessus btō Bernardo sine cōtritione tamen· Cum ergo exhor/tatus fuisset eū ne ad sacrā cōionē ac/cederet. ille hesitās circa hoc sacramen/tum temerarie cum aliis accessit Quō attendens beat⁹ Bernard⁹ dixit silenter. Iudicet dñs inter me ⁊ te. ⁊ ministra/to corpore xpi stati3 guttur monachi recipientis scissum est ⁊ corp⁹ dñicum exiuit illesum.

De confessione·

Onfessio. multa bona inducit in nobis· Primo est peccato/rum occultiua Dicitur ꝙ qdam miles habuit scutiferū suspectū ne ad/ulterium cōmitteret cum sua uxore Et ideo duxit eū ad quēdam demoniacū qui reuelabat peccata occulta· Cum āt scutifer hoc perpēdisset nec haberet sacerdotē cui cōfiteri posset fuit ɔfessus suo socio· Cum ergo demoniac⁹ requi/reretur an illud op⁹ nepharū cōmisisset Respōdit· Istum non cognosco nisi ꝙ fortiter fleuit. Item ad idē· Fuit q/dam cleric⁹ sancte uite cui dyabol⁹ assumpta humana specie eū accusat de illo crimine cora3 suo epō· Et citat⁹ ad respondendū cum cōparuisset ⁊ factu3 simpliciter negasset· dyabol⁹ instrumē tum protulit in quo temp⁹· loc⁹· ⁊ persone explicate fuerunt· Qui ad hoc at/tendēs ⁊ habita dilatione respondēdi plenarie omnia est cōfessus. Cu3 ergo cōparuisset ⁊ dyabolus instrumētum

uellet producere·omnia sunt repta de/
leta omnimode· Cum ergo dyabolus
ad hoc attēdisset cōfusus recessit.

Item ad idē·Legit' in miraculis be
ate uirginis ꝙ quedā uidua fuit in ro
ma que habēs filiū sibi ualde dilectū
concepit ab eo ⁊ cōceptū peperit filiū·
ac in partu ipsum suffocādo interfecit
Cum ergo diu ⁊ per multos ānos i pec
cato māsisset penitus incōfessa ⁊ dya/
bolus humana specie assumpta eā co/
ram imperatore malicio se accusauit·et
in signū ueritatis instrumentum i quo
erat dies·tempus·hora·⁊ locus in quo
erat sepult9 filius protulit in medium
Cum āt ad diē assignatū hec cum suis
amicis cōpareret cum lacrimis ad cō/
fitendū accessit·Cum ergo dyabol9 p̄/
dictam cartā in mediū protulisset dū
fuisset aperta nihil penit9 in ea est in/
uentum· Tunc cōfusus dyabol9 subi/
to euanuit·⁊ domina fuit laudata·

Item ad idē. Refert Cesari9 ꝙ cum
quidā monachus euāgelium cum pec/
cato mortali legeret· dyabol9 intrauit
in eū. qui omnibus aduenientib9 sua i
probrabat peccata·Cum āt quidā ac/
cedens fuisset cōfusus per eum· ille cū
contritione accedēs ad sacerdotem cō
fessus est plenarie peccata sua·⁊ cū pre
teriret ante eū ⁊ iterū a circūstantib9 in
citaret' ut quis esset·respōdit demoni/
acus·sanctus ⁊ iustus est ⁊ amicus dei
Cum ergo requireret' quare primū ma
lum de eo dixerat dixit ꝙ nunꝗ eū no
uisset· Secūdo est demonis decepti/
ua·Legit' in libro de uita ⁊ perfectiōe
fratrum predicatoꝝ ꝙ duo boni frēs
oberrātes in montibus ybernie· qui ui
am inuenire non ualētes dum aspice/
rent ante se uiderūt quēdam hominem
parue stature·quem cum uocassent fu/
gere eos cepit. Qui cum eū secuti fuis/
sent ⁊ attigissent·requisita uia noluit re
spondere·Sed cum multū instassent et
inquireret' quis esset·respōdit· Trigin
ta annis demonib9 hic seruiui·homa/
gium eis feci·⁊ sigillū in manibus me/
is porto·uisitāt me in diuersis figuris
⁊ quicqd precipiūt facio semper· Cūq
unus illoꝝ sermonē ei faceret ⁊ tāgeret
acerbitatē penaꝝ inferni·uilitatē pec/
cati·⁊ infinitatē diuine misericordie·il
le cōpunctus requirit cōsiliū quō pos/
set saluari·Tunc frater·cōfitere omnia
peccata tua·quia uirt9 cōfessionis tan
ta est ut frāgat omnē ptātem dyabo/
li·mitigat omnē irā dei. ⁊ induat te ō/
ni uirtute· Cū ergo ille cum perfecta ɔ
tritione cōfessionē fecisset·statim sigil/
lum demonis de suis manib9 abrasū
est·Tunc fratres. ut cognoscas magis
plenarie adhuc uirtutē cōfessionis·sta
hic in nemore cōfidenter ⁊ si dyabol9
cui homagiū fecisti dum uenerit te nō
cognouerit·deus indulsit tibi peccata
tua·Qui cōfisus de diuina mīa·demo
nem expectauit· ⁊ cum magnis eqtatu
ris post recessum fratris uenisset demō
⁊ interrogasset hominē si suū seruū ui/
disset· Cui respōdit ille·Ego sum ille q
xxx·annis seruiui tibi·Cui dyabolus
Mentiris. nunꝗ uidi te·sed q̄ro illum
qui sigillū meum habet in manib9 suis
Ille ergo hec audiēs accedens ad frēs
perseuerāter deo seruiuit Itē ad idē
Legit' in li·de·vii·do·spūssan· ꝙ qui
dam flagiciosus qui erat dedit9 uolū
tati demonis·ut demon i humana spe
cie eum associaret·Cum āt quadā die
eum inuitasset ad balneum ut suffoca
ret eum·dum irent ⁊ iste iuuenis time/

ret· inuito dyabolo et eo probibēte in gressus est ecclesiā· et sacerdoti ibi inuē to cum magna otritione fuit ōnia pec cata sua ofessus. extra ecclesiā dyabo lo expectāte Et quia demō ingredi nō audebat ōnes intrātes rogabat ut su/ um sociū festinarēt·ille tādem cōfessus et exiens cum iam ignotus appareret· a demone interrogatus est si uidisset so cium suū·Cui iuuenis. Ego sum·Tunc demon·Mētiris· nam uideo angelum dei iuxta te ambulantez· Tunc iuuenis stupens et se muniens signo crucis remi sit demonē cōfusum· Tercio est ma lorum examinatiua· Audiui a quodā predicatore fide digno quod semel duo p dicatores ibant per uiam·quoꝝ unus erat penitentiarius domini pape et san/ ctus hō. et alter erat multū innocens et pius. Cum ergo irent per uiā et ad qd/ dam castrū uenissent in quo erat muli/ er que adulteriū cōmiserat cum quodā de parētela sua, et propter enormitatez peccati et erubescentiā humanā·xi. an/ nis absque cōfessione retinuisset·dum ui disset illos fratres in ecclesia celebran/ tes dixit intra se· Isti non cognoscunt te nec unquam redibunt ad istas partes·et ideo istis dices peccata·Celebrata mis sa ad penitentiariū accessit· stāte socio ex opposito·et cum peccata sua cōfite/ retur ad quālibet expressionē unius pec cati unus bufo exibat de ore eius et sal/ tādo exibat ecclesiā· Tandē ofessis ō/ nibus peccatis cum uenisset ad illud p uerecūdia noluit cōfiteri· Et dum ab/ solueretur a penitētiario et ipsa uellet re/ cedere·socius penitētiarii uidit quod om/ nes illi bufones qui exiuerant cuz uno alio maiori et enormioris forme igres si sunt omnes os mulieris et uentrē. re/ cedit mulier non cōfesso peccato·s·ad ulteriꝰ·recedunt fratres·et cum per unā leucam iuissent·socius penitētiarii ei re/ uelauit uisionē quam uiderat de mulie re cōfessa· Qui territus et tristis dixit· Certe celauit aliquid in sua cōfessione Et cum redissent ut eā cōuerterent. eaz suffocatā inuenerūt· Qui otristati mo/ do mirabili cum ieiuniis et orōnibus ce/ perunt implorare diuinā clemenciā ut dignaretur ostēdere quid significabatur per uisionem ostēsam. Tercia die ap/ paruit eis mulier equitās super draco nem et duo serpētes crudeles angentes collum eius sugebāt eius ubera· duo bufones terribiles erāt super eius ocu los·ac de ore eius ignis sulphureus ex pirabat· duo canes deuorabāt manus eius crudeliter et due sagitte ignite im/ mittebantur in aures eius· in capite eius stabant lacerte· Quam cū uidissent fra/ tres territi corruerūt. illa āt·nolite time/ re amici dei·nam ego sum illa maledi/ cta mulier que alia die uobis fui ofes sa·et quia celaui in cōfessione tale pec/ catum·sum adiudicata perpetuo huic pene· Tunc penitentiarius. Adiuro te p xp̄m uerū et uiuum ut informes me de duobus dubiis· Primū quid signifi/ cat hec diuersitas penaꝝ·Tūc illa La certe capitis sunt in punitionem orna mentoꝝ capitis· bufones oculoruz in punitionē corruptoꝝ aspectuū·sagit/ te ignite in punitionē corrupti auditus Ignis oris in punitionez diffamatio num·osculoꝝ·cātationū·et immundo/ rum uerboꝝ. serpētes sugentes ubera in punitionem quia sustinui immūdos tactus. Sed crudelitas canū istoꝝ cru delissimoꝝ in punitionē tactuū imun dorum·et quia multa bona dedi por/

tis ꝛ canibus de quibus poterant nu/ triri pauperes xp̄i. Equsto autē super hunc draconē qui inexpressibili dolo/ re me cruciat ꝛ cōburit ōnes tibias me as ꝛ omnia uiscera mea in punitionē immundarū operationū que in seculo gessi. Tunc penitentiarius dixit. Rogo te secūdo ut soluas mihi secundū du/ bium meū. Que sunt peccata ex quibus gentes magis damnant᷑. Tunc mulier. Homines per omnem uiā peccati ad ī fernum descendūt. Sed mulieres per q̄ tuor genera peccatoꝝ. s. per peccatum lingue. per peccata ornatus ꝛ pictionis per peccata sacrilegii ꝛ per erubescētiā confessionis Cum ergo interrogaretur an posset iuuari. draco cū mirabili cru ciatu subito eleuās ad infernū porta/ uit. Item ad idē. Legit᷑ in li. de. vii do. spiri. ꝙ fuit quidā iustus ꝛ honestus ualde. qui habēs uxorē sterilē. rogaue runt ambo deū ut misertus eoꝝ eis pro lem concederet. eā diuino seruicio man ciparent. Cūq; exaudita a deo ꝛ filiū si mul habuissent ꝛ trāsacta puericia mo nachum statuissent. ipse quoq; sanctis sime suo creatori ꝛ deuote seruiuit. Et quia pater aliū filium non hēbat. una cum uxore sua. suas facultates sic dis/ tribuebāt pauperibus ut iam pr̄es pau perum uocarent᷑. Cum āt quidam iuue nis seruitor domini uxorē domini ad amasset. ꝛ ipsa inclinata ad peccatū ab eo cōcepit filiū ꝛ cōceptum occultauit cō tinuando ꝛ augēdo largitionē ele/ mosinarū dictaꝝ. Tandē peperit filiū ꝛ eūdem extinxit propriis manibus. ꝛ sub lecto proprio sepeliuit. Tandem morit᷑ maritus eius. quo mortuo ipsa mulier plus instāter ꝛ sine freno libidi ni incepit uacare. Et iō secūdo cōcepit. ꝛ iterū filiū peperit ꝛ extinxit propri/ is suis manibus sicut primū. nec confite batur hec peccata alicui. sed in multitu dine elemosinaꝝ cōfisa. sine cōfessione sperabat saluari. Tandem mulier infir matur monet᷑ ad cōfessionem sꝫ illa ꝯ temnit. tandē mortua est. ꝛ finaliter ad infernū portata. Cuius mortē audiens monachus instāter pro ea incepit ora re ieiunare celebrare disciplinas accipe re. Et dum quadā die deuotissime cele braret uidit matrē suā iuxta se ꝛ duos dracones horribiles mamillas ꝛ totū corpus cruciātes. Cum āt filius interro gasset qualiter ei esset. respōdit flens ꝛ eiulans ꝙ dānata erat propter uerecū diam penitēdi. quia nullū bonum pro ficit ubi uirtus cōfessionis deficit. Tunc filius. Quid significant isti dracones. Tunc mr̄. Fetus quos lactare debui ꝓ/ priis manibus extinxi. Et iō sunt mihi dati in penā eternā. Quarto est deo recōciliatiua. Legit᷑ in lib. de. vii. do. spūs. ꝙ fuit quidā sacerdos deuotus q celebrata missa retro altare uidit dya bolum scribentē in pgameno longissi/ mo. Cūq; pergamenū deficeret ei ince/ pit cum dentibus ampliare modo suto ris. ut maiorē posset recipere scriptu/ ram. Ad quem accedens sacerdos ī uir tute Ihesu xp̄i dyabolo precepit ut ī presentia totius populi diceret quid ibi scripsisset. respōdit demō. Hic scripsi omnia mendacia ꝛ detractiones aspe/ ctus impudicos. cogitationes immū/ das. uanitates. ꝛ ōnia peccata populi tui que hodie in ista ecclesia cōmiserūt Hec facta in ecclesia deuꝫ offendunt et letificant nos inimicos. Tūc sacerdos assumpto pgameno ꝛ lectis pctīs popu lo nūciauit Cūq; ad monitionē sacer/

dotis perfecte fuissent contriti ꝛ cõfes/
si. tota illa scriptura fuit de pergame/
no deleta. ꝛ demon cõfusionē attēdēs
recessit dolens. Item ad idē. Legitᷣ
ꝙ cum sanctus Paulus simplex staret
in foribus cuiusdā ecclesie. uenit unus
iuuenis lasciuus ornatus ꝛ composit9
super cuius humeros stabat dyabol9
in figura symee ꝛ catti ꝛ fimo turpitu
dine sputis ꝛ aliis spurciciis īplebat e
ius faciē ꝛ eum totū. Angel9 āt seqbatᷣ
eum a longe cõfusus tristis ꝛ uerecun/
dus. Tandē ingreditᷣ iuuenis ecclesiā ꝛ
audiuit uerbū ꝓphete. Lauamini mū
di estote ꝛc̄. Cum ergo his uerbis pre/
meditatis fuisset cõtritus ꝛ ɔfess9 egre
ditur de ecclesia. uidit beat9 Paul9 ꝙ
bon9 angelus amplexãdo eū tenebat
ꝛ cum lintheo pulcerrimo tergebat ei9
oculos faciem ꝛ cetera mēbra Demon
uero sequebatᷣ eū a lōge uerecund9 ꝛ cō
fusus. Tunc sanct9 uocās iuuenē. reqsi
uit quid operat9 fuisset ī ecclesia. ꝛ cū
sciuisset ꝙ fuerat cõfessus narrauit si/
bi suā uisionē ꝛ quō fuerat deo recõci
liat9. Itē ad idē. Legitᷣ in li. de. vii
donis spūssancti. ꝙ quidā cleric9 ī di/
uersis ꝛ maximis peccatis implicatus
deo inspirāte ɔfessus est. ꝛ peccata sua
scribens iuit parisi9 ad sanctū uictorē.
ꝛ quia pre nimio dolore non poterat
legere suā scripturā. cõfessori suo eā tra
didit ut eā legeret ꝛ ipse respõderet sic
uel non. Cõfessione facta cõfessor deli
beratione retinuit de pn̄ia iniungenda
ꝛ uocatis multis cum cartulā aperuis/
set inuenit totū deletū. ꝛ pergamenum
ita mundū ꝛ album ac si nunꝙ fuisset
scriptū. Et rediens ad eum plenitudi/
nem remissionis ꝛ abundātiam diuine
mīe nunciauit. Quinto ē demonis o

diciua Refert Cesari9 ꝙ quidā doctor
mirabilis fuit parisi9 de ordine fratꝝ
predicatoꝝ cui9 nomen ē sanct9 Tho
mas de aquino. qui cum infirmaretᷣ et
dyabolus trāsiret subito per cameraꝫ
eius non ualens perfectam sanctitateꝫ
eius ferre. sanct9 Thomas uocauit eū.
Tunc tot9 timidus stans in angulo ca
mere clamabat. Dimitte me lucerna ue
ritatis quia nihil pro nobis sed ɔtra
nos in tua uita aspicio. Cūꝙ scūs tho
mas preciperet ei ut diceret quid plus
odiebat in religione xp̄iana ꝛ quid ei
plus noceret. respõdit. coact9 dico sed
merita tua arguūt me. ꝛ iō notifico ꝙ
cõfessionem plus odio ꝛ nobis displi
cet ꝛ plus nocet. Nam peccata morta/
lia prouocāt iram dei. auferunt benefi
cia. tenent peccatores ligatos. sed con
fessio omnia soluit ꝛ restaurat. Iteꝫ
ad idē. Refert Iacobus de uitriaco ꝙ
cum quidā magnus peccator infirma/
retur ad mortē. dyabol9 timēs ne con
fiteretᷣ in forma sacerdotis ei apparuit
cui cõfessus. dum post mortē peruētuꝫ
fuisset ad iudiciū. demon allegabat eū
non fuisse cõfessum. eo ꝙ ipse decepto
rie eius audiuerat peccata. Sed sancti
angeli oppositū asserebāt eo ꝙ contri/
tus fuisset. ꝛ ex impositione demonis
locū sacerdotis tenētis alteri sacerdoti
non fuisset confessus. Cum igitᷣ diuina
iusticia mādasset ut ad corpus rediret
ꝛ cõfiteretᷣ si uellet. demones inceperūt
clamare. Tradit9 est ei gladi9 nr̄e iugu
lationis Item ad idē. Refert Ces. ꝙ
quidā sacerdos fuit in Colonia iuue/
nis multū immundus. Cunꝙ sacerdos
se suspēdisset. ei9 cõcubina audita eius
morte terribili multū penitēs monaste
rium est ingressa. Tunc demō in specie

sacerdotis ei apparens· instabat eã vt cõfiteret' ei Cũqꝫ illa rẽnueret ei confite ri instabat' nocte ac die ab eo· Que stu pens ꝛ dolens dum enim proposuisset cõfiteri generaliter priori fratrũ predi catorum ꝛ ille iam uenisset ad monaste rium· demon incepit clamare· Nunqꝫ te temptabo·nunqꝫ tibi apparebo·nũ/ qꝫ te molestabo·solũ ꝙ non cõfitearis quia hoc est nostrũ uenenũ Cumqꝫ illa propter hoc non omitteret· ille uolita bat per aerẽ· ꝛ cum confessionẽ incepis set cõfusus recessit· Itẽ ad idẽ. Legi tur in uita ꝛ perfectiõe fratꝝ pdicato· ꝙ quidã frater audiẽs cõfessionem eu iusdam peccatoris· uidit in collo eius cathenã quam tenebat dyabolꝰ in spe cie hominis usqꝫ ad portã ecclesie pro tensam·ꝛ cõfesso uno peccato cadebat unus nodꝰ·ꝛ tãdem perfecta cõfessiõe cathena penitꝰ est destructa· Cum aũt dyabolus rogaret de porta ecclesie ut saltem unũ nodũ dimitteret· Tunc fra/ ter dixit iuueni cõfitenti· Vade dic illi homini qui stat in porta ecclesie ut ue niat ad me si uult cõfiteri· Quod cũ iu uenis dixisset. dyabolꝰ clamauit vo/ lando per aerẽ· Maledicta sit ꝯfessio que de amicis inimicos facit· Item ad idem. Fuit quidã clericꝰ qui impli catus in diuersis peccatis uenit ad ser/ monem cuiusdã fratris de ordine fra/ trum predicatoꝝ·Cũqꝫ ille fuisset com punctus in sermone. ꝛ per totã noctẽ reuelauerat sua peccata cum proposi/ to ꝯfitendi in crastinũ illi fratri q pre dicauerat in aurora·ianuis eñ clausis eo·iam induto in sua camera apparuit sibi quidã senex albus tenens in manu crucẽ cũ imagine crucifixi ꝛ dixit·pax tibi·Cũqꝫ clericus aperta fenestra eum

fuisset intuitus ut eum cognosceret·in/ terrogauit quis esset uel qd uellet Tũc senex·Ego sum xp̃s qui attendens ad bonum cogitatũ tuũ· ueni ut te infor/ mem de uia salutis· Tu proponis cõ/ fiteri illi fratri iuueni qui heri predica uit· ꝛ quia in iuuenibꝰ non est magna scientia uel discretio·licꝫ ille sit doctor consulo ut uadas parisiꝰ ad confiten/ dum ꝛ ad habendũ consiliũ de peccatis Tunc iste·Dñe·non esset melius ꝙ ego isti dicerẽ ꝛ postea irem parisius·quia timeo mortẽ· Tunc senex· Non·qꝛ fra ter ille horrebit enormitatẽ peccatorũ tuoꝝ·ꝛ ex diuersis reprehẽsionibꝰ tam qꝫ fatuus deducet te ad desperationẽ· nec oportet te dubitare de morte quia ero defensor tuus. Cũqꝫ iam ille acqui esceret·senex gaudẽs p̃sentauit sibi cru cem in qua erat imago crucifixi ꝛ di·/ xit Adora hunc deũ qui est hic in cruce Tũc iuuenis sicut didicerat ab illo fra tre in quodã alio sermone·flexis geni/ bus dixit sic·Adoro ihesuꝫ xp̄m ꝛ ueꝝ hoiem de uirgine natũ pro nobis pec catoribꝰ crucifixũ·ꝛ in signũ uere ado rationis huic sue imagini nõ tãqꝫ deo sed tanqꝫ imagini genua flecto·Tũc se nex hec audiẽs uersus in colorẽ carbo nis incepit clamare· Maledictꝰ sit ille qui te docuit fugere uitã nr̃am ꝛ adhe rere xp̃o destructori nr̃o Et dimissa ca mera cuꝫ horribili fetore tanqꝫ fulgur euanuit· Iste ãt subito domũ exiens ꝛ ad ecclesiã fugiens ·fratri generaliter ẽ confessus·ꝛ facta absolutione ut cog/ nosceret fallaciã dyaboli apud curiaꝫ romanã eum misit ut cum melioribus magistris in theologia de peccatis suis collocutionẽ haberet·Qui nihil mutã/ tes in cõsilio dicti fratris · lecꝰ rediens

deo de toto corde seruiuit. Sexto ē cōfusionis probibitiua. Refert Vicentius q quedā nobilis dña fuit in Roma que ex uiro suo filiū babuit. Cū āt ipsum summe diligeret q ex nimia dilectione in suo lecto dormiret. eūte uiro suo ad peregrinationē sepulcri domini bec a proprio filio īpregnat. ⁊ malum malo cōiungens dum filium pepetisset ipsum extinxit. Trāsacto uno anno demon in specie clerici seruitio īperatoris se obtulit ⁊ reuelauit omnes latrones ⁊ maleficos occultos. Cum aūt quadā die imperator pro tribunali sederet cleric9 surrexit ⁊ sibi fieri iusticiā postulauit. exprimit cām. stupēt ōnes ⁊ dolent eo q illa dña mr̄ pauperum ⁊ castitatis nominaret. sed ne iusticia deficeret citat mulier ut ad obiecta rn̄deret si posset. Cum ergo ad statutā diez uenissent ⁊ dyabol9 in specie clerici audacter proponeret. reqsiuit q si uez esset quod ipse asserebat ipsa cōbureret si uero ecōtra non posset probare. ipse cōbureret pro ea. Cōcedit dña. sz breues inducias petit respōdendi. Cuz āt cōcessum esset ab imperatore. ipsa cuz lacrimis ecclesiā beate uirginis ingrediens. confisa de eius mia cōfessa ē omnia peccata sua cuidā sacerdoti q dominicā orōnem ei iniungēs eā btē uirgini bumiliter cōmendauit. Venit mulier ad diē statutā. ⁊ requisito clerico sibi imponit ut probet illa de quib9 illam dominā accusauit. Cui demon uel clericus banc dixit nunq̄ accusaui ego que tāte sanctitatis et bonitatis est q beata uirgo cum suo pallio eam tenet coopertā. Tunc ōnes pre stupore se signo crucis signātes uiderūt clericuz ad modum fulguris ab eoz aspectibus euolare relicto ibi magno fetore. Itē ad idem. Refert Ces. q quidā miles fuit qui babēs uxorē ex eo suscepit filiū. Qua mortua cum quadā ɔtraxit ex q̄ nullum poterat babere filiū sed sterilis permanebat. Cum ergo bec dña īuideret puero prime uxoris. propinato ueneno eū interfecit. Quo mortuo duz semel audito sermone esset cōpuncta. fleuit uberrime ⁊ doluit pro peccato perpetrato. licet suo uiro diceret q ꝓpter displicentiam mortis filii lugeret. sic ergo perfecte cōtrita fuit cuidā sacerdoti ɔfessa. qui iniūxit sibi ut in q̄rtis feriis ieiunaret in pane ⁊ aqua. camisiaz non portaret. cingulū ferreū iuxta carnē deferret. ⁊ disciplinas cum cathenis ferreis ter in septimana reciperet. Cūq illa bumiliter acceptasset ⁊ cōtinuaret sine defectu. dyabolo instigāte sacerdos ille iurgiū babuit cum fratre domine cōfesse. Et quia dña fratrē suum carnalē sustinebat cōtra graues ⁊ iniustas iniurias sacerdotis. sacerdos accedens ad uirum suū totā cōfessionem per ordinem ei reuelauit. Cui non credēs miles dixit sacerdos. In signū ueritatis iuenies q ipsa cōplet talē per me sibi iniūctam penitentiā. ⁊ boc in tali die. Miles igit' uolēs ueritatē scire. finxit se in quarta feria ire ad partes lōginquas. Et cum domina bora prādii inclusisset se in sua camera ⁊ uerberasset se usq ad sanguinez. sine mappa posuit se ad comedendū panē ⁊ aquā. portato tota die cingulo ferreo ad carnē. Duz sic esset uir su9 subito bospitiū ingreditur portas camere fregit ⁊ aspexit mēsam domine. ⁊ uidit ibi mappas splēdidissimas. carnes delicatissimas. uinum. et uocans eā secretius dixit sibi ut expo

liaret se ibi. que cõfisa de mia dei pre/ ceptũ uiri impleuit. ꝛ carnes eius appa ruerũt ita albe ꝛ uiride sicut carnes pu eri. ac cingulꝰ ferreus fuit factus cigu/ lus sericeus. Tunc dña ad uirum. Dñe quid uultis de me. ꝛ quare hanc ꝓbati onem fecistis. Tunc miles. Talis sacer dos dixit mihi ꝙ tu commiseras tale peccatũ. ꝛ iõ pro illo peccato faciebas talem penitẽtiam. ꝛ iõ ꝓbare uolui. ꝛ ĩ ueni ꝙ falsum dixerat mihi. Tunc do mina sentiens gratiã sibi factam a deo hoc reuelauit cuidã sancto uiro. serui/ ens postea in magna perfectione deo.

Item ad idẽ. Refert Ces ꝙ cuꝫ qui dam piscator fuisset adulter pessimꝰ. attendẽs ꝙ debebat in curia accusari. cõfessus est plenarie sua pc̃ã. Et quia moris erat illiꝰ curie. ut negãs accusati onem acciperet examen cãdentis ferri. ꝛ interrogãs a confessore quid faceret confessor rñdit. cõfisus de mia dei ꝛ de uirtute cõfessionis cum ad examẽ perductꝰ fueris. accipe ferrũ. quia dei bonitas te iuuabit. qui se ꝑsentans ex/ amini a ferro ignito non est lesus ĩ ali/ quo. Cũqꝫ resiliret ad prima peccata. ꝛ a quodã requireret quõ posset negare. iste dixit. Scio unũ ꝙ ita parum noce bit mihi ferrũ sicut ista aqua. ꝛ immit/ tens manũ in aquaꝫ manꝰ eius aruit et omnino est cõbusta. Itẽ ad idẽ Re fert Ces ꝙ quidã sacerdos occulte pec cans cum uxore cuiusdã militis. suspi/ tione habita miles uoluit ueritatem ꝓ bare. Unñ per modũ spacii duxit eum ad quãdam uillã in qua erat demõ in/ clusus qui ueritatẽ dicebat de omnibꝰ requisitis. Cum ergo hoc perpenderet. nec copiã sacerdotis haberet. contritꝰ uere ingredit stabulũ. ꝛ prouolutꝰ ad pedes cuiusdã rustici. loco sacerdotis omnia peccata sua est ei cõfessus. Cuꝫ ad presentiã demonis ambo uenissent requirit miles quid sibi uideret de sa / cerdote. rñdit demon. Nihil de eo scio. Sed in lingua latina quam sacer dos solus intelligebat subiũxit. in sta/ bulo iustificatꝰ est. Septimo ẽ do/ loris mitigatiua. Unñ refert Ces. ꝙ qui dam rusticus Eucꝰ noĩe qui cum infir maretur ꝛ morti appropĩquaret. uidit supra se lapidẽ ignitũ in aere. ꝛ cuꝫ eiꝰ ardore nimiũ estuaret. clamauit. La/ pis qui ĩminet capiti meo me totuꝫ in cendit. Uocat sacerdos. ꝛ facta cõfessi one repperit ꝙ quẽdam lapidẽ muta/ uerat ad ãpliationẽ suoꝝ agroꝝ. Tã/ dem facta absolutione ꝛ satisfactione liberatꝰ est ab illa tremẽda ꝛ horribili uisione. Octauo est tẽpestatis elon gatiua. Refert Ces. ꝙ cum multi pere/ grini trãsfretãdo essent in periculo tẽ/ pestatis. dum naute desperarẽt unꝰ in/ ter eos peccator maximꝰ surgens corã omnibꝰ dixit. Credo certissime ꝙ ꝓp ter peccata mea hec tẽpestas est orta. Et iõ rogo ut omnes audiatis cõfessi onem meã Cum ergo euomuissꝫ pecca ta talia ut aures hominũ horrerẽt au/ dire. statim facta est tranquillitas. ita ut sine periculo uenirẽt ad portũ. ꝛ ac cepta terra deꝰ de memoria singulorũ illa peccata deleuit. ac si nunqꝫ aliquid audiuissent Nono est mortis libera tiua. Refert Ces. ꝙ quidã clericꝰ iuue/ nis ꝛ pauper dixit cuidã aurifabro ꝙ ad domũ suã ueniebat quidam merca tor qui uolebat emere uasa aurea ꝛ ar gentea diuersaꝝ formaꝝ. Cũqꝫ iste au rifaber sua uasa parasset ꝛ uenisset ad domuꝫ iuuenis. ille paratꝰ in introitu

porte ipsum occidit. ꝛ sorori sue uasa tradens ipsum in cloacã proiecit Cũq3 aurifaber tardasset uenire requirit iu/uenis. ꝛ reperto scelere iuuenis ꝛ soror iudicant͛ cõbustioni. Cũq3 soror perfecte cõtrita cõfiteret͛. fratre abborrente sacramentalẽ cõfessionẽ. dum ambo essent ligati ad stipitẽ ignis copiosꝰ dispersus est ꝛ iuuenẽ consũpsit subito sorore manente illesa Itẽ ad idẽ Puer quidã in molẽdino manẽs quotiẽs/cunq3 exibat ac ueniebat mirabilis multitudo coruoꝝ qui ei uolebãt extrahere oculos. cum nullus ante eum appareret ibidem. Cũq3 uocasset unũ fratrẽ predicatorem ꝛ ei fuisset cõfessus sua peccata. facta cõfessione corui nunq̃ cõpa/ruerunt nec ei in aliquo nocuerũt

De confessore.

Onfessor debet esse perfectus istis cõditionibꝰ sequentibus Primo debet esse mundꝰ. Re/fert Uincẽtius q̃ quidã fuit ꝑpe lug/dunum qui de uolũtate uxoris unicã/filiam cuidã iuueni nuptui tradiderat ꝛ filiam ꝛ uirũ in domo ꝓpria tenẽtes inuidia orta est inter geneꝝ ꝛ matrẽ puelle eo q̃ sibi uidebat͛ q̃ plus diligeret͛ a suo marito q̃ ipsa. ꝛ etiam maliciose suspicãdo ne ad eũ sicut ad filiã accederet pro nephario actu. Cum ergo iuuenis semul dormiuit i lecto pr̃is sui. nurus accepto gladio eum iugulauit ꝛ in loco sue filie collocauit. Cum ergo appropinquasset hora comestionis ma/ter precepit filie ut suũ uirũ uocaret. q̃ ingressa camerã ꝛ inuenisset euz in suo sanguine cruẽtatum. clamãs ꝛ eiulans ac seipsam discerpens totã familiã cõuocauit. Cum ergo p̃missis multis ex/hortationibus eã de terra leuassent et iuuenẽ sepeliuissent. interfectrix ꝓcog/nita sua malicia dolere cepit multũ de scelere perpetrato. ꝛ ad sacerdotem accedens fuit clare cõfessa Tãdem lis ponitur inter sacerdotẽ ꝛ eaz. eo q̃ nollet acquiescere petitionibꝰ suis immũdis. ꝛ ideo ad iudicẽ iuit. cõfessionem integram predicte domine reuelauit. q̃ ca/pta ꝛ cõfessa dum fuisset data sentẽcia ut sequẽti die cõbureret͛. illa nocte cuz lacrimis maximis inuocare cepit xp̃m ut per merita beate uirginis ꝛ per uir/tutem cõfessionis ipsam dignaret͛ iu/uare. In crastinũ ad ignẽ ducit͛. ꝛ beate uirgini se cõmendãs humiliter. dum accẽsus fuisset ignis in medio flãmaꝝ stetit illesa. Cũq3 tota cõgeries lignoꝝ fuisset cõsumpta. ꝛ ignis quasi fuisset extinctus in ea nullũ uestigiũ cõbusti/onis apparuit. Cum ergo plura ligna addidissent. nec sic in aliquo lederetur. stupens iudex ꝛ uisa uirtute dei ꝛ beate uirginis ipsam absolutã dimisit ꝛc̃.

Itẽ ad idẽ. Refert Ceß q̃ fuit que/dam diues matrona que habẽs peccata enormia. nolebat alicui cõfiteri. licz de eis multum doleret. Cum nutriuis/set quẽdam clericũ ꝛ ille esset factus sa/cerdos ac uiuiret de bonis sui hospi/tii. ex hoc securitate assumpta fuit illi cõfessa. Cũq3 ille sollicitaret eã ad actũ immundum ꝛ illa perfecte rẽnueret. ille turbatus reuelãdo cõfessionẽ eiꝰ eam diffamare decreuit. Cũq3 per uicos et plateas ipse narraret mala illiꝰ. deꝰ q̃ adiutor est in tribulatione uertit suã cogitationez. ꝛ credẽs dicere pctã ꝛ mala dñe. dicebat õnes eius perfectiones ꝛ bonitates. Cũq3 gẽtes cõmendassent sacerdotẽ eo q̃ tot bona diceret de domina. ipsa gr̃as deo referẽs cũ magna

deuotione plus deo se dedit. sed sacer/
dos subito percussus a fulgure expi/
rauit. Secũdo debet eẽ discretus Re
fert Ces. ꝙ quedã uirgo fuit confessa
cuidam sacerdoti. Cũq; ille interroga/
ret de peccatis uirgini ignotis ipsa sic
fuit sollicitata a demone de illis pecca
tis ꝙ fere propter noticiã habitã a sa
cerdote in illis est lapsa. Itẽ ad idẽ
Legit᷑ ꝙ quedã domina nobilis ⁊ de/
licata fuit semel infirma. Cũq; uisitata
fuisset per medicũ quẽdam. interroga
uit eã in quo loco pateret᷑. ⁊ ip̃a respõ
dit. nescio. Interrogauit per quẽ mo/
dum euenisset infirmitas. ⁊ ipsa respõ
dit. nescio. Interrogauit eã quo die si/
bi euenerat. ⁊ ipsa rñdit. nescio. Tunc
medic⁹. Vos facietis unũ emplastrum
optimũ. nescio de quo. et ponetis ne/
scio ubi. ⁊ eritis curata nescio quãdo.
Vñ cõfessor multũ debet cõsiderare et
discernere ea que sibi dicunt᷑. Itẽ ad
idem. Legit᷑ enim ꝙ quidã in diuersis
peccatis uilib⁹ implicat⁹. ad quendaʒ
confessorẽ accessit. ⁊ cõfessis diligenter
peccatis. interrogauit cõfessor q̃re taʒ
diu distulerat cõfiteri. Tunc ille. Ex ti
more grauitatis penitẽtie mihi debite
ex meis peccatis grauissimis Cumq; sa
cerdos tm̃ orõnem dominicalẽ sibi im
posuisset. ille deuote eã sic dixit ꝙ ite/
rum rediẽs maiorẽ penitentiã sibi iniũ/
gi petiit. ⁊ totiens ꝙ ex uerecũdia con
fessionis õnia peccata sua fuerunt de/
leta. Vñ multũ debet attẽdere confes/
sor per quem modũ penitẽtias iniũgit.
quia melius est aĩas ducere ad purga/
torium q̃ȝ ad infernũ. Itẽ ad idem.
Quidã cõfessor confessionẽ cuiusdam
peccatoris audiẽs incepit spuere ⁊ ob
turare nasum. Quod attendẽs ille qui

confitebatur omnia peccata grauia re
tinuit. ⁊ ceteri circũstantes sacerdotẽ il
lum dimiserũt omnino eo ꝙ uidebat᷑
eis ꝙ per signa cõfessionẽ reuelaret.
Tercio cõfessor debet eẽ clericus. ut
possit discernere inter leprã ⁊ leprã. Le
gitur enim in li. de. vii. do. spũs. ꝙ q/
dam cecus ducebat᷑ per uiã a quodaʒ
iuuene. cumq; uenissent ad quẽdam flu
uium ⁊ iuuenis non eẽt ausus transire
propter obscuritatẽ aque. cecus insta/
bat ꝙ omnino trãsiret. Cũq; ille omni
no recusasset ⁊ uenisset quidã ali⁹ rusti
cus. dixit cec⁹ rustico. Pone te sup col
lum meum ⁊ dirige baculũ meum ⁊ au
dacter trãsibo. ⁊ soci⁹ meus hic rema/
nebit in ripa. Cũq; ille tanq̃ȝ fatuus ac
quieuisset. dum essent in medio flumi/
nis ãbo pariter submersi sunt. Iste flu/
uius est enormitas peccatoꝝ. Sed iste
iuuenis uidens est cleric⁹ discernẽs pec
cata qui timet accedere ad audientiam
confessionũ. Cec⁹ ãt ignorãs cõfessor.
qui ex hoc ꝙ non uidet pericula inge/
rit se ad trãsitum huius fluminis. ⁊ iõ
peccator se coniungẽs tali submergit᷑
una cum eo. Quia si cec⁹ ceco ducatũ
prebet ambo in foueã cadũt. Quar
to debet eẽ pius. Legit᷑ in li. de septem
do. spiritussancti ꝙ quidã pirate tem
pestate grauati uouerũt ꝙ si liberaren
tur per deũ cõfiterent᷑ peccata sua. Cũ
q; uenissent ad terrã ⁊ mgr̃ nauis fuis/
set cõfessus cuidã heremite. ille sic dure
eum increpauit ꝙ cõfitens turbat⁹ eũ
occidit. Itẽ fecit de secundo cõfessore.
Cumq; uenisset ad tercium ⁊ ille cũ mi/
rabili mãsuetudine ⁊ beniuolẽtia rece/
pisset ille cõpunctus humiliter pñiaʒ
petiit. Tunc cõfessor. Nolo ꝙ faciatis
aliam pñiam nisi ꝙ inuetis mortuos

sepeliri. ⁊ cogitetis q̄ mori debetis. Cū q̄ ille diu fecisset sic fuit mutat⁹ ex hoc q̄ mundum omnino dimittens humi liter deo seruiuit. Itē ad idem. Legitur enim in uitaspatrū q̄ cum q̄dam monachus de tēptationibus turpib⁹ temptaret̄. ⁊ hoc fuisset cōfessus cuidā seni. ille eū sic acriter reprehēdit. ut sibi diceret q̄ non erat dign⁹ nomīe monachi. Qui desperās ⁊ ad seculū rediēs occurrit ei abbas Appoloni⁹. qui dū cognouisset egressionis cām ⁊ rem gestam ⁊ consolaret̄ eū blāde. reduxit ad cellā Tunc de⁹ misit bellū temptationis illi seni crudeli. ⁊ accēsus uehemēter reuertebatur ad seculū eo q̄ demon ī specie ethiopis misisset sagittas ignitas in eū. Cui occurrēs abbas Appoloni⁹ dixit Frater disce cōpati mēbris xp̄i. ⁊ oratione facta statī liberat⁹ est ⁊ ad monasteriū reduct⁹. Itē ad idē. Refert Ces. q̄ cum quidā iuuenis de ordīe cistercieñ. admonitionē cuiusdam ep̄i auunculi sui cum esset professus ⁊ sacerdos. suadēte dyabolo de suo ordīe exiuit. ⁊ cōiungens se multitudini latronum. deterior est effect⁹. Cūq̄ in obsidione cuiusdā castri telo percussus ad extrema peruenisset uoluit cōfiteri. Cui deus tantā cōtulit cōtritionem ut frequenter impediret̄ cōfessio propter singultus ⁊ lacrimas copiosas Tādem facta sibi ui ait. Dn̄e peccaui super arenam maris. ordinē meū dimisi. predonibus me cōiunxi. infinitos interfeci. uxores ⁊ uirgines uiolaui. incēdiis multis uastaui. ⁊ multa alia enarrauit Tūc sacerdos fatu⁹ dixit. Maior ē iniquitas tua q̄ ueniā merearis. Tūc infirm⁹ Deus dixit. In quacūq̄ hora ingemuerit peccator omniū iniquitatū ei⁹ non recordabor amplius etiā rogo ut ipo natis mihi penitētiam. Cūq̄ sacerdos rēnuisset. immo assereret eū esse dānandum. ait ille. Cōfido dē mīa dei. et ex quo non uultis mihi dare penitentiaȝ ego assumo eā mihi. ut aīa mea stet in purgatorio duo milia ānoꝝ Cūq̄ petiuisset corp⁹ xp̄i ⁊ sacerdos ei penit⁹ negasset. rogabat̄ ab infirmo ut saltē sua peccata scriberet ⁊ mitteret illi ep̄o auunculo suo. Cūq̄ mortuus esset ⁊ sacerdos misisset pc̄ā scripta illi ep̄o. ille cōuocatis omnib⁹ sacerdotibus sue dyocesis iniūxit missas ⁊ orōnes ꝑ eo Tandē in capite āni defunctus sibi apparuit gr̄as referēs eo q̄ per suffragia illius anni esset liberat⁹ a pena purgatorii mille annoꝝ. Tunc ep̄s per aliuȝ annum cōtinuans. in fine anni uidit eū cum mirabili claritate ire ad gloriā beatorum. Quinto debet esse secretus. Refert Iaco. de uitri. q̄ cum quidam miles uellet audire cōfessionē sue uxoris accepta stola ⁊ superpellicio īduto caputio posuit se in sede confessoris. Tunc uxor cōfessa est sua pc̄ā que nō erant magna ⁊ ille sitiebat audire maiora. Cūq̄ uxor in modo loquēdi euȝ cognouisset. dixit. Iuuenis fui ⁊ dilexi unum iuuenē. in maiori etate exn̄s dilexi militē. nunc diligo sacerdotē. Cū ergo ille inquireret an ille sacerdos tunc uiueret. dixit illa. Uos estis ille quem dyabol⁹ fecit sacerdotem Nam dilexi uos in iuuētute uestra dum essem iuuenis. ⁊ in militia ī perfectiori etate Tūc ille cōfusus recessit.

De consiliario.

Consiliari⁹ ad hoc q̄ sit perfectus ⁊ bonus dȝ habere istas perfectiones sequentes. Prio

debet esse iustus. Legitur in hystoriis regum Francie quod comes tholozanus habuit quendam militem sibi fidelem. Cumque paupertate grauatus esset et haberet. xii filias supplicauit comiti ut eum dignaretur iuuare. Ille autem perplexus cogitare incepit quomodo posset militem iuuare. Et quia ibi erat unus consiliarius suus diues et potens. et eum interrogasset comes per quem modum posset prouidere militi. respondit consiliarius Domine vos estis grauatus nihil habetis. differatis modo. Tunc comes. Mentiris certe tanquam iniquus consiliarius. quia satis habeo. Nam habeo te seruum iniquum. Et uocato milite dedit eum sibi. et quod ipsum de carcere non educeret quousque habuisset. x. milia librarum. qui eum accipiens habita pecunia filias suas maritauit. Item ad idem Legitur in hystoriis regum Francie. quod Philippus rex habebat quendam clericum bonum et dignum sed pauperem. Cumque uacasset quedam parrochia que ualebat in redditibus quingentas libras. sed clerici sui iuissent pro consiliariis. ille pauper clericus hoc attendens intrauit ad regem quem solum in capella inuenit Cui se humilians dixit. Domine tale beneficium uacat. pro deo conferatis mihi. quia pauper clericus sum. Cui rex. Habebo consilium super hoc. Tunc clericus. Domine clerici tui iam iuerunt ad informandum consiliarios. et ideo si petas consilium non habebo. Tunc rex concesso beneficio ipsum emisit. Cum ergo uenissent ceteri clerici cum consiliariis proposito negocio rex. expressissetque rex cui dederat. tunc cum illi assererent eum non esse dignum. dixit rex. Verum dicit clericus quod consiliarii iniquum impediuissent. Item ad idem. Refert Iaco. de uitriaco quod fuit quidam febricitans qui modo mirabili sitiebat. et habito consilio a medico. consuluit medicus quod biberet multam aquam mixtam cum uino. Cumque infirmus uinum appeteret sine aqua et non concederetur sibi a medico. dixit. saltem bibam uinum primo et postea bibam aquam. concessit medicus Cumque iam bibisset uinum et fuisset sibi presentata aqua. respondit infirmus. Non sitio. Infirmus est peccator. uinum sunt prosperitates mundi. medicus bonus est consiliarius iustus. sed aqua est tribulatio uel misericordia. Consulit ergo iustus consiliarius ut misericordia sit mixta cum iusticia. et tribulatio cum prosperitate. Sed hoc renuens peccator mortem incurrit. Secundo consiliarius debet esse pius. Refert Helinandus quod quidam imperator fuit in Roma pius et iustus. et ratione pietatis non poterat respicere mortem malorum. Hito autem consilio de modo punitionum. dixit unus consiliarius quod ipse adinuenerit optimum modum. Fecit namque fieri uaccam eneam concauam et magnam. in qua positi condemnati supposito igne ponerentur interficiendi. Cognita autem ab imperatore crudelitate consiliantis. ipsum in illo tormento fecit perimi. Vacca enea est bursa regum et principum quam mali consiliarii fabricant. ut supposito igne auaricie depredentur subditi boni et iusti. Et ideo frequenter est ut tales consiliatores primo paciantur de mala seruitute inducta.

Tercio debet esse secretus Refert Macrobius quod cum quidam consul romanus cum suo filio ad consilium accessisset. illis reuersis sollicitat mater filium ut reuelaret quod in consilio erat dictum. Cum puer renueret et illa cum minis et promissionibus instaret. tunc puer. Ordinatum est ut unus uir possit habere plures uxo

res. Cūq3 illa iuisset ad uicinas ⁊ ille ad alias. tandē diuulgatū fuit per totam urbem. ⁊ in crastinū facta cōgregatio ne omnes nobiles mulieres de tota urbe accesserunt ad cōsulū. requirētes oppositum eius quod fuerat ordinatum scʒ ꝙ una mulier plures uiros haberet Cūq3 illi fuissent mirati ⁊ īquisiuissent causam. tunc scita ueritate iuuenē laudauerunt. Quarto debet eē discret⁹ Refert Heraclius ꝙ fuit quidā rex multum iuuenis. ⁊ idō iuuenū cōsilio utebatur. Vñ de eoꝝ cōsilio ordinationē fecit ꝙ omnis hō sexagenari⁹ interficeretur. Et quia in illo cōsilio erat un⁹ iuuenis qui habebat unū militē ne interficeret occultauit eū in camera sue uxoris. ⁊ iste iuuenis ōnia secreta cōsilii reuelauit patri. ⁊ pr̄ cum esset prudētissimus informabat quid respōderet ī cōsilio tanq̄ prudētior inter ōnes honorabat a rege. Tandē emuli instigantes regem cōtra eū iuueni rex mādauit ut ad eum accederet cum suo seruo. cum suo ioculatore. cum suo amico. ⁊ cum suo inimico. Qui habito cōsilio cū patre. aʒinū pro seruo duxit. filiū unicum pro ioculatore. canē pro amico. uxorem pro inimico. Quod illa aspiciens statim incepit clamare. Si essem inimicus uester octo anni sunt ꝙ fuisset suspensus. eo ꝙ patrē uestrū ꝯtra ꝑceptū regis uiuū seruastis. Tunc iuuenis. Ecce domine mi rex ꝙ iam apparet ꝙ inimicus me⁹ est. Tūc rex scita ueritate ꝙ a patre sene iuuenis tam bona consilia habuisset. iussit ut senes uiuerēt ⁊ in cōsilio ponerent. Itē ad idē. Fuit quidam miles qui uxorē habuit familiarem cuidā sacerdoti. Cūq3 ex hoc haberetur suspecta. rogauit miles scutiferuʒ suum ut interficeret sacerdotē. Tūc scutifer respōdit. Vel uxor uestra est bona uel est mala. Si est bona iniuste occidit sacerdos. Si est mala. mortuo illo adherebit alteri. ⁊ illo mortuo alteri. ⁊ sic in infinitū. Tunc miles hoc audiens noluit ut interficeret sacerdos.

De consuetudine.

Consuetudo mala peccādi multa mala inducit in nobis. Primo est nature destructiua. Refert Ces. ꝙ quidā puer fuit statiʒ post natiuitatē proiect⁹ in nemore ⁊ ablactatus a lupa. recte ululabat. āmbulabat. comedebat ut lup⁹ quādo fuit magn⁹ effectus. Nemus est stat⁹ peccati. lupa nutriens delectatio peccādi. Et idō in loquendo in comedēdo in ambulādo ipsi tenent cōuersationē peccādi. Itē ad idē. Fuit disputatio semel inter aliquos sapiētes quid erat maioris uirtutis uel natura uel cōsuetudo. ⁊ ostēsum fuit ꝙ cōsuetudo. vñ circa hoc fuit ficta fabula. Semel fuit quidam diues qui porcū suū sic nutriuit delicate ut non comederet nisi furfur. Cū leo fecisset omnib⁹ animalibus cōuiuium ⁊ dedisset fercula maxime nobilitatis. et porcus non iuisset. narrauerunt ei alia animalia solēnitatē festiuitatis. Tunc porcus incepit inquirere si fuisset ibi furfur. ⁊ audiēs ꝙ non cōtempsit ⁊ derisit festū. Iste porc⁹ est pctōr assuefactus per dyabolū ad dilectionem immundoꝝ uiliū ⁊ terrenoꝝ. Et tantū se dedit istis ꝙ recte ꝯtemnit uitam eternam ⁊ omnē statū perfectionis. q2 ibi non sunt delectabilia carnis. Secundo est associantiū nociua. Fingit fabula ꝙ lupus semel cōsiderādo mala que fecerat. penitētiaʒ voluit facere de

forefactis suis. ꝛ cum cōfitebaᷓ de ra/
pinis ꝛ maleficiis suis ꝛ uidisset gregē
ouiū infestabat cōfessorē ut expediret
eum. Cūq; reprehēderetᷓ. respōdit. con
suetudo dedit mihi hoc. Tercio est
diuine grē expulsiua. Legitᷓ in libro de
septē do. spiri. ꝙ semel quidā rex ro/
gauit quēdam sapientē ut ostēderet si
bi quid erat illud quod plus impedi/
ebat receptionē gratie ꝙ̃ aliquid ali/
ud. respōdit iste ꝙ cōsuetudo peccādi
ꝛ hoc declarauit trib9 exēplis. Balsa/
mum difficili9 ponitᷓ in uase in quo ꝯ
tinue fuit corruptio ꝛ turpitudo ꝙ̃ in
illo in quo fuit trāsitorie. Sed cōsue/
tudo peccādi cōtinue lutū peccati ser/
uat in mēte. ergo hec maxime prohibꝫ
aduentū grē dei. Secunda sua rō fuit.
Difficili9 flectitᷓ immo ꝛ in pluribus
nunꝙ̃ arbor antiqua ꝙ̃ iuuenis. Sic
peccator assuefact9 in peccatis est tan
ꝙ̃ arbor antiqua. ꝛ iō raro aut nunꝙ̃
ad bonū flectitᷓ. Tercia āt rō fuit ista.
Nam difficili9 ditatᷓ qui bona ꝓpria
consūpsit ꝛ bona pr̄is ꝙ̃ qui consum/
psit bona propria tm̄. Sed assuefact9
in peccatis consumpsit bona ꝓpria et
bona dei pr̄is. s. innocentiā. uirginita/
tem ꝛ sic de aliis. ꝛ iō difficilius uenit
ad diuitias paradisi. Quarto ē dā/
nationis prenūciatiua. Legitᷓ in li. de
vii. do. spūsᷓ. ꝙ quidā uir sanctus ui/
dit quādam mulierē nigerrimā stantē
supra quēdam furnū ardentē ꝛ hec te/
nebat unū circulū infra quem erāt mul
te persone non ualētes exire. Cūq; iter
rogasset que essent. respōdit ꝙ ipsa e/
rat portaria inferni. ꝛ requisito nomi
ne respōdit ꝙ uocabatᷓ cōsuetudo pec
candi. Quid igitᷓ dixit ille sanct9 est il
le circul9. ait illa. Iste circul9 est amor
peccati infra quē teneo adherētes mi
hi. ꝛ sicut hō exn̄s in puteo profundo
clauso insuper nō potest exire. ꝛ ignis
non potest nutriri in aqua nec infirmi
tatem habēs infra medullā ossiū pōt
curari. sic nec assuefact9 in peccatis

De consolatione mortuorum.

Consolari debent omnes isti ꝯ
solati sequentes. Primo ami/
cos per mortē perdētes. Legi
tur ꝙ semel fuit quidā rex habens uni
cum filiū. qui cum esset strēnuus ꝛ pru
dentissimus rege existēte sene mortuus
est. Cuius dolorē non ualens portare
pater. tanꝙ̃ fatu9 solus existebat in ca
mera. nec poterat cōsolari per aliquem
amicorum. Cūq; hec audiēs quidā hi
strio ad ei9 curiā accessit. ꝛ requirebat
ut regē uideret. Cūq; repelleretᷓ a serui/
toribus. dixit. Venio de paradiso. lo
cutus sum filio regis. ꝛ sibi de eo por/
to rumores. Quod cum rex audiuisset
precepit ut introduceretᷓ. ꝛ salutato re
ge dixit. Dn̄e ego iui ad paradisū ad
reprehendendū dn̄m. ꝛ dixi sibi ꝙ ipse
nesciret regere mundū ꝛ feci unā ratio/
nem fortissimā cōtra eū sic dicēdo. V/
nus enim erat in uno genere ꝛ ille uilifi
cabit ꝛ uituperabit totū genus suum ꝛ
cōsumet in malis usib9 hereditates pa
rentum ꝛ mors non tāget istū. Erit ali
us qui exaltabitᷓ totū genus suum. erit
discret9 ꝛ bon9 ꝛ statim mors ueniet ꝛ
percutiet istū. Si petam9 pluuiā nos
datis submersionē. si a uobis petimus
siccitatē uos dabitis pluuiā. si pluuiā
siccitatē. Et sic uidetᷓ ꝙ vos nesciatis
modo regere mundū. Tūc rex dixit hi
strioni. Quid respōdit deus. Tunc hi/
strio. Deus interrogauit me si ego ha/

beam aliquā possessionē. Et ego rn̄di sibi φ ego habeo unū ortū i quo erāt multe arbores ⁊ diuerse. Tunc deꝰ. Sūt ne omnes fructus illaꝝ arboꝝ boni in eodem tempore. Et ego respōdi φ nō immo aliqui circa festū sancti Johannis. aliqui circa mediū augusti. aliqui circa festū michaelis. Tunc dixit mihi deus. Ortus meus est mundus in quo sunt homines tanq̄ arbores. ⁊ iō non omnes fructꝰ eoꝝ sunt boni in uno tēpore nec mihi grati. Sed aliqui in puericia. aliqui in iuuētute. aliqui in senectute. Et iō uade ⁊ dic regi φ ego de uiridario meo accepi filiū suū tāq̄ pomum odoriferū. ⁊ si plus remāsissꝫ ibi. fuisset fetidū corruptū ⁊ putrefactum Et hec audiēs rex extunc cōsolationeꝫ accepit. Itē ad idē. Debent consolari quia sunt irreuocabiles. Refert Vincencius φ fuit quidā imperator q habens unicū filium paruulū dum deberet ire ad preliū omnes nobiles ciuitatatis uocauit ⁊ tradidit filiū. sic φ in morte pueri essꝫ mors eoꝝ. recessit imperator. ⁊ puer diligēter ab omnibus custoditᷣ. sed post tres mēses deo uolēte puer mortuus est Quo mortuo ⁊ nobiles romani scirēt imperatorē uenturum cōgregauerunt se ad habendū cōsilium quō respōderēt ⁊ quō possent mortē uitare. Tunc unꝰ sapiens dedit tale cōsiliuꝫ. Cōsulo ut de omnibꝰ bonis ciuitatis ⁊ etiā de hominibꝰ faciamus quatuor turmas. ⁊ ponemꝰ illas in uia per quam imperator debet uenire. In prima turma ponemꝰ ōnia aialia cum omnibꝰ iocalibꝰ ⁊ diuitiis nostris. In secūda omnes dominas ⁊ iuuenculas pulcras. in tercia ōnes iuuenes ⁊ ad bellādum promptos. ⁊ in q̄r

ta omnes senes ⁊ sapiētes magnos Cū φ imperator ad primā turmā uenerit. ⁊ īterrogauerit quid sibi uolūt ille diuitie. respōdebit sibi unꝰ statuꝰ a nobis. Domine in ciuitate ista erat unus lapis preciosus mirabilis uirtutis ⁊ mirabilis excellētie. Cuiꝰ nobilitatē sciēs unus alius rex maioris nobilitatis q̄ṡ uos estis. uenit ⁊ uoluit habere istū lapidem. Cū ergo presentassemꝰ ei ōmia istas diuitias ut eū dimitteret noluit. presentauimus sibi uxores cōtempsit. noluimꝰ sibi resistere per potentiaꝫ qꝛ fortior nobis erat. uoluimꝰ sibi ostendere per rōnem ut acquiesceret. noluit. eo φ esset sapientior nobis. Tunc iter rogabat imperator sapiētes quis erat ille sapiēs. ⁊ qs erat ille lapis tāꝫ pciosus. respōdebant illi. Dn̄e iste sapiēs ē deus qui omnē creaturā in diuitiis. in sapientia. in hōre. ⁊ in potētia excedit. Sed iste lapis preciosus est filiꝰ uester hunc uoluimꝰ retinere ⁊ dare ōnes diuitias filios ⁊ filias. cōtempsit. uoluimus bellare contra eū nec potuimꝰ. uoluimus eum superare rōne nec ualuimꝰ Cum ergo ōnia illa fecissent ex discretione eoꝝ imperator fuit cōsolatꝰ ⁊ remisit mortē subditis suis. Item cōsolationē debemꝰ recipere ex mortuis quia non plāgimꝰ eos nisi propter nostram necessitatē. Legitᷣ i li. de. vii. donis spūssancti φ quidā uir sanctꝰ fuit rogatus ad uisitandū uxorē cuiusdaꝫ principis. qui cum accessisset ad eā dixit sibi duo exēpla. Primū exēplū fuit istud. In monasterio meo quidā azinus optimꝰ ⁊ utilis nobis fuit. ⁊ accidit φ cū quidā princeps magnꝰ uenisset ad monasteriū nostruꝫ ⁊ audiuisset bonitatē azini ōnino uoluit eū habere

Et quia eramꝯ ei mirabiliter obligati negare non potuimus donationē azi/
ni· Cūqꝫ fratres de eius perditione mi rabiliter doluissent· ⁊ semel reuertente principe ad monasteriū uidissent azi/
num esse portatorē uestiū pricipis· ce/
perunt amplius plangere· Tunc dixit eis unꝯ sapiens· Quare plangitis uos sic azinū· respōdebant quia onera nr̄a portabat· fimū ⁊ hmōi· Tunc sapiens Vos ergo plāgitis damnū ⁊ nō azinū nam modo meliꝯ comedit· magis quiescit· minꝯ laborat· ⁊ ita plāgitis damnum uestruꝫ ⁊ non diligitis azinū· Ita domina dico uobis· vir uester erat a/
zinus uester ⁊ portabat onia onera hospitii· ⁊ prouidebat de ōnibus necessariis· Cum ergo rex celoꝝ eū voluit ha/
bere ⁊ nunc sit in maiori quiete etiā habeat locū immortalitatis· ⁊ habeat ci/
bum uite ⁊ nihil laboret· vos āt nō doletis nisi de dāno uestro· ⁊ non ꝓpter dilectionē quam erga eū habeatis· Secundum exēplum quod induxit ad ꝯsolationē dn̄e fuit istud· Semel fuit q/
dam miles qui hn̄s uxorē filios ⁊ fili/
as multū dilectos fuit infirmꝯ ad mortem· Cum ergo uxor ⁊ filii eius stantes iuxta eum· eū plangerēt ⁊ in suo planctu quibus pretēderet suā necessitatem miles resumēs uires dixit uxori· Ego dimitto vobis fratres cōsanguineos ⁊ parentes· possessiones ⁊ diuitias ⁊ redditus magnos· ⁊ hec ⁊ ōnia ista ⁊ plu/
ra alia dimitto vobis ⁊ filiis meis· et attendi ad planctū meū ⁊ filioꝝ meorum ⁊ nullꝯ uestrum plāgit nec plorat me· quia uado ad terrā qua nullū scio me habere amicū nec cōsanguineuꝫ· in qua nullā possessionē habeo nec diui/
tias· nudꝯ recedo ⁊ solꝯ· nescio a qui/
bus ero interrogatus nec cum quibus habere potero cōsiliū ⁊ in quo hospi/
tio reclinabo· Et iō cum plangitis me propter damnū uestrū ⁊ non propter meum ⁊ lugeatis propter uos ⁊ nō ꝓpter me· ego meipsum plangā· ⁊ uoca/
to notario destruxit testamentū factū ⁊ medietatē omniū bonoꝝ suoꝝ stati dedit pauperibꝯ· Item ad idē· Cō/
solationem debemꝯ recipere qꝛ a natura habemꝯ morteꝫ nec est aliquis qui posset uitare hunc passum· Vn̄ refert Vincentius ꝙ quidā magister accessit ad regē Philippū qui perdiderat consanguineā· ⁊ ad cōsolationē eiꝯ usus ē tali fabula· Domine dum milites vr̄i cum canibꝯ ⁊ equis ⁊ auibus uenissent ad quoddā nemus ꝓpter uenationem lepores inter se cōsiliū habuerūt ut irēt ad mare ⁊ precipitarēt se ibi· Cum er/
go uenissent ⁊ essent in ripa maris· uidrunt delphinos fugere quia inseqban/
tur a piscatoribꝯ· ⁊ uocato uno inter/
rogauerunt quare fugiebat· respondit delphinus· quia habebāt timorē ⁊ in/
sequebant᷑· Cū ergo starent in istis uerbis uenit ceruus currens ⁊ fessus· ⁊ cuꝫ fuisset iterrogatꝯ quare curreret· respōdit· quia insequebat᷑ ⁊ timebat· Tūc lepores dixerunt· Stultū fuisset si preci/
pitassemus nos propter insecutionem ⁊ propter timorē· quia hoc non soluꝫ nobis cōpetit sed etiā aliis creaturis· Ita dn̄e dico vobis a simili mors nō incepit a genere uestro· nec terminabit᷑ in eo· nec est clericꝯ· dominꝯ· princeps· iuuenis· uel senex quin percutiat᷑ a morte· Et iō stultissimum est precipitare se ipsum ⁊ tristari multū si mors uenando in nemore uite presentis uenetur a/
liquem nostrum· Itē ad idē· Cōso/

latiónem debem⁹ recipere· quia irreuo cabilis est sentẽcia· Vñ a quodam san cto uiro in quadã uisitatione mortuo rum audiuit talẽ fabulã Semel uulpis ibat per uiã ⁊ uenit ad uiridariũ cuiusl dam militis in quo erãt tilia cuꝫ race/ mis pulcerrimis· ⁊ quia erat alta· circũ ibat uulpis ⁊ turbabat quia non po/ terat attingere ad racemos· Cum ergo diu laborasset ⁊ nihil habuisset· dixit nolo· quia acerbi sunt ⁊ destruerẽt mi hi dẽtes· Ita dico uobis Deꝰ bñdictꝰ habet unũ uiridariũ in quo ẽ tilia pul cerrima sue beatitudinis· ⁊ in qua sunt racemi id est electi qui in statu gr̃e de hoc mundo recedũt· nos ãt sumꝰ sicut uulpis· ⁊ iõ cum ĩpossibile sit nobis ex quo sunt ĩ gloria eos reducere ad nos cõsolemur sicut uulpis faciebat. et di/ camus ꝙ nolumꝰ eos habere. Iteꝫ ad idem· Cõsolationẽ debemꝰ recipere quia terminat̃ nostra miseria· Legitur in li· de· vii· do· spũssancti· ꝙ cũ semel quidã religiosus cõtristaret̃ de morte cuiusdã fratris sui deꝰ misit sibi ãgelũ suum sub specie cuiusdã cartatarii qui cum hac similitudine consolatꝰ ẽ eum Dñe dixit angelꝰ· ego habeo duas do micellas sub regimine meo ⁊ sub ordi natione mea· una eñ est pulcra ⁊ pul/ cerrima leta ⁊ cum magnis diuitiis· et etiam cum magna dote ⁊c̃· sed suum ge nus habet talẽ proprietateꝫ ꝙ semper uermes comedũt eos· ⁊ omne hospitiũ in quod intrãt deducũt ad mirabilem paupertatẽ· ⁊ quãto plus hõ moratur cum domicellis illiꝰ generis· tãto plu/ ra infortunia ⁊ plures dolores eueni/ unt ei· Secũda domicella est turpis ni gra ⁊ pauper. sed hanc gratiã hñt mu lieres sui generis· ꝙ quãdocũq; cõtra/ hunt cum bono homine semper dedu cunt eũ ad mirabilẽ prosperitatem· ser uant eum ab õni dolore. omne bonuꝫ ei addiucunt· ⁊ si cum malis contrahũt malum eis inducũt· Cuꝫ qua ergo ista rum cõtraheretis uos si uos cõpeteret uel quam daretis nepoti uestro? respõ dit religiosus· Certe cum nigra· Tũc an gelus dixit· Pulcra est uita pñs cuiꝰ fi nis sunt uermes· depauperatio· perdi/ tio gaudii ⁊ uirtutis· Secũda nigra ẽ mors que liberat a corruptione mũdi dat hereditatem· corroborat in amore dei· ⁊ ab õni dolore perpetuo si ẽ bo/ nus excludit· Cum ergo hanc dederit deus uestro fratri inuanũ murmuratis ⁊ hoc dicẽs euanuit. Itẽ ad idẽ· Fu it imperator qui hñs filiũ unicum mi/ sit eũ ad bellãdum· Cumq; fuissꝫ ibi in/ terfectus ⁊ hoc fuisset notificatũ pr̃i. pr̃ letus coronã posuit in capite· ⁊ di/ xit. Gr̃as ago deo qui filiũ meũ a por tatione fumi amouit. ⁊ de seruitute su/ prema· ⁊ libertatẽ eternã cũ corona ꝓ/ bitatis donauit. Cũq; omnes mirarent tur dixit ĩperator· Hõ niuẽs seruit q̃/ tuor inimicis interioribꝰ· quatuor ini micis exterioribus. quatuor inimicis iuxta se· ⁊ quatuor inimicis supra se· extra se quatuor elemẽtis· intra se qua tuor humoribus· iuxta se diuitiis· no/ bilitati hõri· ⁊ cupiditati. supra se a/ micis · parentibꝰ· dominis· ⁊ inimicis· ⁊ nihilominꝰ mercedẽ non hꝫ ex istis.

Item ad idẽ· Refert Valeriꝰ ꝙ cuꝫ Anaxagori fuisset nũciatum ꝙ filiꝰ su us erat mortuꝰ· respõdit Nihil inexpe ctatum mihi accidit· nec aliqueꝫ ex me natum sciebã eẽ immortalẽ. Itẽ ad idem· Refert Valeriꝰ ꝙ fuit quidã co/ mes qui habẽs pulcrũ uiridariũ dedit

f

cum cuidã militi ⁊ successoribus suis ꝙ principalis in illo genere qui uiueret fructib9 illius uiridarii teneret in carcere. ⁊ quãdo ille moreret magis propinquus. Cum aũt unus esset mortu9 ⁊ filius eius omnino horribiliter fleret. fuit interrogat9 quare sic cõtristabat. tunc iuuenis. non ꝙ mortu9 est. sed q2 succedo in carcere. Carcer ẽ tribulatio. uiridariũ est mund9. miles est hõ cui mũdus est datus ut in sudore uultus sui uescat pane suo. Multi ergo flẽt mortuos quia succedũt in tribulationib9. ⁊ non quia sunt expediti de uita.

Itẽ cõsolãdi sunt penitentes. Legit in li. de. vii. do. spũssan. ꝙ cum quedã mulier recognitis peccatis suis frequẽter cõsolaret a deo. ⁊ careret semel consolatione optata allocuta est suas uirtutes theologicas sic dicẽs. Fides uade ⁊ ascẽde per õnes articulos ⁊ adduc mihi xp̃m bñdictum amatorẽ penitẽtis. Spes accede ad xp̃m ⁊ optima donaria affer ꝓmissa penitẽti. Charitas intra per õnia uulnera xp̃i. per thesauros sue mĩe. per camerã sue pietatis. per cellariũ sue bonitatis. per aurẽ sue potentie ⁊ apporta mihi uictũ amoris. indumentũ doloris. potũ cõsolationis. gaudiũ deuote orõnis que sunt ꝓmissa penitẽti. Quarto cõsolãdi sunt tribulationẽ patiẽtes. Audiui a quodam sancto uiro i predicatione ꝙ mũdus iste erat tanꝙ̃ arbor. na3 arbor h3 folia ⁊ habet fructus ⁊ de utroq3 facit utilitatẽ suã domin9 arboris. q2 in folijs habet prohibitionẽ ab ardore ⁊ a nociuo. sed ex fructib9 habet ditationem ⁊ saturationẽ. Similiter in arbore mũdi sunt folia tribulationũ. ⁊ fruct9 cõsolationũ. ꝙ fruct9 cõsolationũ habent cognitionẽ tribulationis. sed per folia tribulationũ uitat ardorẽ dãnationis eterne. Item ad idẽ. Legitur fabula ꝙ semel quidã mercator cũ azino suo ibat ad forũ. Et quia cupiebat ibi esse pro tẽpore. cum aculeo ⁊ cũ fusta azinũ uerberabat. Tunc azin9 attẽdens ad tantã afflictionẽ mortẽ desiderabat. Cũq3 uenisset ad forũ. ⁊ uidisset quõ pelles azinoꝝ mortuoꝝ ducebantur per pedes. quõ percutiebantur cum baculis ⁊ scindebant. dixit itra se Meli9 est uiuere in tribulatiõe ꝙ̃ mori ⁊ sustinere plures dolores. Iste azinus est hõ peccator percussus tribulationibus q desiderat mori ut illas possit uitare. sed si uidisset quõ operãtur illi qui sunt in purgatorio. ista essent dulcia sibi. Item ad idẽ. Legit i uita ⁊ perfectione fra. predi. ꝙ cu3 quidam cõuentus in quadã tribulatione esset propter hereticoꝝ maliciã. letaniam omnib9 horis dicerẽt. uisa est beata uirgo cora3 filio suo stare ⁊ dicere. Fili exaudi eos quia aduocata tribulatorũ sum ego. ⁊ maxime illoꝝ q patienter dolores sustinẽt. Itẽ ad idẽ Legit in li. de uita ⁊ perfect. fratꝝ predicatoꝝ ꝙ cum quida3 molestaret ab amicis tẽporalib9. a uicijs interiorib9. ⁊ ab infirmitatib9 corporis. ad crucifixum accedẽs dixit. Dñe Ihesu xp̃e q omnem tribulationẽ in tuo corpore ꝑtulisti esto cõsolatio mea. q2 añ me et post me in mũdanis. intra me in uicijs, iuxta me in reb9 tẽporalib9. supra me in hõibus. cõsolationẽ non inuenio. Tunc uox de celo audita est. Taliũ amator ⁊ protector ⁊ cõsolator ego su3 ⁊ iõ ueni ad me ⁊ cõsolationib9 ipleaㄧris. ⁊ recepto corpore xp̃i migrauit ad

dominũ· Item ad idẽ. Cum quidaꝫ religionem deserẽs uxorẽ duxisset ⁊ filios procreasset· dum infirmaret̄ occurrerunt ei beatꝰ Andreas ⁊ beatꝰ Gregorius ipsum in omnibus mẽbris crudeliter uerberãtes· Tunc clamauit ĩfirmꝰ Modo uerberãt me quia dimisi monasteriũ· modo quia duxi uxoreꝫ· mõ quia sex nũmos a quadaꝫ muliere uidua retinui· Et surgens de lecto accepta cuiusdaꝫ circũstantis ueste uenit ad ecclesiã ducẽs per uerba corporalia per dei grãm liberatꝰ sum a spũalibꝰ. ⁊ audito euãgelio requieuit in pace.

De contẽplatione

Ontemplatio celestium multa bona facit in nobis· Primo illuminat· Refert Valeriꝰ ꝙ quidam rex egypti fuit semel qui ut dicitur fuit pr̄ naturalis Alexandri. et iste habebat duas tabulas eburneas ligatas ⁊ unitas simul. in qualibet erãt· vu· stelle auree· quibꝰ uisis statim proporcionabat ⁊ cognoscebat õnes motꝰ celorum· ⁊ non soluꝫ ipse sed ⁊ illi qui in eas studere uolebãt. Loquẽdo spiritualiter iste rex est deꝰ · tabula eburnea ẽ uita cõtemplatiua in qua sunt due species. Prima est cognitio operis creationis· Secũda est operis cognitio iustificationis· In prima sunt septeꝫ stelle Prima est productio materie· secũda cognitio purificationis formaꝝ· Tercia cognitio effectuuꝫ nature· Quarta cognitio humane ĩdustrie Quĩta cognitio instinctꝰ cognoscitiue aĩe· Sexta cognitio subtilitatis rõnis · Septima cognitio affectꝰ uolũtatis· In secũda tabula sunt septẽ stelle· Prima ẽ cognitio beneficioꝝ sumptoꝝ ex unione ad carnem. Secũda cognitio gr̄e expulsiua culpe· Tercia cognitio gr̄e cõfirmãtis· Quarta cognitio donoruꝫ. Quĩta cognitio uirtutũ Sexta cognitio sacramentoruꝫ· Septima cognitio maiestatis diuine ex articulis habita· Secundo ditat· Legit̄ in li. de septeꝫ do· spũssancti· ꝙ cum quidã hõ cum duobus filiis iret ad quẽdam regẽ oberrãtes in uia nemꝰ maximũ intrauerunt· ⁊ preoccupati nocte pr̄ dixit filiis · sic hanc noctẽ diuidamꝰ nobiscũ· Ego uigilabo in prima parte noctis ⁊ custodiam vos· in secũda parte noctis uigilabit maior filiꝰ ⁊ custodiet nos. in tercia parte iunior filiꝰ uigilabit ⁊ custodiet nos. Cum filii noluissent ut pr̄ uigilaret ꝓpter senectutẽ. sed ipsi diuidẽtes noctẽ in duas partes laborẽ voluerunt sustinere. Dum ergo frater iunior uigilaret ⁊ patrẽ ⁊ fratrem dormientes custodiret· uenit serpẽs qui voluit iuuenẽ deuorare· qui euaginato ense et percusso serpente ipsum ĩterfecit· ⁊ carbunculũ capitis in sua pera abscondit In media nocte surgit frater maior ꝗ fratrẽ minorem cum pr̄e custodiret in secũda parte noctis· ⁊ ecce auis terribilis forme accessit ut deuoraret eos· qui cum percussisset eam cum lancea· ⁊ illa ignem per nemus spiraret dum inseq̄retur ab isto iste uidit turrim cum lumine claro· ⁊ dum accessisset ⁊ in pede turris uidisset canẽ ferocissimũ ⁊ interfecisset eũ ingressus est turrim in qua ĩfinitas diuitias reperiẽs uidit ibi filiã regis· ⁊ dato sibi ab illo anulo ad patrẽ ⁊ frẽm icolumis ẽ r̄uersꝰ· Iste miles est liberꝝ arbitriũ· iunior filiꝰ ĩpugnatus a serpẽte in prima parte noctis est intellectus practicus· qui impugnatur ab accidia ⁊ ociositate· Maior filiꝰ ꝗ

ipugnat' ab aue q̄ est intellectus specu latiuus·qui impugnat' ab ignorātia· ⁊ iste accessit ad turrim cōtemplatiōis in cuius pede interdū inuent⁹ est canis inuidus erroris· Et i ista turri sunt ac cess⁹ siue gradus· Primus est cognitio uisibiliū ac eoꝝ admiratio· Secundus de uisibilib⁹ ad uisibilia ꝺductio· Ter tius est inuisibilis cognitionis augmen/ tatio· Quart⁹ est rōnis confirmatio. Quintus est per intelligibilia deuenire in cognitionē dei· Latera āt huius tur ris sunt quatuor· Primū est cognitio maiestatis diuine omniū productiua. Secūdum est iustitie omniū placatiua Terciū est cognitio diuine omnnū spe/ randoꝝ collatiua Infra āt hanc came ram stat rōnalis aīa cum mirabilib⁹ ornamentis·s·cum uolūtate cogitatio num·agilitate imaginationū·ingenii a cumine·discretionis examine·cū capa/ citate memorie·⁊ uiuacitate intelligen/ tie·⁊ cum affectiōis uolūtate· Hac tur re custodiūt se in bonis operib⁹ exer/ citantes. mūdi desolatorii desolati· ta citurni·grati·humiles·quieti·patiētes· proximos diligētes·meditātes·oran/ tes·Fenestre turris sunt obediētia· car nis superatio·bona cōsuetudo· amor doctrine·informatio recta·perseueran tia·⁊ iuste sequit' iudiciū rōnis·anulus datus est amor siue charitas perfecta uel sciētia beatorū·

De contritione·

Ontritio perfecta multa bona inducit i nobis Primo a mor te corporali liberat· Refert Ce sarius q͡ duꝫ quidā predicator i quo dam sermone acriter reprehēdisset·sur gēs quedā mulier in presentia populi iterrogauit an ꝯcubine sacerdotū pote rant saluari· Tunc ille· sic·si transierint furnū ardentē· ⁊ quia per furnū iste in tellexit perfectionē penitentie·illa non audita expositione sed tāq̄ simplex li cet cōtrita accessit ad furnū ardētem ⁊ immersit se inter flāmas. Cūq̄ ibi diu stetisset sine lesione aliqua nullum uesti gium incēdii in ea apparuit ꝑpter con tritionis uirtutē· Secūdo deum pla cat· Refert Ces· q͡ cum quedam mulier de suo proprio filio filiuꝫ habuisset et ad papā pro pnīa accessisset·sibi iniū/ xit ut in crastino in eadē ueste corā eo appareret in qua accedebat ad filiū dū cōmittebat peccata· Que dum in sola camisia se presentasset·ait papa·hec sit pnīa tua· ⁊ quia aliqui ꝯtra eum mur murare ceperūt· dixit papa· si nō iuste feci dyabolus intret in me. si iuste feci dyabolus vexet uos·Cūq̄ illi statim fuissent arrepti a demone·cōtriti libe/ rantur a mīa dei· Itē ad idē· Refert Iacob⁹ de uitriaco q͡ cum quedā mu/ lier cōpuncta in sermone in ꝓsentia to tius populi uellet cōfiteri sua pctā·ꝓ hibita a predicatore iussit ut ingredere tur ecclesiaꝫ ⁊ eum ibi expectaret· Que uadens ⁊ crucē aspiciēs·dum eā nimia cōtritione oscularet' pre magnitudine cōtritionis emisit spiritū· Tunc popu lus uidit fulgorē tante refulgētie egre/ di ab ecclesia q͡ quodāmodo obfusca bat lumen solis. ⁊ illa lux celū ascēdit· qui cum magno impetu fuissent igres/ si ecclesiā ad pedē crucis inuenerūt mu/ lierem mortuā nulla alia persona ibi ī/ uenta· Itē ad idē· Legit' in li· de ui/ ta ⁊ perfectiōe fratrū predicatorum q͡ cum quidā frater predicaret uerbū deī ⁊ inter alia cōmendaret mīam dei ⁊ di/ ceret q͡ maior esset mīa dei omnib⁹ pec

catis. una mulier cõpuncta post sermo nem est ei cõfessa. que pre ni mia otriti one ibidẽ loquelã perdidit ꝛ spũs ex/ alauit. Tandẽ reuelatũ est fratri illi ꝙ uirtus cõtritionis illã mulierẽ absolue rat ꝛ deũ placauerat ꝛ ad gloriam de/ duxerat beatoꝝ. Item ad idem. Re fert Ceſ. ꝙ cum quidã iuuenis canoni/ cus parisiensis delicate uiuẽs ꝛ immũ/ de de suis peccatis in infirmitate fuis/ set ↄfessus. ꝛ sumpsissꝫ uiaticum. post mortem apparuit cuidã auũculo suo. ꝛ significabat ꝙ erat dãnat9. ꝛ cãm assi/ gnauit. qꝛ scꝫ fuisset cõfessus ꝛ ab stine re non proponebat si uiueret cõfessio non habuerat uirtutẽ. ꝛ in signũ huius corpus meũ inuenietis adustũ. Cumq3 illi aperuissent sepulcrũ inuenerũt sicut dixerat eis. Tercio cõfusionẽ retar/ dat. Refert Ceſ. ꝙ in Anglia fuit qui/ dam iuuenis cleric9 qui allect9 a qua/ dam iuuẽcula iudea. solicitare eam ce/ pit de peccato immũdo. ꝛ cõsentiẽte il la ordinauerũt ut in die parasceues cõ uenirent secrete. quia illa die pr̃ minus aduertisset de ea. Adueniẽte die iuuenis dam hospitiũ ingredit᷑. ad lectũ puel/ le se ingerit. ꝛ dum simul nudi eẽnt ĩ le cto. iudeus ingressus est cameram filie ꝛ duꝫ uidisset scel9 ait. O uilissime xp̄i ane ubi est fides tua? Et cum nollet eũ occidere quia ep̄i erat. decreuit hoc ma nifestare auũculo suo. ꝛ in uigilia pa/ ſche dum episcop9 officiũ faceret. igre ditur iudeus cum magna turma eccl̄si am. Quod aspiciẽs iuuenis indut9 ad legendũ epistolã. ꝛ sciens cãm eoꝝ ad/ uentus. cõtritus ꝛ plorãs deo promi/ sit. ut si eũ a cõfusione eriperet ei mũde seruiret. Cui9 cõtritionẽ deus non de/ spiciens. dum iudei corã ep̄o uenissent

uirtute diuina muti facti sunt. ꝛ ora e/ orum nullũ sonũ resonãtie emittebant Cũq3 uliter fuissent egressi de ecclesia. iuuenis attendẽs ad gr̃am sibi factaꝫ. ep̄o cõfessus est peccatũ ꝛ religionẽ in trauit. Quarto in iudicio excusat. Refert Iacob9 de uitriaco ꝙ quedaꝫ iuuẽcula fuit que peccãs carnaliter cũ p̃re suo reprehẽderet᷑ a matre. Cũq3 in terfecisset matrẽ ꝛ hoc sciuisset pr̃ ac ꝑ pter hoc molestaret᷑ eã. dum dormiret interfectus est a filia. ꝛ facta meretrix publica Dum ãt uenisset semel ad quẽ dam sermonẽ ꝛ ibi audiuisset ꝙ infini ta erat mĩa dei. interrogauit p̄dicato/ rem si ita erat sicut ip̄e affirmauit ĩ ser mone. Cum ille idẽ assereret. cõfessa est õnia sua peccata. Et qꝛ propter enor/ mitatem peccatoꝝ cõfessor uellet deli/ berare super penitentia iniũgenda. illa dixit. uidet᷑ ꝙ desperetis de salute mea Et ille. non facio. sed ut sciã quõ eris obediẽs preceptis meis ĩpono ut usq3 post prãdium in ecclesia me expectes. Quod cum gaudio accepisset ꝛ cũ do/ lore mirabili cõtereret᷑ de suis peccatis diuisum est cor eius ꝛ mortua ẽ. Cũq3 predicator cum populis aduenisset et omnes simul orarẽt pro ea. uox de ce lo insonuit. Indigetis suis precibus. ꝛ ipsa cum deo existẽs nõ ĩdiget uestris

Itẽ ad idẽ. Refert Ceſ. ꝙ dum iuue nis quidã ordinẽ cisterciẽ. dimisissꝫ ꝛ in quadã ecclesia fuisset factus sacer/ dos. cõcubina filios ꝛ filias multos ge nuit. ꝛ inter ceteros unũ mutuꝫ. Cumq3 beat9 Bernard9 hospitatus fuisset in claustro illi9 ecclesie sacerdote illo ab/ sente dixit beat9 Bernard9 puero mu to Uade ꝛ dic dño tuo ut ad recipien dum nos ueniat ad hunc locum. puer

iuit ⁊ a deo sibi restituto uerbo que si bi a btō Bernardo fuerant imperata nunciauit. Tūc sacerdos mirat⁹ ex mi/raculo. festināter ueniens ad hospitiū. cognouit beatū Bernardū ⁊ nō est co gnitus ab eo. ⁊ prosternēs se ad pedes eius cum lacrimis sibi exp̄ssit ꝙ fuerat eius monach⁹ ⁊ volebat reuerti cū eo. Tunc beat⁹ Bernardus. uado aliquā/tulum festināter ducā te mecū cum redi ero. Tunc sacerdos. Domine quid fue rit si mortu⁹ fuero. Iterū respōdit ber nard⁹. Deus respiciet cōtritionē tuam Recessit Bernard⁹ ⁊ post paucos dies mortuus est sacerdos ⁊ in habitu cleri cali sepult⁹. Quod audiens beat⁹ Ber nardus dum redisset ad illū locuȝ iuit cum clericis ad sepulcrū sacerdotis de functi. ⁊ illo aperto inuētus est cuȝ ha bitu candidissimo monachi tante fra/grantie ut tot⁹ popul⁹ miraretur. Tūc omnes bn̄dixerunt dominū ex uirtute cōtritionis uisa. Quinto est dānati onis impeditiua. Refert Cesari⁹ ꝙ cuȝ miles quidā subito esset preuētus ab ī imicis ⁊ uulnerat⁹ ad mortē mori inci peret. clamauit cum cōtritione magna Dn̄e miserere mei Cūqꝫ quidā obsessus a demone tunc illo mortuo mō mira/bili grauaret᷑ a demone. īterrogat⁹ de causa. respōdit demon. Multi cōgre/gati fuim⁹ in morte talis militis. ⁊ qꝛ mia ⁊ cōtritio ipsum abstulerunt a no bis volo me uindicare in isto. Tūc v/nus. adiuro te per xp̄m uiuuȝ ut dicas quid ille dixit in morte sua. Tunc de/mon. letātur letificātur ⁊ glorificantur angeli ex eis. Item ad idem Refert Iacobus de uitriaco ꝙ cum in q̄dam regione quidā princeps latronū habi taret. tante malicie tāte ferocitatis erat ut omnes trāseūtes spoliaret. Hoc au/dito qdā sanct⁹ abbas cū bono equo ⁊ indumentis ad locū in quo moraba tur perrexit. ⁊ capt⁹ statim duct⁹ ē ad principē latronū. Et cum interrogassꝫ eum quid uellet. respōdit latro. equuȝ ⁊ uestes. Tūc abbas. Iustū est hoc qđ petis. quia ista dei sunt cōmunia. ⁊ cū multis annis fueram usus iustū est ut ⁊ uos utamini. sed uolo ut dicatis mi hi quid facietis de eis. respōdit latro. Vendem⁹ ⁊ ememus uictui necessaria. Tunc abbas. Fili quare cum tāto la/bore ⁊ periculo acq̄ris uictum ⁊ uesti/tum tuū. ueni mecū ⁊ omnia necessaria tibi ministrabo. Cumqꝫ ille rēnueret ex hoc ꝙ non posset comedere fabas ⁊c. dixit abbas Dabo tibi carnes ⁊ pisces ⁊ uinū electū ⁊ panē ⁊ lectū optimum. ⁊ iō sequere me. Qui acq̄escens dum es/sent in monasterio seruitorē ei statuit. qui quotidie ministraret ōnia ꝓmissa Et postq̄ꝫ latro comederat monach⁹ in presentia illi⁹ de mandato abbatis comedebat panē ⁊ aquā. requisita cau/sa tāte penitētie a latrone. respōdit mo nachus. non propter peccata que fece/rim hanc penitentiā facio. sed ut habe/am deū propiciū in morte ⁊ in iudicio hoc facio. Tunc latro cōpunctus cuȝ contritione dixit. Ego miser ⁊ infelix qui tot furta. tot homicidia. tot adul teria. tot sacrilegia feci. nūqꝫ ieiunaui. quō ergo deū propiciū habebo. ⁊ ꝓ/uolutus cum lacrimis ad pedes abba/tis. sic se afflixit in penitētus ut ōnes ī abstinētia superaret.

De cōuersione.

Conuerti debet pctōr ad deuȝ propter rōnes sequētes. Prio debet conuerti propter hoc ne

deus illaudat᷑. Refert Petrus clauẽsis ꝙ fuit quidã sacerdos qui implicatus in diuersis uiciis ad quoddã monaste rium cisterciẽ. est adductꝰ. Cũq3 ingre di proponeret cõuerti ad dominũ dif ferebat de die in diẽ. Tandẽ infirma/ tus grauiter incepit clamare ad prio/ rem. Pater ora pro me. quia duo dra/ cones horrẽdissimi ad deuorãdu3 me uenerunt. Cũq3 illi cum lacrimis oras/ sent ꝛ ille fuisset liberatꝰ a dracone. ro gauerunt eu3 ut impleret promissum. ꝛ per susceptionẽ habitꝰ cõuerteret᷑ ad deum. Qui uerba eoꝝ cõtemnẽs. post paucã morã incepit clamare. Ignis oc cupat me. Vñ cum aperiret cooperto rium per orõnes fratru3 liberatꝰ ẽ. nec propter hoc ĩplere curauit promissu3 Tunc post paululũ raptꝰ in extasi. sen tenciam sue dãnationis audiuit. et ido ad se rediẽs clamauit. Ecce duo demo nes ueniunt ad me cum sartagine mag na ut figar in ea in inferno. Cũq3 que/ reretur causa. respõdit. uiam penitẽtie non incepi cum haberẽ breue tempus ꝛ longã uiã ꝛ difficilẽ. dominꝰ me expe/ ctauit. ꝛ dum clauderet᷑ porta non ꝓ/ uidi saluationẽ meã. ꝛ nunc eleuãt me ꝛ ponũt in sartagine. Vt cognoscatis ꝙ uerũ dico. uidete carnes meas q̃ sunt deuorate usq3 ad ossa tantũ per una3 guttã sartaginis. ꝛ nunc uenit᷑ mihi sar/ tago. ꝛ hec dicẽs expirauit. Itẽ ad idem. Legit᷑ in li. de. vii. do. spũssan. ꝙ quidã rusticꝰ uaccã ꝛ uitulũ ducebat ad forũ. Cũq3 periclitaret᷑ in trãsitu cu iusdam fluminis. promisit deo ꝛ bea/ to Michaeli pro sua. liberatiõe uaccã ꝛ uitulũ. Cũq3 ess3 iuxta ripã. ĩcepit di cere intra se. Dñe deꝰ ꝛ sancte Micha el sufficit uobis ꝙ habeatis uitulu3 ꝛ ego habebo uaccã. Cũq3 esset extra a/ quam totaliter. dixit. decetero nec uac cam nec uitulũ. tũc subito uenit fulgur ꝛ interfecit eos. Rusticꝰ est pctõr. uac/ ca est corpꝰ. uitulꝰ est infirmitas in q̃ homo offert deo corpꝰ ꝛ animã pro/ mittẽdo cõuersionẽ. sed dum ĩcipit cu rari subtrahit deo corpꝰ. ꝛ ad hoc ꝓ ponit deo seruire quantũ ad spiritua/ lia. Sed quãdo ẽ pleneauratꝰ. subtra/ hit sibi õnia seruitia corporalia ꝛ spũ alia. Quod deꝰ attendẽs fulgure dam nationis eterne talẽ percutit. ubi oculi habebunt tenebras. aures planctꝰ ꝛ uo ces terribiles. nares fetorẽ terribilẽ sul phureum ꝛ cadauerũ. os famẽ ꝛ sitim. manus ꝛ pedes uincula ignea. sensꝰ ta/ ctus glaciẽ ꝛ flãmas acutissimas.

Itẽ ad idẽ. Refert Iacobꝰ de uitri aco ꝙ fuit quidã clericꝰ immũdissime uite cui in uisione senex apparuit ĩ ma nu librum uite tenens. in quo erãt scri/ pta nomina saluãdoꝝ. Et quia iste ꝯ tritus religionẽ ĩtrauerat. dum ĩ libro legeret nomẽ suũ ita frequẽter casu3 in/ uenit ꝙ uix poterat sustinere pergame num. ꝛ petẽs ab angelo cãm ait. ꝓpo/ suisti plures correctione3. ꝛ tunc eras scriptꝰ ꝛ resiliẽdo deletꝰ. ꝛ nisi mõ reli/ gionem intrasses dãnatus fuisses.

Secũdo debet cõuerti pctõr ne spi ritus ad infernũ trahat᷑. Legit᷑ in li. de vii. do. spũssan. ꝙ cum essent duo cleri ci multũ se inuicẽ diligẽtes. unꝰ illoru3 infirmatꝰ cõfessus fuit ꝛ recepit uiati/ cum. ꝛ quia promiserat socio suo post mortẽ redire. in crastinũ mortus fuit et apparuit. ꝛ nunciauit ei ꝙ esset dãna/ tus. Cũq3 clericꝰ miraret᷑ eo ꝙ fuiss3 ꝯ fessus. respõdit mortuꝰ. sicut quo ad corpus sic quo ad animã proscriptio

f x

magnam uirtutē habet. Et quia toto tempore uite mee excepta puericia fui possessus a demone· nec ex corde ꝓp/ ter amorē sed propter timorē· ⁊ iō dā natus recedo· Itē ad idē· Legit̄ i li bro de·vii·do·spūssan·ꝙ quidā fuit qui iuuētutem suā ⁊ totū tempus suū expendens ad uituperiū dei dum infir maret̄ ⁊ uideret magnā multitudinem demonū astātium incepit clamare· Da te mihi īducias obsecro saltē usqꝫ ma ne· Tunc unus demonū respondit· In luto fetidissimo semper fuisti·⁊ cū pos ses surgere noluisti· ignē cōburentē ō/ nia spūalia in domo tua habuisti·⁊ cū haberes aquā extinguere neglexisti De us pro promotione mirabili cum lr̄is scriptis in sua carne ⁊ cū sanguīe suo te uocauerat ⁊ ire totaliter cōtempsisti malū elegisti ⁊ malū habebis· ⁊ arripi entes eū ad infernū traxerūt· Tercio debet ad deū peccator cōuerti ne a de/ mone decipiat̄· Refert Beda in gestis Anglorꝫ ꝙ rex Anglie habuit unū mi/ litem in armis probū· sed in uita cor/ ruptū·⁊ ammonitꝰ frequēter ut se cor rigeret· cōtemnebat· Tandē infirmatur uisitat̄ a rege ⁊ ad pn̄iam monet̄· Qui ait·si ego nunc peniterē uideret̄ ꝙ es/ sem timidꝰ· Et iō cum habeā satis de tempore peniteam adhuc· Cūqꝫ ifirma retur grauiꝰ·⁊ iterū ad penitentiā mo/ neretur·tunc ille Dn̄e rex iam tempꝰ pe nitendi deficit· Nā paululū āte uestrū ingressum duo iuuenes cādidissimi ue nerunt ad me librū portātes scriptū li/ teris fulgidis ⁊ aureis·⁊ cum collocas/ sent se unꝰ ad caput·aliꝰ ad pedes·di/ xerunt ad inuicē· Iste infirmꝰ iudica/ tus est morti· ⁊ iō uideamꝰ si habemꝰ aliquod ius in eo· Et aperiētes librū

nullum bonū inuenerunt factū per me· nisi quedā parua in pueritia· Et dum super instrarēt uenerunt duo nigerrimi demones· ⁊ portātes unū librū niger rimum in quo mihi legerūt ōnia pecca ta mea·⁊ cum legissent duo fulgidi iu uenes dixerūt·O maledicte dimittimꝰ te quia non donasti per penitētiā equū corporis tui· quia non adhibuisti·re/ media uulneribꝰ tuis· qꝛ non restituisti hostibꝰ tuis quousqꝫ oīa bona tua oc cupauerūt ⁊ abstulerūt· Et recedentes dimiserūt me cum duobꝰ demonibus· quorꝫ unus stat ad caput ⁊ alius stat ad pedes cum quibꝰ recedā· Et hoc di cens expirauit· Itē ad idē· Legitur in li·de·vii·do·spūssan· ꝙ fuit quedā mulier sortilega que ex quibusdā fatu itatibus dogmatizabat ⁊ asserebat ꝙ quicūqꝫ in prima die Maii audissꝫ qn quies cātare cuculū in illo āno nō mo/ reretur· Cūqꝫ fuisset infirmata ⁊ mone retur a parentibꝰ ut peniteret ⁊ confi/ teretur·dixit se non posse mori de quī qꝫ annis eo ꝙ quinquies uocem cuculi audiuisset· Tandē grauata plus ⁊ per didisset uocē ⁊ plus moneret̄ extrahēs manū extra pānos cum quinqꝫ digitis signum faciebat. Tunc uenit demon in figura fulguris·⁊ precisa sibi manu eā suffocauit· Quarto debet pctōr cō uerti ad deū ne tēpus penitēdi ei sub/ trahat̄· Legit̄ in uitaspatrū ꝙ fuit qui dam diues qui nec in iuuētute nec ī me dia etate nec in senectute uicia declina/ uerat·sed cōtemnēs penitētes de pro/ pria cōuersione non curabat· Cum aūt infirmatꝰ leuiter adhuc cōuerti nō cu/ rabat. Dum propter grauitatē infirmi tatis morti appropinquaret uidit ma/ ximā multitudinē demonū ad se ueīre

ut animam eius ad infernū portarent. Tunc infirm⁹ cepit clamare. Deus ad/iuua me. Tunc unus demō eū arripiēs dixit. Maledicte tu uis incipere bo/ras quādo dicitur benedicam⁹. tu uis trāsplantare arborē quando trab s est sicca ꝛ antiqua. tu uis salire carnes qn̄ sunt putride. ꝛ immersit ferruȝ ignitum in guttur ei⁹ ꝛ extinxit eū. Item ad idem. Refert Jacob⁹ de uitriaco ꝙ sco/laris quidā parisi⁹ fuit deliberās itra/re religionē. cūq; esset in tali proposi/to ꝛ induceret sociū suū ad simile opus ille respōdit. Manebo parisius ut sim magister in artibus. postea manebo p quatuor ānos ī mōte pessulano ut siȝ magister in medicinis. postea per qui/ꝙ in Bononia ut sim magister in legi bus. ꝛ postea intrabo religionē. Tunc intrātes cum istis uerbis lectuȝ cum in crastinū pro lectione uacaret inuentus est mortuus. Item ad idem. Refert Petrus alphonsus ꝙ semel fuit qdam latro qui ingressus est opertoriū cuius/dam mercatoris in quo erāt oīa ioca/lia. uasa argētea. panni serici ꝛ arma/ture militū multe nimis. Qui aperiens omnia armaria in prima parte noctis reuoluit ꝛ aspexit ōnia iocalia ꝛ arne/sia que erāt ibi. Tandē in secūda parte noctis respexit ōnia uasa aurea ꝛ argē tea diuersoꝝ generū que erāt in secūdo In alia ōnes pānos sericos ꝛ laneos q erant in tercio. ꝛ in quarta ōnia gene/ra armoꝝ que erāt in quarto. Et cum tunc aurora esset dn̄s hospitii surrexit ꝛ latronē cepit ꝛ curie tradidit. Et cuȝ esset iudicat⁹ suspēdio ꝛ nud⁹ expoli atus esset in pede furce dixit. Heu mi/ser ubi sunt tot pulcra iocalia. tot pul cra uasa aurea tot mutatoria uestimē torum. tot pulcre armature sicut tu te/nuisti ista nocte in manib⁹ tuis. nūc ui deo ꝙ uerū est prouerbiū cōmune. qui tempus habet ꝛ tempus expectat. tem pus deficiet ei. ꝛ sic suspēdit sine illis. Iste latro est hō. sed iste mercator est deus. opertoriū ei⁹ est uniuersitas crea turarū. hec est uita presens. Sed diuer/sa armaria sunt diuersa que appetunt in mūdo. In primo continent delicie. uana gaudia. pulcritudines que respi/ciuntur in prima parte noctis iuuētu/tis. In secūdo sunt diuitie reddit⁹ ꝛc. que cōtemplant in secūda parte noctis. In alio sunt hōres promotiones uani tas uestiū que respiciunt in alia parte noctis. In alio sunt nobilitates poten tie ꝛc. que respiciunt in ultima pte no ctis. Tandē in aurora mortis de⁹ sur git ꝛ capit hominē ꝛ ad iudiciū suum ducit. tunc spoliat⁹ omnib⁹ bonis dū iudicat dānationi incipit dicere intra se. ubi sunt delicie. uana gaudia. diui/tie. honores. nobilitates ꝛ potētia. ō/nia euanuerūt. quia tēpus habui peni tendi ꝛ tēpus expectaui. ꝛ temp⁹ defi cit. ꝛ sic miser suspēditur in inferno

Itē ad idē. Fingit fabula ꝙ aqui/la rex auiū semel cōgregauit parlamen tum suū in quo fuerūt ōnia genera aui um ut ex eis seruitorē sibi eligeret. tan/dem exposuit eis dignitatē regni. ꝛ iō petiuit ut sibi assignarent comites ꝛ ba rones ad suā associationē. milites ꝛ scu tiferos scȝ ꝛ domicellos ad suū seruici um. aduocatos ad prosecutioneȝ cau/sarum. capellanū ꝛ clericū ad cōplemē tum capelle. Tunc habito ꝛ deliberato cōsilio. assignauerunt ut grifaldi eēnt comites. hanstor barones. falcones mi lites. sparuerii scutiferi. columbe domi

celli· pica aduocat9· gallus capellanus Sed modo fit questio de clerico· aliq dixerunt de philomena· sed q2 nesciebat latinũ non fuit accepta a rege· alij qui dixerũt de calãdria· ⁊ eadẽ ratiõe fuit refutata· Et requisitis õnib9 nulla auis inuẽta est que sciret bñ loq latinum nisi coru9· qui licet esset turpis ⁊ haberet malã uocẽ· quia sciebat dicere cras factus est cleric9 regis· Qui attendens ad pulcritudinẽ aliarũ ⁊ turpitudinem propriã· licentiaʒ petiuit a rege radẽdi tõsuram suã ⁊ barbã· abluendi caput ⁊ cõponendi se· Qui cum iret inuenit cadauer fetiduʒ ⁊ posuit se desuper ⁊ factus est turpior q̃ esset prius· Tũc appropinquãte hora officii· missum est pro eo· qui ait· cras cras· Secũdus nunci9 mittit' ⁊ eodẽ mõ respondit. Terci9 accessit ⁊ uisa obstinatiõe sua proiecit talum ⁊ interfecit euʒ ac in luto posuit· Loquẽdo spũaliter ista aquila est xp̃s benedictus qui in arbore crucis uelut aquila sua brachia extẽdit· ⁊ iste uoluit habere seruitores idoneos· vñ habuit patriarchas sicut comites· apostolos sicut barones ⁊ principes· martires perfectos sicut milites· innocẽtes sicut scutiferos· prophetas· euãgelistas· doctores sicut aduocatos confessores sicut sacerdotes· uirgines sicut domicellas. licet peccatorem fetidum ⁊ nigrũ tanq̃ coruũ habuerit suum clericũ· qui attendẽs ad pulcritudinem alioꝝ uoluit se abluere per penitẽtiam· Sed dum accedit occurrũt sibi d'licie carnis· amor parentũ· amor rei terrene in quib9 implicatus immũdior efficitur q̃ esset pri9· Tunc de9 mandat sibi tres nũcios· Prim9 est interna inspiratio ⁊ externa p̃dicatio· nec audit' iste nec predicatio custoditur· sʒ dicit· cras cras cõuertar· Secũdus qui ẽ afflictio tribulatio infirmitas ⁊ perditõ rerum tandẽ mittit' ⁊ eodẽ mõ respondet· Tandẽ mittit' terci9 ⁊ iste ẽ mors· que percutiẽdo eũ ponit in luto dãnationis eterne· Quinto deb; peccator ad deũ cõuerti ne in malis occidatur. Refert Alphonsus q' duo clerici eũtes per ciuitatẽ in quadã taberna audiuerunt dulcissimos cantus· ⁊ tunc accedẽtes inuitati per residẽtes ibi. dixit un9 alteri· dicit sapiens q' non est trãseundum per sedes gentis inique sed fugiẽdi sunt ⁊ iõ nullo mõ intraret· Alter uero allectus ex dulcedine cant9· ex auiditate pot9 intrauit ad eos alio recedẽte· Dum ergo ibi fieret' leticia subito uenit rector ciuitatis ⁊ cepit omnes eo q' alij fecissent homicidiũ· Et cũ oẽs fuissent adiudicati suspẽdio ⁊ clericus una cum eis. dum esset in morte icepit dicere intra se. Nunc cognosco ⁊ experimento percipio q̃ malũ est malis associare uestẽ suã· quãdo non põt lauare pannũ preciosissimuʒ in manu mali sutoris ponere· uas balsami plenuʒ in latrinã proiicere· Sed quia tarde dolui iustũ est ut sic sim condẽnatus· Isti duo socii sunt duo stat9· status iustorum ⁊ stat9 peccatoꝝ. sed taberna ẽ cõplacẽtia peccãdi in qua sunt pot9 delectationũ· cibarra diuitiarũ· cant9 uani gaudii· Iustus non ingredit' istã tabernam sʒ poti9 peccator· Et q2 oẽs peccatores quãtum in eis est occidunt christuʒ iõ in morte capiunt' a deo. et dum sunt iudicati dãnationi eterne incipiunt agnoscere q̃ maluʒ fuit uestes anime per cõtritionẽ nõ abluere· uestes ipsaꝝ uirtutuʒ ad scindendũ demoni

exponere·vas in quo fuit imago dei ꝑ ciosior omni balsamo in latrinā tātarum feditatū immergere ⁊ omnib⁹ peccatis se associare· Sed quia tēpus penitendi tunc non est·mortē recipit dānationis eterne· Sexto peccator debet cōuerti ad deū quia per ōnes creaturas predicat᷑· Legit᷑ in li·de·vii·do·spūssancti ꝙ fuit quidā pastor q ꝓpter occupationē custodie gregis nunꝙ̄ audiuerat sermonē·Quadam āt die ingressus ciuitatē dum in platea ꝑdicaretur verbū dei trāseundo a predicatore audiuit istud verbuꝫ· In ōni creatura potest peccator quātumcūqꝫ rudis accipere exēplum diligēdi deū ⁊ declinationis peccatoꝝ·Cum ergo venissꝫ ad nemus ⁊ super baculū suū se appodiaret vidit iuxta oues bufonē maximū· Tunc ait intra se· Videam⁹ si est hoc verū quod dixit predicator· ⁊ incepit imaginari cōditiones bufonis·⁊ dixit intra se· Istud aīal est plenum veneno ⁊ corruptione. si tu es hō habens sensum ⁊ rōnem ergo plus teneris deo ꝙ̄ istud animal· Istud aīal comedit terram ⁊ fugit alia aīalia· Sed tu habes panē habes vinū·incutis timorē aīalibus· istud animal est ita deforme sine manib⁹·sine perfecta virtute·⁊ cū te talem potuit fecisse deus cum ergo nō fecerit magis es obligat⁹ deo·istud animal nunꝙ̄ peccauit nec offendit deum nec trāsgressum est ei⁹ preceptū·sed viuit semper ꝯm regulā sibi dataꝫ a deo· sed ego vilis peccator nunꝙ̄ vnuꝫ preceptuꝫ seruaui·omnib⁹ viciis me exposui·⁊ ꝯm sacramēta ecclesie me non rexi Iste laudat deū per suā voceꝫ. ego nec orōnem dico· Et dum sic meditaretur cōtritio ⁊ flet⁹ maxim⁹ inuasit eum et informatus per quēdam sanctū ꝑtereuntem in sanctitate deo seruiuit Itē ad idē. Legit᷑ in li·de·vii·do·spi·ꝙ fuit quidam comes in pictauia scelerat⁹ ⁊ malus·⁊ qꝛ abūdabat in humana sapientia·vix volebat aliquē doctorem audire qui de sua peruersione ipm moueret· Tunc quidā simplex hō accessit ad eū·⁊ proposuit sibi hanc parabolā Azinus ⁊ miles questionē ad inuicē habuerunt·⁊ cum ad iudiciū peruenissent miles venit cū pricipib⁹ cū clericis cuꝫ armatis·sed azin⁹ venit cū illis cū quibus fuerat nutrit⁹·s· cum porcis cum herbis cum aīalibus cum canibus ⁊c· examinata questione azinus obtinuit Factum·Nūc quero a te o comes an talis miles deberet multū esse confusus· rn̄dit comes· Vere tantū ꝙ si ego fuissem loco ei⁹ nunꝙ̄ hō extunc me vidisset·Tunc simplex· Vere tu es miles ille·⁊ ego sum azin⁹ ⁊ habem⁹ q̄stioneꝫ an vacare delicis vanitatib⁹ ⁊ pctis sit malū·Tu cum rōnibus tuis vis opponere ꝙ non·⁊ ego ꝙ sic·⁊ iō sumus vocati corā diuino iudicio· tu venis cuꝫ militib⁹.cum potētia· cum nobilitate ⁊ ego cum creaturis·⁊ si respicis omnē creaturā omnes laudāt deū ⁊ sunt obedientes ei·Respice celū ⁊ terrā ⁊ ōnia q̄ in eis sunt· respice astra ⁊ omnē naturam cum suis actib⁹ ⁊ qualitatibus et dispositionibus sine linguis ⁊ oculis deum cognoscūt. peccatū fugiūt· laudant herbe flores·arbores florib⁹ suis ⁊ fructibus· laudāt aues ⁊ cognoscunt·nam oua fouēt ⁊ pullos nutriūt De precepto dei pulli statim sequūtur matrē·⁊ agni ꝙ̄cito nati sunt ad balatum matrem cognoscunt ⁊ sequuntur· Porci nati currūt ad vbera quilibꝫ ad·

suum scdm diē natiuitatis sue. Canes sunt fideles suis dominis ⁊ se opponūt uolētibus nocere. Cum ergo ōnis crea tura quātumcūq; uilis cōditionis exi/ stat suo obediat creatori nec in aliquo trāsgrediat᷑ suū preceptū. ego una cū; eis questione; lucrabimur in die iudi/ cii non obstante sapiētia ⁊ nobilitate Tunc comes illa ꝓcogitās ex istis uer bis cōuersus ad xp̄m suā uitā plenissi me emēdauit. Septimo debet con/ uerti ne pestilētie infligant᷑. Legit᷑ i li. de uita ⁊ perfectiōe fratrū ꝑdicato/ rum. ꝙ quidam magister interrogauit magistrū Jordanem que erat cā ꝙ ex quo predicatores ⁊ minores fuerāt in mundo nō fuerat bonū seculū. Respō dit frater Jordanis. Deꝰ imittit tēpe/ states ⁊ dolores ꝓm grauitatem ⁊ enor mitatem peccatoꝝ. ⁊ quia post aduen tum predicatoꝝ gētes agnoscētes de/ um plus eū cōtempserūt. iō plus puni untur. Itē ad idē. Legit᷑ in eodē li/ bro ꝙ cum quidā frater corde haberet cōuertere ad xp̄m quēdam scolarē de/ licatū iuit ad domū suā. qui uidēs fra trem preuenit eum ne loqueret᷑ de deo. Tunc frater cōcessit solū ꝙ in fine pos set dicere duo uerba. Continuatis ver bis frater voluit recedere. ⁊ dixit iuue nis. duo uerba mea dica; nunc Scitis uos qualiter tectū habebunt in alio se culo qui nolūt penitere in isto. respon dit iuuenis. Tunc frater. ps̄a. sic dicit. Substernet᷑ tinea ⁊ coopertimentū tuu; erit uermes. Qui reuoluēs diligēter in corde ad penitētiā est adductꝰ. Oc tauo debet cōuerti ad xp̄m ne acrius puniat᷑. Legit᷑ in libro de uita et perfe ctione frat. predi. ꝙ cum quereretur a fratre Jordane quare plus penitere nt

rustici ꝙ̄ magni clerici ⁊ frequētius cō uerterent᷑. Respōdit. faciliꝰ inebriātur bono uino rustici qui aquā consueue/ runt bibere ꝙ̄ nobiles ⁊ ciues qui nō re putant quia usum habēt Itē ad idē Legit᷑ in eodē libro ꝙ fuit interroga/ tus frater Jordanis quare peccatū di cebatur porta inferni respōdit. Nō q stat i porta uidet᷑ affectare igredi do mum. ⁊ quia peccatores cōtinue morā tur in peccatis. iō uidet᷑ ꝙ affectent in penis inferni esse quarū peccatu; por ta esse dicit᷑. Itē ad idē. Legit᷑ i col lationibꝰ patrū ꝙ fuit quidā peritissi mus tonsor qui de lucro suo excepto uictu centū denarios in suo marsubio recōdebat a quolibet sumēdo denariū tm̄. Cūq; in quadā ciuitate remota au diuisset ꝙ pro qualibet tōsione. xii. de narii donarent᷑. sumptis indumentis ad illā perrexit. ⁊ incipiēs operari pri ma die magnas pecunias est lucratus. ⁊ ueniēs ad uesperū dum ad macellum iuisset pro emptione ciboꝝ inuenit ci/ baria esse in maximo ꝓcio. ⁊ exigue ui uens totū lucrū suū sine diminutiōe al/ icuius denarii erat necessariū expende re. Tunc ad se reuersus dixit. Perfecti or fuit acquisitio denarioꝝ ꝙ̄ solido/ rum. Nam in primis implebā bursa; ⁊ splēdidissime uixi. sed nūc uiuo par/ cissime ⁊ nihil superest mihi. s; oīa con sumunt᷑. ⁊ reuersus est ad locū primū. Iste tōsor ē hō. iste due ciuitates sunt status penitentie ⁊ statꝰ peccati. in pe/ nitētia hō lucrat᷑ necessaria in hac uita ⁊ premia eterna in alia. s; i peccati sta tu licet hō plus abūdet ⁊ lucret᷑ de di/ uitiis ⁊ honoribꝰ deliciis ⁊ uanis gau/ diis. nihilominꝰ ōnia cōsumunt᷑ ⁊ hō sitibūdꝰ ⁊ famelicꝰ remanet. nec ꝓpter

hoc bonis spūalib9 ditatur· Si hō eti am cōsiderat q̄ꝫ care emunt̄ ista ꝛ cum quantis doloribus· credo ꝙ omissa ci uitate peccati hō rediret ad locū peni/ tentie prime· Itē ad idē· Fulco mas siliensis cum esset ioculator ꝛ semel i le cto delicatissime iaceret· incepit cōside rare ꝙ esset sibi magna pena non pos/ se recedere ab eo· Et ex hoc attendens ad acerbitatē penaꝝ inferni contritus magne penitētie se dedit Itē ad idē Legit̄ in libro de uita ꝛ perfectiōe fra trum p̄dica· ꝙ cum quidā iuuenis illā religionē ingressus esset ꝛ solicitaret̄ a parentibus ut exiret· quia non posset sustinere austeritatē ordinis· respondit Vel ero dānatus uel saluat9· si ero dā natus hic uolo addiscere sustinere pe/ nam ꝛ facere penitētiā· si sum saluatus habebo maius meritū· Nono deb3 cōuerti ad deum peccator quia ab eo dulciter expectat̄· Legit̄ in quodaꝫ libello de exēplis ꝙ semel quinq̄ꝫ boni homines fuerūt cōgregati disputantes ꝛ conferentes de hoc· uerbo euāgelii· ar ta est uia que ducit ad uitā· quia cum charitas ponat̄ pro uia uite ꝛ hec sit altissima· dubitabant per quē moduꝫ illud uerbū intelligeret̄· ꝛ deliberatio/ ne recēta statuerūt diē in qua quilibet diceret ꝙ deus ministraret sibi· Cuꝫ er go uenissent ad diē statutū· primus sic respōdit ad dubitationē· Legit̄ dixit iste ꝙ semel fuit burgensis diues nimis ꝛ iste habuit unicū filiū cui tradidit p̄ tem bonoꝝ suoꝝ ut experiret̄ quomō se haberet cum eis· Tunc iuuenis atten dens ꝙ p̄r su9 parteꝫ sibi reseruauerat in bonis cōfisus ut illa etiā haberet in malis usib9 sua bona consumpsit· Cū q̄ꝫ nudus uituperat9 ꝛ famelicus uenis set ad patrē suū adiutoriū postulauit Tunc pater attendēs ad ei9 maliciam subsidiū negauit exp̄sse· isti ergo erat arta uia recuperādi diuitias ꝛ haben/ di diuitias p̄ris· Iste p̄r est de9· filius est peccator sed thezaur9 dat9 est tem/ pus ad bñ operādum collatū· et quia peccator sub cōfidentia temporis fu/ turi qd̄ deus sibi reseruat expēdit tem pus preteritū ꝛ presens in contumeliā dei· dum spoliatus omnib9 bonis at/ tendit ad mortē· huic arta est uia ue/ niendi ad uitā· Secūdus soluit questi/ onem ꝛ sicut prim9 premisit parabolā sic iste· Duo lusores fuerūt semel ludē/ tes ad scacos· quoꝝ quilibet erat pe/ ritus· Ut ergo un9 haberet gloriaꝫ su/ per alterū· dimisit ut alter lucraret̄ to/ tam familiā· ꝛ ueniēdo ad angulū ta/ bule ipse uires resumeret ꝛ cuꝫ paucis lucraret̄ ludū· sed mēita est uanitas si bi· Nam cum perdidisset pedones et paucos retinuisset sibi· dum uellet resi/ stere ludenti ipse cum tota familia sua cōclusit sibi ꝛ eleuauit ludū. Iste cum tota familia fuit in arta uia lucrandi ludū· quia si cum tota familia uix pōt superari· alter minus cum paucis· Isti duo lusores sunt dyabol9 ꝛ pc̄tōr ta bula ē mūd9 siue uita· familia hoīs est iuuēt9· sanitas· pulcritudo diuicie fortitu do ꝛc̄· Et q2 hō ista dimittit diabolo credens penitere in angulo uite· menti/ tur iniquitas sibi· Et iō taliuꝫ arta est uia que ducit ad uitā· Terci9 respōdit p̄mittēdo parabolā sicut primi. Qui/ dam nobilis uidit scalā aureaꝫ a terra usq̄ꝫ ad celū tāgentē ita artā ꝙ nō po/ terat per eā ascēdere nisi unus successi/ ue. ex utraq̄ꝫ parte ei9 erāt fixi cultri i/ finiti· nec bene poterāt cognosci· draco

deterrimus erat in pede scale. vñ isti a scendenti arta est uia ueniẽdi ad uitã. Hec scala est penitẽtia in qua un⁹ sol⁹ potest ascẽdere. Nam habẽs peccatũ non est unus sed habẽs gratiã est un⁹ Latera hui⁹ scale sunt duo. s. appetit⁹ uiciorũ spũaliũ ⁊ appetitus uicioꝝ carnalium. sed cultri sunt uarie ⁊ ĩfinite cogitationes. draco uero est dãnatio eterna. Penitẽtes ergo artã uiã habent ueniendi ad uitã. Quartus sic eaꝫ soluit Duo milites semel pugnabãt ĩ quodã duello quoꝝ un⁹ ex fatua audacia ꝓiecit lanceã massam ferreã ⁊ scutũ volens cum ense alterũ debellare. Alter uero cum esset probissim⁹ cum lãcea euꝫ ad terrã proiecit. ⁊ stante super gladio alteri⁹ dixit. arta est mihi uia uictorie Prim⁹ miles est dyabol⁹. secund⁹ miles qui contẽnit arma est pctõr q lanceam. i. bona fortune. massam ferream id est bona nature. scutum. i. bona gratie dat dyabolo. ⁊ retinet sibi ensem. i. uolũtatem penitẽdi. Et iõ quãdo ꝓstratus aliqua graui infirmitate uel senio uel penitẽtie. arta est uia penitẽdi. ne a demone uincat᷑. Quintus soluit sic questionẽ. Ambulãtes per alta indigẽt latiori uia q̃ ambulãtes per yma. Et quia uia demonis est alta per superbiam. uia ãt dei est yma per humilitatẽ ideo prima est lata ⁊ secũda ẽ stricta

De corea.

Orea multa mala ĩducit ĩ nobis. Primo enim demoni facit solaciũ. Legit᷑ in li. de. vii. donis spũsancti ꝙ quidã iuuenis monachus ingressus est purgatoriũ beati patricii. ⁊ dum inspexisset ibi horribilia tormenta. inter alia uidebat unũ maximum. uidebat enim ibi circulũ plenum acutissimis clauis. ⁊ sup illos uidit coreizantes incedere. super eos pluebat ꝯtinue ignis sulphure⁹ ⁊ paulatim dracones qui in medio coree stabãt scĩdebant uiscera eoꝝ ⁊ deuorabãt. Tãdeꝫ in fine illi⁹ circuli erãt duo lupi crudelissimi. ⁊ eradicãtes brachia illorũ qui erãt in corea. sulphur ignitũ ⁊ sal emittebant per defessationes. Cũq3 iste que siuisset ab angelo qui eũ ducebat qualia peccata isti commiserant. rñdit. isti sunt coreizantes. Nam corea est tanq̃ gladius scindens ex õni parte. ante retro a dextris ⁊ a sinistris. abstractus. quia expoliãt se in coreis. ⁊ quicquid inhonestatis habẽt ⁊ attractionis ad malum ibi ostẽdunt. Limatus ⁊ lucidus est per cõpositionẽ ⁊ ornamẽta uaria. ⁊ iõ non est mirum si tales tali grauitate pene affligunt᷑. Cũq3 ille monachus exuiisset ⁊ uidisset coreizãtes aliquos clamabat. Fugite carissimi quia corea ignis est ad quẽ calefaciũt se immundi. vñ sicut ignis non durat sine lignis. sic nec corea placabilis ẽ sine mulieribus. Secũdo est deo obprobrium. Legit᷑ enĩ in li. de. vii. do. spũsancti ꝙ cum quidã nobilis filiũ suum amotuꝫ a lacte deo dedicasset ⁊ iuuenis in religione professet. instruct⁹ a quodam bono ⁊ sancto abbate dum semel corã cruce domini oraret. occurrit sibi in mẽte quid erat illud qd plus ad peccatum alliciebat ⁊ in quo deus pl⁹ uituperabat᷑. Dum ergo in lacrimis orãs᷑ uidit quẽdam pulcerrimũ ⁊ cum eo coreizatio magna. qui trãsiens circa crucem faciẽdo circulũ primũ. quilibꝫ dabat unũ ictũ super clauos crucifixi Cũ q3 fecissent secundũ circulũ cum manibus percutiebãt uulnera xpi. Cũq3 fe/

cissent terciū circulum eleuātes coronā crucifixi infra pedes cōculcabant. Sz in quarto circūitu eius planctus deri/ debant. in quinto circūitu in faciez ei9 spuebant. In sexto circūitu lat9 cruci/ fixi perforabant. sed in septio eū blas/ phemabant. Cūq3 ille iuuenis de orati one surrexisset ꝛ uellet uindicare tot ui tuperia que in ei9 presentia impēdebāt crucifixo. ille qui ducebat coream ap/ prehendit eū dicēs. Desiste aliquantu lum ꝛ audi me. Tu rogasti deū ut tibi dignaret' oñdere quid erat illud quod plus alliciebat hominē ad peccatuz. ꝛ in quo de9 plus uituperabat'. ꝛ iō ex precepto dei ego qui sum priceps ifer ni ꝛ coreizationes precurro. ueni huc cum ministris meis ut tibi exponā om nia mala coreizationis. ꝛ quomō sub pulcro pallio facio uituperare cristū. Nam in coreizatione primo est mot9 pedū ꝛ ostēsio calceamentoꝝ. Et hoc fit in uituperiū cōclauationis pedum xpi. ꝛ quot salt9 ꝛ passus fūt. tot ict9 ad firmādū pedes xpi in cruce quātū in eis est inducūt. Secūdo est ibi extē/ sio brachioꝝ ꝛ coniūctio digitorum. Et hoc fit in uituperiū brachioꝝ xpi. Tercio est ibi corona uel sertū herbaꝝ ꝛ floꝝ. ꝛ tunc cōculcat' corona cristi. Quarto est ibi cant9. in uituperiū plā/ ctus xpi. Quinto est ibi ornat9. et isti spuunt xpm. Sexto est ibi leticia cor/ dis. ꝛ isti aperiūt latus xpi. Septimo est ibi trāsitus. ꝛ hoc fit in derisionem xpi. Quare in corea multo plus uitu/ perat' xps. ꝛ in ea utor omnib9 armis meis. s. tactu. uisu. ꝛ locutione. Itē ad idē. Legit' in li. de. vii. do. spiri. q in quadā ciuitate cōsuetudo erat ut in quibusdam festiuitatib9 coree ducerē/ tur per uillam. ꝛ iuuenes cū laruis tur/ pissimis starent super ligneos equos. Cum āt quidā predicator hoc rephen disset eo q diē dei preponerēt diei mū di. ꝛ laborē requiei. dum propter eius predicationē nō desisterent. ꝛ in platea ciuitatis in quodā festo coreizarēt ue/ nit quedā multitudo demonuz in spe/ cie iuuenū ꝛ mulierū coreizando. ꝛ cō/ iunxerunt se coreizātib9 illis de illa ci/ uitate. tunc un9 illoꝝ demonū incepit cantare ꝛ dicere sic. Ansselz quimian a/ mat amaseran deysonraret demō met aues usat. personueil que scias pagaz Tunc aperta est terra ꝛ flāma magna eos inuoluit ꝛ ōnes ad infernū dedu/ xit. Itē ad idem. Narrat Gall9 mal uerius in hystoria sua q āno domini millesimo decimotercio Henrico secū/ do iperatore ꝛ Bñdicto papa. clviii. presidente In quadā uilla saxonie ubi erat ecclesia magni martiris. in uigilia natalis domini Robert9 presbiter pri mam missam incohauerat. ꝛ in cimite/ rio quidā Obert9 noīe cum. xviii. so/ dalibus uiris ꝛ. xv. feminis coreā du cens ꝛ cātilenas seculares perstrepens. ita sacerdotē impediebāt ut ipa uerba eorum inter sacra missaꝝ solēnia itus resonarēt. ille mādat ut tacerēt. quo ne glecto imprecatus est deū dicēs. Pla/ ceat deo ꝛ sancto magno ut ita cātan tes maneatis usq3 ad annū. uerba itaq3 pondus habuerūt. ꝛ ita per totuz an/ num permāserunt. Fili9 presbiteri Jo hannes sororē suā cantantem per bra/ chia arripuit ꝛ statim istud a corpore euulsit sed gutta sanguinis non exiuit Illa uero toto āno cum ceteris pman sit coreas ducēs. ꝛ pluuia non cecidit super eos. non dolor. non frig9. nō sitis

non fames· nõ lassitudo eos affecit· in dumenta eoꝝ uel calciamēta non sunt attrita· sed quasi uecordes cantabant primo usq ad genua· deinde usq ad femora terre dimulsi sunt· fabrica recta aliquãdo super eos erigebat nutu dei ut pluuias arceret· Anno reuoluto Erbert9 colonieñ eps eos absoluit a modo quo man9 eoꝝ ligabant· ⁊ ante altare sancti Magni reconciliauit· Filia psbiteri cũ aliis duab9 otinuo extīcta ē Ceteri uero otinuis trib9 dieb9 ⁊ noctib9 dormierũt ⁊ postea obierũt ⁊ miracul' ut fert' claruerũt q2 ualde penituerũt Tercio ē dãnatiõis initiũ Refert Jaco· de uitriaco ꝙ fuit quedã domicella multũ lasciua quãtum ad coreizationes· Cũq fuisset mortua cuidã sancte moniali apparuit ⁊ ducebat coreaȝ symearũ maximã· ⁊ cum desisteret aliquantulũ a ductione coree· circumdabant eã symee ⁊ deuorabãt oculos ei9 ⁊ cetera mēbra capitis· ⁊ cuȝ maximis clauis cõfigebant manus eius ⁊ pedes ad lignũ ⁊ supponebãt igneȝ ⁊ picem· Cũq illa sancta monialis requireret causam tormentoꝝ illa respõdit· Corea ē causa tanti doloris· nã hec frangit pactum dei in baptismo· recitat cant9 diaboli condemnatos in ordine· Est archa fractionis matrimonii· est porta īferni· ⁊ mercatũ dyaboli· ē fractio pacis· est ignis incendēs irã dei. ⁊ est uenenum mortis· Quarto est fatuitatis indiciũ· Refert Jacobus de uitriaco ꝙ fuit quidã nobilis qui habuit filiã ualde castã ⁊ que se multũ trahebat a coreis ⁊ ab aliis lasciuiis mundanis· Cũq increpata fuisset a p̄re quia gaudiis non adherebat ⁊ uanitatibus mundi· respõdit illa· Pater fatuissimuȝ est coreas ducere in hac uita· ⁊ hoc ostendo per multa exēpla· Primũ exēplum fuit tale· Princeps habēs uestem pulcram utit' ea uel dat alteri pricipi. non dat histrioni donec sit antiqua· Princeps est deus. uestis est cõuersatio· histrio est mund9· Et iõ non debeo dare florē iuuētutis mee histrioni· Secunda rõ fuit hec· Qui perdidit castrum pulcerrimũ ⁊ hereditatē infiniti laboris dum actu eã uidet gaudere nõ põt Et quia nos perdidim9 hereditatē celestem ⁊ iõ ⁊c̄· Tercia rõ fuit ista· Incarceratus ⁊ uictus dũ morat' inter inimicos letari non potest· Et q2 sumus uicti diuersis peccatis ⁊ inter inimicos iõ ⁊c̄· Item ad idē· Refert Gregorius ꝙ cum quidã iuuenis audiuisset ꝙ corea esset porta īferni ⁊ ipse asserebat ꝙ esset porta beatitudinis· leticia consolationis· duȝ duceret coreã sub quodam portali· lapis molaris subito cecidit ⁊ ipsum cõprimēs ⁊ interficiēs ãbo simul absorpti sunt a terra·

De correctione.

Orrectio ad hoc ꝙ sit uirtuosa debet habere cõditiones sequentes· Primo debet eē dulcis· Vñ Ansełm9 refert ꝙ cũ quidã abbas cum mirabili duricia nutriret pueros ⁊ corrigeret nec ex hoc multuȝ uirtutes augmentarent' in eis· requisiuit Anselmum que est cã· tunc Anselmus quia de hominibus facitis bestias· ⁊ quantum hoc sit perniciosum ostendo tali exemplo. Si aliquis plãtasset uirgulã ⁊ ex õni parte circũcingeret eã ne dilatari posset alterũ duoꝝ esset· uel esset īutilis· uel recubata flecteret se ad yma Sic pueri ⁊ iuuenes dum per asperitatem correctionis circũcingunt'· nec exē

plum pietatis aspiciūt · uel fiunt inuti les ordinē dimittēdo · returbantur ⁊ reflectunt ad yma. i. ad peruersas cogitationes eo ꝙ non possunt habere exteriorē ꝯsolationē. Secūdo debꝫ esse charitatiua. Legit in li. de. vii. donis spiri. ꝙ quidā iuuenis fuit qui religionē igressus nō erat solū uiciosus in se sed aliis scādalum ministrabat. Cuꝫ autem per sanctū Paconū fuisset correctus. ⁊ ille ad eius monitionē fuisset compunctus. quotienscūq; fratres uidebat flebat ⁊ causam huiꝰ assignauit quia dicebat se uallatū obsequiis talium fratrū quoꝝ pedū puluis sibi ðbebat eē uenerādus. Tercio debet esse uera. Vñ legit in uita ⁊ cōuersatione fratrū predicatoꝝ ꝙ cum frater Jordanus fuisset requisitꝰ a Frederico imperatore que de eo dicebant in mūdo respōdit. Dñe uos mittitis nūcios per diuersas mūdi partes ⁊ certos rumores de uita uestra auditis. Sed uideo ꝙ facitis sicut xp̄s qui sciēs ōnia que dicebant de eo nihilominꝰ interrogabat discipulos suos. Et idō ego dico uobis ꝙ de uobis dicit ꝙ eccl'as grauatis. sentēcias contēnitis. auguriis itenditis. iudeis ⁊ saracenis nimis fauetis. cōsiliariis uestris non acquiescitis uicarium dei dehonestatis. Quarto debet esse iusta. Legit in eodem libro ꝙ cum papa Gregorius correctionem quorūdam monasterioꝝ cōmisisset q̄busdam fratribꝰ. ⁊ illi non seruato iuris ordīe iustā correctionē fecissent reprehensi a papa. Respōdit frater Jordanis. Pater sancte frequēter mihi accidit cum uellē declinare ad aliquā abbatiam cisterciē ꝙ inueni aliquando uiā cōmunē que ducit ad portaꝫ longam uel circularē ꝙ tediū erat mihi tā tum circuire cum tamen abbatia esset prope oculos meos. ⁊ aliquando iui per prata ⁊ citius perueni ad portam Crudelis ergo fuisset portariꝰ si compulisset me ad redeūdum ad uiā communem. ⁊ si super hoc me grauassꝫ. ita dico in proposito. uia iuris est lōga. ⁊ circularis. sed hec correctio ⁊ dispositio iusta fuit ⁊ breuis ⁊ ideo grauari non debemus si breuem uiam eligimus dimissa longa.

De corpore xp̄i.

Corpus xp̄i ē in sacramēto altaris. ostendunt ōnes creature sequētes. Primo apes. Refert Jacobus de uitriaco ꝙ dum quidam sacerdos deferret corpꝰ xp̄i per uiam. ⁊ custodiret negligēter ipsum perdidit cum pixide in qua portabat. et quia iuxta uiā erāt aluearia apū ōnes exeūtes de suis cauernis circūcinxerunt pixidem. circūquaq; edificauerūt tabernaculum in modū ecclesie. nec aliq̄ res immunda audebat appropinquare illi tabernaculo. sed statim quādo transibant animalia ab apibus uiriliter repellebant. Cūq; hoc fuisset denunciatum ecclesie. ⁊ sacerdos illuc cuꝫ deuotione iuisset. tunc apes se diuidētes per medium per quoddā foramē illius tabernaculi illi sacerdoti pixidē ostēdebant. Qui recordatꝰ de perditiōe pixidis cum fletu corpꝰ xp̄i recuperans apes ad sua aluearia reuertunt. Itē ad idē. Refert Cesariꝰ ꝙ quondā fuit quedā mulier que aluearia apū habēs ut meliꝰ uenirēt ⁊ magis multiplicarentur didicit ut si corpꝰ xp̄i poneretur ī medio apum sequeret quod optabat Tunc semel recepta cōmunione ⁊ abs-

condita in aluearío apum posuit·Tūc omnes apes aluearīū exeuntes ad flo/ res nitidissimos auolātes unā ecclesiā cum altari fenestris ⁊ campanili fecerīt ⁊ super altare corpus xp̄i locauerunt· Cūq3 colūna lucisde nocte staret super aluearīū·gentes mirati cum deuotione aperierunt·⁊ in presentia ep̄i de aluea rio sine fractione illa ecclesia extrahit̄· ⁊ corpus dominicū in altari uidetur· Scita āt ueritate a muliere cuius erant apes ⁊ reperto corpore xp̄i cum illo ta bernaculo ad ecclesiā tāte uirtutis po/ nitur esse cera illi9 tabernaculi· ut igni exposita non immutet̄· Secūdo ag/ noscunt eū animalia· Refert Cesari9 ꝙ quidam sacerdos dum ad quēdam in/ firmum distantē deferret corpus xp̄i ī pascuis animaliū sibi cecidit·tunc om/ nia animalia oues ⁊ boues azini ⁊ equi circulū rotundū faciētes circa eum cuz mirabili rugitu circa corpus xp̄i flexis genib9 stabāt· Et dum pastores stupe facti uenirent ⁊ in medio albā bostiaz inuenissent dum uellēt īgredi nullo mō poterāt·⁊ ipsi etiā cōpuncti de suis pec catis prostrati deū flendo laudabant Cūq3 sacerdos uenisset ad īfirmū ⁊ cor/ pus dominicū non inuenissz·cū dolo/ re rediēs inuenit corp9 dominicū om/ nino illesum.⁊ recepto bōrifice aīalia ad pascua recesserūt cum ante se moue re non possent· Itē ad idē· Accidit in dyocesi andegauen̄ ꝙ duz sacerdos quidā ad cōmunicandū infirmos acce deret·⁊ per quēdam locū cōmunē trāsi ret·obui9 fuit ei quidā iude9 cum pul/ cerrimo equo·Cūq3 iude9 absq3 ōni re/ uerentia subito uellet trāsire·equus ge/ nua flexit ⁊ cum lacrimis reuerētiā ex/ bibebat ⁊ suo supplicabat creatori·

Quem cum iudeus calcarib9 ⁊ uerberi/ bus cōpelleret ad surgendū nūq3 amo ueri potuit donec corp9 xp̄i reuerenter trāsiret·⁊ uox buiuscemodi audita fu isse narrat̄· Agnosco creatorem meum quem tu negas de uirgine natū·Tūc iu deus cōpunctus ex·tam magno ⁊ eui/ denti miraculo·⁊ xp̄o credidit ⁊ bap/ tismum suscepit· Tercio ipsum con/ fitent̄ pisces· Accidit in prouincia nar/ bonensi ꝙ cum quidā bereticus infor/ maret uel doceret quēdam piscatorem per quem modū posset abundare ī ca/ ptura piscīū· Tunc piscator diligenter reqrēs modū·r̄ndit iudeus·Recipe cor pus xp̄i ⁊ serua in ore ⁊ ad domum tu am porta·⁊ in ore primi piscis pone corpus xp̄i ⁊ extunc quotquot pisces uolueris retinebis· Qui complēs audi ta ⁊ ex boc ditat9 pre uerecūdia p·xxx annos sine cōfessione stetit· Accidit er/ go ut ille beretic9 qui boc docuerat ↄ/ uerteret̄ ad xp̄m ⁊ mirabili mō induce ret populū ad susceptionē ⁊ ad reuerē/ tiam sacramenti altaris·Quod audiēs piscator penitētia ductus cōfessus est boc peccatū ⁊ non absolut9 a sacerdo/ te monit9 fuit ut a cōmunione desiste/ ret quousq3 ipse absolutionē babuissz Qui mirabili modo cōpunctus ad lo cum in quo cōmiserat peccatū accessit· ⁊ flens ⁊ dolens duz eleuasset caput ui dit in alia parte fluminis piscē stantez corpus dominicū in ore ostendentem. ⁊ ad eū directe accedentem· Ipse uero non audēs tangere nec recipere piscem currens celeriter nunciauit sacerdoti·et uenientes ambo dum non uiderēt cepe/ runt cum maximis lacrimis deum ro/ gare ut gratiā suā ostenderet· Stati pi scis apparuit ⁊ in ore corpus xp̄i reti/

nuit. ⁊ ad eũ directe ueniẽs in manu sa cerdotis illud reposuit. qui corp9 xp̄i ⁊ piscẽ recipiens. hoc miraculũ popu/ lo predicauit. Quarto cõfitentur et cognoscunt demones corp9 christi esse in sacramẽto altaris. Dicit̃ ꝙ cuȝ qui/ dam demones aduocasset. ⁊ sacerdos cum corpore xp̄i trãsiret per cameram demon se prostrauit in signũ reuerẽtie Cũq; fuisset requisit9 ab incãtatore q̃/ re hoc fecisset. respõdit demõ ꝙ quia erat creator suus in cui9 ptãte celũ. an geli. demones ⁊ ĩfern9 sunt posita. Tã dem redeunte sine corpore xp̄i dyabo/ lus flexit genua. Et cum interrogaret̃ quare hoc faceret cum ibi non ẽẽt cor pus xp̄i. Respõdit. quia ipse est locus in quo mãsit. ubi debẽt addiscere xp̄i ani q̃ȝ perniciosissimũ sit ꝙ corp9 xp̄i recipiẽs in luto uoluptatũ prouociat̃.

Item ad idẽ. Frater Jordanis pre dicatoꝝ magister dum ad quãdaȝ ec/ clesiam in qua erat demoniac9 uenissȝ corã multis astãtibus demoni ĩperat̃ ut ab obsesso exiret. Qui rẽnuit tunc. Et iõ frater Jordanis ad fenestrã ubi erant hostie non cõsecrate accessit. ⁊ v nam accipiẽs ⁊ in ore demoniaci posu it. precipiendo ut in uirtute dei exiret. Tunc demoniac9 cum dentib9 destru/ ens hostiã subsannãdo incepit rodere dicẽs. Non exibo per te qꝛ hic nõ est xp̄s. Et tandẽ unã cõsecratã accipiẽs dixit. Hic est xp̄s. Tunc demon respõ dit uerũ est. ⁊ iõ presentiã ei9 non pos/ sum ferre. ⁊ recedo ab isto. Item ad idem. Legit̃ in miraculis beati Petri martiris de ordine fratꝝ predicatoꝝ. ꝙ cum ipse quẽdam hereticũ cõuertis/ set. ⁊ ille per alios hereticos fuisset per uersus. accidit ut beat9 Petr9 cũ iteruȝ uisitaret eũ post cõuersionẽ. Qui respu ens eius cõsortiũ. amicitiã ⁊ hospitiũ interdicẽs. beat9 Petrus interrogauit causam rei. Tunc heretic9 quodammõ increpãdo eũ dixit. Decepisti me cum uerbis tuis et falsitatib9. Tunc sanct9 Quõ cõstat tibi ut te deceperim. Tunc heretic9 dixit. Fratres mei duxerũt me ad quoddã templum mire altitudinis magnitudinis ⁊ pulcritudinis in quo uidi xp̄m ⁊ matrẽ ei9 uirginẽ Mariã cum celesti curia in cathedris aureis re sidere. a quib9 misericordiã sum conse cutus. ⁊ ab eis audiui ꝙ tu falsitãtem errorẽ ⁊ non ueritatẽ doces. Tunc san ctus. Si ista uera sunt ⁊ hoc cum tuis potestis mihi ostẽdere uobis adhere/ bo ⁊ quod predico reuocabo. Qui ac cedens ad alios hereticos ⁊ factuȝ ex/ plicãs gauisi ualde in crastinũ diẽ sta/ tuerunt. ⁊ sanctũ adduxerũt ad locum prefatũ. Tunc sanct9 mane consurgẽs missam celebrauit ⁊ duas hostias con secrauit. unã assumpsit ⁊ alterã reueren ter in pixide secũ portauit. ⁊ ad locum predictuȝ una cum hereticis perrexit. Qui uidẽs claritatẽ pallatii ⁊ pulcri/ tudinem fulgorẽ residentiũ in thronis ⁊ pulcritudinẽ assistentiũ subridere ce pit. Tunc illa que ab hereticis credeba tur mater dei. dixit sancto. Cur male/ dicte petre cum erroriб9 ⁊ falsitatibus tuis decipis ⁊ corrũpis creatos ⁊ redẽ ptos p meũ filiũ. Tunc scũs. Que estis uos q̃ talia dicit̃. Tũc illa dixit Ego suȝ mr̃ dei. ⁊ hic ẽ Ihũs fili9 me9. ⁊ hic sunt seruitores mei angeli. Tũc sanct9 corpus xp̄i extrahens de pixide quaȝ secum portauerat. ait. Si uos estis mr̃ dei ⁊ isti sunt seruitores vr̃i. exhibete reuerẽtiam filio uestro qui est uerus de

us ⁊ homo. Statim fulgura ceciderūt. ⁊ cum maximis flāmis ⁊ fetoribus illa illusio euanuit ⁊ inuenerūt se oēs ī loco fetido ⁊ corrupto. ⁊ ex tā magno ⁊ mirabili miraculo cōuersi sunt ⁊ seruierūt xp̄o. Itē ad idē. scꝫ ꝙ demones cōfitent̄ xp̄m. Accidit in partibus bolozanis ꝙ dum quidā hereticꝰ pessimus fuisset ductus ad ignē. ⁊ fuisset in medio maximi ignis. tunc incepit clamare. Deus meꝰ adiuua me. Tunc ignis in medio est diuisus ⁊ circūquaqꝫ diuisus non ei nocuit. Secūdo accendit̄ ignis. ⁊ in eū proiectus dum clamasset sicut prius aqua maxima de celo descendit ⁊ ignem extinxit. Cūqꝫ populus vellet eum liberare ⁊ inquisitorē fratrū predicatorum cōburere. inquisitor accepto corpore xp̄i secrete perrexit ad locū in quo erat preparatꝰ copiosissimꝰ ignis ⁊ extrahens corpus xp̄i ī presentia totius populi sic dixit. Dn̄e ihesu xp̄e q̄ precepisti zizaniā colligere ⁊ in ignem mittere. rogo per hoc sacrū corpꝰ tuū quod hic est. ut ostēdas potentiā tuā super hoc membrū dyaboli. qui negat ꝙ tu non es hic ī hoc b̄ndictissimo sacramento. Cum ergo hereticꝰ fuisset ꝓiectus in ignē ⁊ clamaret Deꝰ meꝰ adiuua me. Demon respōdit. Nō possuꝫ quia deꝰ uerus ⁊ uerus hō ī illa hostia est. qui non solū meum posse abstulit. sed etiā expellit ne hic plus ualeaꝫ immorari. sed inualescēte flāma hereticus est cōbustus. Item ad idē. Fuit quidam incātator qui habēs demonē inclusum in quodā anulo. dum quadaꝫ die loqueret̄ cum eo. demō incepit clamare Dimitte me obsecro ut fugiā paululum ⁊ reuertar statim ad obsequium tuū. Cūqꝫ ille cōcessisset ⁊ demon reuersus fuisset. inquisiuit cām recessus. tremoris ⁊ doloris. Cūqꝫ demon se recusare diceret ⁊ ille cōstrinxisset eū. ait. In sacramēto est uerus deꝰ qui creauit celum ⁊ terrā ⁊ ōnia que in eis sunt. Et ideo ferre non potui eius presentiam. quod tunc portabat̄ per carreriaꝫ ad infirmū. Cūqꝫ sic loquerent̄ ⁊ sacerdos reuerteret̄. incantator in uirtute Ihesu xp̄i ei precepit ut nō recederet. Qui tremens ⁊ dolēs dum iret sacerdos. ait demon. Adorabo locū ubi steterunt pedes eius. ⁊ prostratus iacuit quousqꝫ trāsisset. Quinto cōfitent̄ eū ibi esse peccatores ⁊ infideles. Mulier quedaꝫ per multos annos in cecitate manens. in dominici corporis sacramēto dubitauit. de quo dolēs affligebat̄. ac consilium a uiris sanctis petebat. Tādem Romā rediit. ⁊ dubia adhuc rediēs ecclesiam in qua missa erat celebrāda intrauit. ⁊ deuote rogauit ut deus hanc dubitationē auferret. Tunc in eleuatione corporis xp̄i uidit xp̄m in forma hominis ⁊ eā a cecitate curauit. Itē ad idē. In partibꝰ ultramarinis dum quidā scismaticus sacerdos celebraret missam ⁊ ante receptionē saraceni inuasissent eū. ipse subito sanguinē assumpsit ⁊ corpus in manu posuit. qui credentes ꝙ esset pecunia. interrogabant quid esset. Tunc ille. Caro xp̄i est. ⁊ aperiens manū uisa est pecia carnis. iterum secūdo dixit. Lux dei est. Statim apparuit in figura lucis. ⁊ quotienscūqꝫ diuersificabat noīa per que hoc sacramentū exprimit̄. statim in illis speciebus mōstrabat̄. ⁊ tunc territi saraceni fugierūt. Item ad idē Legitur ꝙ soldanꝰ in die pasche uocauit aliquos xp̄ianos captiuos qui illa die cōmuni

cauerant. ⁊ interrogauit eos quo ibat corpus xp̄i post assumptionem. ⁊ q2 erant simplices ⁊ ignorãtes nec scirent quid rñdere deberẽt. Unus autem illoꝝ ait. Domine, ad caput. Et statī ex precepto soldani illi caput amputatur. ⁊ diuiso capite in medio inuẽta est candididissima hostia Que in figura pueri cõuersa cum mirabili claritate celos ascẽdit. Tunc soldanꝰ timore perterritus omnes xp̄ianos a seruitute liberauit. Sexto insti. Frater Gallus de campis magister ĩ geometria de ordine fra. p̄dicatoꝝ de sacramẽto altaris dubitabat. ⁊ de dubitatione dolebat. Quare in missa rogauit deum vt istã temptationẽ auferret. Tandẽ apparens ei xp̄s in missa in forma iuuenis pulcerrimi cedebat eũ in facie cum manibꝰ dicens. Noli amplꝰ dubitare ego sum. ⁊ sic tẽptatio recessit. Itē ad idẽ. Cum parisius omnes doctores cõmisissent sancto Thome de aquino ordinis predicatoꝝ ut ipse materiam corporis xp̄i terminaret. ⁊ õnes assentirent sibi ⁊ sue sentẽcie. sanctꝰ p̄dictꝰ hoc attendens. in quibusdã quaternis omnia scripsit Cũ autem ad legendum deberet accedere. cũ maximis lacrimis rogauit deũ dicẽs. Dñe deus propter charitatẽ qua dilexisti humanũ genus impedi linguã meam ut nõ possim p̄ferre illa q̃ scripta sunt in istis quaternis de sacramento altaris si sit ibi aliquid cõtra fidem. Tunc statim xp̄s stetit super quaternos cum mirabili claritate. ⁊ ait. Omnia recta sunt et uera Et cum sociꝰ suus hoc uidẽs pro priori parisiensi iuisset ⁊ alius ⁊ uenissent una cum socio. uiderũt camerã plenã claritate. ⁊ sanctũ Thomam per duos palmos stantẽ ⁊ eleuatũ a terra. Item ad idẽ ꝙ iusti cognoscũt. Legit̄ ĩ hystoria lombardica ꝙ cũ Hugo de sancto uictore in infirmitate ultima laboraret. ⁊ nullũ cibum retinere posset. corpus dominicũ cum multa instãtia postulabat. Tunc fratres eius turbationem sedare uolẽtes. simplicē hostiam ad instar corporis dominici sibi detulerunt. Quod ille per spiritũ agnoscẽs ait. Misereat̄ uestri deꝰ fratres, q2 me deludere uoluistis. Nam ille quẽ portastis non est deꝰ meus. Tunc illi currentes ad corpus dominicũ ipsum detulerunt Quod ille uidẽs cum fletu sic ait. Ascẽdit filiꝰ ad patrẽ ⁊ spiritussanctus ad deũ qui fecit illũ. Et hec dicẽs emisit spiritũ corpore dominico etiā disparente. Item ad idẽ. Refert Cesarius ꝙ quidam monachus de ordine cisterciẽ cum in die natalis in quodam altari celebraret cum lacrimis. Facta trãssubstanciatione iam non speciem panis sed infantẽ pulcerrimum uidit. cuiꝰ amore succensus ⁊ pulcritudine delectatꝰ. complexus est eũ. ⁊ dum sic super corporale reposuisset formã sacramẽtalem reassumpsit. Septiō cognoscunt ipsum esse pueri. Frater q̄dam familiaris cuidã nobili uiro domum eius frequẽtabat. ⁊ filiũ eius unicū plurimũ diligebat. ⁊ quia puerilia ei afferebat. puer sequebat̄ eum ubiq̄ Et cum ad ecclesiã fuisset eum secutus ubi frater cõtinue celebrabat. stãs puer iuxta fratrẽ uidit manifeste ĩ eleuatione corporis xp̄i puerũ in manibus dicti fratris. uidit postea fractionẽ et sumptionẽ. ⁊ iō fugit ⁊ abscõdit se in turri. Quesitꝰ āt ⁊ inuentꝰ nullatenus uenire uoluit. Cũq̄ frater ille iussit ue

cum adduceret puer clamauit. Salua/te me saluate me. quia iste uult me co/medere sicut hodie comedit unuz pul/cerrimũ puerũ. inquirẽtes uero causaz dicti. inuenerũt q̄ de sacramento alta/ris hoc uidisset. Octauo ꝓbat eum ibi esse ignis. Legit in mariali q̄ qui/dam puer filiꝰ iudei ductꝰ ad ecclesiaz xp̄ianoꝝ cum aliis ad cõmunionez ac/cessit. Quod cum patri innotuisset euz in fornacẽ ardentẽ proiecit. Qd aspici/ens mr̄ tanq̄ furiosa ciuitatẽ totã uo/cibus dolorosis impleuit. concurrunt xp̄iani ⁊ incẽdia ab ore fornacis huc ⁊ illuc dispergi aspiciunt. ⁊ dissipato igne inuenerunt puerũ quasi super plu/mas mollissimas discũbentez. Et abs/tracto illeso ab igne. referebat q̄ muli/er illa in cuius basilica panem accepe/rat sedẽs in cathedra cum paruulo fi/lio me suo pallio ne ignis mihi noceret operuit. Et tunc intromittẽtis patrez in fornacẽ cõsumptus est in momẽto.

Item in baiona fuit cõbusta una ec/clesia. ⁊ cum corpus xp̄i esset in pixide argentea. in bursa linea cõbustis omni/bus ⁊ liquefacto argẽto. bursa cũ cor/pore christi in medio flammarum ste/tit illesa.

De cruce.

Crux multas uirtutes operat in nobis. Primo est demonis fugatiua. Legit in uita beati Longini q̄ dum immundꝰ spiritꝰ exi/uisset ab ydolis. intrauerunt gentiles. ⁊ dum fuissent requisiti causam eius. respõderunt. ubi non est xp̄s nec eius signum. ibi est habitatio nostra. Itẽ ad idem. Legit in passione Cypriani ⁊ iustine uirginis q̄ dum unus magnꝰ homo adamauerat Iustinã. nec preci/bus nec promissis uel minis uellet ei cõ/sentire uel eius cõiugio copulari. uolu/it eã rapere. sed facto ab ea signo cru/cis perdidit uirtutẽ superãdi. Cũq̄ il/le Cipriano incãtatori dedisset duo ta/lenta ut per maleficia eã haberet. Dum quoddã ungentuz dedisset dyabolus. ad quod sequebat mirabilis tẽptatio facto signo crucis demonem cõfusuz uictum fugauit. Cũq̄ fuisset uocatꝰ a/lius fortior ⁊ dedisset medicamentum fortiꝰ. etiã per signũ crucis ipsum abie/cit. Tandẽ uocat prĩceps demonũ qui in specie mulieris uirginis se transfigu/rans. dum ipsam inflãmaret ad coniu/gium. ⁊ rediret ad seipsam. demonẽ cõ/fusum emisit. Cũq̄ demon fuit coniu/ratus a Cypriano per quid uincebat coactus. respõdit per crucem xp̄i q̄ in/ferni claustra confregit. Itẽ ad idez Legit in li. de. uii. do. spiri. q̄ cũ qui/dam dyabolꝰ intrasset corpus cuius/dam iuuenis mortui. factus est cuius/dam ep̄i seruus. ⁊ cum strẽnuissime ser/uiret factus est camerariꝰ. Cum ãt iret ad cameras luna lucẽte. ⁊ ipse porta/ret lumen. quesiuit quãta esset luna. re/spondit iste. xxiii. ⁊ episcopꝰ ait. quõ tu sciuisti hoc ita cito cum nescias lite/ras. respõdit seruitor. ⁊ ego uidi quã/do facta fuit. ⁊ postea cõtinuaui sem/per eius cursum. Tunc episcopus stu/pens signauit se signo crucis. ⁊ demon cadauere relicto sicut fulgur euanuit.

Item ad idẽ. Legit in li. de. uii. do. spũssan. q̄. quidã hõ fuit qui ut dice/batur de nocte ibat cum bonis domi/nabus. Cũq̄ reprehenderet a quodaz sacerdote eo q̄ uidebat eẽ figmentum. respõdit hõ. Si uultis ire mecum hac nocte ego ostendã uobis ueritatẽ rei.

Cui consentiens dum in primo somno nudus surrexisset. inuenit ante hostiū trabem quam ille de mādato illi9 qua si equū ascendit. ⁊ inbibuit ne signaret se signo crucis. Tūc subito rapti ⁊ portati ambo ad quoddā cellariuȝ maximum. uidit ibi maximā multitudinem dominaꝝ psallentiū. Et quia ibi erāt luminaria ⁊ mense posite. dum omnes intrarent mēsam ad comedendū sacerdos sicut cōsueuerat cibaria bñdixit. Tunc subito luminaria illa euanuerūt ⁊ demones cum maximo impetu inde fugierūt. ⁊ sacerdotē illum nudū i lombardia in quodā cellario solum ⁊ inclusum ac super quoddā uas uinaticū reliquerūt. Item ad idē. Legitˀ i li. de septē do. spūssancti ꝙ fuit apud tboletum quidā maxim9 nigromanticus. ad quem accedēs quidā scutifer pauper propter diuitias se ei9 seruitio mācipauit. Cum āt quadā die una cū magistro domino suo ad nemus cum aue uenatica uenisset. uisum fuit illi scutifero ꝙ ad ripā cuiusdā fluminis uenissent. ultra quod erat castrū mirabilis structure. Cūq₃ requisiuisset magistrū cuius esset illud castrū. respōdit. domini mei est. ⁊ cum ipso pernoctabimus. ⁊ para te ad faciendū homagiuȝ sibi. Cūq₃ incepissent ambo trāsire fluuium speculator castri clamauit quis essȝ q fluuiū trāsiret. Respōdit magister. Ego suȝ amicus domini regis. Tūc porte aperiuntˀ. pons cornatilis inclinatˀ. ⁊ quadraginta iuuenes cum corticiis eis occurrerunt. ⁊ etiā milites incliti Cūq₃ introducti fuissent pallatiū. ⁊ rex descendisset de aureo solio iuxta se posuit magistrū. ⁊ quesiuit cām sui aduentus. Tunc magister. Ideo ueni ut dicesˀ socium meum. ⁊ ab eo recipies homagium. Cunq₃ pro homagio fuisset requisitus ut abnegaret patrē ⁊ filiū ⁊ spiritumsanctū. iuuenis stupens ⁊ dexteraȝ manuȝ eleuās signauit se ⁊ ait. Et ego reddo me pr̄i ⁊ filio ⁊ spirituisancto. Tunc subito tota illa curia cum rege ⁊ magistro in abyssum descendit. ⁊ solo iuuene perterrito remanente. Itē ad idem. Legitˀ in libro dyalogoꝝ ꝙ cū quidā iudeus de cāpania iret Romaȝ nocte uero adueniente necessitate cogēte intrauit tēplum apollinis. in quo ptimescens signauit se signaculo crucis. Tunc circa mediam noctē uidit malignos spiritus cōgregatos coraȝ quodā p̄sidente. Et cū retulissent q̄ mala ꝯtra bonos fecerāt. un9 īter alios dixit ꝙ inter alia mala q̄ fecerat erat ꝙ quēdam episcopū sanctū amore allicitum cuiusdā monialis induxerat. intantum ꝙ eā cum palma retro percusserat. tūc exhortat9 a preside ut cōpleret īcepta pre ceteris singularē gloriā obtinuit. Tunc iudeus palpitās pre timore. ītuetur a principe. Et cum misisset ministros ut eū raperēt. cum demones uenissent ad eū clamauerūt. ue ue. uas uacuum sed signatū. tunc ōnes cū magno impetu discedentes. nec nocere ei ualentes. in crastinum rediēs episcopo ōnia nunciauit. ⁊ baptizat9 ab eo deo diu seruiuit. Secūdo crux est infirmitatum curatiua. Legitˀ in hystoria triptita ꝙ in ciuitate gampoli erat arbor persisopolis nomine plātata ut dicitur a Hieremia tante uirtutis ut portātes eius folia. comedētes ei9 fructus. aspicientes ei9 florem a diuersis īfirmitatibus curarentˀ. ⁊ hec ut ibidē dicitˀ xp̄o se inclinauit descendēti in egypto Hec

arbor est crux xp̄i de qua colligit̄ tri/
plex uita nature· gratie· ⁊ glorie· Folia
illius arboris sunt opera pietatis· Sꝫ
fructus ex una parte sunt isti· q̄ꝛ crux
est restauratio angeloꝝ· gloria redem/
ptorum· redēptio captiuoꝝ· reconcili/
atio reoꝝ. destructio peccatoꝝ· defen
sio iustoꝝ· inflāmatio aliquoꝝ· con/
solatio tribulatoꝝ· refugiū naufragā/
tium· deiectio inimicoꝝ· restitutio ꝓ/
borum· uitā germinat· iocūditatē fru/
ctificat· oleū stillat· balsamum fundit·
Fructus āt alteriꝯ partis sunt isti· sum
me dilectionis representatio. xp̄ianita
tis cōsignatio· diuine pietatis partici/
patio· inferni spoliatio· demonū rep̄s/
sio· mundi renouatio· ueritatis ꝓmul/
gatio· iusticie decor· humane nature iu
stificatio· dānatoꝝ saluatio· mortuo/
rum suscitatio· ciuitatis celestis restau/
ratio· Unde est arbor quam uidit Da
niel que habebat situs liberalitatē. q̄ꝛ
in medio terre· altitudinis sublimitatē
magnitudinis dignitatē· fortitudinis
infragilitatē· rectitudinis cōgruitatē·
pulcritudinis speciositatē· fructuum
ubertatē· umbre securitatē· liquoris io
cunditatem· Legit̄ in hystoria triper/
tita ꝙ cum quidā paganꝯ fuisset ouer
sus· hoc solū uidebat̄ sibi ab homiabi
le ꝙ crux adoraret̄ in qua dominꝯ sic
fuerat uituperatꝯ· Cum āt graui ⁊ peri
culosa infirmitate fuisset grauatꝯ· ange
lus domini apparuit ei dicēs Impos/
sibile est ꝙ tu cureris nisi crucem cū de/
uotione adores· quam uenerātur om/
nes angeli dei ⁊ adorāt· quia hec ē me
dicina cuiuscunqꝫ languoris· Q̄d cū il/
le faceret statim curatus surrexit·

Item legit̄ in hystoria tripertita ꝙ
cum xp̄ianꝯ māsisset iuxta synagogā
iudeoꝝ mutato hospitio ī eo in quo
manserat reliquit imaginē crucifixi sa/
tis cōpositā quā adorabat secreta ad/
oratione· Cūqꝫ iudei eā inuenissent. cō
uocatis multis aliis illā imaginem cla
uis nouis affixerunt· ⁊ alia passionis
domini facta innouauerunt· Cum aūt
uenissent ad lateris apertionē cum lan
cea· statim exiuit sanguis ⁊ aqua· Qui
recipientes in uase stupefacti infirmos
suos illo liquore unxerunt· qui omnes
fuerunt curati· Hec referētes ep̄o bap/
tizati sunt ab eodē· ⁊ synagogā in ec/
clesiam dedicauerūt· Requisitus uero
xp̄ianus unde talē imaginē sic cōposi
tam habuerat. respondit· Nicodemus
moriens reliquit eā gamalieli· gamali/
el zacheo· ⁊ iste iacob· Et ita per diuer
sas generationes ⁊ successiones ad eūꝫ
uenerat ⁊ per eū diu in secreto custodie
batur ⁊ cum deuotione uenerabat̄·

Item ad idē· Refert Beda ī gestis
angloꝝ ꝙ cum Edwardus rex anglie
factus fuisset xp̄ianus ⁊ multos apo
statas a fide interfecisset· dum insurre/
xissent contra eū latrones· ī medio sui
exercitꝯ crucē erexit· in cuius pede ortꝯ
est fons· cuiꝯ aqua ōnes equos ⁊ ho/
mines uulneratos sanabat ⁊ habita ple
na uictoria glorificabat xp̄m· Ter/
tio crux xp̄i est uiuificatiua· Legit̄ in
ecclesiastica hystoria ꝙ quedā lr̄aticia
erat in alexādria quam gētiles sacra/
menta uocabāt habens signum crucis·
⁊ hanc uocabāt uitā uenturā· Cuiꝯ uir
tus contra actū belloꝝ erat multū mi/
rabilis· ⁊ interdū uulnerati ad morteꝫ
curabantur per eam· Hec literaticia ē
crux xp̄i figurata in lecto helye ⁊ in le
ctulo helizei habens dimensiones su/
as· una in altū ianuam aperiēs· alia in

latum brachia extendens. alia in pro/
fundum demonē deuincēs. Legitur in
historia tripertita q cum Helena nesci
ret discernere inter cruces inuētas. du3
crux xpi fuit posita super mortuū sta
tim suscitauit eū Quarto ē crux xpi
in periculis cōfortatiua. Legit' i passi
one Gallicani martiris q cum quida3
gentilis uellet habere Constāciam uir/
ginem in uxorē. illa affectās eius con/
uersionē cōcessit post reditū belli. Cu3
ille i prelio deficeret uouit deo ut si eū
dignaret' iuuare xpianus efficeretur.
Tunc statim apparuit ei quidam iuue
nis pulcerrim9 habēs signum crucis in
humeris 7 gladiū in manu. qui ait. seq
re me. Cūq3 per medios hostes eū du/
xisset ad regē. ligatū regem ei tradidit.
Tunc cum uictoria rediēs postea bap
tizatus martir est effect9. Item ad idē
Legit' in hystoria triptita q cu3 qui/
dam portaret uexillū crucis timēs im
petus hostiū. illud tradidit socio suo
ad portandū. ex quo secutum est q di
mittens uexillū est occisus. 7 ille q ue/
xillum portauit irruentib9 telis et sa/
gittis in nullo est lesus. sed in signum
omnia in se tela 7 sagittas immissas re
cipiebat. nec fuit lesus in exercitu quic
q3. Quinto est maloꝝ reuocatiua.
Legit' in hystoria triptita q cum iu/
dei recepissent licētiam a Juliano apo
stata reedificādi templū. quātum fo/
derant in die inueniebāt in mane reple/
tum. 7 cum cōgregassent multa milia e
gipti 7 calcis subito a procella uēti to
tum est sufflatū. Cunq3 etia3 uiolenter
uellent edificare. fundamēta iacere. fun
damenta resiliētia aliquos occidebāt
alios cōburebāt. 7 tunc subito uisu3 ē
signum fulgidū in celo ad instar crucis
7 in uestibus eoꝝ cruces nigre inuisibi
lis apparuerunt. tunc timore perterri/
ti aliqui sunt cōuersi. reliqui uero fugi
erunt. Item legit' in passione Quiri
aci qui alio nomine iudas fuit uoca/
tus qui inuenit crucē domini. cum Ju/
lianus apostata eū cōpelleret ad negā/
dum nomen xpi. 7 ille nollet hoc face/
re. proiect9 est in foueā plenā serpenti
bus. Cum igit' ille signū crucis fecisset.
omnes m ortui sunt. Cum etiā secundo
in ollam bulientē plenā oleo fuisset p/
iectus. facto signo crucis i ea absq3 le/
sione mansit. Quod percipiens incāta/
tor qui serpētes inuocauerat. ad xpm
est cōuersus Sexto est mortis retar
datiua. Legit' in li. de. uii. do. spūssan
cti q fuerunt duo sc3 uir 7 uxor i san/
ctitate 7 pace uiuētes. Temptati uero
a demone uolūtatem ambo habuerūt
finiendi uitā suā per suspendiu3 Cum
igit' ex hac temptatione improba 7 co
gitatione importuna tristes efficerent'
nec somnū caperēt. nec comedere pos/
sent. qsiuit alter ab altero cām sue tri/
sticie. respōdit uir q super ōia mag/
nam uolūtatem haberet se suspendēdi
Mulier respōdit similiter. Consentien
tes igit' ambo laqueos coaptauerunt.
Tunc similiter ait uiro suo. Dñe con/
sulere3 ut pri9 bibatis de illo uino qd
fecimus de quo nondū gustauim9. ut
inebriati suaui9 moriamur. placu3 hoc
uiro. uinū defert. Quod cum uellet bi/
bere sicut cōsueuerat. illud signauit 7
bibit 7 dedit uxori. Cūq3 ābo gustas/
sent. sic tēptatio ab eis recessit ut cum
confusione ad cōfitendum statim irēt
Item ad idē. Refert Gregori9 q cū
Justinus imperator semel quada3 die
per pauimentū pallatii deambularet.

in quodaȝ lapide uidit signum crucis
impressum · ꝛ eleuans ipsum cum reue/
rentia · dixit crucē adorandaȝ esse ꝛ nō
conculcandaȝ · Cum ergo illa fuisset a/
mota sub ea inuenta est tabula crucem
habens. ꝛ illa amota inuenta ē alia cru
cem habēs · Et sub illa etiā thesauri in
finiti · Primus lapis est penitētia · se
cundus est charitas · tercius est passio
xp̄i sub qua infiniti cōsistunt thezauri

Septimo est clementoꝝ dominati/
ua · Legit' in hystoria anthiocena ꝙ q
dam peregrini pertimescētes mare refu
giebant trāsitum · ꝛ iō Constantin9 de
duobus clauis xp̄i fecit fieri frenum ut
esset imobilis · De tercio fecit fieri cru/
cem quam proiecit in mare adriatico ·
quod erat uorago nauigantiū · ꝛ extūc
tempestates fuerunt fugate · Itē ad
idem · Legit' in uitaspatrū ꝙ cum ma/
re itumesceret ꝛ uideret' cooperire totā
superficiem terre · beat9 hylarion tres
cruces opposuit · ac mari in uirtute cru
cis precepit ut ultra nō ꝓcederet · Tūc
mare se recolligēs ꝛ ad moduȝ muri se
erigens reuersum est ad suū locum · nec
ultra rediit. Vn̄ cum uirga ad cui9 ta/
ctum mare diuidit' · pharaon submer/
gitur · ꝛ israhel liberat'. Octauo ē cō
fortatiua · Legit' i li · dyalogoꝝ ꝙ cū
Sabinus lumen oculoꝝ pre senio ami
sisset · quidā archidyaconus eius ābi/
ens episcopatū per pueruȝ fecit ei dari
poculū uenenatū · Tūc sanct9 hoc cog/
noscens dixit puero · bibe tu primo de
hoc quod ministras · Tunc puer uere/
cundia coact9 bibere uoluit poculum
uenenatum · Quod attendēs sanct9 di/
xit ei · Noli hoc facere fili · ego ueneniȝ
bibā Sed domin9 tuus episcop9 non
erit · ꝛ facto signo crucis cum illud bi/
bisset nihil ei nocuit · sed archidyacō/
nus mortuus est statim ac si per os e/
piscopi uenenū bibisset · Itē legit' in ui/
ta beati Ignacii ꝙ cuȝ diuersis tormē
tis cruciat9 continue fortior inueniret'
tanq̄ granū sinapis · quesiuit ab eo ty
rannus quare in eo ꝛ in aliis xp̄ianis
erat tam mirabilis fortitudo · respon/
dit Ignatius · Si sanguis agni aiat et
fortificat elephantes · maxime sanguis
xp̄i ꝛ figura crucifixi · iō tantā fortitu/
dinem habem9 · Quod cum tyrannus
experiri uellet eo interfecto fecit extra/
hi cor · ꝛ illud scindens in quacūq̄ par
ticula facta de corde eius uidebat' de/
picta imago ut in speculo figura cruci
fixi · Nono ē deo recōciliatiua · Le/
gitur ꝙ cum quidā gentilis fuissȝ bap
tizatus ꝛ post baptismū fuisset dāna/
tus · compunctus in mente a quodam
sancto uiro requisiuit per quē moduȝ
posset deo recōciliari · Tunc sanct9 Re
spice ad signū crucis · quod est signum
reconciliationis · ꝛ iō ponit' inter lay/
cos ꝛ clericos ī medio ecclesie quasi ar
cha federis inter deū homines ꝛ ange/
los · Est signuȝ cōmunicationis ꝛ ideo
ponitur in cāpanili temploꝝ · in capi/
te lecti morientiū · ꝛ eis mortuis reser/
uatur · Est signū liberationis · ꝛ ideo ē
signum in fronte ꝛ in postib9 hostio/
rum · Decimo est hominū signatiua
Vn̄ dicit' in li · de · uii · do · spūi · ꝙ cuȝ
quidam predicaret de cruce · inter alia
hoc dicebat · Crux xp̄i est sicut pons
quem fecit nobis · in quo fecit nobis
tres arcus · Primus est summa penali
tas · secund9 summa paupertas · tercius
summa liberalitas · Primū fecit cōtra/
rium cōcupiscentie · Secundū contrari/
um superbie · Terciū cōtrariuȝ auaricie

Secundo crux est tanq̃ nauis mercatoris portãs xp̃m bñdictum· dans immortalitatẽ ⁊ recipiẽs mortalitatẽ· dans diuitias ⁊ recipiẽs paupertatez· dans honorẽ ⁊ accipiens cõtumelias· dans quietẽ ⁊ recipiens laborez· dans gloriã ⁊ accipiẽs ignominiã· Tercium quod dixit est· ꝙ uestigium crucis ẽ ipsiuz ĩ hoĩe ⁊ ꝑcipue in capite ĩ quo est uita ⁊ omnis sensus Nam a pilis usq̃ ad summitatem nasi est altitudo ⁊ profundũ crucis. supercilia oculorũ sunt brachia crucis· Item a naso usq̃ ad mentũ est altitudo ⁊ profundũ crucis· ut uita hominũ sit in cruce ⁊ uiuat in cruce qui uult crucifixũ placatuz uidere. Quarto est sicut scala celi quã uidit Jacob· Quinto est sicut porta celi. Vñ in figurã hui9 post mortem summi pontificis redibãt exules ad suas hereditates· Est sicut clauis regia. est sicut panillus in medio ciuitatis in quo reperiuntur amissa· Est sicut sigillũ summi regis· Est tanq̃ moneta perfecta. Cum ãt hec ⁊ silia predictus frater prosecut9 fuisset. subito crux fulgida ⁊ lucida in medio omnium apparuit· de cui9 circũferentia uox audita fuisse narrat᷑. Lignũ uite ẽ his qui apprehendunt eã ⁊· q·t·e· beatus·

De crucesignatis.

Crucesignatis diuersa priuilegia conceduntur a deo· Primuz est demonũ liberatio. Legitur in li·de·vii·do·spiri·ꝙ in dyocesi carnacensi tempore beati Ludouici quidam miles ibat per siluã cum trib9 scutiferis in qua audiuit horribiles planctus demonũ dicentium· Ve ue nobis quia omnia nostra amittim9 ⁊ iam ꝓ magna parte amisim9 propter crucis signationẽ ⁊ susceptionẽ· naz tales barones ⁊ tales· ⁊ nomiabãt eos suis nominibus quos diu possederam9 amisimus. Quod audiens miles territus corruit. sed cõfortatus a scutiferis cũ fecisset crucem de foliis ⁊ eã assumpsisset cum uoto· demones magis horribilius clamauerunt dicẽtes· O tu maledicte cur nos fugas de hac silua· Nõne sufficit tibi ꝙ essemus eiecti de castris principũ ⁊ baronũ· ⁊ his dictis recesserunt de loco· Item ad idẽ· Legitur in li·de uita ⁊ perfect· fra· predicatorũ ꝙ cum quidã frater predicatoꝝ exercens officiũ predicationis crucis· clericum diuitẽ ⁊ deliciosum in uoluptatibus ⁊ horib9 crucesignauit· qui nolẽs confiteri cõsuluit ut differret usq̃ ĩ crastinum· quia esset ĩ ecclesia ubi erat habitatio sua. Qui acquiescens dum illa nocte lectũ intraret· dyabol9 ei apparuit dicẽs· Quid est hoc quod fecisti· ego omnib9 diebus uite tue tibi seruiui prouidẽs tibi in diuitiis ⁊ honoribus mundanis· ⁊ tu me spernes nũc ⁊ uis me totaliter dimittere sꝫ certe nõ sic effugies manus meas. Tũc clericus timens de bursa subito signũ crucis extraxit· ⁊ super uentrẽ suũ ponens ait· Certe in me ptãtem habere nõ poteris quia ecce scutũ ⁊ arma defensionis mee contra te extẽdo· s· sanctissimum signũ crucis· quo uiso dyabol9 statim disparuit· ⁊ ipse liberat9 quieuit. Itez ad idem· Miles quidã magni ualoris crucem in remissionẽ peccatoꝝ suoruz recipiens iter arripuit· ⁊ dum in uia infirmaret᷑ grauiter dyabol9 ei apparuit ⁊ multis rationib9 probauit ꝙ deberet esse de9· sed miles ecõtrario allegabat peccatoꝝ suoꝝ factã ꝯfessionẽ

crucis assumptionem · ⁊ firmū propositum perficiēdi uotū ⁊ non incboauerat uiā · Tandem cum ex istis non poterat a presentia demonis liberari accepit supertunicale suū in quo erat signum crucis consutū · ⁊ ait · Ecce signū crucis quod accepi ad defensionē meā contra te · Quo uiso demon recessit

Item frater predicatorū in quadā uilla predicās de cruce nihil pficiebat eo q̄ ciues iuramēto firmauerāt q̄ nullus signaret cruce. Tunc frater in principio unius sermonis ait sic · Omnes facite signum crucis in frontibus ⁊ i pectore · ut dyabolus ⁊ eius insidie pcul sint a uobis Qd cū illi fecissent ait Modo certe sunt periuri qui iurauerant se nō signari · qui modo fuistis ōnes signo crucis signati. Tunc multi compuncti ⁊ edificati signū crucis receperūt Secundum priuilegiū est mortis uitatio. Legit in hystoria trāsmarina q̄ quidam eps cum multis peregrinis cruce signatis mare trāsiens · cuius nauis est subito scissa · tunc eps scalā ascendens cum paucis peruenit ad ripā · ⁊ q² unus seruus suus saliens in undis marinis fuerat inuolutus · dum eps uenisset ad litus seruū ibi repperit sanū protectū a cruce ⁊ a uirgine bndicta · Item ad idem · Legit q̄ peccator quidam enormis desperatus · temptauit freqnter i aquis se submergere · uel laqueo se suspēdere · Qui attendens ad predicationē ⁊ tantā gratiā ⁊ indulgentiā audiens · ⁊ tantā uirtutē crucis cōtra hostē cum proposito decetero abstinendi crucis signum assumpsit · Quo facto statī amore uite sibi occurrit · ⁊ mors cū temptatione demonis est edita per eū ·

Tertiū priuilegiū est damnationis exclusio · Legit in li · de miraculis beate uirginis q̄ cum nauis crucesignatorum prope terrā fuiss submersa · quot crucesignati ibi erāt tot colūbe candidissime uise sunt uolare ad celum ·

Item dum frater quidā predicaret de cruce · quidā miles fuit compūctus ⁊ motus ad susceptionē crucis · Cū ām hoc rēnueret propter filiorū amorē in nocte illa uisum ē sibi q̄ erat super pōtem altissimū · ⁊ subtus erat chaos maximum ⁊ profundū · Et cum uellet cadere · ⁊ terrore inenarrabili esset perterritus · beata uirgo ei affuit afferens in manu sua signū sancte crucis · Cui dixit · Vis liberari ab hoc periculo et timore · Respondit miles · utiq̄ domina Liberaberis in hoc signo fili mei ⁊ uade ad fratrē Iordanē ex parte mea ut te muniat signo crucis · quia cito es recessurus · Cum ām miles cum filiis fuissent cruce signati · ⁊ uisionem narrass ē finitos ad similē actū promouit ·

Quartū priuilegiū est eterne glorie promotio · Legit in li · de · vii · do · spi · q̄ dum quidā in platea crucem predicaret gentibus · uisa est beata uirgo ī medio eorū cōsistere ⁊ suū filium cruce signatis in precium ⁊ in premiū dare

Itē legit in li · de · vii · do · spiri · Quidā miles gallicus crucesignatus dum omnia loca sancta ⁊ xpi uestigia uisitass · dū uenisset ad montē oliueti ait · Domine Ihesu xpe qui pro humano genere fudisti tuū sanguinē preciosissimū i hac terra sancta · quantū ualui uestigia tua sum secutus · modo uero quia ad te uolare nequeo ut auis quia alas nō habeo · rogo te ut in pace suscipias spiritum meū · ⁊ statim in gloriā est assumptus · Item quidā miles probissimus

dum inuasisset saracenoꝝ aciem · sic al
locutus est equū suū. O bone maurel/
le per multas dietas uelociter porta/
sti me ad torneamenta. ad bastiludia·
ad guerras contra deū ⁊ etiā adūersꝰ
infernū. modo emenda mihi· ut in hac
die portes me ad paradisum· ⁊ hoc in
uirtute crucis qui equitauit super lig/
num· Tunc equus ita uirtuosum impe
tum fecit super inimicos xpi · ut quot
tangebat tot interficeret· finaliter equꝰ
interficit̄ cum domino suo· ⁊ in morte
eius uisa est columba lucida. in cuiꝰca
pite aīa illiꝰ militis portabat̄ ad eter
nam gloriā cum magna comitiua san/
ctorum· Item legatꝰ quidā cū ma
gna comitiua magnoꝝ clericoꝝ predi
cabat crucē· ⁊ cum nō posset per se nec
per socios nec per religiosos fratres
facere· petiit si esset aliquis qui posset
uel sciret proponere uerbū dei· Et cum
presentaret̄ quidā sacerdos simplicis/
sime lrature qui parrochianis suis p̄/
dicabat de legendis sanctoꝝ ⁊ reputa
bat eum populꝰ predicatorē egregiū
rogatꝰ a legato ⁊ coactus per uirtutē
sancte obedientie surrexit uiolenter ⁊ si
ne auctoritate aliq̄ sacre scripture po /
pulum alloquit̄ in hunc modū· Est ne
aliquis hic de uilla mea. surrexerūt mul
ti dicentes· Ita dn̄e nos sumꝰ de loco
uestro. Tunc sacerdos proposuit eis
talē questionē· quero a uobis quis est
maioris laboris· uel uentilare bladū
uel flagellare. Responderūt. dn̄e flagel
lare· nam unꝰ hō uentilat una die quā
tum decē flagellarēt· Tunc sacerdos·
Verum est· nam isti clerici scientes sa/
cram scripturā ⁊ habētes maximā for
titudinem flagellauerunt uos per totā
diem sacris scripturis ⁊ uerbo dei· Et
quia sciunt me eē debilem in sciētia· ele
gerunt me ad uentilandū q2 nescio fla
gellare sicut ipsi. Et quia uentilare ni/
hil aliud est nisi mittere granū ad unā
partem ⁊ paleā ad aliā· Idcirco adiu
ro uos per passionē crucifixi ⁊ per ef/
fusionem sanguinis eius quem effudit
in cruce propter peccata soluēda ut ō
nes q̄ uoluerit tāq̄ triticū electū repo
ni in paradiso· in horreo dei ueniāt ce
leriter ⁊ accipiāt crucis signū Palee ue
ro uadāt ⁊ succendant̄ in ignē eternū·

Quintum priuilegiū est infirmitatū
curatio· Legit̄ in libro de uita ⁊ perfe
ctione fra· predicatoꝝ q̄ frater iorda
nis semel deuotissime predicabat cru/
cem sanctā· ⁊ cum nihil proficeret licet
diu predicasset· surrexit mulier habēs
manum aridā ⁊ omnino inutilē Et ac
cedens cum magna deuotione crucem
assumpsit· post eius assumptionē sta/
tim eiꝰ manus arida est perfecte cura/
ta· Item miles quidā brito cum ui
disset multos crucesignatos ⁊ eos irri
dendo esset multū infestus· cum ī quo
dam festo a derisione non cessaret· lo/
quelam amisit· Qui uidens diuinā ulti
onem cum digitis signū fecit ⁊ humili
ter supplicauit. ut signū crucis sibi da
retur· Qui cum magna deuotione fuis
set crucesignatꝰ uocem miraculose rece
pit Sextum priuilegiū est penarū
purgatorii diminutio· Legit̄ in histo
ria trāsmarina q̄ cum quedā nauis ex
tempestate suborta periisset · lapides
preciosi ⁊ fulgidi uisi sunt eleuari a ma
ri· ⁊ cum a flāma existente in aere retar
darēt̄· illi lapides ex suo fulgore ignē
penitus extinxerunt · ⁊ in celi palatio
uisibiliter sunt recepti. Item dum q̄
dam frater predicaret crucē in quadā

ciuitate·inter alia dixit in suo sermo/
ne q̄ qlib; poterat reddere participes
sue indulgentie suos parentes ꝛ etiā si/
bi associare patrē ꝛ matrē in sua pere
grinatione·Quod audiens quidam fi
lius qui anime patris sui multū affici
ebatur eo q̄ esset nuper mortuus·acce/
pit signaculū sancte crucis ea intentio/
ne ut anima patris a penis purgatorii
liberaret̄·q cū eēt d̄ sero ī lecto uox ad
eum uenit dicens·Dormis ne fili·Tūc
iuuenis.Quis es tu·Ego iquit su; pa
ter tuus·ꝛ benedicta sit hora qua te ge
nui in hoc mundo·quia per signū qd̄
hodie recepisti liberatꝰ su; a pena pur
gatorii magna· Septimum priuile/
gium est peccatoꝝ relaxatio·Legit̄ in
li·de uita ꝛ perfectiōe fratrū predica/
torum·q̄ cum quidā frater predicaret
de cruce·inter alia proposuit talē pa/
rabolā·Mulier quedā fuit que a uiro
suo concepit filium pulcerrimū·Et cū
sciret se eē pregnantē aborsum procu/
rauit·extinxit fetū·nunquid ergo talis
deberet suscipere mortē·utiq; dilectissi
mi·Uxor est cōscientia·fetꝰ est propo
situm suscipiēdi crucē·Et ergo illi qui
extinguunt hunc propositū sunt digni
damnatione eterna.Cuius uerba audi
ens quidā qui cōceptū susceptiōis cru
cis exterminauerat·perterritus ad do/
mum suā uenit·ꝛ non ualens dormire
causam uxori interroganti explicauit·
Cum āt cōsolatꝰ ab uxore ꝛ indutꝰ ad
susceptionem crucis dormiret·uidit in
somnis se esse in immūdissimis fetidis
ꝛ turpibꝰ uestibus que sibi nimiū dis/
plicebāt·ꝛ audiuit uocem.His talibus
exui ꝛ mūdissimis indui·Respōdit·uo
lo·Uade inquit uox ad fratrē Johan
nem qui exuet te his indumentis·ꝛ per
signum sancte crucis induet te mūdissi
mis·Qui surgēs accessit ad eum·Et fa
cta plena cōfessione fuit ab eo cruce si/
gnatus· Item scolaris quidā in mō
tepessulano in quadā predicatiōe cru
cem assumpsit·ꝛ dum uenisset ad soci/
os suos inuenit eos comedere electua/
ria ꝛ species.ꝛ cum inuitassent eū dixit
Charissimi ego offero uobis optimu;
electuariū·uidelicet meritu; passionis
xpi qui est salus nostra·ꝛ datur in su
sceptione crucis·Et si quis uoluerit ac
cipere ex eo poterit·Tunc unus socio/
rum respōdit·nolo ego quia nimis lō/
ge duceret me·Tunc iste·Longius du/
cent te peccata tua·unde in crastinum
mortuus est inuentꝰ. Item dū semel
in quadā platea crux predicaret̄ quida;
sanctus religiosus uidit beatā uirginē
stantem iuxta predicatorē cum suo fi/
lio·qui singulis accedentibꝰ ad signa/
tionem crucis cum linteo pulcerrimo
deaurato abstergebat ōnes maculas ꝛ
immundicias ipsoꝝ·Unde dicebat filiꝰ
cuilibet·Remittunt̄ tibi peccata tua.
Ero protector tuus ꝛ merces tua·

Item cum miles quidā strēnuissimꝰ
in quodā cōflictu uidisset crucesigna/
tos perterritos·ait·Uere nollē eē mo/
do in paradiso·aliis admirantibꝰ su/
um dictū explicauit dicēs·Si mō eēm
in paradiso essem ibi sicut ɔfessor·nūc
uero per uirtute; crucis ingrediar sicut
martir· Octauū priuilegiū est remu/
nerationis augmētatio·Legit̄ ī hysto
ria anthiocena·q̄ miles quidā habēs
pulcerrimos filios signum crucis acce/
pit·Et cum esset in domo sua pluries ꝛ
secreto pueros ad se uocabat ꝛ eos de
osculans ꝛ creberrime āplectens inter
brachia detinebat. Cum āt quereretur

ab eo quare hoc faceret· cum tamē eos in breui relinqueret· Respōdit. Ideo facio ut ostendā domino Ihesu christo ꝙ istos ad quos taliter afficior ꝓ eo derelinquo ut mihi retribuat ī futuro·

Item ad idem· Mulier paupercula unigenito filio suo mane ad opꝰ egredienti sic bn̄dicebat semper per uias q̄bus deus incessit incedas fili dilecte· Mortua matre factus adultus īcepit inquirere per quas uias xp̄s ambulasset· Et cum didicisset ꝙ in bethleem et circa· statim assumpta cruce ad terraꝫ sanctā accessit· ⁊ perābulans omnibus locis in quibꝰ xp̄s fuerat· mortuus ē in loco sui ascēsus. Itē· nobilis quidam de alemania crucesignatꝰ cum impediretᷣ ab amicis a uia· ⁊ nullo modo acquieuisset. cum uenisset massaliā infirmatꝰ decessit· ⁊ traditꝰ sepulture a sociis· post multū tempus uenerūt parentes ut corpꝰ ad propria deportarent· fodientes inuenerūt coloratum et rubeum clamide indutū habenteꝫ burdonem ⁊ perā ad humerū ⁊ alia signa peregrinationis licet nulla posuissent ibi·

Deceptio.

Deceptio siue dolus multa mala inducit in nobis· Prio est uicinoꝝ lesiua Refert palphōsus ꝙ quidā iuuenis habebat domuꝫ iuxta diuiteꝫ nec uolebat ei uendere ꝓ uoluntate sua· Et iō hoc attendēs diues dolose decē uasa posuit in hospitio iuuenis. quoꝝ quinq̄ erāt plena oleo· ⁊ alia quinq̄ semiplena· ⁊ semiplena aqua impleuit· Tandē pauperē accusauit de furto olei· Tunc pauper ducens secū quēdam philosophū· ī respōdit pro eo in hunc modū· Mensurentur feces olei sicut oleū mensuratᷣ· Qđ cum factum fuisset inuenta est legalis mensura· ⁊ iō exiuit prouerbiū cōmune· Qui habet malū uicinū non habꝫ quietem neq̄ pacem· Secūdo deceptio est amantiū ⁊ utentium deceptia· Refert Petrꝰ alphōsi ꝙ tres homies per desertū incedebāt nō habētes nisi modicum farine de qua facerēt panē· quē cum coxissent duo uolētes decipere tercium qui simplicior uidebatur· inter se concordati dixerunt· Ponamus nos omnes tres ad dormiendū· ⁊ qui sommium maius fecerit· illius sit panis Cū ꝙ dormirent simplex finxit se dormire ⁊ stertebat. alii duo dixerūt adinuicem· Tu dices ꝙ somniasti de paradiso. ⁊ ego dicā ꝙ somniaui de inferno· Et cum nihil maius possit excogitari habebimꝰ panem· Tunc cum totaliter dormissent· surrexit simplex ⁊ comedit panem· ⁊ cum fuissent euigilati ⁊ narrassent sua ficta somnia· dixit simplex Ego somniabā ꝙ tu eras in paradiso ⁊ ꝙ tu eras in inferno· et quia illi qui sunt in istis locis nunq̄ redeūt· surrexi ⁊ comedi panē· Iteꝫ ad idē. Fingitur fabula ꝙ mus uoluit trāsire fluuium ⁊ ideo petiuit subsidiuꝫ a rana· ꝙ cum illa dolose consentiret parauit sic lignū ꝙ mus fuit ligatus in ligno ⁊ etiam pes rane in eodē ligno fuit ligatus· Cūq̄ precederet rana· ⁊ traheret lignum super quod erat mus· ⁊ tēnt in medio fluminis· rana ad profundum descendere uoluit ⁊ submergere murem Sed mus econtra hoc prohibebat Cū autem sic litigarent ex opposito uenit miluus· ⁊ assumens murē extraxit cuꝫ eo ranā alligatā ⁊ comedit· Et iō dicitur prouerbiū. ꝙ unde uenit dolus inde regredietᷣ damnū· Mus ē deceptor

officialis uel pricipalis· sed rana sunt nuncii ꝛ seruitores eoꝝ quoꝝ procu/rationibus deceptiones fiūt· ꝛ isti dū uident suū locum non parcūt eis quin depredant᷑ eoꝝ bona ꝛ decipiant quā tum possunt· Sed miluus inferni utrū ꝗ deuorat. Itē fingit᷑ fabula ꝙ aīalia ꝛ aues bellū fortissimū adinuicē habuerunt· cum animalia separarēt aues hoc attendēs uespertilio qui indifferē tem se faciebat· cum aīalibus pacē firmauit· Tūc subito uenit aquila ꝛ sustinens partem auiū uictoriā de animalibus habuerunt· quod attēdens uespertilio recessit ab animalib9· ꝛ adhesit auibus· Tandē firmata pace inter aues ꝛ animalia· audita deceptione uespertilionis data est sentētia ut plumis auium priuaret᷑· lucē fugeret· ꝛ inimicicias cum auib9 haberet· Sic accidit deceptoribus qui dolose partē nolūt fouere

Tercio deceptio est mortis adiudicatiua· Refert Pe· alphōsus ꝙ cū quidam magnā pecuniā cuidā tradidissꝫ facta uia in regressu eā negauit. Tunc accessit ad unū sociū ꝛ dixit sibi· Obsecro ut impleas decē ollas arena ꝛ coopertas tradas tali diuiti pro deposito· Tūc ego superueniēs ꝛ ipse timēs ne perdens pecuniā tuam que apparet maior restituet mihi meā· Cum autem omnia essent facta· ꝛ iste cum ollis loqueret᷑ diuiti· diues eū aspiciēs statim dixit. Amice nimis dimisisti pecuniaꝫ tuam apud me· ꝛ accepta in cophinis recessit· Tandē accusat9 de ista et aliis deceptionib9 uiliter est suspēsus·

De decimis·

Decime debent solui a nobis multiplici rōne· Primo propter fructuū multiplicationē

Refert Cesari9 ꝙ fuit quidā miles ī ꝓuīcia qui baiulū suū cōpellebat ad reddicionem decimarū sic dicēs· Nunꝗ in terris meis erit tēpestas si bn̄ soluis decimas· ꝛ iō si in possessionib9 meis cadit tēpestas signuꝫ est ꝙ male soluisti ꝺ mercede tua restituas· Cuꝫ ergo opteme baiulus cōpleret preceptū domini aliis possessionibus uicinoꝝ lesis sua nunꝗ ledebat᷑ Itē ad idē Refert Cesarius ꝙ quidā miles fuit qui mirabilem deuotionē habebat ad solutioneꝫ decimarū· Cūqꝫ uindemiasset suas uineas ꝛ quadrigā oneratā plus dedissꝫ de decima ꝗ̄ debuisset· dum quadam die cum sociis ad spaciandum iuisset ad uineas· inuenerunt eas plenas racemis· acsi null9 fuisset amotus·

Delicie·

Delicie mūdi ꝛ carnis multa mala inducunt in nobis Primuꝫ est penaꝝ aggrauatio· Legit᷑ in li· de· vii· do· spūssancti ꝙ quidā iuuenis delicat9 ꝛ in deliciis uiuēs ingressus est ordinē predicatoꝝ· Cum auteꝫ parētes eius ꝛ amici instarēt ut exiret ordinem eo ꝙ finaliter non posset pati labores· Tūc iuuenis respōdit· Propter hoc intraui quia sciebā me eē delicatum ꝛ nihil asperitatis posse sustinere· Et quia cogitaui ꝙ in inferno erat acerbissima pena cum sit ibi frig9 īsuperabile. ignis inextinguibilis· uermes immortalis· fetor ītolerabilis· tenebre palpabiles. flagella cedentiū· horrida uisio demonū· confusio peccatorū· desperatio omnīū bonoꝝ· Et ideo elegi magis hanc penā ordinis sustinere ꝗ̄ illā. que tanta est ꝙ exprimi non pōt·

Item dum quidā predicator cōtra delicias predicasset· ꝛ quidā ioculator

cuiusdam principis fuisset in sermone in placea in presentia militū ⁊ baronuꝫ proposuit talē parabolā Ego sicut ui detis dedit⁹ sum uanitatibus ⁊ delici is mundi·nihilomin⁹ de nocte iacens in lecto delicato cogitaui i corde meo hanc cōsiderationē·Si aliqui uenirent ⁊ ligarent te in isto lecto ⁊ in eo ligat⁹ maneres per·xx·annos· nonne omneꝫ uanitatē ⁊ delicias mūdi dimitteres ut posses liberari?certe sic· Quid ergo fa/ cies de supplicio eterno inferni si te cō tingat illuc demergi·ubi erit flet⁹ ⁊ stri dor dentiū·cōmanducatio linguarum planct⁹ ex desiderio mortis· blasphe/ mia creatoris·⁊ tanta uehementia do/ loris ꝙ impet⁹ cogitationū alibi ferri non poterit. Item ad idē· Quidaꝫ uir pinguis deridebat quēdam iuuenē macilentū ⁊ dixit sibi·uidet̄ ꝙ ueneris de inferno·Respōdit iuuenis·Domine si ego habeo faciē redeūtis de inferno uos qui estis pinguis habetis faciē eū tis illuc·Vñ delicatio ⁊ pinguedo car nis ignem inferni accēdunt·⁊ corruitis tanꝗ ceci in precipitiū eternū· Iteꝫ ad idē. Quidam peccator accedēs ad quēdam sanctū uirū rogauit eū ut da ret sibi penitentiā sed breueꝫ· Tuc san/ ctus dixit famulo suo·Vade ⁊ duc eū ad uallē uicinā·⁊ dic primo quem iue/ nies ut faciat sibi fieri breuē penitenti/ am·sed tu redibis statim·Cum autem fuisset accept⁹ per illū qui custodiebat uallē incepit clamare lamētabiliter·sta tim reduct⁹ est ad uirū dei·Cum auteꝫ uir dei licētiaret euꝫ ut recederet. dixit peccator·Absit hoc a me·Nam custos uallis duxit me ad horribilē locū pe/ naruꝫ·⁊ solū ex uisu pre timore corrui quasi mortuus·hoc tñ subaudi ꝙ illa

penarū genera ubi aliqui plūbo lique facto subflāmabant̄·aliqui igneis ca/ thenis ligabant̄. dabant̄ propter deli cias in hoc mūdo dilectas·⁊ iō illas uolo cōtemnere ⁊ facere penitentiā te/ cum· Secundū malum est corporis punitio·Refert Petr⁹ damian⁹ ꝙ cuꝫ quidā dux uxorē haberet sic delicatā ꝙ in rore celi balneabat se·cum fuscinu lis aureis ministrabant sibi cibaria et ⁊ i lecto delicatissimo quiescebat·Tūc diuino iudicio percussa undiqꝫ tantus fetor ex suo corpore exalauit ꝙ nullus posset ferre ei⁹ fetorē· uermes scaturie bant ex toto corpore· ⁊ uix unā ancil lam habebat·⁊ sic punita in sua mise/ ria est defuncta. Item legit̄ in libro de. vii·do· spūssancti ꝙ quidā episco pus uoluit cōsecrare quādam ecclesiaꝫ ⁊ in ea erat sepult⁹ quidā comes q de/ licatissime uixerat apertū ē sepulcrū ut expelleretur extra·⁊ in corpe repti sunt duo bufones maximi sup faciē eius eā corrodētes·⁊ alii infiniti uermes ⁊ ser pentes horribiles·s·aspectus os ⁊ to/ tum cadauer auidissime deuorantes· Tunc fili⁹ comitis hoc audiēs accessit ⁊ uisa facie paterna uermiū diuersitate horribilitate plena dixit Heu isti sunt amici nostri quos nutriūt delicie·hos tegimus raubis deauratis·Hos qesce re facim⁹ in mollib⁹ lectis ⁊ thalamis pictis·⁊ augmentam⁹ diuersitate fer/ culorum. melius est ergo ut extinguan tur in uita per penitentiā. discooperā tur per paupertatē·molestem⁹ per ieiu nium·ut interfecti a nobis non occur/ rant in mortem·Et tunc dimisso comi tatu in habitu uilissimo ⁊ dissimula/ to romā uenit ⁊ fact⁹ carboneri⁹. Qui cum statuꝫ suū cuidā cardinali reuelasset

set·tandem mortuus receptis sacramē
tis ecclesiasticis in eius morte oēs cam
pane de Roma sine tangente fuerūt au
dite· Terciū malū est dei indignatio
Legit͛ in li·de·vii·do· spūssancti ꝙ q
dam rex fuit qui habuit uiridariū· ꝛ il
lud tradidit cuidā ceco ꝛ cuidam con/
tracto ad custodiendū· quia uero con
tractus nō poterat accedere ad fruct9
arborum·rogabat cecū ut eū elevaret
de terra ꝛ comederet sibi fructus perce
ptos·qui cum acquiescens eum elevas/
set arbores destruxerūt· Tandē uenit
rex ad uiridariū suū cum uidiss3 arbo
res destructas·interrogauit contractū
qui hoc fecerat·respōdit· Dn̄e cecus fe
cit·quia ego non possum me mouere.
ecōtra cec9 dicebat· immo contractus
quia ego non possum uidere·Tunc rex
percipiens ꝙ ambo fuerant operati·
ambos interfecit· ·Iste rex est de/
us·uiridarium est perfectio uirtutum·
bonoꝝ spiritualiū ꝛ donarium dei in
quo sunt tot arbores quot perfectio /
nes creature. ad seruitiū hominū desti
nate· Sed custodes sunt anima que est
cecus. ꝛ cor quod est cōtract9. aīa por
tat corp9· sed corp9 destruit ordinem
deliciarū. ꝛ iō uterq̧ habēt damnatio/
nem eternā· Itē legit͛ in li·de vii·do
nis spūssancti· ꝙ fuerunt duo fratres·
unus prudēs ꝛ alter fatu9· qui ad lon
ginquam regionē accedētes dum ī uia
a pastorib9 sunt edocti ꝙ duas uias
habebant·unā asperā sed securā·aliam
planā sed latronib9 plenā. Tunc cū sa
piens elegisset asperā ꝛ stult9 planā ꝛ
deliciosam. uict9 sapiēs precib9 stulti
cum eo per uiā planā incessit· in q̄ dū
fuissent capti a latronibus uulnerati ꝛ
spoliati ꝛ ducerent͛ ad mortē·dixit sa
piens stulto· Maledictus sis q2 duxi
sti me ad hanc uiā Tunc respondit fa
tuus· Maledictus sis tu quia secut9 es
me cum scires me esse fatuū· ꝛ sic percus
si a latronib9 ambo perierūt Isti duo
fratres sunt corp9 ꝛ aīa· unde anima ē
tanq̄ sapiēs frater·Corp9 uero ē tan/
q̄ stultus· ꝛ ambo accedūt ad patriā
uel peregrinationē eternā· Et quia oc/
currūt eis uie due sc3 penitētie pauper/
tatis ꝛ amoris dei que est uia aspera·
ꝛ deliciarū·diuitiarū ꝛ honoꝝ que est
lata ꝛ plana ꝛ in qua morant͛ latrones
infernales·Pastores.i· prelati ꝛ predi
catores consulunt ut incedam9 per pri
mam ꝛ cōsideremus secundā· tunc aīa q̄
est frater sapiēs elegit penitētiā· Cor/
pus uero quod est frater fatu9 diligit
pulcritudinē ornamētoꝝ ꝛ uanitatem
leticiarū·irregularitatē lasciuiarū· ele/
git uiā planā deliciaꝝ· ꝛ tandē suis af
fectionibus suis motib9 sic trahit ani
mam ut ducat eā secū· ꝛ cum sunt spo/
liati omnib9 uirtutibus omnibus me
ritis sanctoꝝ· omnib9 suffragiis eccle
sie· ꝛ sunt uulnerati per infinita pecca/
ta/ dum trahunt͛ ad diuinū iudiciū a
nima maledicit corpori· ꝛ corp9 aīe. ꝛ
sic ambo adiudicant͛ dānationi eter/
ne· Item ad idē·Cleric9 quidā uici/
is carnalib9 deditus penitentiā face/
re cōtemnebat·Cui apparēs xp̄s ī no/
cte in ea forma qua crucifix9 fuit ostē
dit ei sua uulnera cruētata dicēs O ma
ledicte cur non attēdis quot uulnerati
ones quam coronationē ꝛ lanceatio /
nem sustinui pro peccatis tuis· Cur p̄
ponis ornamēta tui capitis coronati
oni mee. Cur preponis indumenta tua
nuditati mee· cur audis uanitatem cā/
tuum·non attendis ad planct9 lacri/

mabiles meos. Cur non cōsideras so/
tulares tuos ꝛ clauos pedū meorum.
Cur etiā augmentas luctū in facie mea ꝛ
abstergere contemnis. necesse est ut qui
amplectit' delicias. ꝛ meis doloribus
eas preponit ut a gaudiis humani ge
neri acquisitis per meos dolores sepa
retur ꝛ ducat' ad dolorē eternum.

Quartū malum est laborū accumu/
latio. Refert Jacobꝰ de uitriaco ꝙ pu
lex ꝛ febris semel in uno loco cōuene/
runt simul. ꝛ cum solaciarēt pulex di/
xit Ego hospitata sum in lecto cuius
dam abbatisse in quo erāt duo lithe/
amina albissima ꝛ culcitra mollis. Cū
ꝙ cepissem carnes illiꝰ pingues come/
dere. clamauit. cādela accendit'. ego fui
insecuta. ꝛ ita de tota nocte quiescere
non potui. Tunc febris. Ego pessimū
hospiciū inueni. nam cuidam mulieri
pauperi me cōiunxi que de media no/
cte surgens fecit lixiuiū. ꝛ pānos ad la
uandū assumpsit. In aurora ad aquā
frigidissimā accessit. percussit pannos
cibum non sumpsit. ꝛ sic ego fatigata
de tanto labore recessi. Tunc pulex de
dit cōsiliū dicēs Vade tu ad abbatis
sam. ꝛ ego ibo ad pauperē mulierem.
quod cum fecissent ꝛ in crastinū conue
nissent quilibet mirabili modo cōmen
dauit dominā suā. Vñ ita uidemꝰ ma
nifeste ꝙ qui plures delicias habēt mi
nus uiuunt ꝛ frequentiꝰ infirmātur

Quintum malum est extrema dāna
tio. Refert Gallus ꝙ fuit quedā male/
fica utens mirabilibus deliciis. q̄ cum
quadam die agnosceret sibi imminere
mortem. uocatis filiis suis ait illis Ro
go uos per materna uiscera ut cū mor
tua fuero cōsuatis me coreo crineo et
includatis me ĩ sepulcro lapideo. ꝛ co
operturā eius cōstringatis cum ferro ꝛ
plumbo. tribus cathenis ferreis ꝛ mag
nis totū sepulcrū ligate. ꝛ cum tribus
diebus ibi fuerit pro me cātate missā.
Si in quarto die me inueneritis in ter
ra me sepelietis. Cum aūt ōnia fuissent
completa primis duabꝰ noctibꝰ cum
mirabili strepitu irruētes circa sepulcꝛ
duas cathenas cōfregerunt media inte
gra remanēte. Sed in tercia nocte circa
gallicātum aduenit cum magno strepi
tu magna ꝛ mirabilis multitudo ho/
stium. templū in quo sepulcrū erat po
situm a fundamento uisum ē moueri.
Tunc unꝰ demon terribilior ceteris ac
cessit ad sepulcrū clamauit dicēs. Sur
ge maledicta ꝛ accipe in tuo corpore
maledictionē eternā. eo ꝙ totū corpꝰ
tuum ꝛ cor deditū fuit deliciis. uanita
tibus. honoribꝰ. ꝛ peccatis. Quod cū
illa respōdisset. de sepulcro non pos/
sum quia ligata sum uinculis. Ille ac/
cedens ad sepulcrū cathenā ꝛ ligamen
ta ut stupā cōfregit. ꝛ inde eā extrahēs
de sepulcro. super equū igneū eā po/
suit. ꝛ in presentia omniū ad infernum
deduxit.

Sextum malū est euidens
deceptio. Refert Valerianꝰ ꝙ quidā
iuuenis fugiebat a facie unicornis. et
dum fugeret cecidit in baratrū. ꝛ dū ca
deret extensis manibus arborē appre/
hendit Cuiꝰ pedē duo mures rodebāt
sed de eius summitate distillabat pau
lulum mellis. Cum aūt inferius respexis
set quatuor dracones in profundo pu
tei uidit paratos ad deuorādum eum
Tunc ille deceptus ex dulcedine mellis
ut sic cōsiderabat ferocitatē unicornis
casum arboris. ꝛ ferocitatē draconum
Loquendo spiritualiter. Fugiēs ē hō.
puteus est mundꝰ. unicornis est mors

arbor est uita · mures rodentes dies et no x · quatuor dracones quatuor elemẽta · sed deterior draco est dyabolus q̃ omnia contemnunt propter modicas delicias mũdi   Itẽ Legit ad idẽ i li · de vii · vo · spi · q cuʒ quidaʒ rex multos inuitasset ad prandium quidam rusticus illuc accedens aqua fetida ipleuit ventrem suum · Cumq rogaretur ut desisteret eo q optimum uinũ ministraretur sibi non acquieuit Et ideo ueniẽs cum aliis iste propter fetorez aliis trãseuntibus est expulsus Loquendo spiritualiter · iste rex est deus Sed illorum qui recipiunt inuitatõem sunt duo genera Quidam abstinent a deliciis ⁊ uanitatibus mundi Et tales satiãtur uino glorificationis eterne · Quidam autem sunt qui implent se aqua fetida deliciarũ · Et ideo est necessarium ut tales tanq̃ fetidi expellant de curia dei ·

Item fingit fabula q ceruus uenit ad fontẽ magnũ ⁊ clarissimũ · ⁊ dũ imaginem suã aspexisset in aqua summe diligebat sua cornua propter pulcritudinem · sed tibias ⁊ crura summe odiebat propter turpitudinẽ · Cum ãt continue aspiceret ⁊ attenderet circa pulcritudinem cornuũ ⁊ delectaret in eis · interim uenit uenator cum canibus · ⁊ cum insequeret ceruũ uelociter ceru9 ingreditur nemus · ⁊ discurrens inter arbores ⁊ ramos arborũ detentus est per cornua. Et ideo uenator accedẽs ipsum cepit · Tunc ceruus intra se dolens dixit Cornua inducentia tibi mortez dilexisti et laudasti · sed crura que sepe liberabant te a morte cõtempsisti ⁊ uituperasti · et ideo iusta est captio tua. Loquendo spũaliter · iste ceruus est hõ uel mulier · sed crura sunt penitentia ⁊ humilitas · Quid ergo facit miser peccator contẽnit humilitatẽ ⁊ penitentiã · imo reputaret ualde uilis ⁊ coardus ac contemneretur ab aliis · sʒ si q̃s penitentiã diligeret · diligit tñ cornua · i · delicias. Sed finaliter uenit iusticia dei que est uenator ⁊ cum canib9 suis fugat peccatorẽ cum afflictionib9 · dum peccator fugit ⁊ credit saluari in uirtute tibiaꝝ penitentie ⁊ humilitatis · cornua deliciaruʒ ipsos inter uirgulta affectionuʒ perimunt · Et ideo dum uident sibi imminere mortẽ eternã dicunt · ue nobis qꝛ dileximus quod erat mortiferum ⁊ contempsim9 quod donauit uitã ·   Iteʒ ad idẽ Fingit fabula q quidã nobilis fuit qui habuit canẽ optimũ ⁊ fidelissime custodiebat res suas · Quadam ãt die dum canis iret ad spaciandũ · inuenit lupũ in uia macilentũ ⁊ debilem · Cui canis · Frater cur sic es macilentus ⁊ tenuis · Tunc respõdit lupus · discurro nemora · perãbulo montes · studeo circa deceptiones ouiũ · comedo nimis auide · sed tu dixit lupus cani · quõ es ita pinguis · Respõdit canis · Sto i domo diligentissime · custodio dominuʒ meum · fidelitatem seruo · ⁊ iõ dat mihi panẽ ossa ⁊ carnes ex quib9 impĩguatus uiuo · Tunc lup9 · possem ne eẽ socius tuus? Respondit canis · ita si fideliter feceris que ego facio · Cũq irẽt per uiam lup9 attẽdit ⁊ uidit cathenã aculeis plenã in collo canis ⁊ dixit · Quid sibi uult hec cathena? Et respondit canis · Hec est protectio mea ab hostib9 meis · Tunc lup9 · Plus uolo eẽ macilẽtus ⁊ non portare hanc cathenã q̃ cuʒ pinguedine eã habere · Vñ dimittẽs canem a laquis est interfect9 · Loquendo spũaliter domin9 est deus · canis ẽ

iustus impinguatus uirtutibus gratiis
et donis spūssancti. lupus est peccator
qui totū tempus suū ponit in corrup/
tionibus in deliciis et uanitatibus mundi
in quibus est maior labor et afflictio quam
in seruitio dei. omnes prudentias to/
tum ingeniū et subtilitatē ponūt ad de
ceptionē proximorum. Et iō quādo cō/
siderant priuatos omnibus bonis spū
alibus tunc nolunt sequi uiā iustoruz
Sed postea quādo percipiūt quod cathe
na perfecte obedientie dei et temperātie
est in collo rōnis iustorum. hoc non ua/
lentes pati sequunt delicias in quibus
decipiunt et deducuntur ad damnatio
nem eternam.

Desperatio.

Esperare non debet pctōr ppter tria. Primo propter sentē
ciam efficaciā. Vñ legit quod q/
dam delectationi uacauit intantuz quod
nulli peccato quantūcunque enormi un/
quam se negauit. filiā non dimittebat pp
ter matrē nec ecōuerso neque sororibus
unquam parcebat. Cum appropinquabat
morti fuit uocatus quidā sanctus here
mita ut eius cōfessionem audiret. Tunc
iste. uade quia maior est iniquitas mea
quam mia dei. Tunc sanctus. Fili charis/
sime noli sic dicere. quia tanta ē uirtus
penitētie et confessionis. ut si doleas de
peccatis ōnia tibi remittent a deo Tūc
peccator. magnuz est quod dicis Tūc
heremita. fac qđ dicā tibi. Ego spoli/
abo me omnibus bonis et meritis meis.
et tu spoliabis te omnibus peccatis tu/
is. et sic nō oportebit te dubitare. Qđ
cum maleficus concessisset et ambo fecis/
sent cambium dixit heremita malefico
Narra nunc mihi q mala fecisti ut sci/
am de quibus habeo facere penitentiā.
Qui cum infinita peccata expressisset.
et nullum secū retinuisset. ait heremita.
Tu doles de istis et uis quod hec sit sacra
mentalis cōfessio tua. Respōdit male/
ficus sic. Tunc heremita. et ego absol/
uo te. Cum āt mortuus fuisset et post mē/
sem heremite apparuisset. dixit quod ī uia
saluationis erat. Cum āt heremita req
reret quid esset de meritis suis de qui
bus expoliauerat se. ait mortuus. Dñs
ea tibi reseruat duplicata. quia et abs/
tulisti desperationē meā et signū maxīe
charitatis demōstrasti. Itē ad idē.
Legit quod dyabolus apparuit btō mar/
tino. quod cū predicasset beatus Mar/
tinus. respōdit dyabolus. Impossibile
est quod sim saluus. Tunc beatus Martinus.
Promitto tibi ex parte dei quod si uelis
habere uerā penitēciā indulgentiā cōse
queris. Secūdo propter meriti pas/
sionis xpi abundātiā. Legit quod cū qui
dam propter multitudinē peccatoruz
desperaret. apparuit ei beatus Domini/
cus cui erat deuotus et ait Cur desperas
de multitudine peccatorum. cum in xpo
fuerit infinitus dolor pro medicina tu/
orum peccatorum Cōsidera nobilitatez
medicine. et non te terrebit magnitudo
morbi. quia minima gutta sanguinis
xpi est efficax ad ablutionē tuorum scele
rum. Tunc ille ad se rediēs cōfessus ē et
penitentiā egit. Tercio ppter parētis
misericordiā.

Detractio.

Etractio multa mala inducit
in nobis. Primo est dei odi/ti
ua. Legitur in uitaspatruz. quod
frater culpabilis adductus est ad abba
tem moysen. qui tollens secū sportaz
uetustissimā impleuit eā arena et porta
uit eam. illis uero admirātibus et requiren

tibus quid hoc esset ait. Ista sunt pec cata mea post me currētia quibus to/ tus plenus non uideo illa. ergo quo/ modo possum iudicare de aliis pecca tis nec murmurare de eis cum ea nesciā discernere. Secūdo est proximi lesi/ ua. Vñ legit' in uitaspatꝝ. ꝙ cum un⁹ quereret quod esset maximū peccatoꝝ Respōdit sanct⁹. comedere aīas homi num. Tūc mirātes iuuenes de hoc uer/ bo dixerunt. Quid est hoc dictū? Tūc senex. Detractor est similis porco ⁊ ser penti qui tortuose icedit. Primo lam/ bit ⁊ postea incedit. Detractores ergo comedunt aīas hominū. qꝛ uel occul/ ta peccata publicāt. uel publicata au/ gent. uel falsa īponūt. uel bona occul/ tant. uel bonū in malū cōuertūt Ter cio est mortis inductiua Legit' in uita sancti Amandi. ꝙ cum predicasset fre/ quenter quidā ioculator deridere cepit ⁊ detrahere uerbis ei⁹. tunc ad moduꝫ fulguris super eū dyabol⁹ fuit et cla/ mauit. Veni dapis nr̄ ut satureris flā mis inferni. quia dilexisti detractores uerborum.

Dyabolus.

Dyabolus multa mala facit ī nobis. Primo est uindicte illa tiuus. Dicit' ꝙ quedaꝫ mulier habuit porcū quem diligentius nutrie bat. Cui etiam unic⁹ filius paru⁹ erat quem mater propter fletum frequenti⁹ maledicebat et demoni cōmendabat. Accidit āt ut quidā latro porcum uo/ lens furari. Dyabolo filiū uolēti occi dere obuiaret. Cui Dyabol⁹. Quo uis Qui respōdit. uado ad hospitium ta/ lis mulieris ad furādum porcum. Et ego ait dyabol⁹ illuc propero ut eius filium interficiā quem mihi frequenti⁹ commendauit. Ambo igit' concorditer uenientes hospitiuꝫ intrauerūt. Puero ergo flente mater ait. Tace maledicte. sinautem dyabolus te suffocet ista no cte. Dyabol⁹ āt hoc audiēs manu ele/ uata uoluit suffocare puerum. Latro igitur cum furaret' porcuꝫ ⁊ audiret a matre pueri dyabolū nominari. se sig/ no crucis signauit ⁊ dyabolo ptātem suffocādi puerū uirtute signi abstulit. Qui indignat⁹ ait. Reddā tibi uiceꝫ ꝓ uice. Dum āt latro porcū duceret ⁊ fu isset in medio platee ciuitatis dyabo/ lus porci aurē cum dentibus arripuit ⁊ porc⁹ fortissime clamauit. Tunc con uicina excitata facib⁹ accensis porcuꝫ cognouerunt. ⁊ latronē ceperūt. ⁊ pla/ gis impositis duxerunt ad iudicē Qui facta inquisitione diligenti adiudica/ uit ut perderet pugnū. Latro hoc au/ diens ait Rogo ut modicū aurē prebe as uerbis meis. Et ait iudex. dic. Cui narrans rem gestā scꝫ quō nisi ipse fuis set porcū furat⁹ illa nocte. dyabolus puerum interfecisset. quem ipse impedi ui uirtute signi. Iudex sentenciā muta/ uit di. Cum scriptū sit ꝙ nullū bonum irremuneratū ⁊ nullū malum impuni/ tum. sint tibi in penā furti plage quas habuisti. ⁊ sis a pena alia liberat⁹. La tro hoc audiens ad seipsum rediit. et pristinā uitā in meli⁹ cōmutauit.

Diligere.

Diligere debem⁹ deū ⁊ proximū propter multa. Primo prop/ ter nature incitamentū. Legit' ꝙ cum quidā interrogasset quēdaꝫ se/ nem per quem modū posset deū dilige re. Respōdit senex Cōsidera quid in te fecerit. quia corp⁹ ⁊ animā. Et iō pl⁹ patre ⁊ mr̄e debes eum diligere. Scdo

qualem te fecerit quia ad suã imaginẽ ⁊ cum omnib9 membris ⁊ cuȝ grata figura. ⁊ iõ est pl9 diligend9 cum restitutione ⁊ cõseruatione mẽbroꝝ. Tercio considera ad quid te fecit. quia ut omnibus bonis celestib9 corporalibus uiuentibus diuitiis ⁊ terrenis utaris recte insuper ad beatitudinẽ te elegit. Quarto considera ꝙ affectuose te querit. qꝛ si uis uendi de9 te emet carius. Si uis dari. nulli digniori. qꝛ cõtinet ĩ se õne bonum. Si uis per uiolentiã trahi. nullus est fortior. Quinto cõsidera quis est qui te fecit. quia gratissimus largitor. largissim9 administrator. pi9 consolator. solicit9 gubernator. etern9 cõseruator. uolũtari9 ditator. copios9 redemptor. glorificationis largitor.

Secũdo debet diligi propter creaturarum documentũ. Vñ legit̃ ꝙ cũ quidam desperaret ut posset plene deũ diligere. cum iuisset ad heremum ad quẽdam patrẽ ⁊ suũ conceptum dixisset. ait pr̃. Attende fili ad lapidẽ. ad pomum. ad edificiũ. Lapis quãtumcũꝗ durus cauat̃ per aquã. pomũ quantũcunꝗ amarũ dulcescit per ignẽ. multitudo lapidũ firmat̃ per cementũ. Beneficia dei tui data ĩ tua creatiõe sunt tanꝗ aqua. que si cõtinue cor tuũ percutiant penetrabũt. Bñficia dei recepta in sua passione sunt tanꝗ ignis que amaritudinẽ uite tue dulcorabũt. Bona spũssancti sunt tanꝗ cementũ q̃ lapides uirtutum firmabunt. Tercio propter nostrũ augmentuȝ. Legitur in gestis romanoꝝ ꝙ fuit unus imperator liberalissimus ⁊ tante libertatis ꝙ quãdocũꝗ mittebat̃ sibi encenium sibi gratum. statim in donis excellentioribus cẽtuplum restituebat Sed in encenio multas conditiones requirebat ut uoluntarie esset missum. ut per domicellam esset portatuȝ. ut a corruptione esset alienũ. ut lintheo esset precinctum

Iste imperator est de9. encenium ẽ amor uel dilectio qui debẽt mitti ex toto corde ex tota aĩa ⁊ ex tota uirtute. Coopertum sapientia. sincerum mundicia. delictũ mansuetudine portatum per humilitatem. ⁊ tũc maiora dona restituũtur nobis a deo. Nota ꝙ diligere deum ex toto corde. est eum diligere sapienter sine deceptione ⁊ cum puritate assentire articulis fidei. Diligere euȝ ex tota aĩa est diligere eum dulciter nõ abduci blãdiciis ⁊ lasciuiis. sed cõpati eius dolorib9. Sed ex tota uirtute eum diligit qui non fract9 ĩiuriis minis tormentis iusticiã non deserit. ſȝ in dei amore continue perseuerat. Quarto diligendus est deus propter executionis cõplementũ. Legit̃ ĩ uita beati iohannis euãgeliste. ꝙ ĩ quolibet passu quãdo ibat ad sepulcrũ dicebat. Filioli diligite uos inuicẽ. Cũꝗ fuisset iterrogatus quare hec uerba totiẽs replicaret. Respõdit. quia hoc preceptũ lucidum facile ⁊ utile. Lucidũ inquit est ne aliquis dicat ꝙ non potuit intelligere ne propter occupationẽ rerum tẽporalium cõtemnat illud addiscere. ſȝ facile est. quia ab omnib9. paupere. diuite. infirmo ⁊ sano põt impleri. Utile est quia per illud habem9 hostiũ uictoriam. omniũ bonoꝝ abundantiã. orõnis exauditionẽ. in tribulatiõe consolationẽ. ⁊ mutuã exhortationẽ Quinto diligendus est proxim9 ꝑpter nature experimentum. Legit̃ ꝙ quidã iuuenis ad quẽdam doctoreȝ accessit et dixit ꝙ impossibile uidebat̃ ꝙ ꝓceptũ

de dilectione impleret ut diligeret ꝓ/
ximum sicut seipsum. Tunc respondit
doctor ꝙ istud preceptū uidet̄ eē dif/
ficile. cuicunqȝ homini deus dedit unū
librū in quo ē expositū hoc preceptū.
Iste liber est corpus. sed expositio ꝑ/
cepti est ordinatio ⁊ conditio mēbro/
rum. Videmus enim ꝙ unū membruȝ
non inuidet alteri. unū membruȝ actū
suum sibi non appropriat. sed alteri ꝯ
municat. Unum lesum ab altero se nō
uindicat. Itē unum alteri cōpatitur et
congaudet. imo infirmum honoratur
ab aliis. Itē unuȝ sibi reputat fieri qđ
alteri fit siue sit bonuȝ siue malum sit.
Item unum lesioni se exponit pro alte
ro. Item cibū quem unū mēbrum reci/
pit omnib⁹ cōmunicat. Itē unū mem/
brum timeret separari ab altero. quia
postea est inutile. Item totū corpus ti
met quādo ab eo debet separari mem
brum. Fac ergo sicut faciūt mēbra ⁊ i/
plebis preceptū.

De discursu.

Discursus uitandus est a perso
nis sequētibus. ⁊ in eis ē peri/
culosus. Primo religios⁹. Vn̄
refert Hieronim⁹ ꝙ tres hoīes se stu/
diose diligētes monachi sunt effecti.
Unus elegit litigātes ad pacē reduce/
re. ali⁹ infirmis necessaria ministrare.
tercius in claustro quiescere. Primus
igitur laborās propter lites hominū
poterat omnes placare. ⁊ tedio uictus
uenit ad secundū ⁊ inuenit eū aīo defi/
cientem nec ualentē infirmis satisfacere
⁊ concordātes hi uenerūt ad tercium.
narrantes ei tribulationes suas. qui et
eum rogauerunt ut diceret eis quātuȝ
profecisset. Tunc ille paululum subri/
dens misit aquā cōturbatā in cipho. ⁊
ait. Attendite ad hanc aquā turbidaȝ.
⁊ cuȝ nihil uidissent ibi. permisit aquā
quiescere usqȝquo esset clara. ⁊ cum ite
rum aspexissent uiderunt tanqȝ in spe/
culo uultus suos. Ita dixit iste terci⁹
qui est in discursu hominū turbat̄ nec
uidet peccata sua. qui āt est in solitudi
ne ⁊ in claustro optime cognoscit seip
sum. Secūdo discursus periculosus
est in iuuenib⁹. Refert Cesari⁹ ꝙ cū q/
dā prepositus iuisset ad uiridariuȝ ⁊
ad prata cū iuuene ⁊ occurrissȝ eis mu
lier uolēs tēptar̄ iuuenē. ꝓposit⁹ dixit
sibi. pulcra uidebat̄ ēe illa mulier que
nos salutauit. nec potui eius pulcritu/
dinem bn̄ discernere eo ꝙ salutādo in/
clinauerit caput. tamen mihi uidet̄ ꝙ
sit uetula. Tunc iuuenis. non domine.
immo ē pulcerrima ⁊ ego diligēter at/
tendi ad eius pulcritudinē. Tunc ꝓpo
situs. utinā mā sisses in domo. Tūc iu
uenis. utinā domine quia nunc cor me
um non est meū sed alteri⁹.

Diuitie.

Diuitie īordinate possesse mul
ta mala inducunt ī nobis Pri
mo enim inducūt dei ꝯtēptū.
Legit̄ in li. de. vii. do. spiritussancti.
ꝙ quidā rex habuit nobilissimā ⁊ mu
nitissimā ciuitatē in mōte ī qua regna
bat. qui hostes non timens cum habe
ret duos filios. unū maiorē quē ꝓpo
nebat heredē facere. ⁊ aliū minorē. ter/
ras ⁊ ciuitates quas domin⁹ rex habe
bat in planicie eis dimisit. Tunc sara/
ceni insurrexerunt cōtra maiorē. eū cuȝ
terra sua ceperunt. ⁊ in carcere artissi/
mo incluserunt. Quod audiēs pr̄ con/
gregato exercitu ⁊ saracenos expulsit ⁊
filium liberauit. Vn̄ ex hoc indignati
saraceni. cum mirabili exercitu ceperūt

inuadere regnū prīs q uocās maiorē fi lium sibi magis propinquū in adiuto rium. Ille uenire cōtempsit licȝ per di uersos nūcios ⁊ lrās fuisset uocat⁹ Tā dem misit unā lrām sic dicēs. Fili ca/ rissime rogo te ut motus naturali pie/ tate uenias uindicatur⁹ paternā iniuri am. ⁊ si hec pietas non sufficit. moue/ ant te bñficia suscepta. Qui eniȝ ꝓpter te uulnerat⁹. hereditas tua tibi aufert᷑. ⁊ corona glorie remouet᷑. Qui irridere cepit preceptū prīs ⁊ contēpsit uenire. tūc iunior fili⁹ lȝ nō ēēt uocat⁹ ⁊ esset pauper. ↄgregato exercitu. uenit ad uī dicandū iniuriā prīs. ⁊ prostratis ini/ micis de uolūtate omniū baronum he res regni constitut⁹ est. filio maiore ca pto ⁊ carceri perpetuo mācipato. Lo quendo spiritualiter iste rex est de⁹. fi lius maior est stat⁹ diuitū. filius mi/ nor est status pauperū. ⁊ istis dimisit planiciē hui⁹ mundi. ⁊ quia saraceni ī fernales hos inuaserant ⁊ incarceraue/ rant per peccata. uenit fili⁹ dei in cāpo ⁊ uulnerat⁹ ⁊ iniuriis affectus restitu/ it hereditatē nostram. Quod audiens dyabolus direxit exercitū suū et diri/ git cōtra matrē ecclesiā. Quod atten/ dens xp̄s bñdict⁹ supplicauit prelatis principib⁹ ⁊ diuitibus ut prestēt sub/ sidium. ne uilior sit ecclesia q̄ꝫ stabulū. ne uiliores sint anime q̄ꝫ porci eorum. Qui cōtemnentes eū mandatū nec curā tes de amore naturali. nec de benefici/ is susceptis ipsum obliuiscuntur. Sed pauperes ⁊ humiles ipsi afficiunt᷑ ad matrem ecclesiā ipsam honorāt. ipsaȝ sustinent ⁊ ditant Ideo istis dat᷑ glo ria sempiterna diuitib⁹ in inferno re/ clusis. Itē ad idē. Narrat Gregori/ us ꝙ quidā episcop⁹ Bonifati⁹ nomi ne semel comedebat in domo cuiusdā diuitis ⁊ in procinctu comestiōis qui dam hystrio fuit in hospitio. ⁊ ludēs cum symea ⁊ tympano quod tāgebat clamauit Bonifaci⁹. Heu heu mortu/ is subuenis. sed uiuos perire permitti. ⁊c̄. Cūq̄ꝫ hystrio comedisset ⁊ egrederetur hospitiū. lapis cecidit super caput eius ⁊ eo interfecto dixit Bonifacius O miser tu spūaliter mortuus nutrie/ bas hunc mortuū quo ad deū. sicut ar bor mortua nutrit terraȝ. ⁊ contemnis pau peres in quibus est uita eterna. et ideo nisi pauperes nutriueris perditis diuitiis gladius diuine iusticie occidȝ te. Secūdo diuitie se amātes decipi unt. Refert Petr⁹ alphonsi ꝙ quidam philosoph⁹ dum respiceret tumbā A/ lexandri dixit de eo. Iste heri multos habuit amicos ⁊ inimicos. hodie non habet amicū nec inimicū. diuitie eū ho norabant ⁊ decipiebāt. Vñ sumus si/ cut canes q applaudāt peregrinis post ea non curāt de eis. Itē ad idē. Le gitur in li. de. vii. do. spūssancti. ꝙ q/ dam predicator reprehēdens decepti/ onem diuitiaꝝ dixit ꝙ deberemus fa cere sicut fecit ypocras de matre sua. Ypocras enim rediēs de studio de p fectione maxima scientie. Sciēs etiā in tensam dilectionē matris sue ne p̄ gau dio ⁊ complacencia sui aduent⁹ more retur misit nuncium qui ōnia infortu/ nia. omnes dolores. ōnia mala que ei acciderāt enarrauit. ut illis auditis tē/ perare᷑ gaudiū sui aduent⁹. Iste ypo cras est mund⁹. sed eius mater ē ani/ ma. ne ergo aīa interficiat seipsam ex complacentia ⁊ abundantia diuitiaꝝ mundus mer᷑ mandat ⁊ notificat dolo res anxietates ⁊ timores qui cum diui

tiis donant᷑ Tercio in necessitate nō subueniunt. Legit᷑ in li. de. vii. do. spiritussancti. ꝙ cum quidā lōgo tempore seruiuissꝫ cuidā regi ut eū ditaret. dū infirmaret᷑ grauiter fuit uisitatꝰ a rege ⁊ interrogauit eū si aliqd uellet. Respōdit infirmꝰ rogo domine ut non curetis mihi dare diuicias. sed nunc sanitatē tribuite. Tunc rex hoc tm̄ do ouenit Tunc infirmus. Heu quot itinera feci pro te. tot periculis immiscui me ꝓ te. quotiens uigilaui. quotiens iacui idutus ut haberē tuum amorē. ut haberēꝫ diuitias. Heu procħdolor in necessitate laboraui. ⁊ deo occurrente etiam ī necessitate nihil feci. Sed uoueo deo cui ē gloria ꝙ si uixero mutabo moduꝫ uiuendi. vñ curatꝰ factus est bonus hō. Item ad idē. Legit᷑ ꝙ beatꝰ Ludouicus dum infirmaret᷑ ad mortē ⁊ medici desperarēt de uita cōuocatis omnibus baronibus magistris theologie. ī cinere prostratꝰ a quolibet sanitatē requirebat. exprimendo bn̄ficia eis collata. Cui cum ōnes respōdissent. hoc solum cōpetere deo. ait rex. Ego ditissimus erā potentissimꝰ ⁊ nobilissimꝰ ꝓ omnibꝰ diuitiis meis potētia et amicis non possum extorquere mortē. nec ab infirmitate hac inducias ut saltem per unā horam non grauet uel ad uitā dimittat. Unde decipiunt suos amatores ut cum impleti fuerint tunc esuriant. Itē ad idē. Quidā diues in extremis laborās fecit apportari corā se infinitā multitudinem florenoꝝ. uasa aurea ⁊ argētea ⁊ iocalia preciosissima dicebat aīe sue. O anima ista sunt tua noli dimittere illa. quia ut delecteris in eis ea acquisiui. Cūqꝫ propter hec uerba infirmitas non dimitteret sꝫ cresceret. ait. Fallaces diuitie cur dimittitis me cum acquisiuerim uos cum magno labore. ⁊ custodierim cum tanta diligētia. exquo ergo non uultis eē mee sitis dyaboli. Tunc demones eū accipiētes cum omnibꝰ florenis uasis ⁊ diuitiis suis ad infernuꝫ traxerunt. Quarto diuitie ad dānationē eternā inducunt. Legit᷑ in uitaspatrū ꝙ abbas helyas dixit ꝙ quatuor res terribiles erant q̄ incutiebāt sibi tantū timorē ꝙ uix poterat dormire uel comedere uel cōplacentiā recipere in hoc mūdo. Prīa res erat egressus anime a corpore. Secunda per quem modum occurrat iudici. Tercia quid respondeā quādo exiget᷑ ratio de bonis omissis. Quarta quando dabit᷑ sentencia otra commissa per me. Item refert beatꝰ Bernardꝰ ꝙ uidit quiqꝫ uiros mirabili fatuitate laborantes. Primus masticādo arenam maris totā uolebat deuorare. Secūdꝰ stabat super furnū plenū igne sulphureo ⁊ totū fumū suis naribꝰ attrahere cupiebat. Tercius stabat super fornacem ⁊ omnes scintillas ex ea procedentes sibi incorporare affectabat. Quartus super pinnaculū tēpli residēs. omnes flatꝰ uentorū aperto ore quantum poterat ad se trahebat. Quintus uero rodēdo carnes ⁊ omnia mēbra sua cū dentibꝰ lacerabat. Reqrendo ergo causam tante stulticie ⁊ singulis unā reperio causam. s. ualidissimā famē Primꝰ est falsus mercator. qui in ponderibus ⁊ mensuris semper fraudē committit. Secūdus est latro qui in itineribꝰ ⁊ in uiis cum ficta societate ceteros deprendantur. Tercıꝰ est usurariꝰ. Quartꝰ symoniacus. Quintꝰ crudelis qui pauperibus nō compatit᷑ īmo eis persequit᷑

nec satisfacere curat in uita · iõ mẽbra
id est sui posteri deuorant᷑ per eum ·

Quito diuitie dolores augmẽtant
Burgensis quidã habuit pauperẽ uici
num qualibet nocte cãtantem · qđ au/
diens uxor diuitis ait · Utinã fuissem
uxor illi9 pauperis · cum hic unuȝ gau/
dium completũ non habeaȝ a nobis ·
Tunc diues · ego faciã ꝙ non cantabit
Et in nocte surgens cum testibus sac/
cum plenũ pecunia posuit infra portã
pauperis. quem cum pauper inuenisset
⁊ anxiaret᷑ quid faceret de illa pecunia
per tres dies cessauit a cantu Finaliter
scita ueritate a uicino · restituta pecu /
nia rediit ad pristinũ modũ gaudendi

Item ad idẽ · Fuit quidã sanct9 hõ
cupiens scire malũ diuitiarũ · uidit ta/
lem uisionẽ · uidebat enim mulierẽ pul
cerrimã in posteriori parte ⁊ tãte pul/
critudinis ꝙ iste fruebat᷑ in cõspectu il
lius · Cũqȝ accelerasset iter suũ ut eã ui/
deret in facie ⁊ esset corã ea uidit eã si/
ne oculis · ex õni parte ãteriori uermes
erumpere ⁊ fetorẽ fetidissimum exala/
re · Cũqȝ ille requireret que esset · respon
dit · Ego sum uanitas mundi que retro
habeo pulcritudinẽ fictaȝ · sed añ non
habeo nisi turpitudinẽ ⁊ laborẽ Itẽ
ad idem. Aquila rex auiũ parlamẽtuȝ
generale uocauit ut quilibet ueniret · et
ostensa sua pulcritudine ꝓm eaȝ remu/
neraret᷑ · Quod audiẽs coru9 in uia edi
ficauit tabernã ⁊ a qualibet aue trãseũ
te furabat᷑ · ita ut tractis illis ipse exu/
it se plumis suis ⁊ induit se uarietate
aliarũ plumaꝝ · Cũqȝ uenisset ad par/
lamentũ ⁊ propter pulcritudinẽ suam
summe honoraret᷑ . aquila fraudẽ cog
noscens ait · Corona debet dari pulcri
ori realiter ⁊ non ficte · ⁊ iõ attendatis
si est aliqua auis que se ornauerit vr̃is
plumis · ⁊ si est aliqua · quelibet recipi/
et quod suũ est · ⁊ tunc iudicabim9 de
pulcritudine uestra · Tunc aues omnes
attendẽtes ad coruũ quelibet uidit in
coruo suã plumã · ⁊ eã accipientes uili
or ⁊ deterior est inuent9 · ⁊ iõ lacerat9 ẽ
⁊ traditus morti · Loquẽdo spiritua
liter aquila ista est deus · coruus ẽ di/
ues · cetere aues sunt õnes alie creature ·
ex quib9 accipit suã pulcritudineȝ . Et
quia gloria non dat᷑ pulcris ficte sȝ re
aliter · ⁊ diues malus sublatis diuitiis
abiectus est ⁊ turpior omnib9 · iõ iu/
dicatur damnationi eterne ·

De ebrietate

Ebrietas multa mala inducit in
nobis. Primo inducit dei idi
gnationem · Refert Cesariusꝙ
peregrin9 quidã sclauiã suaȝ pro uino
fori exponens tãtum bibit ꝙ inebria
tus est. Uñ in spũ ductus est ad locũ
penarũ in quo cõspexit uas cum coo/
perticulo stare · in quo residebat tene /
brarum princeps. In cui9 dextera sta
bat calix plen9 igne sulphureo · Et tũc
adductus quidã abbas coactus ẽ bi/
bere plenũ caliceȝ · ⁊ postea missus ẽ in
puteũ ardentẽ · Tandẽ princeps tene /
braruȝ damauit · Adducite illũ peregri
num qui uestẽ sue peregrinationis pro
uino exponẽdo iebriatus est · Qui sup
plicans angelo bono emẽdam promi/
sit · ⁊ notato die ⁊ hora reperit ꝙ ille
abbas mortu9 fuerat illa hora · Se
cundo inducit diuitiarũ cõsumptionẽ
Fuit quidã qui ex nimia potatiõe õ/
nes suas diuitias cõsumebat. Cuȝ añt
fuisset reprehensus a cõfessore suo ⁊ il
le promisisset emẽdam taxata fuit mẽ/
sura debita qua uteret᷑ pro potu · nisi

aliquo casu q si uenderet uel emeret a/
liquam rem possit ibi ponere aliqd ꝓ
uino. Cum āt semel uenisset ad mensaȝ
⁊ ipse cum uxore bibisset portionē ta/
xatam adhuc sitiebat. Cuȝ āt uxor au
diuisset penitenciā sibi iniunctā dixit.
Domine ego scio optimū remedium.
nos habem⁹ unā uaccā ⁊ ego uendam
eam uobis cum potu ⁊ uino ⁊ uos uē/
datis mihi cum alio. ⁊ ita frequētātes
omnia bona sua consumpserunt. Iste
ebriosus est homo. uxor est concupi/
scentia. Tercio inducit corporū cor
ruptionem.

Elemosina.

Lemosina multas pfectōes in
ducit i nobis. Prio ē bonorū
temporaliū multiplicatiua Le
git in miraculis beati Dominici prīs
fratrū predicatoꝝ. q cum duo fratres
urbem romanā pro elemosina circuis/
sent nec inuenissent nisi unū panem. ⁊
eos sequeret uir pauper ut amore dei
subuenirent ei⁹ necessitati. ipsi cōpassi
one moti panem quem inuenerāt ei de
derunt. qui eo accepto statim disparu
it. Et quia statiȝ fuit reuelatū btō do
minico q angel⁹ dei fuerat. occurrens
fratribus opus factū mirabiliter com
mendabat. ⁊ cum fuissȝ ingressus eccle
siam habita ibi reuelatione frēs ōnes
uocauit ad prādium. ⁊ dum bndixis/
sent mēsam absq aliquo cibo ⁊ sedis/
sent. uenerunt duo iuuenes pulcerrimi
onerati panib⁹. ⁊ corā quolibet fratre
panem albissimū posuerunt extrahen/
tes refectoriū ad locū in quo doliū ua
cuum residebat totū plenū de nobilis/
mo uino mōstrauerunt. Tunc disparē
tes subito per multos dies sustentati
fuerunt de panib⁹ portatis ab āgelis ⁊
de uino. Item ad idē. Cum quidā eps
predicaret ⁊ assereret cētuplum recipe
re de elemosinis datis. surgens un⁹ ma
gnum thesaurū ad erogādum paupe/
ribus sancto epo tradidit. quo mor/
tuo ceperūt liberi petere thesaurū ab e/
odem. dixit se accepisse ⁊ ei satisfecisse
Qui cum non essent cōtenti. ait episco/
pus. Eamus ad mortuū ⁊ queram⁹ si
satisfactum est ei. Qui eūtes cum mag
na caterua ⁊ exhumātes inuenerunt ta
bulam lrīs aureis scriptā mire claritā/
tis cōtinentem hec uerba. Sicut audi/
uimus sic uidimus in ciuitate dnī uir/
tutum Itē ad idē. Refert Petr⁹ da
mianus q cum quidā eps summe siti/
ret a precepisset afferri paululum uini
quod tm̄ habebat. affuit pauper i ei⁹
presentia qui amore dei poculū postu
labat. alioquin moreret. Tūc eps dari
ꝑcepit. ⁊ bibito toto uino stati dispa
ruit. Tunc uas de quo fuerat haustuȝ
apparuit plenū. ⁊ non solū illud sed et
totum cellariū redundauit. Iteȝ ad
idem. Refert Petr⁹ damian⁹ q qdam
habens unū denariū tm̄ illum uni īfir/
mo dedit. ⁊ cū nō haberet de quo prā
deret. affuit quidā qui in pāno xx. so
lidos florenoꝝ sibi tradidit dicēs. hec
tibi debent a dn̄o meo. ⁊ statiȝ dispa
ruit. Itē legit in gestis Iohānis ele
mosinarii q quidā miles spoliat⁹ Io
hanni elemosinario calamitatem suam
exponens iussit ei dari. xv. libras auri
Tunc dispēsator suus tm̄ quinq dedit
Cum āt quadā die predict⁹ sanct⁹ col
lectam de pauperib⁹ faceret. quedam
mulier centenarioꝝ auri quingētos au
reos dedit ei. qui uocato dispensato/
re requisiuit quot libras militi dedissȝ
qui culpā suā cognoscens cōfessus est

ueritatem· Tunc sanctus· Si dedisses xv·hec dedisset nobis mille quingētos

Item dicit ꝙ in burdegalia fuit q̄/dam mulier habens unicū filium quez cupiebat ditari Et iō eū tradidit cui dam auūculo suo ut doceret eū in mer cationibus peragendis· Cū ergo posu isset in societate·l·libras ⁊ iuuenis fuis set missus propter mercationē ad quā dam ciuitatē in sermone audiuit ꝙ ni hil erat quod tantū ditaret hominē si/cut largitio elemosinarū· ⁊ quia in iti/nere corruerat quedā ecclesia sancti ni/colai ꝓ cuiꝰ cōstructione petebātur elemosine· iuuenis suas quinquaginta libras amore dei dedit· Rediens ergo ad dn̄m suū ⁊ narrato facto expulsus est de eiꝰ hospitio·sed ad fletū matris reductus est eo ꝙ promisisset emēdaz ⁊ centū libre fuissent posite in societate Post multa uero tēpora iuuenis ultra mare mittit᷑ cum magna pecunia ⁊ cū naui·⁊ quia pirate rapuerāt filiā sol/dani exhibuerāt uenalē. cuius pulcri/tudinem mores ⁊ cōuersationē bonam aspiciens iuuenis precio centū librarū eam emit·⁊ peracto nauigio ad burde galam eā adduxit· quam cum uidisset pater suꝰ ⁊ mater suspicātes ꝙ ex hoc eam emeret ut immūdiciis cum ea uaca ret ambos de domo sua eiecerūt· Tūc ad fidē xp̄i cōuersa est baptisata·⁊ tā te deuotionis fuit erga crucē ⁊ circa be atam uirginē ut iuuenē qui eā emerat ad magnā sanctitatē prouocaret· Tā/dem sponsalia celebrantur iter eos nec motus immūdicie propter uirtutē cru cis oriebat᷑ in eis. Et quia satis erant pauperes·ipsa induxit iuuenē ad ēpti onem diuersarū specierū serici ⁊ auri·ex quibꝰ fecit iocalia mire pulcritudinis· ⁊ precipue unū pannū aureū tante pul critudinis ut omnē uidentē uerteret in stuporem·Tūc iuuenis per eam missus ad Alexandriā· informatus est ut ī de terminato festo saracenoꝝ·iocalia cuz panno in platea exponeret ad uenden dum·⁊ de panno non minꝰ q̄ꝫ duo mi lia florenoꝝ reciperet. quia cū ibi eēnt signa que nullꝰ iuuenis in mundo scie bat facere nisi ipsa propter amorem fi lie pr̄ dabit ōne preciū· De uno tamen fuit informatꝰ iuuenis ut pro solutio ne pecunie non iret ad castꝝ pr̄is ſꝫ in platea pecuniā expectaret āte traditi/onem pāni· Fecit iuuenis sicut ipsa p̄/ceperat·⁊ ī die festo iocalia uenalia ex posuit·pannus a soldano desideratur quātum petit liberalissime elargit᷑· Sꝫ ad castrū soldani iuuenis non accessit licet multū fuit rogatꝰ· Regreditur ad uirginē cum magnis ⁊ mirabilibus di uitiis·possessiones emūt. nec ipsa uult adhuc matrimoniū copulare·quousq; plures diuitias ꝯgregassent· Emit᷑ igi tur ab eo sericū mire pulcritudinis ⁊ p̄ ciositatis·fiunt iocalia longe pulcrio/ra ⁊ meliora q̄ꝫ prima·Et pānus ꝯpo nitur tante pulcritudinis ꝙ nunq̄ꝫ fu/it uisꝰ tal᷑·remittit᷑ iuuenis apd̄ Alexā/driam cum informationibus primis· ⁊ in die magne festiuitatis pannus ⁊ io calia extenduntur·⁊ de panno. x. milia librarum requirunt᷑ Cuiq̄ꝫ citati ꝯdes/cens soldanus propter amorē filie uer bis dulcibus seduxit iuuenē ut pro so lutiōe habenda·Qui cum fuisset castrū ingressus statim capit᷑ ⁊ eculeo eleuat᷑ ⁊ releuat᷑ ab eo ꝙ filia soldani in bur/degala in camera ⁊ ī tali hospitio ma/neret· Mittunt᷑ galee·illo manente cap to·iuuēcula reperit᷑·capit᷑ ⁊ ad patrez

reducit̄ ualde tristis. iuuenis liberatur tota pecunia sibi soluit̄. ⁊ apud burdegalam est reuersus. Sponsa igit̄ nō inuenta posita pecunia in redditibus apud Alexādriam est reuersus cum uno pulcro iocali quod sibi dederat sponsa sua. per magnū temp9 ibi morabat̄ nec potest eā uidere. Tandē per subtilitatem sui hospitis cui secrete hoc reuelauerat ductus ad quoddā uiridariū eam uidit ⁊ cognit9 est ab ea. repelluntur ambo. sed ipse in ciuitate expectat Tandē corruptis custodib9 sub similitudine emendi illud iocale quod ipa sibi dederat. iuuenis introducit̄ cū ea loquit̄ ⁊ cōueniūt ꝙ in determinato festo nauigiū preparasset. cum tunc ipsa oportunitatē fugiēdi haberet et nō alias. Exit iuuenis letus. appropiquat festū determinatū. sed nauigiū minime reperit̄. Tandeꝫ cum summo diluculo festiuitatis tristis uenisset ad portum nec nauis ibi esset aliqua. lugēdo ⁊ flēdo dixit. O beate Nicolae mō posses optime restituere hoc quod in fabrica uestre ecclesie propter reuerētiā dei donaui. ⁊ dum sic fieret uidit ī capite portus quādam nauē disponentē se ad recessum. ⁊ scita ueritate ꝙ apud burdegalam ibat facto precio de naulo recessit ad locū per iuuēculā destinatum ⁊ ecce iuuēcula uenit onerata gēmis et thesauro mirabili. ⁊ clam fugiētes ambo sunt recepti in naui. qui cum apud burdegalā terram accepissent ⁊ omnes thesauros extraxissēt subito nauis disparuit. ⁊ cōpleto matrimonio deum ⁊ uirginē laudauerūt. Secūdo elemosina est dei placatiua. Refert Johānes elemosinari9. ꝙ cum pauperes starent ad solem ⁊ referrēt quis libenter faceret eis bonū. in hoc cōcordauerūt oēs ꝙ de uno diuite pessimo nunꝙ̄ elemosinam poterāt extorquere. Tunc unus affirmauit ꝙ omnino elemosinā haberet ab eo. alioquin solueret talem penā Qui uadēs ad eius hospitiū ⁊ importune ibi clamaret. ille tedio uict9 proiecit ei unū panē siliginosum. qui eū recipiens let9 ad socios est reuersus Tādem iste diues infirmat̄. ⁊ in progressu infirmitatis ad diuinū iudiciuꝫ rapitur. demones aduenīūt. accusatiōes inducunt. ⁊ leti audacter peccata probant. Ex parte opposita uidit dolētes angelos. nec bonū aliquid habent q̄d ponant in illa parte statere. Finaliter uenit un9 qui proiecit ibi panem siliginis quem pauperī dederat. ⁊ quia peccata prepōderabāt. dictum est ei. reuertere ⁊ augmenta hanc siliginē si uis saluari. qui rediens maxim9 elemosinarius est effectus. Itē ad idem. Refert Jacob9 de uitriaco ꝙ rex Francie accepit multa milia libraruꝫ a quodam mercatore eo inuito. ⁊ exorta caristia de ꝯsilio ⁊ assensu sue uxoris quot milia libraꝝ rex sibi abstulerat tot milia pauperib9 erogaret Cum āt rex q̄dam die per ciuitatē ⁊ pre multitudine pauperum corā ei9 domo existentiū. trāsire non posset. credēs ꝙ ex desperatiōe omnia sua daret. eo uocato cām requirit. Cui respōdit diues. Dn̄os tuos habeo. s. corporis ⁊ aīe. Et iō quātuꝫ do domino corporis. tantū uolo dare domino anime. Tunc rex in se confus9 dixit. Nolo ꝙ faciatis mihi parē ſꝫ maiorem. ⁊ restitui precepit ōnia ablata ⁊ maiora dari. Tercio elemosina ē carceris expeditiua. Refert Johannes elemosinari9. ꝙ quidā captiuus a sarace

nis est in carcere reclusus. Cũ quidã de captiuis euadẽdis. ⁊ euadẽtes ⁊ ad terram eius uenissent dixerunt seipsuȝ ꝓpriis manibus sepelisse. ⁊ fraudati eo. ꝙ ei similẽ sepelissent Et iõ parẽtes ei⁹ quolibet anno quatuor collecta faciẽtes pauperib⁹ erogabãt. Tandem expeditur iuuenis ⁊ ad terrã propriã rediens auditis que faciebãt pro eo. dixit ꝙ in illis diebus quidã cãdid⁹ hõ ingrediebat᷑ carcerẽ. ⁊ solutũ ducebat ad pastũ. Trãsactis illis dieb⁹ iterato eum in carcere reducebat. Quarto ẽ miseroꝝ subleuatiua. Dñã qdam pia in elemosinis faciẽdis audiebat missaȝ cui adueniẽs paupercula mulier et nuda elemosinã postulabat. que cõpatiens ⁊ quid eligeret ignorãs. an audire missam uel prouidere pauperi. cõpassione uicta itrauit locũ secretũ. ⁊ expoliata ueste pauperi dedit. que cum fuisset reuersa ad ecclesiã. repperit sacerdotem nõ posse adhuc dicere quousqꝫ ipsa uenit. Item ad idẽ. Duȝ fratri de ordine fratrũ predicatoꝝ pauper occurreret petens elemosinaȝ. non habẽs tunc in promptu quod daret. suaȝ zonam dedit ei. Cũqꝫ fuisset ingressus ecclesiam. illa zona crucifixũ uidit precinctum. Quinto est celestiũ donatiua Fuit quidã canonicus parisieñ q̃ tãte pietatis erat ut õnia que habere poterat pauperib⁹ erogabat Unde canonici timentes ne propter hoc suã prebendam destrueret ei coadiutorium dederunt. Sȝ ipse a cõsuetis elemosinis nõ desistens. culcitrã ⁊ õnia supellectilia. libros ⁊ oĩa uasa pauperib⁹ erogabat ⁊ cum non posset aliud mortariũ pauperi petenti porrexit. Cum ãt deus de carcere corporis uellet eũ extrahere in firmatur grauiter dum petiuisset communionem timentes uomitũ. portauerunt hostiã non cõsecratã. quam cũ cognouisset ⁊ refutasset. duȝ apportassent uerum corpus domini tãtus splẽdor camerã illustrauit ut uideret᷑ eẽ ĩ ea Tũc cum maximis lacrimis hanc orõneȝ composuit. Ecce salus mũdi. uerbũ patris hostia uera. Uiua caro. deitas itegra. uer⁹ hõ. Xpi corp⁹ aue. mea crimina terge suaue. Dignus adest sanguis. mala destrue que parat anguis. Item ad idẽ. Refert Gregori⁹ ꝙ quidã dedit calciamẽta ⁊ instrumenta quib⁹ operabat᷑ indigentib⁹ summe. Cũqꝫ quidam sanct⁹ hõ hoc uidisset. ĩ nocte sequenti uidit celũ apertũ ⁊ edificiũ pulcerrimũ preparatuȝ illi elemosinario q̃ dederat sua ĩstrumẽta. Sexto ẽ xp̃i receptiua. Fuit quidã Gregori⁹ nomine mire sanctitatis. qui quolibet die xii. pauperes pascens dum quadã die ad uidendũ omnes uenisset. tredecĩ uidit ibi. ⁊ requisito procuratore quot ibi posuerat. dixit ꝙ. xii. tm̃ erãt. Tũc Gregori⁹ tredecimũ quem nullus uidebat nisi ipse ad se uocauit. ⁊ quis esset diligẽter inquirit. Cui respondit pauper. Cur queris nomẽ meũ quod ẽ mirabile. Ego inquit sum ille cui frequenter misisti tuã scutellã argenteã. cui p⁹ naufragiũ pecuniã donasti. Ego inq̃t sum angel⁹ dei ordinat⁹ ad protegendum elemosinarios ⁊ de thesauro meritorum passionis xp̃i reportare copiosas mercedes. ⁊ specialiter illis q̃ sunt fideles dispẽsatores ecclesie ⁊ primo / nii crucifixi. Item ad idẽ. Quidam prepositus deuotionẽ habẽs in natiuitate xp̃i õnes adueniẽtes pascebat. ⁊ multis donabat uestes. Dum aũt in

quodā festo esset in mensa · audiuit fle/
tum unius pauperis stantis in porta ·
ꝛ surgens introduxit eū · ꝛ quia erat to
tus lutosus accepta aqua calida dum
inuoluisset eū suo pallio uoluit lauare
pedes eiꝰ anteꝗ̄ cum aliis poneret̄ ad
mensam · Et cuȝ accepisset pedes uidit
eos perforatos ad modū crucifixi · cū
etiā aspexisset manus idē uidit · ꝛ cum
uocasset familiares suos statiȝ ille eua
nuit · ꝛ in pelui eneo ī quo aqua fuerat
parata ad ablutionē pedū · indelebilis
scriptura reperta est huiꝰ tenoris Ma
ledictus a deo excelso est ille qui ī ma/
gnis festiuitatibꝰ induit scutiferos ser
uientes uanitatibꝰ mundi · hystrioni/
bus dat cibū pecunias ꝛ uestes · cōtem
ptis pauperibꝰ quoꝝ sunt · ꝛ bn̄dictꝰ
a dextra dei est ille cum tota sua ꝓge/
nie qui pauperibꝰ plus ꝗ̄ diuitibꝰ in/
tendit seruire · Septimo est demonū
liberatiua · Legit̄ ꝙ cum quidā in mul
tis malis ꝛ uiciis implicatꝰ ꝛ pauperē
uidisset mori pre frigore · expoliata car
pitra pauperē uestiuit · qui quodā die
submersus in flumine · dū demones eiꝰ
damnationē in iudicio peterēt · angelꝰ
domini carpitrā iudici presentauit · cu/
ius affectionē multū cōsiderās expul/
sis dmonibꝰ abstracto corpore de flu
mine per uirtutē angeli restitutꝰ ē pri/
stine uite Qui misericordissimꝰ factus
penitentiā egit · Octauo est auarorū
oditiua · Refert Cesariꝰ ꝙ quidam di/
ues uxori sue apparuit dicēsꝙ erat dā
natus · Cum āt requireret cām cum essȝ
magnus elemosinariꝰ · respōdit · ꝓpter
timorē faciebam poiꝰ ꝗ̄ pro amore ·
quod cum dixisset statim dyabolus q
eius ductor erat eū secuȝ portauit.

Item ad idē. Dum quidā diues de
male acquisitis uellet facere elemosinā ·
ecclesiam cōstruxit ab eis · Uñ cuȝ qui/
dam eps ueniisset ad cōsecrandum eaȝ
uidit in quolibet lapide unū dyabolū
sedere · Cum fuissent interrogati a san/
cto quid ibi facerent · respōderūt · Ista
capella nostra est quia de forefactis ē
facta · ꝛ non de elemosina. Tunc prece
pit eis eps · ut quicqd esset eoꝝ porta
rent · Et assumentes ōnes lapides una
cum diuite ꝛ totū edificiū · terrā solam
ibi dereliquerūt · Nono est penarum
diminutiua · Refert Iacobꝰ de uitriaco
ꝙ cum quidā eps fuisset defunctus ꝛ a
quodā sacerdote bono multū commē/
daret̄ · apparuit ei in nocte cum mira/
bili tormento Qui cum interrogasset
quis esset. respondit · Ego sum ille infe
lix episcopꝰ qui subtrahens a paupe/
ribus nobiles ꝛ potētes inuitabā · ꝛ ī fi
ne fui multū cōtritꝰ · cōsecutus sum mi
sericordiā a deo. Sed in istis tormen/
tis tādiu stabo quousꝙ de bonis reli
ctis pro me tot elemosine sint facte si/
cut ego in uanitatibꝰ expēdi · Tūc sa/
cerdos iuit ad parētes uix obtinere po
tuit ut illa quātitas pecunie pauperi/
bus donaret̄ · data tamen liberatus est
a penis ·

Sacramentū eukaristie.

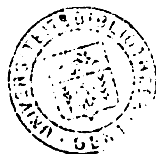
Sacramentum eukaristie multa
bona inducit in nobis · Prio
est dānationis liberatiua · Re/
fert enim Iacobꝰ de uitriaco ꝙ quon/
dam fuit quedā mulier q̄ mirabili mō
de suspēsione tēptabat̄ · Cum āt tēptas
set tempus locum ꝛ horā · ꝛ dum mis/
sa dicebat̄ ōnes suos expulisset de do/
mo ꝛ hostiū clausisset ꝛ funem ad tra/
bem ligasset · dum uellet se dimittere sus
pendio · audiuit signuȝ pro eleuatione

corporis xpi. et sicut cõsueuerat dicere dixit. Jhesu xpe fili dei uiui miserere mei. Statim trabs fracta est et demo/nes cum magno sonitu domũ dimittẽ/tes clamauerunt. Virtus corporis xpi te liberauit a dãnatione eterna. Se/cundo est mẽbrorũ conseruatiua. Hõ trãsiens per pontẽ et uidẽs eleuationẽ corporis xpi in quadã capella prop/ter multitudinẽ populi non poterat i/gredi adorauit super pontẽ flexis ge/nibus et pedibus retro extẽsis. Tandem uenit quadriga onerata maximis la/pidibus transiens super eius pedes in nullo ei nocuit. Tercio est penarum diminutiua. Fuerunt duo fratres pdi catorum se mutuo multum amantes. cum autem unus illorum absque cõmunio/ne preuentus fuisset morte. alius frater ui uens post matutinas cum maximis la crimis in orõne extiterat. uidit unã um bram uolitãtem circa custodiã corpo/ris xpi. et dum attẽdisset quod nõ erat fã/tasma. requisiuit umbrã in uirtute illius qui ibi in pixide erat deus et hõ. ut dice ret propter quid moraretur ibidẽ Tunc umbra. Ego sum aĩa illius socii tui qui nuper mortuus sum. Volito aũt hic cir/ca pixidẽ. ut saltim ostẽdam affectũ recipiẽdi eũ. Tunc frater uiuẽs. Est in/quit magnũ bonũ sumere uiaticum in fi ne. Respõdit mortuus. Non posset ex plicari quot pene remittuntur bonis di gne recipientibus. nec quot pene ĩoucã/tur malis indigne recipientibus. Item ad idẽ. Duo fratres se multũ diligẽtes per mortẽ unius sunt diuisi. Tandẽ ap/paruit socio suo et insinuauit quod licet re ligiose uixisset. xv. ãnis debeat in pur gatorio cruciari. nisi uirtus sacrificii al taris eum iuuaret. Tunc uiuẽs diligen

ter cõfessus in crastinũ missam ĩchoãs dum esset ad sumptionẽ corporis xpi sic ait. Dñe Jhesu xpe ego seruiui tibi absque cogitatõne peccati mortalis tot annis et si tñ fuissem preco soldani quod fui tuus quẽcunque incarceratũ petitum mihi donaret. Rogo ergo te patrẽ mi/sericordiarum ut sincarceratũ sociũ meum uelis liberare de penis illis. Tũc post modicũ tempus uisibiliter ei apparuit socius dicẽs se eẽ liberatũ uirtute cor/poris xpi et deuote orationis Quar to est hereticorum dãnatiua. Dum quidam heretici starent ad ignẽ cum quibusdã iustis et loquerentur de cupiditate eccle/sie. dixit unus hereticus. Vos habetis ta lem dominũ qui pro uno denario por tatur cuicũque uolẽti. non obstãte quacun que inordinatione tẽporis. et quod hoc sit uerum exẽplo mõstrabo. Tandem in crastinũ infirmitatẽ finxit. sacerdotem et corpus dominicũ petiit. nec propter in/temperiem temporis sacerdos distulit uenire. qui presentato ei corpore xpi et ille cõtemneret recipere mõstrata delu sione subito gladius igneus de celo de/scendit et ipsum hereticũ diuisit per me dium. nulli alteri nocumentũ prestãdo Tunc heretici hoc uidentes cõuersi sunt ad xpm.

Executor.

Executor debet habere has cõ ditiones sequẽtes. Primo debet esse fidelis. Refert Jacobus de uitriaco quod fuit quidã habens filium qui comedebat caponẽ. qui cum filio retro existenti dedisset de carnibus caponis. uenit canis negrellus nomine et abstu/lit sibi. Tunc puer post paululũ ad pa trem rediens. tunc pater ait filio. Fili misdic capone. uolo pater. sed date mihi

ante ⁊ non mittatis mihi per negreliū
Iste puer est moriens·canis executor·
capo bñficia que affectant' hic in p̄sen
tia· Secūdo debet esse diligens· Mi
les quidā in exercitu regis Karoli mo/
riens·equū quem habebat cuidā socio
suo dimisit ad erogandū pro aīa ei9·
quo mortuo ille facere cōtempsit·et in
propriū cōmodum mutauit Tūc mor
tuus ei apparens dixit· quia fidelitatē
in distributione equi mei non habuisti
punieris a deo·Vñ quadā die p̄cipita
tus de equo proprio subito expirauit
Tercio debet eē iustus Refert Iohā
nes ꝙ quidā moriēs trib9 amicis exe/
cutoribus cōstitutis dimisit trecētas li
bras·ipso mortuo cōgregati sunt ad e
rogandum·Et ait unus·recedat iste·⁊
cum recessisset ait Iste habet unā filiā
nubilē demus ei cētum libras·qđ aliꝰ
uidens procurauit alias centuꝫ libras
ad maritādum filiā suā·⁊ post duo de
derunt tercias centuꝫ libras pro sua·et
sic inuicē diuiserunt·

Excōmunicatio·

Xcōmunicatio multa mala in
ducit in nobis Primo dei ma
ledictionē· Legit' ꝙ quidā ex
cōmunicat9 dum cōtemneret ⁊ ecclesiā
beate uirginis intrasset· subito fulgur
descendit de celo ipsuꝫ diuidēs ī·xviii
frusta·aliis non dedit aliquod nocu/
mentū· Secūdo corporū punitionē
Legit' ꝙ cū quidā excōmunicat9 obi/
isset cōmunicatione habita ⁊ corp9 ei9
fuisset sepultū·duꝫ ep̄s uenisset ad ab/
soluendū eum eo ꝙ fuisset cōtrit9 ⁊ ex
humassent ut reducerent ad cimiteriuꝫ
fuit inuētum nigrum sicut pix· Tādeꝫ
facta absolutione ab ep̄o ita albuꝫ re/
dactum est sicut nix· Tercio inducit
creaturarū cōminationē· Refert Iaco/
bus de uitriaco ꝙ cū q̄dam fuit excō/
municatus ⁊ excōmunicatione ꝯtēpta
panē porrigeret porco famelico come
dere contempsit· Itē legit' ꝙ cum q̄/
dam rex cōtemneret excōmunicationē·
episcop9 uolens ostēdere ei9 uirtutē ex
cōmunicauit panem·⁊ effect9 est niger
rimus·nec canes uolebāt de eo comede
re· facta absolutione panis effect9 est
candidus sicut pri9·

Exemplum·

Xemplum malū multa mala ī
ducit in nobis·Primo ē alio/
rum corruptiua· Legit' in hy/
storia tripertita ꝙ beat9 Anthoni9 ui/
dit bordones ecclesie in ignem proiici
⁊ calices ⁊ altaria cōculcari Qui cū ista
summe abhorreret dictū ē ei· Isti sunt
mali prelati qui preparāt sibi ignē eter
num propter sua mala exēpla· ⁊ serui/
tores ecclesie in cōculcationē ⁊ cōtem/
ptum ponunt sanctuaria dei ꝑpter eo
rum mala exēpla· Secūdo est pena/
rum augmentatiua·Legit' in uitaspa/
trum ꝙ cum quidā audiuisset īfamiaſ
sacerdotū ⁊ specialiter uni9 qui sacraꝫ
cōmunionem portabat·⁊ cum ideꝫ ille
uenisset ad cōmunicandū eum non ap/
paruit ei·⁊ factum est uox ad sollicitari
um dicēs· Tulerūt a me homines indi/
cium·Tunc heremita uidit in extasi pu
teum amenū cum fune ⁊ situlā auream
⁊ leprosum aquā limpidissimā ⁊ opti/
mam haurientē·Et uox facta ē ad eū·
Cur non bibis de ista aqua cum lepro
se manus eā non tangāt·licet ꝑpter su
um malū accessit sibi pena· ita de ma/
lis sacerdotibus·

Fatuus

Fatuus quidā audiuit cōmen/dare ancipitrē dn̄i sui· dū do/minus recessisset ipsum interfe/cit ⁊ comedit· ⁊ quia fuit grauat⁹ dum uenisset domin⁹ ad eum uisitandum ⁊ uidisset ꝙ quasi ōnia uiscera sua emit/tebantur· requirit cām. Qui cū expres/sisset et non solū sibi non fuit compas/sus· sed etiā ipsū carceri perpetuo mā/cipauit· Fatuus est diues· ancipiter sunt diuitie que relaxāt ad perditionē uirtutū· Fatu⁹ quidā dicebat ꝙ si bō comederet cuꝫ sene· omnes bonos mor/sellos comederet eo ꝙ nimis ille come/disset· quādo āt comedebat cum iuue/ne ōnes comedebat· eo ꝙ ipse multos esset comestur⁹· Iste fatu⁹ est mūdus qui ab antiquis subtrahit ⁊ decipit iu/uenes cum promissis· Fatu⁹ qdam ductus ad uisioneꝫ hereticoꝝ ⁊ catho/licorum nec deberet facere uerbū· hereti/ci tenentes unitatē personaꝝ ostende/runt ei unū digitum· Tunc fatuus cre/dens ꝙ uellēt sibi eruere unū oculū· ele/uauit duos digitos contra eos· ⁊ illi tres· ⁊ fatu⁹ clausit pugnū ⁊ eleuauit· ⁊ illi credebāt ꝙ ipse innueret essentie v/nitatem ⁊ personaꝝ trinitatē· ⁊ haben/tes uictoriā catholici ab hereticis reces/serunt gauisi·

Notādum ꝙ hic ponunt̄ ōnes ma/le cōditiones mulieruꝫ· sed postea ubi tangit̄ de ista dictione mulier ponunt̄ ōnes bone cōditiones earū·

Femina·

Femina multa mala inducit in nobis· Primo est uirorum de/ceptiua· Refert Valeri⁹ ꝙ cuꝫ quidā philosoph⁹ familiaritates mu/lierum reprehēderet ⁊ hoc ad audienti/am ipsarū uenisset· una illarū pignus posuit ꝙ eum ad libidinē prouocaret insuper equitaret super eū· Cum auteꝫ diuersis oblectamentis mentē eius di/uertisset· ⁊ ipse actū illicitū postulasset ab ea dolose cum una cōditione ꝙ pri/mo per unā totā aulā equitasset sup eū Tunc clam uocatis principibus ⁊ rege ⁊ mulierib⁹ dum sapiēs tanꝗ animal iret cum quatuor pedib⁹ ⁊ ipsa desup equitaret· ingressus est rex cum magna multitudine mulierū ⁊ principū· Tunc sapiens ad deceptionem attēdens· regi dixit· O rex si me cōstantē ⁊ fortē mu/lier decipit· quid faciet illis qui cōtinue morant̄ cuꝫ illis· indulta āt hac offen/sa magis est honorat⁹ Itē refert pe/trus alphonsi· ꝙ cum quidā trāsiret ꝑ siluam uidit serpentē a pastorib⁹ extic/tum ⁊ in palo suspensum quē accipiēs ⁊ calefaciens dum restituisset sibi uitaꝫ serpens eum stringere ⁊ mordere īcepit Cum autem homo ipsuꝫ ꝓrehenderet nec propter hoc desisteret serpens req/rit iudicium vulpis Respondit vulpis Ex auditu numꝗ datur certa sententia uolo uidere ad oculum ⁊ tūc diiudica/bo factū· serpens ligat̄ ad palum· ho/mo elōgatur ab eo. Tūc uulpis· O ser/pens expediens te per teipsum si potes ⁊ tu hō ad ei⁹ expeditionē noli ampli/us laborare· Iste serpens est mulier q̄ semper nitit̄ ad deceptionē uirorū·

Itē ad idem· Legit̄ ꝙ mulier q̄daꝫ uocata est a uiro suo laborāte in extre/mis· que uocans ancillā suā ait illi· Ci/to uade ad emendū tres ulnas de bu/rello ad sepeliendū uirū meum· Cui an/cilla rn̄dit· Cur uultis emere aliqd cum habeatis hic in domo quatuor cānas de bona tela· Tunc domina indignata dixit· Fac quod dico ⁊ porta tm̄ tres

cannas de burello. Cum āt infirm⁹ hec audiuiss; sicut potuit dixit. Failo tam cort comma crocier. Faciatis ita curtū sicut feceritis crocerio. Item ad idē Refert Petr⁹ alphonsi ꝙ quidam per rexit ut uindemiaret uineā suā. uxor āt eius credēs eum diu moraturum uoca uit amasiū suū. domin⁹ āt ramunculo percussus in oculo. dum nihil uideret. cito rediit. ⁊ dum pulsaret ad hostiu; amasi⁹ in camera abscondit᷑ ⁊ ianua a peritur. Tandē uiro ꝓperāte ad lectū retraxit eū uxor dicēs. State ut super oculū sanum dicā uobis carmen ne īfir metur egritudine infirmi. Et cum clau sisset oculū. tādiu eum clausum tenuit. quousq; amasius suus recessit. Ite; ad idem. Quidam peregre proficiscēs uxorē suā cōmisit cuidā socrui sue. que uocās amasiū filie sue. dum semel epu/ larent᷑ splēdide. uenit uir de peregrina tione completa. tunc abscōso amico in camera sibi aperit᷑ ⁊ dum quiete; lecti requireret. dixit filia mr̄i sue. Portate illud lintheamen ut ostēdam⁹ qd faci mus in absentia domini mei. Cum aūt apportasset ⁊ explicatū ponerent ante oculos eius sub uelamine lintheaminis recessit amasi⁹ eius. Item ad idem. Mulier habēs maritū quem non dili/ gebat. dum uenisset de labore inebria/ uit eum ut uideret᷑ mortuus. Tūc subi/ to uocās monachos dixit eis. Domi/ ni anteq; domin⁹ meus perdidisset uer bum promisit ut esset monach⁹. ⁊ ideo supplico ut cito portetis eū ad mona/ sterium ⁊ induatis sibi cucullā. Qd dū fecisset ⁊ post diē sequētem fuiss; quie tatus a turbatione uini uidēs se ī dor mitorio monachoꝝ cum cuculla scita ueritate dixit. Mentita est iniqtas si/ bi. ⁊ exheredītata muliere de omnibus bonis suis in habitu monachali fini/ uit dies suos. Secundo est iurgium ꝓuocatiua. Refert Hieronim⁹ ꝙ So/ crates habēs uxorē iracūdissimā. dum semel litigaret cum eo. nec ipse respōde ret ei uerbum. dum fugeret per scalam. omnes immūdicias sui hospitii proie cit super caput eius. Tunc Socrates. Sciebā ꝙ te tātis tonitruis debebat se qui pluuia. Itē ad idē. Refert Hie/ ronimus ꝙ cum Gorgias fecisset libꝝ pulcerrimū de cōcordia. cum requirere tur ab eo que erat cā quare ī hospitio suo non esset cōcordia cum ibi nō es/ sent nisi tres. sc; uxor. ancilla. ipse. Re spondit. ubi est aqua non pōt uiuere ignis. ⁊ quia cor mulieris est deditum omni discordie. impossibile est ꝙ ubi sunt mulieres ibi sit pax. Tercio est immūdicie amatiua. Legit᷑ in gestis se cundi philosophi. ꝙ cum quidā iuue/ nis fuisset morat⁹ athenis. ⁊ ibi sapiē tia ⁊ scientia fuisset imbut⁹. licet sciret per documentū libroꝝ immūdiciā mu lierum. uoluit tn̄ hoc probare de facto Unde rediens ad ciuitatē propriam ⁊ esset ignot⁹ omnib⁹ propter morā stu dii tanq; aduena hospitat⁹ est in do/ mo pr̄is. Et ibi solēni cena incepit iuue nis matrē solicitare de actu immūdo. qui cum instāter perseueraret ipsa pri/ mo negante. tāde; receptis ab eo dena rius cum eo se nuda posuit ad iacēdū. Cūq; trāsissent tota nocte absq; pecca/ to. ⁊ ipsa adueniēte die cu; amplexib⁹ ⁊ osculis excitaret iuuenē ad peccādū. ille subito surgēs ait. Uere nūc cogno sco esse tantā libidinē mulieru; ut non parcant propriis filiis. quē cu; mater tunc cognouisset interfecisset seipsam.

iuuenis etiã dolẽs ꝙ propter uerbũ su um perimerat seipsam ĩ perpetuũ silen tium seruauit. Itẽ quidã peregre pro/ ficiscẽs uxorẽ pulcrã dimisit. que ada/ mata a quodã iuuene ei cõsentire nole bat. Cum aũt totus immutatꝰ cuidã ue tule occurrisset ꝛ inquirenti causam ꝓ/ positum suũ indicasset. uetula in ma / num promittit. Unde accepta canicula dum per triduanũ ieiunium afflixisset dedit ei granũ sinapis cum pane con / fectum comedere. que pre amaritudine cum incepisset lacrimari. uetula eam ac cipiẽs cum habitu honesto accessit ad domũ dñe adamate. ꝛ requirenti cau/ sam fletus canicule. respondit uetula. Domina cõfidenter loquar uobis. hec canicula fuit filia mea pulcerrimaꝛ ho nesta. que cum adamaretᷣ a quodã iu/ uene ꝛ contẽneret ꝯsentire. illo mortuo in caniculã est mutata. Tunc hec muli/ er cito decepta dum pulsaretᷣ donari / isꝛ uerbis. statim maculata ẽ per eum

Quarto est cupiditatis augmẽtati ua. Refert Ouidiꝰ ꝙ fuit quedã muli er Talẽta nomĩe pulcerrima. ꝛ cursu ue locissima. Tandẽ adamata a duobus ne pro ea iter se litigarent. ait Ego cur ram ꝛ ille qui me capiet me habeat. tũc unus illoꝝ sciens cupiditatẽ mulieris fecit fieri tria poma aurea ꝛ ꝓiecit cur renti unũ post. ad que cursim capiẽdo poma capta est per eũ. Hec domicel/ la est uita humana. duo uolẽtes eã ha bere sunt deꝰꝛ dyabolꝰ. Sed dyabo/ lus proiicit tria poma. delicias. diuiti as. ꝛ honores. in quibꝰ capitur mise / ra uita nostra. Itẽ ad idẽ. Legitᷣ ꝙ fu it quedã mulier que per peccatum mi/ serum clerũ seduxit. ꝛ de omnibus suis diuitiis spoliauit paulatim. Cum aũt cum tunicisꝛ cappa cum cõfusione ad terrã suã rediret. cum magnis fletibus extra ciuitatẽ sociauit eũ. Tunc clericꝰ. O fallax socia quare fleuisti sic? Respõ dit illa. Credebã te adhuc habere pecu niam ꝛ diuitias. ꝛ iõ ut extorquerem omnia flebã nõ propter te sꝫ propter pecuniã. Quito est omniũ precepto rum cõtraria operatiua. Narratᷣ ꝙ q̃/ dam mulier in omnibꝰ uiro suo cõtra dicens. ibat cum eo ad aquã. Tunc uir Ne trahas te multũ iuxta aquã. Tunc cum ipsa magis appropĩquaret. pede deficiẽte in aquã cecidit. Tunc uir uo/ lentibꝰ eã extrahere dixit. non queratᷣ eam inferiꝰ sed superiꝰ. quia semper fe cit cõtrariũ. Itẽ ad idem. Legitᷣ ꝙ una mulier semper oppositum faciebat eoꝝ que ꝑcipiebantᷣ a uiro. Tũc eo re/ cedente ipsa requirit quid faceret uir eius respondit. Ne intres furnuꝫ quia minatᷣ ruinã. que statiꝫ ingressa furno cadente tibiis fractis est abstracta ab eo. Sexto est õnis malicie inuẽtiua Legitᷣ in libro de septẽ sapientibus ꝙ fuit quidã imperator Dyocleciãꝰ no mine. q habito filio ab uxore sua mor tua est. Unde cum sapiẽtes romani uidisᷣ sent puerũ esse bone etatis. supplicaue runt imperatori ut eum eis traderetᷣ ad docendũ perfectissime õnes artes libe rales. qui annuens uotis eoꝝ septẽ sa pientes elegit. quibꝰ filiũ tradidit ĩfor mandum. Et quia sensibilia mouerent ꝛ strepitꝰ gentiũ impedit. requisiuerũt ut hospitiũ edificaretᷣ in nemore ĩ quo essent septẽ camere. ꝛ in medio palaci um pro puero ĩ quo essent depicte sep tem liberales artes. quibus completis una cum puero illuc recedunt ꝛ cũ mi / rabili studio ipsum docẽt. Tunc baro

nes romani ad imperatorē accedentes
supplicabāt ut uxorem duceret·ex qua
suscepta prole imperiū non deficeret in
herede· Requisitus etiā frequēter impe
rator consensit·nobilis ⁊ pulcra iuuēcu
la sibi eligit᷑ ⁊ in mr̄imonio ei copulat᷑
Tandem cōpletis nuptiis uxor querit
ab imperatore ubi esset filius· Et nota
tanq̄ʒ nouerca dolositate īfecta per uer
ba exprimit signū amoris· Imperator
ergo uolens satisfacere suis uotis· cuʒ
iam nouē anni trāsissent in quibus nō
uiderat filiū sed cōtinue fuerat cuʒ ma
gistris rauhis et equitaturis mādauit
magistris ut filiū suū adducerent ut a
nouerca uideret᷑·qui receptis lr̄is dum
collationē inter se habuissent· conuene
runt in hoc omnes magistri ut anteq̄ʒ
iter arriperēt examinarēt eū in subtilio
ri scientia si aliquid profecisset· ne īter
rogatꝰ ab aliquo sapiēte ipsi possent
confundi · Eligit᷑ arismetrica ⁊ in tali
experimento examinat᷑· Naʒ clam sub
quatuor pedibus lecti quatuor folia
ponunt᷑ ede ⁊ mane iuuene surgēte ha/
bita cognitione de mēsura hospitii· di
xit·uel solariū est eleuatū·uel tectuʒ est
depressum·uel lectus est eleuatꝰ· Tunc
magistri attēdentes ad eiꝰ subtilitateʒ
inceperūt disponere de recessu· Sʒ dor
miente iuuene in meridie talis uisio ē si
bi mōstrata. Uidebatur enim sibi ꝙ q̄
tuor uites egrediebant᷑ de lecto ⁊ pro
ducebant septē ramos ⁊ in medio sta/
bat coluber qui per folia ramorū im/
mittebat uenenū ad interficiendum ia/
centem in lecto· Qui expergefactus uo
catis magistris ⁊ narrato somnio om
nes pro interpretatione recurrunt ad
cursum stellaꝝ · ⁊ īuenerūt ꝙ quatuor
uites sunt q̄tuor elementa coluber no/
uerca· septē rami sunt septē dies seque
tes·in quibus si loqueret᷑ moreret᷑ sta/
tim· Et quia necesse erat ut ad patrem
accederet ordinauerūt ut quilibet eorū
excusaret eum in una die· ⁊ eū subueni
ret in ōni tribulatione futura· Uenien/
tibus ⁊ intrātibus ciuitatē pater occur
rit filio. ⁊ dum super collū eius fleret p̄
gaudio ⁊ de statu suo quereret·iuuenis
nihil respondit· Tunc pr̄ tristis dū re/
quisiuisset cām responsum est a sapiēti
bus ꝙ mutus erat effectus· Qui dolēs
sine salutatione rediēs denūciauit uxo
ri·que eū exhortās promisit ut ipsa fa
ceret eū loqui·⁊ occurrēs puero cū mi/
rabili affabilitate eū salutauit· q sup/
plicando ei humiliter uerbū non dedit
Ipsa uero non molesta ex hoc sed tra
hens eum per manū rogauit ut soli in/
grederent᷑ camerā· quia ei uolebat reue
lare secreta· qui inclusi soli in camera ī/
peratrix suū sermonē per hunc moduʒ
incepit· Fili dulcissime deꝰ dedit mihi
hoc bonū ⁊ fecit mihi hāc gratiā ut ha
berem talē filiū sicut tu es·cuius nō uo
lo esse nouerca sʒ mr̄·nō est uiuēs ī mū/
do quem tantū diligā·nec si te portas/
sem in meo utero non tantū esseʒ attra
cta ad tui dilectionē· Accipe ergo me ī
matrem uerā·⁊ de tuo corde exeat uer/
bum consolatoriū ⁊ representatiuuʒ a/
moris·qui respōdere otemnēs ad hoc
ipsa subiunxit· Fili charissime attēde
ad pulcritudinē meā ⁊ ad affectioneʒ
quam ad te habeo. quia contēpto a/
more pr̄is tui tibi seruaui uirginitateʒ
meā·utere ergo nunc concubitu meo·et
cum delectatione per noctē conceptus
mutuos exprimamꝰ· Qui totaliter rē/
nuens dum ipsa niteret᷑ eū tāgere ipe p
cameram fugere cepit· Tunc nouerca tā

q̄ coluber incipiēs diffundere suū ue
nenum delaceratis carnib9 ⁊ uestib9 ꝓ
ciosis· facie uulnerata. capillis euulsis·
prostrata ad terrā clamare icepit. por
te franguntᵗ· imperator intrat· cām tan
ti doloris requirit· ⁊ tunc ipsa cū lacri/
mis respōdit· Ingressus est filius tuus
ad me· ⁊ cum per uerba ab eo prolata
non posset me inclinare ad immundici
am· per uiolētiam uoluit uiolare glori
am tuā· Tunc imperator furibund9 in
cluso filio in durissimo carcere· linire ni
titur dolores uxoris. Et quia impera
tor multū alliciebatᵗ hystoriis ⁊ ex par
abolis dictis· ipsa nisa est eum induce
re ad interfectionē filii semper parabo
lam premittēdo Vn̄ cum reclinaret ca
put ⁊ esset appodiata super gremiū i/
peratoris dixit· Dn̄e iam uideo q̄ uo
bis eueniet de filio uestro sicut accidit
cuidā burgensi de uiridario suo· Fu
it quidā burgēsis qui habēs uiridari
um in quo erat pinus tradidit eum la
boratori colendū· Cum āt quadā3 die
uenisset ad uidēdum uiridarium uidit
q̄ de pede pini q̄ multos ⁊ optimos
fructus portabat natus est pinacellus
qui usq3 ad frondes maioris iam erat
protensus· Et quia maior colorē suū
perdiderat· nec fruct9 ita copiosos nec
ita bonos portabat· Requiritur causa
ab ortulano· qui ait q̄ pinacellus cau
sa erat· quia attrahebat humore3 ma/
ioris· Tunc domin9 iussit prescīdi ma
iorem propter gratiā iuuētutis mino/
ris. Sed quid secutū est? nam pinacell9
etiā mortu9 est· quia maior influebat
sibi humorē ⁊ uitā· Domine mi īpera/
tor· iste ortus est dignitas imperialis
uestra in qua uos estis pinus ⁊ fili9 vr̄
pinacellus· Iste ribald9 iam honorem

uestrum depressit uolendo uiolare me
⁊ nisus est surripere fructus uestros p
uim impugnare me uolēs· ⁊ ideo cōmu
nitas romana dum attenderit ad eius
astutiā prescindet nos ⁊ eiiciet de impe
riali honore· ⁊ hoc propter fauorē fi
lii uestri· succidatis ergo plantā ut ue/
strum imperiū uobis ueraciter cōserue
tur· Tunc imperator mot9 ad īterfecti
onem filii. cōuocato toto cetu roma/
no propter scel9 impositū filiū3 adiu/
dicat morti. Tunc erigēs se prim9 sa/
piens dixit· O imperator in quē respi
ciunt omnes gentes ⁊ cui9 iusticia di/
uulgatur ubiq3· attēde ad hoc op9 qd
agis. ⁊ uide ne finaliter tibi contingat
sicut accidit militi de optimo ⁊ fidelis/
simo leporario suo· Tunc īperator af/
fectans scire parabolā· licet uix posset
loqui sapiētibus· credēs q̄ ipsi corru/
pissent filium· requirit explicationē ei9
Tunc sapiens dicit· sed supplico q̄ fili
us tuus hodie preseruetᵗ a morte· q cu3
concessisset prim9 sapiens sic dicit. Fu
it unus miles in terra ista qui habens
leporariū optimū ⁊ fidelissimū· mora/
batur in quada3 bastida posita extra
uillā in qua erāt prata ⁊ fontes S3 mu
ri quib9 uallabatᵗ erant ruinosi ⁊ mul/
tum antiqui· Et quia quoddā tornea
mētū debebatᵗ fieri ī pratis illis· miles
⁊ dn̄a militib9 occurrerēt ad p̄sentādā
bastidā dimisso unico filio in cunabu
lis trib9 nutricibus que eū lauabāt la/
ctabant ⁊ pānos eius lauabāt· Tāde3
incepto torneamēto nutrices cupiētes
uidere. relicto infante ī camera solo cū
leporario ad spectaculū processerunt·
Tandē exiuit serpens maxim9 de scis/
suris ⁊ fracturis muri antiqui· ingress9
est camerā infantis· ⁊ incepit ascendere

ad lectulum pueri ad deuorādum eum Tunc leporarius hoc attendēs insurrexit cōtra serpentē pro saluatione pueri. Et facto magno certamine ex uehementia belli cecidit ⁊ uersus est lectulꝰ infantis puero sine lesione subtus manente. ⁊ lectulus super eū stetit. Interfecto ergo serpente a leporario ⁊ diuiso in frusta. totū pauimentuꝫ camere ē sanguine maculatuꝫ. Vn̄ cum nutrices uenissent de spectaculo ad ablactāduꝫ puerum ⁊ camerā ingresse fuissent. uiso lectulo reuoluto ⁊ maculatione sanguinis ⁊ leporario iacēte iuxta lectulum. crediderunt ꝙ deuorasset puerū. ⁊ exeuntes cum clamore ⁊ fletu. cum dominus ⁊ dn̄a aduenissent. dominus idem credēs euaginato gladio leporariū interfecit. Tandē eleuato lectulo puer sanus ⁊ incolumis est repertus. ⁊ aspiciētes circa angulū camere uiderūt serpentem interfectū ⁊ in tria frusta diuisum Tunc dn̄s cum fletu dixit. Heu interfeci salutē ⁊ protectionem hospitii mei. Nunc cetus romanoꝝ una cum imperatore attendat quid significat᷑ in hac parabola. Tu roma es tanq̄ īfans nutrita a tribus nutricibꝰ. s. a mīa. a sapientia. ⁊ a iusticia. Serpens q̄ uult deuorare honorē romanū ē ista imperatrix que uult ponere maculā in gloria vr̄a Sed leporariꝰ est filius qui pugnat cū colubro ne occidat᷑ cetus romanꝰ. Tu ergo imperator uis interficere leporarium qui custodit nos. qui cōseruabit te ⁊ imperiū tuum. Tunc imperatrix ī insaniā est uersa. ⁊ in nocte multum ex corde flere incepit atq̢ lugere. Cui īperator cōpatiens nitebat᷑ ei cōsolationē dare. ⁊ ut esset magis gauisa promisit imperatrici ut ī crastinū filius suꝰ mo

reretur. Tunc ipsa dixit. O dn̄e ꝓpter quid creditis ꝙ ego affectē mortem filii uestri. non propter me sꝫ ꝓpter uos quia ex his que heri fuerūt facta percipio ꝙ ipse faciet de uobis sicut fecit pastor de apro. Fuit quidā aper in silua qui elegit sibi quercū mire pulcritudinis. nec erat aīal in nemore quod audebat comedere glādes illiꝰ. nec requiescere sub umbra eius nisi solus aper. Tandē uenit unꝰ pastor ad colligendum glandes illiꝰ quercꝰ. quod uidēs aper cucurrit cōtra eū. ⁊ pastor ascendit quercū ⁊ saluatus est. Aper uero stetit ad pedes arboris. quod aspiciens pastor glādes collegit ⁊ apro ꝓiecit. ⁊ non solū semel sꝫ ⁊ bis ⁊ ter. ⁊ cuꝫ fuisset saturatꝰ iuxta arborē iacere īcepit Pastor uero clam descendēs cum una manu quercū tenebat ⁊ altera uentrē apri fricabat. ad cuius fricationem duꝫ obdormiuissꝫ aper. euaginato gladio ipsum interfecit. Ita dn̄e mi erit de uobis. uos estis aper. quercꝰ est dignitas imperialis quam nullus fuit ausus inuadere nisi solus iste maledictꝰ filius uester. ⁊ quid facit ipse? quia uos iam turbatū ⁊ furiosum uidet propter malum per eū factum ipse colligit glādes id est persuasiones istoꝝ sapientū qui remittunt iusticiā uestrā. ⁊ cum obdormientis dissimulādo tantum malum. ipse euaginabit gladiū ⁊ interficiet bonitatem uestrā. Tunc respōdit imperator. nequāq̄ sic erit sꝫ cras moriet᷑ summo mane. Surrexit imperator ⁊ cōuocatis principibꝰ iubet filiuꝫ de carcere extrahi. ⁊ eo adducto prolata sentētia iussit ut ducat᷑ ad mortē. Tūc surrexit secundus sapiēs ⁊ ait. Quō sol pdidit lumē suū ⁊ fōs copiosissimꝰ ē exiccatꝰ:

Et hoc in sententia huius iuuenis in q iusticia obscuratur. et mia annullatur. Sed uere cognosco et principes romani hoc attente credunt. q si nunc hanc sententi am executioni dederis deus puniet te sicut puniuit ypocratem. quam puniti onem affectans scire imperator. sapi ens differebat dicere quousq ab impera tore fuisset promissum q de illo die iu uenis non reciperet mortem. Quo facto et iuuene reducto ad carcerem. secundus sapiens sic dixit. O imperator et prin ceps romanus. ypocras fuit medicus peritissimus. et habuit nepotem eo subti liorem. et ideo ypocras quantum poterat occultabat sibi experimenta curandi. ne pos tamen optime attendebat. et ad in firmitates et ad modum curandi. et hec o nia conscribebat in libris. Tunc accidit ut infirmaretur filius cuiusdam comitis. et quia ypocras ire non potuit cum fuis set uocatus. nepotem suum misit. qui con siderans qualitatem egritudinis et com plexionem infirmi ac parentum proprie tates. reperit in infirmo non esse aliquod uestigium comitis. et uocata matre secre te dixit ei iuuenem non posse curari nisi uidisset plene complexionem patris. Tunc il la amore iuuenis mota reuelauit quo modo erat de adulterio conceptus. et pa trem uerum sibi ostendit. Qui cognita eius conditione et proporcionata medicina cum oppositis secundum artem iuuenem curauit. et rediens cum magnis donariis ad ypo cratem quid fecerat nunciauit. Qui ma gis inuidens eius subtilitati, duxit eum ad uiridarium herbarum requirens an deter minatas herbas cognosceret. qui cum respondisset q sic et experimento probas set. ait ypocras. Collige mihi de tali. Qui cum reclinasset se. ypocras euagi

nato gladio nepotem occidit. Transactis ergo multis diebus fluxus uentris ypo cratem inuasit. quem sedare nepos suus super omnes uiuentes melius sciebat. Unde cum uas magnum cereum perforatum multis foraminibus et plenum aqua ypocras cum medicinis absq clausura forami num restrinxisset a fluxu ait. Iustum est dei iudicium ut ab hac infirmitate non possim curari quia interfeci illum qui in hoc super omnes florebat. restringo in sensibilia et meipsum sustringere non ua leo. Ita dico tibi imperator. Filius tuus in bonitate et scientia uiget super omnes romanos. et ideo si tu ipse interficias eum ex hoc q discernit omnem maliciam dum fluxum uiscerum habebis post eius mor tem per tuam uxorem. tunc tu dices. male dictus sim ego quia interfeci illum per quem fui protectus. Tunc imperatrix istis auditis imperatori uultum malum osten dit. et dum fuisset in secreto cubiculo a it. Heu domine imperator hactenus erat di ctum q uerbum imperatoris stabile erat sed nunc uideo q promissio uestra non continet ueritatem. nec facietis iusticiam de filio uestro quousq uobis contin gat sicut contigit cuidam militi in terra mea. qui a rege fuit positus custos tur ris in qua seruabatur eius thezaurus. a re ge congrua stipendia militi donabantur. surrexerunt inuidi. et post. xx. annos mi les expellitur de hoc officio. subtracta pensione et stipendio pauperrimus est effectus. Qui uocans filium proprium considerata magnitudine regis conuene runt ut clam uiolarent turrim et de the zauro reciperent necessaria uite Facto quod dixerant. et per multos annos tenu issent diminutio thezauri manifeste ap paruit. Ingressus diligenter requiritur

a foramine inuēto tunc custos secrete i
pleri fecit uiscoꝛ apponi iussit iuxta fo
ramen· tandē miles egrediēs ad furan/
dum sicut semper cōsueuerat· illaquea/
tus est in uisco. Et dum hoc notificas/
set filio qui extra remāserat filius eua/
ginato gladio caput pr̄is prescidit et
secum portauit· ac in cloacā magnam
proiecit ne cognosceret᷑ quis uel cuiꝰ ge
neris esset· O dn̄e mi si nullus attēdere
sic faciet filiꝰ uester· naꝫ inducꝫ nos ad
rapinas ꝛ illicita· sed quando uidebit
nos esse inuiscatū diuersis malis· p̄scin
det caput uestrū· In crastinū· s· in ter/
cia die surrexit īperator· ꝛ acquisitis cen
turionibus ꝛ producto filio iussit euꝫ
duci ad mortē· Tunc surrexit terciꝰ sa/
piens ꝛ ait· Heu nobilitas romana at/
tendat ad monstruꝫ quod nunc ostēdit
natura· ut pr̄ sit interēptor filii· ꝛ ī pa/
ternis uisceribus erga filiū mīa est extī
cta· Sed sum certꝰ ꝙ imperatori acci/
det sicut accidit cuidam militi de terra
mea de iuuene uxore sua· Cum āt impe
rator sciscitaret᷑ quid esset· dixit sapi/
ens· Quō potero loqui ꝛ uideā disci/
pulum meū trahi ad mortē· prolonga
ergo hodie sibi uitā ꝛ declarabo quod
optas. Cōcessa petitione ꝛ reducto iu
uene ad carcerē· terciꝰ sapiens sic ait.
Dn̄e mi in terra mea fuit miles āntiquꝰ
qui cum iuuēcula pulcerrima cōtraxit·
que ipsum contēnens amasiū facere af
fectabat· Et quia hoc per se facere nō
poterat sine mediatrice· matri sue uolū
tatem suā declarat· Cui mr̄· filia tu ig/
noras adhuc quāta sit indignatio ui/
ri antiqui· Et iō cōsulo primo ut pro
bes si posses indulgentiā inuenire cum
eo si reuelatio adulterii uenisset ad eū·
Cui filia. Per quem modū probabo·

Tunc mater· Cognosco ꝙ uir tuꝰ mi/
rabili modo placat᷑ in quadaꝫ arbore
sita iuxta camerā suā· prescinde ergo il
lam ꝛ pone in ignē. ꝛ si factum uir tuꝰ
dissimulauerit signū erit ꝙ de adulte/
rio indulgentiā cōsequeris· que cum fe
cisset ꝛ uir suus dissimulasset multū fu
it animata ad cōplendū actum immū
dum· Tūc mr̄ adhuc proba alio signo
Tu enim habes uestes pulcerrimas in
quibꝰ modo mirabili delectat᷑ uir tuꝰ
habet etiā catulū gratissimuꝫ· Si ergo
ueste destructa ꝛ interfecto catulo uir
tuus non irascit᷑· signū erit tue liberati
onis· que cum fecisset ꝛ uir suus dissi/
mulasset omnino noluit uocare amasi
um· Tunc mr̄· proba obsecro ꝛ alio si
gno· ꝛ tunc facies quod cupis· Vir tu
us debet facere cōuiuiū tali die· in quo
omnes nobiliores ꝛ potētiores istius
terre esse debēt· tu ergo ligabis summi
tatem mappe ad claues ꝫone tue· ꝛ cuꝫ
omnia fercula erūt posita per ordina/
tionem· uoca tuā ancillā· ꝛ surgēs subi
to omnia proiicias ad terrā· Si uir tu
us hoc totalr̄ dissimulauerit· fac post/
ea quod affectas· que cum fecissꝫ ꝛ oī/
nes inuitati deturpati ꝛ cōfusi recessis/
sent· uir eiꝰ uocat barbitōsorem ꝛ fecit
extendi in modū crucis brachia mulie
ris· ꝛ apertis uenis de ea tantū fecit ex
trahi de sanguine ꝙ uix respirare pote
rat· Tunc matri eā uisitāti dixit. Pn̄e
probaui irā uiri antiqui· nec curo face
re amasiū solū ꝙ uiuere possiꝫ. Ita di
co imperator· tu enim es senex· ꝛ hec
uxor tua uult facere amasiuꝫ. Et ideo
si duxerit te ad interfectionē filii facili
ter· omne scelꝰ aliud perpetrabit· Tūc
imperatrix magis turbata ex auditis·
cum imperator illa nocte fuissꝫ ingressꝰ

cameram ipsa prouoluta ad pedes ei9 dixit. Obsecro dñe ut occidatis me. q2 plus uolo mori per uos q̃ per filiũ ue strum uel per istos sapiẽtes. unde ipsi conant' facere de me sicut fecit quidaʒ senescalc9 de uxore sua. Un9 rex fuit ĩ terra mea. qui uocabat' rex grossus. q occupatus grauissima infirmitate ꝛ cũ odiret summe mulieres nec societate e/arum gauderet. cõsultum est sibi ut fa miliaritatẽ mulierũ haberet ꝛ uxorẽ re ciperet. Qui uocãs senescalcũ suũ ei im posuit procurationẽ uxoris. ꝛ interiʒ ut de muliere prouideret sibi. Cui senes calcus. Quid dabit' mulieri uolẽti ad te accedere. Tunc rex. Trado tibi cla/uem thesauri ꝛ da quãtum tibi uidet'. Tunc ille auaricia motus uxorẽ pro/priam de nocte sibi supposuit. ꝛ adue niente luce recuperare cupit. quã nolẽs rex dimittere cum eã fuisset intuit9 cõ tra senescalcũ suspẽdi eum fecit. Ita di co in proposito. isti sapiẽtes cupidita te moti uoluerũt me supponere filio tuo sed ego attẽdi ad tuũ honorẽ ꝛ indig nationem filii ꝛ indignationẽ sapiẽtũ contempsi. ꝛ uideo q̧ meli9 mihi acci disset si credidissem eis. Tunc impera tor ei promisit ut in crastinũ occideret' iuuenis. Uñ facto mane cõuocata cu/ria iuuenis ligat9 carnifici traditur ut ad mortẽ festinanter eũ ducat. Qð a/spiciens quartus sapiens sic ait. O dis cretio romanoꝝ ubi es mõ? O discre/tio paterna quare recessisti? attẽdat er/go imperialis dignitas quia cert9 suʒ q̧ tibi accidet sicut militi summe dili/genti uxorẽ suã. Cum ergo iperator af fectaret scire narrationem. ille nolebat dicer' nisi illo die dissimularet filii mor tem. qui annuẽs uotis eius ait sapiẽs Domine ciuitas quedã est in terra mea ubi est talis cõsuetudo q̧ õnes inuen/ti in aliquo loco uel carreria p9 signuʒ nocturnum factũ suspendunt' ĩ crasti/num. ibi enim erat unus miles q sum/me diligẽs uxorẽ suã extra murum in quadã turri eã custodiebat. Illa uero corrupcioni uacans dum feruor dor/mitionis arripuerat uirum. surgebat ꝛ ibat ad corruptores suos. Quod cum uir percepisset ꝛ quia ipsa in nocte re/cessisset. clauso hostio post eã de nocte contẽplabat' regressum. que rediens et portã clausaʒ inueniẽs supplicabat ui ro ut aperiret sibi ne curia inueniret eã ꝛ interficeret me cum honore tuo. Tũc accepto maximo lapide finxit se uelle submergi in puteo. ꝛ proiecto ibi lapi de clam rediens iuxta hostiũ se abscõ/dit. Uir uero territ9 timens ne hoc fa/ctum sibi imputaret' ab amicis. accep/to fune descẽdit ut extraheret eã de pu teo ꝛ sepeliret. Qui cum fuisset egress9 aperto hostio illa que latebat ĩgredit' ꝛ clausit hostiũ post eã. ꝛ stans in fene stra ait. Ribalde nũc deprehenduntur adulteria tua. quam rogãs ut aperiret ꝛ nollet. interim uenit curia. ꝛ inuento uiro cepit ꝛ in crastinuʒ interfecit. Ita dico in proposito. O imperator ista uxor tua fingit amorẽ summuʒ. et hoc nõ facit nisi ut detegant' sua mala Uñ inquantũ põt nitit' te interficere ꝛ tuũ imperiũ specialiter quãdo cognoscas malicias suas Imperator de nocte ad camerã imperatricis accessit. que uix loqui ualens sic ait iperatori. Heu mi sera quõ sum uẽdita. quia isti cuʒ astu tiis suis uolunt me interficere ꝛ aufer/re uitã meã uobis tã utilẽ. Sʒ nũc do/mine mi uobis eueniet sicut cuidã regi

terre mee. Fuit enim quidā rex in terra mea habens ciuitatē pulcerrimā ⁊ po/tentissimā. ad quam uenit Virgiliꝰ. fe/cit ibi duo mira. Nam ignem cōtinue ardentē posuit in una parte ciuitatis qui absqꝫ lingnis uiuens nunqꝫ extin/guebatᷣ pauperibus prestabat subsidi um summuꝫ. iuxta ignem erat miles ene us arcum extensum habens in cuiꝰ col/lo hec scripta erant Qui percusserit me extinguaꝫ ignem In alia uero parte ci uitatis uirgilius erexit columnā ⁊ sup columnā posuit speculū i quo rꝑsentabā tur omnes apparatus. omnes ↄgrega/tiones que fiebant ad destruxtioneꝫ il/lius ciuitatis ⁊ quia rex cicilie habebat bellum cum isto rege. nec poterat pre/ualere propter representationē speculi misit aliquos clericos ad predictā ci/uitatē ad uidenduꝫ per quem modum capi poterat. qui accedentes didicerūt ꝙ uerū erat ꝺ igne ⁊ de speculo. ⁊ ꝙ rex illius ciuitatis erat summe auarus Vn̄ ad ꝺstruxtiōeꝫ speculi usi sunt tali do lo. unde reuersi ad regē cicilie quiqꝫ co phinos plenos auro requirūt ab eo q bus datis uenerunt ad ciuitatem ī qua erat speculū. ⁊ in tribus annis ciuitatis tria fossa profundissima de nocte fece runt. ⁊ in uno unū cophinū. ⁊ in duo/bus aliis duos sepelierūt. Et trāsactis aliquibus diebus uenerūt ad regē ⁊ ꝑ/sentauerunt se seruitio eiꝰ. Qui requirens de quibus scirēt seruire. responderunt ꝙ de inuētione thezauri. ⁊ quia in to/to mundo non erāt tot thezauri sicut in illa ciuitate. si medietatē omniuꝫ in/uentorū daret eis super omnē hominē mundi eū ditarent. Qui gratis ꝓmit/tens quod optabāt post quatuor di/es primus ad eū accessit ⁊ ait. Domine mi rex ī nocte utebar sciētia mea ⁊ cog noui ꝙ in tali portali est absconditus magnus thezaurꝰ. mittuntᷣ nuncii. the/zaurus reperitᷣ. ⁊ rex in amore clerico/rum se firmat. Sicut ergo iste ita ⁊ aliī de cofris aliis fecerūt. Tandē firmato rege in ista opinione. omnes simul ue/nerunt ⁊ affirmauerunt ꝙ in tali por/tali subtus colūnam speculi erat infini/tus thezaurus. ⁊ ne rex timeret fractio nem speculi dixerunt ꝙ cum appodia/mentis stante colūna ⁊ speculo ille infi nitus thezaurus poterat haberi. Qui cupiditate motus eis cōsentiēs. cū ma gna multitudine hominū foderūt iux/ta colūnam. nec periclitabatᷣ. eo ꝙ per ligna maxima teneretᷣ. Tandē ī media nocte ad ignē accedentes percusserunt militē eneū. ⁊ ignis qui erat in subsidi um pauperū extinctꝰ est statim. Tādē acceperunt ignē alibi ⁊ posuerunt in li gnis que sustinebāt colūnam ⁊ speculū ⁊ fugientibus illis colūna cecidit ⁊ spe culum est cōfractum. In crastinū uero ciues attendētes ꝙ propter cupiditatē auri tantū bonū ciuitatis fuit perditū ligantes regē per omnia foramina sui corporis cum auro liquefacto imple/bant. Nunc imperator attēdas ꝙ sic ē in proposito. Actu enim habes belluꝫ cum filio tuo. Et in dignitate tua īpe/riali duo sunt. s. ignis iusticie ⁊ speculū ⁊ illud speculum sum ego que preuido omnes proditiones tibi factas. Et iō quid faciet filiꝰ tuus. conatᷣ me destru ere. ⁊ iō misit clericos istos ⁊ sapiētes. unde si tu es nimis cupidꝰ audire uer/ba eorum erit finaliter destructio tua. Tandē in crastinū ante diem surrexit ī perator ut executioni mādaret morteꝫ filii sui. ad cuius pedes se proiciens.

quintus sapiens sic ait. Domine mi imperator non precipitetur mors filii tui. sz dicas obsecro si tu vidisti q oprimere volebat tuã uxorẽ. Cui iperator. Certe non. sed hoc audiui. Tũc sapiens. nunc certe video q tibi eueniet sicut burgẽsi de pica sua. quam narrationem affectãs scire imperator. postulat sapiens ut saltim illa die mors filii differat. et dato dono sapiẽs sic dixit In terra mea fuit burgẽsis habẽs picã que õnia que fiebant in hospitio suo domino referebat. Et quia uxor burgensis habebat amasiũ. et hec pica videndo eum ingredi suo dño retulisset. Domina igit indignata post recessum viri ad aliquas partes lõginquas. usa est tali astutia. Accepit enĩz picã et posuit immediate iuxta tegulas. et missa ancilla super tegulas cum martello tonitrua visa est facere et choruscationes et cum proiectione aque pluuiã finxit. Tandẽ reueniente dño pica ex tẽpestate ficta nullũ solaciũ ei fecit. Qui eã apprehendẽs cum calefecisset et pauissz eam. pica incepit dicere. tonitrua. choruscationes pluuie fuerũt hic. Tũc dominus requirit si esset veruz. et domina respondit q non. qui accedẽs ulterius ad vicinos scita veritate q temp9 trãquillum cõtinue fuerat. ait uxor. Nõ potestis percipere q̃ stultũ erat credere in aliis isti aui. unde pacẽ non habebimus q̃diu viuat. Tunc miles volens placere uxori picã interfecit q̃ erat custos sui hospitii. Hec pica est fili9 vester qui reuelabit mala uxoris vestre. et ideo ipsum nitit interficere cum dolositatibus suis. Cũq3 illa nocte imperator ingressus fuisset ad imperatricẽ. illa scissis vestibus. dissoluto crine dicebat affectare mortez eo q iperator nõ teneret verbũ suum de morte filii. Vñ domine aperte cognosco q isti excecauerunt iusticiã vestrã sicut septẽ sapientes excecauerunt Herodẽ regem. Fuit enim quidã rex in hierusalem Herodes nomine. et iste sic adhesit septẽ sapientibus ut preceptum daret in toto regno suo ut omnes faciẽtes somnia ad eos accederent pro expositione et darẽt denarium auri. Qui cum fuissent ditiores rege fecerũt eum fascinari tali fascinatione ut q̃ncunq3 appropinquabat ad portalia ciuitatis perdebat visum Sed redeũdo ad domũ propriã recuperabat. Hoc ãt iõ fecerãt ut eo mortuo sibi diuiderẽt regnũ. Sic ergo per decẽ annos fuit Herodes q ciuitatem non est igressus. Dum ergo quadã die esset in solatio dixit Herodes sapientibus omni populo et nationi. prenunciatis futura et declaratis cogitationes eorum. et ideo sub pena mortis precipio vobis ut dicatis mihi que sit causa quare perdo visum quãdo approximabo ad portalia ciuitatis. Qui petẽtes inducias dum non ĩuenissent illum qui fecerat illã incãtationẽ. venerũt ad unum merlinũ nomine. qui de matre sine patre erat nat9. et quia iste reuelabat quodcũq3 secretũ. offerunt donaria ut declararet cãm excecationis. qui cũ assereret se scire causam sed eã non reuelaret nisi regi. ducunt eũ ad regem Herodem. Tunc Herodes interrogauit causam. Merlin9 respõdit. Exeãt omnes istud hospitiũ et ingrediamur soli cameram tuã et tibi reuelabo factuz clare. Cũq3 factuz esset ut Merlinus dixerat iussit remoueri lectũ regium. et soli existentes in camera eleuauerunt lapidez

unum subtus quez erat testudo parua ⁊ in medio erat ignis. ⁊ super ignez olla buliens ⁊ in circuitu ignis septem inflatores cum follicibus accendentes ignem. Tunc merlinus quamdiu ista olla erit super ignem tamdiu sine executione nō poteris egredi ciuitatē. sed si ollā amoueris nō amotis īsufflantib9 statī mortuus esses. Cūq3 rex quereret per quē modum posset fieri. respōdit Merlinus. Isti septē insufflantes sunt septem demones qui sunt hic positi ad pre sapientum tuorum. Si ergo occides unum sapientem unus insufflator recedit. Si uero omnes recedunt ōnes. ⁊ tunc rmouebis ollam ⁊ eris curatus. Et ut cognoscas deceptionē eoꝝ exeam9 foras aliquātulum. ⁊ statim in foribus pallacii affuit iuuenis qui septē sapientes querebat pro interpretatione cuiusdaz somnii sibi dixit ⁊ interpretationē somnii somniū tuū fuit tale. Uidebatur tibi ꝙ tu eras in ripa fontis. ⁊ dū aspiceres claritatē fontis intrasti ei9 aquā ⁊ ibi in quodā foramine riuos aureos aspiciebas. Ista ripa ē talis terra tua. sita iuxta talē fluuiuz in qua est archa lapida plena thezauro. in qua fodiendo dum manū imiseris cognosces manifeste somnii ueritatē. Proba ergo et postea uade ad sapiētes ⁊ uidebis qd de somnio dicēt ⁊ statim referes regi ⁊ mihi. qui cum inuenisset thezaurum et somnium sapientibus explicasset. ⁊ illi cum mendaciis euasissent. Facta relatione ad regem. ait Merlinus. Fac ergo quod tibi dixi. Cum fuisset antiquior sapiens uocatus secrete ⁊ interfect9. statim unus sufflator euanuit. ⁊ iō omnes illi occiduntꝰ. ⁊ ōnes insufflatores euanuerunt. Et sic extincto igne ⁊ olla deposita Herodes ingredi ⁊ egredi potuit ciuitatem absq3 perditione uisus. Ideo dico tibi o imperator. isti sapiētes excecauerunt te ne posses īgredi ad interfectionē filii tui. interfice ergo eos primo. ⁊ tunc clare uidebis ꝙ iniustuz sit filiū tuum cōseruare ad uitaz. Tunc imperator. Optime locuta es. ⁊ pmitto deo ⁊ tibi ꝙ interfecto filio etiā ipsi cras occidentꝰ. Summo mane āte claz diem imperator surrexit. filium carnifici tradidit. ⁊ ait ut non regrederetꝰ ꝓpter uerbū alicui9 quousq3 fili9 esset interfectus. Tādem cum duceretꝰ ad mortem. hoc uidēs sextus sapiēs qui nondum surrexerat. ascēdit equum ⁊ peruenit ad eos extrahens anulum de digito ductori exercitus dedit ut cōseruaret iuuenē quousq3 fuisset cum imperatore locut9. Qui ad imperatorem festinus currens prostratus corā eo coraz nobilitate romanoꝝ īcepit clamare tā ꝙ furiosus dicens. Heu cur electa non dissoluuntꝰ de tāto facinore. quia īnocens occiditꝰ propter uerū. falsum un9 maliciose mulieris non probato facto nec seruato ordine iuris. Sed nūc aperte cognosco ꝙ tibi eueniet sicut militi iuueni diligēti uxorem suam. Cūq3 imperator affectaret scire factum. ait sapiens. Quō loqui potero ut tam bonus discipulus ducatꝰ ad mortē. Iube ergo eum reduci ad carcerē ⁊ hodie differatur mors ei9. ⁊ dicā tibi postea mirabile documentū. Completis omnib9 ad uoluntatē sapientis. sextus sapiens sic ait. In terra mea erat quedam ciuitas in qua per regē extitit ordinatum ut omnis uicari9 per totā noctē custodiret īterfectos per curiā. ne ab aliquo possent furari. ⁊ si casu aliquo ciuitatē

ingrederent᷑ interficerent᷑ sine dilatione
aliqua. In illa ciuitate erat unus iuue/
nis miles. qui cum pulcerrima iuuencu
la contraxerat. ⁊ tantū se mutuo dilige
bant ut amor non posset imaginari.
Tandem post annū mortuus est miles
iuuenis. ⁊ tandē dolor inuasit uxorē
q̄ posita super suū sepulcrū non pote
rat remoueri pro quacunq̄ necessitate
ab aliquo. Quod attēdentes amici do
munculam ei fecerunt supra sepulcrum
uiri. in qua uxor uiri cōtinue moraba/
tur. ⁊ ei ab amicis ministrabant᷑ neces/
saria uite. Cūq̄ post mensem de nocte
media fuisset exorta tēpestas maxima
⁊ uicarius ville perdita sua societate et
grauitatē tante tēpestatis nō poss; fer
re. ingressus ciuitatē nec tamen ausus ē
ingredi domū propriā nec cuiuscunq̄
alteri⁹ sed uagādo hincinde habitacu
lum huius mulieris stātis supra sepul
crum uiri finaliter est ingressus. ⁊ eā ex
hortans ⁊ cōsolationem prouocās. a
pulcritudīe illi⁹ mulieris ⁊ facūditate
uerborum mō mirabili ē tracta i cor/
de. ⁊ iō cū hylaritate uult⁹ incepit eū
interrogare si uxorē haberet. Tunc ui/
carius. Domina non miles sum sed ui/
carius illi⁹ ciuitatis. nec est mulier ui/
uens cum qua libenti⁹ cōtraherē q̄ uo
biscum. Tūc ipsa. Recede quia dies iā
appropinquat ⁊ uoca cras parētes me
os ⁊ impone eis ut cras educāt me de
isto habitaculo ad domū propriam.
⁊ trāsacto aliquo tēpore ero uxor tua
Cūq̄ uicarius recessisset ⁊ uenisset ad cu
stodiam suspēsorum repperit q̄ unus
erat mort⁹ in illo īteruallo. de quo rex
plus uolebat ut eius punitio mōstra/
retur. Qui subito est regressus ad do/
minam. licētiā petiit fugiēdi. Et time
bat q̄ loco furati in patibulo ponere
tur. Tūc mulier. apporta ligones ut fo
diendo meū extrahām⁹ uirum nouiter
hic sepultū. ⁊ ponamus i patibulo no
uiter furati. Dum extra fossam fuisset
ductus. ait uicari⁹. nihil facimus q² q
amotus est de patibulo uulnus maxi
mum habebat in capite. ⁊ quia iste nō
habet timeo ut fraus cognoscat᷑. Cui
mulier. Extrahe gladiū tuū ⁊ percute
caput eius. ⁊ imprime simile uulnus in
eo. Cumq̄ ille abhorreret. illa accepit
gladium. ⁊ habita informatione de fi/
gura uulneris atrocissime caput uiri p
cussit. ⁊ una cum uicario ad patibulū
portauit ⁊ eum in furcis suspēdit Tūc
uicarius attendens ad eius maliciā dū
fuisset eam abusus cōtrahere ꝯtempsit
cum ea. Ita dico tibi o īperator post/
q̄ filius tu⁹ fuerit mortu⁹ ⁊ tu solue/
ris debitū mortis. hec pessima mulier
cum alio ꝯtrahet nec recordabit᷑ de te.
sicut de cane. Tunc imperator magna
est dolositas mulieris. Tunc ꝯgregās
īpatrix oēs pricipes ⁊ parētes cū max
imis lacrimis petiit licenciam fugiendi
de terra ex quo nolebat inimicos suos
uidere. Tunc imperator promitto tibi
absq̄ duplicitate q̄ cras āte diem mo
rietur filius meus. Et illa Domine fre
quenter promisistis mihi talia. sed scio
q̄ nihil facietis quousq̄ uobis accide/
rit illud quod accidit cuidā militi de
terra mea de filia sua. Fuit quidā mi/
les qui habens filiā predilectā in sua
iuuētute eā corrigere cōtemnebat. Tan
dem hec impregnata a quodā scutife/
ro ⁊ miles propter paupertatē quā ha
bebat non audebat se uindicare de eo
filiam suā uerberauit ad mortē. ⁊ cura
ta dimisso pr̄e fugit ad terrā longin/

quam. Tandem insequit᷑ a patre ⁊ iue
nitur in domo cuiusdaʒ principis. Eā
filia attēdens accessit ad dominā terre
⁊ ad principem in cuius hospitio mora
batur. ⁊ dixit de suo p̄re ꝙ erat ribal/
dus. qui secutus eā fuerat per ptes di/
uersas ut eā corrūperet. Tūc miser pa/
ter capit᷑ ⁊ in patibulo suspenditur.
Tunc illa attendēs patrē suū esse mor
tuum clam ad terrā propriaʒ ē reuersa
in suis immūdiciis perseuerās. Sic erit
de te o imperator si permittas filiū tu
um euadere ne cras occidat᷑ ōnino Et
quia septimꝰ sapiens intellexerat ꝙ ā
te diem discipulꝰ debebat mori āte fo
res pallacii pernoctauit. Et duʒ circa
aurorā iuuenis duceret᷑ ad mortē. sep/
timus sapiēs dato denario aureo car
nifici ut differret mortē. sic locutus est
imperatori. O imperator nunc dies ex
ultationis est tibi ⁊ exponā me morti
nisi dicā tibi tales bonos rumores ⁊ ita
letos ꝙ in uita tua nunꝙ̄ similes audi
sti. Sed hoc non facerē nisi duo dona/
ria cōcederes mihi. Cum requisisset q̄
essent donaria. respōdit sapiens Pri/
mum donuʒ est ut hodie non moriat᷑
filius tuus. Secundū donum est ut ab
ista hora usqꝫ cras ad talē horaʒ non
loquaris nec uideas uxorē tuam. Cuʒ
hoc concessisset ⁊ iuramēto firmassʒ. a
it sapiens. Dn̄e mi imperator uos ha/
bebitis filiū sanctum prudētissimum ⁊
bonum. ⁊ hunc deus probare uoluit.
Vn̄ si per istos septē dies trāsactos lo
cutus fuisset. statim mortuꝰ cecidisset.
quia iam cras erunt transacti. expono
me morti ⁊ ponatis me statim in car/
cere cum eo nisi cras loquat᷑ meliꝰ ⁊ sa/
pientius ꝙ̄ aliquis hō uiuēs. iteruʒ de
patibulo iuuenis reducit᷑ ad carcerem

Et cum trāsiret corā p̄re suo. pater pre
gaudio flens ⁊ expectata benedictiōe
sapiens septimus sic ait. Domine mi in
terra mea fuit quidā burgensis habēs
filium de prima uxore. cui inuidēs no/
uerca ut posset eū cōfundere furata fu/
it ciphum aureū qui iuueni ad custodi
endum fuerat traditus. ⁊ posuit intra
stramentum camere iuuenis. Post ali/
quos dies nouerca uirū excitat ad scru
tandum camerā iuuenis. tum propter
hoc. tum propter alias malicias false
impositas a nouerca submergitur ⁊ de
mandato patricide. Cūqꝫ parētes iu/
uenis submersi hoc sciuissent. interfece/
runt nouercā. parētes nouerce interfece
runt burgēsem. ⁊ ita filius ⁊ nouerca et
p̄r mortui sunt Si ergo tu īterficis fili
ū tuū. parētes interficiēt imperatricem
parētes imperatricis interficiēt te. Fu/
ge ergo serua promissum ne eā audias
⁊ euitent᷑ tot mala. Tunc imperator e/
quum ascendēs ad nemus distās pro
uenatione accessit. ⁊ quia in nocte non
est reuersus. imperatrix tristis dū sum
mo diluculo uellet ire ad eum ut insta/
ret pro morte iuuenis. custos carceris
clamare incepit ꝙ filiꝰ imperatoris re
ctissime loquebat᷑. uadunt cursores ad
imperatorē. ⁊ ille festinanter uenit. ⁊ e/
ducto filio de carcere filius prostratꝰ
corā eo ait. Pater mi īdulgeat tibi de
us grauamina mihi facta iiuste. ⁊ nūc
postulo iudiciū cōuocationē parlamē/
ti ut percipias quāta sit iniqtas uxo/
ris tue. ⁊ quāta sit innocētia mea. Tūc
pater uocē dulcissimā filii audiēs de/
osculans ⁊ ruens super collū eius cum
fletu iussit eū indui imperialibꝰ indu/
mentis. ⁊ conuocato parlamēto filius
in p̄sentia omniū retulit q̄ sibi dixerat

sua nouerca ⁊ ideo iusticiam postula/
bat. Econtra illa negabat. ⁊ asserebat
omnia esse uera que ipsa dixerat. qua/
re dant᷑ pugiles pro utraq; parte. Et
quia pugil imperatricis per pugilē fi/
lii fuerat deuict⁹. ipsa capta cum duce
retur ad ignē cōfessa est plenariā ueri/
tatem de impositione falsa ⁊ ait. Nūc
ueritatē experiar somnii mei. Videba/
tur enim mihi ꝙ serpens egrediebatur
de ore meo ⁊ septē aues insequebantur
serpentē. Cunq; cum adiutorio aquile
cepissent serpentē ⁊ reduxissent eū ad
me. una cū eo ardebā in igne. Hic ser
pens est falsitas mea. septē autē aues
sunt septē sapiētes. aquila filius tu⁹ q
denudauerat falsitatē meā. Tādem cū
cōbusta fuerat ⁊ redissent cum magno
gaudio dum parabant᷑ cibaria ut ali/
quam pulcrā narrationē ꝓponat. tūc
filius in hunc modū proferre incepit.
Pater unus miles fuit ⁊ dominus uni
us castri. qui filiū habuit tāte subtili/
tatis ut uoces auiū sic itelligeret ut uo
ces humanas. Et quia castrū pr̄is erat
insula maris. dum quadā die ōnes irēt
ad castrū ⁊ aues multe cantātes seque
rentur nauē. dixit pater filio et uxori.
ꝙ mirabilis uirtus esset itelligere istas
aues. Cui filius. Ego optime quid di/
cant intelligo Cui pr̄. Obsecro expone
⁊ reuela. Tunc fili⁹ respōdit. Dicūt ꝙ
uos uenietis cum domina matre mea
ad tantā paupertatē ꝙ panē nō habe
bitis ad comedendū. Et ego ueniā ad
tam nobilem statū. ut pro lotione ma
nuum detis mihi aquā. Tunc pr̄ indi/
gnatus eum proiecit in mari ⁊ inuēto
postea de naufragio a nautis de sardi
na est eleuatus a mari. ⁊ tandē uendit⁹
cuidā militi de cicilia. Pater uero ꝓp
ter scelus ⁊ proiectionē iuuenis a suis
hominibus est exheredatus a castro.
⁊ cum uxore apud ciciliā est exilio rele
gatus. Tunc tres corui sequebantur re
gem cicilie quo ibat. ⁊ quia per quin/
ꝙ annos tenuerāt hoc. nec de die nec
de nocte dabant ei requiē. fecit ꝓconi/
zari rex ut quicūq; ueraciter exponeret
sibi presagium coruoꝝ ⁊ cām sequele.
ipse daret sibi filiā suā cum medietate
regni sui. Tunc iuuenis hoc audiēs ac
cessit ad militē dn̄m suum. rogādo ut
presentaret eū regi. quia ipse sciebat si/
gnificationem coruoꝝ. Tunc miles ga
uisus presentauit eū regi. supplicando
iuueni ut habito bono ⁊ medietate re/
gni non esset immemor sui. Tādem rex
requirit cām. iuuenis uero regnī cōfir
mationem promissi. qua facta iuuenis
sic ait. Hic sunt duo corui ⁊ una corua
unus antiquus ⁊ alter iuuenis. unde ā
tiquus lasciuus uacās coruā hanc di/
misit cum qua diu cohabitauerat ⁊ cō
iunxit se iunioribus. Iste coruus iuue
nis hanc derelictā ab alio in suā rece
pit ac nutriuit ⁊ protexit usq; nunc et
quia antiquior coruus dimissus est a
iunioribus. nunc uult recuperare istam
quam gratis ⁊ absq; culpa dimisit. eo
ꝙ non potest inuenire aliā coruā iuni
orem. ⁊ nitit᷑ auferre ab isto. quia sic eā
protexit. Et quia iste iunior mō non
uult eā dimittere. sequunt᷑ te ⁊ requrunt
iudicium cui⁹ debet esse. Tunc rex ha/
bito consilio ⁊ cōuocatis coruis ad ꝓ
sentiam suā dedit sentenciā ut iunioris
corui esset corua. non antiquioris Tūc
antiquus solus recessit. ⁊ iuuenis cum
corua similiter. Tunc iuueni dat᷑ filia
regis. ⁊ militē dominum minorē i suo
hospitio cōstituit. Tādē sic sublimat⁹

est ad tantum honorem dum quodaꝫ mane equitaret per messanaꝫ uidit pa trem ⁊ matrē sedere ad portā cuiusdaꝫ hospitii in uilissimo habitu· ⁊ nō cog/ nitus ē ab eis· sed ipse eos cognoscens descendit ⁊ misit pro cibarus ut in do mo eorū prāderet· qui portātes aquaꝫ ad ablutionē manuū ⁊ accepissꝫ a pa tre ⁊ matre aquā· dum sedissent ad mē sam ait iuuenis pr̄i· qua pena dignus est pater qui talē filium sicut ego suꝫ i/ terficit· Cui pr̄· Non possent satis mul tiplicari pene côtra enormitatem tanti peccati· Cui iuuenis Uos estis ille qui proiecistis me in mari propter declara tionem uocū auiū· ⁊ iō non reddā uo/ bis malū pro malo. quia a deo ordi/ nata sunt illa· Ita dico pater· si interfe cisses me malū tibi procurasses· ſꝫ deꝰ me custodiuit a tāto malo·

De fide·

Fides multas perfectiones in/ ducit in nobis· Primo est ueri tatis conformatiua· Legit̄ ī le genda lombardica· ꝙ cum quidā eṗs missam celebraret uidit tres guttas cla rissimas equalis magnitudinis sup al tare emissas· que simul defluētes ī unā gemmā sunt unite· q̄ cum in medio cru cis posita fuisset· statim ceteri lapides corruerunt· Tunc eṗs cōfirmatus ē ad credendū unitatē in essentia ⁊ trinitatē in personis· Secūdo est fortitudi/ nis donatiua· Legit̄ in gestis comitis montis fortis· ꝙ dum ipse pugnās ꝓ fide solus in uno castro fuisset obses/ sus cum paucis· die quadā exiēs ad ꝯ flictum uidit cōtra se multitudinē ho stium infinitā. Cūqꝫ rogaret deū ꝓ ad/ iutorio affuit ei domicella pulcerrima mittēs multa iacula cōtra hostes Qui dum deuicti fuissent ⁊ fuisset interro/ gata que esset. respōdit· Ego suꝫ fides uera· Item ad idē· Quidā rex uolu it edificare turrim fortissimā· ⁊ duꝫ ꝓ/ iecisset fundamentū ⁊ turris statim in/ ciperet cadere. cōsilium recepit a quo/ dam sapiēte ꝙ nunq̄ firmū fundamē/ tum posset facere· nec turris possꝫ for/ titudinē habere· nisi puer uirgo ⁊ inno cens subtus fundamentū poneret̄. Qđ cum fuisset factum ⁊ turris fuisset cō/ pleta· tante fuit fortitudinis ut nec ma chine ei nocerēt. Iste dn̄s ē spiritus san ctus· turris fides. locus ꝫabulosus est mundus in quo perfecte radicari non potuit quousqꝫ dei filiꝰ in fundamen/ tum fuit proiectꝰ. Tercio est dono/ rum accumulatiua· Miles quidā uisi/ tans reliquias cuiusdaꝫ abbatie· dum cor beati augustini oblatū sibi fuisset ad osculādum. ⁊ quidā legeret in quo dam libro de trinitate· statim cor ī pi xide incepit saltare pre gaudio· Tunc miles· Quātum gaudium pōt habere ī celis eius anima cum sic letat̄ in terris Item· Domicella quedā currens ad martiriū dū fuisset interrogata a quo dam infideli quo iret. respōdit· amicū meum querere· Tunc infidelis· Mittatꝭ mihi unū capellum de his rosis q̄ da/ buntur uobis ab amico uestro. Cūqꝫ fuisset martiriꝫata statim affuit cū co phino pleno rosis dicēs Hoc tibi mit tit sponsus meus. Itē ad idē. Legi/ tur ꝙ quidā sapiens hesitās circa ea q̄ erant fidei non dubitādo sed inquiren do ⁊ credit̄ ꝙ fuit beatꝰ Dyonisiꝰ po situs in extasi· uidit uiridariū pulcerri mum· in quo licet essent multe arbores pulcerrime. una erat ibi excelsior habēs folia aurea īfinite pulcritudinis· Cūqꝫ

requireret a ductore que ess3 illa arbor respondit. Ista est fides. ficus rubei sunt martirizationes ꝛ tormenta xp̄i ꝛ sanctoꝝ. ꝛ quot uides folia deaurata tot possunt dici laudes de fide. Nā fides est porta celi. porta uirtutu3. porta dei. thezaurus absconditꝰ. pulcrificatio intellectus. matrimoniū dei ꝛ anime. anulus aureꝰ. uirginitas mentis. primogenita uirtutū. scutū firmissimū contra hostes. uexillū erroris. medicina uulneris. oculus anime. lux dirigēs scala paradisi. colūna nubis. stella cardinalis. corona honoris habēs quinq flores. s. cōsilium. intellectū. prudentiam. cognitionē ꝛ fortitudinē. Fides est initiū uite. radix salutis humane. ꝛ bonoꝝ omniū mater. Quarto est errantium directiua. Legitꝫ ꝙ uir quidā catholicus fide armatꝰ. sed literarum ignarus. dum inter hereticos ꝛ īfideles loqueretꝫ de deo. affuit quidā peritissimus hereticꝰ ꝛ eloquētissimꝰ ꝛ dū uellet reprobare eiꝰ dicta. iste ad celos oculos eleuans. sic ait. Precipio tibi in uirtute fidei catholice. ut nullū uerbu3 exprimas contra fidē. Qui statim effectus mutus loqui non potuit. imo lucem uidit descēdere que illuminabat illum fidelē de trinitate loquentē. Tunc hereticus cōpunctus ɔuersus ad xp̄m errores fortiter extirpauit. Item hereticus quidā uidens ep̄m xp̄ianorum miracula facientē. cecos illuminātem. ꝛ leprosos mundantē. doluit. quia ep̄s hereticoꝝ non faciebat simile. Cūq discere errores discurrisset terras. finaliter perdidit oculos. et coactus est petere subsidium ep̄i fidelis. Qui gratis ꝛ cū deuotione ipsum illuminās. tāta uirtꝰ fuit impressa in mēte eius. ut per ōnia

loca discurreret in quibꝰ seminauerat errores fidē catholicā commendando. Item ad idē. Legitꝫ in legenda beati Petri martiris ꝙ dum predicaret de fide. ꝛ eloquētissimus hereticus cū rationibus apparentibus inciperet ei resistere. facta orōne a btō Petro. sic balbutiens factus est hereticꝰ. ut fatuus ꝛ amens ab omnibus crederetꝫ. Quinto est bonoꝝ subleuatiua. Legitꝫ in libro de uirtutibꝰ ꝙ fuerunt duo homines qui associauerunt se in uia. unꝰ magus orientalis. ꝛ alter iudeꝰ. Magus equitabat mulā quā nutrierat ad palacium suū. que portabat ōnia necessaria sua quibus indigebat uiator. Iudeus uero incedebat pedes non habēs cibum neq alia necessaria. Dum ergo fabularentꝫ in uia. dixit magus iudeo Que est lex tua ꝛ que fides tua? Respōdit. Iudeus sum. ꝛ credo ꝙ in celis est deus quem adoro ꝛ expecto ab eo omne bonu3 anime mee ꝛ remunerationem ꝛ illis qui cōmunicant mecum in lege ꝛ fide mea. Et credulitas mea est ꝙ q discrepant mecū in fide mea. licitu3 est mihi tollere sanguinē suū. pecunia3 suam. ꝛ ōne suum. i. uxorē parentes ꝛ genitores. Insuper est maledictum mihi si seruo ei fidē uel iuuo ipsu3. uel facio secum miam. uel parco ei. Cōsequenter inquit iudeus mago. Demōstraui tibi iam fidē ꝛ legē meā. redde ergo me certum de fide ꝛ lege tua. Cui magus. Fides ꝛ credulitas mea est hec. In principio uolo mihi bonum ꝛ filiis generis mei. nolo alicui creature dei malum. neq sequentibꝰ legē meam neq etiam discrepantibus mecum in eadem. ꝛ credo equitatem ꝛ miam seruandam cuilibet uiuenti. ꝛ nulla iuria placet mihi Vid

tur etiam mihi q̄ si malum accidat alicui uiuentiū q̄ illud malū cōtingat mihi ⁊ me cōturbet. Affecto etiā prosperitatem ⁊ incolumitatē ⁊ felicitatē accidere omnibꝰ hominibus uniuersaliter. Tunc iudeus. Quid si iiuria uel offensa fiat tibi? Cui magus. Scio est deus iustus bonꝰ ⁊ sapiens cui nihil latet. nihil secretū. nihil penitus celat' de his que latent in creaturis. qui remunerat bonos iuxta suas bonitates. malos uero ⁊ trāsgressores punit iuxta suas trāsgressiones. Cui iudeꝰ. Quare ergo non seruas legē tuā? Magꝰ dixit. Quō fiat hoc? Et iudeꝰ respondit. Ego sum filius tui generis. ⁊ tu uides me ambulare peditē fatigatū ⁊ famelicū. ⁊ tu es eques saturatꝰ ⁊ letus. Cui magus. Ueritas est hoc. Et descēdens de mula aperuit manticā. ⁊ extrahens cibaria cibauit eū. deinde fecit eum equitare equitaturā. Postq̄ uero bñ firmauit se in equitādo iunxit calcaria festinando. relinquēs magū. Tūc cepit magus clamare. Expecta me quia confusus sum. Judeus uero dicebat. Nonne indicaui tibi legē meā ⁊ eius conditionem. ⁊ ego uolo similiter cōfirmare ipsam opere. Tunc festinabat mulam et magus sequebat' uestigia eiꝰ dicēs. O iudee noli me derelinquere in hoc deserto ⁊ horribili nemore ne forte interficiar a leonibus. ⁊ moriar mala fame et dolorosa siti. Age ergo misericorditer mecum. sicut ego misericorditer egi tecum. Judeꝰ uero magis festinās equitando procedebat. nec respiciebat retro. nec intēdebat dictis eiꝰ. nec cessauit iudeus fugere donec latuit uisū eius. Quādo ergo magus desperatꝰ fuit de succursu. recordatus est perfectionis sue legis ⁊ fidei sue ⁊ eiꝰ quod dixerat. uidelicet q̄ in celo est iustꝰ iudex. cui nihil est occultū nec secretū de his q̄ in creaturis suis latent. Dirigens ergo caput suū ad celū dixit. Deus meus tu nosti q̄ credidi in te. in lege tua. i tuis mandatis sanctificaui te sicut p̄cepisti. Confirma ergo apud iudeū laudē meā in te. His dictis non lōge iuerat magus. ⁊ ecce inuenit iudeū prostratum ⁊ eiectum de mula. cōfracta tibia ⁊ leso collo. mula ergo stabat ex opposito a remotis. que uidēs magū cognouit eū dominum suū propter mutercula suā. Equitans ergo ipsam ⁊ derelinquens iudeum in dolore mortis. recedebat. Judeus ergo clamās dixit. Bone frater pro deo habe miam mecū. quia cōfusus sum ⁊ morior. idigeo pietate. miserere ⁊ serua legē tuā que contulit tibi uictoriā. quia superasti me. Tūc cepit eum magus increpare dicēs. Tu male dicte peccasti in me. dereliq̄sti me sine mia. Cui iudeꝰ. Noli reprehēdere quia ostēdi tibi q̄ hec lex mea ⁊ fides mea ī qua certus sum. ⁊ inueni parentes meos antiquos in hac lege perseuerātes. Tunc miserꝰ est eius magus ⁊ portauit post se donec perueniret ad locum destinatū. ⁊ ipsum tradidit genti sue. q post dies aliquos expirauit. Audiens uero rex illius ciuitatis opera istiꝰ magi fecit eū uocare. ⁊ cōstituit eum baiulum suum propter opera sua pia.

De filiis.

Filii erga parētes debēt se habere hoc modo Primo debēt eos diligere. Legit' q̄ quidā habēs uxorē suspectā de adulterio scita ueritate q̄ de alieno duos filios habuerat ⁊ unum de eo. cum ipsa ī morte

nollet reuelare quis esset legitimus ꝛ q spurii. Finaliter dum post mortem eius uir eius moreret̃. in testamento suo q̃d dam uiridariū quod habebat legauit filio suo legitimo. Tunc eo mortuo q libet uoluit habere uiridariū. eo ꝙ qli bet affectaret ꝙ esset legitime nat9 Tā dem ueniunt ad iudiciū. ꝛ iudex uisa difficultate iussit extrahi corpus p̃ris de tumulo ꝛ ligari in porta uiridarii. ꝛ qui rectius eum percuteret circa cor. ei adiudicaret uiridariū. Cū accepissēt sagittas ꝛ arcū. ꝛ duo spurii proiecis/ sent. alter circa cor. ꝛ alter circa colluꝫ filius legitimus noluit proiicere. ſꝫ pe/ legit perditionē uiridarii. immo sagit tas de uulneribus extrahebat ꝛ lūbeo tergebat. Cūq3 hoc uidisset iudex. hūc cognouit eē legitimū ꝛ ei uiridariū as/ signauit. alios exclusit de terra. Loq̄n do sp̄ualiter iste dn̄s est xp̄s. uxor sua est uita que parit tria genera hominū Quidā sunt raptores. quidā blasphe/ mi. quidā iusti. sed iste est legitim9 fili us dei. uiridariū legatū est uita eterna. sed blasphemi iaculāt xp̄m iuxta cor. raptores circa mēbra. quia intendunt deprimere depauperare et confundere iustos qui sunt mēbra xp̄i. sed fili9 le/ gitimus iacula ꝛ uituperia emissa con tra xp̄m detergit ꝛ linit. ꝛ iō dign9 est uita eterna. Itē ad idem. Legit̃ etiā ꝙ quondā fuit quidaꝫ rex qui habuit unicū filium in cunabulis. dumq3 ap / ꝓpīquaret morti tradidit cuidā eū ꝓ curatori suo fideliter nutriendū. ꝛ quā do tempus cōgruum aduenisset. resti/ tueret. Morit̃ rex. infans cum alio in/ fante eiusdē etatis illius procuratoris nutritur in loco ignoto. ꝛ cum tēpus cōgruum aduenisset ciues requirunt ut rex naturalis susciperet regnū. Et quia procurator suū filium propriuꝫ subli/ mare uoluit in regē. ꝛ semper nutrien/ do dixit ꝙ filius suus erat fili9 regis. ꝛ filius regis erat filius suus. Cū ciues nescirēt discernere eo ꝙ occulte fuerant nutriti. a quodā sapiēte tria signa ꝓ / bationis habuerunt. Primū signuꝫ e rit tale. Vos accipietis statuta regis mortui ꝛ in presentia iuuenū aliqui re/ probabunt ꝛ aliqui cōmendabunt. ꝛ il le puer qui adheret cōmendantibus est filius naturalis regis. ꝛ ille qui adhe / ret contemnentib9 est filius procurato ris. Secundum signum siue experi/ mentum erit tale. Veniet unus uestruꝫ ex una parte. ꝛ alius ex alia parte. ꝛ di cetur in presentia pueroꝝ ꝙ unus uest/ trum uulnerauit regeꝫ mortuū ꝛ alter seruiuit sibi ex corde. ille puer qui ꝯmo uebit se contra uulnerantem ꝛ adhere/ bit diligenti ille est filius regis sed qui dissimulabit ista audire est filius ꝓcu ratoris Terciū experimentū erit tale Vos ducetis ambos istos per omnia edificia patris. ꝛ per omnia hospicia ī quibus fuerat moratus ꝛ ultimo duce tis eos ad sepulcrū regis mortui q̃d e/ rit apertū. ꝛ ille qui cum diligētia aspi ciet ꝛ cum gaudio edificia ꝛ hospicia regis mortui. ꝛ stare in illis est sibi de/ lectabile. ꝛ uiso corpore p̃ris flebit for titer. ille est fili9 naturalis regis ꝛ alter est filius procuratoris. Cūq3 ciues istis signis eos probassent. inuētum ē ꝙ il/ le quem procurator volebat sublima/ re non erat filius regis sed procurato/ ris. ꝛ iō ciues suū dominum naturaleꝫ accipientes. procuratorē ꝛ filium eius in uinculis ligauerunt. Loquēdo spi ritualiter iste rex xp̄s. procurator est

mundus. Filius regis est iustus. Filius procuratoris est uanus peccator uel malus qui in hac uita equaliter nutriuntur. Et quia ciues celestis curie uel matris ecclesie sic filium naturalem requirunt. et mundus uult proponere suum. tribus experimentis probantur. In custodia preceptorum. sacramentorum. et consiliorum que sunt statuta xpi. Secundo in extirpatione et in odio uiciorum malorum et in dilectione bonorum qui seruierunt xpo. Tercio in complacencia uirtutum. charitatis. penitentie iusticie. humilitatis et temperantie que sunt edificia. et in compassione lacrimabilis mortis xpi qui aspicitur in cruce. Secundo debent eis beneficium impendere. Legitur quod fuit quidam burgensis qui habens duas filias quicquid habebat dedit eis pro dote. Cumque pauper effectus nunc ab ista nunc ab illa reciperet necessaria uite. et ille iam grauarentur. accepto consilio a quodam sapiente repleuit archam ferratam magnis lapidibus nec cuique clauem prestabat. Filie uero attendentes ad diligentem custodiam arche. credentes quod esset thezaurus honorabant patrem et seruiebant ei attente. Tandem infirmatur pater et facto testamento archam cum contento filiabus legauit cum ista conditione ut non aperiretur quousque esset sepultus. pater sepelitur honorifice. et postea aperitur archa in qua inuenti sunt solidi lapides cum malleo quo fuerant confracti. in cuius cauda erat cedula talis tenoris. de quest martel syen sucat qui por suos enfans ses deseretat. De isto martello sit excrebratus qui pro filiis est exheredatus. Item legitur quod fuit quidam miles qui cum uxore sua dederunt omnia filio ut possent melius uxorare eum. tandem pauperes effecti cum uenisset mater ad dominum filii ut patris debilitatem ostenderet et subsidium postularet. Filius subito audito aduentu matris. abscondit gallinam quam assabat ad ignem. et negato subsidio cum gallinam in mensam sumpsisset primum morsellum. morsellus uersus est in bufonem. et intrans per eius uiscera faciebat eum discutere per terram in ingratitudinis exemplum. Tercio debent eos nutrire. Legitur quod fuit quidam pater qui donans omnia filio suo. ipsum emancipauit. tandem uilificatus a filio dum in angulo domus sue quasi totus nudus iaceret. Filius filii ei compatiens frequenter eum uisitabat. Tandem supplicat patri ut det sibi quatuor cannas de burello. Qui cum fecisset duas seruauit. Patri quidem requirenti quare duas seruaret respondit. ut induam uos de eis quando deueneritis ad illam miseriam in qua est iam auus meus. Tunc pater compunctus extunc honorifice seruiuit ei. Quarto debent eos honorare. Quedam filia matrem suam frequenter cum conuiciis affligebat. Tandem moritur filia. et in ecclesia sepulta clamores horribiles audiuntur de nocte. Cumque surrexissent capellani et inuenissent portam ecclesie apertam uiderunt duos demones illam extrahentes de sepulcro et secum portantes. Tunc iuuencula clamabat Ve ue mihi quia dannata sum in corpore et anima propter inhonorationem parentum. Quinto debent eis obedire. Legitur quod fuit quedam mulier habens tres filios. duos de adulterio et unum de marito suo. Cum haberet unam pirum tantum pro dote ne discernerentur spurii a legitimo per patrem in suo testamento. pirum sic diuisit. maiori legauit rectum et curuum arboris. medio legauit uiridum et siccum arboris. tercio

legauit quicquid erat infra terrã et ex/
tra terrã arboris. Mortua mře quilı/
bet uoluit habere totã arborẽ. ⁊ iõ ue
niunt ad iudiciũ. Tunc iudex dixit ꝙ
eius esset arbor qui laudaret se de ma
iori agilitate. Tunc primus laudauit
se si lepus currit ⁊ ego post eũ aufero
sibi pellem sine retardatione aliqua sui
cursus. Secundꝰ dixit. Equus uelocis/
simus currit aufero sibi ferrũ. depono
militẽ sine retardatione aliqua sui cur
sus uł mei. Tertiꝰ dixit. Ascẽdo super
montes altissimos in medio quorum
flant omnes uenti. expãdit̃ culcitra. tã
te subtilitatis suę ꝙ licet uẽti flent. plu
ma sit subtilissima. culcitra sit aperta. ĩ
fra retineo omnes plumas. Hec mř est
uita. pirus bõ. tres filii mundus. Pri/
mus filius est uolũtas uel ratio que ex
poliatur omni uirtute. Secundꝰ filius
mors. equus corpꝰ. miles aĩa. ferra q̃/
tuor sunt pulcritudo. diuitie. nobili/
tas. ⁊ fortitudo. Tertius filius demon
duo montes duo testamẽta. uentꝰ do
na spũssancti. culcitra plena plumis ꝯ
scientia plena peccatis. Et isti dat̃ pi/
rus. i. bõ in iudicio dei. Itẽ fuit q̃/
dam infirmatꝰ infirmitate incurabili a
medicis cognitionem habuit ꝙ nunq̃
curari potuit quousq̃ habuisset de a/
qua fontis iuuentis que erat medicina
omnis languoris. Vñ uocatis tribus
filiis suis supplicauit ut terras discurre
rent aquas probarẽt. ⁊ ille qui porta/
ret aquã iuuentis illi dimitteret regnũ
Tunc filii accepta pecunia diuiserũt to
tam terrã sic ut antiquior iret per ripa
rias. mediꝰ uero per palmites. iunior
ãt per montes. Finaliter iste iunior dũ
iuisset per maria nemora uenit ad do
mum cuiusdã senis a quo esset edoctu
rus ubi esset fons iuuẽtutis. sed peri/
cula multa ⁊ diuersa sunt ibi exposita
ab eo. que nisi posses aggredi ⁊ supera
re melius esset remanere q̃ ire. Primũ
enim periculũ erat obuiatio cuiusdam
colubri quem debebat interficere. Secũ
dum erat cõpositio iuuẽculaꝝ quã nõ
debebat aspicere. Tertiũ periculuꝫ erat
obuiatio militũ ⁊ baronum qui p̃sen/
tabant quodcũq̃ genus armorũ si ali/
quod illorũ reciperet. Quartũ erat ap/
tio pallacii infra quod erat domicella
tenens clauem fontis iuuentutis. nã in
porta erant cãpanule. ⁊ statim quãdo
tangebant̃ cãpanule sonũ faciebãt. mi
lites ueniebãt ⁊ interficiebant tãgenteꝫ
⁊ cõtra illud periculuꝫ heremita dedit
spongiã qua implerent̃ campanule ne
sonum causarent. Tandẽ iuit iuuenis.
⁊ cum coluber inuasisset eum cum lan/
cea ipsum aggrediens leuiter interfecit
Ingredit̃ postea pratũ. mulieres pul/
cerrime sibi occurrunt. sed ille uelãs fa
ciem absq̃ uerbo recessit ab eis. Et cuꝫ
ad quoddã castrũ pulcerrimũ uenissꝫ
milites ⁊ barones sibi occurrunt. omne
genus armorũ gratis offerunt. equos
pulcerrimos sibi presentãt. sed ille om
nia contẽnens ad pallaciuꝫ peruenit. et
implens cãpanas spongia dum ingres
sus fuisset pallaciũ uidit pulcerrimam
mulierẽ. cui humiliter supplicauit ut ꝺ
fonte iuuẽtutis preberet. Tunc illa Di
ctum est mihi a domino patre meo ꝙ
cum illo milite contrahã si habita ui/
ctoria de omnibus impedimentis sibi
obiectis in uia. ad me saluus peruene/
rit. ⁊ quia tu es ille non solum de fon/
te iuuentutis habebis sed me habebis
in sponsam. Qui reueniens ad patrem
per aliã uiã obtinuit regnũ ab eo. ac/

cepta iuuencula in uxorem. Loquen
do spiritualiter. isti tres filii hūani ge
neris qui est pater infirmus sunt tres
status hominum Unus status est req
rens diuitias ⁊ iste uadit per riparias
alius est requirens delicias ⁊ iste uadit
per planicies. tercius uadit per penitē/
tias ⁊ iste uadit per montes huic occur
rūt quatuor impedimenta. affectio ui/
ridis qui est coluber carnis ꝯplacentie
que sunt mulieres. affectio rei terrene ⁊
timor paupertatis. qui sunt milites ap/
petitus honoris. qui sunt cāpanule. ꝓ/
mum uitatur per lanceā memorie passi
onis xpristi. scdm per fugam pauper/
tatis. tercium per spem remuneratiōis
quartum per spongiā humilitatis Tā
dem ingessus in pallacium gratie. inuē
ta ibi caritate que ē filia dei non solū
aquā rmissiōis culpe obtinet sed ⁊ ip/
sum habet.

De furto.

Furtum multa mala inducit in
nobis. Primo enim utentes ꝯ
fundit. Legit' in li. de. vii. do.
spūssancti ꝙ cum quidam barbitōsor
fuisset furatus porcū uicini sui. qdam
pro rasione barbe ad eū accessit. ⁊ cum
deposuisset caputiū ⁊ barbitonsor ele
uasset pilos uidit ꝙ ille habebat duos
oculos retro. q suspectus clamans qs
esset. tunc ille. ego sum qui uidet ī abs/
condito. ⁊ cuncta sunt ante oculos me
os aperta. ⁊ uidi quādo furatus fui /
sti porcū uicini tui. Qui cum multi es/
sent cōstituti in eius presentia ab omni
bus est confusus. Itē ad idē. Qui/
dam domin⁹ cū leta facie sic ait. Scio
qui furatus est porcū. naz humeros su
os plenos sanguine habet adhuc Tūc
ille qui fecerat manū eleuauit ut proba
ret si sanguis esset in humeris. statī de/
prehensus est de furto. Itez ad idē
Quidam latro furat⁹ est anserē paupe
ris hominis sacerdos in ecclesia sic ait
Sedeatis ōnes. ⁊ cum dicerent se sedere
dixit. Non sedetis ōnes. immo inqui/
unt omnes. Tunc sacerdos. ille inqt nō
sedit qui furatus est anserē. Tunc ille ꝓ
occupatus dixit. immo sedeo. Tunc sa
cerdos. redde ergo eum. Itē ad idē
Refert Iacobus de uitriaco. ꝙ cum q
dam latro adhesisset cuidā mercatori.
per modū socii ⁊ cognouisset ꝙ porta
ret pecuniā. dum uidisset locū aptum.
accepto ense mercatoris. ait. morieris
statim. Tunc mercator. Fac mihi hanc
gratiā ut pri⁹ abscindas mihi pugnū
cum quo tradidi tibi ensem. ⁊ posito
pugno super truncū cum ille cum mag
no impulsu ensē submitteret. ille retra
xit manum gladi⁹ firmissime fixus est
in ligno. Tunc mercator amplexans la
tronem tādiu simul luctauerunt quo/
usqꝫ gentes ambos capiētes duxerunt
ad iudicē. Et quia latro asserebat ꝙ
res sue erāt mercatore cōtrariū dicente
per quēdam sapientē deprehensus est
latro. uolens res minori precio uende
re ꝙ ualerēt. ⁊ sic latro suspendit'. mer/
cator liberat'. Item legit' quidā fu/
ratus fuit ouem. cūqꝫ non inueniretur
quis fecisset beatus patricius in ꝑsen/
tia omniū sic ait. Precipio in uirtute
dei ut ouis balet in uētre eius qui eam
comedit. ⁊ statim balatū dedit. Itē
cum quidā xp̄ianus se associasset cui/
dam iudeo ⁊ in passu occultissimo ꝓ/
pter amorē pecunie ipsum uellet interfi
cere. ait iude⁹. Non facias hoc malum
Et ille. quis hoc reuelaret? Et iudeus.
Perdices que corā te uolāt. sz ille parū

curans de verbis iudei interfecit. et pecuniam secū tulit. Quadā die dum esset ad ignem et in veru perdices captos a domino suo verteret. perdices ceperūt cantare eo mō quo carnes cocte sonitum faciunt. Tunc ille territus et mutatus in facie habēs ī memoria qđ dixerat sibi iudeus. dum aspiceret hincinde suspectus habebatur a suo dño. et captus confessa veritate laqueo est suspēsus.

Secūdo decipit. Refert Jacobus de vitriaco qđ cum latro quidā insecutus a curia ingressus fuisset molendinū et vidisset ibi quēdam caluū. ait. Fuge miser. quia rex precepit ut omnia capita caluorum auferantur ad faciendū cipbos. Qui fugiens inter sepes et arbores venientibus persecutoribus et querentibus pro latrone. ipsemet respōdit. Ecce āte vos. Et cum accinxissent illum caluum miserum. ipsemet clamauit. Per deū de capite meo non facietis ciphū. interim latro per aliā viā recessit. Itē ad idē Refert Jacobus de vitriaco qđ cū quidam sacerdos trāsiret cum pulcerrimo palafredo per locum ubi erant latrones. occurrit ei princeps latronū dicēs Volo confiteri. et cum inter alia peccata expressisset qđ a quodā monacho abstulerat equū similē illi quē ducebat sacerdos. iūcta est ei penitētia ab eo ut quinqꝫ solidos daret pro missis celebrandis rōne equi furati a monacho. Tunc latro extrahēs x. solidos đ bursa sua. sic ait. Quinqꝫ do tibi pro equo monachi et quinqꝫ pro tuo quē volo retinere. et accepto equo depredatū dimisit eū. Item ad idē. Refert Jaco. de vitri. qđ cum quidā vēdidisset bouē in foro et pre nimio estu sitiret. inuitatur ad potū per quēdā latronē. Et quia iste bursam non habebat. latro de camisia sua partē accipiens alii tradidit ut suā pecuniā ibi ligaret. Quo facto dum post potū ille recederet. latro post eum clamauit. Capite illū latronē qui furatus est pecuniā meā. Cūqꝫ fuisset captus et ductus ad curiā. latro ostendit abscisionē camisie. asserēs qđ ī strepitu populi eā absciderat. Finaliter latroni redditur pecunia. et pauper hō patibulo eleuatur. Loquēdo spiritualiter latro est dyabolus. homo mercator. pecunia amor rei terrene. camisia delectatio peccati quam cōtra nos oñdit diabolus in extremo iudicio. Item ad idem. Refert Jaco. de vitri. qđ cum quidam burgensis haberet cupā auream. sed cōcussam in pede. hoc sciens qdam latro. empto luceo pisce ad dominam accessit et ait. Dominus mādat vobis ut paretis istū luceum. quia inuitauit hospites hodie ad prādium. et mittatis sibi cupā. quia vult qđ reparetur ut bibat in ea. Que ei tradēs. dum ille fugisset et socio enarrasset. ait socius. Ego ad huc recuperabo luceū. Et dum dominus discurreret hincinde scita veritate de furto secundus latro accessit ad uxorē flentem et ait. Gaudete quia inuētus est latro. et dominus mādat ut mittatis sibi luceum quia debet suspēdi ad collum latronis una cum eo. Que gaudēs tradidit et remansit magis delusa. Loquēdo spiritualiter. isti duo latrones sunt demon et mundus. Demon habꝫ animā propter res tēporales. sed mundus eas recuperat priuādo hominē omnibus bonis temporalibus. Tercio punit Refert Jacobus de vitriaco qđ cum quidam latro perrexisset ad quādā ecclesiam ut furaretur argētū quarūdam ima

gināum. dum uenisset ad imaginē beate uirginis illa impinxit pedem ⁊ proie/cit eum de altissimo loco. ⁊ fracto collo mortuus est. Item ad idē Refert iacobus de uitriaco ꝙ dum duo religiosi per quoddā nemus transirent. hoc sciētes latrones miserūt ad eos ut uenirent pretextu ɔfessionis audiende ⁊ dū uidissent principem latronum ⁊ magnam multitudinem inuocato adiuto/rio beate uirginis. princeps latronum mortuus corruit. ⁊ ceteri excecati fue/runt. tandem cōtriti ⁊ cōfessi recupera uerunt uisum. Item ad idē. Legitur ꝙ cum quidā latro per horribilitatem somnioꝝ fuisset perterritus. dum com punctus ueniret ad penitentiā. iniūctū est sibi a cōfessore ut ubicūq; crucē domini inueniret. flexis genib⁹ diceret pr̄ noster. Cum āt quadā die insequeretur ab hostib⁹ ⁊ obuiasset cruci nec uoluit obmittere genuū flexionē ⁊ penitentiā iniunctā. capit' ⁊ interficit'. Sed in presentia omnīū per sanctos angelos anima eius ad celū portat'. Guito ter/ret. Legit' ꝙ cum duo latrones conue/nissent ut furarent' nuces ⁊ alter carnes preueniens ad fores ecclesie qui furat⁹ fuerat nuces incepit frāgere ⁊ comede/re eas ibi. cuius sonitū audiēs ille q custodiebat ecclesiā. credens ꝙ essꝫ demō ingressus est claustrū. ⁊ cuidaꝫ claudo qui ire non potuit ⁊ forti rustico uidē ti nunciauit. tunc ipsi duo uolentes ire claudus supplicat ut portet'. ⁊ dum ingressi fuissent ecclesiā latro comedebat nuces credēs ꝙ esset soci⁹ suus q por/taret arietē. incepit clamare. Est ne bñ pinguis quem portas. Tunc rustic⁹ territus qui portabat claudū credens ꝙ esset demon. ait. nescio si est piguis uel macer. sed nūc relinquo eū uobis. Et ꝓiecto claudo ad terrā tibiam aliaꝫ sibi fregit.

De gloria dei.

Loria dei affectari debꝫ a nobis propter multas rationes. Primo q2 ad superna eleuat. Legit' in li. de. uii. do. spiri. ꝙ cuꝫquidam sanct⁹ affectaret scire conditōem perfecte glorie. raptus est in quadā domo ⁊ ibi uidit coronā tāte pulcritudi/nis ut eius mens totaliter raperet'. Cū quereret' a ductore que esset illa coro/na. Respōdit. hec est gloria beatorum ⁊ hii lapides sunt septē perfectionesq̄ cōtemplant' in ea. Prima agnoscet potentiā ⁊ perfectionē pr̄is. secūda con/templabit' perfectiones filii. tercia contemplabit' bonitatē spiritussancti. Ce/teri uero lapides de nouē ordinib⁹ angelorum. Et cum iste uix uellet recede/re. ait ei angelus. Uade ⁊ in rebus ter/renis cōtemplare ei⁹ pulcritudinē. eius honorē. ⁊ eius ualoreꝫ. pulcritudo ei⁹ ostendit' ex productis a natura et ab arte. in quib⁹ sunt mire pulcritudines ⁊ opera pietatis ualor eius percipitur ex precio quo emit'. ex operib⁹ quib⁹ decoratur. ex lapidib⁹ quib⁹ adorna/tur. sed honor eius percipit' ex capite ī quo portetur. ⁊ loco in quo clauditur ⁊ ex his a quibus aspicit'. Secūdo satiat. Legit' in li. de. uii. do. spūss. ꝙ ꝙ cum quidā frater satiari non posset fructibus. deprecat⁹ est deū ut illū appetitum remoueret ab eo. ⁊ cum semel rogaret cum lacrimis. rapatus in extasi uidit se esse in ripa fontis. de cui⁹ medio arbor pulcerrima fructib⁹ plena eleuabatur. Et dum quedā auis proie/cisset ad sinum eius unum de illis po/

mis ⁊ ille unū morsellum gustasset licet ab alia parte uideret copiā dilectoruꝫ fructuū ab eo. affuit iuxta eū domicel/la pallida. ⁊ dum requireret que eēt re spondit. Ego sum penitētia missa tibi a deo ad declarationem rei uise. Fons quem uides est dei gratia. arbor quaꝫ uides est dei gloria in qua est sanitas absqꝫ infirmitate. iuuentꝰ sine senectu/te. satietas sine fastidio. libertas sine ser uitute. pulcritudo absqꝫ deformitate. agilitas sine grauitate. subtilitas sine grossitudine. impassibilitas sine nocu mento. uita sine morte. abundātia sine indigentia. pax sine perturbatione. se/curitas sine timore. cognitio sine igno rantia. gloria absqꝫ ignominia. gaudi/um sine tristicia. Non solū debes acce/dere ad hos fructus sed ad arborē in qua sunt non solū isti sed infiniti alii. sicut illa bonitas est infinita. ita conti nue infinitas delectationes causabit ī nobis. Qui tunc rediens ad se nec ap/petitum nimiū habuit comedēdi illos fructus gustato de uno sibi ostēso.

Tercio cogitationē clarificat. Legi tur ꝙ quidā affectās aliquid cogno/scere de gloria beatoꝝ cuidā sancto lit teram scripsit ut sibi mādaret. Tūc ille fecit fieri pixidē argenteā sex laterum. In primo posuit deū cum uirgine ī se cundo sculpsit uiridariū. in tercio q̄n/dam pulcrā societatē. in quarto quod dam tentoriū. in quinto quādam coq nam magnā cum igne plenā. ⁊ in sexto quoddā hospitiū. Et uocato illo pri cipe dixit ꝙ in illa pixide poterat ali/quid cognosci de gloria beatoruꝫ. In primo angulo debes cōsiderare quō in finita bonitas trinitatis ex sui uisione infinitas delectationes causabit. ⁊ q̄uo omnes delicias ⁊ ōnia bona presentis miserie sunt tanq̄ paruissime gutte que fluxerunt ab illo fonte in quo bibunt electi. inter ī ibi uidebit humanitas xp̄i hominis cōditricē. Itē debet conside/rare ꝙ mirabile gaudiū exit in eis q̄n cognoscerēt mirabilē modum unionis nature humane ad diuinam. ubi frater ꝓm carnē aspicit deus. In secūdo āgu lo debes cōsiderare amenitatē paradi/si. in quo est infinita bonitas. loci puri tas. ⁊ latitudo summa. In tercio āgu/lo cōsiderabit societatē angeloruꝫ san/ctorum que erit perfectissima amicabi lis ⁊ nobilissima. In quarto āgulo a/spicies corporis tui clarificationē ha bens omnē pulcritudinē. subtilitatem. agilitatē. ⁊ impassibilitatē. In aspectu aliorum erit summa delectatio. in con/spectu inferioꝝ summa dominatio. re/spectu sui spūs prompta executio. In quinto debes cōsiderare gaudiū quod prouenit electis ex dānationis uitatio ne. ubi est locꝰ summi cruciatꝰ. hostes stant ibi ligati. ⁊ peccatū stat ibi inclu/sum. In sexto debes cōsiderare gaudi um quod prouenit electis dei qui exi/uerunt carcereꝫ huiꝰ mundi. in quo de morte ad uitā. de naufragio ad secuꝝ portum. de bello ad triūphuꝫ peruene/runt. Hic nullū gaudiuꝫ plenū. nullum gaudiū securū. nullum purū. Cum ille hanc interpretationē pixidis didicissꝫ tanta fuit inundatio lacrimaꝝ ⁊ com/punctio uite ut uix in re tēporali com/placentiā reciperet. ⁊ uendito longo tē pore seruiuit deo. Quarto quietat. Legit ꝙ quidā affectans scire differē tiam honoris presentis miserie ⁊ sup/me glorie. dum rogasset deum ut mini mam scintillaꝫ sibi ostēderet per āgelū

dei fuit ductus ad viridariū in quo au
dita voce philomene· dū stetisset p quī
gentos annos uisum fuit sibi q̄ nō fu
it per horam· ꝛ reductꝰ ad monasteriū
ex prelatiōe abbatis illiꝰ temporis re
pertum est q̄ diu steterat licꝫ ipse dice/
ret se illo mane iuisse.

De gratiarumactionibus

Ratiarumactio multa bona in
ducit in nobis· Primo est bo/
noꝝ subleuatiua· Refert Bar
laam q̄ quidā iuuenis ditissimi princi
pis filiꝰ monitus est ut cōtraheret cuꝫ
filia eiusdē pricipis· Et q2 iuuenis nul
lo modo uoluit hoc facere· relicto pr̄e
in fugā uersus est· ꝛ ambulās declina/
uit ad domū senis cuius unica filia uir
go sedens ante ianuā operabat' manu/
bus suis ꝛ assidue creatorē suū lauda/
bat· Cui iuuenis· Cum sis ita pauper ꝛ
tenuis pro qua re sic laudas largitorē
omnium bonoꝝ? Tunc illa· Sicut par
ua medicina cum magnis lāguoribus
hominem sepe liberat. ita in paruis dei
donis gratiarūactio que est domicel/
la paradisi· magnoꝝ bonorū ductrix
efficit'· unde multa magna dona rece/
pi a deo· nam creauit me ad suā imagi
nem ꝛ supra alia rationē donauit· por
tam paradisi mihi aperuit· ꝛ patienter
me ad penitentiā expectauit· post ex/
pectationem longā me cōuertit· ꝛ suis
consolationibus me cōfirmat· liberat
de uinculis peccatoꝝ ꝛ de morte eter/
na· tempus penitēdi nō subtraxit· ho
stes meos superauit· quod aliis nega/
uit mihi donauit. non ex meis meritis
sed ex dono sue gratie. Tūc iuuenis ro
gat prēm ut eā sibi det in uxorem. Cui
pater· Non decet diuitē accipere uxo/
rem filiā pauperis. maxime cum sit mi
hi unica· nec possum eam dimittere ut
ducas eam in domū tuā Tunc iuuenis
Non sed manebo hic ꝛ audiscā cōuer
sationem uestrā· Tunc senex uidēs euꝫ
firmatū introduxit eū in quādaꝫ came
ram secretā· ꝛ ostēdit infinitos theꝫau/
ros quos gratiarumactio amica filie
sue detulerat eis· Secūdo ad bonuꝫ
excitat· Refert Helinādꝰ q̄ erāt fratres
simul loquētes d' miris ordinibꝰ dei· Cū
q̄ quidaꝫ dixisset q̄ nihil aspiceret de
quo non edificaret'· quidā satis prom
ptus ad loquēdum dixit· Quid tibi cō
fert edificationis uisio bufonis? Ait il/
le. Certe multum· nam nihil merueram
deo ut plus faceret de me hominem q̄
bufonē. Et iō quotienscūq̄ uideo bu/
fonē gratias ago· q2 non tribuit mihi
tam execrabilē formā·

De gula·

Eccatum gule multa mala idu
cit in nobis· Primo est dāna/
tionis inductiua· Refert Gre/
gorius in li· dyal'. q̄ fuit quidā p̄sbi
ter Athanasiꝰ noīe qui diebꝰ suis yco
nie rem terribilē narrat euenisse· ibi nā/
q̄ quoddā monasteriū habet qd' Con
golaten dicit'· in quo quidā monachꝰ
magne estimatiōis habebatur. bonis
quippe tenebatur moribus· in omni ac
tione sua compositus· sed sicut ex fine
patuit longe aliter q̄ apparebat fuit.
Nam cum ieiunare se cum fratribꝰ de/
monstraret occulte māducare cōsueue/
rat quod eius uicini fratres ōnino ne/
sciebant· Sed corpus superueniēte mo
lestia ꝛ ad uite extrema pductus est
Qui cum esset in fine· fratres ōnes qui
in monasterio erant ad se uocauit. at
illi ut putabant moriēte tali uiro ma/
gnum quid ac delectabile se ab eo au/

dire crediderunt. Quibus ipse afflict9 ꝛ tremens cõpulsus est perdere. cur bo sti traditus exire. Nam dixit quando me uobiscū ieiunare credebatis occulte comedebā. ꝛ nunc ecce draconi tradit9 sum que cauda sua mea genua pedes ꝛ collum ligauit. caput āt suū intra meū os spiritū meū abibēs abstrahit. Qui bus dictis statim defunctus ē. atq͡ȝ ut penitendi liberari potuisset a dracone expectatus non est. quod nimirum cō stat quia sola utilitate audientiū uide rit. qui cum hostem cui tradit9 fuerat ꝛ innotuit ꝛ non euasit.

De heresi.

Eresis multa mala īducit ī no bis. Primo eternā dānatoнē Refert Jacob9 de uitri. ꝙ qui dam hereticus monitus a suis amicis ut in aduentu inquisitoꝝ se fatuum si mularet ꝛ in ecclesia se ligari pmitteret ne combureret᷑ ꝛ genus suum cōfunde/ retur. ille acquieuit ꝛ fecit ꝛ clausa ia/ nua quidā dmoniacus qui ibi erat fra ctis uinculis ad hereticū accessit dicēs Tu credis euadere man9 inquisitorum per fraudē. sed ego faciā officiū eoruȝ ꝛ cōgregans multa ligna ipsum obus/ sit. Item ad idē. Dum quidā mona chus semel iret per uiā. occurrunt ei he retici ꝛ ipsum reprehenderūt quia so/ lus pergebat. allegādo dictū euāgelii. misit discipulos binos. Tūc monach9 hoc intelligit᷑ de loco ad quem ipē e rat uentur9 ꝛ non recessur9. ꝛ quia de9 recessit a uobis. ꝛ demon ad colledum uos uenit. ego cōsiderās ꝙ iste loc9 vr erat loc9 corruptionis solus ueni Tūc dyabolus subito ueniens eos de me/ dio subtraxit. Secūdo īducit sacra mentorum priuationē. Quidam hereti cus fuit qui nunq͡ȝ ab indignis mini/ stris uolebat recipere sacramēta nec au dire uerbū dei. Quadā die uidebat᷑ si/ bi ꝙ summe sitiebat. ꝛ leprosus cū cor da pulcerrima trahebat aquā pulcerri mam de puteo. ad quem accedēs here tic9 rogabat ut sibi potū donaret Cui leprosus. Quō potes a me petere cum sim leprosus? Ait heretic9. Licet sis le/ prosus tamen non tāgis aquā nec cor rumpis. Ita dico tibi ait leprosus de sacramentis. Item heretic9 quidam dicebat ꝙ non erāt nisi duo uerba ī ꝓ dicatione. s. declina a malo ꝛ fac bonū Respōdit ali9. Si hō iret ad sanctum Jacobū ꝛ peteret uiā. sufficeret ne ei ꝙ diceret᷑. uade per bonas ꝛ dimitte ma las. certe non. immo oportet ostendere pericula malaꝝ ꝛ directionē bonaruȝ uiarum. Tercio inducit alioꝝ cor/ ruptionem. Legit᷑ in li. de. vii. do. spi/ ritussancti. ꝙ duȝ quidā heretici uenis/ sent ad cellā cuiusdā sancti uiri. tantus fetor repleuit cellā ꝙ uix poterat respi rare Cūq͡ȝ sanctus post comestionē et post recessum eoꝝ rogaret deū ut ostē deret causam fetoris. reuelatum ē ei ꝙ ingressus hereticoꝝ cā erat. Iteȝ ad idem. Dum ep̄s tholozan9 predicaret semel ꝛ in suo sermone diceret ꝙ here/ tici erant lupi. ꝛ fideles erāt oues. sur/ rexit unus hereticus quem excecauerat ꝛ nasum absciderat comes montis for tis ꝛ clamauit Vidistis unq͡ȝ oueȝ que sic momorderat lupū? respōdit episco pus. Tu uides ꝙ in istis abbatiis om nes oues morant᷑ ibi. sȝ alique ī gran/ giis quibus dātur canes ad dilatiōes ludorum. Roma est sicut abbatia. sȝ ce tere prouincie sunt sicut grāgie in qua sunt multe oues. quib9 dati sunt canes

id est barones et principes ut lacerent nos. Quarto inducit veritatis manifestationē. Refert Cesarius q dū multi heretici fuissent ducti ad ignē. unus illorum penitentia ductus incepit dubitare si penitētia sibi proficeret. et dum confortatus a quodā fideli cōfiteri inciperet quanto plus procedebat in cōfessione. tanto ignis in quo debebat cōburi diminuebatur. et cōpleta perfecta cōfessione abnegatis erroribus et confessa veritate ignis apparuit extinctus.

De hystrionibus.

Istriones multa mala faciūt. Primo defraudāt. Vñ Philippus rex Francie ioculatores inspiciens ait. demonibus immolāt vestes. et auferunt a mēbris xpi qui histrionibus eas donāt. Secundo ad damnationē provocāt. Legitur q cū quidam frater esset familiaris cuidam sancte mulieri quam molestabat frequenter demon. nocte precedēte antequā predicaret frater apparuit ei demō dicēs. Cras predicabo mirabili multitudini in presentia talis fratris. Cūque in crastinum predicaret quidā ioculator veniens ante ecclesiā vanascallos suos explicavit et populū totum ab ecclesia extraxit. Tunc demon ad mulierem. Isti sunt procuratores mei et pro eorum industria impleo curiā meā. Item refert Fulgentius q cum Dyogenes factus fuisset senex correptus febre. ad umbrā cuiusdam arboris vidit turmā maximam cōcurrere ad spectacula ioculatorum. tūc ait. O qualis stulticia hominū concurrunt ad feras hominibus repugnātes. et mortalia iacula amplexantur. et me pretereunt cum naturali dolore certantem Tercio nocumēta inducit. Refert Iacobus de vitriaco q quidā histrio pessime receptus in quadā abbatia occurreret abbati charitatē receptoris mirabiliter cōmendavit dicēs q decetero ōnes cōmitteret et ipse per sex vel quatuor leucas deviaret ad ipsam. Tunc abbas iratus dum in nocte ad abbatiā venisset. et receptorē hospitiū deposuisset et punivisset multū. postea facta veritate reputavit se deceptū. Itē refert iacobus de vitri. q cum quidā histrio venisset ad quandam ecclesiam et vidisset optimum prandium paratum. saltare incepit. sed sacerdos cui displicebat suus adventus sic ait. Non comedemus quousque fecerimus cādelam que ardeat corā deo. qui cum iuvaret eū et iuxta portā cōplicaret licinē. dum histrio extra portā pedes tenuisset. sacerdos clausit hostiū. et deintus clamavit. Porta ad alios sanctos vigilias tuas. quia sancti nostri non indigent. Quarto ad dissolutionē excitat. Refert Iacobus de vitriaco q cum quidam latrones venissent ad domū cuiusdam histrionis de nocte. ipse eos videns clamavit. Carissimi nescio quid potestis hic videre de nocte. cum ego de die nihil inveniam.

De hospitalitate

Ospitalitas multa bona facit in nobis. Primo est xpi receptiva. Refert Gregorius q cum quidam paterfamilias reciperet ōnes peregrinos et semel unū miserū in apparentia recepit: cui cum vellet aquā ad lavandum manus prebere urceus subito evanuit quod ille admirans cum cogitaret quis esset cognovit q xps erat quē receperat. Secūdo est tēporalium rerum multiplicativa. Refert Gilibertus q quidam civis fuit qui nūquā sine pau

peribus uellet comedere. Cũq̃ quadaȝ die a mane usq̃ ad uesperã expectasset ut hospitẽ pauperẽ posset habere ui / dit unũ senẽ in ueste alba cum duobꝰ sociis in platea ciuitatis emanere. ⁊ cũ inuitasset eos ad suũ hospitiũ. respon sum accepit ab eo ꝙ nõ poterat. quia submersioni ciuitatis erat intentus. Et cum senex quoddã sudariũ extraxisset ⁊ extẽdisset super mediã partem urbis statim submersa est cum habitatoribꝰ suis. ⁊ cum alterã uellet perimere. roga tur a sociis ut propter hospitalitatis domum que ibi erat desisteret ab illo malo. Qui assentiẽs mediã partem di misit illesam.

De humilitate.

Humilitas multa bona facit. Primo est demonis liberatiua. Legit̃ in uitaspatrũ ꝙ cũ ab / bati machario dyabolꝰ cum falce oc / currisset nec uellet dimittere ꝓpter quã cunq̃ uirtutẽ. dum opposuisset humili tatem statim fugere cepit. qꝛ hãc xp̄s in nascendo. in predicãdo. in societate secum habuit. Itẽ ad ideȝ. Legit̃ ꝙ cum dyabolꝰ cuȝ infinitis laqueis ap paruisset beato Anthonio. beatus An thonius flens ait. Quis poterit euita / re istos laqueos? Et respõsum est sibi. Humilitas frãgit õnia. quia est omni / um donoꝝ spũssancti apertiua. sapiẽ tie introductiua. charitatis reformati ua. serpentis infernalis depressiua. fun damentũ bonoꝝ. aqueductꝰ gratiarũ clauis paradisi. balsamũ odorẽ diffũ / dens. ⁊ sponsa xp̄i uera. Itẽ ad idẽ Cum quidã senex inquietaret̃ a demo / ne ⁊ interrogasset cãm. respondit. quia deposuisti armaturã perfectissimã hu militatis que reformat pacẽ inter deuȝ ⁊ homines. est turris fortissima. ⁊ cena mentum celeste. Et iste armature por / tantur quãdo persone humiles diligũ tur. quãdo fugis altitudines. quando contẽnis cupis. quãdo humilia officia diligis. quãdo cõsilio acquiescis. quã do contumelias ⁊ correctiones quiete audis. quãdo diligẽter obedis Se cundo est uirtutis amplexatiua. Legit̃ in uitaspatrũ ꝙ cum quidã frater. lxx. ebdomadis ieiunasset ut deꝰ sibi reue / laret secretũ scripture. occurrit ei ange / lus dicẽs. Non ieiuniũ sed humilitas eleuat hominẽ ad deũ. ⁊ hoc si homo ascendit recte. Primus ascẽsus ẽ se ma iori subdere. ⁊ non preferre se eq̃li. Se / cundus est subdere se quali ⁊ nõ prefer re se minori. Tercius est subesse mino / ri. Quartus est spernere mundũ. Quin / tus est spernere diuitias. Sextꝰ ẽ sper / nere seipsum. Septimꝰ uelle sperni ab a lus. ⁊ ĩ his uirtutes tibi dabunt̃ a do

De iactantia.

Iactantia multa mala inducit in nobis. Primo est humilita tis priuatiua. Legitur in uitas patrum ꝙ cum duo fratres per deser / tum eũdo serpentẽ inuenissent qui uo lebat eos inuãdere. ⁊ unꝰ illoꝝ absq̃ le sione ipsum cepisset ⁊ de hoc iactasset se. abbas ipsum reprehẽdit dicẽs. Hec iactantia humilitatẽ ⁊ per cõsequẽs õ / nes uirtutes expoliat. Secũdo ẽ ui / ciorum inductiua. Legit̃ in uitaspatꝝ ꝙ dum quidã monachꝰ quosdaȝ fra / tres uisitassȝ ⁊ iactãdo mirabilia de ce lestibus enarraret. dum fratres istarẽt apud abbatẽ ut aliquid diceret. respõ dit. Simite eum quia celestis est. ⁊ iõ de celestibus loquit̃. sed ego terrenus de terra Statim tẽptatio mirabilis inuasit

monachum· ꝛ hoc propter iactantiam ꝛ dum uellet societatē dimittere. hoc ī spiritu cognoscēs abbas ait· Sine frater fuge iactanciā ꝛ euacuabunt̄ tēptacionum radices.

De uirtute incarnationis·

Virtus incarnationis multa bona inducit in nobis· Primo ē pctōꝝ allectiua. Legit̄ ī li· de vii·do·spūs̄s·ꝙ quedaꝫ monialis exiens ordinē suū facta est publica meretrix· Tandē post multos ānos cuꝫ cogitaret de iudicio dei ꝛ de īferno desperabat propter magnitudinē peccatoꝝ ꝛ penarū· dum cogitaret de paradiso ꝛ considerabat immūdiciā suam desperabat eo ꝙ immund9 nunꝗ illuc ingreditur· Cum cōsiderabat de passione ꝛ de his que xp̄s pro ea sustinuerat desperabat· Sed quādo uenit ad cōsiderationem natiuitatis. quō pro nobis factus erat puer· ꝛ quō cito placabat̄ ingressa corā ymagine beate uirginis· tota perfusa lacrimis· rogabat ut per merita sanctissime incarnationis remitteret sibi peccata sua· ꝛ dum diu fleuisset audiuit uocē dicentē sibi· ꝙ ꝓpter meritū incarnationis ꝛ uirtutē infantie remittebant̄ sibi peccata· Secundo est uirtutū collectiua· Legit̄ de beato Bernardo ꝙ dum in uigilia natiuitatis xp̄i expectaret horā matutinaꝝ· uisuꝫ est sibi ꝙ uirgo pareret filiū qui eēt dulcedo ōnis amaritudinis· lumen totius obscuritatis· satisfactio oīs delicti· et uestimentū uirtutis ꝛc̄· cognouit plen9 uberiori grā que erat hora natiuitatis xp̄i· Itē ad idē· Legit̄ in li·de·vii· do·spiri· ꝙ quidā miles fuit in Francia qui dum summā gereret deuotionē ad natiuitateꝫ xp̄i dum in matutinis oraret illā benedictā infantiā ꝛ fixe cōtemplaret̄ eā raptus extra se uidit beatam uirginē in gremio suū filium baiulanteꝫ· que tenebat duo serta in duab9 manibus de rosis ꝛ clamabat Accipite fratres mei istos duos capellos· unuꝫ ad expulsionē mali· aliud ad promotionem boni· Tercio est angelorum letificatiua· Legit̄ in li. de· vii·do·spiritussancti. ꝙ cum in natiuitate domini monachi cātando recognoscerēt bn̄ficium incarnationis Hugo cluniacēn· uidit ordines āgeloꝝ psallenciū ꝛ omne genus musicoꝝ dicentium· ꝛ clamabant gloria in excelsis deo· Quarto est tēptationū repressiua· Legit̄ ī libro de· vii· do. spūsān· ꝙ quidā clericus in quadam necessitate positus. uouit beate uirgini ꝙ si eū liberaret religionem intraret· Cūqꝫ intrasset predicatorum ordinē ꝛ grauiter de exitu temptaretur· ad imaginē beate uirginis accedens· infanciam sui saluatoris rogabat ut ipsum iuuaret· alioquin licentiaret eū exeundi ordinē· quia illas penitentias sustinere non ualebat· Cūqꝫ deosculatus fuisset pedē imaginis totus perfusus lacrimis· tantā dulcedinē sensit in mente ut firmissimus essꝫ ad remanendum ī ordine iam suscepto· Quinto est demonū fugitiua. Legit̄ in li· de septē do·spiri· ꝙ cū scūs haymo studeret ꝛ uigilaret eo ꝙ in crastinū deberet disputare de incarnatione· apparuit ei dyabolus· ꝛ cum uellet se signare tenuit ei manū· Tunc sanct9· Ego signo me in noīe prīs ꝛ filii ꝛ spūssancti· Qui dimissus cum quereret cām sui aduentus respondit demon· ad impediendūꝫ te· ne aliquid elegāter posses dicere de incarnatione· que potestatē eorum cōtri

uerat nec habere poterat uirtutẽ ubi eſ
ſet deuotio ad incarnationem xpi.

Item legit̃ in li. de. vii. do. ſpũſſan.
ꝙ dyabolus in ſpecie mulieris cũ ma/
xima multitudine iuuẽculaꝝ apparẽs
beato Theodorico. ille territus uenit
ad ſanctũ paconiũ. Cũqꝫ quereret ſan/
ctus a demone quis eſſet. reſpõdit Ee/
go ſum ille qui Iudã de cetu apoſto/
lorum abieci. iuuenes ꝛ fortes ꝛ debiles
ad uituperationẽ dei prouocaui. ꝛ nũc
huc ueni ut deiicerẽ iſtũ ſi poſſem uel a
lium de ſua ſocietate. ſꝫ uideo illos mu
ro uallatos. Tunc ſanct9. Precipio ti
bi in uirtute dei ut dicas qs eſt ille mu
rus. ꝛ quid plus odis i nobis. Reſpõ
dit demon. Verbũ incarnatũ eſt mur9
ꝛ deuotio incarnatiõis eſt illud qd de
iicit omnẽ ptãtem demonis ꝛ illã ſum/
me abhorrẽt. unde fugit omnẽ cetũ hu
manum. Sexto eſt hominũ exaltati
ua. Legit̃ in li. de. vii. do. ſpiri. ꝙ duꝫ
quidã moreret̃ ꝛ in morte ſumme ride
ret. rogant aſtãtes ut cãm ſui gaudii e/
is exponat. Tunc ille. Nunc inſtat di/
es natiuitatis domini. in qua pf miſe/
ricordiarũ nr̃am aſſumpſit miſeriam.
domin9 infantiã. fons bonitatis no/
ſtre uite penuriã. rex etern9 mortis an/
guſtiam. gloria pr̃is noſtrã ignomini/
am. Et quia uideo fratres meos letari
in tanto bono. iõ gaudeo ꝛ gaudẽs re
cedo ad dominũ. Septimo eſt errã/
tium directiua. Legit̃ in li. h. duuẽ. ꝙ
dum in nocte natiuitatis dñi quidam
monachus uigilaret uidit beatã uirgi
nem tenentem ſuũ filium in gremio ꝛ lu
dentem cum eo. Tunc fili9 dicebat ad
matrẽ. O mater dulciſſima quanta leti
cia ineſt hodie hominib9 de natiuitate
mea. in qua uite innocentiam. doctrine
affluentiam. miraculoꝝ excellentiã. ſa/
cramentoꝝ preeminentiã. ſecretoꝝ reue
lationem donaui eis. O quãto dolore
quanta inuidia cruciat̃ demon. dũ ui/
det deum eſſe unitũ illi quem ipſe deie/
cit ipſum deiiciat in uirtute mee incar/
nationis de quocũqꝫ loco.

De indulgẽtiis.

Indulgẽtie ſunt peccatorũ ſo/
lutiue. Refert Iacob9 de uitri
aco ꝙ dum ſemel quidã pdi/
caret de indulgẽtia trãſmarina ꝛ qui/
dam dubitaret an eſſet uerũ quod laſſe
reret. proſtratus in oratione. dubitãs.
uidit beatam uirginem cum uno bra/
chio filium tenentem. ꝛ cum alio linthe/
um ualde pulchruꝫ. ꝛ accedens ad oẽs
cruce ſignatos lintheo abſtergebat eos
ſic dicens. Dimiſſa ſunt uobis peccata
ueſtra propter indulgentiam. ꝛ nũc ſu/
per addo quia do uobis filium meum
in retributionem eternam. Tunc ille ex/
pergefactus libenter lucratus eſt idul/
gentias prefatas. Secundo ſunt
mortuorum liberatiue. Legitur ꝙ qui/
dam iuuenis cõtra ſaracenos cuꝫ mul/
tis xp̃ianis exiſtẽs. poſt. xl. dies repa/
triare uoluit. ꝛ quia fortiſſimus erat et
eius probitas terrebat ſaracenos ꝛ p/
tegebat fideles. rogat̃ a quodã ep̃o fi/
deli ut per alios. xl. dies remaneret cuꝫ
eis. Tunc iuuenis. Indulgentiã plenaꝫ
pro me habui. ꝛ ſi poſſem lucrari pro
parentibus meis libẽter remanerẽ. Tũc
ep̃s. Per uirtutẽ Iheſu xp̃i qui meritũ
ſue paſſionis ad omnes diffundit eos
participes reddo iſti9 indulgentie. ꝛ a
uinculis peccatoꝝ abſoluo. Tunc ap/
paruerunt ei parẽtes ſui uelut ſtelle ful
gide benedicẽdo horã natiuitatis ſue ꝛ
referẽdo eoꝝ liberationẽ. ꝛ ſic iuuenis

l

ibidem remansit.

De inuidia.

Inuidia multa mala facit i nobis. Primo est bonoꝝ oditiua. Legit' i uitas/ patrum ꝙ quidā senex motus inuidia cōtra abbatē pastorē eo ꝙ hoīes plus adhererēt ei. hoc audiēs abbas pastor cum magna humilitate ad eum uisitā/ dum accessit. qui exire contemnēs. illo āt perseuerāte ⁊ expectāte ad portā ui dit demonem circa se cingulo igneo cin gentem. qui timore perterritus duꝫ re/ quireret quis esset. ait demon. Socius sum principis tenebraꝝ. ⁊ qꝛ uidi īfra te cingulū infernale inuidie que ē radix peccati. rethe nostrū. uenenū mortis. fe bris pestilentialis. ueni huc ad ɔmorā dum tecū. Qui subito ad abbatē exi/ ens. benigne eū recepit. ⁊ maximi ami/ ci facti sunt ex illa hora Item ad idē. Audiui in quodā sermone ꝙ qui dam habebat cōtra inuidos talem pa rabolaꝫ. Pirus ⁊ cucurbita se ɔiūxerūt adinuicē. sed cucurbita se eleuās supra pirum ⁊ se extēdens super ramos eius in quo ipsam grauabat. Cum āt repre henderet' ab aliis arborib9 qꝛ hoc sus tinebat. respondit pirus. dissimulabo paululū. quia subito ascendit ⁊ subito ruet. Pirus est iustus. sed cucurbita est inuidus. Secūdo est sociorūꝫ de fraudatiua. Refert Jacob9 de uitria/ co ꝙ quidā rex fuit qui cōcessit uni a/ uaro ⁊ uni inuido quodcūq̧ donum. ita tamen ꝙ donū quod posteri9 pete retur duplicaret'. ⁊ cum uterq̧ differret petere mun9. precepit rex inuido ut pri us peteret. qui petiuit ut erueretur sibi un9 ocul9 ut proxīo eruerēt' āбo. nolu it enim petere aliquod bonū ne proxi mus duplicatū illud haberet. Item ad idem. Refert Cesari9 ꝙ quidam co mes fuit qui congregato maximo the ʒauro. dum appropinquaret morti ⁊ ī unam massam fecit totū cōflari ⁊ ī ma re iectari ne sui gauderent de morte et de inuentione theʒauri. Dum autē mo reretur. uox demonū audita est dicēti/ um. Venit amicus noster ad nos. soci us in nostro lucro ⁊ in sanitate aliorū infirmitatē accipiēs. redolētia fetentia putabat. ⁊ is est corona nostra inuidie mittamus eum in cathedrā sempiterni doloris ⁊ luctus. Tercio est maloꝝ punitiua. Monachus quidā inuidia stimulatus alteri imposuit quoddam crimen. ⁊ cum abbas noluit credere. ui sitatori dixit. Cum āt infirmatus ap/ propīquaret morti. uidit demones co ram se letari. qui compūctus cōfessus est ueritatem.

De ira.

Ira multa mala inducit in no/ bis. Primo est demonis asso ciatiua. Legit' ꝙ fuit quidam sanctus nomine ysaac qui summe a de monibus timebat'. qui cum interroga retur que esset cā. respōdit. Ira est tem pestas dissipans. ignis infernalis. ser/ pens pestifer9. hostis destruēs haben/ teꝫ. defedatio officii diuini. corruptio imaginum dei. mensa lucri demonis. li gnum spinosuꝫ. ⁊ iō ex quo fui mona chus cum hoc summe diligat' a demo ne non intrauit cor meū. Secūdo est laboris augmētatiua. Legit' in uitas/ patrum ꝙ fuit quidā monach9 qui in congregatione absq̧ ira uix poterat eē Dum āt egrederet' ⁊ iret ad speluncam solus. duꝫ quadā die situlā aqua ple nam posuisset in terra subito uersa est De inde implens secundo ⁊ tercio iteꝝ

uersa est. tunc repletus furore illud uas culum cõfregit. et ad se reuersus ait. Ecce solus sum et uincit me ira. Reuertar ad congregationẽ quia ubiq͂ ẽ labor.
Item abbas Johãnes referẽs exemplum cuiusdã philosophi dicebat q͂ quidã phũs fuit qui habuit discipulũ quem summe dilexit et diligẽter instruxit. Cum aũt quadã die discipulꝰ magistrum offendisset mortaliter. dum sibi indulgeri peteret dixit phũs. Nõ indulgeo tibi nisi his tribꝰ annis portaueris onera alioꝝ. et mercedẽ dederis his qui iniuriis et cõtumeliis te affligunt. Qui cum fecisset libenter ad suã gratiam est receptus. Itẽ quidã studiosꝰ sedebat in porta urbis. qui õnes intrãtes experiẽdi cã impetebat cõuiciis Cũ autem quidã iuuenis plura faceret. qz dabat preciũ his qui offendebãt eum cum interrogatꝰ a magistro de cã huiꝰ respondit. aspicio q͂ iracundꝰ uult sanari de alieno uulnere. cum igne ollam uult refrigerare. acuit gladiũ sue perfectionis. frãgit põtẽ sui transitꝰ. uult se occidere ut tunicaȝ sui hostis possit dilacerare. de seipso facit faculam de q͂ hostis cõburit. et ideo cõtra hoc peccatum pugnare uolui ut possim habere lr̃arum honorẽ. Tunc senex eum introduxit dicens. Ingredere ciuitatẽ qz dignus es. Tercio est meritoꝝ priuatiua. Legit̃ in uitaspatꝝ. q͂ cũ quidam uellet õnino se uindicare de alio. et hoc audiuisset quidã senex cum fletu dixit. Dñe Jhesu xp̃e iam non ẽ necessarium ut pro nobis sollicitus sis. qz nitimur persequi illos qui thezauros nobis apportant. et uindicare intendimus iniurias nostras. Item ad ideȝ Legit̃ in li. de. vii. do. spũs. q͂ remis fuit mulier quedã rixis et litigiis multum uacãs. Cum aũt quadaȝ die pasche fuisset rogata ut faceret pacem et fecisset. dum ad communionem uenisset. uidit corpus xp̃i in carne realiter inuolutum in quodã lintheo. Cumq͂ illud recepisset et illa die ad litigia et rixas redisset in presentia totiꝰ populi lintheum cum corpore xp̃i exiuit de ore eius et sentencia dei descẽdit que eã per medium trucidauit. Quarto est iniusticie conseruatiua. Legit̃ q͂ quidaȝ princeps fuit multũ offensus a quodã seruo suo. et quia ira predominabat̃ ĩ eo ait dñs. In anterioribꝯ pulcer. in posterioribꝯ fetidus est ille qui cũ ira uult exercere iusticiã. quia Impedit ira animum ne possit cernere uerũ. Quinto est penaꝝ accumulatiua Refert Cesarius q͂ fuit quedã domicella q̃ ire semper erat dedita. Cũq͂ esset mortua et sepulta in sepulcro lapideo ignis emergebat qualibet nocte de eo. Cũq͂ fuisset apertũ sepulcrũ uox lamẽtabil̃ audita est hoc peccatũ ira dãnat corpus et animã. Item refert Iaco. de uitriaco. q͂ fuit quidã comes qui offensus a suis subditis quãtumcũq͂ se humiliarent parcere recusabat. Cuȝ aũt quadã die uellet exire terrã et homines ꝓstrati corã eo indulgentiã postularẽt. et ipse ira infectus equũ ascenderet. subito globus igneꝰ rapuit eũ et equuȝ. et uox audita est que dixit Maledicte ira dei super te est et super iracũdos. Item ad idẽ. Quidã burgensis fuit qui rãcore infectus iniurias sibi factas parcere noluit. et cum esset mortuus et portatꝰ ad ecclesiã psalmis et orõnibus dictis pro eo crucifixus retraxit manꝰ eleuatas de ligno et apposuit auribꝯ suis. et

uox audita est. Nec pepercit nec par/
cam ei.

De nomine Jhesu.

Stud nomē Jhesus multa bo
na operat' in nobis. Prio tol
lit rācorē. Legit' in li. de septē
do. spiri. q quidā erat hn̄s rācorem ↄ
tra aliū nec poterat placari. quidā san
ctus scripsit in fronte eius hoc nomen
Jhesus. ⁊ statim ipsemet iuit ad eum.
qui eum offenderat ad remittēdu3 of/
fensam. Secūdo inducit amorē. Le
gitur in li. de. vii. do. spiri. q fuit qui
dam iuuenis ignarus omi sciētia. s3 ui
tans omne peccatū. Cūq orasset deu3
ut sibi formā orādi donaret ut cor su/
um totum per amorē poneretur in eo.
apparuit ei angelus domini ⁊ porta/
uit foliu3 lauri in quo erat hec scriptu
ra. Jhesu christe fili dei uiui propici/
us esto mihi peccatori. Et ait an/
gelus ei. Aperi os tuum ⁊ comede hāc
scripturam. quia tante uirtutis po/
nitur esse ut demones uincat celos ape
riat. peccata expellit. sanctissimam tri/
nitatem attrahit. ⁊ angeli dei famulan
tur dicenti. Cūq comedisset tanto dul
core sunt repleta os ⁊ uiscera ei9 ut sta
tim experiret' angeli uerbū esse uerum.

De iudicio extremo.

Iudicium extremū debet timeri ꝓpter
rōnes seqn̄tes. Primo quia est conso
lationis mūdane repressiuū. Refert Da/
mascenus q fuit quidā rex magnus ⁊
gloriosus. ⁊ factum est procedēte illo
in curru deaurato cu3 regali obsequio
obuiasse illi duos uiros attritis ⁊ sor
didis uestibus īdutos. attenuatos ma
cie. ⁊ pallidas facies hn̄tes. Rex aute3
cognouit eos in maceratione corporis
⁊ exercitii sudorib9 carnem cōsumptā
habentes. Ut ergo uidit illos. exiliens
confestim de curru ⁊ in terrā procidēs
adorauit. ⁊ surgens amplexat9 ē eos ⁊
affectuose osculatus. Magnati uero il
lius ac proceres de hoc ualde indigna
ti sunt. arbitrātes eos fecisse īdigna re
gali glorie. non tamen ausi sunt ī facie
eius eum reprehēdere. sed germano fra
tri eius suggesserunt ut loqueretur sibi
ne excellentie diadematis tantam infer
ret iniuriā. Qui cum regi ista diceret et
eius inutilem ut sibi uidebat' humilia/
tionem reprehenderet. rex ei respondit
quod tamen de illo non intellexit. Cō
suetudo āt erat illi regi q quādo sentē
ciam mortis cōtra aliquē dictabat. p̄
conem ante ianua3 illius cum tuba ha
buit deputata clāgere. cui9 uoce agno
scebant omnes illū reum mortis existe
re. Vespere ergo ueniēte misit rex buc/
cinam mortis buccinare ante ianuam
fratris sui. Ut ergo audiuit tubā mor
tis de sua salute desperauit. ⁊ tota no
cte domum suā disposuit. Sūmo autē
diluculo nigris ac lugubrib9 uestibus
indutus cum uxore sua ⁊ filiis perrexit
ad pallaciū fratris sui flēs ⁊ lugēs. quē
rex ingredi ad se iussit. uidēsq eum ita
lugentem. ait illi O stulte ⁊ insipiens.
si tu hunc timuisti preconē fratris tui
germani aduersus quem nihil te deli/
quisse cognoscis. quō tu mihi reph̄en/
sionem intulisti quia in humilitate sa/
lutaui p̄cones dei mei. sonorabilē mihi
mortē significātes. ⁊ terribilē dei occur
sum cui multa ⁊ magna me ipse peccas/
se ↄsci9 su3. Ecce deniq tuā arguēs īsi/
pientiā isto us9 su3 mō. Nūc ergo ⁊ illo
rum q ad te meā submisere rephēsionē
stulticiā arguere curabo. ⁊ instruēs fra
trem suum domū remisit. Fecit āt sibi
fieri de lignis arcellas quatuor. Regre

in capitulo de balluo siue rectore ciui/
tatis in secũdo exemplo. Itē ad idē
Dicit' ꝙ quidā rex fuit quē nemo un/
ꝙ̃ potuit facere ridere. Cum āt quidaȝ
mimus hoc audiuisset ait. Si mihi bo
num castrum daret' facereȝ ridere dñm
nostrum regē. Facta igit' promissione
cum ad regē accessisset ⁊ fecisset qcquid
potuisset ut rex rideret. nihil impetra/
uit. ⁊ ait. Rex noster optimus mona/
chus esseȝ. nec propter hoc risit. nec ei re
spondit uerbo sed facto. Fecit eniȝ fi
eri cathedrā de lignis putridis que uix
clauem poterat recipere. in summitate
uero cathedre gladiũ pendentē cum te/
nui filo. ⁊ in profundo ignē copiosuȝ
sic ordīauit ut si cathedra cecidisseȝ mi
mum stantem in cathedra per mediuȝ
diuisisset. si uero cathedra fracta fuis/
set cecidisset in ignem quem nemo pro
tempore extraxisset quin fuisset cõbu/
stus. Flēti igit' mimo rex ait. Ride nũc
⁊ non fleas. Quõ possum inquit ride
re cum ista cõtra me sic uideā ordina/
ta? Et ait rex. Sic nec ego quādo uido
me in cathedra hoc est in mortali cor/
pore habente quatuor pedes. i. quatu
or elementa. quod si frangit' per mor/
tem. uideo ignē inferni subtus me. ⁊ su
per me gladiuȝ iusticie dei. Sicut ergo
tu non rides nunc. sic nec ego qñ consi/
dero eius terribile iudiciũ. Secundo
est ueritatis seu iusticie ostensiuũ. Di/
citur ꝙ semel fuerunt duo socii quorũ
alter alterũ ꝙ̃ carius diligebat. Cũ igi
tur unus in infirmitate positus forti9
grauaret'. socius āt uolens scire ei9 sta/
tum post mortē sibi ait. Rogo care so
cie ut post mortē mihi appareas. ut si
tibi bene fuerit gaudeā. si male tibi cõ/
patiar. Cui ille. Faciā quod regris do
mino permittēte. Eo igitur mortuo cũ
socius una nocte eius expectaret aduē
tum apparuit soci9 iuxta eum. Cui ille.
Quõ uales? Cui respõdit. In die qua
migraui ad dñm fuerũt mortue sex mi
lia persone. de quib9 dnm ad districtũ
dei iudiciũ uenissem9. non fuerunt sal/
ue nisi sex. De quoꝝ numero ego sum
unus. unde uerũ est illud uerbũ qd do
minus in euāgelio ait. Multi sunt uo/
cati pauci uero electi.

De locutione inordinata.

Locutio inordinata multa ma
la inducit in nobis Primo est
demonum uocatiua. Legit' in
uitaspatrũ ꝙ dum frēs cõuenissent ut
uerba edificationis audirēt. quidaȝ se
nex uidit āgelos dei stātes iuxta illos
⁊ letari quādo loquebant' de diuinis.
sed statim quādo uertebant se ⁊ loque
bantur de secularibus ⁊ uanis. āgeli fu
giebant. ⁊ demones accedebāt ⁊ gaudi
um maximum ostendebant. Secun/
do est pacis turbatiua. Legit' in li. de
septē donis spiritussancti ꝙ quedā ue/
tula que dicebat' diuinatrix requisita
fuit a quadā iuuencula quid posset fa
cere ut a suo uiro diligeret' multũ. Cui
illa Summo mane intrabis ortum tuũ
⁊ nulli eũdo uel redeũdo facias uerbũ
⁊ in eo ingressa ter genua flectēs uers9
orientem dicēdo pr̃ nr̃. ⁊ pones te pro
stratam corā tali herba que est in āgu
lo orti. ⁊ quid audias ibi facias. ⁊ ue/
lata facie redibis ad hospitiũ tuuȝ ne/
minem salutando. Cũq; uetula preue/
nisset eum ad ortũ ⁊ abscõdisset se iux/
ta herbā. ⁊ iuuēcula staret ibi prostra/
ta. uetula mutādo uocē dixit. Tace pa
cem habebis. Cũq; illa redisset ⁊ uetu/
le quod audiuerat nunciasset. illa hoc

confirmando ait. Benedictum est tibi si tacueris ⁊ uiro tuo male locuta non fueris pacē habebis. ⁊ eris dilecta per eum Itē ad idē. Legitꝰ ꝙ q̄dā uxor militis molestata per eum ⁊ uerberata. frequenter uenit ad quādam matronā interrogauit quid faceret ut diligeretꝰ a uiro. Cui matrona. Lepores qui inse/quuntur a canibus uiri tui dabunt ti/bi documentū quō eris dilecta. Cumqꝫ quadā die iuisset ad uenationem ⁊ uellet loqui leporibus. quāto magis loq̄batur. tāto magis fugiebant ⁊ minus appreciabantur eam. Que rediens ad matronam illusam se credēs uerbis iniuriosis mouebatꝰ contra eā. Tūc dña Optime te docuit lepus ⁊ si non uerbo tamen exemplo. Sicut enim nō rebellādo aut de uerbis curādo sed fugiēdo ⁊ canes declinando uitat eoꝝ laceratio/nem. sic tu fugiendo respōsiones inor/dinatas ⁊ non curādo de uerbis paceꝫ habebis. Itē legitꝰ in li. de. ui. doīs spiri. ꝙ dum quedā uetula iret per uiā iuuenis tristis cum bursa plena denariis sedebat iuxta arborē. Qui īterrogatus a uetula quid haberet. rñdit. De/mon sum ⁊ affecto summe ponere discordiam inter talē ⁊ uxorē suā. ⁊ quia locutio humana mihi deficit que ē instrumentū omnis mali. iō assequi non possum quod opto. Sed quia locutio tua mirabilis ē pro isto facto. do istā pecuniā ut deducas ad terminuꝫ. Que accedēs ad domū mulieris cum una iuuencula. affirmauit secrete ꝙ cū illa adulterabatꝰ uir suꝰ. ⁊ tunc ad hoc uene/rant ut reciperēt tunicaꝫ pro nephario opere. Tunc accedēs ad uirū secrete in/dicauit ꝙ uxor sua amorē illicituꝫ ha/bebat cum quodā clerico ecclesie cathedralis. ⁊ duꝫ loquerentꝰ simul retro columnam me existēte ibi in orōne. audiui eos mutuo cōuersantes. ⁊ taliter cōuenientes ꝙ in crastinū tali hora redi/rent ⁊ ordinarent de facto. Tunc misit iuuēculam ad suscipiēdum pānuꝫ quē emerat uetula. qn̄ uiro ītulerat ista uerba de sua uxore. Quod aspiciēs uxor sua suspicata est de eis ōne malum. Et dum in cena nollet comedere uir prece/pit ut cogitaret de clerico. ⁊ tandeꝫ ad procurationē uetule clericus loquitur cum dña. que locutio uiro fuit suspi/tio oīs mali. Reuertitur uetula ad do/minam. cōsilium dat ut de pilis bar/be uiri cum rasorio sumat. ⁊ postꝗ̄ e/os comederit omnē aliā muliereꝫ odi/bit. Iterū accedit ad uirū uetula et dis/cit ꝙ de cōsilio clerici per uxorē in illa nocte erat interficiendꝰ. ⁊ iō caueret ne in somnis opprimeret eū Cūqꝫ uxor cū rasorio uellet accipere de pilis barbe eius. uir arripiēs manū eius clamauit. lumen accēditꝰ. amici ꝯgregantꝰ. discordia maxima stabilitꝰ. Quod aspiciens demon dixit uetule. Per. xxx. ānos dedi operā ut hanc discordiā excitareꝫ ⁊ tu in tribus diebꝰ perfecisti eam. optime enim linguagiū habes inferni ⁊ digna es melius ꝗ̄ ego. ⁊ rapuit eā ⁊ por/tauit secū. Deus āt per discretionē uni/us sacerdotis declarauit maliciam. et uir ⁊ mulier ad pristinū amorē sunt redacti. Tercio est malorū amatiua. Legitꝰ in li. de. ui. do. spiri. ꝙ quidaꝫ princeps fuit qui non solum erat irre/gularis in lingua in se. sed adulatores detractores corrupta uerba tenētes summe diligebat. ⁊ frequēter secū duceb at. Quod attendens eius coquus pulcro exemplo eum confudit. Nam omnia

cibaria magne excellentie parauit. ⁊ in fine linguas porcorum optime paratas donauit. Cum de illis omnes inuitati ⁊ dñs liberalissime comedissent omnibus aliis dimissis in sua camera dominus iterrogat coquū. que fuiss3 causa male preparationis ciboꝝ uilium? Respondit coquus. Dñe dicā uobis si absq perturbatione uultis recipere dictum meum. Cui dominus. Dic secure Tunc coquus. Deus uoluit ut ego seruire3 uobis eo mō quo uos seruiuistis sibi. Vos enim nunq de aliqua re uitili spūali uultis loqui sed oditis loquentes. sed de ribaldariis. de mulierib9 de immundiciis que sunt lingua porcorū comedentiū stercora. de istis curatis. ⁊ ista optime ordinatis Quod audiens dominus cōfusus in se. emēdauit uitā suam. Itē fingit̃ fabula q terra semel peperit pulcerrimum monte3. ⁊ iste mons cōtraxit matrimonium cum sole tandem omnes creature respiciētes pulcritudinē solis ⁊ pulcritudinē montis crediderunt q fructus. arbores. lapides preciosos. herbas uirētes ⁊ fontes summi ualoris deberet pturire. unde omnes creature exspectabāt partū ei9 Finaliter peperit ⁊ loco arboris produxit spinas. loco fructuum produxit tempestates. loco herbaꝝ produxit serpentes ⁊ mures loco lapidum preciosorum produxit ignem sulphureu3. Tūc creature dixerunt. Maledicta sit talis mr̄ que tales filios dedit nobis Mōs est homo. sol sapiētia. quod expectabatur sunt cōsolationes ⁊ orōnes ⁊c.

Quarto est bonoꝝ tēporalium priuatiua. Refert hystoriograph9 q fuit in anglia quidā illustris rex dign9 memoria diuitiis affluens. non solū illis que sunt cōueniētes bonis ⁊ malis. uerum etiā illis que animū faciunt opulētum. uirtutib9 honestus morib9 ⁊ gratiis. is tres filios habuit quos quantum ualuit iustis ⁊ honestis moribus enutriuit. Cum igit̃ in extremis uite sue positus de herede regni sollicitus cogitaret. uolens experiri quis filioꝝ suoꝝ sapiētior esset. ⁊ quem herede3 pre aliis ɔstitueret. Et deliberās per quē modum experiri posset. acquisito primogenito ait illi. Fili carissime si me scires deum esse ⁊ tibi iuxta uotū tuū me uelle satisfacere. quid est in mūdo quod plus eligeres ⁊ amplius exoptares Cui filius Eligerē proculdubio ut eēm fortissimus hominū. Et rex. Que ē rō que so ut eligeres istud pre omnibus. Et ille. ut possem inquit ōnes homīes meo imperio subiugare. ōnes inimicos meos deuincere. Tūc rex illo licētiato iussit uenire secūdogenitū. ⁊ facta supradicta questione respōdit. Eligerem inquit pr̄ ut essem pulcerrim9 hominum Cui rex. Huius tue dilectionis cām scire desidero. ut omnes homīes ad amorem meū ⁊ familiaritatē allicerem. ⁊ sic me regē super omnes alios propter meam speciositatē statuerēt. Tunc rex illum abscedere ⁊ minorem iussit uenire. Qui facienti questionē quam fecerat aliis ille cum magna maturitate rn̄dit Eligerē inqt pr̄ ut collū meū ita lōgū esset ut collū gruis. non sicut desiderauit phūs epigori9. pictagoras tāq delicatus ferculoꝝ saporib9. s3 poti9 ut uerba singuloꝝ diu āte in ore meo discuterē. admirās rex illi9 tātā prudētiā ceteris illū pretulit. ⁊ herdē regni constituit.

De ludo

Ludus multa mala inducit in nobis. Primo est penarum in/ductiuus. Leget̄ in li. de. vii. donis spūssancti. ꝙ quidā monachus in die parasceues prostratus ⁊ raptus ad diem pasche. dixit ꝙ uiderat ī mira bili pena quēdam militē qui bon9 ca/stus ⁊ hospitalis fuerat. Cūq̄ quereret quare illa sustineret. cu3 āte mortē cog nouisset eum bonū. fuit sibi respōsum ꝙ propter placentiā quam habuerat ī ludo ⁊ in uolatu auiū hec pena sibi da batur. s. ꝙ ueniebāt quatuor aues ⁊ q̄/tuor canes ⁊ dilacerabāt omnia mem/bra eius. ultimo ueniebat un9 teterri/mus demon. ⁊ taxillos igneos īprime bat in uulneribus eius. ⁊ cum duabus laminis igneis cōstringebat eū. unā an̄ ⁊ alterā retro. ⁊ dicebat. Nunc hēs ta/bulam ⁊ taxillos lude si potes. Se/cundo est irā dei excitatiuus. Legitur ꝙ cum quidā sanctus semel de benefi/cio incarnationis gauderet. eo ꝙ uide bat altare. ⁊ super altare uirginem cu3 puero. apparuit ex alia parte demon. ⁊ edificauit unū aliud altare. ⁊ super il/lud posuit taxillū. Cūq̄ uidisset maxi ma3 multitudinē adherere altari dmo nis. p̄cepit demoni ut insinuaret ei q̄d esset illud altare ad quod sic auide et uolūtarie currerēt homines. ⁊ q̄d signi ficabat illud quod erat positu3 super altare. Respōdit demon. Altare ē lud9 quod est suprapositum est taxillus in quo sunt uigintiunū puncta ꝓpter uigī tiunum mala que ego extraho de lu/do. Primū malum est cupiditas. secū/dum proditio. quia uult spoliare illu3 cum quo ludit. terciū rapina spolians usq̄ ad braccas. quartū est usura. quī tum afflictio. sextū contempt9 p̄cepti

ecclesie. septimū scādalum ꝓximi. octa uum blasphemia. nonu3 emissio boni. decimū fraus. undecimū ira. duodeci/mum periuriū. tredecimū cōuicia. quar tumdecimū uerberatio. quintumdeci/mum festiuitatū fractio. sextūdecimu3 interdū homicidium. decimūseptimu3 ydolatria. decimūoctauum mendaci/um. decimūnonum impenitētia. uicesi/mum desperatio. uicesimūprimum dei abnegatio. Vn̄ sicut lex dei uigintiuna lr̄a potest perfici. sic lex mea ⁊ uirtus mea in ludo complet̄. Tūc uox ad san ctum. Surge ⁊ nuncia que uidisti.

Tercio est demonis aduocatiu9 Re fert Cesarius ꝙ fuit quidā miles q ita erat dedit9 ludo. ut omnib9 aduenien/tibus suum preberet hospitiū ad luden/dum cum eis Quadā die demon in hu mana specie ingressus est eius hospiti/um. ⁊ cum inuitat9 fuisset ad ludum a milite. lusit cum eo. ⁊ cum demoni bn̄ succederet lud9 ⁊ male militi. dixit mi/les. Iam dies appropinquat. recede ut quiescā. Tunc demō. immo nox perpe tua tibi erit. ⁊ moriēdo uiues sine q̄ete

De luxuria.

Luxuria multa mala inducit in nobis. Primo est penarum in uentiua. Refert Beda ꝙ fuit q dam uicio carnis deditus. qui fuit ca/ptus per demonē ⁊ ductus per diuer/sa genera pena3. ⁊ quia erat deuotus beate uirgini nō fuit permissus demō ut eum lederet. sed reductus ad domū omnibus dimissis iuxta fluuiū conge/latum cellā suā cōstruxit. in quo se to/tus indutus immergebat. ⁊ postq̄ diu in glacie steterat balneū calidissimū in/trauit. Cūq̄ interrogaret̄ de cā tā san/cte cōuersionis. respōdit Ostēdit mihi

dominus uilitate peccati immundicie·
quia est ibi anxietas erubescenda peni
tentia feditas· ⁊ infamia Ostēdit mi/
hi penā inexpressibilē huius peccati· ⁊
si uidissetis ampliora me faceretis·

Item ad idē· Fuit quedā iuuencula
luxuriosa· que post multas infirmita/
tes defuncta est· que cum tm̄ uno linthe
amine fuisset cooperta· omnes canes ci
uitatis ordinate uenerunt ⁊ lacerauerūt
lintheamen· ⁊ inuito pr̄e corp⁹ lacerare
ceperunt. Tandē conueniunt multi ⁊ ex
pellunt canes· sed in nocte ī maiori q̄n
titate uenientes aperto sepulcro corp⁹
illud non obstāte quacūq; prohibitio
ne deuorauerunt. Itē legit̄ in uitas/
patrum· q͛ cum quidā pr̄ temptaret̄ a
peccato immūdicie· accēsa cādela dixit
Si peccatores ⁊ immundi ponuntur ī
igne inferni· uide ergo si poteris susti/
nere hanc flāmam anteq̄ cōpleas pec/
catum· Qui cum cōbussisset sibi totum
digitū· malum est peccare inq̄t. Se/
cundo est dānationis procuratiua Re
fert Gregori⁹ q͛ cum quidā in uigilia
pasche deflorasset iuuenculam ⁊ ī crasti
num timeret ingredi ecclesiā· finaliter ti
more postposito est ingressus· ⁊ dū se
cunda ⁊ tercia die ingrederet̄ sine timo
re· diuinū iudicium eum percussit· ⁊ cū
expirasset ⁊ esset sepultus· flāma tam/
diu eius sepulcrū cōbussit quousq; una
cum corpore fuisset consumptū. Itē
refert Helinandus q͛ cum quidam car
bonarius propter uite meritū familia
ris esset suo dn̄o· tam quadā nocte ui
gilaret ⁊ custodiret fossam carbonariā
uehementer accensam. ecce quedā femi/
na nuda currens ⁊ post eam apparuit
eques nigrum equitās equū euaginato
gladio currens ⁊ uolens comprehēde/
re mulierem. que dum fossam carbone
riā circuiuit· eques comprehendit eam
⁊ perfossam gladio in ignem proiecit·
⁊ exustam rursum retraxit ⁊ posuit eā
super equum ante se ⁊ abiit· ⁊ cum hoc
pluries contigisset· narrauit comiti do
mino suo· qui cōfessus diligenter am/
bo uenerunt ad siluā· ⁊ circa mediā no
ctem cum signassent se per totum · ecce
terribilis uox ⁊ strepitus apparuit e/
ques cum muliere. ⁊ cum proiecisset eā
in fossam igneā ⁊ retraxisset ⁊ uellet re/
cedere sicut prius. comes precepit sibi
in uirtute crucifixi ut narraret quis eēt
Tunc ille· Ego sum miles uester· ⁊ mu/
lier ista fuit uxor talis militis q̄ adul/
terauit mecū. ⁊ quia in morte penitui/
mus ad mille annos sum⁹ positi ī hac
pena ut ipsa tantū affligat̄ in ictu gla
dii ⁊ in proiectione ignis ut non pos/
sit exprimi· nec ego possū enarrare do
lorem quem patior ab isto equo qui ē
demon infernalis· in quo necessario ha
beo equitare· sed misse ⁊ elemosine nos
liberarent si offerrētur pro nobis· Tūc
comes gratāter in his eis prouidens·
postea sciuit eoꝝ liberationē. Item
ad idē· Refert Cesarius q͛ dum quedā
cōcubina sacerdotis īfirmaret̄ ad mor
tem· fecit fieri calceos optime tacona/
tos supplicādo ut sepeliret̄ cum eis Cū
q; factum fuisset ⁊ miles quidā equita
ret iuxta sepulcrum ei⁹ splēdente luna
audiuit ululat⁹ horribiles · ⁊ fugiens
conuocato populo uiderunt unū mi/
litem cum equo igneo ad modū uena/
toris cum cornu cōuocantem canes· et
aperto sepulcro illius per pilos eā li/
gans brachia secum ducere uoluit Sed
cum illa ut apparebat pilis euulsis fu/
geret· ille dimissis equo ⁊ canibus tam

diu secutus est eā quousq; comprehendit ꝛ secum adduxit· unde in crastino ī sepulcro nihil penitus est inuentum nisi tm̄ capilli· Tercio ē ꝯfusōis iniciatiua· Legit' in li. de· vii· do· spiri· ꝙ q dam archiepiscopus familiaris regis Anglie scripsit epistolā hāc in qua epistola fuerūt hec uerba· Gaudeo de perfectione uite tue· quia es elemosinari9· pius· iustus· ꝛ amator pacis· Sȝ luxuria ponit maculā in gloria tua· Considera obsecro quantū doleres· quātum erubesceres. quantū tibi displiceret si filia tua fornicaret'. ꝛ ex teipso scies quātum displicet deo ut sis seruus libidinis· ꝛ ꝙ tam uilis pars dominet' in rege. Quarto est malarū familiaritatum prouocatiua· Legit' in li· de septē donis spiritussancti ꝙ cum beat9 Hilarius iret contra hereticos· occurrit ei dyabolus in specie seruiētis· qui factis multis obsequiis induxit eum ut uinū ꝛ carnes comederet· ꝛ hoc facto ꝙ q̄ndam mulierē quam asserebat statim uisitaret Cūq; sanctus uir ei frequēter fuisset locutus sic eum attraxit ut in suis carnibus motū illicitū sentiret· tūc scito a demone quō ad eū uenerat ut indinaret eū ad uiciū carnis omnē familiaritatē mulieris extunc contēpsit·

Quinto est corruptionis donatiua Legit' in uitaspatrū ꝙ cum quidā frater exardesceret ex amore cuiusdā mulieris· denunciatū est ei ꝙ mortua esset· Tunc de nocte uenit ubi audiuerat eā sepultā· ꝛ fodiens accepit putredines eius in uestimento ꝛ tulit ad cellā suā· Cūq; post modicū nimis feteret· posuit ante oculos suos dicēs· Ecce habes desiderium tuum. satia te· ꝛ sic castigauit se donec emorirent' concupiscentie sue. Sexto est demonibus associatiua. Legit' in li· de· vii· donis spiri· ꝙ quedā mulier fuit que de adulterio cōcepit filiū· que non habēs unde nutriret eum eo ꝙ uir su9 erat mortu9· ꝛ ōnia bona eēnt ab ea ablata· dolere multum incepit· Et dū eēt in tristicia dyabolus in humana specie apparuit ei dicens· Si uis cōsentire mihi duplicabo omnia que habebas· Cūq; illa consentiret ait demon· Post septē dies ueniā ad te. quib9 trāsactis ꝛ illa fuisset summe ditata requirit demon ut in trib9 seruiat ei· Primo ut ōnes religiosos in suo reciperet hospitio ꝛ prouocet ad peccatū carnis Secūdo ut in ecclesia sit garrula ꝛ semper loquat'. Tercio ut in die pauperes recipiat ꝛ de nocte expellat· Que complens fideliter ōnia· tandem infirmata est grauiter· ꝛ consideratis omnib9 malis desperare incepit· Quod agnoscens fili9 ad recursum diuine mie ipsam prou· ꝛ regrebat mr̄em unde tot diuitie erāt misse· que reuelās ei omnia dum filius sic confortasset eā ꝙ cōtrita ꝛ sperans de diuina mīa cōfessorem peteret· ille iuit festinus· sȝ interim adueniunt demones que sic eam terruerunt ꝙ pre timore mortua ē· Tūc filius cum cōfessore eā mortuā inueniens confessus ē pro ea pc̄tā sua· Et cū accepisset septē annos de penitētia ꝛ eos cōpleuisset· apparuit ei dicēs Licȝ uicio multū placabili demoni essem ligata· nihilomin9 uirtus diuine mie per tuam miam me liberauit. Septimo est nature destructiua· Refert Vincēcius ꝙ quidā Benedictus noīe apparuit cuidā sancto uiro in specie cuiusdam mōstruosi aīalis· naȝ aures ꝛ cauda erāt azini· cetera āt ursi Cūq; territ9

fugeret· clamauit illud monstrũ dicens Noli expauescere. scias hominẽ me fu/isse sicut tu es· sed quia bestialiter uixi ⁊ in carnalibus uiciis fui imersus· p9 mortẽ speciẽ bestie tenere merui· Cumq3 requireret᷑ que esset eius pena· respõdit Benedictus sum nomine sed maledi/ctus re. Nam usq3 ad diem iudicii per squalentia loca ⁊ fetida ⁊ bulliẽtia ra/pior ⁊ pertrabor· ⁊ post extremũ iudi/cium corp9 meum ⁊ aĩa mea simul ir/remediabili dolore ⁊ irreuocabili cruci atu erit sine spe alicuius gaudii futuri· Et cum hoc dixisset uenerunt teterrimi ursi ⁊ eum rapiẽtes extunc non cõparu it· Octauo est criminũ inuẽtiua· Re/fert Vincentius ꝙ fuit quedam mulier Eugenia nomine· quam cum pater ei9 uellet nuptiis tradere· illa fugiẽs cũ du obus eunuchis· in habitu uirili ordinẽ monachoꝝ intrauit· cui9 uirtutem ab/bas considerans eũ ad uisitãdũ quan/dam dominã misit· q̃ attẽdens ad ei9 pulcritudinẽ in amorem Eugenie exar sit Cũq3 illi cõceptum suũ expressisset· Eugenia eã expellens sic ait· Discede a uiris dei deceptrix animaꝝ· habitacu lum magnũ demonis· perfidie plena· il lecebrata· Cũq3 illa timeret infamari ac cusauit Eugeniã uirginẽ credẽs ꝙ ess3 hõ id ẽ uir ꝙ opprimere eã uoluit· Et quia Philippus pr̃ Eugenie tunc erat baliuus in terrã. ille audito facto ne/phario iussit capi monachũ ⁊ pati tor menta ⁊ cum ei presentat9 fuisset· dixit Philippus· Scelerātissime xp̄ianoru3 Jhesus xp̄s tradidit uobis ut corrup tioni operã detis ⁊ matrimoniale3 pu diciciã maculetis? Cui Eugenia· Jhes9 xp̄s cui seruio castitate3 docuit· ⁊ uere seruantib9 uitã eternã promisit. Cumq3 illa meretrix mulier cum suis ãcillis re/accusaret instãter· dum fuisset exuta ue stibus ⁊ indumẽtis apparuit mulier q̃ credebat᷑ monachus· Tũc Eugenia ad Philippũ· Tu es pr̃ me9 ⁊ ego sum fi/lia tua· ⁊ Claudia mr̃ mea· ⁊ ego hõres mundi ⁊ delicias abhorrui ut liberius seruirẽ xp̄o· Tunc induta ⁊ eleuata in ãbone ut xp̄s laudaret᷑ de tãto facto· ignis uisibiliter descẽdit de celo ⁊ mere tricem cõsumpsit cũ sequacib9 suis·

Virgo dei genitrix.

Virgo dei genitrix Maria gra tias dat humano generi· Pri/mo corroborat· Legit᷑ in ma/riali magno ꝙ cum in Constãtinopo/li ecclesia btẽ uirginis Marie mire ma/gnitudinis cõstrueret᷑· ⁊ due colũne ꝓ/pter nimiã magnitudinẽ leuari nõ pos sent: apparuit beata uirgo magistro o peris dicẽs· Appone tres pueros uirgi nes iuxta colũnam. ⁊ quia puritatis ⁊ innocẽtie amatrix sum eleuabũtur per eos columne· Qui cum fecisset stati illi pueri eas uelut paleas eleuauerunt·

Secũdo uirgo Maria malicus per/fidorum obuiat· Legit᷑ enim in maria li magno· ꝙ dum archieps̄ Tholeta/nus ĩ assumptiõe beate ac gloriose uir ginis Marie missaꝝ solẽnia celebra/ret· uox de celo audita est dicens· Heu heu xp̄iani quoꝝ semper sum aduoca ta· cur sustinetis ut per iudeos fili9 me us iterũ crucifigat᷑· illudat᷑· ⁊ cõspuat᷑ Tunc celebrata missa dum archiepisco pus cum magno exercitu intrasset ho/spitia iudeorum· inuenit ꝙ in quada3 imagine cerea inducebant õnia genera tormentoꝝ que induxerãt in xp̄o ui/uente· Item ad idẽ. Legit᷑ in maria/li magno ꝙ fuit quidã in ciuitate bis/

funtina· qui uanitatibus deditus diui
tias omnes expēdit· ꝛ cum suos paren
tes grauasset· mutuis etiaȝ pro mutuo
ad iudeos accessit· ꝛ cum iudeus nollet
pecuniā tradere sine pignore uł fideiusſ
sore· ait· Accipe Jhesum xp̄m deuȝ ui/
uum quem colo fideiussorē· Cui iudeꝰ
Credo ꝙ deꝰ non fuerit· sed sanctꝰ ꝓ/
pheta· ꝛ iō porta mihi eius imagineȝ·
xp̄ianus accepta manu iudei cōiunxit
manui xp̄i stantis in gremio mr̄is· ꝛ ac
cepta pecunia ultra mare recessit· ꝛ sum
me ditatus non fuit recordatus de misſ
sione pecunie nisi per unū diē āte soluti
onem pecunie· ꝛ contristatus multum
dum fleret habita deliberatione cū ser/
uis facta archa ꝛ posita in ea pecunia
diuinā bonitatē sic alloquit' ī hūc mo
dum· Dn̄e Jhesu xp̄e peccaui exponen
do tuā bonitatē iudeo· sed nunc addi
di peccatū super peccatū· quia neglexi
soluere pecuniā cum haberem unde tibi
satisfacerem· unde tibi qui es ubiq; p̄/
sens eā nunc reddo· ut pro me satisfa/
cias iudeo prefato· archa cuȝ pecunia
in mari ponit'· ꝛ cum essent infinita ter
rarum spacia in crastinū in ripa aque
super quā iudei hospitiū erat situm ar
cha apparuit· ꝛ rapta a iudeo accepta
pecunia abscōdit eā Cūq; post magnū
tempus mercator redisset ꝛ iudeꝰ debi
tum postularet· affirmat xp̄ianus de/
bitum fuisse solutū· ꝛ producit in testē
suum fideiussorē· Cum uenisset coram
imagine xp̄i· ait xp̄ianus. Domine Jhe
su xp̄e qui es ueritas et uita. dic quid
est ueritatis de hoc facto· Tūc uirgo lo
cuta est ꝛ ostēdit ꝙ solutū erat· ꝛ ꝙ pe
cunia in tali loco erat· Jtem ad idē
Legit' in mariali magno ꝙ cum aureli
anis quedā ecclesia esset constructa ad
honorem dei ꝛ beate uirginis ad quaȝ
confugiebat populus quādo īpugna
batur ab hostibus· dum quadam die
multitudo hostiū aduenisset· ciues cō
fugiebant ad ecclesiā· dum unus q for/
tior inuasor hostiū fuerat staret retro
colūnam in qua erat imago beate uir/
ginis. unꝰ hostium acceptis iaculis sic
ait· Nunc uidebo si te saluabit imago
illa· ꝛ duȝ proiecisset iaculū· imago pe
dem eleuādo suscepit iaculū ꝛ saluauit
suum deuotū· sed mox sagitte ignee ca
dentes de celo hostes fugauerūt de ter
ra· Tercio uirgo bn̄dicta uerbum ꝛ
instrumentū uocis restaurat· Legitur ī
mariali magno ꝙ quidaȝ puer mutus
ductus ī uigilia purificationis ad ma
tutinas beate uirginis· dū obdormiuisſ
set aliquātulum ꝛ decātaret' respōsori
um Gaude uirgo Maria· ꝛ uideret q̄n
dam dominā letari· supplicauit ut euȝ
iuuaret· ꝛ statim uisuȝ fuit ei ꝙ una co
lumba linguā ꝛ labia eius mollificaret
ꝛ surgens subito resumpsit super ōnes
uoces ecclesie respōsorum· restituta si/
bi plena uoce· Jtē ad ideȝ· Legit' in
mariali magno ꝙ fuit quidā clericꝰ q
multas diuitias ꝛ honores habēs· licȝ
mundanis esset deditꝰ· hic tn̄ in corde
suo firmauit ꝛ tenuit quotienscūq; in/
grederetur ecclesiā ꝛ trāsiret corā imagi
ne beate uirginis genuflexo salutatio/
nes eius dicebat hoc modo· Aue ma/
ria gr̄a plena ꝛc̄· benedictus uēter tuus
ꝛ benedicta sint sanctissima ubera tua
Tandē in desperationē cadēs propter
infirmitates corporis linguam ꝛ labia
cum dētibus amputauit· Cūq; ille spi
ritu iaceret in lecto uidit ad caput le
cti sui personā stare prepulcerrimam·
Jut postea expressit erat angelus dei

plangens huius infirmi dolorē. ⁊ dice bat. O mater mie fons pietatis ⁊ coro na glorie. attēde ad hunc infirmuȝ pri uatum lingua que benedicebat sanctis simum uentrē tuū ⁊ ubera tua. attēde o domina quō sperāt in te hoīes. ⁊ quō lingua huius ardēti affectione te dili/gebat ⁊ honorabat. Ut ergo possit e/narrare ꝙ tu labores ⁊ dolores homi/num cōsideras. ⁊ omniū infirmitatum es medicina. non potenti loqui restau ra uerbum. statim affuit beata uirgo utricꝫ. ⁊ missa ubera in ore infirmi ⁊ in fuso lacte linguā ⁊ labia recuperauit i/tegre ⁊ surgens statim sanatꝰ perfecte laudauit clementiā genitricis. Itē le gitur in mariali magno ꝙ fuit quedaȝ puella que cum in die assumptiōis be ate uirginis filaret. dum filū lingua ma defaceret sic ei adhesit ut in tantum tu morem etiā labia cōuertit ut in figurā aliam esset mutata. Cūcꝫ ciues una cuȝ ea ad altare beate uirginis uenissent et cum magnis gemitibus ueniam postu lassent. liberata penitus ⁊ sana recessit

Quarto a submersione saluat. Legi tur in mariali magno ꝙ cum quedam mulier docuisset puerū suū salutatōem beate uirginis. ⁊ quādocūcꝫ timeret et esset in aliqua necessitate eā diceret. dū semel cum aliis pueris iuxta fluuiū lu/deret. subito rapiunt᷑ ōnes a flumine. ⁊ dum alii deum blasphemarēt ille sa lutationē beate uirginis dicebat Tunc una pulcherrima domina eum accepit ⁊ in sinum suū ɔfortauit ⁊ fouit ⁊ aqs iam transactis puer sanus ⁊ icolumis apperuit. Et dum alie matres pueros inuenerunt submersos. ⁊ ɔgnouerūt ꝙ protegente beata uirgine iste fuerat li/beratus. Item legit᷑ i Mariali mag no qđ accidit in Basconia ꝙ q̄dā mu/lier ꝓpinqua partui dum ecclesiam be ate uirginis que erat in loco in quo flu it mare ⁊ refluit. dū rediret ⁊ mare po pulos sequeret᷑. nec possȝ tm̄ fugere. ab undis marinis rapit᷑ ⁊ inuoluit᷑ ī mari que ad beatā uirginē eleuās cor suuȝ. cum maximis lacrimis supplicauit. ut sicut in illa die fuit lux humani generis sic tunc esset sua adiutrix. statiȝ uirgo beata affuit. ⁊ palliū suum super eam extendens ab undis marinis protexit. ⁊ cum in illo sabbato ibidē peperisset matrem ⁊ filiū sanos ⁊ icolumes trāsa cto mari populo demōstrauit. Itē legit᷑ in mariali magno ꝙ quidaȝ ep̄s cum magno populo peregrinationem hierosolimitanā faciebat. Cūcꝫ fuisset in mari ⁊ tēpestas fuisset exorta. naute attendentes quō nauis propiqua erat submersioni accepta barca cum ep̄o et cum paucis nauē exiuit. Qđ attendēs unꝰ scutifer qui deuotꝰ summe erat be/ate uirgini uoluit se ponere in illa bar ca. ⁊ cum descēderet ab undis marinis raptus. descēdit in profunduȝ maris. ⁊ ibi non īmemor erat de uirgine bn̄di/cta. Dum supplicaret ad eā. affuit ei e/ius adiutorium. ⁊ uelut tentoriuȝ fuit pallium beate uirginis super eā. Fina liter nauis cōmunis submergit᷑. ⁊ scđm numerum personarū ibi existētium ui/debat colūbas ascēdere ad celos unaȝ post aliā. cum attēderet deficere in illo numero animā sui scutiferi erat multuȝ anxius pro eo. Finaliter ep̄s uenit ad ripam ⁊ inuenit suū scutiferū icolumeȝ ⁊ sanum. Qui cum narraret quomodo btā uirgo ei affuerat. ⁊ īter undas ma ris euȝ nutriuerat absꝗ aliqua lesione laudabant deū Quinto a cōfusione

preseruat. Legit' in mariali magno ꝙ fuit quedã abbatissa iusta in regimine deuota in uita. sancta in cõuersatione insolẽtes acriter puniebat. ⁊ iõ illoru₃ indignationẽ habebat. ⁊ quia non poterant ei nocere aliter. ad eius seruiciu₃ se ingerentes signa maximi amoris pretendebant ad eã. que corrupta ab eis a suo seruitore cõcepit filiũ. ⁊ cum eius ĩpregnatio in uẽtre ⁊ in cibo eẽt ꝓcognita. omnibus ⁊ singulis facta reuelãt. ⁊ cum lr̃is ⁊ nunciis aduentũ epĩ instãter requirunt. cuius aduentũ presentiẽs abbatissa. ingressa oratoriũ beate uirginis. tota perfusa lacrimis sic dicebat O bñdictissima uirgo lucerna mundi. refrigeriũ peccatoꝝ. adiutrix in õni tribulatione. cõsidera nunc instãtem confusionem meã. Nõ enĩ sum digna ex feditate peccati mei accedere ad tua₃ presentiam. sed superabũdat tua clemẽtia ubi superabũdat delictum. Cum autẽ corde cõtrito lacrimis plena sic instaret apud beatã uirginẽ. obdormiuit aliquãtulum. ⁊ in illo sopore uirgo bñdicta apparuit ei dicẽs. Non enĩ ẽ fas ut aduocata peccatoꝝ uere cõtritis in necessitate deficiã. ⁊ iõ obtinui tibi a filio meo peccatoꝝ remissionẽ ⁊ confusionis liberationẽ. Tunc uirgo precepit duobus angelis astantib⁹ ut onere ꝓlis eã priuarẽt ⁊ filiũ uni heremite portarent per septẽ ãnos nutriendum. Cũq₃ abbatissa fuisset euigilata. inuenit se priuatã pregnatione. ⁊ aduenienti epõ cum honore cõsueto audacter occurrit. Qui repellens ea₃ cum obprobrio. dum per honestas personas de accusatione requireret. munda ⁊ absq₃ signo corruptionis est inuẽta. Qui etia₃ personaliter intuens ueritate₃. prostratus ad pedes eius ueniã postulauit. ⁊ cum moniales punire uellet acriter abbatissa ei confessa sacramentaliter. miraculum beate uirginis nunciauit. Tũc epũs scita ueritate de puero ipsum nutriuit ⁊ ad magnã sanctitatẽ ꝑduxit. Itẽ legit' in mariali magno ꝙ fuit queda₃ mulier que dedita magnis immũdiciis hoc bonũ habebat ꝙ omni die genib⁹ discoopertis angelicã salutationẽ dicebat. ⁊ quia adulterabat cum uiro cuiusdam uicine sue. illa patiẽter non ferens cognita ueritate rogabat beatam uirginẽ ut cõfunderet istã. cum ãt quadam die uir suus fuisset molest⁹ sibi ꝓpter amasiã. illa turbata accessit ad altare beate uirginis. ⁊ eã allocuta est in hunc modum. O dña carissima mater toti⁹ puritatis ⁊ mũdicie. quare nõ cõfundis istã meretricẽ que cum immũdicia aufert mihi uirũ meum. certe uel tu confundes eã uel nunꝙ diligã puritatem sicut feci. Tunc imago beate uirginis locuta est mulieri. Hec de qua loq̃ris qualib₃ die offert mihi enceniũ gratissimũ. Et iõ ꝙdiu mihi obtulerit cõfundere non possum. immo protegam eam a cõfusione ex corde. tuis etia₃ lacrimis subueniã. quia cõpunctione₃ illi tribuã ⁊ odiũ cuiuscũq₃ peccati imũdi. Cũq₃ beã uirgo õnia compleuisset iuxta promissa. ⁊ adultera se correxit ⁊ alia uirũ castum uidit. Sexto puritatem cõseruat. Legit' in mariali magno ꝙ quidã iuuenis a quadã iuuẽcula que eum corrupte amabat anulu₃ recepit in signũ amoris. Cum ãt quadã die luderẽt ad pilã ante portã ecclesie. iuuenis timẽs ne frangeret'. ingress⁹ ecclesiam cum aspexisset pulcritudinẽ beate uirginis. quadã deuotione motus

ipsam elegit in sponsam· ⁊ in signū hu ius anulum impressit in digitū btē uir ginis· Tunc imago manu cōstricta cū anulo signum cōsensus mōstrauit· qui territus socus denūciauit· ⁊ illi mone / bant eum ad religionis ingressum. sed attractus a cōcupiscētiis mūdi· p⁹ mo dicum tēpus cōtraxit cum alia· ⁊ cum de nocte ingressus fuisset lectū imago sibi apparuit anulū demonstrās· argu/ endo infidelitatē eius· Qui excitat⁹ de somno circa se palpitabat querēs ima ginem ⁊ non inueniēs eā iterum somno detentus· cum diuersis uerbis ⁊ commina tionibus reprehēsus· subito euigilat⁹ surrexit de lecto· ⁊ dimissis ōnibus ua nitatibus mundi ⁊ complacentus i he remo sue amatrici seruiuit· Item le/ gitur in mariali magno q᷑ fuit quidā miles qui diues ⁊ in bellis famosus to tus erat dedit⁹ corruptionibus femi/ narum· Et quia torneamentū debebat fieri in armandia· ad illud pergēs cum apparatu magno· in quodā castro v/ nam pulcrā iuuēculam aspiciēs eā cō cupiuit ardēter· unde uocato suo fa / mulo pecunias magnas ei tradidit· cū quib⁹ patrē ⁊ matrē ⁊ etiā iuuēculam emolliuit ad illicitū actū· Tunc paren/ tes excitati ex munere filiā tradunt fa/ mulo· ⁊ post cibū ⁊ potum miles niti/ tur surripere uirginitatem puelle Et q3 sabbatū erat· illa corde deuoto se uir/ gini cōmendauit· Cūq3 miles requisiss3 nomen suum· ac illa cum uoce flebili re spondisset q᷑ uocabat᷑ Maria· retulit miles· Cur ploras? Cui puella· Meli⁹ esset mori q̄ turpiter uiuere· nam uir/ ginitatē meā deo uouerā ⁊ iō suscepis/ sem habitū monialium cum sciam lrās nisi fuisset patris paupertas· Tūc spi/ ritus domini tetigit mentem militis et extinxit i eo omnē libidinē· ⁊ lacrima/ tus puelle respōdit· quia hic dies ē de dicatus beate uirginis honori· ⁊ nomen tuum est ei cōforme· nunc te integrā of fero sibi teste deo· si uis uenire mecum ad meas expēsas in monasteriū moni/ alium te introducā· Cum āt illa secure dormisset ⁊ in crastinū cum eo recede / ret cōfisa de adiutorio uirginis eā col locauit in monasterio ꝓmittēdo mul tas diuitias post regressum· morit᷑ mi les in torneamento. ⁊ abbatissa iuuēcu le improperat militis occisi fallax pro missum· insuper uiciū corruptele sibi i/ ponere conabat᷑· Et quia nullū solaci um humanum habere poterat subsidiū beate uirginis cum maximis lacrimis assidue postulabat· Cui apparens uir/ go bñdicta sic ait. Noli flere filia dul/ cissima. nam miles qui tibi ꝓpter me tantā exhibuit gratiā· in fine cōpunct⁹ saluatus est· ⁊ quia corp⁹ suum i loco torneamenti sepultū remāsit· dic abba tisse ut ad uestrū trāsferat cimiterium· Et in signū q᷑ locuta sum tibi cum iā sit hyems rosa pulcerrima reperiet᷑ su per sepulcrum ei⁹· ⁊ protendit radix us q3 ad cor tui dilecti Cūq3 abbatissa no luisset credere. reuelato sibi quodā pec cato occulto per puellā de mādato uir ginis contrita ⁊ cōfessa cum conuentu suo illuc uadēs signum dictum inuenit ⁊ corpus eius trāstulit ad cimiteriū su um· Septimo uirgo benedicta ad/ iuuat tribulatos· Legit᷑ enim in mari/ ali magno q᷑ fuit quidā sacerdos· qui diuiciis ⁊ uiciis plenus. in sua parro / chia habebat unū nobilē ⁊ diuitē uirū ⁊ etiam unā pauperrimā uiduā· Cūq3 ambo simul diues ⁊ uidua infirmarent᷑

uocatur sacerdos pro confessore diui/
tis qui attentus plus ad tēporalia q̄
ad spiritualia rapinas ⁊ forefacta au
dire contēnit ⁊ uolens placere circūstan
tibus amicis corpoream ⁊ eternam ui/
tam promittit. Interim uenit quidam
ex parte uidue. qui omnia sacramenta
ecclesie postulauit sed presbiter īcēdēs
placere diuiti propter allegata tempo
ralia ire ɔtēpsit tunc diaconus suꝰ pe/
riculum ɔsiderans quod sacerdoti im
minebat ex illa uidua. illo dimisso as/
sumpto corpore xp̄i ad eam peruenit.
Cumq̄ ingressus fuisset pauperculū ha
bitaculum. famule dei iacentis ī feno ⁊
in paruo stramine. assistere uidit beatā
uirginem ⁊ multa milia angeloꝝ q̄ ter
gebant uultum infirme. ⁊ ōne pietatis
officium impēdebant. ⁊ quia dyaco/
nus timebat cōfessionē audire. monitꝰ
a beata uirgine ibi. post absolutionem
corpus xp̄i extraxit de pixide btā uir/
go cum tota celesti curia ei humiliter se
prostrauit. Tādem cōmunicata uidua
⁊ datis omnibꝰ ecclesiasticis sacramen
tis felix eius anima cum tota comiti/
ua recessit. ⁊ dyaconꝰ cuꝫ magno gau
dio ad domū diuitis rediens de por/
ta. uidit catos circuire lectū diuitis cla
mantis ⁊ dicētis. Tollite catos ⁊ subue
nite misero. ⁊ cum hic dolor aliquātu/
lum permāsisset uidit ethiopem nigraꝫ
falcem accensam portantē. ⁊ cum illam
immersisset in guttur eius infelicem ani
mam secū traxit. Itē legit' in maria
li magno ꝙ fuit quidā monachus re/
ligiosus ⁊ beate uirgini multū deuotꝰ.
cui inuidēs alter monachus. quicquid
agebat calūniabat' ab eo. Et quia iste
deuotus summe timebat tonitrua. in/
super affligebat' gutta rosacea. duꝫ q̄/
dam nocte in infirmitorio iacens icte/
paret animā suā qꝛ istud miserrimum
corpus non deserebat cito. ⁊ dum sic
staret uidit quādam processionem mo
nachorum per infirmitoriū trāseuntē
⁊ accedētes ad eiꝰ lectū dixerūt Charis
sime in hoc monasterio fuimus mona
chi sicut tu. sed parū nunc a nobis di/
ligit' quia suffragia mortuorum male
soluuntur. hore indeuote dicunt'. ⁊ re/
uerentia trinitatis que summe eos ꝓte
gebat est totaliter annullata in eis Vn̄
ad Gloria pr̄i in quo recognoscit' glo
ria trinitatis in nullo īclināt. quare cū
regnemus cuꝫ xp̄o affectamꝰ reforma
tionem monasterii huius. Surgens er
go iste ut denūciaret abbati. per fene/
stram occurrere uidit beatā uirginem.
⁊ utriusq̄ infirmitatis data plena sani
tate monachoꝝ predictā uisionē con
firmauit. Octauo honorātes se ⁊ su
os dilectos honorat. Legit' in maria/
li magno ꝙ fuit quidā nobilis qui in
trans religionem cisterciensiū dū a ma
gistro sibi dato non posset lr̄as disce/
re dum perciperet meliorē esse humili/
tatem q̄ superbiā. statim cōuersionem
elegit. nec potuit plus addiscere q̄ aue
Maria. ⁊ quia hoc deuotissime ⁊ fre/
quentissime dicebat. eo mortuo ⁊ fos/
sa eius uisitaret' a quodā alio. liliū ex
ibat de capite fosse scriptum intꝰ ⁊ fo/
ris. aue Maria. Et conuocās abbateꝫ
⁊ ep̄m. dum fodissent inuenerūt lilium
de corde ad os procedēs ad extra.
Itē legit' in mariali magno. ꝙ qui/
dam clericus uicio luxurie deditꝰ intā
tum ꝙ publice esset infamis. hoc bonū
habebat ꝙ semper in die semel genua
flectebat ad orādum ⁊ laudādum uir/
ginem benedictā. Cūq̄ fuisset mortuus

⁊ de mandato archiep̄i extra cimiteriū
sepultus. uirgo beata archiep̄o appa/
ruit. reprehendēdo ꝙ de cimiterio eie/
cerat suū dilectū eo ꝙ in fine perfecte ꝯ
tritus dei mīam inuenisset. statim sur/
git ep̄s ⁊ ad sepulcrū eius accedēs inue/
nit ꝙ liliū de ore eius exibat. Itē legit᷑
in mariali magno ꝙ cum sanct⁹ Boni
cus uirgini summe deuot⁹ ecclesiā bea/
ti. Michaelis intrasset ⁊ in ea abscon/
sus pernoctaret cum lacrimis in media
nocte beata uirgo Maria cū celesti cu
ria ecclesiā intrasset. ⁊ cum missam req
reret oblatus est ei Bonic⁹. qui timēs
accedere lapis in quo sedebat se subtra
xit ab eo. Tunc coactus ad altare acce
dit ⁊ ueste nuptiali adornat᷑. Cūq̧ mi/
steria cum mirabili melodia ⁊ cantibus
fuissent cōpleta. uirgo benedicta Bo/
nico uestē mirabilē dedit. que adhuc ī
eadem ecclesia demōstrat᷑ dicens Om/
nes uenerātes ⁊ honorātes me excellēti
ori ueste ornant᷑. Itē legit᷑ in maria
li magno ꝙ fuit quidam miles senex q
deposito honore dum in religione ꝓ/
fessus cū aspiceret alios laborare qui
forte erāt nobiliores sanguine ⁊ docti
ores scientia ꝙ̄ ipse. dolebat summe. ⁊
in se cōfusus amarissime flebat ⁊ uirgi
nem rogabat ut maculā suoꝝ peccato
rum deleret. nihilomin⁹ seruiles refuta
bat honores. nec plene seruabat regule
disciplinā. Cūq̧ semel sederet in porta
⁊ laborātes de labore redirēt. uidit be
atam uirginē eis occurrere ⁊ materno a
more eos fouere. Cūq̧ āplexati essent
per eā. sic hilares uisi sunt acsi nūq̧ la/
borassent. ⁊ totaliter letātes sunt effe/
cti. Tunc ad illū senē uirgo benedicta
sic se conuertit dicēs. Ego sum laborā
tium quies. tribulatoꝝ solamē. ociosi
tatis uitatrix. Tunc ille non obstāte se
nectute laborauit fideliter. ⁊ alios ad
laborādum promouit. Itē ad idē
Legit᷑ in mariali magno ꝙ fuit qdam
uir deuotus beate Marie uirgini. ⁊ iō
ad reuerentiā sui noīs pro quinq̧ lr̄is
ibi cōtentis quinq̧ psalmos dicebat. ī
cipiens a singulis literis supradicti
nominis. Prim⁹ psalm⁹ erat Magni
ficat. Secund⁹ Ad dn̄m cum tribula/
rer clamaui. Terci⁹. Retribue. Quart⁹
In cōuertēdo. Quintus Ad te leuaui. ⁊
in fine cuiuslibet psalmi dicebat salu/
tationem beate uirginis. Cūq̧ quadā
die aliis surgentibus ille non cōparuis
set in choro. prior ad eius lectum acce/
dens discooperta eius facie inuenit ꝙ
quinq̧ flores rosaꝝ egrediebant᷑ de ea
unus de ore. duo de oculis. ⁊ duo de
naribus. Et cōuocatis aliis dum cum
magno gaudio ipsū deportassent ad
ecclesiā diligenti⁹ intuētes uiderūt ꝙ ī
illo flore q egrediebat᷑ de ore erat scri
ptum Aue Maria. ⁊ tenētes eū per. vii
dies laudauerunt uirginē benedictam
Itē ad idē. Legit᷑ ī mariali magno
ꝙ fuit quidā subdyaconus in ciuitate
Tholetana qui summe deuot⁹ erat be
ate uirgini. Cum āt in quadā solēni fe/
stiuitate ipsius in altari ministraret ꝑ/
suli. dum diceret᷑ euāgelium. uidit de/
monem in porta ecclesie ī specie symee
sedere. ⁊ rotul⁹ maximus erat ī ei⁹ dex
tera ⁊ calamus in sinistra. qui oculos
reuoluēs ad omnes exeūtes de ecclesia
rotulum scripturis īpleuit. Et dum sic
astaret ⁊ aspiceret. uidit beatā uirginē
retro altare sedētem. que a quadam sy
mea cogebat᷑ exire. Cūq̧ symea cōple/
uisset rotulū ⁊ uellet eū cum dentib⁹ ex
tendere. motus est lapis ī quo sedebat

⁊ dum caderet cum maximo strepitu ⁊
de manibus euanesceret rotul9. subdy
aconus dimisso altaris seruitio ad su
sceptionē carte accessit. Et quia hec ui/
sio uidebat᷑ tm̄ ab isto. cuꝫ hec leuitas
displicuisset ep̄o priuatus est executio
ne ordinis supradicti. Cui apparēs be
ata uirgo cōsolata est eū. ⁊ declarauit
uisionem premissam. nam symea erat
dyabolus. scriptura peccata. fum9 ex/
pellens subsidiū uirginis erat mulieruꝫ
ornatus. qui in cōfusionem meā et mei
filii portant᷑ ⁊ in signū mee displicētie
Uade ad eas ⁊ lege eis omnia peccata
earum scripta in rotulo unicuiqꝫ sua. ⁊
etiam alia que sunt secuta ex ornamen
tis uanis. Uirgo etiā apparuit episco/
po. ⁊ assignata cā illi9 leuitatis quā ui
derat eum fecit restitui ad executionem
ordinis supradicti. Itē ad idē. Le
gitur in miraculis beate uirginis ꝙ fu/
it quidā monachus qui summe deuo/
tus beate uirgini quotiēscunqꝫ nomen
eius audiebat flexis genibus ei reuerē/
tiam exhibebat. Cum āt uict9 senio ser
uitores essent sibi dati. ⁊ semel absen/
tes duꝫ monachus prostrat9 propter
reuerentiā beate uirginis. ait. Dulcissi/
ma uirgo adiuua me. Et statim affuit
ei beata uirgo cum duabus puellis. et
erigens eum ad fortitudinē iuuenis tri
ginta ānoꝝ restaurauit. Itē ad idē.
Legit᷑ in libello de miraculis btē uirgi
nis ꝙ fuit quidā cleric9 ⁊ dyacon9 fili
us regis Ungarie. sic etiā deuot9 ut an
teqꝫ comederet diceret horas ei9. Cū āt
infirmitate grauat9 uouerat beate uir/
gini ꝙ si eum curaret perpetuā castita/
tem seruaret. statim uidit cameraꝫ luce
replerā ⁊ se curatū omnino repperit at/
qꝫ sanum. Tandē morit᷑ pr̄ absqꝫ here/

de alio. ⁊ iō īducit᷑ ab amicis ne regnū
careret herede ut cōtrahat. ⁊ electa sibi
sponsa ipso contradicente. ipse et ipsa
ducunt᷑ ad ecclesiā pro bn̄dictiōis nu/
ptiarum susceptione. Et cum ambo es/
sent corā altari. recordatus iuuenis ꝙ
nondū dixerat horas beate uirginis. e
missis omnibus foras sequestrat9 ad
altare beate uirginis. dum cū maxima
deuotione diceret illā antiphonam. ꝗ
pulcra es amica mea. splendida uirgo
apparuit ei ante altare duobus assistē
tibus āgelis. ⁊ ait iuueni Si pulcra suꝫ
⁊ decora ut asseris. cur me dimittis ⁊ a
liam capis. Si enim adheres corrupti/
oni mūdo ⁊ eius uanitatibus. me ī spō
sam habere non poteris. His auditis
adolescēs clam fugiēs ab urbe. uenit a
quileiā. ⁊ super rupē heremiticaꝫ duxit
uitam. Tandē factus pr̄iarcha institu
it fieri festū cōceptionis. Item legit᷑
in miraculis beate Marie uirginis. ꝙ
dum Hildefonsus cōtra Helinduꝫ he
reticum librū fecisset ad honoreꝫ beate
uirginis. ⁊ in quolibet sabbato noueꝫ
lectiones cōposuisset dicēdas. dum in
quodā sabbato audiuisset ī ecclesia mi
rabilem armoniā. credēs ꝙ sui canoni
ci absqꝫ eo matutinas dicerēt. surgens
subito dum cum suis ad ecclesiā perue
nissent. uiderunt mirabilē claritatem et
choros angeloꝝ matutinas beate uir
ginis cantātes Et quia uirgo bn̄dicta
sedebat in cathedra archiep̄ali. finitis
matutinis Hildōfonsum ad se uocat et
cōmendat ⁊ regratiat᷑ illi de his q̄ ad
sui honorē statuerat dicēda Et ī signū
ueri amoris de thezauris sui filii casu
lam dedit sibi. cum q̄ celebraret in sab
batis ad honorē ipsius. Itē ad idē
Legit᷑ em̄ in miraculis btē Marie uir/

ginis q fuit quidā clericꝰ ualde deuo/ tus beate uirgini. et inter cetera circa q̄ deuotionem habebat. erat q pro do/lore quinq uulnerū xpi que uirgo bn̄/dicta etiā in suo mūdissimo et sanctis/simo corde sustinuerat. quinquies unā antiphonā flexis genibꝰ quolibet die dicebat. Antiphona āt quā sic legerat erat ista. Gaude dei genitrix uirgo im/maculata. Gaude quia gaudiū ab an/gelis suscepisti. Gaude q genuisti eter/ni luminis claritatē. Gaude mr̄ Ihū xpi Gaude dei genitrix uirgo imaculata et sola mr̄ innupta te laudat omnis fa/ctura. genitrix q luminis sis pro nobis quesumus perpetua interuētrix. Cumq iste infirmitate grauatꝰ passuz mortis et presentiā demonū multū timeret. ap paruit ei btā uirgo sic dicēs. Ueni di/lecte mi ut partē recipias gaudiorum. Dignum est eniz exquo mea gaudia re plicasti in meis gaudiis partē recipias non perdendam. Pono peccatores suo filio recōciliat et ad suū amorē uo cat. Legit in mariali magno q fuit q̄/dam iudea q̄ in partu laborās mortez cōtinue expectabat. Cuz āt uisitata fu isset a xpianis mulieribus. et uidissent eius dolorē instabant ut se beate uirgi ni cōmendaret. que in corde adherens beate uirgini cum pre dolore nō possz loqui. sic ait. O dulcissima dn̄a licz nō sim digna rogare te eo q sum de gene/re illoꝝ qui occiderūt filium tuuz. hoc tamē audiui a xpianis q clemētia tua se extendit ad omnes. ad pauperes et diuites. peccatores et iustos. Vn̄ si hāc gratiā liberationis mihi cōcesseris. ba ptisabo me et prolē mihi datā a te Cū q sic fleret subito absq dolore pepe/rit filiū. Et quia uir eius in ciuitate nō erat. subito surgens cum filio perrexit ad ecclesiā et baptisati sunt. Tandē ue/nit maritus suꝰ iudeꝰ. et audita bapti/zatione uxoris et filii. maliciose cogi/tans gaudiū fictum incepit ostendere. et ī media nocte surgēs. euaginato gla dio filium interimit. Tunc mr̄ pre do/lore tanq̄ insana hoc uiso incepit cla/mare. Surgunt uicini fugit iudeus cu/ria accidit. et quia locum refugii iudeꝰ inuenire non poterat. eo q clausa esset ciuitas dum discurrendo per ciuitatem uidit oratorium beate uirginis apertū et ingressusdum staret an̄ altare btē uir ginis et cōtēplaret eius uultuz benignis/simum et enormitatem sui sceleris et pro pinquitatem mortis flere īcepit copi/osissime assumpta fiducia uirgini loq̄ batur hec uerba. Heu domina dulcissi ma quāta potest eē benignitas tua ut canem latrātem et occidentē filium tuū tu permittis in domo tua et in presen/tia tua. domina lupus sum qui agnuz occidi. serpēs sum qui multos momor di. et iō dn̄a magnificet bonitas tua ī me. non ex me sed ex te. Fac de lupo o uem. sicut filius tuus fecit de Paulo. Fac de pditore fidelē sicut filiꝰ tuꝰ fe cit de Petro. Fac me participē in meri tis tui filii. quem ueraciter credo eē de/um uerum et hominē promissum ī lege et de te natū absq humano opere. sicut Eua de homine stāte tua uirginitate ī tacta. Heu domina quare non absor/bet me iusticia filii tui. cum uideri mi/raculū in uxore. et nihilominꝰ iugulaui filium. sed quia uerus deus est. mie eiꝰ non est numerus. Cūq sic fleret ex cor/de curia uenit ipsum querēs. et a casu ī gressa oratoriū inuenerunt eū et ligaue runt. Tunc iudeus. Ut cognoscatis q

non timore sed amore baptizari uolo· requiro baptismū ore ⁊ corde· ⁊ sup/plico ꝙ in punitione mei sceleris hunc proditorē mutilādo diuisim ducatis ad turpissimā mortē· Si āt negare uul tis baptismū Jhesum xp̄m quem cre/do uerum deū ⁊ redēptorē mundi acci pio in datorē baptismi· ⁊ sanguinē me um accipio pro aqua· Tunc curia stu/pefacta eū baptizari permisit· ⁊ eo ba ptizato dum ducerēt eū ad carcerem. uxor in suis ulnis cōtemplabat̄ filium suum mortuū ⁊ statim uidit eum uiue/re· dum arrideret mr̄i· illa cōpassa uiro audita eius baptizatione cucurrit ad curiā· ⁊ ostenso puero uiuo cum cicatri ce in collo· ⁊ iudeꝰ baptizatus esset ad ductus· ⁊ in presentia totiꝰ populi hec dicit̄ protulisse· Mater misericordiaꝝ ⁊ totius cōsolationis· uirgo ante par tum· uirgo post partū· mater Jhū xp̄i filii dei intacta suū seruitorē adoptat Tunc omnes laudātes uirginē illū ba/ptizatum liberū permiserunt abire· qui seruiēs ex corde beate uirgini multa ꝯ/tra iudeoꝝ perfidiā de ea scripsit·

Jtem refert Cesariꝰ ꝙ prope Florē tiam fuit quidā miles qui deditꝰ uani tatibus mundi ⁊ lasciuiis· dum dissi/passet omnia bona sua ⁊ dum nihil ā/plius haberet· a quodā uillico qui de/monibus adherebat cōsilium requirit· per quem modū posset ditari· qui euȝ ducens ad quoddā nemꝰ terribile ⁊ in uocato demone eis occurrit· ⁊ manife/stata cā quare uenerāt· ⁊ scita ꝙ ꝓpter ditationē illius militis qui sic sua inu tiliter expenderat· respōdit demō· Fa cilia sunt mihi ista· solū ut uelis annue re uotis meis· Miles uero assensit. De mon tria proposuit· s. abnegationē fi lii dei· abrenūciationē suffragioꝝ ma/tris ecclesie ⁊ sanctoꝝ uiroꝝ· Et terciū fuit ꝙ abnegaret uirginē benedictam· ⁊ renunciaret suis subsidiis meritis ⁊ i/teruentionibus· Cūqȝ duo prima fecis/set· sperās de recuperatione. dum terci um nollet facere demon ab eo ⁊ ipse a demone iratus recessit ⁊ imaginatio o/pere facto dum cōpunctus fuisset in/gressus ecclesiā corā imagine beate uir/ginis cuȝ maximis suspiriis ⁊ lacrimis eius misericordiā implorabat· Et duȝ in suo dolore raptꝰ non attenderet ad clamorē sui gemitꝰ sed cum uoce audi/bili diceret· mater mīe obtine mihi in/dulgentiā peccatoꝝ meoꝝ· quidaȝ in/clusus in ecclesia cum eo. retro colūnaȝ se posuit ut posset audire quid ille taȝ auide ⁊ tam deuote postularet a uirgi ne. ⁊ cuȝ nihil distincte posset audire· ui dit imaginem beate uirginis loqui cū filio suo hec uerba Fons mīe qui dixi sti nolo mortē pctōris ⁊c̄· miserere huic pctōri· ⁊ cū filius uertisset faciem ne ui deret illū militē· ait mr̄i· Quō huic faci am miam cum me negauerit esse deum Et tunc mr̄· Fili si hic peccauerit ho/stis humani generis ⁊ etiā seruus suus induxerunt eū ad hoc peccatū· attende ergo fili mi quid promisisti hūano ge neri· ut in quacūqȝ die ingemuerit pec/cator omniū iniquitatū eius nō recor/dabor· Si ergo non uis sibi parcere ꝓ pter eū. parce ei propter me matrē tuā Tunc filius· Dimissa sunt ei peccata ō nia quoniā te dilexit multuȝ· Tūc uox ad eum· Surge· uade ⁊ ampliꝰ noli pec care· quia merita mr̄is dei te ad penitē tiam attraxerunt· Jtem ad idē· Le/gitur in libello de miraculis bt̄e uirgi/nis· ꝙ fuit mulier peccatrix quedā stāſ

in biuiis Et cum trāsiret quidā sanctꝰ homo coraꝫ ea dixit. Soror mea ora dominū pro me. Cūq; illa ex hoc uerbo sumpsisset fiduciā quādam de misericordia dei cuꝫ non desperaret ꝓpter multitudinē peccatoꝝ ingressa est ecclesiam. ⁊ recognitis ōnibus peccatis flere incepit corā imagine beate uirginis. ⁊ rogarē pro illo sancto uiro. qui se recommendauerat ei. Tunc filius uirginis dixit ad matrē. Mater attēde ad mirabile factū. Jnimica mea rogat me pro amico meo. Tunc mr̄. Jdeo fili dilectissime propter amicū tuū parce inimice tue. Filiꝰ ergo respiciēs meretricē ait. Propter merita mr̄is mee remittuntur tibi peccata multa. uade ⁊ ampliꝰ noli peccare Que cōfessa diligēter ī magna deuotione seruiuit deo Decimo demones fugat. Legit in mariali magno ꝙ fuit quidā nobilis qui piꝰ ⁊ ad uirginem deuotus quādam orōneꝫ cōmunem beate uirgini ⁊ beato Johanni euāgeliste que sic incipit. O intemerata qualibet die dicebat cum magna deuotione. Cui inuidens dyabolꝰ assumpto corpore cuiusdā dānati. se presentauit illi militi ad seruiendū attēte. queꝫ assumens dum piū industriū ⁊ attētuꝫ eum uidisset ī seruitio. eū posuit ī quodam hospitali quod ipse edificauerat ⁊ in quo infirmis ⁊ pauperibꝰ ꝓuidebat ut eis seruiret attente. Qui dū diligenter ⁊ cum mirabili charitate ƀm apparentiā exequeret mandatū domini ⁊ seruiret infirmis. ⁊ ōnes mirabiles laudes ⁊ mirabilē charitatē de eo demonstrarent. uenit ad dn̄m suū petendo pisces pro aliquibꝰ infirmis qui ut dicebat alia comedere non ualebāt. Dominus misit ad foꝝ. ⁊ cum pisces non fuissent reperti cum isto seruitore nauem ad piscādum ascēdit. ⁊ cum esset in ꝓfundo fluminis. dyabolꝰ nauē nitebatur subuertere. sed funis cādidus eū cingens in nullo ab eo noceri potuit. Tādem reuersi iteꝝ a domino uenationes postulat pro infirmis. quia dixit ꝙ aliter uiuere non ualebāt. Tunc dn̄s mane surgēs. cū eo acceptis iacul' laqi s canibus ⁊ auibus. nemus maximū intrauerunt. ⁊ cum dominꝰ insequeret' ƥdaꝫ iste retro niteb at' eum occidere. mittendo iacula cōtra eum. sed statim pannꝰ pulcerrimꝰ interponebat se inter ioculatorem ⁊ militē. nec in aliquo poterat ei nocere. Unde reuersi cum preda et q̄dam die iste nobilis inuitans quēdaꝫ ep̄m. rogat eum ut seruus hospitale uisitaret ⁊ daret cōsolationem infirmis. Qui libenter accedens cum nobili ⁊ ab infirmis audiuisset mirabiles commendationes de seruitore eoꝝ. eo uocato cum ex reuelatione dei cognouisset ꝙ esset demon. multis cōuocatis ƥcepit ei in uirtute Jhesu xp̄i ut diceret qs esset ⁊ ad quid uenisset. Cui demō. Socius sum principis tenebraruꝫ. ⁊ ueni ad duo. Primo ut ōnes infirmātes ī hoc hospitali cōfessione priuarem ⁊ sacramentoꝝ susceptione. Secundo ueni ut perimerē istū militē qui contrariꝰ ē operibus nostris. utraq; operatiōe priuatus sum. nam uolui eum submergere ⁊ subuertere nauem ⁊ non potui. quia corda serica de celo missa est que nauē firmauit. Jaculare in eū uolui in nemore. ⁊ dum emitterē sagittas. pānus aureus de celo dapsus interponebat se īter me ⁊ eū ⁊ suscipieb at sagittas. Jnfirmis etiā nocere uolui ⁊ non potui. quia uirtus mr̄is dei me reprimebat.

propter unam orōnem quam iste dicit absq defectu quolibet die. Et cum is/tis dictis demon euanuisset interroga uit Episcopus que oratio esset. Cui re spondit miles. Domine. O itemetata ꝛc.

Item ad idē Legit' in mariali mag no ꝙ fuit quidā iuuenis relictus a pa tre. ꝛ dimissus cuidam militi ad nutri/endum. Dum post mortem patris de/disset se male societati ebrietatibus lu dis ꝛ īmundiciis. non obstante correc tione tutorum incepit uendere ꝛ aliena re possessiones suas Tunc iste miles q remāserat pro tutore uolens sibi fideli tatem seruare pro precio que dabant' ab aliis retinebat sibi. Finaliter abstra ctis ōnibus ꝛ dū nihil ad uendendum āpli9 haberet. duʒ iret quadā die ad ue nationem cum quodā malo ꝛ immun/do milite. iste dixit. Cōpatior tibi qꝛ miles tutor tuus decipiet te ꝛ sibi ap/propriabit oēs res tuas. Sed si uelles mihi acquiescere ego ducerē te ad unū dominum quem habeo. ꝛ ille ditabit te diuitiis magnis. assentit iuuenis. ꝛ dū iuuenis ingrederet' nemus. īterrogauit sociuʒ suū quid iste dn̄s suus uellet ha bere ab eo pro collatione tātaꝝ diuiti aꝝ. Tunc miles. Nō est nisi unicū uer/bum. Cūq uenissent ad terminum. de/mon uenit cum apparatu magno ꝛ gra tanter recepit ꝛ militis ꝛ socii sui aduē tum. Cūq exposuisset cām sui aduent9 ait demon. Uos aliq xp̄iani estis mul tum duplices. ꝛ cōfunditis nos adiu/torio Marie. que magnā amiciciā ha bet ad xp̄ianos. ꝛ quādo estis ditati uertitis dorsum nobis. Si ergo uis ha bere honores ꝛ diuitias abnega Ma/riam esse matrē dei. ꝛ renūcia omni ad iutorio suo. Et qꝛ iste iuuenis licʒ essʒ malus. quolibet die dicebat istuʒ uer/sum. Maria mr̄ grē mater mie. tu nos ab hoste protege in hora mortis suscī pe. Et iō territus incepit hunc uersum clamare. Tunc demon irat9 contra mi litem eo suffocato secuʒ portauit. ꝛ iu/uenis territus remanēs cum dolore et timore reuersus est ad ciuitatē. ꝛ quia in crastinū erat uigilia assumptiōis be ate uirginis. dum ingressus fuisset ecde siam imago dei surgens caput ei incli/nauit. Cum āt hoc ipse non uideret sed miles qui eū nutriuerat ꝛ tutor eius fu erat. dum cum cōtritione uidisset eum amarissime flere corā imagine btē uir/ginis requirit cām sue cōuersionis. Et dum dixisset sibi ōnia que acciderāt. ꝛ miles nunciasset que uiderat. ille diligē ter cōfessus. imaginē beate uirginis ca put inclinātem sibi asperit. Tunc recu/peratis possessionibus lōgo tempore in sanctitate seruiuit deo.

Itē ad idē Legit' in mariali magno ꝙ fuit quidā religiosus qui dum meditaret' de cele/stibus cōgregatio maxima porcorum ad modū demonū ingressi sunt cellam eius. Cum āt pretēderent ꝙ uellēt eum deuorare ꝛ inciperēt rodere tibias ei9 ille incepit clamare. Ab hoste maligno eripe me dei genitrix uirgo. Tunc statī beata uirgo uisibiliter ei apparuit. ꝛ cū uirgo exercitū demonū fugauit dicēs. Recedite maligni recedite. quia uictori am nunq̄ habebitis de mihi deuoto. Qui euanescētes sicut fumus. eum bea ta uirgo cōsolatum dimisit.

Unde/cimo a morte liberat. Legit' in mariali magno. ꝙ fuit quidā pictor in Flan/dria qui imagines beate uirginis pin/gebat cum omni pulcritudine. ꝛ imagi nem demonis cum omni horrore ꝛ tur

pitudine. Cum āt quadā die depixiss3 pulcerrimā imaginē beate uirginis ī altissimo pariete. 7 sub pedib9 depīgeret horribilem 7 turpissimā imaginem demonis. demō iratus cōfregit omnia illa sustētacula in quib9 pictor sedebat 7 dum caderet clamauit. virgo Maria adiuua me. Tunc imago picta manu3 extendēs apprehēdit brachiū ei9. 7 uiso miraculo ab omnib9 postq̄ scalam supposuerunt sibi imago retraxit manum 7 dimisit eū. Duodecimo blasphemantes cruciat Legit' ī mariali magno. q in lauana dum quidā blasphemaret filiū uirginis. ut ex hoc satiatus blasphemaret uentrē benedictū qui eu3 portauit. stante serenitate 7 etiā tranq̄llo tempore fulgur descēdit de celo 7 diuisit eum per mediū. Item ad idem. Legit' in mariali magno q fuit q̄dam mulier que insecuta a leccatoribus du3 retro colūnam super quam erat imago beate uirginis se abscondisset. unus illorum mittēdo lapidē cōfregit pueri Jhesu brachiū. 7 statim copiosus sanguis euulsit. Et dum ōnes mirarentur de facto. 7 blasphemus intrepide acsi non fecisset staret. uenit demon cu3 gladio igneo 7 in presentia populi suffocauit eum. Item ad idē. Legit' in libello beate uirginis q apud Constātinopolim quidā iude9 rapuit quādam imaginem beate uirginis. quā cum p̄iecisset ī latrinā. subito subitanea morte percussus nunq̄ ultra cōparuit. Et quia aialia morātia iuxta latrinā. nullam feditatē poterāt facere nec comedere. sed statim quādo ibi erāt cum insania magna clamabant. Hoc audientes xp̄iani ingressi sunt locū. 7 inuenientes imaginē dum eā extractā leuassent ī p̄sentia totius populi in ecclesia collocata per unū diem oleū dedit. Item legitur in miraculis beate uirginis. q in quadā ciuitate in basilica sancte Sophie est quedā imago quam iude9 affectans uidere. cum fuisset ingressus ecclesiam ad ipsam imagine3 7 filium ei9 proiecit gladiū 7 affixit in pectore ei9 Et quia statim sanguinē incepit emittere. ille accepit eā 7 proiecit in puteū. Et dum fugeret capit' a xp̄ianis eo q totus sanguinolent9 esset. Qui ueritatem eis dicēs. dum extraxissent imaginem uulnu9 recēs apparuit in eius pectore quod manet ibi usq3 hodie. 7 iude9 uiso miraculo cōuertit se suscepto baptismo. Tredecimo mēbra restaurat. Legitur in miraculis beate uirginis q Johānes damascen9 in Grecia summ9 phūs ut liberi9 deo uacaret factus est monachus. Cum āt libētissime laudibus beate uirginis insisteret 7 dictamīna pulcerrima manu sua de ea scriberet. dum post quādam disputatione3 iret ad litus maris pro spacio. pirate saracenoꝝ eū subito rapuerūt. 7 cuidā diuiti uēdiderunt. Qui perpendens ei9 peritiā filiū suum ad instruendū tradidit sibi. 7 ipse cum tāta diligētia eum docuit ut eūdem modū dictādi 7 scribendi sicut ipse haberet. Tande3 instat imperator Constātinopolitanus apō saracenū ut Johāne3 recuperaret. 7 data pecunia remissus est ei Et q3 p̄pter suā excellentiā regebat totā curiā iperatoris. hoc audiēs suus discipul9 Constantinopolim uenit. 7 motus quadā inuidia cogitauit quō potuit eū deiicere 7 obtinere exaltationē ei9. unde scripsit lrām sub noīe dicti Johānis. ī q̄ scribebat soldano babilonie q impera

tor debebat exercitũ grecorum ad par
tes remotas ducere. ⁊ ꝙ ueniret ut sine
aliquo impedimẽto posset terrã obti/
nere. Cũqꝫ lrãm proiecisset in ↄsistorio
⁊ fuisset inuẽta. cognitũ est ꝙ litera Jo
hannis esset ⁊ modus dictandi. Cumqꝫ
Johãnes non posset negare. ait. Lite/
ra mea est. modus scribẽdi meꝯ est. sed
deum testẽ inuoco ꝙ hec lrã non ẽ fa/
cta de cõsciencia mea. Tũc de curia ex/
pellitᷣ. manus dextra sibi amputatᷣ. in
porta suspenditᷣ. ⁊ ipse cogitᷣ ingredi ⁊
egredi per eã. Cum ãt in uigilia btẽ uir
ginis fleret corã suo altari. excusando
se ꝙ dictamina nõ posset scribere sicut
consueuerat. Tunc btã uirgo apparuit
⁊ manum aridã absqꝫ õni dolore bra
chio sanã restituit. ⁊ dum mane missaꝫ
in presencia omniũ celebraret. scita ueri
tate de omnibus ⁊ capto filio saraceni
suã nequiciã confitetᷣ. Jtẽ ad idem.
Legitᷣ in cõmentariis romanoꝝ pon/
tificum. ꝙ fuit quidã clericus carnali/
ter uiuẽs a beata uirgine requirebat ut
ab eo hanc tẽptationem auferret. Cum
ãt quadã die cum lacrimis instaret ap
paruit ei beata uirgo promittẽs ⁊ pec
cati liberationẽ ⁊ persone exaltationẽ.
Tandem deuicto peccato factꝯ est pa/
pa. ⁊ dum perseueraret in laudibꝯ ⁊ ser
uicio eiuꝫ. dũ in die assumptionis mis
sam celebraret. mulier quedã quã in iu
uentute sua amauerat manũ eius oscu/
lata est. ad cuius pulcritudinẽ attẽdẽs
ad molliciẽ oris ⁊ ad suauitatem recor
datus est pristine uoluptatis. cepit icli
nari ad turpẽ consensum. Et dum ocu
los eleuasset uidit reginã glorie transe
untem corã eo nec respicere eum uolen/
tem. ⁊ cognita eius indignatione penite
re incepit ⁊ abundãter flere. ⁊ dũ sic flẽ
do iterum eam respiceret. uidit ꝙ mul/
tum aliquãtulum uerteb at ad eũ. ⁊ rece
pta aliquali cõsolatione missaꝫ cõple
uit. ⁊ ingressus domũ clam manuꝫ que
fuerat materia scandali sibi ãputauit.
Cum ãt post aliquod tẽpus populus
romanꝯ cõtra eum murmuraret eo ꝙ
non celebraret nec ingrederetᷣ ecclesiam
ipse ad uirginẽ cum maximis lacrimis
accessit sic dicẽs. O dñã lingua mea de
ficit. mens mea non sufficit. ⁊ õnia itẽ/
riora mea sollicita sunt. ut tãtoꝝ bñfi/
ciorum tibi exoluant debitas laudes.
nam per uite tue integritatẽ mihi icor/
ruptio donatᷣ. per tuã uirginitatẽ ani/
ma meaꝫ deo desponsatᷣ. ⁊ ab eo ada/
matur. per tuã fecunditatẽ captiuꝯ suꝫ
redemptus. per tuuꝫ partum de morte
eterna sum exceptus. per tuã prolẽ per
ditus sum restitutꝯ. ⁊ de exilio presen/
tis miserie ĩ patriã eterne beatitudinis
sum reductus. adiuua ergo me per tuã
fecunditatẽ que peccatores iustificauit
dãnatũ saluauit. egrotuꝫ sanauit. mor
tuum suscitauit. ⁊ laqueos demonis ↄ
culcauit. Tunc subito manꝯ de celo no
ua lapsa est ⁊ data flebili eũ sanuꝫ po/
pulo demõstrauit. Jtẽ. Fuit quidaꝫ
clericus mirabiliter deuotꝯ beate uirgi
ni. ⁊ dum propter laudes quas dice/
bat de ea. fuisset lingua priuatꝯ ab he/
reticis dum in quodã festo eiusdẽ iste
sicut cõsueuerat affectaret dicere eiꝯ lau
des in corde suo sic dicebat. O rosa ge
nerosa. fons signatus. stella splẽdida.
thronus glorie ⁊ uitis odorifera. susci
pe laudes interioris mẽtis. Tunc subi
to affuit splẽdor mirabilis de celo lin
gua sibi nouiter data de beata uirgine
laudes mirabiles exꝑssit Jtẽ ad idẽ
Fuit quidã hõ qui priuatus manibꝯ

dum in festo annunciationis bte uir/ginis intraret eius ecclesiā ꝛ causaȝ sue priuationis exponeret eo ꝙ occidisset quēdaȝ iudeū qui de ea blasphemauerat. sic ait. O dn̄a dulcissima omnibus creaturis hec dies gaudiosa apparet. nam in hac die fuit mund⁹ formatus. tuus filius incarnatus. ꝛ nostre nature inseparabili federe copulatus. pro nobis crucifixus ꝛ mortuus. In hac enim die exorit̄ temp⁹ gr̄e. mīe. leticie ꝛ salutis. ꝛ rex noster ad regionē nostraȝ ad nos uisitādos accedit. In hac etiā die primo letificata es de filio tuo. de xp̄i latere ecclesia procreat̄. in hac die primo fidei fundamentū quātum ē ex pte humanitatis ponit̄. ꝛ festū festiuitatū omnium in ecclesia catholica celebrat̄. In hac die recuperat̄ gr̄a per Euam amissa. ꝛ per crucē filii tui aperit̄ regnū celeste. portis inferni fractis per eū captiui soluunt̄. Et ī hac die celi distillāt dulcedinē ꝛ terra germinat saluatoreȝ. Hec est dies desiderata a cūctis. ꝛ ideo solacium impēde poscēti. Cum autē sic fieret subito manus eius restitute sunt brachiis. ꝛ laudare cepit uirgineȝ benedictam. Quartodecimo penas alleuiat. Legit̄ enim in libello de miraculis beate uirginis ꝙ fuit quidā monachus qui leuis moribꝰ sed beate uirgini deuotꝰ mortuus est. ꝛ in fine āni apparuit sacriste dicēs. Fui in exilio in q̄dam regione obscurissima positꝰ. ꝛ cū essem in tormentis inexpressibilibꝰ. accidit ut regina mīe trāsiret. ꝛ cum supplicassem ꝛ implorassem eius auxiliuȝ iam liberatus recedo. Quintodecīo a dānatione liberat. Legit̄ de miraculis beate uirginis. ꝙ fuit quidam monachus plenus malis moribus. ꝛ ideo abbas ꝛ omnes erāt ꝯtra eum offensi Unum tamen bonum habebat ꝙ officiuȝ beate uirginis d̄uote dicebat ꝛ ter ī septimana ei missas celebrabat ꝛ quāto deuotius poterat ei seruiebat ꝛ toto mentis conamine ei placere desiderabat Cum autē graui īfirmitate grauatꝰ misisset pro abbate ut eū placaret ꝛ etiam circumstanteș ad ecclesiam mitteret ut pro se orarent beatam uirginē ut anima eius liberaretur a dānatione eterna. Cum solus remansisset ꝛ abbas fuisset ingressus. inuenit eū sine sensu ꝛ motu iacere. ꝛ cōuocatis omnibus monachis dum credert̄ mortuus. subito īcepit clamare O beata uirgo Maria grates tibi refero quia liberasti me a dampnatione perpetua. ꝛ rogasti tuum filiū ut cum perfecta cōfessione. ꝛ sacramentorum receptione mori ualereȝ. ꝛ facta integra cōfessione ꝛ corporis xp̄i susceptione. ait. Dilectissimi uirginē benedictam omni uirtute ornatā. decore p̄fulgidam. ꝛ reginā ciuiū supernoꝝ honorate ex corde. quia regis animū trahit ꝛ celestia dona largit̄. ꝛ ad eius nutuȝ cuncta mouent̄.. Itē legit̄ de miraculis beate uirginis ꝙ fuit quidam clericus qui ingressus quoddā monasterium in quo deuotissime dicebatur officium beate uirginis. cām huius requirit. Cui prelatꝰ. Hō secularis fui aliqn̄ dānosis lucris ꝛ immundiciis deditus sed hoc bonū habebā ut non obmitterem quin qualibet die dicerē officium uirginis bn̄dicte. Cum āt quadam die fuissem tractus ad diuinū iudicium audiui ꝙ dānatio mea tractabat̄ ꝛ sociorum meorum. eo ꝙ propter timoreȝ ꝛ amorem nollemus cōuerti. Dum daretur sentēcia dānationis nesciens quid

facerem·supplicaui mři miẽ ut dignare tur pro me rogare· Tũc uirgo accedẽs ad filium pro me rogauit· quia suũ of ficium dicebã. ⁊ cõcessa gřa mee libera tionis faciã posse meũ ut inducam ad similẽ deuotionem·ut ipsum hoc bene ficium consequantur. Itẽ legitur ꝙ fuit quidam sacrista qui deuotus bea/ te uirgini. quãdocunq ante eius alta/ re trãsibat· salutationẽ angelicã flexis genibus ei dicebat·Cum ãt quadã die uictus uicio carnis ad peccãdum acce/ deret· ⁊ obmissa salutatione ⁊ genuuꝫ flexione per unũ pontem magni flumi nis trãsiret·cadens de ponte submergi/ tur ⁊ a demone amplexat᷑·Cum autem boni angeli occurrissent si forte aliqd dignũ salutis inuenirent in eo nec repe/ rirent·demones eũ secum portare ⁊ an/ geli recedere uellent·occurrit ei btã uir/ go· ⁊ eos corã suo iudice ire cõpellit·⁊ propositis eius malis uirgo bñdicta apd filiũ ꝓ salute isti9 orauit·⁊ dũ uir gini fuisset cõcessus monachis denũci/ atum est ꝙ sacrista eoꝝ esset submers9. Cũq fuisset portat9 ad ecclesiã ⁊ ad ꝑ ces beate uirginis aĩa fuissꝫ reducta ad corpus·surgẽs miraculũ nunciauit·

Item refert Vincenti9 ꝙ fuit qdam uir diues ⁊ potẽs·⁊ uxor eius nobilis/ sima. Cũq multas darẽt elemosinas ⁊ filios procurassent· uouerunt perpetu am continentiã creatori·⁊ quia inimi/ cus insidiat᷑ bonis operib9·tantum ar dorem libidinis excitauit in uirum·ut in uigilia pasche ad uxorem accederet ad cõplendum actũ immundũ cum ea que turbata rõne tẽporis ⁊ rõne uoti dedit demoni quicquid ex illo concu/ bitu sequeret᷑·Cõcepit mulier ⁊ peperit filium·⁊ cum peruenisset ad·xii· ãnum apparuit dyabolus· ⁊ quod sibi dede rat petiuit instãter·Tũc illa dolore per fusa eo ꝙ summe diligeret filiũ· õni al/ ptitudine pulcerrimuꝫ· ⁊ recordata de perniciosa deuotione flebat indesinen ter·Quod aspiciens filius matrẽ flẽteꝫ frequẽter sollicitat ut tãti flet9 cãm assi/ gnet·que cum retulisset ei omnia·iuue nis dolens de nocte fugit ut consilium inueniret de tam periculoso facto. Tã dem peragratis multis prouĩciis uenit Romã·⁊ acceptis a papa lřis ad epm hierosolimitanũ accessit·qui audito la crimabili facto flens remisit eũ ad quẽ dam heremitã sanctũ· ad quem ueniẽs cuꝫ labore mirabili eo ꝙ summe dista ret·dum in die resurrectionis domini/ ce a deo ꝑ angelũ duo panes eis missi fuissent·dixit senex ad iuuenẽ·Non ui/ deo consilium nisi ꝙ cum lacrimis re/ curramus ad subsidium beate uirginis quia ipsa conteret caput spũs maligni Cum ãt se parasset ad missam ut cũ la crimis hostiã salutarẽ offerret pro iu/ uene·posuit iuuenẽ iter se ⁊ altare. ⁊ fa/ cta deuatione uenit dyabol9 ⁊ rapuit puerum ⁊ ad infernũ portauit. Qd ui/ dens senex·totus resoluebat᷑ ĩ lacrimis ⁊ a uirgine benedicta subsidiuꝫ postu/ lauit·que non distulit· sed corp9 ⁊ ani mam pueri de iferno extrahẽs· sancto reddidit·precipiẽdo ei ut narraret qd in illis locis uidisset· Cum ãt senex di/ ceret·pax uobis· iuuenis et cũ spũ tuo respõdit·Et tãdem recepta benedicti/ one a sene ad propria est reuersus·

Item ad idẽ. Legit᷑ in miraculis be ate uirginis ꝙ fuit quidã clericus libi dini deditus·hoc malũ habebat ꝙ in tencio sua omni libidini erat dedita nĩ hilominus horas beate uirginis deuo

te dicebat. Cum autez ad sequendu3 su am libidinē trāsiret quēdam pontez in quo horas beate uirginis incepit dice re. irruentibus undis submersus ē. et a demonibus raptus. Cūq3 compellerentur per beatā uirginē eum ducere ad iudicium ubi post multas altricationes beata uirgo allegauit duo testimonia sacre scripture. Primū. ubi te inuenero ibi te iudicabo. Secūdum fuit Et uerbis tuis iudicaberis. Et quia ī ore eius est inuēta salutatio mea angelica quādo mortuus est. idcirco debet saluari. Tunc a iudice precipit̄ afferri eius lingua. ꝛ quia in lingua eius ꝛ in ore scriptura fuisset inuēta aue Maria ait iudex. Reuertere ad corpus ꝛ age penitētiam. quia dilatio dat̄ tibi propter reuerentiā illius que est omniū salus. innocentie restitutio. uictoria fortis de hoste maligno. aperiantur labia tua. ꝛ lauda dulcissimā matrē meaz. ꝛ dic ꝙ hec est principiū humane reparatiōis. domina prudēs. dn̄a humilis. domina pia. ꝛ que pro uenenoso cibo amaritudinis dulcedinē parit fructus eterni. Itē legit̄ de miraculis beate uirginis. ꝙ fuit quidā abbas Johannes nomine. qui dum laboraret ī extremis licet fuisset tante sanctitatis ꝙ frequēter uisum est ꝙ beata uirgo sibi inclinauit. hic raptus est ad iudiciū. ꝛ dū summe plangeret rogat̄ a monachis ut diceret quid uidisset. Tunc ille. Vidi solem carētem omni nebula fontez hauri re super angelos ut effunderet hominibus aquā uiuā. uidi arborē ex qua ōnis plenitudo pietatis ꝛ honoris. sanitatis ꝛ bn̄dictionis diffundit̄ in nobis. Et hec est uirgo Maria. unde hoc solu3 retineatis uobis ꝛ hoc uobis sufficit. ꝙ qui uult esse saluꝰ frequēter salutet uirginem beatā. Item ad idē. Legit̄ in mariali magno ꝙ fuit qdam iudeus in Londonia qui per uiā incedens captus a latronibus. spoliatus ꝛ plagis inflictis missus est in carcerem obscurissimum. Cum āt post multas ī iurias ꝛ depredationē omniū rez uinctis manibus post tergum ligatum ad arborē eum solū dimiserunt. qui in dolore positus ꝛ expectaret mortis aduētū nō occurrebat sibi aliud adiutoriū nisi uirginis benedicte ꝛ flens ad eā sic suspirat dicēs. O dn̄a celi ꝛ terre uiuifica ī hoc cane quod de te predicat̄ Dicitur enim ꝙ ex plenitudine quam habuisti superne gratie celū ꝛ terra ꝛ etia3 infernus benedictionē recepit. Na3 ruina angeloꝝ per te reparat̄. ōnis mundus per te saluat̄. ꝛ detenti a demone per te liberant̄. Ergo dulcissima omni uirtute preciosior. ōni celo sublimior. omni sanctitate gloriosior. ōni speciositate pulcrior adiuua me. Nam per te celis dat̄ gloria. terris pax. fides gentibus. deus hominibus. uiciis finis. ꝛ iō adiuua me. Cūq3 tribus diebus sic mā sisset ꝛ ex lassitudine paululu3 obdormiuisset. affuit quedā domina splēdidissima cum duabꝰ puellis. quaꝝ una dissoluens uincula quibus miser erat constrictus eū absoluit. q pre gaudio ꝛ ammiratiōe euigilās respexit q̄ erat illa persona que eū liberauerat. ꝛ uidit non in somnis dominā celi sibi assistere. Ex cuius claritate totū diuersorium replebatur. Ad quā iudeus Que es tu domina que tam benignū affectū mihi misero ostendisti. At illa. Ego sum Maria quam tu cum gemitibꝰ aduocasti. ꝛ licet tu ꝛ genus tuue negetis per

tinaciter me peperisse redemptorē mun
di ut modo pro malis bona reddam·
⁊ ab errore ad uiā ueritatis reducam·
iō ad te ueni·qđ ut tu euidentiꝰ cogno
scas·egrediamur foras·⁊ deducitur ad
altissimā rupē·Cūq; ibi positꝰ de mā/
dato domine respiceret inferius uidit
uallem profundissimā sulphureas flā
mas ⁊ fetorē intolerabilē emittentem·
⁊ cum cerneret horrida tormentoꝝ ge/
nera ⁊ absq; mia torqueri ibi animas
a carnificibus· ⁊ licet eiularent ⁊ lamen
tarentur·non diminutio sed augmēta/
tio fiebat in penis·territus indeꝰ cor/
ruit·Cui uirgo·Hec tormēta ⁊ isti do/
lores dant᷑ perfidissimis iudeis q igno
rant ⁊ negant stupēda que in me fecit
deus·nam homo non capit· celū mira
tur·terra stupescit de bn̄ficiis mihi col
latis a summo deo· Tunc duxit eū ad
quēdā mōtē gratissimū ⁊ super oēs ali
os excelsum·in quo māsiones splendi/
dissimas aspexit·odores inestimabi/
lis suauitatis sensit·cetus ciuiū celestiū
uultu splendidissimo psallētes Cui uir
go Hec est hereditas animarū redēpta
rum sanguine filii mei·⁊ in eum credēti
um·quā ⁊ tu possidebis si uere credas
⁊ perfecte ⁊ deuotus sis incarnatiōi eiꝰ
Et iō elige tibi locū magis dilectū·Et
sic recedēte uirgine Maria·de mane ue
nit ad uillā. ⁊ suscepto baptismo cum
magna deuotione seruiuit uirgini bene
dicte· Itē ad idem. Legit᷑ eni; in li/
bello de miraculis beate uirginis ꝙ fu
it quedā matrona que erat multu; de/
uota beate uirgini·informabat filios
suos ⁊ filias ad similē deuotionē·⁊ in/
ter alia eos rogabat ut in ōni tribula/
tione·in omni dolore ⁊ in ōni pericu/
lo inuocarent adiutoriū uirginis bene

dicte ⁊ dicerent Aue Maria gratia ple
na ⁊c· Hec āt habebat filiā satis pul/
cram ⁊ modo muliebri multū nitebat᷑
⁊ intendebat ad uanos ornatus mulie
rum. Cu; āt in quodā festo solēni hec
discurrebat per uillā ⁊ prebuisset mate
riam magnā spūalem magni scandali·
dum in sequēti die staret in quodā ui/
ridario appuit ei demon dicēs Surge
ueni mecū·Cui illa. Quis eñ es tu? Tūc
ille·Ego sum ille cuius intentionem cu
pis facere·cuius tu es armatura·cuius
es rethe·⁊ iō necessariū est ut uenias cū
illis quos ad meū hospitiū inuitasti·
Dum ergo uellet eā rapere·ipsa incepit
clamare Uirgo Maria adiuua me ⁊ di
cere incepit Aue Maria· Tunc demon
dimittēdo eā ait· Maledicta sit illa q̄
te docuit hanc orōnem·quia nisi fuiss;
hec oratio de te fecissem hodie enceniū
societati infernali· Itē ad ide; Fuit
quedam nobilis domina habens uni/
cum filiū que deuota erat beate uirgi/
ni multū·Cum āt filiꝰ suus creuisset et
uellet eum mittere ad domū cuiusdam
principis de cuius raubis fuerat pr̄ e/
ius·dum deberet recedere mr̄ eius unu;
donum postulabat cum fidelitate cō/
plendum· Quod concedēs filiꝰ ait ma
ter·Rogo fili carissime ut ad honore;
beate uirginis septies quolibet die sa/
lutationē āngelicā ei dicas·⁊ in fine cu
iuslibet tu cōcludes sic. Uirgo benedi/
cta esto mihi adiutrix in puncto mor
tis·Recessit iuuenis optime cōplens ꝓ
missum. sed corruptus a mala societa
te deterior hō totius curie principis ef
fectus est·Qui monitus a principe sed
non correctus ⁊ hoc frequenter uitupe
rabiliter de sua curia expellit᷑ priuatꝰ
suis raubis· Qui suā cōfusionem ferre

non ualens. Factus est princeps latro/
num Et dum diu moratus fuisset in il
lo malo ⁊ fuisset captus audita sentē/
cia mortis dum in nocte premeditaret᷑
mala que fecerat ⁊ cōfusionē quam in/
ducebat in suo genere ⁊ dolorē matris
flebat. ⁊ eo flente affuit ei quidā iuue/
nis splendidissimus. qui liberationē ꝓ
mittens solū ꝙ acquiescat uotis eius.
Captus uero libēter annuens ait iuue/
nis. Ego sum demon missus a pricipe
nostro. ⁊ solū ꝙ uelis hoc facere qd di
cam statim eris solutus Cui capt⁹ Dic
secure. quia quod dices īplebo. Tunc
demon. Abnega xp̄m ⁊ omnia bñficia
ecclesie. Et ille. Renuncio. Renūcia ad/
iutorio ⁊ honori beate uirginis. Tūc
captus. Plus uellē scortari. suspēdi. co
buri. ⁊ sustinere omne genus tormenti.
ꝗ̄ si hoc facerē. Nam stāte uirgine bñ/
dicta aduocatrice mea necessarium est
ut in quacūqȝ curia obtineā cām meaȝ
vñ hoc nō facere sȝ toto cord ⁊ ore me
sibi recōmendo ⁊ do sibi Quod demō
ferre non ualens statim euanuit Tūc il
le ad se reuersus cognito malo qd ad/
diderat peccatis suis cum mirabili fle/
tu ⁊ suspiriis cor suū eleuauit ad uirgi
nem. cuius salutationes nunꝗ̄ dimise/
rat ita dicens. Virgo benedicta tēplū
sanctissime trinitatis ⁊ oliua de q̄ flu/
it dulcedo mīe. attēde ad hunc uilissi/
mum peccatorē. non peto liberationeȝ
corporis sed indulgentiā delictoꝝ. et
ut in pūcto mortis sicut semper roga/
ui sis mihi adiutrix. O dña per quem
placabo filiū quem negaui nisi per te ī
qua habitauit. quō recuperabo suffra
gia matris ecclesie nisi per te que habes
illum per quem ōnia creata sunt ⁊ do/
nata. Adiuua ergo me ⁊ miserere mei.

Cum āt sic cum mirabili contritiōe pe/
tendo subsidium beate uirginis conti/
nue noctē duxisset insomnem. mane fa
cto requisito cōfessore ⁊ habito dili/
gentissime est confessus. Et dū trahe
retur ad patibulū licet in uia cōtinue ro
garet uirginem ut in pūcto mortis euȝ
iuuaret. dum trāsiret corā oratorio be
ate uirginis uisa eius imagine cuȝ lacri
mis incepit clamare. Aduocatrix pec/
catorum adiuua me. Tunc statim ima/
go in presentia totius populi inclina/
uit se ei ⁊ supplicauit. Qui ōnes miran
dum starent iste supplicat ut detur sibi
hoc donū ut possit osculari pedē ima/
ginis Qui ↄcedentes. dum coniunxissȝ
se imagini imago extēdit manū ⁊ app
hendit eius brachiū nec poterat remo/
ueri quousqȝ īdulta sibi morte. Ille cū
narrasset miraculū ⁊ quō in fine cuius/
libet salutationis rogabat uirgineȝ ut
in puncto mortis ipsum iuuaret. Tūc
rediens ad patriā lōgo tēpore seruiuit
beate uirgini. Sextodecimo errātes
illuminat. Legit᷑ in libello de miracu/
lis beate uirginis. ꝙ fuit quidaȝ sacer
dos qui deuotus beate uirgini multū
dubitabat in sacramento altaris. ⁊ idō
rogabat assidue beatā uirginē ut eum
dignaret᷑ iuuare. Cuȝ āt in sabbato ce
lebraret missam āte pater noster dispa
ruit hostia quam sacrificauerat. ⁊ dum
respiceret stupefactus uidit matrē glo
rie ante se suum filiū in ulnis tenentem.
⁊ ait. Ecce quam sancta puerpera por/
tauit. ⁊ ecce quem cōsecras. ecce queȝ in
manibus tuis tenuisti. quem tāgis quē
leuas. quem comedis. quem bibis. ⁊ ec
ce trado tibi filiū meum. accipe ⁊ perfi
ce officiū misse. Accepit ergo sacerdos
puerum ⁊ posuit super corporale. ⁊ cū

uenisset ad locū ubi hostia deberet frā gi non amplius in figura pueri panis mōstratus est ei. Item ad idē Audi ui q̄ quedā mulier nobilis sed pauper habens duas filias q̄s informauit ad amorem beate uirginis. paupertate er go grauata timēs corruptionem mun di. ante altare beate uirginis eas addu xit sic dicēs. O domina has filias me as uirgines ⁊ mundas offero. ⁊ q͞z nō habeo unde possi͞z eas nutrire quicqd iuris in eis habeo hoc tibi do. ⁊ acce ptis manibus puellar͞z in signum uere deuotionis cōiunxit manibus uirginis Et dum recessissent iuuenē splēdidu͞z i uenerunt in foribꝰ domus sue qui ob tulit eis centū libras in quibꝰ secrete e rat obligatus p̄ri ear͞z de his mater in duit filias. ⁊ de necessariis p̄uidet op time. Quod attēdentes gentes murmu rare ceperunt q̄ de meretricio hoc ha buerunt. Quod mater attendens filia bus aduocatis sic ait. Ite ad matrē ue stram uirginē Mariā. ⁊ instate cu͞z fle tibus ⁊ deuotione. ut tanq̄ mater sub ueniat huic infamie uestre. que ex cord uirginē rogātes dum in quodam festo solemni ipsius uirginis ad sermonē in platea sederēt. in presentia totiꝰ popu li angelus descendit de celo portando duos capellos de rosis ⁊ clamādo sic ait illis iuuenculabus. Istos capellos mittit uobis uirgo Maria m̄r uestra in signum uirginitatis uestre. ⁊ illis di missis disparuit. Tunc princeps terre q ibi aderat uiso miraculo duo monaste ria construxit ad honorē uirginis. i q bus istas duas constituit priorissas.

Decimoseptimo ad confessione͞z ꝓ uocat. Legit̄ in mariali magno q̄ fuit quidā latro qui in ōni hora diei etia͞z quādo ibat ad latrocinium. aue Ma ria dicebat. Finaliter capit̄ ⁊ suspēdi tur. Et dum suspēdētes quarto die ad uidendū eum uenissent ridentē ⁊ uiuen tem eū inuenerunt. Qui iterrogātes cau sam ait. Beata uirgo cū suis sacris ma nibus tenuit laqueū ne suffocaret me et adhuc tenet quousq͞z plene confessus ⁊ pro peccatis meis penitētiā agā. Cum autem non possent ei nocere cum uellēt uiso miraculo eum liberauerūt de furti.

Item ad idē. Fuit quidā princeps latronū qui heremo ueniēs ad domu͞z paupercule mulieris. requirit q̄re i sab batis ieiunarēt pamuline filie sue. Re spondit mater. Domine audiui a quo dam sancto uiro. quicunq͞z ieiunat sab batum ad honorē beate uirginis nūq͞z morit̄ sine plena cōfessione. Tunc la tro. Et ego uoueo beate uirgini q̄ illo die inperpetuū ieiunabo. Post multos annnos ɔtinuatis semper ieiuniis ut ꝓ miserat latro capit̄ ⁊ sine dilatione de capitat̄ Tunc caput eius p̄cisum a cor pore incepit clamare ⁊ continue dicere confessionē. Tunc stupefacti iter capiē tes ad uillā pro sacerdote misert. Qui ueniens caput uniuit corpori ⁊ statim est integratum ei. Tunc latro. Hoc bo num ad reuerentiā uirginis feci in uita ⁊ du͞z facta decapitatiōe dyaboli uel lent rapere meū spiritū. affuit btā uir go que animā mea͞z non permisit exire de meo corpore quousq͞z contritꝰ sim plene confessus. Et confessis omnibus peccatis postulatis deuote suffragiis mortuus est in pace.

De matrimonio.

Matrimonium magnum incom modum infert in nobis. Prio est cōtristatiuū Refert Hiero.

ꝙ quidā sapiens querit an plus expe/
diat ducere uxorē an non. ridit Uxor
uel est pulcra. bene morigerata. ex bo/
nestis parētibus nata. uel non. si sic nō
est ducenda. quia efficiens seruꝰ libero
rum matronaꝝ ancillaꝝ. per totas no
ctes erunt garrule. affectabunt gēmas
aurum. uestes. alioquin dicerent. Ego
in cōuentu dominaꝝ despicior. illa est
bonorabilior. Si est turpis. de uili ge
nere. in odio. in rācore. in periculo con
tinue te ponet. ⁊ cum de difficili custo/
diatur ⁊ uult ab omnibꝰ adamari ꝑpo
nat maculā in gloria tua.

De medico.

Medicus debet babere bas con
ditiones sequētes. Primo de/
bet esse discretus Refert Jaco
bus de uitriaco. ꝙ fuit quidā diues q
pre nimia pinguedine nō ualebat sur/
gere de lecto. ⁊ uocato medico cū nol/
let uti nisi delicatis. ait medicus. Pro
certo iste erit mortuus infra annum. et
boc dixit satis alte ut infirmus posset
audire. Tunc infirmus pre nimia solli
citudine mortis quam babebat conti/
nue attenuatus sanatus est. unde ꝑdi/
cator debet uti interdū asperis. Itē
ad idem. Refert Jacobꝰ de uitriaco ꝙ
fuit quidā prior pinguissimus qui pre
nimia gulositate perdiderat appetituꝫ
comedendi. Cum autem amici quiqua
ginta libras dedissent cuidam medico
qui promiserat eū curare fecit eum īclu
di in quadam camera nibil ibi dimis/
so nisi pane nigro suspenso ad trabem
⁊ baculum duorum palmoruꝫ. Cumqꝫ
ille diu ieiunasset pre nimia fame bacu
lum proiecit ad panem ⁊ de micis ca/
dentibus comedebat. cum ergo eiulans
fuisset sibi apertum sanatus exiuit Di/
nes est infirmus. panis est mors. bacu
lus est cognitio. Secūdo debꝫ eē fir
mus. Refert Jacobꝰ de uitriaco ꝙ fu/
it quidā papa qui cū careret ōni appe/
titu comedēdi. non inueniebat medicū
qui posset eum curare. Cum āt quidaꝫ
pauper medicus uenisset ad eū. promi
sit ut ipsum curaret solū ꝙ alteri medi
co non acquiesceret. uadit ad apotbe/
carium. de siligine fecit fieri electuariuꝫ
unā pixidē plenā. Cūqꝫ papa gustassꝫ
⁊ uellet amplius. ille nolebat dare. pre/
tendendo preciositatē Cuꝫ āt sic tenuis
set per aliquos dies cum dieta ⁊ fuissꝫ
curatus computant̄ expense. ⁊ fuerunt
xii. denarii. ⁊ reprebēsa gulositate pa/
pe ille se correxit ⁊ medicꝰ bene remune
ratus fuit. Tercio debet esse amicꝰ.
Legit̄ in li. de. vii. do. spūssancti ꝙ q
dam medicus babebat infirmū mirabi
li modo dilectū Cum āt uideret eū mo
ri pre grauitate infirmitatuꝫ. cōsideratꝭ
omnibus causis infirmitatis. dixit in/
firmo ꝙ necesse erat si uellet curari ut
tot medicinas diuersas reciperet quot
infirmitates baberet. Cum āt infirmus
propter debilitatē sustinere non possꝫ
nec reperiret̄ aliquis qui medicinas a/
maras pro eo uellet bibere. medicus cō
passus infirmo se ponens in lecto om/
nes medicinas bibit. ⁊ cū anbelitu suo
infirmū curauit. Iste infirmus ē bomo
medicus fidelissimus xp̄s. Quia uero
infirmus babebat acutā febrē auaricie
ideo sudauit emittēdo suū sanguinem
qꝛ babebat apostema superbie. uenas
suas aperuit. quia babebat tercianam
odii ⁊ inuidie uirgis fuit attritꝰ. cōtra
gulā fecit dietā. ꝯtra luxuriaꝫ sumpsit
fellis potationē. cōtra impacientiā fe/
cit emplastruꝫ de carne sua trita. ꝯtra

infidelitatem fecit balneū de aqua sui lateris· cōtra infamias unctionē mie· contra crudelitatē fuit lacrimas cōpassionis ꝛ pietatis·cōtra accidiā fecit electuarium ex dulcedine uerboꝝ suoꝝ ·

De mendacio·

Mendacium multū malū inducit in nobis· Refert Jacob⁹ de uitriaco ꝙ fuit quidā miles q rogauit scutiferū suum ut semper in curiis mentiendo augmētaret quicqd diceret· Cum āt in quodam festo magno non uellet caputiū deponere eo ꝙ esset aliquātulum scabiosus · interrogatus quid haberet. respōdit ꝙ habebat aliquātulū de excoriatione in capite· Tūc scutifer· immo dn̄e habetis totū caput plenum scabie· At illi auferentes ei caputium inuenerunt sic esse·

De mercatore·

Mercator debet habere has cōditiones sequētes· Primo eñ debet eē iustus Refert Jacob⁹ de uitri· ꝙ quidā uidēs domū suā cōbustam rogauit quēdam ut sibi accōmodaret suā ad standū quousqꝫ suam complesset· Qui concedens liberaliter· dum iste uidisset istā esse meliorē sua· non curauit suā reedificare· ꝛ tract⁹ ad iudicium probauit ꝙ tradita erat sibi ad standū sine determinatione temporis quousqꝫ sua esset reedificata · Tunc iudex uidēs fraudē ait· Verū est ꝙ tradidit uobis ad standū sed non ad iacendum·nec ad sedendū· comedendū· necqꝫ aliquid aliud faciendū· ꝛ ïō īpono uobis sub pena capitis ꝙ nihil aliud facias ibi· Item ad idē· Fuit qdam mercator qui cum fraude diuitias cōgregans· ꝛ cum permixtiōe aque cum uino·ad terrā suā per mare redire uoluit. Et dum quadā die in naui dormiret· ꝛ omnes diuitias suas in florenis ꝛ in auro teneret ad caput in quodam sacco. uenit quedā symea nauté· ꝛ subito rapiens istū saccū usqꝫ ad summitatem arboris ascēdit· que aperiens saccū singillatim ōnes istos florenos ꝓiecit ī mari nō uno dimisso· Qd respiciens mercator nec posset eā ad se reducere· flendo dixit Iniuste acquisiui· et iniuste perdo· Secūdo debet esse uerax Refert Jaco·de uitri· ꝙ fuit qdam mercator qui uēdendo equū fuit interrogatus quare uendebat ꝛ an haberet aliquam malā cōditionē · Respondit· Vendo quia pauper sum· ꝛ iste equus nimis comedit· nec cōditionem malā habet nisi ꝙ non ascēdit arbores· Cū autem eum optime eum uendidisset· ꝛ emptores uellent eum secum ducere omnes mordebat ꝛ omnes comedebat Tunc emptores·uerum inquiunt dixit uendens. quia nimis comedit· Cūqꝫ uenissent ad quēdam pontem ligneum· ꝛ equus nollet trāsire. dixerunt · In hoc etiā uerū dixit ꝙ arbores non ascēdit·

Item ad idē· Fuit quedā mulier q̄ iustificare uolens seipsam ut meli⁹ uenderet mercatiōes suas·dixit· Si aliqd infidelitatis facio in uenditionib⁹ meis·rogo deū ut cōburat hospitiū meū statim descēdit ignis de celo · ꝛ totam domum cōsumpsit· Tercio debet eē sobrius. Legit̄ in li. de·vii·do· spiritussancti·ꝙ fuit quidā comes qui uoluit probare omnia officia mūdi·Cū autē omnia probasset dixit· ꝙ melius officium mundi est officiū mercatoris quia in nundinis emit ꝛ recipit qcquid uult. discurrit regiones ꝛ uidet gentes· ꝛ uiuit optie· sꝫ unū habꝫ grauissimū

redditionem computi solutionem ex/
tremam. ita dico de uane uiuentibus q
faciunt quitquid uolunt omni uanita
ti se exponut omnem leticiam amplex
antur sed in morte et in extremo iudi/
cio erit dolor.

De Milite.

Miles debet habere has coditi/
ones Primo debet esse probus
Refert Jacobus de uitriaco quod
fuit quidam miles strenuissimus in ar
mis seminabat blada sua cum rauba de
burello et sotularibus magnis unde ua
dens ad torneamentum lucratus est o
nes equos suos et statim posuit eos ad
seminandum blada. cumque reprehenderet
a transeuntibus. respondit. iuxta me uo
lo lucrari cum quibus possim ire longe
Secundo debet esse deuotus. Refert
Jacobus de uitriaco quod cum quidam mi/
les faceret magnum conuiuium et uellet quod sa
cerdotes lauarent primo respondit Pri
mo lauamus et ultimi sedemus. Cui mi
les. Hoc ronabiliter facimus. quia pri
mo debetis esse mundi et ultimo ebrii

Item ad idem. Refert Jacobus de ui/
triaco quod cum quidam miles transiret cum
equo per uiam. uidit quod demon afflige/
bat quandam iuuenculam. ad quem miles
Cur istam debilem crucias? ueni obsecro
mecum ad torneamentum. Cui demon. Si
dederis mihi habenas equi tui uel sel/
lam uel aliquid tale sequar te. At ille no/
luit. Tunc demon. Saltem pone me in sum
mitate pallii tui. Tunc miles consentit
cum conditione non nocendi sibi Cum autem
miles oraret. demon reprehendebat eum
dicens. Cur murmuras? Cum autem
audiret sermones dicebat. quid hic agis
Cum autem quadam die miles crucem aspexis/
set demonem uoluit dimittere. Ad quem
demon. Quid unquam displicentie tibi feci
aut dimisi de seruiciis tuis? ditaui te et
per me factus es gloriosus. cur ergo
uis me deserere? Cui miles. Volo dese/
rere mundum. crucis et penitentie arma as/
sumere. et ideo in nomine crucifixi tibi pre
cipio ut recedas. Tunc dimisit eum et ser/
uiuit deo seruiendo infirmis in quodam
hospitali. Tercio debet esse liberalis
Refert Jacobus de uitriaco quod quidam
miles petiuit a quodam doctore quid esset
summa liberalitas? Respondit doctor
dare. Dixit ergo miles. Nos sumus ma
gis nobiles. quia plura damus quam uos.
Tunc clericus. Scitis uos que est ma/
gis rusticitas? Respondit miles. recipe
re et auferre. Tunc clericus. ergo uos estis
magis rustici quam nos. quia plura recipi
tis et plura aufertis. Quarto debet
esse pius. Refert Jacobus de uitriaco quod
fuit quidam miles qui ex sua superbia pe/
dem cuiusdam rustici amputauit. quia macu
lauerat aliquantulum cum luto uestem eius
nouam. Cumque penitentia ductus religio/
nem intrasset. pes eius dexter incepit pu
trescere et ait. Nunc cognosco quia uir
tus et gratia dei est mecum. quia in hac ui
ta uult me punire de malis meis.

De misericordia

Misericordia multa bona indu
cit in nobis. Primo est pecca/
torum procuratiua. Fuit qui/
dam sanctus summe misericors raptus.
uidit quendam urceum plenum foramini
bus sub quadam tilia de quo emanabant
aque dulcissime. Cumque gustata una gut
ta requireret a domicella sibi assistente
que esset illa tilia et quis urceus. Respon/
dit. tilia est bonitas dei. urceus est mise
ricordia dei attrahens omnem plenitudi
nem gratiarum de uulneribus xpi. et habet

xii. Foramina .i. canoris scdm duodeci officia que exercent in nobis Prio em peccatore i peccato existente expectat. Secudo ad couertendu; eum laborat. Tercio redeuntem benigne recipit. Quar to penitenti integre indulget. Quito re dire uolente no impedit. Sexto desola to ex timore cosolatione uenie prebet. Septimo spoliato amissa restituit. O ctauo indigenti necessaria puidet. No no impugnato subuenit. Decimo i bo nis promouet. Undecimo familiarita tem dei inducit. Duodecimo regnu eter num tribuit. Et ido dilige miam si uis obtinere beneficiu dei Ite refert Hie ronimus q dum quida sanct9 diu he remiticā uitā duxisset. orauit deu ut re uelaret sibi cui esset similis in uita eter na. Cui apparens angelus ait. q eet si milis cuida symphonico qui moraba tur in proximo uico. ad quem perges 7 actus eius inquirens. ille dixit. Sepe fui frater latronu 7 nulli9 benifactor nisi q uirgine quadam rapta; a sociis a corruptione seruaui. 7 seruata cuida honeste mulieri domui proprie restitui Aliud bonu recordor me fecisse ut mo tus misericordia cuida mulieri erranti in heremo tricetos solidos dedi p re demptione uiri sui 7 filio; qui in car cere tenebant. quem duces ad heremu; dum post modicu fuisset mortu9 uidit q misericordia eleuabat eu ad celu. Se cundo orauit ide heremita. cui in glo ria esset similis. respōsum est sibi q pri mario ciuitatis. Ad quem pergens au diuit ab eo q operibus mie quatu po terat insistebat. Et addidit. uxore pul cram accepi. 7 habitis filiis per trigin ta annos a coiugali cōcubitu abstinui quam etiā ducens ad heremu. du post paululu fuisset mortu9. uidit q miseri cordia eleuabat anima eius ad celum. Tercio orauit ut sciret cui in gloria eet similis. Et responsum est ei q cuidam mercatori qui habebat naues diuiti is 7 mercimoniis ornatas. Ad que per gens ex pte dei inuitauit eu ad pnīetiā 7 ad susceptione; beneficioru; mie dei qui statim acquiesces uēditis ōnibus 7 datis pauperib9 secutus est eu. 7 du moreret uidit q mia dei eleuabat eum ad celum. Tunc ultimo cum sanctus he remita appropinquaret morti. cōuoca to sacerdote cum multis ait. Nemo si ue fur. siue meretrix. siue mercator. siue publican9 debet conteni quia de omni bus istis de9 elegit sibi amicos. 7 mia dei in motu oculi eos sanctos facit et bonos. 7 cum narrasset ōia dormiuit in pace. Ite ad ide;. Legit in libro de uita 7 perfectione fratrum predica torum q fuit quidam scolaris Bono nie. qui deditus multis sceleribus uidit q erat in campo magno in quo tempes tas horribilis cadebat. Tunc fugiens a facie tēpestatis uenit ad quāda; do mum 7 postulabat intrare. Tūc domi na intus inclusa respōdit. Ego q habi to in hac domo uocor iusticia. vn me cum habitare non potestis cum non si tis iustus. Tunc recessit ad aliā domū 7 cum humiliter postularet ingressum. respōdit. nunq̄ intrabitis quia ego su; ueritas 7 nunq̄ me dilexistis. iō mecu; non eritis. Tunc ultra progrediens ue nit ad aliā domū. 7 habitās ibi respō dit. Ego sum pax. 7 quia impiis nō ē pax. ad me nullo mō intrabis. sed con sulo tibi q uadas ad sorore meā que omnes miseros recipit. que ē crux au rea. dipe9 contra omnē dolorē. ungen

tum contra omne uulnꝰ · ⁊ custodit to/
tam gratiam dei · Tunc ille pulsans ad
hostiũ dixit hospita · Ego sum mia q̄
hic habito ⁊ aperio hostiũ celi · sum ne
gociatrix prudentissima · quia de luto
acquiro gēmas · teneo thezaurũ dei · sol
nõ omnes laborãtes · facio fertilitatē ·
sto contra tēpestatē · ⁊ in omni re solē
ni pro legato mittit me altissimus. Et
ideo si uis habitare mecũ renũcia mun
do ⁊ ingredere ordinē fratrũ predica/
torum · quia ibi est uerũ fundamētum
⁊ uera salus · Qui statim ad fratres ac
cedens ordinē est ingressus · Secun/
do est fragiliũ sustētatiua. Legit' in li-
de · vii · do · spiritussancti · ꝙ fuit qdam
iuuenis multũ misericors qui hñs ca/
strum in altissima rupe iuxta mare · iue
nit ꝙ uxor sua adulterabat' cum alio ·
⁊ cum uellet eã occidere illa petiuit ue/
niam ⁊ correctionē promisit ⁊ libera/
ta est · sed dñs eiecit eã de sua camera ꝑ
x · passus · Secundo addidit peccata ⁊
etiã postulãs ueniã pepercit ei domi/
nus · sed elõgauit eã a se per · xx · passus
Tercio addidit peccata ⁊ cum dñs iue
nisset ait · Fuge a me per · xxx · passus · ⁊
cum precipitiuz rupis esset infra illos
passus cadēs mortua est · Loquēdo
spũaliter iste miles misericordissimꝰ ē
xp̄s · castrum est mundꝰ · precipitiũ est
infernus · sponsa aĩa que adulterat' cũ
demone · ⁊ hoc in iuuētute ⁊ parcit' si/
bi · sed elongat' a deo per · x · passus · qꝛ
perdidit innocentiã ⁊ uirginitatē Secũ
do addidit peccata in media etate et
parcit' a deo · sed elõgatur ab eo p · xx ·
passus · quia retinet cõsuetudinem pec/
candi ⁊ iclinationē ad peccatũ · Tercio
addit peccata in senectute · ⁊ quia tunc
elongat' a deo per mortē · ⁊ ibi est trice
simus passus infra quem est precipiti
um ĩferni cadit ad damnationem eter
nam. Tercio est fugientiũ uocatiua
Legit' in ecclesiastica hystoria ꝙ duz
post mortē xp̄i quidã sacerdos ad tē
plum accederet pro ĩmolatione uacce ·
subito porte tēpli per se aperte sunt su
perliminare tēpli scissum est · ⁊ uacca q̄
debebat ĩmolari inter manꝰ sacerdotis
peperit agnũ · Tunc angeli damauerũt
Vocati estis blãdiendo · corripiendo ·
promittēdo · inspirãdo · misericordiaz
repulistis · ⁊ iõ trãseamus ab his sedi/
bus · Quarto est demonũ fugitiua.
Legit' in uitaspa · ꝙ cum quidã flagi/
tiosus peccator declinãs a peccatis et
conuertens se ad dominũ inclusisset se ĩ
quodã sepulcro ut ibi penitētiaz age/
ret · demones eũ retrahere uolētes · p̄io
blãdiciis · ⁊ postea promissionibꝰ · cuz
nihil sic proficerēt · addiderũt flagella
Tunc lumen de celis descēdit missuz a
mia dei · que demones fugãs penitentē
confirmauit in bono · Quinto ē dã/
nationis liberatiua · Legit' in uitaspa ·
ꝙ quidã habēs sororē carnalē meretri
cem ad eã in egyptũ accessit · eo ꝙ esset
multis cã dãnationis · Que cum audi
ret eũ uenientē · occurrit ei · relictis õni/
bus amatoribus suis · nudata capite ⁊
discalciata uolens amplexari eũ requi
rens si mia dei locũ haberet in ea · Tũc
ille · soror sic · quãtum castrum est ma/
gis munitũ ⁊ rebelle · tãto est gaudium
maius in captione · Quãto fera est ma/
gis siluestris · tãto de ea fit maiꝰ festuz
in curia regis · Quãto morbus est gra/
uior ⁊ dsperatior · tãto medicꝰ ē magis
gaudens si per eũ curat' · Quãto filiꝰ a
patre recessit longius · tanto letantiꝰ re
cipit redeuntē · Quãto filiꝰ magis pro

funde in luto cecidit· tāto citius mater
succurrit· Et idō ueni ⁊ sequere me· Sed
prius uade uelare caput tuū ⁊ calceare
pedes tuos· Que redire nolens ne inue/
niret occasionē peccati· ne male hoīes
edificarentur· misit eā per aliam uiam·
Et cum repperisset eā mortuaȝ ⁊ pedes
eius plenos spinis ⁊ fleret iuxta eā· ui/
dit lucē mirabilē· ⁊ reuelatū ē ei ꝙ mi/
sericordia presentasset ei⁹ penitentiam
corā deo· ⁊ deus propter feruorē queȝ
habuerat acceptauerat· ⁊ remiserat si/
bi plenarie mala sua. Itē refert san/
ctus Ozymas ꝙ fuit quedaȝ mulier in
egypto Maria egyptiaca noīe· q̄ cuȝ
xii. esset annoꝝ· relictis parentibus A/
lexandriā uenit· ⁊ ibi omni uoluptati·
iocis· ebrietati. ⁊ libidini se dedit· ⁊ in/
tantum fuit laqueis dyaboli ⁊ peccatis
exposita· ut dum uideret homines ad
portū currere pro hierosolimitana pe/
regrinatione· iuuenes· senes· clericos et
laycos omnes ad perditionem trahe/
bat. Cum āt omnib⁹ sordibus se daret
ut melius posset seruire dyabolo· cir/
ca partes hierosolimitanas peruenit·
⁊ per· xvii· ānos omnes illas adiacen/
tes uillas dyabolo acquirebat· Tādē
in die crucis curiosius ornata ut homi
nes in ecclesia existētes posset ad libidi
nem prouocare· ad ecclesiam uenit· Et
dum frequenter uellet intrare repelleba
tur a uirtute diuina· Tunc cogitās sua
peccata ad angulū se trahēs· flere uber
rime incepit· Et quia de illo loco po/
terat uidere imaginē btē Marie uirgi/
nis· spopōdit ꝙ si sua pietas ⁊ miseri/
cordia uellet pro ea fideiubere· nunq̄
ad feditatē peccatoꝝ rediret· ⁊ cuȝ diu
fleuisset sumpta fiducia sine difficulta
te intrauit ⁊ crucē adorauit· Et dū flē
do staret corā altari beate uirginis ap
paruit domicella dans uelū ⁊ ait. Ego
sum mia ⁊ induo te uelo grē dei· et ul/
tra iordanē erit tibi sal⁹· Cūq; illa die
trib⁹ denariis datis amore dei emisset
tres panes· ingressa est desertū qd̄ erat
ultra iordanē. ⁊ per· xvii. ānos uerbū
dei fuit uestimentū alimentū ⁊ documē
tum· Vn̄ dum sanct⁹ Ozymas illd̄ de
sertum fuisset ingressus· uidit eam ele/
uatam a terra cum splēdore intenso. et
tunc cōclusit quanta erat uirtus diuine
mie que hanc peccatricē sic subleuaue/
rat in amore· Sexto est indulgentie
apportatiua· Legit̄ in uitaspa· ꝙ qui/
dam heremita impugnatus a peccato
immūdicie uenit ad quādam ciuitateȝ
egypti· ⁊ ibi uidēs filiā sacerdotis ydo
lorum adamauit eā· ⁊ petiuit a prē ut
eam sibi daret uxorē· Qui requirēs cō
siliū demonis loquētis ī ydolo· dixit
ꝙ nullo mō daret eā sibi nisi baptismū
⁊ deū negaret Qui cū fecissȝ sacerdos ui
dit colūbā de ore eius egredientē· Et cū
adhuc nollet eā sibi dare nisi iteꝝ habi
ta collocutione demonis· cum interro/
gasset demonē· respōdit· Deus xpiano
rum summe misericors est· ⁊ ipsi negāt
eum· ipse āt non negat eos. sed in om/
ni tribulatione ⁊ in ōni dolore semper
eis assistit· ⁊ idō licet negauerit eum· cō/
sulo ut nullo modo des eā sibi· Qd̄ ille
audiēs cōpūct⁹ ⁊ reuers⁹ ad cor suuȝ·
rediit ad heremū ⁊ cōfessus est cuidam
seni· qui iniūgēs sibi ebdomadā ieiuni
orum· dum illā cōplesset uidit colum/
bam super eū uolitantē· Cum āt secun/
dam iniūxisset appropinquauit colū/
ba· sed in tertia os ei⁹ intrauit. Se/
ptimo est in periculis protectiua· Re/
fert Heluād⁹ ꝙ regina ethiopie misit

pictorem qui Alexādri figurā impinge ret in tabula. Cum āt filius regine ab A/ lexandro subsidiū postulasset. et ipe cū militibus in similitudinem pricipis A/ lexandri in adiutoriū postulasset. ha/ bita victoria dux regina ethiopie ostē deret sibi ōnia sua pallacia et deuenis/ sent ad camerā in qua erat eius pictu/ ra. cognitus q esset Alexander. qui ti/ mens ait regina. Noli timere quia faci am misericordiā tecū sicut tu fecisti cū filio meo. Loquēdo spūaliter hec re/ gina est mīa. filius suus pauper. diues alexāder. sed maior filius volēs inter/ ficere diuitē. est iusticia dei. Octauo est amantiū honoratiua. Legit q fuit in egypto quidā diues q nolebat par/ cere suo inimico propter cōfidentiam cuiusdam latronis qui ei erat adiutor Tunc rogauit latronē quidā sanctus ut propter reuerētiam dei pacē haberet. Qui acquiescēs cōfirmata est pax. Et cum abbas rogasset pro latrone. et la/ tro et ipsi rapti sunt ad dei iudiciū. et discussa est uita et actus latronis. et ostē sa est ei sua dānatio. Tunc cum sanctus cui pacē cōcesserat rogaret deū pro isto dictum est ei a dño. Licet dānatio eter na debeat induci super istū. quia tamē misericorditer egit mīam consequetur. Et tunc ad se rediēs emendādo uitam misericordiā est consecutus. Itē refert Cesarius q in theuthonia fuit quidā miles qui patrē alterius casualiter inter fecit. Cum āt filius occisorē cepisset et extracto gladio uellet iterficere. ille ad pedes eius prostratus ait. Rogo uos domine amore crucifixi qui misertus est mundo ut misereamini mei. Quibus uer bis ille cōpunctus hominē illum leua/ uit. et propter reuerētiā crucifixi nō so lum culpā remisit sed et osculatus est eū. Tandē ille trāsiens mare. dum ecclesiā sepulcri domini intrasset cum pluribus. ecce imago crucifixi illi satis profunde inclinauit. Et quia non poterat discer ni cui inclinaret. dum singillatim itrasset quilibet. huic tm̄ est iclinatio facta. Et cum cām interrogasset. dixit supra dictam. Itē ad idē. Refert Jacobus de uitriaco q fuit quidā miles q hñs unicū filiū duxit eū ad pratū qd falca batur. Cum āt paruulus in herba dor miret. unus de falcatoribus falcē exten dens ignorāter puerū interfecit. Quod audiens pater dolens et eiulās filiū se peliuit. Cum āt ī die parasceues nudis pedibus ecclesiā uisitaret. uenit ei obui am homicida funē hñs in collo flexis genibus. fusis lacrimis. manibus uīctis et ait. Domine pro illo qui hodie mortē suam indulsit. supplico ut mortem filii uestri quem ignorās interfeci indulge/ atis mihi. Qui statim ei indulsit. Cum autem ingressus fuisset ecclesiam indul tor et ad osculādum crucē uenisset. ima/ go crucifixi clauis affixa plicauit ma/ nus. et āplexata et deosculata est eū.

De missa.

Missa multa bona inducit ī no/ bis. Primo est hostiū supera/ tiua. Legit q comes pictauē sis consuetus erat deuotissime missam audire. nec propter aliquā necessitatē nolebat interrūpere. Quadam uero die dum missam audiret. ab inimicis capi talibus quodā loco extitit exploratus. Et dum sui suaderēt ut recederet et fu/ geret. noluit. sed missam iuxta suā con suetudinem integre audiuit. Celebrata missa cum non esset nisi cum decē soci is adiuuāte luce celesti hostes deuicit et

uinculauit multos. Secūdō est mor
tis liberatiua Legit' in li. de. vii. donis
spūssancti. q fuit quidā miles qui ha/
bens armigerū bonum 7 sanctū. accu/
satus ē per emulos q nimis erat fami/
liaris uxori militis. Et quia miles ha/
bebat furnū tegulaꝝ 7 uitri in nemore
misit litterā de cōsensu emuli 7 eo con/
sulente ad rectorē furnoꝝ ut in furnū
ponerent primum qui de hospitio suo
ad eos ueniret. Tādem missa litera sum
mo mane armiger accusatus mittit'. sed
in uia declinauit sicut semper consueue
rat. 7 missam audiuit. Tandem emulus
uolens scire an preceptū domini eēt cō
pletum de licētia militis illuc accessit.
Et quia iste fuit prim⁹ 7 preuenit aliū
missus est in fornacē 7 cōbustus ē. ali⁹
uero ignoscens audita missa ultimo ue
niens saluatus est. Et rector furni per
eū dn̄o mādauit rem gestā. qui uidēs
iudiciū dei super mortuū laudauit de
um. 7 postea multū dilexit armigerum

Tercio missa est audiētium honora
tiua. Legit' enim q quondā fuit qui/
dam miles qui tantā 7 tam magnā de
uotionem habebat ad missam q pro
quacūq re temporali nolebat omitte/
re auditionē eius Cum āt quadā die
quidā amicus suus obsessus in quodā
castro peteret eius auxiliū. iste cū om/
nibus suis uenit in adiutorium eius 7
dum trāsiret per quoddā nemus audi
uit cāpanam pulsari pro missa. decli/
nans a societate illuc perrexit. 7 inuenit
quādam domū religiosorū. descendēs
de equo 7 depositis armis inuenit sa/
cerdotē dicentē Cōfiteor. Cum aūt de/
uote missam audiret 7 sacerdos in ele/
uatione esset. audiuit miles uehemētis/
simos ictus fieri in clipeo suo. Cum āt
nec propter hoc uellet exire. dū actu fi
ebat eleuatio uehemētiores ictus audi
uit. Qui perseuerās usq ad finē audi/
ta tota missa equū ascēdit 7 assumpsit
clipeū cōquassatū 7 pergebat uers⁹ ca/
strum obsessum. Tunc eūdo intra se di
cebat. bene reputabūt te tui timidum 7
coardum. nam non credunt q pro au/
ditione misse remāseris sed pro timo/
re. habito ergo secū cōsilio ad quēdā
consanguineū suum qui fuerat in plio
secrete uenit. 7 interrogat quid dixerūt
ceteri milites de eo. Qui respōdit. Dn̄e
tam milites q̄ ōnes alii una uoce dixe
runt hodie q in mūdo nō est miles tā
te probitatis sicut uos estis. Apparue/
rat enim quidā miles cū armis 7 equo
prefati militis 7 signo eius. 7 castrum
ceperat 7 ōnes debellauerat. 7 sine uul/
nere exuerat. Cūq iste stupefactus ad
alios milites accessisset oēs dixerūt sibi
q nemo tantā gloriā habuerat unq̄ de
uno facto sicut ipse illo die habuisset.
Tandē iste agnoscens miraculū cum fi
ducia accessit ad principē pro cui⁹ ad
iutorio uenerat. 7 rogādo eum ꝓ pace
7 mīa captiuoꝝ cōcessit. Et dū perue
nisset ad dominū castri captū 7 ad om
nes homines eius dixerunt. Tu domi
ne cepisti nos ōnes ita honeste q nul/
lum penit⁹ uulnerasti. idcirco sum⁹ im
perpetuū serui tui. Et quicquid de pa/
ce facere uolueris. parati sumus firmi/
ter obseruare. Facta igit' pace 7 confir
mata. in presentia omniū militum mi/
les narrat ueritatē. potius uolens dei
gloriā q̄ suum honorē. Qui ōnes au/
dientes magnificauerunt deū. Item
ad idē. Fuit quidā qui tantā deuotio
nem habebat ad missam q nunq̄ fuit
dies qui saltē unā missā uellet audire.

Cum āt semel nauigaret per mare ꝛ ac/
cepta terra iste ascendisset ꝛ uidissꝫ ibi
ꝓpe unā ecclesiā· illuc pergens inuenit
ꝙ sacerdos missam incipiebat dicere·
Et cum ille missam audiret eleuatis ue
lis·ꝛ illo relicto naute nauigare cepe/
runt· Cui compatiebant᷑ summe socii·
eo ꝙ solus ꝛ in terra aliena erat relic/
tus audita missa· dum nauem recessis/
se uidisset patienter portauit Et dum
regressus fuisset ad ecclesiam ꝛ cōme/
disset paruꝫ de pane· a sacerdote dato
aliquāculum obdormiuit· et post som
nium inuenit se in patria sua et in do/
mo propria cum omnibus mercationi
bus et rebus suis q̄ erant in naui·et q̄s
emerat ultra mare. Et cum post mul/
tos dies uenissent socii sustētatis mul
tis periculis. eum uidētes laudauerunt
deum excelsum· Quarto est penarū
diminutiua. Legit᷑ ꝙ fuit quidam ad
missam audiendā deuotissimus·ꝛ si de
cem uel uiginti posset audire in die au
diebat libenter· Cum āt requireret᷑ que
esset causa·respōdit· Uos alii dicit ꝙ
nihil tātū ualꝫ ad diminutōeꝫ pene pur
gatorii sicut audire missam · Si ergo
ualet eis qui eā non audiūt· ꝛ cum sim
dignus ex peccatis meis multis penis
purgatorii· uolo ponere in theꝫauro
dei aliquas in subsidiū ꝛ remediuꝫ mei
doloris· Quinto est ditatiua. Legi
tur ꝙ fuit quidā miles qui ad tantam
paupertatē uenerat ꝙ nihil habebat in
quo filiū unicū quem habebat heredē
constitueret· sed uocato eo dum uellet
mori dixit sibi·Fili tria tibi precipio
custodiēda ad hoc ut in diuitiis sum
me abundes·Primū est ut missaꝫ quo
libet die audias ꝛ legē dei non frāgas
Secundū est ut cum nullo hoīe cōten/
das·Tercium est ut dño fideliter assi/
stas· Cum aūt ille fideliter adimpleret
omnia ꝛ quadā die ex inductione cu/
iusdam emuli· precipit᷑ sibi res īpossi/
bilis· s·ut in profundū maris descēde/
ret ꝛ ueniret ad narrādum quid ibi eēt
alioquin ī furno calcis cōbureret᷑· Sta
tim ille ex utraꝗ parte uisa sibi morte
parata cōfessus est· missam integre au
diuit ꝛ cōmunicauit·ꝛ dū reciperet cor
pus xp̄i sic ait· Domine Jhesu xp̄e q̄
indifferēter saluas in mari ꝛ ī terra·at
tende ad insidiatores aīe mee. nā mihi
melius est ut exponaꝫ me tue mīe q̄ ꝙ
isti iniuste proicerēt me in fornacē ar
dētem·Et quia saccus plenꝰ auro erat
proiectus a dño intrās mare saccuꝫ re
portauit·ꝛ ipse sine lesione exiuit· Tūc
princeps uiso miraculo emulos in for
nacem ardentē proiecit· ꝛ istū honori/
bus ꝛ diuitiis exaltauit· Sexto ē in
necessitate adiuuatiua· Refert Gregor·
ꝙ cum quidā nauta in mari naufragi/
um passus fuisset· ꝛ quidam sacerdos
credēs eum esse mortuū hostiā immo/
lasset pro eo·dum cruciaret᷑ fame ī ma
ri·uenit ad eū quidam ꝛ obtulit panē
pulcerrimū· Qui cum comedisset ꝛ con
fortatus fuisset aduenit nauis ꝛ recep/
tus est in ea· Jnuentū est enī ꝙ illa ho
ra panem recepit qua sacerdos pro eo
hostiā immolauit· Ad idē potest indu
ci illud exēplum de illo qui fuit oppres
sus in mineria argentea·

De morte·

Mors debet timeri propter mul
tas narrationes· Primo pro/
pter status incertitudinē. Legi
tur in uitaspa· ꝙ dum multi uenissent
ad Arseniū eo ꝙ mortuus esset ꝛ uide/
runt eum flentē·dixerunt qui conuenerāt

In ueritate ⁊ tu times mortē Quib9 pr
In ueritate mortē timeo· ſꝫ iſte timor
ſemper fuit in me· eo ꝙ moriēs deſtitu
itur a ſua fortitudine·a ſua pulcritudi
ne·⁊ a ſua iuuētute·ſed non ē timor de
ficiens ſed perficiēs· Secūdo timen/
da eſt propter paſſus artitudinē· Re/
fert Gregori9 ꝙ cum fratri Antbonio
deus mādaſſet ut eſſet parat9 q2 mors
mittebat' ſibi·reſpōdit· Inducias pe/
to quia ſumpt9 non babeo· Tunc āge
lus·Licet mors timeri debeat eo ꝙ eti/
am perfecti eā timent. tu timere nō de/
bes· Si de peccatis agit' dimiſſa ſunt
tibi·ſi de ſpe beatitudinis gloria dabi
tur a deo· Tercio timenda ē ꝑpter
receptoꝝ prōptitudinē· Legit' in li. de
vii. do·ſpūſſan. ꝙ quidā priceps de/
dit optionē cuidā militi ſuo qui cū a/
lio magno babebat queſtionē ut dige
ret iuſtū iudicē·Tunc ille· Eligo mor/
tem pro iudice· Nam apud illā nō eſt
perſonarū acceptio· non parcit mino/
ribus·non timet maiores·ōnes capita
li ſentencia dānat. Quod ille audiēs fe
cit iudiciū ei· Itē ad idē· Legitur in
li·de·vii·do·ſpūſſan. ꝙ quidam dedi
tus bonoribus ⁊ diuitiis dum ꝑpter
predicationē ⁊ ammonitionem cuiuſ/
dam ſancti uiri ſemel iſte ſcelerat9 fuit
poſitus in raptu·⁊ uidebat' ſibi ꝙ eſſꝫ
in quodā pōte ſtrictiſſimo·⁊ dum iſe/
queret' a quodā inimico ſuo uelociſſi/
mo euaginato gladio·dum eſſet in me
dio pōtis·pontē preſcindit ad pedes
fugientis·Qui dum rueret in ignē ⁊ ſul
pbureū fluuiū affuit ei quedā domicel
la cum uirga·⁊ eā extendēs eleuauit eū
Tunc ille· Ubi ſum domina? quis eſt·
iſte pons? quis eſt iſte inimicus? ⁊ que
eſtis uos? Reſpōdit illa. Ego ſum pe
nitentia. ⁊ uirga extēſa eſt crux xpi· in
uirtute cuius peccatores ſaluo· Pons
iſte eſt uita· Sed inimicus uelociſſim9
eſt mors· ad quem non ſoluꝫ uelociter
curritis·ſꝫ ipa īceſſanter currit ad uos
Ille ergo ad ſe rediēs in magna peni/
tentia emendauit uitā ſuā· Quarto
timēda eſt mors propter accuſantium
multitudinē. Legit' in uita beati Iobā
nis elemoſinarii ꝙ dum quidā amicus
ſuus moreret'·uidit quādam multitu/
dinem aduocatoꝝ uenientiū ad iudici
um·Cūqꝫ fuiſſent interrogati qui eēnt
⁊ quo irent·reſpōderunt· Hic eſt gula·
luxuria·auaricia·ira·inuidia· accidia·
detractio·ſuperbia que ueniūt ad iu/
dicium ut arguāt cōtra iſtum·ut poſſi
mus eum dānare· Cūqꝫ uidiſſet bonos
angelos in dextra eius· letatus ē·eo ꝙ
audiuit in morte angeli demones pec/
cata cōſciētia accuſans malū·ſꝫ iuſtū ē
ſi iſta tria uolunt dānare angeli euꝫ ꝓ/
tegunt ex operibus iuſtis· Quinto
eſt bonoꝝ ſubtractiua· Refert Iohan
nes elemoſinari9 ꝙ in imperio cōſtan/
tinopolitano fuit ſtatutū ut coronato
imperatore ueniebāt magiſtri ſepulcro
rum ⁊ offerebāt ei quatuor pecias mar
moris diuerſoꝝ coloꝝ dicentes· Iube
de quo iſtoꝝ uis fieri tuū ſepulcrū· q2
mors iuuenibus eſt in inſidiis. ſenib9 ī
ianuis·cōtinue morimur· ⁊ mors uni/
ta eſt nobis·Cum ergo uita tua ſit tan
ꝙ̄ lucerna ad uentū ⁊ tanꝙ̄ uas uitreū
dic per quem modū edificabimus·

Item ad idē· Legit' ꝙ dum Alexan
der nauigaret circa fluuiū cuiuſdā flu/
minis ut ueniret ad originē eius· qdaꝫ
ſenex apparens ei de rupe ſua fecit greſ
ſum·⁊ cum dediſſet ei lapidē precioſuꝫ
qui poſitus in corona precellebat oēs

sed positus in terra uilior erat omnibus dixit. Ex isto lapide cognosce teipsuz Nam quamdiu homo uiuit homines diuitias et bona habet. sed mortuus omnia perdit.

Item legitur in de. vii. do. spiritus sancti. quod dum quidam flagitiosus nollet facere aliquam penitentiam propter Alexandruz dedit sibi anulum diuersorum colorum et ait Saltim hoc fac quandocumque ponis anulum in manu consideres quattuor que sunt in morte. Statum. quia nescit homo in quo statu morietur. Item locum. quia nescit utrum in mari uel in terra. Tempus. quia uel in iuuentute uel in senectute. Et modum quia nescit homo si morietur pauper uel diues. subito uel non subito. Tunc ille sum me affligebatur rediens omnem penitentiaz elegit. Item ad idem. Cum quidaz mercator solus iret ad forum et equitaret azinum. conuenerunt quattuor mercatores leccatores ut subtraherent eum sibi. unde ei se coniungentes dum in uerbis euz tenerent. duo eleuauerunt eum et duo subtraxerunt sibi azinum. Et dum diuertissent cum azino ceteri tenentes in lutum proiecerunt eum. Azinus est corpus. leccatores elementa. equitans est anima. auferunt ergo omnem pulcritudinem omne bonum. et tandem in lutum proiciunt animam.

Item ad idem. Dicitur quod quidam miles fuit qui duxit uitam ualde uoluptuosam. dum autem quadam die quam equitando expenderat fatigatus ad quoddam pratuz delectabile uenisset. ait scutifero Dicuolo quiescere. et nolo quod me excites quousque ego per meipsum excitatus fuero Cum ergo fortius obdormiret. uidit per somnium unum militem inermem et debilem ac impotentem descendisse de equo. ex una parte scilicet dextera habebat sex iuuenes pulcerrimos candidissimos aspectui gratos. Ex parte uero sinistra tres nigros aspectui ingratos. qui concitantes sex primos dixerunt. Preliemur ad inuicem cuius sit iste miles. Sex uero respondentes dixerunt. Cum simus iuuenes et ad prelium indocti. uos uero experti et ad bella fortissimi. timemus perdere militem pariter et uitam. Tres uero eis respondentes dixerunt. Cum sitis sex et nos tres. preliemur duo contra unum. Si autem nolueritis esse confusione digni. Qui consentientes ad inuicem duo contra unuz preliati sunt. tres uero sex primos turpiter deiecerunt. Et ideo cum uellent militem quem lucrati fuerant accipere. fuit miles hoc somnians excitatus et ait scutifero. Ubi sum ego? Qui ait. in loco bono et securo. Que inquit hora? respondit. media nox. Surgamus inquit quia magna sum negocia tractaturus. Alter uero ait. Iam sumus in optimo loco et cum sit nox. nescimus quo uadamus. Omnino inquit oportet nos recedere. Et equitantes ad pedem cuiusdam montis deuenerunt. Cumque ascendissent inuenerunt quandam heremum et cellam cuiusdaz senis heremite. Et intrantes postulabat miles ut uisum somnium exponeret. Qui exponens ait. Miles qui descenderat de equo suo inermis et impotens es tu. qui descendens de equo gratie et innocentie baptismalis dormiuisti in prato carnalis complacentie et uoluptatis. Sex iuuenes qui a parte dextra erant. sunt pulcritudo. sanitas. fortitudo. iuuentus. diuitie. et spes longe uite. Tres uero qui a parte sinistra sunt. sunt infirmitas. antiquitas. et mors. qui preliantes aduersus priores. deuicunt. Infirmitas enim deicit pulcritudinem et sanitatem. antiquitas fortitudinem et iuuentutem. mors diuitias et spem

longe uite. Tu inquit heremita adver/
te ne isti tres una dieꝝ prelient᷑ in te cõ
tra sex primos ⁊ moriaris morte eter/
na. Qui ait. nimis dormiui. ⁊ relinquẽs
diuitias ⁊ seculũ egit penitentiã in illo
monte. de quo ad montem paradisi
peruenit.

Orare pro mortuis.

Orandum est pro mortuis ꝓ/
pter multa. Primo ne contra
nos clament. Refert Cesari⁹ ꝙ
fuit quidã miles qui rapinas. incẽdia,
adulteria. incestus. ⁊ periuria exercens.
multis multotiens apparuit. ⁊ speciali
ter cuidaꝫ filie sue quam adulterando
genuerat. Et cum nec per crucis signuꝫ
nec per gladiũ fugari posset. habituꝫ ẽ
consiliũ ab archiepiscopo ut de aqua
lotionis clauoꝝ xpi aspergeretur do/
mus. ⁊ ꝙ misse ⁊ orõnes dicerent᷑ pro
eo. Quod cum factũ fuisset nũꝗ post
ea apparuit. Itẽ refert Cesari⁹ ꝙ cũ
frater quidã moreret᷑. circũstantes iter/
rumpendo psalmodiã ei detrahebant.
ipse ãt reuiuiscens ⁊ oculos concutien/
do ait. Parcat uobis de⁹. quia detra/
xistis ueritati. naꝫ maximũ impedimẽ
tum generastis in me. quia cuꝫ a uobis
⁊ dyabolo uno tẽpore fuerim accusa/
tus. nesciebã cui prius respõderẽ. Et si
in articulo mortis aliquis uestrũ fuis/
set. non detractioni sed cõpassioni ua/
carẽ. Secũdo ut nos honorẽt. Legi
tur ꝙ fuit quidã sacerdos qui ex de/
uotione quã habebat ad mortuos q̃si
continue missam celebrabat pro mor/
tuis. Volens ãt deus ostẽdere ꝗ gra/
tum suum obsequiũ haberet. contigit
ut quadam die missam pro ipsis cele/
braret ⁊ ɔpleta diceret. Requiescant in
pace. omnes anime ĩ cimiterio respon/
derunt Amen. Item ad ideꝫ Fuit q
dam Nicolaus noĩe qui ex deuotione
magna quã habebat ad mortuos quo
tidie dicebat officiuꝫ defunctorũ ⁊ dũ
q̃dam die dictis matutinis diceret lau
des ⁊ exprimeret illum uersum Exulta
bunt sancti in gloria surrexerunt mor/
tui omnes de sepulcris cũctis uidenti/
bus ⁊ dixerunt. Letabunt᷑ in cubilib⁹
suis. Tercio ut pro nobis orẽt. Le/
gitur ꝙ fuit quidã miles tãte deuotio/
nis ad mortuos. ꝙ quotienscũꝗ trãsi
bat iuxta cimiteriũ equitãdo. descẽde/
bat ⁊ flexis genib⁹ orãdo dicebat. De
us propici⁹ esto animabus istoꝝ hic
sepultoꝝ. ⁊ absolue eas ab õnibus pec
catis ⁊ penis. Cum ãt quadã die inseq̃
retur ab inimicis nec haberet refugiuꝫ
nisi ecclesiã. dum trãsiret per cimiteriuꝫ
omnes mortui surrexerunt cum armis
lucidissimis circũcingentes cimiterium
⁊ territi hostes ꝓstrati sunt. ⁊ uiso mi/
raculo honorãtes militẽ. pacem ⁊ ami
ciciam uoluerunt de eo. Iteꝫ ad idẽ
Fuit quidã sacerdos in basconia qui
post apostolos summã deuotionẽ ha
bebat ad mortuos Et iõ monebat po
pulum sue parrochie in die dñico ut in
die lune ĩteressent absolutiõi defuncto
rum. Cum ãt hoc per aliquas septima
nas tenuisset. ⁊ magna multitudo ibi
ueniret. dum quadã die missa celebra/
ta exuta casula intrasset cimiteriũ cum
aspersorio aquã largiẽs benedictaꝫ. a
perta sunt õnia sepulcra ⁊ corpora de
functorũ extensis manib⁹ aquam bene
dictam recipiebãt Cum ãt hoc miracu
lum denũciatũ fuisset epo. ⁊ ille ecclesia
stica fide probasset de die lune ⁊ nõ de
alio die septimane. reuelatum est sibi a
spũsancto ꝙ illa dies erat fidelib⁹ ani

mabus dedicata. Et iō in illa prouincia statutū fuit. ⁊ nunc tenet per totuȝ mundum ut in die lune cimiterium absoluat᷑ ⁊ missē pro mortuis celebrent᷑.

De muliere.

Mlier multas pulcras ⁊ laudabiles cōditiones habet. Prio est sponsi sui dilectiua. Refert Jacobus de uitriaco. ꝙ fuit quedam mulier habēs maritū qui tenebat amasiam. dum correxisset eum frequenter ⁊ nihil profecisset. uir uolēs ire ad nūdinas uxoreȝ interrogat si aliquid uellet habere de eis. respōdit ipsa. ita. ⁊ unaȝ oblatā de sensu apporteris uobiscū mihi in bursa uestra. Qui uadens ⁊ dū audiuisset famā cuiusdā sapiētis. ad euȝ accessit. ⁊ narrauit sibi dictuȝ uxoris. Tunc sapiēs. Ego non uendaȝ tibi sed dabo. Tu mutabis habitū ⁊ denudatus accedes ad domuȝ amasie. ⁊ dices ꝙ omnia perdidisti. interim accedens ad uxorē ⁊ uiliori habitu similia dices. ⁊ apud quam maiorē fidelitatē inuenies hāc tene. Quo facto amasia noluit eā recipere. sed tota nocte diuulgauit. ⁊ sicut canis ɔtra eū latrauit Uxor uero bene cepit eum. dedit uesteȝ. fecit prādium. ⁊ cōsolata est eū dicēs. quia habebat aliqua bona que ipse nesciebat. Tunc cum uenissent trocelli ⁊ mercimonia empta per eū mirabat᷑ uxor. Cui ille. Jn bursa cordis mei portaui tibi sensum de quo me rogaueras. ⁊ cognosco ꝙ uere diligit uxor bona. Secundo mulier est pacis prouocatiua. Refert Cesari⁹ ꝙ fuit quidā miles qui subripiebat bona cuiusdā monasterii. Cum āt reprehēsus ab abbate. ille diceret sua esse. dixit ei abbas. Si in ueritate qua es xpianus tu dicas illa eē tua relinquo ea. Si autem sunt monasterii. uolo illa. Cum āt miles dixisset ꝙ sua erant ⁊ uenisset ad uxorē suā sanctā et bonaȝ illa eo uiso clamauit. Recede a me pabulū inferni. fili⁹ mortis. qꝛ non pacem sed guerrā perpetuā acquisiuisti tibi. Tunc miles cōpunctus redit ad abbatem. ⁊ restitutis bonis ⁊ confesso peccato penitētiā recepit. Cumq̧ redisset ad uxorē ⁊ ipsa optime cepisset eū dixit. Frater karissime sicut hō peccādo facit guerrā cum deo. sic ad cōcordiam reducēdo illos qui discordiā habent. Tercio mulier est immūdicie oditiua. Refert Jacob⁹ de uitri. ꝙ fuit quidā miles qui habēs uxorē pulcerrimam ⁊ honestā que ab alio milite concupiscēbat᷑ affectu inordinato. ⁊ ut haberet liberiorē uiā uidēdi eā mirabiles curiositates uiro domine faciebat Quō agnoscens dña. nec sibi nec cuicūq̧ alteri uolebat ostēdere. Que cum reprehenderetur a uiro eo ꝙ nolebat occurrere illi militi qui ostēdebat signa amoris. Respondit domina. Cras ostendā uobis quātum diligit uos Et cū in crastinum gratāter recepisset eū statī cognouit maritus dñe ꝙ propter eā ⁊ nō ꝓpter eum ueniret. Item refert Jacobus de uitri. ꝙ fuerunt tres mulieres q̄ colloquētes de miseriis mūdi. pria dixit ꝙ perniciosum factum est adherere immundicie. si cōsideremus feditatē quā mulier habet in concipiendo. grauitatem quam habet in portādo. afflictiones quas habet nutriēdo. infernus ē. ⁊ non uita. Secūda dixit. Alius dolor debet cōsiderari in uanitate mundi. nā comedit ad alienā sitim. dormit ad alienū somnū uigilat quādo deberet dormire non audet loqui non audet orare

sẽp laborat· sẽp timet uel de morte ui/
ri uel filioꝝ· Et iõ uidet᷑ mibi ꝙ sit pe
ior ꝙ̃ infern⁹· Tercia dixit· Unũ malũ
pessimum est ibi ꝙ non ordinãt ad de
um suos labores· ⁊ tunc uouẽtes casti
tatem in magna mẽdicia seruirẽt xp̃o

Quarto est orõnis cõtinuatiua· Re
fert Jacob⁹ de uitriaco· ꝙ fuit quedã
mulier summe deuota ⁊ orõni multum
insistens· Cum ãt mortuo uiro reman/
sisset multis debitis obligata· quia in
sua camera babebat imaginẽ crucifixi
accipiebat anulũ in quo erat Aue Ma
ria ⁊ dicebat· Dñe Jbesu xp̃e amator
castitatis ⁊ integritatis· desponso uos
in sponsum eternuꝫ. Cum ãt creditores
ueniebãt accedens ad imaginem crucifi
xi dicebat ad eũ. Dñe exquo estis ma/
ritus meus ueniatis mecũ· iuuate me ĩ
debitis meis· ⁊ ex uirtute xp̃i fuit secu/
tum istud· ut remitterẽt maiorẽ parteꝫ
debiti· ⁊ aliã ad uoluntatẽ domine ꝓ/
longarent· Quinto est bonitatis con
seruatiua· Refert Jacob⁹ de uitriaco·
ꝙ fuit quedaꝫ mulier que accedens ad
sermones de dictis ibi utiliter cõserua
bat· Cum ãt semel cõmendaret sermo/
nes· ⁊ unus despiciẽdo interrogaret eã
quid retinuisset de eis respondit ipsa·
quatuor· Primũ est odire peccatũ· Se
cundum penitẽtiam agendo plus dili/
gere deũ· Terciũ preparare me ad iudi
cium· Quartũ libentius comedẽdo pa
nem ⁊ aquã fugere infernũ· Sexto ẽ
bospitioꝝ reformatiua· Legit᷑ in mi/
raculis beate uirginis ꝙ cuꝫ quidã mi
les uanitatib⁹ dedit⁹ cõsumpsisset om
nia bona sua· ⁊ demõ sibi apparuisset
⁊ diuitias promisisset si uxorẽ suam si
bi adduceret· ille acquiescẽs dum eã du
xisset ⁊ ingressi fuissent quoddaꝫ nem⁹
in quo erat oratorium beate uirginis·
dum miles iuisset pro demone· illa in/
gredit᷑ oratoriuꝫ btẽ uirginis· ⁊ uirgo
ei apparens ↄsolata est eã· unde assum
pta eius figura· dum cum milite ad de
monem accessisset· demon incepit cla/
mare· Non uenias maledicte qꝛ tu ad
ducis mibi uirginẽ benedictã loco tue
uxoris· Tunc miles territ⁹ ⁊ prostrat⁹
corã uirgine reprebẽsus per eaꝫ ꝓpter
merita sue uxoris reformatũ est bospi
tium suũ· Septimo est infirmantiuꝫ
consolatiua· quere de passione· Scd̃o

De murmure·

Murmur multa mala inducit in
nobis· Primo est meritorũ cõ
sumptiuũ· Legit᷑ in li· de· ui
do· spũ· san· ꝙ dum quidã bispan⁹ me
dicus in seculo ordinẽ predicatorũ in
trasset· ⁊ contra cibaria ⁊ modũ uiuen/
di ⁊ ieiunia murmuraret· uidit quadã
die quãdam dominã perlucidã ire ad
refectoriũ fratrũ· ⁊ erat ei preuia que/
dam iuuencula que de pixide extrabe/
bat electuariũ. ⁊ in parapside cuiusli/
bet fratris ponebat· cum ãt peruenisset
ad eũ ait· Tu nõ gustabis quousq̧ sis
de ordine aꝫinoꝝ. Et cum non intelli/
geret· domina subsequẽs sibi exposuit
dicẽs· Aꝫinus non murmurat de cibo·
de potu· de onere sibi imposito· Tunc
ergo eris de ordine aꝫinoꝝ quãdo ces/
sabit murmuratio tua· Qui contrit⁹ et
ueniã postulãs est misericordiã cõsecu
tus. Secundo est iniusticie causatiuũ
Fingit᷑ fabula ꝙ quidã princeps fuit
qui babuit aꝫinũ ⁊ equũ· ⁊ quia equus
babebat custodẽ ⁊ seruiebat sibi opti/
me ⁊ nibil faciebat nisi ꝙ iacebat ĩ sta
bulo· murmurauit cõtra eũ aꝫinus qui
portauit pondus diei ⁊ estus· qꝛ non

sic tractabat. Cum aūt quadā die exist ē te in agro ⁊ dominꝰ cum equo. hostes innasissent dominū. ille cum equo de/ bellauit eos ⁊ saluauit suā personam. Tunc ueniēte azino ad domum. dixit dominus sibi. Domine azine quare nō saluastis uos me hodie? Qui ait. Dñe non potui. ergo non murmuretis si e/ quus habet melius q̄ uos. qꝛ in uno puncto plus mihi seruiuit q̄ uos unq̄. Azinus est illiteratus. equus literatus qui et si habeat plura bona i uno pun cto plus seruit ecclesie q̄ illiteratus un q̄. Tercio est fatuoꝝ prouocatiuū. Refert Jacobus de uitriaco ꝙ quidā cum azino suo uadēs ad forū. murmu rabant uidētes ꝙ azinū nō equitabat. Qui ascendēs dum iuisset paululū alii murmurabant quia equitabat super a zinū. ⁊ dū plꝰ iuisset murmurabant qꝛ ipse ibat super azinū ⁊ puer iret pedes qui descēdens puerū posuit super azi/ num. ⁊ dum plus iuissent murmura/ bant ꝙ potius ipsi debebāt portare a zinum q̄ azinus eos. Tunc pr̄ ad filiū. Fili addisce hic optimā lectionē. quo cunq̄ modo iuerimus gētes murmura uerunt. ⁊ ideo non cures de uerbis. sed solum de hoc ꝙ iuste possis facere uti/ litatem tuam.

De pace.

Pax multa bona inducit in no/ bis. Primo eniꝫ nobilitat. Le gitur in gestis Alexādri ꝙ dux ipse quereret ab Aristotile quid erat il lud quod summe nobilitabat. Respō dit Aristotiles. ut sicut cupis ōnia re/ gna subiicere tuo imperio. sic cor tuuꝫ studeas subiicere paci ⁊ cōcordie. quia pax est domus cōcordie. trāquillitas mentis. ordinatio celestis curie. oē de siderium eā affectat. locus est dei. Finis ē orbis. confederatio humilitatis. adim pletio obedientie. augmētatio uite. fu/ gatio iniusticie. remediū laboris. ungē tum doloris. ⁊ fructus suauissimus.

Secūdo exaltat. Legitᷣ in uitaspa. ꝙ quidā interrogauit seneꝫ quid esset maius uel habere charitatē uel habere pacem. Respōdit. qui audiuit malum uerbum a proximo suo ⁊ uincit animū suum. hic ponit animā suaꝫ pro eo.

Item ad idē. Legitᷣ ꝙ dum Johan nes elemosinarius quēdam principem moneret ad pacē ⁊ ille nollet acqesce/ re. ille rogauit eum presente populo in ecclesia ut orōnem dominicā diceret cū eo. Cum aūt esset ibi. dimitte nobis de/ bita nostra. ait Johānes ad eū. Atten de quid dicitᷣ. Et cum ille uerbuꝫ illud non potuisset exprimere. ait ad eū Jo/ hannes. uirtus dei te inducit ad parcē/ dum ⁊ compunctus ⁊ recuperato uer/ bo pepercit.

De negligentia.

Negligentia multa mala īducit in nobis. Primo dei indig/ nationem. Fuit in hispania q/ dā clericus multis lasciuiis ⁊ deliciis d ditus. Qui ut magis abūdaret in istis fecit cedulam de suo sanguine scriptā homagii demoni. cūq̄ diu ī hac uita stetisset dum semel in sua camera sede/ ret, apparuit ei quidam miles lapideus cū equo ⁊ cū lancea uolebat eū interfice re. Cūq̄ ille ex hoc interficere quia tam diu peccata dilexerat ⁊ promisisset e/ mendā dimisit euꝫ. Qui cum negligeret conuerti. quadā die cum terribilissimo uultu dum emisisset lanceā cōtra eū. il/ le fugere cepit. ⁊ miles lapideus resum pta lancea insequebatᷣ attente. Tādem

currens ⁊ saluās se in ecclesia fratrū p̄dicatorum· miles amplius non cōparuit· Qui renūcians seculo ⁊ cum cōtritione uitā emēdās sumpsit habitū fratrum predicatoꝝ· Cum āt diu orasset deum ut cedulā factā de suo sanguine recuperare posset· dum quadā die ī oratione fleret ab imagine crucifixi est sibi proiecta· Iste fuit frater hyspanus qui multis miraculis claruit· Secundo inducit excecationē· Legit̄ in li· de vii·do·spūssan·ꝙ cum quidā pr̄ requireret filiū suū quo noīe uocaret̄· respōdit puer· nescio· Cūq; pater plus instaret· respōdit puer· nomen uestrum ē cito oblitus. quia cito obliuiscimini ōniū bonoꝝ datoꝝ uobis ōnū bonorū perditorum· ⁊ omniū peccatoꝝ operatorum· Tercio est penarū accumulatiua· Legit̄ in li· de· vii· do· spūssancti ꝙ cum quidam in orōne staret audiuit horribiles planctus cuiusdā damnati ⁊ dum quereret̄ quid plus plangeret· respondit ꝙ temp⁹ in quo penitētiam agere ⁊ gratiā acquirere poterat· ī quo peccauerat ⁊ dei offensam fecerat·

Quarto ē demonū associatiua· Fuit quidā miles lasciuiis deditus· ⁊ contemnens omne preceptū dei qui familiaris fuit cuidā nigromantico rogabat ut demones ostēderet sibi· Cūq; ille quādam nocte ad biuiū eum duxiss; ⁊ circulum circa eū fecisset· uenit demō ⁊ rogauit militē ut aliquod iocale udit sibi donare· Qui rēnuens dum miles acquireret quid plus diligeret in homine dixit ꝙ negligentiā. Cum āt secūdo interrogaret eū unde haberet tantā sciētiam· respōdit· Cognosco ōnia que sunt in celo ⁊ in terra ⁊ infra terrā ⁊ in cōsciē tia tua· ⁊ cum enarratis omnibus peccatis suis demon uellet eum rapere· clamauit· ⁊ liberat⁹ a sociis uitā emēdauit

De obedientia q̄ bona ⁊ q̄ placabilis est deo·

Obediētia multa bona facit in nobis· Primo est preceptorū conseruatiua Refert Cesari⁹ ꝙ fuit quidā seruus qui frequēter audiēs loqui de inobedientia Ade· dicebat ꝙ misere uirtutis fuerat· nam non reputabat obedientiā esse magnā uirtutē· tūc dominus secrete īclusit auiculā in pixide ⁊ seruo suo tradidit precipiēdo ꝙ non aperiret nec respiceret quid ītra esset· Postq̄ uero aliquātulum pixidem tenuisset tēptatus fuit aperire· ⁊ aperiens auicula euolauit· Tunc cōfusus ad dominū suū rediēs cōfessus est suā debilitatē· Loquēdo spūaliter· seru⁹ est homo· dominus est xp̄s· pixis ē charitas uel obediētia habēs duas partes· sc; precepta prime auicule tabule· ⁊ precepta secūde ē gratia· quādo ergo ista duo genera diuidātur· gratia separat̄· Secūdo est penarū superatiua· Legitur in uitaspa· ꝙ quidā hō perfectus uolens īgredi religionē· abbas sibi austeritatem obedientie proponēs dixit ꝙ tanta promptitudo requirebat̄ ī perfecto religioso ꝙ si diceret̄ sibi ꝙ īgrederetur furnum ardentem ꝙ esset paratus cōsentire. homo religionem intrat quem post modicū tempus abbas uolens probare. precepit ut ingrederetur furnum ardentē· qui subito ingrediens inter flāmas stetit illesus· ⁊ sicut in prato florido letabat̄ gaudēs· Tercio est uirtutū significatiua· Refert Seuerius ꝙ fuit quidā iuuenis ad obediēdū paratus quē abbas tēptare uolēs plā

tavit lignum aridum quod diu fuerat in edificiis precipiens iuueni ut eã diu irrigaret illud donec produceret fruc/tus. cum autem iuuenis absq̃ trangres/sione temuisset per annum. in capite an ni fructus suos dulcissimos produxit qd ei9 obedientie est ascriptũ. Itez ad idem Refert. cassianus q cum qui/dam fuisset religionẽ ingressus cũ uni/co filio suo uolens abbas probare ei9 obedientiã. precepit ut filiũ suũ proiice ret in furnũ ardentẽ. Qui statim eũ ar/ripiens dum uellet eũ proiicere ĩ furnũ a fratribus est retẽt9. ⁊ tunc probatus est q perfectissimus esset. Itẽ refert Gregori9 q fuit quidã monach9 perfe cte ⁊ summe obediẽtie. Cum ãt fluuius rapidus possessiones ecclesie destrueret iuit ad ripã dicẽs. Sicut fui obediens creatori ⁊ ordini. ita pcipio tibi q de/cetero non noceas monasterio. Et sta tim fluuius diuertẽs ad partẽ aliã. ex/tunc illas possessiones nõ lesit Quar to est meritoꝝ accumulatiua. Legit in uitaspa. q quatuor fratres ad quẽdã senẽ abbatẽ uenerũt. un9 diligebat sũme ueritatẽ alter nulli iuidebat nec ðtrabe bat. terci9 summã charitatẽ hẽbat. q̃r tus perfectus obediens erat. Tunc ab bas. uirtus istius maior ⁊ perfectior ẽ quia unusquisq̃ uestrũ cũ uirtute quã possidet retinet propriã uoluntatẽ sed iste uirtutẽ ⁊ uolũtatẽ obtulit deo.

De oratione.

Ratio multa bona inducit in nobis. Primo est dei placati/ua. Legit in li. de. vii. do. spi/ritussancti q cum quidã rapt9 uidissz pratũ pulcerrimũ ⁊ regi presentaret ui/olatus quidã. quedã domicella acce/dens ad reginã supplicauit ut instaret pro eo. tunc iste positus in extasi regre bat quenã esset que sic erat familiaris regine. Cui dictum est. rex est xp̃s. uiola tus peccator. regina uirgo Maria. domicella oratio pro cuius amore uir go benedicta stat ante filiũ ostendẽdo ubera. filius ante patrẽ ostendẽdo uul nera. Tunc ille ad se rediẽs ostendit q̃ beatũ est bene orare. Secũdo est ãge lorum letificatiua. Legit in li. de. vii. do. spũssan. q dum fratres per magnã partẽ noctis laborassent in matutinis dicendis in fine angeli trãsierunt p me dium chori cum omniũ instrumentoꝝ genere eos letificãtes ex dulcedine soni Itẽ ad idẽ. Legit in de. vii. do. spi ritussancti q quedã mulier simplex cũ tanta deuotione pr̃ noster ⁊ aue Ma/ria dicebat. ut ep̃s uidit colũbaz de ce/lo descẽdere ⁊ haurire lacrimas ei9. Cũ ep̃s scita ueritate eã docuisset aliquos psalmos psalterij. ⁊ cum illos diceret columba non descẽderet rogauit eã ut eo modo quo cõsueuerat oraret deum. Tercio est ditatiua. Legit in li. de septẽ donis spũssancti. q rex Francie habuit quẽdam famuluz qui cum diu seruiuisset regi remunerationẽ petiuit. Cum ãt rex cogitaret quõ posset euz di tare. ait iste Ego scio optimũ modum. sine diminutiõe bonoꝝ ṽrorum. ut qñ eritis in presentia populi ueniaz ad lo quendum uobis secrete. quod cõcedẽs statim habuit infinita munera eo q ui deret familiarissimus regi. Oratio spi ritualiter loquẽdo est tãq̃ filia regis. uel orãs regi celesti ad aurez loquitur. Qui uult ergo ditari spũaliter cordia liter orõni insistat. Quarto ẽ hosti/um superatiua. Legit in li. de. vii. do. spũssan. q fuit qdaz deuot9 qui semp

in principio diei orãdo dicebat. Com placeat tibi dñe ut eruas me ad adiu/uandum me respice. Cum ãt semel in extasi positus uideret' sibi ꝙ esset inuasus a latronibus oppressus a predonib9 i/fernalibus succẽsus undiq; a desideriis ꝛ temptationibus carnalibus. insuper lancea inique uoluptatis uolentem eũ occidere. hunc uersum expressisset affuit sibi quedã domicella porrigens sibi scutum prepulcerrimũ. ꝛ fugatis hostibus ait. Ego sum oratio tenẽs arma/turas passionis xpi. ꝛ iõ missa sum ut te liberarẽ ab hostibus istis. Quito est demonũ fugatiua. Refert Jacobus de uitriaco ꝙ dum quidã monach9 in extremis laboraret. adueniunt sibi de/mones in magna multitudine. ꝛ speci/aliter duo dracones ad deuorãdũ eũ. Cum ãt clamãdo exprimeret quod ui/debat. orantes circũstantes dracones ꝛ demones omnes recesserunt. Tunc infirmus exprimẽs quanta esset uirt9 o/rationis que sicut fumus expulerat demones mortuus est in pace. Jtẽ ad idem. Legitur in li. de. uii. do. spiritus/sancti ꝙ fuit quidã predicator q dum laboraret in extremis uenit ad eũ mul/titudo demonũ. Cuȝ ãt fratres circũi/rent lectum ꝛ orõnes multas dicerent. audita est uox. exeamus. quia isti cum murmurationibus suis molestãt nos. ꝛ uadamus ad cantorẽ talis ecclesie. et inuentum est ꝙ in illa hora cantor migrauit qua audita fuerat illa uox.

Sexto est maloꝝ afflictiua. Legit' in li. de. uii. do. spũssan. ꝙ dum quidã monachi in dissolutis uigiliis stantes ad matutinas uenissent. dormire cepe/runt Cũq; hoc quidã senex perpẽderet dixit pueris ut tacerent. Et facta aliq' pausa nihil dicto de matutinis puer clamauit Benedicamus dño. Tũc omnes expergefacti dixerunt Deo grãs. ꝛ in confusionẽ eoꝝ senex in crastinũ qd acciderat enarrauit. Jtẽ ad idẽ. Legit' in li. de. uii. do. spiri. ꝙ quedam uetu/la habẽs gallũ optime discernenteȝ horas noctis. quod moleste portãs ĩ principio noctis ipsuȝ balneauit. q ex hoc tardus cãtauit. in crastinũ fecit simili/ter. ꝛ sic tã diu tenuit quousq; abstulit sibi cognitionẽ horaꝝ. Loquẽdo spũaliter hec mulier est suggestio dyabo/lica. gallus est humanus anim9 qui ad adorãdum ꝛ laudandũ suum creatorẽ surgit. ꝛ quia hoc displicet suggestioni dyabolice tantũ balneat eũ in diuiti/is ꝛ deliciis quousq; auferat uirtutẽ orandi. Jtẽ ad idẽ. Legit' in uitaspatrum ꝙ dum abbas Macharius fuis/set ingressus ecclesiã ĩ qua dicebat' psalmodia. uidit ethiopes paruos uolita/re super capita uolãtium ꝛ aliquos saltare super humeros eoꝝ. ꝛ reuelatũ est sibi ꝙ primi erãt uana cogitantes. se/cundi peruersa dum diuinũ officiũ di/ceretur. Septimo est errantiũ directiua. Quidã discipulus beati Bernardi petiuit ab eo quare xps clauso hostio orare mãdauerat. cum tamen alibi di/cat in publicũ. respondit ꝙ habẽs paruum ignem ꝛ de nouo succẽsum debet abscõdere ne extinguat'. sed qui habet maximũ igneȝ exponit' uentis ꝛ magis accendit'. Sic de habentib9 charitateȝ paruam ꝛ magnã quãdo orãt Octauo est cordis subleuatiua. Legit' in canonica hystoria ꝙ fuit quidã filius regis qui mortuo patre ne resurgeret ꝛ recuperaret regnum fecit diuidi cor ꝛ corpus eius in diuersas partes. ꝛ congre/

gatis de diuersis regnis uulturib9 ad comedendum dedit ⁊ euolare permisit Loquēdo spūaliter iste est dyabolus. qui attendēs ꝙ per orōnē resurgit cor ad susceptionem regni celestis diuidit eum ad diuersa. ad delicias. ad diuicias. ad honores. ⁊ sic diuisum comeditur a diuersis peccatis ⁊ uolāt finaliter cum eo ad claustrum inferni. Nono est periculorum liberatiua. Legitur in triptita historia. ꝙ cū rex persarū uellet capere anthiochiam. ⁊ ex impetu destruxisset muros eius dū xp̄iani recursum non haberent nisi ad christū ⁊ ad orationem dum per totam noctem orassent. ⁊ rex persarū mane uellet intrare uidit muros ciuitatis totaliter reparatos. ⁊ sagittarios celestes paratos ad defendendū. qui territus ciuitatē dimisit ⁊ fugit. Cū āt per exercit9 nollet fugere de fluuio exiuit nebula ⁊ mittēs tātam abūdantiā muscaꝝ cōtra illos ut dimissis omnib9 acquisitis dicerent ꝙ xp̄s pugnaret pro xp̄ianis. Tunc ep̄s ad populū. quanta debet appciari deuota oratio ut liberet ab incendiis. ab hostibus. a carcere ⁊ a morte. Decimo est literarum nostrarum partitiua. Legit' in li. de. vii. do. spūssan. ꝙ cum quidā rex haberet cursorē qui in paruo tempore discurrebat terrarū spacia ⁊ peroptime peragebat sui domini negocia. ⁊ cū interrogaret' a dn̄o que essē causa. respōdit ꝙ amor. nam qz fideliter ⁊ ueraciter uos diligo. iō precepta peroptime impleo. Loquēdo spiritualiter iste nunci9 est oratio que omnes petitiones nostras ⁊ omnes lr̄as nr̄as corā deo portat ⁊ ingredit' suū palacium solū ꝙ non habeat cōditiones sequentes. ꝙ non sit nimis carnosus per appetitū deliciarū. ꝙ nō sit nimis grossus per appetitū honoꝝ. ꝙ non sit nimis carus per appetitū diuiciaꝝ. ꝙ nō sit nimis ponderosus per appetitū uindicte. ꝙ non sit infirmus per peccatū accidie. ꝙ non sit retrogradus per peccatum inuidie. nec excōicatus per peccatum malicie. ꝙ non sit claud9 per rapinam. mutus per detractionē. neqꝫ negligens quātum ad cōuersionē. Undecimo est pauperū prouisiua. Legit' in li. de. vii. do. spūssan. ꝙ dum de cluniaco parisi9 fuissent missi aliqui monachi in loco qui nunc dicitur sanctus Martinus de cāpis. ⁊ non inuenissent ibi necessaria. cluniacū redierunt. ⁊ illa nocte fuit reuelatū sancto hugoni cluniacen̄. ꝙ quia parū orauerāt paꝝ habuerant. ⁊ si multū orassent multū habuissent. Itē ad idē. Legit' in li. de vii. do. spūssan. ꝙ dum quedam paupercula mulier esset multū intēta orationi ⁊ non haberet quid comederet. dū de orōne surrexisset panē cādidissimū ad caput suū inuenit. Itē ad idem. Refert Gregori9 ꝙ cum quidā iuuenis oraret fidelissime. dum lacrimis perfusis aliquāculū obdormiuisset. apparuit ei domicella dans sibi scabellū rosarum. Cumqꝫ quereret que esset. Ego inquit sum deuotio. Et quot flores sunt in scabello isto tot beneficia tibi ⁊ aliis conferunt orōnes. Naꝫ oratio liberat a quocūqꝫ periculo. augmētat uirtutes. impetrat quicquid bō petit. illuminat mentes. uincit hostes. fugat temptationes. excludit demones. nutrit et pascit. reparat. honorat. uindicat. munit. saluat. deum placat. ⁊ omnē creaturam superat. exaltat. celos aperit. coronat. ⁊ perseuerāter beatificat. Itē ad

idem. Fuit quidaȝ miles frater cuius/
dam epi. ⁊ quia equū habebat episco/
pus quem nolebat cōcedere fratri suo.
⁊ semper ille eps eūdo ad spacium di/
cebat horas suas ⁊ raro ī ecclesia. fra/
ter sus rogat ut ad quatuor dies equū
sibi tradat. qui cōcedens quolibet die
bis uel ter miles cum equo ibat ad cā/
pos ⁊ clamādo Deus in adiutoriuȝ me
um ⁊c. ⁊ pungebat equū cum calcaribus
⁊ faciebat eū saltare ⁊ currere. ⁊ sic fuit
edoctus. ꝙ quotienscūqȝ audiuit Deus
in adiutoriuȝ ⁊c. sine calcaribus curre/
bat ⁊ saltabat. Tandē reddit equū fra
tri suo epo. ⁊ dū more suo iret ad spa/
cium ⁊ ibi inciperet dicere horas suas
equus saltare incepit fortissime. et de/
currēdo proiecit episcopū in maximo
luto. ait frater. Domine mi epe equus
uult militē ⁊ non capellanū. uult prelia
⁊ non orōnes. ⁊ sic habuit equū. Lo/
quendo spiritualiter equus est cor no/
strum ⁊ habet sellā frenū ⁊ cetera orna
menta sella cordis nostri est planctus ⁊
cōpassio. sed cingulum huius selle ē be
neficioꝝ recordatio. Frenū huius equi
habēs sex corigias. duas cingentes ⁊ re
gulantes caput sunt depcatio ⁊ roga/
tio. tercia cingēs frontē est obseruatio
altera cingens collum est allegatio. due
que tenent a milite sunt deuotio ⁊ sup/
plicatio. Ferrū huius freni est suffragi
um. duo calcaria sunt psalmodia ⁊ lau
datio. Et quia dyabolus uult habere
istum equū. facit ut animus noster equū
equitās precipitet in luto ut uadat ad
prelia ⁊ nō ad ecclesiā sanctā dei.

De ornatu.

Rnatus uanus multa mala cau
sat in nobis. Primo est meri/
torum priuatiuus Legit. ꝙ fu
it quidā sanctus qui duȝ oraret semel
in extasi positus uidit celū apertum. ⁊
dum staret cum mirabili gaudio eo ꝙ
multi per illā aperturā intrarent uidit
uenire duos dracones crudelissimos. ⁊c
illi extendētes unum maximum rethe ⁊
ponētes coram illa apertura prohibe/
bant omnes uolētes intrare ne possent
Cum ille tunc fleret a deo petiit ut de/
monstraret sibi quid erat illud rethe. ⁊
qui dracones. Affuit ei angelus dicens
draco unus est immūdicia. draco secū
dus est uana gloria. sed rethe est lasci/
uus ⁊ uanus ornatus mulierū. ⁊ iste ele/
uatur per inanē gloriā ⁊ immundiciā.
⁊ tantā iacturā faciunt. ut aperturam
quā xps suo sanguine fecit ī celo. clau
dant ne beneficia celestia possint ascen
dere ⁊ anime nō possint intrare ad glo
riam beatoꝝ. Et dico tibi ꝙ forte tot
damnantur per illicitas mulierum al/
lectationes ⁊ per uanos ornatus ꝙ̃ per
magnā partē demonū infernaliū Se
cundo est damnationis procuratiuus
Legit in li. de septē do. spūssancti ꝙ
dum quedā domina rogaret frequēter
dominū deum quid plus in muliere o
diret ut de illis posset se custodire. ra/
pta semel uidit quādam comitissaȝ sta
re in tormentis marinis ⁊ cruciari abs/
qȝ mīa a crudelissimis canibus inferni.
dū āt traheret de pena ad penā ⁊ trāsi
ret corā ista eo ꝙ fuisset sibi familia/
ris dum uiueret clamauit. Heu heu mi
sera casta abstinens fui ⁊ elemosinaria
pro alia re sic non crucior nisi pro ua/
no ornatu per quem fui peior ꝙ̃ ignis
infernalis. qui non cōburit nisi pecca/
tores ⁊ sibi coniūctos. Tunc illa que
hoc uidebat dixit ei. Ergo uanus orna
tus est illud quod plus displicet deo ī

muliere. Cui dānata. Uanus ornatus ē follex inflāmans omnem ignē peccati. est proditor uendens ⁊ tradens castra dei demoni. est imago dānationis Un̄ sicut pulcritudo mulieris fuit assump/ta a serpente in noua inceptione pecca ti. sic nunc ornamentis mulierū ad pro curationē dānationis eterne summe uti tur. Tunc uenerūt duo teterrimi demo/nes cum lāceis igneis perforātes eā po suerunt in olla maxima plūbo liquefa cto plena. Item legit' ī li. de. vii. do nis spūssan. q fuit quidā rel giosꝰ ⁊ sa cerdos qui pro matre sua mortua cōti nue celebrabat ⁊ se magnis penitentiis affligebat. Dum āt quadā die cum la/crimis deum pro ea oraret. uidit eā co ram se stantē ⁊ equitantē super draco/nem crudelissimū ignem sulphureū spi rantem. ab utraqꝫ parte ipsius stabat demon unus ⁊ cum cathenis igneis ha bentibus aculeos intrātes infra eaꝫ te/nebant eā ligatā. De capite eius exibāt lacerte multe ⁊ maxime que sugebāt ce rebrum eius. in oculis eius scorpiones stabant. ⁊ in auribus eius duo crude/lissimi mures. symea stabat ante eam. ⁊ cum crudelissimo lapide comminue/bat ⁊ frāgebat labia os ⁊ dentes eius. serpens maximus cingebat collum eiꝰ ⁊ sugebat ubera. in manibus erāt anu/li ignei. ⁊ pedes cīgebant' subtus uētrē dracōis ferro candēti Cūqꝫ iste hoc ui dens territus rueret ⁊ non posset facere uerbum. illa clamauit. Noli timere fili mi quia ego nec illi qui mecū sunt pn̄t tibi nocere. Ego inquit sum illa male/dicta ⁊ infelix mater tua. que damna/ta eternaliter subiici debeo istis penis Tunc filius resumptis uiribꝰ ait mr̄i. Cur estis dānata cum fueritis confes/sa ⁊ susceperitis bene ecclīastica sacramē ta. Respōdit illa. Ornamentū uanuꝫ ni hil aliud est q̄ saccus uel area plena ira dei. ⁊ quia totā iuuētutem meā in lasci uus. in picturis. in ornamentis uanis expendi. ⁊ licꝫ de istis cōfiterer non tn̄ omni proposito dimittēdi iō damna/ta sum. Tunc filiꝰ. Quid significāt iste pene. Respōdit mater. Draco iste queꝫ equito est mihi datus pro corruptis sen sibus quos ego feci ⁊ affectaui. ⁊ de/di occasiones multas peccandi. Isti duo demones qui ex utroqꝫ latere me affligunt. unus est pro retractione bo norum quam ego feci fieri patri tuo. ut prouiderē mihi in uanis ornamentis Alter est pro prouocatione quam ego faciebā ad alias mulieres. ut similibus ornamentis ⁊ figuris raubaꝝ ⁊ pictu/ris se cōponerēt. Cathene sunt mihi da te propter uanitatē cingulorꝝ ⁊ ꝫona/rum argentearꝝ quas libēter cīndo ī tu nica ostēdebam. Et quot clauos argē teos habebā. tot claui ferrei de ista ca thena intrant infra me. qui cruciant me mirabili modo. Uinculatio manuum est propter corruptos tactus factos. anuli ignei propter ostensionē. Et qꝛ sustinui istos corruptos tactus sugit mea ubera cum dolore horribili. La/pis frangens os labia dentes ⁊ linguā est propter corrupta oscula. propter ī munda uerba. propter lasciuos cantꝰ. Aures aurū propter corruptū ⁊ dis/solutum auditū. sed scorpiones oculo rum propter corruptos aspectꝰ. lacer/te capitis sunt propter alienos crines ⁊ ornatus uarios ⁊ lotiones indebitas mee faciei ⁊ mei capitis Uinculatio pe dum subtus uentrem draconis ꝓpter corisationes ⁊ inordinatos discursus

quos ego feci. Et ideo nec pces tue nec cuiuscunq3 alterius possunt minuere penam meã. ⁊ subito eã rapiens draco q eam portauit tanq3 fulgur cum horribili ululatu recessit. Tercio est stulticie significatiuus. Legit' i li. de. vii. donis spũssan. q semel fuerunt due iuuencule constricte fame quib9 datũ est pomum. cum ãt illud uellẽt diuidere. una elegit corticẽ eo q uideret' pulcra. ⁊ altera elegit substãtiam pomi. Cum aũt hoc fuisset patri dictũ. cognoscens q illa ex discretione naturali esset uanitatum amatiua. eã in carcere reliquit. ⁊ alteram solẽniter maritauit. Loquendo spũaliter. deus habet filias. una ẽ persona humilis ⁊ deuota. altera est persona superba ⁊ uana. Volens ergo deus probare prudẽtiã utriusq3. dat eis pomum. s. bona terrena. ⁊ est rotundũ nõ quiescens in uno loco. persona uana eligit corticẽ ⁊ idumenta uana. pulcros ornat9 laudationes uanas. ⁊ iõ q2 fatua est in carcere infernali denudata õni bono ĩcludit' ⁊ dolore perpetuo cruciatur. Sed persona humilis eligit substantiam. quia elemosinas de hoc potest facere de quo uanos ornatus emeret. pauperes induere de hoc quod poneret in longitudine uestiũ in ecclesia orare. infirmos ⁊ desolatos uisitare. qñ alie per uicos ⁊ carrerias pulcritudies ostendãt. ⁊ hec tanq3 prudens filia maritatur in celo. Itẽ legit' i uitaspatrũ q abbas Serapion uadẽs in egyptu3 uidit ibi unã meretricẽ uariis ornamẽtis captã ante hostium ad capiẽdas animas preparatã. Ad quam senex. In nocte uolo uenire ad te ⁊ iõ expecta me Que cum expectasset credens q aliqd portaret ad comestionẽ necessariũ qui ueniens clausit hostiũ. ⁊ cum sederẽt ait senex. expecta me aliquãtulum. quia habeo breuiter orare horas meas. Cũ q incepisset dicere psalteriu3 ⁊ multos psalmos dicere incipiebat ⁊ rogare deum ut cõuerteret illã. quod illa cognoscens etiã iuxta eũ cepit orare. Et cum meretrix cognosceret q non ꝓpter peccatum ad eum uenerat. sed pro salute sua. prouoluta cum lacrimis ad pedes eius requirebat an mia dei penitentia3 faciendo locũ hẽret ĩ ea. Cui sñs. Filia sic. s3 obsecro attẽde quot ⁊ quãta ex pendisti ⁊ etiã temporaliter ad pascẽdum oculos alioꝝ ⁊ quõ aĩa tua moriebat' fame. attende quomodo gaudebas in uano ornatu qui est uestis damnatorum. ⁊ quõ a uilissimis creaturis recipiebas pulcritudinẽ tuã. Tunc ducens eã ad cõuentu3 uirginũ cũ magna sanctitate creatori suo seruiuit. Ite3 ad idẽ. Legit' q in curia regis Anglie fuit quidã miles stultus qui ad periculosum bellũ uadẽs pulcerrimis ornamentis uestiuit equũ. de se ãt paru3 uel quia nihil curauit. Cum ãt uulneratus ab inimicis esset capt9 ⁊ interrogassent causam stulticie. dixit. credebã q equ9 meus sic pastus sic uestitus sic ornat9 me de õni periculo liberaret. Tunc rex Accipite eũ ⁊ ponite eũ in portali. ⁊ uolo q quicũq3 ingrediẽs in signu3 tante stulticie lutũ ponat in faciẽ eius. Loquendo spũaliter iste miles est spirit9 sed corpus est equus. iste equus optime cibat'. optime uestit'. diuersis ornamentis pulcrificat'. nudo ⁊ spoliato ⁊ in uili fece peccati spiritu remanẽte. Et ideo cum captus in bello diuini iudicii fuerit. ponet' ĩ portali ĩferni. ⁊ quot creaturas assumpsit ad corporis orna

menta· tot proiiciant lutū ꝛ stercori3a/
bunt super faciē eius Item ad idem
Legit' q fuit quidā sapiēs qui habēs
duos filios uolens experiri quis esset
prudentio ut illū heredem faceret· acce·
pit duo pira· unū corruptū interius et
uermiculatū sed exterius rubicūdum et
pulcrum· aliud sanū interius sed nō ru
bicundum exterius· sed minus sapiens
accepit pirum rubicūdum· magis uero
sapiens elegit pallidū· Et dum illa co/
medissent dolor ꝛ infirmitas iuasit fa
tuum ex corruptiōe uermiū· Quod au
diens pater ait· apparentiam dilexisti ꝛ
non existentiā· ꝛ iō infirmatus es· ꝛ sic
ex insipiētia tua perdes hereditatē tu/
am· Loquendo spiritualiter isti duo
filii sunt statꝰ uanoꝝ ꝛ deuotoꝝ· istis
proponit deus duo pira· unu3 est cor/
ruptū interius sed pulcrū exteriꝰ· ꝛ istō
est uanus ornatus· quia est impossibi/
le q ubi sit uanus ornatus quin ibi sit
corruptio mentis· Secundū est status
perfectionis· ꝛ iste eligit penitentiam ꝛ
imitationē xpi· Ad primū sequit' infir
mitas. quia uanos ornatus sequentes
sectant' rapinas· proximos inficiunt· ꝛ
specialiter mulieres tempus perdunt et
hereditatē celestē· Quarto est demo
nis attractiuꝰ· Legit' in summa de ui/
ciis q quidā nobilis inuitauit quēdā
potentē· ꝛ propter honore3 eius nihil
fuit in tota domo quin plenum pānis
aureis esset· Cum āt esset in conuiuio iste
respexit ubi posset spuere· ꝛ nihil uidit
ibi turpiꝰ q̄ barbā ꝛ faciē inuitāns Cū
q in eā spuisset ꝛ seruitores uellent cu3
interficere· prohibuit hoc princeps· eo
q sine causa hoc iste non fecisset· Tunc
inquirit rex de causa · ꝛ ille respondit·
Spuere est humanū· ꝛ attēdi ad quam
cunq partē· ꝛ uidi deauratos ꝛ pulcer
rimos pannos· Quia uero barba ꝛ fa
cies tua plena erat tota pinguedine ex
malo modo comedēdi· ideo ibi spui·
Loquēdo spūaliter· iste inuitās ē per/
sona uana. sed inuitatus est demon· et
quia persona uana efficit se uilioris cō
ditionis q̄ quecūq creatura eo q ui/
lissimas creaturas inducit ad suā pul/
critudinē· inde est q demon omne ge/
nus peccati radicat ꝛ spuit in faciem ꝛ
in mentē ipsorū· Quinto est cōfusi/
onis causatiuus· Legit' q fuit queda3
mulier que multū familiaris erat cuidā
sancto uiro Cum āt ille moneret ea3 ut
desisteret ab inordinato ornatu eo q
summe esset displicibilis deo· ꝛ quāto
in hac uita studuit ad maiorem pulcri
tudinem. tanto in extremo iudicio ma
iorem haberet cōfusionē· Quod illa ni
hil reputans nullatenꝰ se correxit· Cu3
āt iste hō sanctus rogaret deum ꝓ ea
ut cognitionē tante fatuitatis sibi da/
ret· du3 in solēnissimo ꝛ maximo festo
in medio aliarum excellētissime ornata
sederet· subito omnia ornamēta capitꝭ
ꝛ omnes pili euanuerunt· ꝛ caput eius
totaliter caluū māsit· Ipsa ergo sic cō
fusa mantello capite cooperto ad do/
mum uadens· dū tristis exire nollet ui/
sitatur a sancto uiro qui sic ait· Rogo
ut dicas mihi si confusionem habuisti
Tunc illa ita maximā· Secūdo dic mi
hi si tu in indumentis persone mortue
libenter iaceres· respōdit certe non· Dic
mihi obsecro si i isto castro libēter po
neres uexillū hostis regis ꝛ eiiceres su/
um· dixit illa· non· Tunc sanctꝰ· O mi/
sera quātam cōfusionem habebis i ex/
tremo iudicio ubi ōnes āgeli. oēs san/
cti· omnes homines erunt pn̄tes qn̄ nō

dicam de caluata sed cum uiliori ueste q̄ possit eē apparebis ī curia illa. Quā/ to ergo uis placere ornamentis tanto odiunt te magis uirtutes. Tu enim nō solum in terra regis ponis uexillū de/ monis. sed uanū ornatū ⁊ uanum mo/ dum uestiū suo castro. Heu cur non ti mes cum alienis crinibus cum lasciuis ornamentis iacere que sunt partes rei mortue. ⁊ habitus demonis sic cū uesti bus persone mortue. Tunc illa opun/ cta promissa emenda ad preces sancti uiri recuperauit pilos. Itē legit̃ in li. de. vii. do. spūssan. ꝙ contigit quan dam mulierē duci ad diuinū iudicium ⁊ demones astare ex opposita parte ip sam accusantes in multis. ⁊ inter cetera dum de uanitate ornamentoꝝ. de occa sionibus datis hominibus sibi ⁊ aliis mulieribus ⁊ uiris earū ⁊ de fractione festiuitatū ⁊ de ostēsione sue pulcritu/ dinis. ⁊ de perditione missarū. surrexit unus demon eloquētior aliis dicens. Iuste iudex attēde ad maliciā istius et iudica eā esse dānandam. ⁊ hoc dupli/ ci rōne. Si enim aliquis proiiceret lutū in imagine tua uel in imagine mr̄is tue sine dilatione dignus esset damnatiōe eterna. Constat āt ꝙ dignior ē imago uiua q̄ȝ mortua. Cum ergo imaginem tuā ista maculauerit ⁊ defedauerit per suas pictiones ⁊ suos uanos ornatus merito debet dānari Preterea magis non potest uilificari summꝰ ⁊ peritus magister q̄ȝ quādo uilis magister cū fe tido luto uult meliorari in imagine fa/ cta. ⁊ quia ōnia ista fecit hec. iō meri/ to debet dānari. Tunc surrexit bonus angelus di. Domine penitētia lauat eā ab omnibus istis. nam cōtrita est ⁊ cō fessa. ⁊ pro parte satisfactionis oīa or namenta sua amore dei donauit. Tūc iudex iussit eā ꝓ reliqua parte per du/ centos annos in purgatorio poni.

Item quidā beatus uidit in caudis uestiū mulierū demones cum laqueis tripudiantes gaudere. quia sperabant sicut expresserunt animas illaqueare p uanos ornatus.

De mundo.

Mundus multa mala inducit ī nobis. Primo est beatoꝝ spo liatiuus. Legit̃ in li. de septē do. spūssan. ꝙ fuit quidam sapiens a quo duo peregrini in quodā biuio re/ quisierunt uiā directā. Qui respondit. Si iueritis ad sinistrā inuenietis quan dam ciuitatē in qua per triduū recipie mini optime. sed post triduū eiicient uos spoliabūt ⁊ occident. Si uero ad dexterā inuenietis per triduū uiā diffi cilem sed postea īuenietis ciuitatē pul/ cerrimā ubi cū magno gaudio recepti coronabimini ⁊ ditabimini omnibus optatis. Loquēdo spūaliter. peregri natio est uita presens. prima ciuitas ē mundus ubi postq̄ȝ per tres dies. s. di uitiarū. deliciaꝝ. ⁊ honoꝝ quis uolu/ ptates suas cōpleuerit. spoliabit̃ ⁊ du cetur ad mortē. Secūda ciuitas est pe/ nitentia in qua post triduū contritio/ nis confessionis ⁊ satisfactionis iue/ rit in celesti gloria coronabit̃ ⁊ ditabi tur omnibus optatis. Secūdo ē do lorum donatiuus. Legit̃ in li. de. vii. do spūssan. ꝙ fuit quidā rex qui cui/ dam sapienti quīq; questiones propo suit. Prima fuit quis esset hō. respon/ dit. mancipiū mortis. hospes loci. uia tor transiens. Mancipiū mortis dicit̃ quia mortē euadere nequit. ⁊ ōnes la/ bores eius cōsumit. Hospes loci quia

cito obliuioni tradit᷑. ⁊ licet cũ magno gaudio recipiat᷑ ⁊ multa in ĩgressu bo/spitu promittant᷑. non soluunt᷑ tamen. Viator trãsiẽs dicit᷑. quia dormiẽdo. comedendo sine mora ⁊ quiete appro/pinquat ad mortẽ ⁊ ad eã currit. Se cunda fuit. cui similis erat homo. qui respondit. aceruo niuis. rose mature. et pomo nouo. Aceruo niuis que modi/co calore in aquã resoluit᷑ ⁊ fumus ap paret. Sic hõ ad modicã febrẽ in terrã mittitur. ⁊ tunc apparet eius putredo. Rose mature quia in iuuẽtute hꝫ colo rem mundum. sed in uespere senectutis habet colorẽ marcidũ. Pomum nouuꝫ q̃ diu pendet in arbore ad debitũ cre/mentum peruenire credit᷑. sed modico uerme interius tactũ cadit. De homine in iuuẽtute multa sperant᷑. sed aduenië te morte cessantur. Tercia q̃stio fuit Quomodo se habet hõ Respondit. ut lucerna que cito ad uentũ extinguit᷑. ut scintilla ad mare que cito absorbetur. ut lamiga que cito diffundit᷑. Quar ta questio fuit ubi est hõ. Qui respon/dit. in bello multiplici ⁊ diuerso. q2 in/tra se habet bellũ consciẽtie ut si ẽ ĩ pec cato ut a deo destruat᷑. In corde habꝫ cõiunctum bellũ quia electa contraria cõtinue bellãt ad inuicẽ. Exteri9 habet bellũ quia res cõcupiscibiles pugnant aduersum cor ut conuertant eũ ad se. ⁊ auertant a deo. Quinta questio fuit cum quibus socius esset hõ. Qui rñdit ꝙ cum septẽ qui cõtinue molestant eũ qui sunt fames. sitis. calor frig9 lassi/tudo. infirmitas. ⁊ mors. Iteꝫ legit᷑ in uitaspatrũ ꝙ cum quidã noĩe Arse/nius existẽs in honorib9 rogaret deuꝫ pro salute sua. responsum est ei. Si uis saluari fuge mundũ qui est tanq̃ mare

magnũ in quo sunt quatuor uenti. ua/nus timor. uana spes. uanum gaudiũ. Et alii quatuor collaterales. s. prospe ritas. aduersitas. gr̃a. ⁊ malicia. Et eti am desertũ de quo exeunt quatuor be/stie. ursus uoluptatis. leo superbie. par dus auaricie. lamie malicie. Retinet eti am sibi aliquos serpẽtes concupiscẽtie oculorũ. scorpionẽ cõcupiscẽtie carnis dipsus superbie uite. Est etiã belluꝫ in quo totus status tẽpus infirmitas pec cata hostes multi fortes cõtrarii subti les ueloces propinqui inuisibiles crude les sapientes experti stant cõtra homi/nem. Tercio est diligentiũ decepti/uus Legit᷑ ꝙ fuit quidã iuuenis q sum me timens morteꝫ quesiuit si esset aliq̃ terra in qua homines plus uiuerẽt ista Et cum audiuisset ꝙ sic ⁊ illuc iuisset. dum quidã bonus duceret eum per ci/uitatem ⁊ deuenisset ad cimiteriuꝫ lege bat in epitafiis mortuoruꝫ iste uixit p decem annos. iste per xx. Et cum nul/lum inuenisset qui peruenisset ad. xxx. fleuit dicens. deceptus sum. quia dictũ erat mihi ꝙ hic gentes summe uiuebãt Tunc ductor. mundus est domus rui/nosa uia tenebrosa ⁊ uiridarium illaq atum Et ideo anni quibus homo ui/uit mundo non oputantur hic. sed an/ni quibus hõ uiuit deo.

De paciencia.

Paciencia multa bona ĩducit in nobis. Primo est honoratiua Fuit quidã Symeon nomine qui deum timens ieiuniis ⁊ orationib9 ⁊ disciplinas puritate uite cum humili tate coopeiebat. Et quia de corpore eius uermes scaturiebant. Quod atten dentes monachi contẽpserunt euꝫ. ⁊ iõ eum eiiciẽtes extra monasteriũ ad quã

dam uallem cum feris ⁊ reptilibus ha
bitaculū suum fecit. ⁊ cum ibi post mul
tos dies habitasset omnia aīalia. om/
nes serpentes obediebant ei ad nutum
uenit uox de celo dicens ad abbatem.
Quare seruū meum Symeonē q nocte
⁊ die famulat' mihi ⁊ est indutus rau/
ba patiētie ac rosariū uirtutū tenet in
manibus suis. uade cito. quia nisi sta/
tim eū reduxeris subito morieris. Cū
āt festināter abbas iuissz. ille recusabat
redire dicēs. Ego corruptus ⁊ infect9
sum. quare nō debeo habitare ī medio
aliorum. finaliter uictus dum in qua/
dam columna altissima positus fuisset
uermes qui cadebant de eius corpore
cecos ⁊ ōnes infirmitates curabāt. Tā
dem cum deberet mori claritas sup eū
apparuit ⁊ uox insonuit. Quia uicisti
hostem cōiunctum ⁊ clauē carceris sc3
per patientiā. ueni mecū. Et statim illa
anima sancta ad celos ascēdit. Ite3
ad idē. Legit' ꝙ quidā sapiēs iniuste
detentus a quodā imperatore in carce
re artissimo du3 scita ueritate carcer fu
isset apertus ⁊ exiret ait Duo sunt que
deuiare faciūt. s. timor mortis. ⁊ timor
carceris. Ut ergo homines discāt ista
duo non timere. ī isto carcere uolo mo
ri. Item dum quidā latro ad cella3
sancti Macharii ad furādum res eius
accessisset quasi peregrin9. cepit eu3 iu/
uare ad onerādum res illas dicēs. Do/
minus dedit dn̄s abstulit. nihil attuli/
mus in hunc mundū nec portabim9 ni
si peccata nostra. Tunc latro ꝯpunct9
ad pedes eius prouolutus promisit e
mendam. Secūdo est demonū fuga
tiua. Legit' ꝙ fuit quidā heremita qui
dum fuisset percussus a quodā demo/
niaco statim prebuit ei alterā maxillā.

Tunc demon clamās. strenuitas plus
ostendit' in tribulatione q̄ in prosperi
tate. ⁊ miles libenti9 morat' in certami/
ne q̄ in balneo. ⁊ quia gloriosum te re
putasti portādo obprobriū ⁊ uestē be
nedicti xp̄i. idcirco stare non pl9 pos/
sum cum isto. Tercio est consolati/
ua. Legit' ꝙ fuit quidā pater ad cuius
cellam ad furādu3 panes latro frequē
tissime ueniebat. ⁊ cum ille eum uideret
dissimulabat ⁊ intra se dicebat. Indi/
gentia coactus hoc facit. laborabo er/
go ut mihi ⁊ sibi necessaria habeā. Et
cum peruenisset sanct9 ille ad extremā
horā. iter alios uidit illū latronē. ⁊ uo
cando eū osculatus est manus eius di
cens. Gratias ago deo ⁊ istis manib9.
quia multā occasionē boni operis mi/
hi contulerunt. Quod ille audiēs com
punctus ⁊ ueniā postulās postmodu3
perfectissimus fuit. Quarto ē dei a/
matiua. Legit' in hystoria triptita ꝙ
dum quidā imperator hostes suos ce/
pisset ⁊ multi instarēt pro morte eorū
Respōdit. utinam possemus mortuos
ad uitā uocare. ut ex sterilitate uberta/
tem. ex uerberibus sanitatē. ex fame sa
tietatē. ex lapidibus panes hēre posse
mus. Non enim magnū est occidere ui
uentes. quia hoc possunt facere aīalia
⁊ serpētes. Sed magnū est ut possibile
mortuos ⁊ soli deo per penitentiam re
suscitare. Itē ad idē. Legit' in uitas/
patrum ꝙ cum quidā frater ab alio ī/
iuriam grauissimā sustinuisset. dum co
gitatio sua uindictā requireret. ei respō
dit. Si non essem peccator intolerabile
esset. sed quia peccator sum. pctā mea
meruerunt. Itē legit' in uitaspatru3
ꝙ quidā requisiuit senē dicēs. Dic mi/
hi unam rem quam custodiā ⁊ saluer p

eam· Respōdit ei senex· Obsecro φ au dias ⁊ ex his unā causaȝ salutis repor ta· Tribulatio quoddā salsamentū est ex tribus speciebus ɔfectuȝ· ex ȝinȝibe re cognitionis premiorū celestiū· ex pi pere timoris ifernaliū penarū· ⁊ ex cro co cōpassionis mortis xpi· Et qȝ istd salsamentū cōseruat̄ i olla patiētie per fectissima uirtutū est· Preterea patien tia est mirra cōseruatiua· sal mūdifica tiuum· ⁊ quia cōseruat̄ in pixide pati entis perfectissima uirtutū est. Item ad idē· Legit̄ in uitaspa φ duȝ qdam senex tribulatus fuisset uisitat9 a quo dam alio· uisitās ad cōsolationem tri bulan tria exempla proposuit· Si do m9 alicui9 eēt igne succēsa quē p se nō sufficeret extīguere· portans sibi aquā dignus est amore ⁊ non odio· Consci entia nostra est succēsa igne cōcupiscē tie· ⁊ quia deus mittit̄ nobis aquā tri bulationis per quam extīguit̄ est lau de dignus ⁊ non odio· Preterea si ali quis capt9 ab hostib9 suis super equū uelocissimū duceret̄ ad mortē· interfici ens equū uel uulnerās esset sibi gratus Equus ducēs ad mortē eternā est cor pus lasciuū super quem sedet spiritus captiuus peccatis· ⁊ quia de9 hūc equū per infirmitates uulnerat ut liberet spi ritum laudādus ⁊ amandus est· Terci um exēpluȝ fuit istud· Si miles bellās cum alio milite inciperet deficere ⁊ ali us preualere· gratuȝ haberet si aliquis fortiorē debilitaret intm̄ ut de eo ho norabilē uictoriā haberet· Et quia ca ro iam superabat spiritū· deus tā de bilitans ex hoc debet laudari ⁊ arden ter amari·

De passione xpi.

Passio xpi benedicta multa bona inducit in nobis· Pri mo est infirmitatū curatiua Legit̄ in hystoriis antiqs φ dum Alexander intima Indie pene traret punctus a quodā serpente infla ri cepit· ⁊ tunc quidā peritissimus sapi ens misit sibi ramū in quo erāt tres uir gule· ⁊ in qualibet uirgula erāt quatu or folia· ⁊ in medio folioꝝ fructus et precepit ut si cōtinue sederet dormiret iaceret super illa folia· ⁊ comederet de fructu ibi contento· sine defectu recipe ret sanitatē· Quod preceptū medici di ligenter obseruās plenarie est curatus· Loquendo spūaliter iste alexāder est homo qui penetrās ⁊ affectans equa litatem sapiētie· sed per uenenū super bie serpentis· i· demonis est inflat9. Et ideo deus pr̄ misit ramuȝ i· filium dei benedictum in quo fuerunt tres substā tie· diuinitas· corpus· ⁊ anima. ⁊ ab istis egressa fuerunt· xii· folia mirabi lis pietatis· i. xii· uerba circa passioneȝ prolata· Primū fuit pie exhortatiōis Uigilate ⁊ orate· Secūdum pie orati onis· Pater si fieri pōt ⁊c̄· ut nos a p teritis malis ueniā. a presentib9 tutelā a futuris cautelā pararet· Terciū fuit pie oblationis· Ego sum si me queritis· sinite hos abire· Quartū fuit pie repre hensionis· Amice ad quid uenisti· Quī tum pie respōsionis Ego palam locu tus sum mundo ⁊c̄. Sextum fuit inter pellationis· quādo flagellis cesus· spi nis coronatus· clauis constrictus· pati bulo affixus· obprobriis saturat9· ō nium doloꝝ immemor ait Pr̄ ignosce illis· hec Bernard9· Septimū fuit fide lis associationis quādo quis usqȝ ad singultum ipsius anime semper in pec

catis fuit ⁊ in ipsa hora expirationis latro pro suis sceleribus crucifix9 maliciam suam confessus ⁊ culpā. miam ī uenit. Vñ dictum est ei Hodie mecum eris in paradiso. Octauū est pie cōmissionis. Mulier ecce filius tuus. Ecce mater tua ⁊c. O domina misericordissima quot fontes dicā lacrimarum erupisse. quot gemitus. quot singult9. de dulcissimo pectore ⁊ corde tuo ⁊ de pudicissimis oculis tuis cū attēderes unigenitū tuū innocentē ligari. flagellari. mactari. ⁊ in cruce sine culpa extēdi. ⁊ carnem de carne tua ab ipsis crudeliter lacerari. cum seruū pro filio. discipulum pro magistro reciperes. Hec Anselmus. Nonū fuit uerbū cōpassionis. Insultant iudei. spinis coronant. sputis dehonestāt. flagellis cedūt obprobriis afficiunt. ligno suspendūt. lācea confodiunt. postremo sepeliunt. et sic relicta est dei ueritas non pēnitas. ⁊ radius solis unicus dicēdo. De9 meus ut quid me dereliquisti. clamat caput membris. Hec Augustin9. Decimū fuit uerbū feruētis dilectionis. Sitio. Undecimū fuit cōsummate perfectionis. Consummatū est. Duodecimu3 ultime fuit cōmendationis. In man9 tuas domine cōmendo spiritū meu3 ⁊c. In istis ergo foliis stat meritū passionis xpi ⁊ ideo si de isto fructu mētē saciaueris ⁊ ī his foliis īmoratus fueris necesse est ut tam imperfecta īfirmitas expellat' a te. Secūdo est honoratiua. Legit' ī li. de. vii. do. spūssan φ fuit quidā princeps nomine Artusi9. qui nūq̄ uolebat comedere de qualib3 die quousq̄ rumores nouos audiuisset de aliqua parte mundi. Cum āt quadam die ieiunasset usq̄ ad nonā expectan do rumores. de fenestra sua aspexit et uidit nauē properare ad portū. Cūq̄ nuncios misisset ut audiret rumores. inuentum est φ in naui tm̄ unus mortuus iacebat. Et dum scrutati eum fuissent inuenerunt in latere eius unā literā septē sigillis signatā. ⁊ in quolibet sigillo sua proscriptio erat In circūferētia primi erat scriptū proditio. in circūferentia secūdi oblatio. in circūferentia tercii delusio. in circūferētia quarti flagellatio. in circūferentia quinti dānatio. in circūferentia sexti appropinq̄tio. in circūferētia septimi terminatio. Cumq̄ aperuissent literā inuenerūt a quibus fuerat mortuus. Tunc ille congregans exercitū mortē ipsius potentissime uindicauit. Loquendo spūaliter per hanc nauem crux xpi bñdicti intelligitur. sed per mortuū ibi iacentē itelligitur xps benedict9. Et quia humanum genus quod nūc ē artusius expectabat rumores nouos alias inauditos. sed accedamus ad uulnera xpi in ueniem9 lrām cū septē sigillis ⁊ cū quinq̄ lineis scriptā. Primū sigillum in quo ē proditio significat eius uenditionē. in qua sapiētia cunctis preciosior opib9 ⁊ cui omnia que desiderant' non ualēt cōparari pro uilissimo pcio fuit uendita ⁊ data. deus uirtutū per uilissimam creaturā. domin9 per seruū. magister p discipulum. pater per filiū. comedēdo bibendo. salutādo ⁊ osculādo. nō quidem iustis ⁊ sanctis. sed agnus lupis. innocēs homicidis. amicus inimicis. pius impiis. iustus iniustis. ⁊ hoc totum factum est ut te uenditū redimeret occisus diligeret. ⁊ perditum recuperaret. Sed secundū sigillum significat eius uoluntariā satisfactionem. in cui9

circumferentia scriptum erat oblatio.
quādo ministris crudelibus ad crude/
liter lacerādum. fortiter cōstringendū.
ad fustigandū. ⁊ quasi uilis latro ꝑ ui
cos ⁊ plateas uinctus ducendū se tra/
didit. Quō peccator letari pōt cū non
sit liber nisi per uincula xp̄i. Quō con/
gratulari potest cum non sit saluꝰ nisi
per dolores xp̄i. Quō potest uanitati
bus intēdere cum uitā non habeat nisi
per mortē xp̄i. Et iō septies ligari uo
luit. s. in presepio. in orto. in domo an
ne. in domo cayphe. in ꝑtorio ad co/
lumnam. in crucis patibulo. in sepul/
cro. ut septē uincula peccatoꝝ morta/
lium disrumperet. Terciū sigillū fu
it humilitas. ⁊ in hoc fuit circūscriptio
illusio. que in locis quatuor fuit facta
in domo cayphe qn̄ facies sole specio
sior fuit sputis iudeoꝝ uilissimis inq/
nata. alapis cesa. blasphemis inhone/
stata. in ludibriū uelata. palmis inter/
rogata. ⁊ huic delusioni coniuncta est
secūda. quādo in domo pylati uisti/
mentis propriis exuit᷑ in ludibrium a
militibus tanꝙ fatuoꝝ purpura circū
datur. spinis coronat᷑. false adoratur.
rex iudeoꝝ uocat᷑. ⁊ tanꝙ non ualēs
saluare a longe salutat᷑. capud eius an/
gelis tremebundū ⁊ uenerandum spiri/
tibus beatis arundine percutit᷑. ⁊ tāꝙ
fragilis ⁊ nullam habēs potentiā. ba/
culus arūdineus in manu eius dextera
pro sceptro regio ponit᷑. ⁊ tanꝙ sit uer
mis uilissimus ⁊ immūdissimus cōspu
itur. ⁊ tanꝙ ab omnibus cōtemnendꝰ
uocata tota coborte gentiliū ⁊ iudeoꝝ
illudit᷑ ⁊ irridet᷑ altissimi filius. gloria
angeloꝝ. salus iustoꝝ. decꝰ beatoruꝫ.
Et huic delusioni addita est alia. quā
do ab herode rege ⁊ a toto suo exerci/
tu contemnit᷑ ⁊ irridet᷑. ⁊ tanꝙ fatuus
indutus ueste alba remittit᷑. huic quar/
ta est adiuncta quando pr̄ miaꝝ cruci
affixus ⁊ effundēs uiscera sue mīe ꝓp/
ter salutē nostrā a principibꝰ summis
sacerdotibus principibus senioribus ⁊
scribis populis militibus ⁊ etiā ab ip/
sis cōdemnatis ⁊ latronibus preterreun
tibus ⁊ mouētibus capita sua. blasphe
mabant. uituperabāt. subsannabāt. fel
le ⁊ aceto potabant. Quartū sigillū
est patientia. in cuius circūferentia scri
ptum erat uerberatio que fuit facta li/
guis. alapis. flagellis. spinis pungenti
bus. barbe euulsione. sputoꝝ impositi
one. flagelloꝝ cōculcatione. Quin/
tum sigillum est fortitudo in cuius cir/
cūferentia scripta erat damnatio fac/
ta supple in domo anne ad percutien/
dum. in domo cayphe ad occidenduꝫ
in domo herodis ad irridenduꝫ. ī do
mo pilati ad crucifigendum. ubi effu/
dit saluator noster totius charitatꝭ sue
profluuiū. qn̄ scꝫ pro nobis uoluit iu
dicari. cōdemnari. crucifigi. ⁊ mori.

Sextū sigillū fuit dilectio. in cuius
circūferentia scriptū erat appropiqua/
tio. quando qui portabat orbē hume
ro incuruato portauit crucē. qn̄ qui re
gebat solē gratis festinabat ad mortē

Septimum sigillum est obedientia.
⁊ in circūferentia ipsius erat scripta ter
minatio. quādo fons pietatis fuit per
emptus. quādo nobilissimum corpus
inter uilissimos latrones fuit extēsum.
quādo amarissima mors fuit inebria/
ta ⁊ repleta dulcissima uita mundi. ca/
ptiuorum libertas tradit᷑. gloria ange
lorum illudit᷑. deus omnium flagellat᷑
quādo speculum sine macula conspuit᷑
⁊ uita omniū occidit᷑ Lr̄a ergo in qua

sunt ista sigilla·cōpassio in qua ⁊ a q/
bus fuit occisus·quia a iudeis. pro q/
bus fuit occisus quia pro peccatorib9
quare fuit occisus q2 pro ueritate·qūo
fuit occisus·quia uilissime· ꝓpter qd
fuit occisus quia propter conuersionē
nostrā. Item ad idē·Legit' in li. de
vii·do·spūssan·q͏ fuit quidā miles ꝓ
bissim9·⁊ rex nominatissimi regni qui
ad terrā longinquā ueniēs perdita uia
uenit in desertū periculosissimū ⁊ malū
⁊ quia nullum refugiū uel consolatiō/
nem inuenire potuit. occurrēs ei qdam
pauper homo exn̄s in illo ad suū du/
xit hospitium·⁊ de sua paupertate si/
bi seruiuit· quia uero iste paup homo
habebat septē filias que se occupabāt
totaliter in seruitio istius regis· Dum
rex uellet recedere·requisiuit a paupere
quid uellet ab eo·Tūc pauper· Habeo
septē filias pulcerrimas· nec in bonita
te nec in pulcritudine deficiūt lic3 sunt
pauperes· nec ī genere·⁊ iō supplico ut
unam illarū uxorē recipiatis· ut alie ↄ
uenientius maritari possint· Cui liben
ter concedēs cōtraxit circa horā com/
pletori cum una· Quod attēdens secū/
da soror circa matutinas uenit ad eū·
⁊ supplicat eū cum lacrimis ut etia3 sit
maritus suus sicut ⁊ sororis sue· Cui
compassus etiā contraxit cum ista In
prima hoc audiens tercia soror cū la/
crimis supplicat ut etiā efficiatur uxor
sua·⁊ etiā cum hac cōtraxit·Cetere ue
ro etiam audiētes·quarta in tercia· qn
ta in sexta·sexta in nona·septima in ue
speris cōtraxerunt cum eo· ut uerificet'
uerbum prophete Apprehendēt septe3
mulieres uirū unū ī die illa·Tūc rex cele
brato matrimonio cum omnibus istis
diuitiis ⁊ honorib9 ditauit pr̄em ista/
rum ⁊ suos parētes· liberū egressum ⁊
īgressum dedit omnibus amicis istaꝝ
de regno ⁊ imperio suo ut iam nō pau
peres sed diuites uocarent'. Loquen
do spūaliter· iste rex summus est fili9
dei sed nemus siue desertū ad qđ per/
uenit est uita presens in qua calorem ⁊
frigus·famē ⁊ sitim·lassitudinē īfirmi
tatem ⁊ etiā mortē habuit. Iste paup
homo qui eū recepit fuit humanum ge
nus quod uestiuit eū pannis suis ī ute/
ro uirginis benedicte· Et quia hēbat
septē filias que assidue seruierūt sibi. li
cet spōsalia cōtraxerat cum aliquibus
quādo debuit recedere per mortē· ī cō
pletorio cōtraxit per uerba de presen/
ti cum humilitate. quādo fuit ligatus
⁊c· In matutinis cōtraxit cum patien
tia quādo uerberatus illusus colaphis
cesus. barba euulsa cum pedibus ⁊ pu
gnis mactatus obmutuit tanq̄ ouis
coram tondente· In prima cōtraxit cū
pietate quādo illusus ⁊c· compatieba
tur populo nequa3·In tercia cōtraxit
cum charitate quādo carnes suas pre
buit uerberantibus·humeros suos ba
iulationi crucis·⁊c· In sexta cōtraxit
cum obedientia quādo crucifixus felle
potatus·tormentis saturat9. dixit· cō
summatum est· In non a cōtraxit cum
paupertate quādo in cruce mortuus ⁊
derelictus stetit. Sed in uesperis con/
traxit cum pace quādo fuit in tumulo
collocatus· Et has horas representat
mater ecclesia in die naturali in septem
canonicis horis·Completis autē istis
matrimoniis celestis rex humanū gen9
ditauit·portā celi nobis aperuit· the/
3aurum sacramentoꝝ dedit·⁊ liberꝝ ac
cessum ⁊ securū prestauit. Tercio est
temptationū superatiua· Legit' ī li·de

vii·do·spūssan ꝙ fuit rex qui ex negli
gentia ⁊ fatuitate sua regnū optimum
perdidit. Et quia habebat filiam uni/
cam q̄ pauper remāsit post prīs mortē
requisiuit aliquē sponsum probū ⁊ no
bilem·in uirtute cuius posset recupera
re hereditatē perditaꝫ·Quod audiens
unus miles probissimus nobilissimꝰ ⁊
pulcerrimus cōtrahere cum ea uoluit·
eo ꝙ formositas ⁊ discretio illius iuuē
cule sibi placeret· ⁊ celebrato matrimō
nio dum iste īuadēdo hostes sue uxō
ris ⁊ recuperādo totaliter regnum uul
neratus occubuisset·iuuēcula tristis et
mesta eum honorifice sepeliri precepit
⁊ omnes armaturas ⁊ arnesia sui cor
poris in sua camera repom mandauit
Et quādocunqꝫ illi a quibus abstule/
rat uir suus hereditatē· ⁊ qui maliciosē
expulerāt prēm suū ⁊ ꝓcurauerāt mor
tem sui uiri uolebant aliquid de terra
sua uel facere pacē ⁊ conuentionē cum
ea·ipsa ingrediebatᷣ camerā suā ⁊ con/
templabatᷣ fractiones·ictus·uulnerati
ones·⁊ lacerationes que apparebāt in
armaturis uiri sui· que omnia sustinue
rat propter amorē suū ⁊ ut recuperaret
sibi illud regnū Vn̄ tunc contēptis hō
stibus nolebat eis consentire· Loquē
do spūaliter iste rex fuit primꝰ homo
habens plenū dominium super se ⁊ su
per creaturas terrestres· quia uero ab
hereditate celesti ⁊ temporali fuit eiec/
tus per maliciā demonis· idcirco mor
tuus est pauper·relicta una filia·s· hu
manitate nr̄a·Et quia filius dei bn̄di/
ctus cōtraxit cum ea ⁊ moriēdo pro /
pter amorē suū recuperauit hereditatē
sibi perditā· ⁊ nunc qui patrē nostruꝫ
exheredit auit· mortē xp̄i procurauit·
uult facere pacē cū ea ⁊ presentat mul/
tos filios quos habet·ut in signum fe
deris cū eis ꝯtrahat·debꝫ attēdere huā
na fragilitas ad camerā sacre scripture
ul̄ mr̄is ecclesie· in qua ꝯseruat armatu
ras sponsi mortui. Et primo debet con
siderare ī rauba ī armaturis carnis cri/
sti quō altissimus filius sit uirorum no
uissimus·gloria angelorum est ludibri
um peccatorum preciosum salutis pre
cium uilissimum reputatᷣ·in oculis nu/
trientium nemo sublimior nemo despe
ctior· esto uilis quantum potes nunꝙ
christo uilior eris· Ipse siquidem rex
regum ⁊ dominus dominātiū fuit uilis
simo precio uenalis expositus· a uilissi
mo populo uilissime passus· in uilissi
mo loco crucifixus. ⁊ īter latrones po
situs est· iniquis ⁊ uilissimis hominibꝰ
deputatus est. Et hoc primo debemꝰ
considerare· Secūdo debemus cōsi/
derare cumulū paupertatis eius. quo/
modo in thezauro bonoꝝ omnium fu
it summa penuria ⁊ artissima pauptas
non habuit unde uitaꝫ redimeret· non
habuit qui pro eo coraꝫ iudice staret·
non habuit qui nuditatē eius cooperi
ret·non habuit ubi caput quiete recli /
naret·non habuit aque dulcis etiā unū
haustum·amici deficiebāt·inimici īsul/
tabant·mēbra sua languebāt·etiā ulti/
mo linguā aceto ⁊ felle potabāt Ter
cio considerāde sunt blasphemie sue be
nignitatis que non solum mala persel/
quentiū sustinuit sed nec nocuit eis nec
nocere uoluit·immo apud patrē excu/
sauit crucifixores· ⁊ pro his rogando
clamauit·Pr̄ ignosce eis· unde heredi
tas sua facta est quasi leo in silua·qui
uiso cruore prede magis inseuit·ī eo ta
men maior fuit benignitas ꝙ passio·
qui compassionem preposuit passioni

Attendat ergo deuota mens ad istas blasphemias que non timuerunt iudeos armatos iudices iniustos corona3 spineā· uestimentorum diuisionē. aceti ꝛ fellis potationē· militū irrisionē· inimicorum subsannationē· crucis crudelem extensionē· lancee cōfossionē· quia qui non rapuerat tunc exoluebat·

Quarto debet attēdere ad scutū pacientie eius ubi nō fuit dolor super dolorem eius ꝛ angustie parturiētis possidebant eum· nec propter hoc iudicanti iniuste minabat᷑ ad obiecta crimina non respōdebat contra falsitates non murmurabat uolūtarie ad perferēdu3 omnia supplicia se perferebat· ꝛ cū pacientia ōnia sustinebat· Uñ Bern̄. Caput tremebundu3 celestibus spiritibus spinarum densitate configit᷑· oculi mūdiores sole ī morte caligant᷑· aures audientes cantus angelicos audiūt peccatorum insultus dicentiū Crucifige crucifige eum· os quod docet angelos felle ꝛ aceto potat᷑. Facies speciosa pre filius hominū sputis iudeoꝝ deturpat᷑· manus que celos fundauerūt cruci affixe extendunt᷑· pedes quoꝝ scabellum adorādum quoniā sanctū est cruci clauis astringunt᷑· Et quid plura? linguā habuit ad orādum liberā ꝛ matrem discipulo cōmendandā· Quinto deb3 cōtemplari galea sue innocētie· ubi absq3 peccati labe tam crudelem sustinuit passionem· Nam attritus est ꝓpter scelera nostra· ꝛ uulneratus propter iniquitates nr̄as· Et iō impiissimus ess3 qui huic nobili tā dura ꝛ ignominiosa passo non condoleat· cum non ex sua sed ex nostra culpa passus fuit ōnia ista·

Sexto debemus cōsiderare coopertura equi· ꝛ hec fuit charitas ubi totus expansus se totū in cruce dedit oībus carnē suā in cibū· sanguinē in potum· animā in preciū· brachia in refugium· crucē in clipeū. cor in amoris indicium. aquā in balneū· sudorē in medicamentū. clauos in salsamentu3· spineā coronā in ornamentū· uerba ī documentum· uitā in mortē· utrūq3 in exemplu3· Quid ergo retribuet aīa ꝓ tali coopertura afferēs fecunditatem· et ei dat᷑ sterilitas· afferens honorem ꝛ ei datur contumelia· afferēs medicinas ꝛ ei dant᷑ uulnera· afferens uita3 ꝛ ei dat᷑ mors· Attende non solū ad coopertu ram hanc sed ad signa noue gratie que tibi xp̄iane monstrant᷑. Septīo considerāda est cella eius Et hec cella fuit penitētia quādo munde ꝛ optime cōplexionate carnes eius tam uiolenta ꝛ subita dissolutione rupte fuerūt· nec fuit minima particula in qua summꝰ dolor se non diffuderit· unde per oēs artus ꝛ per omnia mēbra per totum corpus crudelissime extitit uulneratꝰ· ꝛ p̄cipue in manibus ꝛ pedibus in quibus nerui totius corporis coniungunt᷑· nec lingua immunis fuit a tanto dolore ꝛ cum aceto ꝛ felle sit afflicta. Octauo debet cōsiderare cirothecas ꝛ cāberes uulnerum pedū ꝛ manuū· Nono debet cōsiderare ensem iusticie ibi ꝯfractum. Nam iudei post egypti liberatione3 maris trāsuadationē· manne cibationem· colūne processionem· terre optime donationē· regis insinuationē prophetaꝝ missionē· miraculoꝝ choruscationē· infirmitatū curationem. sacramentoꝝ salutis institutione3· manꝰ sacrilegas in eū proiicientes· ceperunt· ligauerunt· illuserunt. flagellauerūt· crucifixerunt· ꝛ occiderunt· Attēde ergo o

anima quãdo demon pacem inire uo/
luerit tecum quante remunerationis de
bito abstringaris dño patienti·respice
sanguinẽ·sudorẽ. contumeliã· flagello
rum instãtiam coronã spineaꝫ· sputa·
ludibria·crucis angariaꝫ·patibuli sus/
pendium. uilissime mortis supplicium
ꝛ probra nefandissima· ꝛ sum certꝰ ꝙ
nunq̄ pacẽ facies cum demone·nec mi
seram animã tuam filiis suis sponsaꝫ
donabis· Quarto est ditatiua· Le/
gitur in li·de·vii·do·spũsſan ꝙ fuit q
dam nobilis qui audiens cõmendati/
ones mirabiles de illis qui erant libe/
rales ꝛ abundãter donabant· uolẽs õ
nes superare quicquid habuit siue i in
dumentis siue in aliis petentibꝰ est lar
gitus· ꝛ ultra hoc se dedit in maioris
liberalitates signũ· Loquẽdo spiri/
tualiter iste nobilis est xp̄s benedictꝰ·
qui sua dedit incarnatione se in cõsor
tium·in cena in uiciũ·in passione·in re
demptionis preciũ·corpus crucifixori
bus·dorsum flagellationibus·facienti
bus ꝛ cõspuentibus genas percutienti/
bus sanguinẽ reis·sudorẽ ĩfirmis·fon
tem lateris ĩmundis· lacrimã uellẽtibꝰ
cor redire uolentibus. ueſtẽ lusoribus·
discipulo matrẽ· symeoni syreneo cru
cem·paradisum latroni·animã prĩ·ui/
tam morti· in signũ perfecte liberalita
tis ut nos ditaret cõplete· Quito ẽ
peccatoꝝ leuatiua·Refert Augꝰ· ꝛ i li·
de·vii·do·spũsſancti reperitˀ·ꝙ quidã
fons est in quo õnes faces accense ex
tinguuntˀ ꝛ extincte in eo accenduntur
cuius uirtus tanta est ad lotionem im
mundiciarum ꝙ quandocunq̄ aliqua
macula aqua illa abluitˀ· statim mũda
tur quãtumcũq̄ sit antiqua·Et qꝛ na/
tura ibi operatˀ mirabilia. rex illiꝰ cer/
re capsam marmoreã duoꝝ coloꝝ ibi
fecit apponi·que per·xii· foramĩa hãc
aquam uolenti diffundit· Loquẽdo
spiritualiter·iste fons est meritũ passi/
onis xp̄i·extinguẽs omnẽ ardoreꝫ libi
dinis ꝛ accẽdẽs facẽ perfectissime cha
ritatis·Capita iaspidina est benedictũ
corpus xp̄i emittẽs ad lotionẽ pecca/
torum meriti passiõis·Et scd̄m ꝙ du/
odecim macule ponuntur in nobis·du
odecim irrigationes ad nos abundan
ter fluunt·quia scd̄m Augustinũ om/
ne peccatũ. uel est amore nimis inflam
mante·uel ex timore cõprimente. cõtra
primum est sudor sanguineꝰ xp̄i· con/
tra secundũ dira uulneratio ꝛ flagella/
tio· Item omne peccatũ uel est ↄtra dei
uoluntatem operãdo·uel cõtra dei uo
luntateꝫ obmittẽdo. ꝛ quia uoluntas
pes noster est· cõtra primuꝫ est fluxus
sanguinis pedis dextri· cõtra secundũ
est fluxꝰ sanguinis pedis sinistri· Iteꝫ
omne pc̄m̄ uel est originale uel actu/
ale·si originale sic abluitˀ per aspersio/
nem lateris xp̄i· si actuale per aspersio
nem sanguinis· Item omne peccatũ uel
includit in se malum ꝛ est factũ mala ĩ
tentione uel includit in se malũ sed nõ
est factum mala intentione·primũ ab/
luitur per riuũ sanguinis manus dex/
tre·secũdum per riuum sanguinis sini/
stre· Item omne peccatum uel est ex ni
mio gaudio in prosperis· uel non cõ/
patiendo in alioꝝ aduersis. primũ ab
luitur per riuũ lacrimarũ dextri oculi·
secundũ per riuum lacrimarũ sinistri o
culi· Item õne peccatũ uel est ex inor/
dinata custodia sensuũ· uel ex peruersi
tate interiori·primuꝫ abluitˀ per riuos
punctionum spinaꝝ. secundum ex ri/
uo mellifluo lacrimabilis uerbi· ꝛ ser/

monis ꝛ ita nulla macula reperit᷑ in no
bis quin in passione xp̄i perfectissime
purgationes reperiant᷑. Sexto ē ma
lorum reprehēsiua. Legit᷑ in li. de. vii
donis spūssan. ꝙ fuit quidā miles pla
cidus nomine qui cum magna comiti
ua sui principatꝰ ad siluā uadēs uidit
ceruū pulcerrime forme in grege ceruo/
rum. ad quem currens elongatus a so/
ciis dum ingressus fuisset nemus stetit
ꝛ in medio cornuū apparuit crucifixꝰ.
ꝛ per os cerui hec uerba placido dixit.
Placide ego sum Jhesus nazarenꝰ qui
postq̄ laui pedes discipuloꝝ meoruꝫ
in uilissimo loco ꝛ uilissima morte su/
scepi interitū propter inimicoꝝ attra/
ctionem amicoꝝ subleuationē. prop/
ter captiuoꝝ liberationem abundāter
magna largitꝰ suꝫ. Et ipsi dura ꝛ aspe
ra induxerunt mihi. dura uerba. duri/
ora uerbera. ꝛ horridissima tormenta
Et licet defectus humanos aliter repa
rare potuissem plus uolui hoc iniuriā
meam ꝛ uiciuꝫ ingratitudinis a pecca/
toribus remouerē. Cur ergo me creato
rem celi ꝛ terre sic persequeris? Tunc ille
Domine adiuua me. Docuit āt eū arti
culos fidei. ꝛ ad domū ueniēs cū uxo/
re ꝛ filiis baptizatus est. Cum āt secun
da die uenisset ad eū sibi etiā apparuit
ꝛ confortās eū dixit. quō multa passu
rus erat propter eum. Item ad idē.
Legit᷑ ꝙ quidā Bartholomeus nomi
ne qui dum summe deuotionē haberet
ad passionē xp̄i. xp̄s semel sibi appa/
ruit sicut in cruce fuerat ita dicens. Cur
me molestāt nefandissimi xp̄iani. bru/
ta aīalia. elementa. lapides cōpatiunt᷑
mihi. ꝛ ipsi abhorrent passionem. Cur
portant sertū de floribꝰ. cuꝫ caput me
um sit perforatum acutissimis spinis.
Cur portant anulos ꝛ cirothecas ī ma
nibus. cuꝫ ego acutissimos clauos por
tem in eis. Cur in uestibus albis ꝛ uari
is tripudiāt. cum ego ductus per pla/
teas ꝛ uicos illusus extitā. Cur currūt ꝛ
saltant cuꝫ ego pedes meos ī cruce cla
uatos habeā. Cur extendūt brachia in
choreis in meū obprobriū habētes la
tus apertū ꝛ pectus in signū uane glo
rie ꝛ luxurie. Et ego latus ꝯfossuꝫ mu
crone dire lācee. sed conuertant᷑ ad me
ꝛ ego suscipiā eos dicit dn̄s eo ꝙ pro
septē generibus hominū septem dolo/
res sustinuerā duros. Primi sunt sup/
bi. ꝛ istis dat᷑ remediū in mea corona/
tione. Secūdi sunt auari. ꝛ istis dat᷑ re
mediū in mea flagellatione. Tercii sunt
immundi. ꝛ istis dat᷑ remediuꝫ in totiꝰ
corporis mei dilaceratōe. Quarti sunt
inuidi. ꝛ istis dat᷑ remediū in illusionū
ꝛ iniuriaꝝ mearū representatiōe. Quin
ti sunt pigri. ꝛ istis dat᷑ remediū in pe/
dum uinculatione. Sexti sunt gulosi. ꝛ
istis dat᷑ remediū in mea amara cibati
one. Septimi sunt iracūdi. ꝛ isti habēt
remedium in lateris apertione. Sep
timo est hostiū superatiua. Legit᷑ ī li.
de. vii. do. spūsancti. ꝙ quidā comes
persaꝝ regi Alexādro misit armaturas
tante fortitudinis tāte nobilitatis tan
te puritatis ꝛ splendoris ꝙ non erat a
liquod iaculum quod posset illas pe/
netrare. Et quia in illis erāt caracteres
rosarii timēs Alexāder ꝙ ibi latitaret
aliquod malū uocatis peritis inuētuꝫ
est ꝙ ille armature fabricate fuerāt sub
signata ꝯstellatione. ꝛ ꝙ uirtute celesti
tantā uirtutē ꝛ firmitatē haberēt. Lo
quendo spūaliter per Alexandrū hō in
telligitur cui mittunt᷑ armature a spiri
tusancto uirtutis mirabilis. ut per ia/

culum cuiuscunq peccati nec frangi nec penetrari possint. Nam galea est corona xpi. claui pro gladio. crux cooperta pelle xpi pro scuto. pro calcaribus pedum uulnera. pro lorica liuores flagellorum. Et in omnibus istis relucet rosarium quinq uulneru xpi. in qbus est impressa uirtus a supernaturali uirtute diuinitatis. ut frangi per peccatuz nec superari possit. Item ad idē. Refert Vincētius q Serapion fecit fieri armaturas cōtra hostes infrangibiles ⁊ insuperabiles ab omnibus ait Iste nunq frangi possint nec superari quousq filius nascens de uirgine sit a pre suo ad occidendū datus. ⁊ uirtus sanguinis illius has armaturas cōfringet Qui uero non poterāt intelligere q filius de uirgine nat9 patrē haberet illis armaturis subscriptionē posuerūt. Hec fortitudo eterna. Dum āt xps mortu9 ⁊ crucifixus fuisset. ⁊ gētiles īgressi fuissent templū. uiderūt armaturas confractas et perforatas. unde post hoc multi de terra illa cōuersi sunt ⁊ baptizati. Octauo est saluatiua. Legit in libello de septē sapientib9 q super columnam Virgili9 fecit speculū pręcpulcerrimū huius proprietatis ⁊ conditionis. q quādocūq aliquod regnū ppa rabat bellū uel insidias illi ciuitati. statim in speculo relucebāt ōnia. ⁊ tunc illi ciues muniebant se ⁊ properabāt ad bellum ita ut semper per speculū saluarentur ab hostibus suis. Loquendo spūaliter iste uirgilius est spūssanctus qui in ciuitate uite presentis erexit columnam. ⁊ hec colūna est crux xpi. In hac siquidē columna posuit speculum habens plumbū ⁊ uitrū. ⁊ est xps benedictus habēs diuinitatē ⁊ humanitatem in quo perfecte relucent ⁊ representantur ad salutem ⁊ saluationem nostram omnes insidie peccatorum ⁊ illa per que uictoriam de eis habem9. Nam si aspiciamus ei9 caput coronatum de spinis penetrātibus usq ad intima euellentib9 pilos ⁊ denudantib9 carnem usq ad ossa. tunc aspiciemus obedientiam insurgere otra nos q tolli non pōt nisi per allisionē proprie uoluntatis. Iterū si aspiciamus caput istius speculi uidebimus in eo inclinationem. ⁊ hic cognoscemus magnitudinem parare insidias eo q supplicat ad nostrā cōuersionē ⁊ contēnimus. uocat ⁊ rēnuimus. expectat ⁊ fugim9. Tercio si cōsideremus in isto speculo lacrimarum effusionē quas effudit ꝓ peccatoribus ut nos ad miam prouocaret. ⁊ ad cōpatiendū tribulatis. agnoscemus q malicia parat insidias contra nos. Quarto si consideremus in isto speculo aures in quibus uerba irrisoria. criminoꝝ falsoꝝ impositio. otumeliarū uituperatio fuerunt impssa ⁊ tanq perfecte humilis. ut surd9 non audiebat. uidebim9 q peccatum superbie insidias nobis parat. Quinto si consideremus in hoc speculo os ⁊ uerba que fuerunt summe clemētie dum ꝓ crucifixoribus orauit pro nobis doluit qui pro se non habuit unū doleret et semper plusq peteretur donauit uidebim9 q blasfemia parat insidias contra nos. Si autem osideremus eius nuditatem uanitas mundi parat insidias otra nos. Octauo si osiderem9 aperturas manuū uidebimus q auaricia parat insidias contra nos. Nono si cōsideremus brachioꝝ extēsionē propter nimiā charitatē. idem uidebi

mus de inuidia. Decimo si cõsidere/
mus corporis totius liuores· appare/
bit ꝙ luxuria insidiatur nobis. Un
decimo si consideremus lateris apertu
ram cognoscemus ꝙ ira ĩsidiatᷣ nobis
Duodecimo si cõsideremus pedum
clauaturas uidebimꝰ pigriciã. Itē
ad idē· Legitᷣ in li· de· vii· do· spũssan·
ꝙ fuit quidã leo qui in quodã nemo/
re fuit a quodã serpēte astrictus. ⁊ cũ
immineret sibi mortis periculũ uenit q
dam miles uenãdo ⁊ interfecto serpēte
saluauit leonem· Finaliter duo accide/
runt· unum ꝙ leo continue secutus ē li/
beratorē suum· secũdum quod accidit
fuit ꝙ miles uolens recedere ĩ naui leo
nem non potuit collocare· Cũ ergo mi/
les recederet ⁊ leo eũ sequi uellet in ma
ri posuit se ad natandũ· tãdiu secutus
est eum quousqꝫ mortuus est Loquē
do spiritualiter leo est hõ· serpēs ē dia
bolus uel peccatũ· miles saluans xp̄s· ⁊
quia iste ascēdit in naui crucis nec euꝫ
possumus sequi sequemur eum per ma
re penitentie· ⁊ tãdiu stemus in eo do/
nec mors nobis occurrat· Item ad
idem· Legitᷣ in li· de· vii· do· spũssan·
ꝙ fuit quidã pastor qui uidēs lonem
captũ in uinculis liberauit eũ. ⁊ tãdem
iteruꝫ capitᷣ leo ⁊ regi presentatᷣ ⁊ ĩ ga
bia custoditᷣ. Cũqꝫ pastor morti adiu
dicatus uulneratus ⁊ plagatus fuisset
proiectus leoni ad deuorãdum· leo eũ
agnoscens licet esset famelicꝰ ei non no
cuit immo cum lingua ⁊ ungulis curia
liter saniē uulnerũ detergebat· Loquē
do spũaliter leo est hõ ligatus uinculᷣ
peccatoꝝ· pastor nos liberãs est xp̄s·
qui cõdemnatus ad mortē proiicitur
nobis ⁊c· Itē ad idē· Legitur in ui
taspa· ꝙ quedam leena cecos hñs catu
los eos ad quēdam senem abbatē ad/
duxit· qui cum signis ⁊ uocibus illumi
nationem postulabãt· Tunc scũs emis/
sis orationibus ad deũ uisus eis resti/
tuitur· Qui nõ ingrati de omni preda
capta pellē ei apportabãt· Loquendo
spũaliter leena est mater ecclesia· fideles
catuli per peccatũ originale ⁊ per igno
rantiã excecati· ⁊ quia illuminantur a
xp̄o· pellē superfluitatũ rerum tempo/
raliũ per elemosinas debēt sibi afferre.

De paupertate·

Paupertas multa bona ĩducit
in nobis· Primo est malorum
fugatiua· Legitᷣ in libro de se/
ptem do spũssan· ꝙ dum quidã moni
tus ut ordinē predicatoꝝ intraret· dũ
retraheretᷣ propter paupertatem ordi/
nis dum una nocte in camera sua sta/
ret uidit quãdam iuuēculam portari ĩ
humeris xp̄i que ait· Ego suꝫ pauper
tas sedēs ĩ dextra ⁊ amicos meos col/
locans in eadē parte· me amãtes hono
rant angeli· xp̄s recipit paradisum di
uidit· ⁊ puritatē custodit· Tũc ille sum
mo mane surgens carne deuicta ordi/
nem est ingressus· Itē ad idē· Legi
tur in uitaspa· ꝙ quidã pr̄ habēs unũ
lodicem de medietate se cooperiebat· a
liam sibi omittebat· ⁊ quia erat frigus
maximũ semel surrexit ⁊ ait· Gratias a
go tibi dñe quia multi diuites sunt in
inferno· ego uero hic cum paupertate·
que est custos mie· fundamentuꝫ xp̄ia
ne religionis· sanatiua uulnerũ auari/
cie· instructiua sobrietatis· hic habito
⁊ uado quocũqꝫ uolo· Secundo est
ditatiua· Refert Iacobus de uitriaco·
ꝙ dum fuissent duo pauperes unꝰ sup
bus ⁊ alter humilis. humilis sequebatᷣ
uestigia messoruꝫ humiliter ⁊ in nocte

recedebat bonoratus· sed superb9 cum maximo sacco ibat ad areas ꝛ gētes ter rite nihil donabant sibi. Tercio est uirtutū ostensiua· Refert Gilibertus ꝙ dum quidā pauper a quodaꝫ summo diuite domino nauis elemosinam pete ret· ꝛ ille negando diceret ꝙ ōnia q̄ ibi erant erāt lapides· respōdit pauper· sit sicut tu dicis· ꝛ tunc ōnia cōuersa sunt in lapides retēta tū propria forma.

De peccato.

Peccatum multa mala inducit in nobis· Primo est dānatio/nis causatiuū· Legit̄ in uitas/patrum ꝙ quidā uidit animā cuiusdā mali hominis educi de corpore uiolen ter· ꝛ uox facta est ad eū dicēs ad de/mones qui eā extrahebāt· Extrahite e am uelit aut nō· ꝛ sicut nunꝗ̄ dedit mi hi requiē in peccatis· ita cōgregate su/per eam mala· penas crudeles eternali ter· sic ꝙ nullā quietē possit habere· ac sit ei pena extranea· flāma succendens· sed non illuminās· timor inamissibilis dolor dilaniās· pauor angustians.

Item ad idē· Refert Gregori9 ꝙ q/dam miles roman9 eductus de corpo re ꝛ postea cito reductus· dixit ꝙ ui/derat pontē artū ꝛ altū sub quo curre/bat fluuius nigerrimus· insuperabilis fetoris· de quo eleuabat̄ nubes· ꝛ quot guttas pluuie mittebat· tot tormento rum genera noua causabat· ultra pon tem uidit prata uirētia florētia ꝛ odo rem suauissimū emittētia· de pōte mul ti cadebāt· ꝛ horribilib9 tormētis cru/ciabantur· iusti uero secure trāsibāt· Et dictum est ei. De ponte precipitant̄ a/matores peccati pro quo deus odit ō nem rem· nec pōt esse ei placabilis cum peccato· Secūdo est excecatiuū· Le/gitur in li· de· vii· do· spūssan· ꝙ qdaꝫ pbūs uenit ad tēptādum unū sanctuꝫ hominem· ꝛ proposuit sibi questiones Prima fuit. quis non est natus mortu us· secūda. quis est nat9 ꝛ non mortu/us· tercia quis est mortu9 ꝛ non feto/re corruptus· Ad primam respōdit ꝙ duo· Adam ꝛ xp̄s de patre eternaliter scđm diuinitatē. Ad secundā respōdit scꝫ Enoch ꝛ iustus qui nō morit̄ eter/naliter· Ad terciā respōdit ꝙ due per/sone fuerūt· uxor loth ꝛ persona i bo/na fama· Tercio est fetoris inducti uum· Legit̄ in uitaspa· ꝙ cū quidā se/nex iret per heremum ꝛ duo cōmitterē tur cum eo· cuꝫ uenisset ad cadauer ho minis fetidū ꝛ senex obturasset nares suas illi duo non curauerunt· Dum au/tem occurrissent iuueni prepulcerrimo statim eum uidentes diuerterunt a uia ꝛ obturauerunt nares· cumq̄ senex stu/pefactus requisiuisset causam· dixerūt nos dei ministri sumus qui fetorē spi/ritualem sentimus ꝛ non corporeū· Et corpus primi hominis erat amici dei· ꝛ in anima istius est peccatū per qđ ō/nis aduersitas in hoīe causat̄ ōnis ti/mor uenit per eū· quicquid hō operat̄ conuertit in malū quia summe fetidum est· hunc abhorruimus ꝛ alium non·

Quarto ē oneratiuū· Refert Grego/rius ꝙ dum sancti edificauerunt quan dam domū beati Benedicti· ꝛ dyabo/lus sederet super unū paruuꝫ lapidem quotquot fuerunt non potuerūt ipsuꝫ mouere. ꝛ cum ad preces beati Benedi cti demon fugatus sine difficultate la/pidem eleuauerūt. Tunc sanctus. Fra/tres peccatū nihil aliud ē q̄ȝ imago de monis elongādo a consortio sancto/rum· Ut ergo cognoscatis ꝙ pondus

peccati summuȝ est nec potest sustineri quin descendat ad profundum inferni unde est ꝙ demon tãtam ponderosita/ tem faciebat in lapide. Quinto spo/ liat. Legitᷣ in li. de. vii. do. spũssan. ꝙ quidã miles pugnans in torneamento uenit ad quiescendũ sub arbore. quod uidentes septẽ latrones inter se conue/ nerunt ut spoliarẽt eum ⁊ furarentᷣ sibi omnes uestes ⁊ arma. Primus furatus est calcaria ⁊ ensem. secundus loricam. tercius scutũ. quartus equũ. quint⁹ lã/ ceam. sextus camisiã cingulũ ⁊ bracbas septimus galeã. Cum ãt excitatus ini/ micus suus super eum irruisset uulnera uit eũ sine spe uite. Loquẽdo spiritu/ aliter iste pugil est peccator. arbor de/ lectatio peccati. septem fures sunt se/ ptem peccata mortalia. Superbia fu/ ratur calcaria timoris mortis tempo/ ralis ⁊ eterne. ⁊ ensem diuine iusticie. et uulnerat eum in oculis ne uideat cõdi/ tionem in peccatis fragilitatis sue. In uidia furatᷣ loricã charitatis que õnia precepta ⁊ uirtutes cõnectit ⁊ totũ cor pus cõmunit. insuper uulnerat eũ in na ribus ne prosperitatẽ ⁊ bonaȝ famam proximi possit inuenire. Ira furatᷣ scu tum patiẽtie. quod ĩ sinistra manu ad/ uersitatis debet teneri. cui⁹ cinguli tres sunt. patiẽtia in cõtumelius uerborum patientia in ablatione rerũ. patiẽtia in ablatione corporũ. insuper iste uulne/ rat aures ne possit audire uerbum cor/ rectionis monitionis ⁊ ꝓcepti. Pigri tia furatur equũ corporis dum totum eum occupat. ⁊ lasciuiis ⁊ uanitatibus exponit. insuper uulnerat pedes ne de luto peccati exeãt. Auaricia furatᷣ lan/ ceam elemosine que longe ferit hostem Luxuria furatᷣ cõtinentie bracbas. ca

misiam uirginitatis. ⁊ cingulum casti/ tatis. ⁊ uulnerat in lumbis. Gula fura tur galeã salutis per quam caput rati/ onis custoditᷣ ⁊ cingulum abstinẽtie. ⁊ uulnerat in uentre. ⁊ sic miser deceptus perducitᷣ ad infernũ. Sexto est dece ptiuum. Fuit quedã religiosa que dũ interrogaretᷣ a quodã sene per quẽ mo dum religiosa facta fuerat. respondit Cum fui parua patrẽ habui elemosi/ narium ⁊ piũ ⁊ sanctum. ecõtrario ha bui matrẽ crudelẽ loquacẽ rixosaȝ im mundaȝ. Cumq; ambo morerentᷣ ĩ mor te matris fuit trãquillitas summa. tem peries aeris. sed in morte pr̃is tãta cõ/ motio aeris ⁊ tãta tẽpestas ꝙ uix po/ tuit sepeliri Cũq; sola existẽs cogitarẽ quam uitã illoꝝ eligerẽ. apparuit mihi quidã magnus cum terribili facie. ⁊ ait mihi. sequere me. ⁊ eduxit me ad cãpuȝ prepulcerrimũ in quo erãt palacia luci dissima. societas gaudẽs. habundãtia pacis. ⁊ tanta habundãtia cõplacentie ut declarare non possem. Cum autem patrẽ uidissem cum illis ⁊ eũ rogassem ut me retineret cum eo. respõdit. Non possum quousq; fueris secut⁹ uestigia mea. Tandẽ ductor duxit me ad do/ mum obscurã in qua uidi fornacẽ ac/ censam plenã ere liquefacto. ⁊ cum ui/ dissem matrem meã ibi immersam usq; ad dentes clamauit. Heu filia hec pati or ꝓpter opera mea adiuua me. ⁊ no li despicere flet⁹ mr̃is tue. memẽto do/ loris mei parturientis te. Tunc cuȝ cõ/ mota essem ⁊ uellem ad eaȝ accedere. et uellem eam extrahere ductor prohibu/ it dicẽs. Hec prostituit animam suam dyabolo in presentia sponsi sui xp̄i. ⁊ quantum in se fuit iterũ crucifixit deũ. Et quia deus summe odit peccatum ⁊

persequit' eum in quocunq; loco eo q
destruit omnia opera reparationis. id
circo eternaliter est dānata. Tunc post
hoc uitā p̄ris elegi ⁊ non m̄ris. Se/
primo infatuat Quidā probus homo
habuit tres filios. ⁊ quia omnes stulti
erant ⁊ fatui. cōsuluerunt amici ut do
ceri eos faceret in artificiis. ut si forte a
liquam cōsequerent' discretionē ⁊ suā
lucrarent' sustentationē. Tādem acqui
euit eorum cōsilius. ⁊ primū posuit cū
quibusdā forneriis. Secūdum cum fa/
bris ferrariis. Terciū cum latomis ⁊ ce
mentariis. Didicit itaq; quilib; artē su
am. sed non propter hoc diminuta est
stulticia eo⁊. imo augmētata. ⁊ intan/
tum q dum primus derelict9 fuiss; so
lus a suo magistro furnū calefactū ex
multis lignis intrauit. ⁊ ibi cōbustus ē
Secundus cum fecisset cultellū cum eo/
dem se interfecit. Tercius cū fecisset tur
rim ⁊ esset in summitate seipsum preci
pitauit. Loquēdo spūaliter. pater ē
mundus habens tres filios. Prim9 est
auarus qui ligna cōgregat quib9 incē
datur in furno inferni. Secund9 est gu
losus qui cum gladio ebrietatis ⁊ ma/
cule se mactat. Tercius est ambitiosus
siue superbus. qui summe eleuat9 se p̄/
cipitat ad fundū inferni.

De penitentia.

Penitentia multa bona īducit
in nobis. Primo ē salutis cau
satiua. Legit' in uitaspatrū q
cum sancti p̄res uenissent ad mortē cu
iusdam abbatis qui fuit perfectissime
uite subito facta est facies eius rutilās
sicut sol. ⁊ dixit. Consolamini fratres
ecce Abraam uenit chor9 prophetarū
⁊ apostolo⁊ ⁊ sancti angeli cu; eis. ⁊
ideo rogate eos ut prolōgent tempus
penitentie. Cūq; illi respōdissent q nō
indigeret penitētia. respōdit. Cum pe/
nitentia sit clauis paradisi. spoliatrix
inferni. sponsa xp̄i. dico uobis q neq;
ad principiū perfecte penitentie ueni nec
eam perfecte cognoui. Secūdo ē pe/
narum diminutiua. Legit' in li. de uii.
do. spūsan. q fuit quida; sacerdos in
almania qui cum se nimiū affligeret pe
nitentia. cuidā querēti cur sic faceret re
spondit. Si lacus iste magnus qui hic
est esset totus igneus. uellem ibi eē usq;
ad diē iudicii. ut possem euitare penā
ignis purgatorii. Et quia ibi est do/
lor summ9. horribilitas ministroru;. ⁊
defectus cōsolationū. Item ad idē
Legit' in li. de. uii. do. spūsan. q qui/
dam grauissima infirmitate correptus
rogabat deum ut tolleret eū de mūdo
Quod cum frequēter petiisset astitit ei
angel9 dicēs. Missus su; ad petitionē
tuam expediendū. elige uel duobus di
ebus in purgatorio. aut duobus ānis
sustinere hanc infirmitatē. ille gaudens
elegit primū. ⁊ mortuus est. post mo/
dicam morā apparuit ei existēti in pur
gatorio angel9. quē uidēs dixit. quis
es tu. respōdit. ego sum angelus dei q
te huc adduxi. Et ille. non es. quia an/
geli non mentiunt'. ⁊ tu promiseras q
per duos dies esse; hic. ⁊ fui hic per cē
tum annos. Tunc āgelus. Scias q nō
du; fuisti hic per unā horā. nec adhuc
disponitur de sepultura corporis tui.
Tunc ille. Reduc me obsecro ad seculū
Quod cum ille ex dispensatione diui/
na ipse omnes aduenientes monebat
ad complementū penitētie. eo q penitē
tia esset mensa usuraria. ager fecundissi
mus. ⁊ minera ditatiua. Tercio ē cō
solatiua. Legit' in uita beati pacomii

ꝙ cum orasset deum ut ostẽderet qua/ les erant illi qui penitentiã cõpleuerãt in hac uita uidit uallẽ profundissimaꝫ ⁊ cauernosam ad quã cõcurrebãt mul/ ti ⁊ in qua aliqui iacebant prostrati. a liqui eleuabant᷑ de penis. aliqui clauis acutissimis infigebant᷑ in mẽbris ⁊ cuꝫ horribilia membra uidisset. affuit ei quedã domicella pulcerrima carbuncu lum portãs in sinistra manu cartã cuꝫ nouem lineis scriptã. Cum aũt require ret que esset. respondit. Ego sum peni tentia cõtempta ab istis. ⁊ si me dilexis sent in uita pro breui seruitio expedi/ uissem eos de tãtis tormẽtis. sed nunc ad eos ueni cum carbũculo spei eterna lis retributionis. ⁊ tibi ostẽdi cedulaꝫ eius mãdata cõtinentem. In prima li/ nea erat scriptum. In omnibꝫ obedite mandatis maioꝝ. In secũda scriptum erat. Seruite domino in timore. In ter cia scriptũ erat. Pie ⁊ iuste uiuamꝫ in hoc seculo. In quarta scriptũ erat. Car nem mortificate. In quinta. Orationi uacate. In sexta Superbiaꝫ uitate. In septima. Mutuã charitatẽ habete. In octaua De disciplina curate. In nona Linguas detrahentiũ fugite Et hec est litera uite ⁊ prouocatiua omniũ ordi/ num angeloꝝ. Tunc sanctꝫ frequenter monebat ad maiorẽ penitẽtiã Quar to est errantiũ directiua. Philosophꝫ quidã qui longo tẽpore studuerat ha bebat sentẽtiam collegerat ait. ꝙ bonũ indeficiens esset querẽdum Tunc dixit intra se. ubi bonũ indeficiens potero ĩ/ uenire. cum tale sit predigendũ. ut ex õ mnibus libris. Et assumptis sociis et e/ quis egressꝫ uenit ad terrã longĩquã ca rentẽ rege. Et cũ hoĩes illius terre audi uissent ꝙ esset peritissimꝫ in sciẽtia ful gens in eloquio. pulcer in corpore. For tis robore. eũ sibi unanimiter elegerunt in regem. Cum ergo electionem presen/ tassent ei. ait illi qui pro õnibus loque batur nunquid posseꝫ istud regimẽ ha bere perpetuũ ⁊ uiuere in eo semper? Re spondit ille. Nos non uidimus regem qui semper uiueret. Cui phũs. Ego de consilio omniũ scientiaꝝ quero bonuꝫ indeficiens. Et iõ non accipio regimẽ uestrũ. Processit inde ⁊ uenit ad quan/ dam urbẽ ubi erat puella pulcerrima ⁊ gratiosa que erat domina ciuitatis Di xerunt igit᷑ rectores illius audita fama philosophi ⁊ inspecta eius persona ꝙ eã sibi in matrimoniũ copularet Dixit phũs. Nunquid iste delicie durãt per/ petuo? Respõderunt. certe non. immo semper cum doloribus amittunt᷑ ⁊ de facili separant᷑. Tunc phũs. Bonuꝫ in/ deficiens ego quero. ⁊ iõ non accipio regnum uestrũ. Recessit ⁊ uenit ad lon/ ginquam regionẽ. ⁊ ibi inuenit quosdã fortissimos in quadã fortitudine osti tutos. in auro ⁊ mineriis locupletes q dixerunt sibi. Partẽ huius minerie au ri tibi dabimus si nobiscũ uolueris re/ manere. Tunc phũs. Creditis ne ꝙ sem per sufficiat nobis? Respõderunt. certe non. immo perfodi facimus ⁊ inueni mus finem eius ⁊ cito posset consumi. Tunc phũs. Habeatis uobiscũ uestruꝫ bonum cõsumptibile. quia ego bonuꝫ inconsumptibile quero. Uenit tandeꝫ ad quedaꝫ sapientẽ. ⁊ cum audisset eũ inquirere icorruptibilia bona ⁊ eterna dixit ei. Talia bona bene scio sed uia ẽ difficilis. ⁊ arbor quedã altissima ẽ in uia. ⁊ nullus potest intrare nisi per ar/ borem ad illud bonum. Respõdit phi losophus. Quõ de hoc facias mihi fi/

dem? Respondit· tu scis q in ore duoꝝ uel trium stat omne uerbū· Ego adhi/ beo testes septē· quibus habitis ꝛ rece ptis cepit festinare ad promissum bo/ num· Et dum festinaret apparuit ei do minus Jhesus xps congaudendo di/ cēs. Perit ura bona seculi dimisisti· ego tibi largior sempiterna q̄ diligēter q̄si uisti· ꝛ ostēdit ei seipsum qui est sum/ muȝ bonū· Loquēdo spūaliter regnū sunt honores· uxor delicie. aurum diui tie· sapiēs ultimus spūssanctus· arbor penitentia. Nam qui uult post deū ue nire oportet q ascēdat crucē penitētie ꝛ inueniet deū si quesierit diligenter·

Quinto est placatiua· Legit̃ i uitas patrum q quidā frater īterrogauit ab batem pastorē dicēs· Pater feci grāde peccatū· ꝛ uolo penitere post triduum Respōdit abbas· Penitētia est lux er/ rantium· est clauis burse diuine miseri cordie· ꝛ est mensa in qua beneficia di/ uina extendunt̃· ꝛ iō dico q multū est nam credo si ex toto corde penituerit homo. etiā triduanā penitentiā suscipi at deus Sexto est hostiū superatiua Legit̃ in anthiochena hystoria q dū xpiani ante captiuitatē anthiochie es/ sent in diuersis peccatis implicati. duȝ obsessi fuissent a turcis· cuidaȝ clerico fugiēti domin9 apparuit dicēs· Quid enim prosunt mihi tot expēse facte de meo sanguine· ꝛ tot dolores quot sus/ tinui in carne suscepta cum xpiani om nino uideant̃ eē firmati in peccatis ꝛ ī irreuerētiis meis· Uerūtamē si āplexa/ ti fuerint columnā refugii penitētie ꝛ in fra eius ambitū fugerint· proteget eos ꝛ saluabit ꝛ liberabit de manib9 hosti um ꝛ irā meā placabūt· Cum āt cōtriti ꝛ cōfessi irruissent cōtra multitudinem turcoꝝ hn̄tes. xxviii· principes ꝛ sexcē ta ꝛ xl· milia hominū eos occiderunt· ꝛ uictores extiterūt· ꝛ aurū ꝛ argentuȝ et omnia que habuerunt rapuerunt.

Jtem ad idē. Legit̃ in eadē hysto/ ria q dum xpiani ex eoꝝ peccati eēnt obsessi ꝛ iam in puncto mortis positi quidā defunctus surrexit not9 fere ab omnibus ꝛ in medio eoꝝ clamauit· ni hil est ita fetidū deo sicut peccatū· ꝛ eo q non solū maculat corp9 sed etiā mē tem· irā dei inducit· ꝛ odiū de seipo fa cit· inutilē reddit hominē ꝛ durum ad omne bonū complendū· seruū facit esse dyaboli· ꝛ in animā īprimit suā ima/ ginem. summā obiectionē facit. ꝛ ī tē/ pore belli proiicit arma· ad amaritu/ dinem inducit· ꝛ corrosionē facit ī cor de. nec est aliquid quod super peccato rem dominet̃ dum habet uestē ꝛ uexil/ lum peccati· nec est uobis refugiū quin sumatis uexillū penitētie qđ fugat de/ mones· placat deum· attrahit scōs āge los ad subsidiū porrigendū· Tunc illi penitētes ꝛ dolētes fleuerunt· Et post/ q̄ fuerunt cōfessi irruētes in infinitam multitudinē saracenoꝝ perfectā uicto riam habuerunt de eis· Septimo est honoratiua· Legit̃ in li. de vii· donis spūssan. q fuit quidā Simbald9 noīe qui ex deuotione quaȝ habebat de uo luntate sue uxoris castitatē uouit per/ petuam· Cum āt instigatus per demo/ nem uotū fregisset ꝛ cognouisset uxo/ rem· ex ea habuit filiū quem appellauit latronē· Jtem postea eā cognoscēs fili am habuit quam appellauit lupā Cuȝ igit̃ istis uitiis ꝛ multis aliis uenissȝ li gatus ad beatū Germanum ꝛ cum cō/ tritione cordis fuisset ei cōfessus ꝑ pe nitentia inclusit eum in quodā habita/

p x

culo ut septem annis ibi maneret. Cum autem in cena domini ille peccator iciu sus fleret et instaret apud deū ut suā pe nitentiam acceptaret. apparuit ei ange lus domini dicēs. Accessisti ad uirida rium penitētie in quo scaturit fons di uine mīe. omnium criminū lauatiua. et ideo egredere quia acceptauit deus tu am penitentiā. et in signū huius cuȝ por ta sit firmata et signata cuȝ anulo remi gii stāte integritate sigilli eiciam te fo ras. Quod dum fecisset innotuit beato remigio et uirtutē pn̄ie cōmendauit.

De peregrinatione.

Peregrinatio debet habere has cōditiōes sequētes ad hoc ꝙ operetur opera deuotionis in nobis. Primo debet esse sobria. Legit in li. de. vii. do spūssan. ꝙ cū multi ue nissent ad peregrinationē cuiusdā san cti. et in uia in cātilenis. in uerbis cor ruptis et in materia generalis ignis oc cupati fuissent. duȝ in aurora ad audi endum missam iuissent. et sacerdos glo ria i excelsis diceret. factus est terremo tus et tantū tonitruū ꝙ uisum est sacer doti ꝙ de genibus suis tangeret super altare. et tunc simul colūna et fulgur in trauerunt ecclesiā. et colūna protexit il los qui recte et munde peregrinationeȝ fecerāt. et fulgur aliquos occidit. aliq bus fregit brachia. aliquibus crura de illis qui inordinate uenerant. nec fuit a liquis quin percuteret a fulgure stante serenitate aeris. Secūdo debet eē fi delis. Legit in uitaspa. ꝙ abbas Lon ginus dixit ad abbatē Luciū. Pr̄ tres habeo cogitationes. prima est ut pere grinationes faciā. secūda est ut bidua num ieiuniū cōpleā. tercia ut aspectus hominum fugiā. Tunc abbas Lucius respondit dicēs. Ad primā cogitatio nem tuā respōdeo ꝙ nisi tenueris lin guam tuā ubicūqȝ perrexeris. perfectꝰ peregrinus non eris. Ad secūdam cogi tationē dico ꝙ ieiuniū tuum acceptuȝ non est nisi a malis cogitationibꝰ abs tinueris. Ad terciā dico ꝙ si non prius corrigas uitā tuā inter alios nec solus habitās corrigere te poteris. Itē ad idem. Refert Calixtus papa ꝙ cū. xxx. lothringi promisissent peregrinationē beati Jacobi ꝙ unus aliū non dimit teret nec deficeret. et de hoc sibi inuiceȝ fidem dedissent. cum unꝰ eoꝝ infirma retur grauiter. et per. xv. dies eum por tassent. aliqui tedio affecti et uotū frā gentes dimiserunt eū. nec remāsit cū eo nisi unus qui se non astrixerat iuramē to. Cum āt de uita infirmi desperaret et eum portasset iste usqȝ ad pedem mon tis. dum super eū deduxisset mortuꝰ ē infirmus. cuius horrorē non ualēs fer re iste cum esset solus et terra periculo sa. flendo orauit beatū Jacobuȝ. Qui statim ei apparens in peregrina forma cum equo. requisiuit cām fletꝰ. Qui cū expressissȝ beatꝰ Jacobus accepit mor tuum super equum ante se. et in spacio illius noctis per. xii. dietas eū porta uit usqȝ ad montē gaudii qui est pro pe sanctum Jacobū ad unā leucā. et p̄ cepit canonicis ex parte sancti Jacobi ut sepelirēt corpus portatum. Tūc di xit beatus Jacobus socio fideli queȝ supra equū retro se portauerat. ut di ceret sociis suis qui in ciuitate longio nensi erant. ut penitentiā agerent de fi de fracta. quia cum peccato nulla pere grinatio placabilis est deo. et statī dis paruit. Qui ad eos accedēs dum uidis sent miraculuȝ egerunt penitentiam de

fracta fide. Tercio debet eē humilis Refert Gregori⁹ q̄ quedā matrona se/pe ecclesias sancto℞ uisitans. cum magna deuotione peregrinos suscipiebat dicens. In peregrinatione hō imitatur deum. ⁊ sanctus hō satisfacit de pec/catis propriis. hō acquirit suffragia sancto℞. hō uincit tres hostes. mūdū terrena expendēdo. carnē. afflictione₃ sustinendo. demonē celestia affectādo. Et iō exquo non possum peregrinationem facere in pedibus. omniū tñ ⁊ recipiā eos libēter. Cūq̄ precepisset dis/pensatori suo ut fauorabiliter eos tractaret. uenerunt duo peregrini. ⁊ cū magna deuotione elemosinam ab ea suscepissent. dixerūt. Tu mō uisitas nos. s₃ nos in die iudicii requiremus. ⁊ quicqd boni poterimus tibi prestabimus. Sic ergo peregrinatio facta multa bona i/ducit in nobis. Primo pascit. Re/fert Calixtus q̄ dum quidā uenissꝫ de sancto Jacobo ⁊ expēdisset oīa bona sua nec haberet quod comederet. in nona dum affect⁹ tedio dormiret sub arbore. uidit beatū Jacobū eum exci/tantem. Qui surgens inuenit ad caput suum panē albissimū. ⁊ deo comedens xv. diebus uixit sufficienter bis in die de eo comedēs ⁊ semper de mane inte/grum inueniēs usq̄quo peruenit ad ho/spitium propriū. Ite₃ legit̄ i hystoria trāsmarina q̄ dum xp̄iani in obsi/dione anthiochie pre fame uellēt mori eo q̄ non haberēt uictualia. du₃ fleuissent ⁊ de sua peregrinatione a deo ad/iutoriū postulassent. super equos ros celestis cecidit. de quo peregrini gustantes sic sunt cōfortati ut de trib⁹ dieb⁹ comedere non curarēt. quousq̄ omnes hostes expulissent de terra. Secūdo a morte liberat. Legit̄ q̄ dū q̄da₃ mulier in habitaculo maris sancti Clemē/tis oblita fuisset suū filiū. in capite anni illuc rediēs inuenit eū dormientē ubi eum dimiserat. Et cum requisiuisset eū ubi fuerat per annū. respōdit q̄ nusq̄ sed per noctē ⁊ diē dormierat. Ter/cio demones fugat. Refert Hugo de sancto Victore q̄ cum quidā iuuenis iret ad sanctum Jacobum. apparuit ei demon in specie sancti Jacobi. Et cu₃ peregrinationē cōmendasset multū ut euitaret pericula huius uite ad interfectione₃ sui eū induxit. ⁊ eo mortuo cū dyabolus animā eius uellet ad infer/num portare. occurrit ei beat⁹ Jacob⁹ ⁊ compellens eos uenire ad iudiciū. fa/ctis allegationib⁹ hincinde. cōcessu₃ ē beato Jacobo ut aīa rediret ad corp⁹ Qui surgēs in medio socio℞ qui eum flebant mortuū. narrat. Itē ad idē Refert Cesari⁹ q̄ dum quidā peregri/nus fuisset recept⁹ a quodā milite. ⁊ ipse propter cōpassionē frigoris illa nocte inuoluisset eu₃ in cappa sua optime fugit peregrinus cū ea. Cum āt ille mi/les ad regiones distātes peregre uellet ire. accepit anulū aureū. ⁊ diuidēs eum in presentia sue uxoris dixit. Usq̄ ad quinquenium me expectabis. Cum āt ad sanctū Thomā uenisset ⁊ corā suo sepulcro oraret. demō qui in specie peregrini recept⁹ ab eo fuerat. apparuit ei cu₃ cappa furata dicens. Agnoscis me gerarde? Tunc peregrin⁹. Agnosco cappam meā sed non cognosco te. Ego inquit sum demon qui in specie peregri/ni furatus sum cappā tuā. ⁊ preceptu₃ est mihi ut portē te sic absq̄ lesiōe ⁊ fatigatione cras sis in domo tua. Quia uxor tua uult nubere alteri. cu₃ per. x.

annos te expectauerat ultra illos licet per te assignatos. Qui in crastinum de India stās in domo sua in theutonia. in cipho uxoris comedētis cum sponso suo partē proiecit anuli. que aliam partē illi adiungēs suū maritū eē cognouit. ꝛ ualedicēs sponso suū maritū recepit. Quarto saluat. Refert Hieronimus ꝙ cū duo fratres essent. un9 peregrinus ꝛ alter quieti deditus. cōtigit peregrinū mori ꝛ animā ei9 per āgelos portari ad celū. Tunc domin9 mō intret ita cito ꝙ negligēs fuit ut purgaretur. post modicum uero dixit. de9 ingrediat' quia peregrinus fuit. Cum āt post aliquod tempus alter frater mortuus fuisset nullus āgelus uenit ad eū. Et cum fuisset requisita cā. respōsū ē. Iste peregrin9 nullā consolationē habuit. ꝛ ideo recepit ab angelis. Ali9 uero terrenā cōsolationē habuit. ꝛ iō nō angelicam. De peregrinatione

D istam peregrinationē debet hō moueri in multis. Primo in re naturali. nam quelibꝫ res diligit solū naturaliter sui ortus Cum āt humana natura fuit ibi formata. ꝛ pater noster Ihesus xp̄s ibi nat9. conuersatus. mortu9 ꝛ sepultus. ꝛ mr̄ uirgo Maria ꝛ mater ecclesia ibi habuit originē Ad hoc etiā inducūt nos yrundines ꝛ ciconie que unā alā tenēt ī mari ꝛ aliā ad uentum. ꝛ trāsfretāt. pisces etiā hoc idē ostēdunt sicut patet ī Calthone ꝛ in salomone. Itē ōnis creatura sicut sol ꝛ luna ꝛ hmōi talia eā cōtinue faciunt. ergo ꝛc̄. Preterea ius naturale requirit ut quod uult suis inferiorib9 uelit facere suis superioribus. Et hoc ē quod legit' ī hystoria trāsmarina ubi dicit' ꝙ quidā heremita in tēplo domini de nocte orās uidit xp̄m sibi apparentem ꝛ cōquerentē quia filii sui xp̄iani faciebāt eum tā diu exhereditari de terra illa. ꝛ in signū huius uisionis ego mittā satellites meos quibus aduenientibus protect9 ero omnes captiuos xp̄ianos cras inuenies expeditos.

Secūdo debemus moueri ꝓpter beneficioꝝ receptionē. Legit' in eadē hystoria ꝙ cum propter peccata nr̄a illa terra capta esset. quidā pauper prouincialis deuotus cū fugiebat uenit ad tugurium paruū. ꝛ cum terremot9 etiā fuisset tant9 ꝙ ille non posset dicere nisi deus adiuua me apparuerūt ei duo uiri quoꝝ un9 iuuenis ꝛ alter senex erat. ꝛ quia claritas eoꝝ summa erat. obstupefactus ille cōfortati sunt eum dicentes ꝙ iret ad ep̄m podiensem qui ibi erat legatus. ꝛ ꝙ moneret eum ut excitaret xp̄ianos fideles ad recuperationē terre illius. eo ꝙ in ea ōnia opera operationis fecisset. ꝛ in signum ꝙ uincula flagella mine claui crux lancea spine ꝛ uulnera erant in suū ꝛ xp̄ianorum adiutorium. quādo ingrediet' ecclesiā beati Petri due lāpades que ibi erant tantum splendorē darēt ꝙ meridies uideretur. Tercio debemus moueri ex remuneratione. Legit' in hystoria anthiochena ꝙ dum quidā princeps in sua camera uigilaret. uidit corā se quēdā militē de domo sua qui in obsidiōe ciuitatis fuerat interfectus. Et cū mirabilis pulcritudinis ꝛ refulgētie requisiuit unde erat ei causa mirabilis gloria Qui ait. nō sunt mortui qui in xp̄i seruitio uitā finiunt. nec debes mirari tantam pulcritudinē meā qui tam pulcerrimam habeo māsionem. ꝛ statim ostēdit ei in celo māsionem suā. qua nihil

pulcrius credi posset. Tunc miles mor tuus lõge pulcrior tibi pparat' quã cras percipies. ꝛ hoc dicto disparuit. Di/ ctus ãt princeps cum essꝫ incolumis ↄ uocatis sacerdotibꝰ mane reuelauit ui sionem. cõfessionẽ ꝛ ecclesiastica sacra menta recepit. ꝛ cum occurreret turcis lapide cuiusdam machine percussus mortuus est.

De periuriis.

Eriuriũ dei' maledictionem in ducit. Refert Oratius ꝙ cũ ro mani legatos ad plures gẽtes misissent ut firmarẽt pacẽ cum eis. duꝫ omni iuramento firmassent prodito / rie ꝛ dam irruẽtes in eos occiderũt eos ꝛ omnes romanos quotquot iuenerũt Sed dei maledictio in detestationem periurii ꝛ fractionis fidei super eos fu it. naꝫ panis qui frangebat' ab eis san/ guinem emittebat. aĩalia domestica et blanda cũ balatu ꝛ ululatu miserabili fugiebãt ad siluas ꝛ montes. deserẽdo consortia eoꝝ. Canes etiã cuꝫ lacrimo sis latratibus oberrãtes ad moduꝫ lu porum uindictã postulabãt de ꝓditi one facta. Cum ãt auditis rumoribus per imperatorẽ romanũ fuissent õnes uicti exceptis quatuor militibꝰ qui a/ scenderunt ad montes. isti statim cõge lati ad modũ lapidis facti sunt imobi les a dei uindicta. Secũdo euidẽtẽ punitionẽ. Legit' in hystoria ecclesia/ stica ꝙ cũ epũs hierosolimitanꝰ iustis' simus esset. ꝛ propter rigoreꝫ iusticie a multis subditis odiret'. crimen falsum imposuerunt ei ꝛ iuramẽto firmauerũt. Primus iurauit ꝙ igne periret nisi ita esset. Secũdus ꝙ morbo regio. Terci/ us ꝙ oculos amittat. Sancto ergo re/ cedente ad heremum primus testis fal sus cum omni progenie sua rebus do/ mo ꝛ familia exurit'. Secundus a pedi bus usꝗ ad caput morbo regio consu mitur. Tercius hoc uidẽs factum reue lauit. ꝛ ex magna tristicia lugens ocu los amisit. Tercio proximi decepti onem. Refert Cesarius ꝙ decanus qui dam coloniensis. xx. marcas ecc'ie sue fratri suo cardinali militi nũciauit Tã dem mortuo decano canonici proba/ tionem nõ habẽtes cũ petiuissent debi tum a milite. ille negauit ꝛ iuramento firmauit. Cum aũt rediret in media uia stetit. nec ultra procedere nec retrocede re potuit. Et quia etiaꝫ lingue officio priuatus fuerat. in corde uouit ꝛ pro misit ꝙ ad locũ periurii rediret ꝛ mali ciam suã denudaret. ꝛ pecuniã restitue ret iniuste receptã. quod factũ ẽ Itẽ ad idẽ. Fuit quidã usurariꝰ qui ĩ mor te compunctus duos amicos uocauit ꝛ pecuniã rapinaꝝ ꝛ usurarum eis tra dens. Primuꝫ sub interꝑtatione ignis sacri. Secundũ sub interpretatione le / pre adiurauit ut fideliter ꝛ deuote cito exequerent' ꝛ emẽdarent forefacta iniu sta. qui negligẽtes istis infirmitatibus sunt percussi.

De perseuerãtia.

Erseuerãtia multa bona indu cit in nobis. Primo est penaꝝ diminutiua. Refert Petrꝰ da/ miani ꝙ quidã diues promisit ĩfra de cennium religionẽ intrare. ꝛ cum pꝰ tri ennium terga uerteret in quarto ãno in firmitate arripit'. ꝛ confessus ꝛ paupe / ribus erogatis multis bonis mortuꝰ est. ꝛ adiurauit suos ne tanꝗ mortuũ ipsum lugerẽt. Cum ãt abbas cui pro/ missionẽ fecerat semel oraret. apparuit ei iste mortuus totus tremẽs. ꝛ cum re

quireret ab eo causam tremoris · rñdit
Erraui in quadã planicie · ꝛ imperator
quidaȝ cum exercitu suo me sequebat᷑.
ꝛ cum ad omnẽ partem uertissem ocu/
los · non repperi refugiũ nisi ꝙ ad te ue
ni · Et cum sic loquerentur uenit ille im
perator cum exercitu suo · ꝛ uinculauit
ipsum in presentia abbatis. Et cuȝ cru
ciaretur multum clamauit · adiuua me
o abbas · Tunc imperator qui eum ce/
perat dixit · Cur petit eius adiutorium
cum non perseuerauerit in sancto pro
posito promisso · cruciaberis quia nõ
perseuerasti usqȝ in finẽ · Et his dict᷑ re
cesserunt. ꝛ abbas iniunxit pro eo ora
tiones multas · ꝛ tandem creditur ꝙ fu
erit liberatus · Secundo est demonũ
liberatiua · Legitur ꝙ fuit quedaȝ pu/
ella preeminẽs uotum uirginitatis ad
honorem beate uirginis · dyabolus ex
hoc iratus uisibiliter apparuit ei dicẽs
nisi uotum fregeris de corpore tuo uer
mes scaturire faciam · ꝛ si hoc nõ times
patrem tuum ꝛ matrem tuã interficiã.
Tunc puella · Plus diligo uirginitateȝ
ꝙ̃ corpus meũ ꝙ̃ parentes meos ꝛ eti
am plusꝙ̃ fratres meos · qͦd uoui dño
reddã · quod intulisti domino permit
tente patienter feram · Cum autẽ demõ
multas iniurias intulisset ei ut posset
eius perseuerantiam frãgere puelle per
petuo subicit᷑ · et quicquid ei mandat
in instanti complet · Cum auteȝ quadã
die quidã iuuenis oculos eiecisset in eã
ꝛ uerba inhonesta sibi dixisset. ait de/
moni cum correptus per eã nollet desi
stere ut uerberaret eaȝ · quod ꝛ fecit per
multos annos non sentiit dolorẽ pla
garum · Item ad idẽ · Refert Hiero ·
ꝙ cum dyabolus tẽptaret beatũ Ma
charium ut Romã iret propter multo
rum edificationem · infirmoꝝ curatio/
nem · ꝛ demonũ expulsionẽ · ↄtra quos
multum preualebat · Attendẽs sanctus
ꝙ demon intẽdebat ibi iterponere ua
gulam prostrauit se pedes tenẽs extra
limen celle ꝛ clamauit · Trahite me de/
mones si potestis · quia aliter non egre
diar nec illuc ibo · ꝛ statim ex perseuerã
tia illa tẽptatio recessit · Itẽ ad idẽ ·
Legit᷑ in li · de uita ꝛ perfectione fratꝝ
predicatoꝝ ꝙ dum quidam cõuersus
temptaret᷑ de exitu ordinis ut possȝ in
alio ordine promoueri ad sacros ordi
nes ꝛ per cõsequens cãtare missaȝ ꝛ me
lius saluare animã suã · dum semel pro
stratus in oratione esset uidit quẽdaȝ
ethiopem ꝛ quẽdam angelũ prepulcer
rimum corã se stare · Ethiops cum mul
tis rationibus probabat ꝙ deberet ex
ire · sed angelus per oppositũ rõnes ua/
lidas reducebat ꝙ remanere deberet. ꝛ
non credere tam uili persone. Tunc cõ/
uersus · Fundamentũ firmum est perse/
uerãtia · quod non concutit᷑ a uẽtis et
locus firmus uberiores fruct᷒ produ/
cit ꝙ̃ mobilis · iõ õnino remanere uo/
lo · Tunc demõ cõfusus recessit · Ter
cio est uirtutis ꝛ fortitudinis ostẽsiua
Legit᷑ in li. de. vii. do · spũssan · ꝙ qui/
dam miles flagiciosus uenit ad quen/
dam epm · facilem penitentiam de suis
peccatis requirit · Cui eps · Quid ẽ illͦd
quod libentius in mundo facis? respõ
dit festa · Tunc iniunxit sibi ut in domi
nicis diebus ꝛ festiuitatibus precipu/
is ꝛ apostoloꝝ ab õni opere seruili ces
saret · Ipe uero prima dominica sequẽ
ti ad agrũ pergẽs temptatus boues di
uisos cõiunxit ꝛ arare incepit · ꝛ redi/
ens ad episcopũ dixit se fregisse penitẽ
tiam. Qui ab eo quesiuit quem cibum

plus abhorreret: respondit. porros et allea. Tunc iniūxit sibi q̄ decetero de illis non gustaret. Dū rediret uidit mulierem porros lauantē ꝛ tēptat⁹ comedit. Tunc agnoscēs suā miseriā ad episcopum rediens dixit. Pater maxima uirtutū est perseuerātia. quia qui eam optime custodit ꝛ cuiuscꝫ uirtuti prestat opera ad agendū. ꝛ iō da penitētiam tibi gratā. Cui cum dedisset cōpleuit perfecte. Quarto est meritoꝝ accumulatiua. Refert beatus Hiero. q̄ quidam senex fuit qui dum in choro doceret discipulū suū admonēdo ne oppresso somno dormiret. accidit ut uigilante iuuene cōtinue senex fuisset oppressus somno. ꝛ licet iuuenis ad dormiendum esset frequēter tēptatus. ne monitionem frāgeret dormire nolebat. Cuꝫ autē expergefactus senex circa matutinas iuuenē misisset ad lectū. dum oraret uidit quēdam ostēdentem sibi locū gloriosum ꝛ cathedrā sue sedē. ꝛ q꞉ in cathedra erant septē corone. dictū ē ei q̄ discipulus suus illas lucrat⁹ fuerat illa nocte. Tunc senex mane facto interrogat iuuenē quid fecisset. Et ille. nihil nisi septies restiti cogitationi mee que suadebat ut irem dormitū anteq̄ licētiatus essem. Tunc senex cognouit q̄ pseuerātia esset maxima uirtutū.

De predicatore.

Predicator uerbi dei debet habere has cōditiones. Prio debet esse humilis. Legit᷑ in li. de vii. do. spūssan. q̄ duꝫ quidā puer annoꝝ. xii. custos pecorū esset mirabili īfirmitate grauatus curatus per eaꝫ raptus uidit beatā uirginē supplicare ꝓ infirmis ꝛ pro aliis habentibus connecessitudinē grauē. ꝛ cū filius respōdisset matri q̄ maris stella erat ꝛ q̄ omnibus distribueret ꝛ uideret ſm uoluntatem huic audiēti scientiā cōtulit ut sue humilitatis ꝛ bonitatis existeret ꝑdicator. qui reductus cum mirabili scientia humilitatē summe cōmendabat ī ꝑdicatione uerbi. Ite ad idē. Legit᷑ ī li. de. vii. do. spūssan. q̄ cum quidā iuuenis intrasset ordinē predicatoruꝫ quidam monachi uellent eū extrahere detrahendo illi ordini ꝛ suum exaltādo dixit iuuenis. xp̄s dedit ne nobis rectam ꝛ perfectā formā uiuēdi. respōdit uticꝫ. Tunc iuuenis. Legit᷑ dn̄m Ihesum xp̄m non fuisse albū uel nigrū monachum sed humilē ꝛ pauperē predicatoreꝫ. ꝛ iō plus uolo sequi uestigia ei⁹ q̄ cuiuscūcꝫ alteri⁹. ꝛ tunc illi cōfusi recesserunt. Secūdo debet eē fidelis. Refert beatus Hieronimus q̄ cum fuisset quidā sanctus interrogatus qualis debebat eē predicator. respōdit q̄ non sicut cādela que alios illuminat et seipsum cōsumit. non sicut puteus qui sordes alioꝝ lauat ꝛ sordes in se retinet. non sicut cāpana que alios uocat ꝛ seipsam percutit. sed sicut sol qui fideliter perficiendo cursum in se ꝛ a lus charitatem demonstrat. Tercio debet eē patiens. Refert Cesari⁹ q̄ dum quidaꝫ predicator fuisset mortuus ꝛ cuidā socio suo apparuisset post mortem dixit In exitu aīe due societates demonū occurrerunt anime mee. Una dicebat. dānatus eris. quia male seruasti ordinem tuū. Alia dicebat. damnat⁹ eris q꞉ ꝓpter inanem gloriā predicasti. Dū ergo territus starem apparuit mihi domin⁹ meus Ihesus xp̄s dicens. Dimitte eos ꝛ sequere me. Nam labor ꝛ patientia ꝛ affectus ꝑdicationis nominis mei erit

tibi in remissionem peccatoꝝ ⁊ in aug/
mentum glorie ⁊ corone. Quarto de
bet esse cōpatiens. Legit᷑ ꝙ cū quidaꝫ
ignarꝰ mitteret᷑ ad pdicādū eo ꝙ habe
ret summā ꝯpassionē ad pctōres. duꝫ
ille recusaret propter suā insufficientiā
apparuit ei quidā digitus perlucidꝰ et
tangens eius cor statim habuit cogni/
tionem scripturaꝝ sanctarū. Quinto
debet esse feruidus In uita beati Bede
legit᷑ ꝙ dum ex feruore uerbi dei ⁊ pre
dicationis priuatus lumine oculorum
adhuc predicare uellet. dum quadam
die a socijs fuisset positus in quodaꝫ
loco ubi esset maxima cōgeries lapidū
⁊ ipse predicasset feruēter ⁊ habere ma
ximum populū putabat. dum terminā
do sermonē diceret per ōnia secula secu
lorum. omnes lapides respōderunt A/
men. Sexto debet esse mundus. Re/
fert beatus Hieronimꝰ ꝙ dum senex q
dam per. lxxx. dies ieiunasset ⁊ semel i
ebdomada tm̄ comederet ut uerbuꝫ sa
cre scripture possꝫ itelligere nec ualeret.
dū iret ad aliū senē apparuit ei āgelꝰ di
cens. Perfecta mūdicia doctrix est sa/
cre scripture. ⁊ humilitas cōseruatrix. ⁊
aperiēs ei uerbū ⁊ dictum sacre scriptu
re eum cōsolatū dimisit. Septio de/
bet esse deuotus. Legit᷑ de beato Gre/
gorio ꝙ duꝫ exponeret Job ⁊ socij sui
per cortinā ipsum respicerent. uiderunt
columbam que rostrū in ore suo tene/
bat. Itē ad idē. Legit᷑ de beato Se
bastiano ꝙ dum semel predicaret fer/
uenter ⁊ multa de gaudijs paradisi et
de contēptu mundi ⁊ de penis īferni di
ceret. uxor Nicostrati que muta fuerat
clamauit. Beatus uenter qui te porta/
uit. quia uideo angelū dei corā te tenē/
tem libꝝ corā oculis tuis.

De prelato.

Omnis prelatus cuiuscūq; con
ditionis existat. siue papa siue
quicūq; alij debēt habere ꝯdi
tiones sequētes. Primo debꝫ eē dis
cretus. Legit᷑ ꝙ fuit quidā eps parisiē
sis Gallus noīe discretissimꝰ. qui roga
tus ut regi Francie diceret rumores de
uxore sua que peperérat ei filiā cū hoc
nollet facere. baro aliquis ipe accedēs
ad regē dixit. Dn̄e mi rex rumores op
timos uobis porto. qꝛ hodie domui
Frācie datū est unum regnū. nā dn̄a re/
gina peperit unā filiā que dabitur re/
gi magno per quā ille erit uestitus tan
ꝙ̄ filius. ⁊ si filiū habuisset dedisset si/
bi unū comitatū magnū. ⁊ sic fuissꝫ di
minutum regnuꝫ. Cum ergo melior sit
augmētatio ꝙ̄ diminutio. melior est fi
lia filio. Itē ad idē. Legit᷑ ꝙ fuit q
dam eps discretus in Frācia. qui inui
tatus a rege aquā non ponebat in ui/
no. Et cum unus eum trufaret dicēdo
quia urceus aque nullū officiuꝫ habe/
ret in mēsa sua. respōdit ꝙ imo. quia
sicut uos astatis regi ad prohibēdum
ne aliquis dicat uel faciat inordinatuꝫ
corā eo. sic ista aqua stat corā me ut si
uinum esset ita forte sicut illud qd̄ uos
bibitis ⁊ uellet me inuadere. prohibeaꝫ
eum cum aqua Tunc rex cognouit ꝙ
uina erāt dissimilia. ⁊ dato sibi de me/
liori aqua fecit suū officiū. Iteꝫ ad
idem. Legit᷑ ꝙ cum papa prouidisset
cuidam de episcopatu uno. ⁊ ille flen/
do recusaret. chorꝰ unus cardinalium
dixit. Iste lauat oculos suos ut meliꝰ
uideat mitrā. alius dixit. onꝰ magnuꝫ
est super eum. ⁊ iō sudat. Tunc ipse re/
spondens ait. immo sol iusticie oclos
meos fecit ⁊ iō fecūdor. Itē ad idē

Legitur ꝙ dum quidā sanctꝰ abbas ⁊
credit᷑ ꝙ fuit beatus Bernardꝰ duxiſ/
ſet quēdam peccatorē ad ingreſſum ſui
ordinis ⁊ ille recuſaret eo ꝙ parua mē
ſura uini daret᷑ ei. abbas fecit apporta
ri uas maximū ligneū promittēs ꝙ in
qualibet comeſtione daret ſibi illō ple
num de bono uino. Qui ingreſſus or/
dinem dum ueniſſet ad primū prandi
um ſanctus fecit apponi de piſce tantū
in uaſe quod parū plus tenuit ꝙ̄ uaſa
alia. Et finaliter iſte ſaturatꝰ ex quan/
titate illa uini. interrogatur a ſancto ſi
ſufficienter biberet. qui reſpōdēs ꝙ ſic
quolibꝫ die fecit diminuer̄ ydriā quo
uſqꝫ deuentū eſt ad quātitatem aliorū.
Et cum etiā ſic eſſet contentus. finaliter
oſtēdit ſibi ꝙ ex malo uſu ⁊ ex mala ꝯ
ſuetudine erat. Itē ad idē. Legit᷑ ꝙ
religioſus quidā erat familiaris cuidā
epō. ⁊ quia iſte religioſus in quolibet
ſermone uerbū truſatoriū dicebat. epꝰ
dixit ſibi. uos aſſimilamini uacce q̄ dū
lac dat ⁊ recipit᷑ in poto cum pede per
cutit ⁊ effundit. Tunc religioſus. ⁊ uos
eſtis ſimilis colatorio qui totuꝫ malū
retinet ⁊ bonū effundit. Secūdo de
bet eſſe mundus. Legit᷑ ꝙ quidam cle/
ricus qui fuit adolens epō cuidam ⁊ ei
ſeruiens in his que pertinent ad imun/
diciam carnis. audiuit uocē dicentē ſi/
bi. Fac finē ludo quia luſiſti ſatis. ⁊ dū
hoc audiuiſſet uidit ſe in magno cam/
po in quo erat ſedes ⁊ cathedra cui of/
ferebat᷑ epꝰ dn̄s ſuus. Qui compatiēs
laboribꝰ epi fecit eū balneari ī ſulphu
re ⁊ pice ⁊ poſtea ī lecto ferreo igne ſup
poſito quieſcere precepit. ⁊ dum deum
blaſphemaret epꝰ ex uehemētia dolo
ris. iſte clericꝰ euigilās acceſſit ad lectū
domini ⁊ inuenit eū mortuum. Ter/
cio debet eſſe iuſtus. Legit᷑ in li. de. vii
do. ſpūſſan. ꝙ fuit quidā epꝰ qui mul
tos habēs nepotulos ordinauit ut ſe/
derent corā eo in humili mēſa. uenit q
dam magnus ⁊ poſuit ſe ad ſedēdum
cum eis. Cum āt requireret᷑ quare face/
ret. reſpōdit. Nulla mēſa ſcit dignita/
tes nec prebēdas niſi iſta. ut ergo cog
noſcant me idcirco me hic poſui.
Quarto debet eſſe ſanctꝰ. Refert Ce
ſarius ꝙ quidā monachus clareuallis
fuit electus in epm. qui cum recuſaſſet
accipere etiā uolēte abbate non multū
poſt defunctus eſt. Et cum appariuiſſꝫ
cuidā familiari ſuo. ⁊ ille requireret qd
de illa inobedientia eſſet. reſpondit. Si
ſuſcepiſſem epiſcopatū eternaliter dā/
natus fuiſſem. Et ſubiūxit terribile uer
bum. adhuc deueniet ī quo eccleſia erit
in tali ſtatu in quo nō ſit digna regi ni
ſi a reprobis. Quinto debet eē ſolli
citus. Legit᷑ in li. de. vii. donis ſpūſſ.
ꝙ fuit quidam epiſcopus qui plus di/
uitiis ⁊ uanis honoribus uacās ꝙ̄ uti
litati ⁊ bono exemplo ouium. Cum ſe/
mel egrotaret intrauit curſor cum lan/
cea dicēs. Citat te ſummus papa ut ue
nias corā eo ad reddendū rōnem de o
nibus tibi ꝯmiſſis. ⁊ de hereditate quā
acquiſiuit ſuo ſanguine. Et facta hac
citatione uiſuꝫ fuit epō ut traheret᷑ ad
iudicium. Et cum eſſet corā iudice ui/
debatur ſibi ꝙ magna cōgregatio de/
monum ueniebat quoꝝ quilibet infini
tas rōnes ſue dānationis adducebat ⁊
precipue quinqꝫ. Prima fuit ꝙ ſpolia
bat pauperes ⁊ ueſtiebat diuites ⁊ me/
retrices. Secunda fuit quia ueſtes ſacer
dotales ⁊ ōnia ornamenta eccleſie erāt
feudiſſima. ueſtes āt pticarū ⁊ ornamē
ta domus ⁊ utenſilia erāt aurea ⁊ argē/

tra. Tercia erat q de fimo rei tempo/
ralis optime curauit sed de aie iforma
tione nihil. imo infinitas suo exemplo
malo interrupit. et ostēderunt sibi plus
q̄ duo milia q̄ dānate fuerant suo ma
lo exemplo. Quarta erat q studiuz ua
nitatum summū erat. studiū scriptura/
rum nullū. Quinta erat q nolebat sal/
uari nec permittebat q alii saluarent.
Tunc summus papa dixit sibi. O ma/
ledicte quem ego acquisiui meo pprio
sanguine. tu cōsumpsisti ut fulgeres in
apparatu regio. Ego acquisiui cuz ma
nibus crucifixis. et tu expendisti cū ma
nibus ludo et aleis deditus. Ego acqsi
ui coronā spineā portando. sed tu ex/
pendisti molle puluinar capiti suppo/
nendo. Ego acquisiui cum obprobri/
is et flagellis. et tu cōsumis in uasis ar/
genteis et scutellis. Ego acquisiui nuda
tus propriis indumentis. tu expēdisti
in sericis. in pellib9 uariatis. et in uesti
bus uanitatis et obprobrii. Ego acqsi
ui fel et acetū potādo. sed tu expēdisti
in delicatissimis cibariis uinū et nectar
addēdo. Ego flēdo clamaui ut reduce
rem ad ouile. sed tu clamasti ut eas tā/
q̄ lupus mactares. Et iō assigno tibi
talem diē ad audiendū diffinitiuā sen
tenciam. Cum āt de his sollicit9 et āxia
tus euigilasset. narrauit familie qdnaz
uidisset. Qui uolentes ei placere et plus
curātes de rebus q̄ de anima repreben
derunt eū. eo q curaret de somnus Et
tandē episcopus labit' absq penitētia
usq ad diē statutā. Et illo die et hora
sibi assignata. uenerunt demones hor/
ribiles ad camerā suam dicētes. Surge
maledicte ut audias sentenciā diffiniti
uam a summo pontifice. Tunc ipse cla
mauit ad scutiferos et ad familiaz Ex
pellite illos expellite illos. Cum autem
ipsi neminē uidissent licet uocem audi
uissent. eps hoc uidēs uolens in demo
nes irruere et eos de camera expellere cū
tanto impetu uenit ad colūnam q̄ erat
in medio camere q fracto capite expi/
rauit. Item ad idem. Legit' in li. de
uii. do. spūssan. q cuz Johānes archi
episcopus lugdunen̄ nauigaret et tēpe/
state coactus esset ductus ad quādam
insulā. inuenit ibi quēdam senem in do
muncula subterranea sedentē. et i tabu/
la scribentē et legentē. Et cum petiuisset
ab eo in latino quid scriberet. respon/
dit Ego eps istius insule studeo super
facta et dicta subditoꝝ meoꝝ pro qui
bus in extremo iudicio habeo reddere
rōnem. Tunc alius. Ego sum archiepi
scopus et habeo infinitas aīas sub re/
gimine meo. uerūtamē de istis nō cura
bo nec unq̄ curaui. Tunc senex. Innu/
merabilia patieris tormenta. Sexto
debet esse humilis. Legit' in gestis ro/
manoꝝ. q fuit quidā papa filius for
nerii. et ne de sua dignitate superbiret.
furnum fecit fieri in propria camera. ut
eum habēs cōtinue pre oculis origina
lem humilitatē seruaret in mēte. Itē
ad idē. Refert Cesari9 q fuit quidam
prelatus qui habēs unaz ecclesiā satis
bonam multū erat sollicitus ad habē
dum solēniorē. ut in honoribus mūdi
esset maior. Tunc accessit ad eum qui/
dam senex in habitu rustici et sub simi/
litudine petēdi cōsilium dixit sibi. Do
mine habeo bonā uxorē sed pauperez
nunc sollicitāt me amici mei ut contra
ham cum alia nobili et diuite. est ne lici
tum mihi dimittere primā et contrahe
re cum secūda? respōdit prelat9. nullo
modo. Tūc senex. Domine et uos uult

facere istud. nam ecclesia sponsa uestra est. quia uero ista non est ita diues. nec potestis ostēdere signa uanitatis sicut cum tali. ideo uultis istā dimittere ⁊ il/lam affectatis. Tunc prelatus confus⁹ in sua humilitate permāsit. Septio debet esse pius. Legit' in speculo exemplorum ꝙ quidā prelatus ⁊ cardina/lis rogauit quēdam senē ut uerbuꝫ dei proponeret corā eo. ⁊ ꝙ in serie sermonis ad mores tāgeret aliquid cōtra ui/cia. Tunc senex in sermone sic ait. Do/mini cardinales nostri sunt cardies terre. nam sicut cardo nō unctus murmu/rat ⁊ clamat. unctus aūt suauiter claudit ⁊ aperit. Sic cardinales nostri un/cti donis dulciter claudūt ⁊ aperiūt. aliter murmurāt ⁊ clamāt. Tunc cardina/lis. Pater sufficit. satis habemus.

Item ad idē. Legit' in speculo exē/plorum ꝙ cum beat⁹ Bernard⁹ super palafredū equitaret parisi⁹. occurrit ei quidā goliardus dicēs. utinā haberem xviii. puncta super palefreduꝫ. Quod audiens beat⁹ Bernard⁹ ait. Ponā cōtra te palefredū ⁊ ludā tecū. Cui cōsentiens dum goliardus proiecisset ⁊ fecisset. xviii. puncta. tunc beat⁹ Bernard⁹ iussit poni taxillū super pedē suū ⁊ dū proiecisset unus diuisus est per mediū ⁊ fecit. xix. puncta. Et sic lucrat⁹ est eū monachū magne perfectionis Octauo debet eē cōpatiens. Legit' in speculo exēplorum ꝙ dum quidam prelat⁹ unum subditū suum religiosum uidissꝫ cum una muliere cōmisceri in nocte. cō/patiens. eo ꝙ passione fuisset duct⁹ in crastinū eum reprehēdit hoc mō. Frater karissime quare iacuisti hac nocte sine zona ⁊ nudus? Qui cōpunct⁹ ex tā dulci correctione opera maxime perfe/ctionis extunc fecit. Item ad idem. Legit' in speculo exemploꝝ ꝙ cuꝫ quidam rex improperaret uilitatē generis cuidā epō ⁊ reprehēderet de apparatu uano cum māsuetudine respōdit epi/scopus uidendo furiaꝫ regis. Domine mi rex qualēcunqꝫ me uideatis. pr̄ me⁹ plus tenuit de bona terra in manu sua ꝙ̄ uester. Tunc rex magis irat⁹ ille se / ipsum exposuit dicēs. Domine nō mē/dax sum. nam pater meus fuit figulus qui faciēdo urceos super terram habe/bat in manū. Nono debꝫ esse elemosinarius Refert Petrus dam̄. ꝙ qdaꝫ prelatus fecit emi unā lāpredam. xx. nūmis. ⁊ cum esset parata ⁊ apposita mē/sa. uenit quidā pauper ad ianuā. ⁊ pe/tit sibi ōnino amore dei donari lāpre/dam que prelato fuerat parata. Et qꝛ prelat⁹ summe erat misericors ⁊ elemo/sinarius. iussit in scutella argentea sibi portari. Et dum pauper recepisset cunctis uidentibus cum parapside celos ascendit. Decimo debet eē fidelis. Refert Cesari⁹ ꝙ quidā prelatus fuit Co/lonie religiosus qui bona sui monasterii fratri suo mercatori frequēter donabat. Cū āt cōtinue depauperaret. ⁊ ceteri qui non erāt tāte astutie ditarētur summe reprehēdit' a fratre suo. credēs ꝙ in malis usibus expēderet illa. Tunc mercator. uiuo parce. mercatum meum custodio. nullū offendo. ⁊ cōtinue bona mea diminuunt' expresse. Cum autē hoc reuelasset cuidā sancto uiro. ille si/bi dixit. hoc facit pecunia fratris tui. nam de furto. ⁊ iō deuorat oīa bona tua. Eiice ergo ōnia bona que habes ab illo. ⁊ sum certus ꝙ statim efficie/ris diues. Quod cum fecisset ⁊ summe ditatus fuisset interrogat⁹ a fratre un̄

tante divitie venissent. Et ille. Pecunia mihi data a te de furto erat et eam sub trahebas a fratribus tuis. Et quia paulatim restitui tibi et monasterio. ideo abiecta totaliter sic sum ditatus. qui compunctus extunc non fuit tantum carnalis.

Undecimo debet esse circumspectus. Legitur in speculo exemplorum quod in dyocesi pictauiensi dum quidam miles interfecit quendam sacerdotem et ad curiam romanam vadens obtenta absolutione literam portauit episcopo ut imponeret sibi penitentiam salutarem. Qui conuocatis caute multis de sua domo fecit eum capi. et ait. Iniungo tibi et impono pro penitentia salutari incarcerationem perpetuam in pane et aqua. unde in carcere positus moriendo eam compleuit.

De principibus regibus et comitibus.

Principes reges comites imperatores et barones debent habere has conditiones sequentes.

Primo debet esse liberalis. Legitur in speculo exemplorum. quod dum quidam miles pauper ab Alexandro imperatore petiuisset elemosinam dedit sibi optimum castrum. Et cum miles renueret eo quod non esset dignus tanti muneris. respondit Alexander. si tu non es dignus recipere ego sum dignus dare. Item ad idem. Legitur in libro exemplorum quod fuit quidam rex qui intantum erat liberalis quod quicquid habebat militibus pauperibus indigentibus donabat. Cum autem reprehensus a baronibus promisisset in uerbo regis quod decetero nihil daret. dum semel iret ad uenationem cum pulcerrimo equo. occurrit ei miles spoliatus rediens de torneamento. qui cum adiutorium postularet. rex ait. promisi me nihil decetero daturum. et ideo nihil possum tibi donare. Cum autem flendo magis instaret pro elemosina. rex compatiens ait. Iuraui nihil dare. sed non iuraui quin possem uendere. et dedit sibi equum pro tribus denariis. Loquendo spiritualiter. rex iste est deus. donaria sunt celestia que in statu innocentie gratis dabantur. equus est gloria. miles peccator. tres denarii tres partes penitentie. Secundo debet esse pius Legitur in speculo exemplorum. quod cum quidam rex clericos pauperes inuitasset ut cum eo in mensa comederent. uidit unum in fine mense qui caponem abscondit. quem uocans rex secrete interrogat quam scientiam addisceret. qui ait. domine theologiam. Tunc rex. Ibi scriptum est. Nolite cogitare de crastino. quare ergo seruasti caponem? Ad quem clericus. domine uolebam deponere solicitudinem. et nolebam nisi in scientia aliquid cogitare. Tertio debet esse uerax. Legitur in speculo exemplorum quod dum quidam nimis auide clamauit coram rege petendo beneficium. Respondit rex. non facio. Tunc petens Gratias uobis refero. Tunc rex. De quo? Qui ait. quia in uno uerbo me expediuistis. nec bona mea consumere me fecistis Quod rex audiens omnem gratiam sibi fecit. Quarto debet esse humilis Legitur in speculo exemplorum quod quidam rex elatus uolens extorquere magnas pecunias a subditis proposuit unam questionem ut dicerent sibi quantum ualerent. Qui stupefacti et inter se hesitarent surrexit unus pauperior et melior et dixit. Minoris precii est seruus quam rex. Cum igitur christus benedictus sit dominus. et portatus ad forum non fuit uenditus nisi. xxx. denariis. et uos cum sitis seruus ualeatis minus. dico quod non ualeatis nisi. xxix. denariis. Quinto debet

esse iustus. Nota de balivis tercio et quarto. Sexto debet esse communis. Nota omnia que dicuntur supra de balivis et rectoribus civitatum.

De puero.

Puer debet esse mitis. Legitur in speculo exemplorum quod puer quidam clamans de nocte non permittebat dormire hospites. Cum autem cessaret et applaudendo dicerent hospites quam bonus puer iste quia non clamat. respondit. certe non sum. immo quiesco ut melius clamem. Secundo debet esse sobrius. Legitur in speculo exemplorum quod fuit quidam bonus homo habens duos filios. quorum unus de omnibus petebat que ponebantur in mensa. alius vero non. qui correctus a patre dum solus in cella coram patre et fratre suo sederet pater dedit illi qui numquam petebat partem carnis. Et cum iste tussiret ut daretur sibi. et pater dissimularet se non audire et esset in fine comestionis. iste ait. Frater ien la tossissie mais nos lamanias. Tercio debet esse docilis. Legitur in speculo exemplorum quod fuit quidam sacerdos qui habens nepotulum parvulum de veritate. de mundicia. de legalitate ipsum amonebat. Cum autem magnus recessisset ab eo et factus esset questuarius. cum iuvenis quidam cum bono equo et cum cappa rotunda suo avunculo nunciavit. tunc avunculus. tam desperatus sum ex eo ex quo cum mendaciis victum suum acquirit. Quarto debet esse solaciosus. Legitur in speculo exemplorum quod fuit quidam homo qui quolibet die verberabat uxorem suam. Cum autem intraret lectum et diceret quod nescio quid tradiderat oblivioni. respondit puer. verberare dominam meam. quia hodie non verberastis eam. Item ad idem. Legitur in speculo exemplorum quod quidam puer ducebat capram ad pastum iohanna nomine. Cum autem ipsa traheret eum inter vepres dixit puer. domina iohanna ego veni ad ducendum vos sed vos ducitis me.

De purgatorio.

Purgatorium debet timeri propter multas rationes. Primo propter pene acerbitatem. Refert Geraldus quod de lemonicis baro quidam fuit nobilis genere. dives possessione. iustus gratia et benedictione. sed quoniam in multis offendimus omnes. et si dixerimus quia peccatum non habemus nosmetipsos seducimus. et veritas in nobis non est. ut dicit Iohannes. ideo factum est domino disponente ita ut predictus baro percussione lepre corriperetur a domino. et forsitan ad commissorum purgationem et ad pacientie probationem. vel ad meritorum cumulationem Cum igitur per quinquennium supradicta passio corpus eius vehementer vexaret et ipse illam cum multa paciencia et gratiarum actione humiliter pertulisset. positus quadam die in angustia spiritus allocutus est dominum dicens. Domine pater domini nostri Ihesu Christi pater misericordiarum et deus totius consolationis qui consolaris nos in omni tribulatione nostra domine et si dignus sum ista tribulatione propter multa mea peccata cum tua pia consolatione et misericordia consolare domine et fac hanc misericordiam ut transeat a me calix iste. et assumas tibi animam meam. sed tamen ut beneplacitum est tue voluntati et expediens saluti mee. Cum autem in amaritudine spiritus ista secum revolveret apparuit ei angelus domini et ait. Quid clamas quid queris? salus est anime quod pateris. verumtamen optio tibi datur a domino. vel ut hic per alios quinque annos

purgationem sustineas. uel in purgato rio tribus tm̄ diebus. Quod ille audi/ ens cum toto spiritu affatus est āgelū semper ita uolo ita sit ita fiat uolūtas tua sicut in celo ꝛ in terra. mihi aūt ob secro ita fiat ut non solū tres sed etiaꝫ centū dies in purgatorio patiar. tantū modo ꝙ euadā hunc corporis mei in/ estimabilē cruciatū. Quo audito ange lus animā eius accepit ꝛ in purgato/ rio posuit. ꝛ discessit. Facta āt modica mora cepit illa aīa murmurare contra deum ꝛ angelū ꝛ clamare ubi ē ueritas ubi est pactū? tres dies dati sunt mihi nunc āt plusꝗ̄ mille ānos sustineo hāc penā ꝛ amaritudinē istam. Apparuit ei angel⁹ dicēs. Anima quid clamas? qd murmuras? ille repetēs predicta respō dit. ꝛ angelus ad eū. Non triuꝫ hora/ rum spacio purgatoriuꝫ pertulisti. sed necdum emptū est sudarium ꝓ tui cor poris sepultura. Reuertere igit̄ ad cor pus tuum. ꝛ illā penā patienter sustine ut possis effugere istā. Qd̄ ꝛ factū est.

De questore.

Questor res cōgregās maxīas reprehēsus ab ep̄o eo ꝙ dictū fuerat sibi ꝙ seminaret errores Tunc questor. Domine non credenduꝫ est omni spiritui sed audiatis me. et si non facio absqꝫ errore ꝙ uos ponetis denariū in questa mea īcarcerate me sta tim. Quod cōsentiens dn̄s, uenissent ad ecclesiā questor unū sermonē quem scie bat de fide optime ꝓtulit. ꝛ ī fine sub/ iunxit. Hec fides pro qua dn̄s nr̄ ep̄s permitteret se occidi ꝛ mēbratim detrū cari. ꝛ ut melius credatis hic in presen/ tia uestra ponat denariū in marsupio meo. Ne igit̄ populus dubitaret in fi/ de coactus fuit donare denariū Itē ad idem. Fuerunt duo questores attē dentes ꝙ propter diffamationē cuiusl/ dam mulieris nihil poterant lucrari in terra. emerunt gallū album ꝛ excecatuꝫ posuerunt in sacco. Cumqꝫ fuissent ho/ spitati in domo cuiusdā simplicis ho minis. ꝛ rogātes eū ut uēderet eis unū galluꝫ quem domi habebat. ille fecit li benter. Et dum loco illi⁹ portatuꝫ oc/ cidissent ꝛ posuissent ad ignē. duꝫ nox esset cum gallinis emptū posuerunt. et dum in nocte cantaret mirati ꝛ ī crasti/ num questores pro miraculo retulerūt ꝛ cum hospes affirmaret hoc esse uerū maximas pecunias congregauerunt.

Item ad idē. Legit̄ in speculo exē/ plorum ꝙ dum quidam questor nihil proficeret in una parrochia surgēs ma ne flendo in porta ecclesie stetit. Et dū requireret̄ causa fletus ait. Hodie ma/ ne occurrit mihi demon. ꝛ luctādo me cum dum nollet me dimittere reqsiuit ut aliquid sibi darem. Cūqꝫ petiuissem quid uellet dixit. da mihi uel populuꝫ cui predicabis hodie. uel illud qd̄ da/ bunt tibi. ꝛ quia in electione mea sic eli gere hoc uel illud. ꝛ qꝛ dubito ꝙ q̄sta erit ita parua ploro ꝛ timeo ꝙ diabo lus rapiat uos omnes.

De rapina.

Rapina multa mala inducit in nobis Primo est pauperuꝫ de structiua. Legit̄ in li. de septeꝫ do. sp̄ūssan. ꝙ quedaꝫ mulier uenit ad quēdam monachū album cum filiis su is qui iniuste exhereditare eaꝫ uolebat dicēs. domine exquo in septimana co/ medistis carnes animaliū mortuorum nunc deuoretis me ꝛ filios meos Se cundo est penaꝝ accumulatiua. Refert Petrus damian⁹ ꝙ ī theuthonia fuit

comes bone fame. q p9 mortē apparēs cuidā religioso. 7 stabat in summitate cuiusdā scale ignee. in cuius pede erat u/nus supinus iacens. 7 in quolibet gra/du erāt multi. Cumq3 ille requireret qd significaret illa scala. respondit q fue/rat rapina facta ab illo q fuerat quo/dammodo iniciū sui generis. 7 q2 nul/lus restituerat nec de hoc curabat au/dire ueritatem. idcirco omnes successo/res fuerant damnati. 7 pene omnium aliorum congregabantur in eo qui fu/erat causa. quia ego uero fui ultimus ideo sedeo in superiori gradu. ne igit' pena accrescat mihi rogo ut dicas he/redi meo ut restituat. Tercio est ex/cecatiua. Legit' in speculo exēplorum. q laborāte quodā principe i extremis uenit ad eū sapiēs sacerdos inquiēs il/li. audiui q multos innocētes damna/stis. multas uiduas 7 pauperes spolia/stis. 7 iudicia iusta peruertistis. 7 ideo oportet uos de omnib9 cōfiteri. Quo audito princeps respōdit. Ego habui ministros meos uideāt ipsi quid fece/runt. Cui sacerdos. Sicut meruistis per bonos ministros si habuissetis. ita po/testis per malos ministros quib9 ptā/tem uestrā cōmisistis. Tunc pnceps tā q sapiens omnes ministros uocari fe/cit eosq3 cōfiteri ōnia peccata que fece/rant ex potestate accepta illi sapienti. Quo facto dixit princeps sacerdoti. Modo scis ōnia opera mea mala. da mihi penitentiam de omnibus que isti confessi sunt. Attēdant qui hoīes suos grauāt mediāntib9 iudiciis 7 baiulis

De religioso bono

Eligiosus bonus debet habe/re cōditiones sequentes. Prio debet esse misericors. Legit' in speculo exēplo℞ q cūm cuidā religio/so offerrent' munera in sextis feriis. di/cebat seruitori. recipiāt ne aliis. 7 quan/do dicebat q non dicebat nolo eē sin/gularis. quādo dicebat' q sic respōde/bat. nolo q charitas displicetur in me Cum āt semel pictātia de anguillis da/retur sibi 7 seruitor prohiberet ei eo q haberet quartanā. respōdit. scio q re/cuperabo quartanā. sed nescio quādo recuperarē anguillas. Secundo de/bet esse deuotus. Legit' q dum quidā religiosus totā uitā suā expenderet uel in orōne uel in scriptura libro℞ beati Augustini. semel molestatus q nihil in/telligebat de illis. apparuit ei beat9 Au/gustinus dicens. Missus sum a deo ut illuminem intellectū tuum quantū ad libros meos. Et dans sibi intellectum omniu3 bono℞ suo℞ iste mirabili mō profecit in ecclesia dei. Tercio debet esse disciplinabilis. Legit' i speculo ex/emplo℞ q cum quidā religiosi petiuis/sent a superiori suo rectorē. 7 ille misis/set eis unū deuotu3 sed remissum. post paululum eum cōtemnentes eū remise/runt sine honore. Cūq3 postulassent ali/um 7 fuisset eis datus unus rigid9. p9 paululū eum sustinere non potuerūt. s3 petebāt alium. Tunc respōdit eis sup/mus prelatus Missus est spūssanct9 i duplici specie. in specie ignis. 7 i specie columbe. misi uobis simplicē in specie colūbe. misi uobis rigidū i specie ignis 7 quia neutrum acceptastis. ex quo ui/deo uos indisciplinabiles uideo q de/mone3 in rectorē elegistis. quare de uo/bis non curo. Quarto debet esse dis/cretus. Legit' in speculo exemplorū q fuerunt duo religiosi quorum unus di/uine sapientie in suis orationib9 nihil

in speciali petendo· Alter uero opposi/
tum faciebat· Cum autem simul de hoc
collocutionem haberent uolentes expe
riri quis discretius peteret cum quibus
preesset in quadam gratia. Unus pe/
tebat pluuiam serenitatē frigus uel calo
rem scd̄m q̄ iudicabat expediens terris
sibi cōmissis· alter uero qui nihil pete/
bat in speciali totū dimisit dispositiōi
diuine· Cum āt uenissent messes terre il
lius qui in speciali petebat fuerūt ōni/
no steriles· sed terre alterius copiosissi
me abundantes· Et tunc cognitū est q̄
ille qui cōmittebat se diuine sapientie·
erat discretior· Item ad idē Fuit q/
dam parisius religiosus qui uadēs ad
forū luciū piscē emit sexagita toroñ.
quem dispēsator regis refutauerat ꝓ/
pter caristiā· Cum hoc fuisset dictu₃ re
gi· ⁊ uocato eo eum rex reprehenderet·
respōdit religiosus· Dñe hic uenerunt
bene ducēti religiosi de diuersis terris·
⁊ quilibet tradidit mihi pecuniā ut pi
tantiam emerē sibi· empto ergo lucio
cuilibet non stat pictātia nisi duos de
narios· Tunc attēdens ad eius discre/
tionem cōmendauit eum· Quito de
bet esse sobrius· Legit' in speculo exem
plorum q̄ fuit quidā religiosus q fa/
ctus seruitor illoꝝ qui comedebāt car
nes in domo infirmoꝝ· in quodam ca
pitulo generali illoꝝ du₃ administras
set diuersa fercula· in administratione
cuiuslib₃ ferculi dicebat· comedat' hoc
quia nihil est aliud. Cum āt de primis
ferculis se repleuissent· ⁊ de ultimis de/
licatissimis gustare non possent· con/
uocato seruitore ut de mēdacio puni/
retur· tunc iste· uerum dixi sed nō intel/
lexistis· uos uultis habere optimas ue
stes· optimas equitaturas· optima ci/
baria. ⁊ quia deus dat uobis ista resti
tuit uobis mercedē in uita p̄nti· quare
post hanc uitā nihil aliud habebitis.

Item ad idē· Legit' in speculo exē/
plorum q̄ miles quidā obuiās cuida₃
monacho reuertēti de capitulo suo in/
terrogauit quale capitulu₃ fuisset· Qui
cum respōdisset malū· interrogat qua/
re· Cui monachus· Cōsueuimus habe/
re quinq₃ fercula· modo non habuim⁹
nisi quatuor· Tunc miles· Tu uilissime
gulose mihi sufficit unū. sed in ueritate
ego restituā tibi quītū· ⁊ auferēs equū
uerberauit eū egregie. ⁊ tandē in luto ꝓ
iecit· Sexto debet eē humilis· Legit'
in speculo exēplorū· q̄ cum quidā reli
giosi uenissent ad regē Frācie pro ele/
mosina petēda· ⁊ ipsi haberēt tunicas
cum manicis strictis ⁊ sotulares curio
sos ⁊ nimis strictos· dum ampli⁹ suā
paupertatē exponerent regi· respondit
rex· Bene uidet' q̄ sitis pauperes eo q̄
parum de pāno habuistis ad laxandū
manicas· ⁊ parū de corio ad laxādum
sotulares· Itē ad idē· Legit' in spe/
culo exēploꝝ q̄ cum beat⁹ Bernard⁹
patrē suū ad ordinē recepisset· ⁊ hesita
ret quō eum uocaret an patrē uel filiu₃
ait pr̄ cum humilitate· Tu uocabis me
fratrē musardū· quar soy uengut can/
tart· Septimo debet esse obediens·
Refert Cesarius q̄ dum quidā abbas
preciperet monacho indigenti ut car/
nes comederet· ⁊ ille nimis pertinax a
deo percussus propter inobedientiam
in rabiē uers⁹ ad agros currebat ⁊ car/
nes canum ⁊ alioꝝ mortuoꝝ auidissi
me comedebat. Octauo nō deb₃ ad
parentes multū affici· Refert Gregori⁹
q̄ dum quidā religiosus cōtra uolūta
tem maioris accessisset ad uisitandum

suos parētes·dum reuersus fuiss3 mor
tuus·terra nullo modo uolebat corp9
eius recipere·Cum āt absolutus fuisset
ab illa trāsgressione·⁊ ibi portatū cor/
pus xp̄i statim eū recepit·

De restitutione·

Estitutio debet esse certa· Le/
gitur in speculo exemplorū ꝙ
fuit quidā miles qui bn̄s guer
ram cum alio cepit eu3·unde pro certa
redēptione unā quātitatem pecunie pe
tiit·Quod alius cōcedens ⁊ iurans ad
amicos suos recessit·ut procurata pe/
cunia tempore assiguato ueniret·Du3
autem per terrā istius militis quidam
abbas diues trāsiret cepit eum miles·
⁊ eo spoliato ait·Deus erat mihi fide/
iussor pro quodam captiuo·⁊ q2 uos
estis de familia sua uos soluetis mihi
Cumq3 uenisset alius miles tēpore assi
gnato cum pecunia·respōdit iste·Fi/
deiussor tuus soluit mihi· tolle istam
⁊ sit tua·

De sacerdote·

Acerdos debet habere conditi
ones sequētes· Legit' in specu
lo exēploꝝ ꝙ fuit quidam sa
cerdos habens ecclesiā pinguē·nihilo/
minus erat pauper ⁊ egenus·Et erat q
dam alius habēs pauperē ecclesiā ⁊ di
ues ⁊ plenus ualde·Cum āt pauper re/
quisiuisset ab alio unde uenirēt sue di/
uitie·respōdit sacerdos pauperis eccle
sie·habeo duas filias que domū meā
regunt·una est prudētia·⁊ altera absti
nentia·⁊ quia nullā istaꝝ habes·ideo
es pauper· Secūdo debet eē deuot9
Legit' in speculo exēploꝝ ꝙ fuit q̄dā
uetula infirma·quam uisitās sacerdos
promisit ei unā gallinā·Cu3 āt i crasti
num sacerdos ueniens secū gallina3 de
portasset post octo dies mulier cura/
ta requirit gallina3·⁊ dictum est sibi a
familia ꝙ sacerdos habuerat eā·Tūc
ista·peiores sunt sacerdotes q̄ demo/
nes·quia frequēter dedi demonibus ⁊
non acceperāt·semel dedi sacerdoti gal
linam ⁊ eā comedit· Tercio debet eē
diligens·Refert Cesarius ꝙ dum qui/
dam sacerdos ludēs ad aleas rogaret'
a quodā iuuene ut corpus xp̄i mr̄i sue
portaret·ille negauit usq3 quo ludo·tā
dem mortua illa sine uiatico·dū sacer/
dos grauissime ess3 infirmus·instabāt
sui ut reciperet ecclesiastica sacramenta
Tūc ille·Apertū uideo os inferni ⁊ de/
mones expectantes·⁊ ideo habeo ne/
cesse ire ad eos·⁊ hoc dicēs expirauit·

De sapientia·

Apientia multa bona inducit
in nobis·Primo est ditatiua·
Legit' in speculo exēploru3 ꝙ
quidam famul9 unius magni mercato
ris in mari uadens cum naui onerata
mercationib9 magnis flante opposito
uento ad terrā saracenoꝝ uenit· ⁊ per/
cipiens ꝙ erant perdite ad soldanū in
trans ex parte sui magistri presentauit
omnes mercationes illas·Tunc solda
nus letatus de tāto munere in cētuplo
plusq̄ ualeret nauis suo magistro rmi
sit· Secūdo est illuminatiua·Legit' ī
speculo exēploꝝ ꝙ fuit quidā merlin
nomine qui uerba mirabilis edificatio
nis dicebat·nam cū semel interrogaret'
quid faceret pater eius·respōdit de u/
no damno facit duo·Sicut unus ho/
mo qui faciebat·qui claudebat uiā uni
us agri dixit ꝙ de uno dāno faciebat
duo Item interrogatus ubi esset frater
suus·respōdit extra ubi uenat'·⁊ quic/
quid capit perdit ipse·⁊ quicquid nō

capit remanet sibi. ipse uidēs sacerdo/
dotem ducentē puerum ad tumulū cā/
tando ⁊ parētes flere ait. Qui plorant
deberēt cātare. ⁊ qui cātāt deberēt plo
rare. quia fuerat filius sacerdotis.

De satisfactione.

Atisfactio multa bona indu/
cit in nobis Primo ē demonū
fugatiua. Fuit quidā sanctus
pater ad quem ꝙ̄ plurimi cōfluebāt ꝓ
pter gratiā quam habebat in hortatio
nibus ⁊ confessionibus. Contigit autē
ꝙ de quodā castro pergebāt ad eū uiri
⁊ femine. ⁊ quesiuit ab eis miles domi
nus castri quo irent ⁊ ad quid. Cui cū
fuit dictū ꝙ ad talē sanctū pergebāt
ut illi peccata sua cōfiterent̄. cepit itra
se cogitare dicēs. Ego melius deberē
ire quia semper raptor fui. ⁊ uniuerso/
rum domini trāsgressor mandatorum
Sed ex alia parte dicebat sibi cogita/
tio sua mala. Nihil tibi prodesset ire
quia penitentiā non posses sufferre. co
gitationem tamen superās superauit se
⁊ ad eundem iuit. ⁊ ōnia mala que fe/
cerat illi sancto homini est confessus.
Post cōfessionē quesiuit pr̄ ille ab eo
si septēnem penitentiam posset facere.
quo respondēte non. quesiuit de tribꝰ
annis ⁊ respōdit non. tunc de uno āno
⁊ septē mensibus ⁊ uno mense. respon/
dit non. Tādem quesiuit si in quadā
ecclesia deserta que ante castrum suum
erat posset per unā noctē in remissio/
nem peccatoꝝ suorū uigilare. quo an
nuente ait. Non egrediaris de tota no
cte quicquid tibi contingat. Rediit er/
go assumpta penitētia ad castrum suū
⁊ cum uenisset ad illā ecclesiā desertam.
cogitauit secū. meliꝰ est ꝙ mō agas pe
nitentiam ꝙ̄ si differres agere. non enī
posses de facili redire. Descēdit autē
de equo suo ⁊ posuit eum in porta. ip
se uero stetit coram altari ⁊ orauit Et
cum ibi excubaret ⁊ nox uenisset. demo
nes cōgregauerunt se de tota illa regio
ne. quibus cōgregatis dixit unꝰ demō
qui ceteris maior erat. Hodie amisimꝰ
amicum quēdam nostrum qui semper
noster fuerat. si tantū perseuerauerit in
penitentia sibi iniuncta. nisi faciamꝰ ꝙ
resiliat ⁊ penitentiā abiiciat nobis pe/
nitus est amissus. Est ne igit̄ aliquis ī
ter nos qui callide sciat eum ab ecclesia
expellere. Respōdit unus. ego si mihi
precipitis abiiciam. dixit ei uade. Tūc
transfigurauit se demō ille in specie cu/
iusdam sororii militis. de cuius ꝯsilio
miles omnia faciebat. quia multū dis/
cretus erat. Uenit ergo ad militē ⁊ di/
xit illi. Quō hic remāsistis ī loco deser
to ⁊ sine defensione. an nescitis quia ta
les ⁊ tales nobis inimicant̄. qui si nos
inuenirent in frusta diuiderēt. quomo/
do tantam insipientiā egistis. exeat̄ ci/
to ⁊ eamus ad castrū. Cui ille. Iniūctū
est mihi in penitentia ne de tota nocte
egrediar. ⁊ ideo nullatenus hinc exibo.
Respōdit autem ei sororiꝰ. Nisi exiue
ritis decetero non dabo uobis cōsiliū
⁊ perdetis amorē meū. ⁊ ero uobis cō
trarius in omnibus factis uestris Di/
xit ei miles. Quicquid inde debeā per
dere. exquo pro remissione peccatorū
uigilo nullatenꝰ hinc exibo. Rediit igi
tur cōfusus ⁊ retulit demoni qui pre/
erat. sic ⁊ sic feci ⁊ non potui preualere
Durior est lapide qui nequit a penitē
tia separari Quesiuit secūdo demō ma
ior si esset aliquis qui eum deciperet ⁊
ab ecclesia expelleret. Respōdit quidā
Primus nihil fecit. ego decipiam eum.

⁊ ab ecclesia expellar. Respōdit maior uade. Qui iuit ⁊ trāsfigurauit se in spe/ciem uxoris militis deferens in duob9 brachiis duos filios paruulos quos ille miles habebat. ⁊ uenit sine uicta et clamide capillis omnibus laceratis. et dixit militi. Hostes uestri inuaserūt castrum uestrum. ⁊ inuaserunt oīa bona uestra. ⁊ ducunt homines uestros cap/tiuos. ⁊ me de domo propria turpiter eiecerūt. sed cito eos persequimini cum hominibus qui remāserunt potestis e/os capere ⁊ omnia liberare ⁊ uxoris ī iuriam uindicare. Respondit miles illi sicut ⁊ primo. Tunc illa. nisi ueniatis ec/ce filios uestros proicio. ⁊ nunq̄ illo rum curā decetero habebo. ⁊ piecit il/los cum magno ictu in ecclesie pauimē tum. nec propter hoc miles de loco o rationis in quo fuerat ē remot9 Rediit ergo ille ↄfus9 ad maiorē dyabolū di/cens. Durior est adamāte. sic ⁊ sic feci. Et dixit maior. Sumus ne uicti. Item quesiuit tercio si esset aliquis qui pos/set cōtra militē preualere. Respōdit q/dam. primus ⁊ secundus nihil sciūt de/ceptionis. si uero iubes ego decipiā eū. Jussus iuit illuc ⁊ simulauit ꝙ ignis es/set accensus in omnibus que erāt circa ecclesiā terris ⁊ arbustis intm̄ ꝙ flāma uidebatur intrare per fores ecclesie ⁊ per fenestras. Cepit ergo dyabol9 clama/re. uenite uenite. iuuate ad extinguēdū ignem. Quod miles audiēs manebat ī motus. Tunc dyabolus uenit ad fo/res ecclesie dicens. Qualis homo estis nonne omnis homo bon9 iuuat ad ex tinguendum ignem. putatis uos exau/diri a deo ꝙ tot bona permittitis in/cendi. Cui miles. Pro nullo inquit exi bo quod potest contingere. quia hoc mihi in penitentia est iniunctū Recessit igitur ⁊ tercius cōfusus. ⁊ qualiter fece rat enarrauit. Tunc maior demō. Po/terimus aliuz inuenire ne cōfundamur omnes qui sciat eum expellere. Iniun/ctum est cuidam qui iuit ⁊ in sacerdotis speciem se trāsformauit. ueniteq̄ ad cā/panas ⁊ pulsauit. ⁊ post accēdit cāde las ⁊ cepit parare altare. ⁊ prospiciens coraz altari uidit militem ⁊ ait illi Nō ne tu es talis miles? Qui respōdit. sum Tu es inquit excōmunicatus qꝛ igneȝ posuisti ī tali loco. ⁊ pro tali facto to taliter egrediaris cito ecclesiā. quia nō dico matutinas nisi pri9 exeas. Respō dit miles sicut aliis. ⁊ addidit demon Infelix non sufficit tibi ꝙ tot mala fe ceris nisi ꝙ modo auferas obsequiuȝ suum. Ego enim uolo dicere matutīas ⁊ postea celebrare. Exeas ergo ⁊ non impedias diuina. Qui nullo modo ac quieuit. Confusus ergo dyabol9 tunc recessit Miles uero facto mane iuit ad castrum ⁊ inuenit uxorē ⁊ filios ⁊ so/rorium suum ⁊ totum castrum suum si cut pri9 reliquerat. nihil enim mali eis acciderat. ⁊ reuelatum fuit sanctis prī bus ꝙ prefatus miles quatuor coro/nas lucrat9 fuerat in celis paratas tē/ptaciones q̄tuor superādo. Hoc ē con tra illos qui nihil resistunt dyabolo. sed ad modicā tēptationē frangūt pe nitentias sibi iniunctas Secūdo est dei placatiua. Legitur in li. de. vii. doīs spūssan. ꝙ uxor cuiusdā comitis pro/le carens rogauit deum pro ea habēda Et cum ei non daretur promisit dyabo lo ꝙ si eo procurante prolem haberet illam sibi daret. Que concepit ⁊ pepe/rit filium. quem in baptismo uocauit Robertuȝ. qui puerulus māmas nutri

tũ mordebat adultas·alios percutiebat rapias faciebat·uirgĩes deflorabat. ⁊ adulteria omittebat· hoĩes capiebat ⁊ occidebat· Et cũ procedẽte tpe cresce/ ret ĩ malicia· factus adultus miles fu it deterior. Cum ãt mater eius querelis conquerentiũ cõmota doleret de eo ꝙ. ꝙ circa eum frustra laboraret. quia cõ stabat ꝙ nihil faceret nisi malũ·euagi/ nato gladio dixit ꝙ eam occideret nisi panderet causam dicti sui. Ipsa autẽ timore perterrita retulit sibi quõ eũ di abolo dederat. Quod cũ audisset iuit Romã confiteri pape. Et cum sepe ad hoc laborasset in quodam loco tenuit pedes eius dicẽs ꝙ prius se occidi per mitteret ꝙ͛ recederet non cõfessus Qui cum illum audisset misit illum ad quẽ dam inclusum· qui circa eum perplexꝰ in missa rogauit dominum ut ei notifi caret penitentiam quam sibi impone/ ret· Cui columba missa celitus cartam detulit cõtinentem penitentiaꝫ in hunc modum·ut uidelicet non loqueret sine dicti heremite licentia. qui fatuum se si mularet· iniurias sibi illatas patienter portaret·cum canibus iaceret ⁊ que ab eis auferret tm̃ comederet· Quam peni tentiam ille gratãter suscipiens·tonde/ ri se fecit ab heremita· ⁊ pergens ad ci/ uitatem regiam·insequentibus eum pu eris aulam regis ascendit·in qua cũ ca nibus pugnauit que eis proiiciebãtur rapiens·Curiales autem ossa ⁊ omnia quedam carnibus proiiciebant. ut ui/ derent illum cum eis pugnanteꝫ· Per/ pendens autẽ rex ꝙ ea tm̃ comedebat que canibus abstulisset multa eis pro liciebat ut illi essent in cibũ· Hic cuꝫ ca/ nibus iacẽs pernoctabat in orõne ⁊ fle tu· Cui rex compatiens non sinebat eũ molestari· Cum autẽ ille pro rege ora ret processerat enim ad bellum barba ros ipsius regnum uastantes duxit ãt eum angelus ad fontẽ qui erat in orto regio·ibiqꝫ imponens super eum mili/ tem albis armis ⁊ cruce rubea indutũ monuit eum quatenus uictoria obten ta cuncta iuxta fontẽ poneret· Qui ad exercitum pergens prostratis hostibꝰ quod angelus dixerat adimpleuit. Fi lia regis muta hoc de fenestra camere sue uidente· Reuersus autem rex quesi/ uit quis esset miles albis armis indutꝰ Cumqꝫ non iueniretur predicta filia eiꝰ ipsum digito ostendebat· Cum autem hostes redissent cũ maiori exercitu Ro bertus ab angelo monitus regem ⁊ eiꝰ exercitum liberauit·hostes superauit. Quod cernens rex precepit militibꝰ su is ut eum caperent si eum ducere aliter non possent· ipsum honorare cupiens Unus ãt miles uolens eum capere ⁊ nõ ualens ipsum in crure lancea uulnera/ uit· ⁊ ferrum remãsit in uulnere· Ipse ãt iuxta predictũ fontem armis deposit͛ ferrum abiecit ⁊ mustium super uulnꝰ posuit· Quod uidens filia regis cucur/ rit ⁊ ferrum accepit· Dicẽte autem rege ꝙ filiam suam daret in coniugem mili/ ti qui uicerat si ueniret· suumqꝫ faceret heredem·senescallus eius crus uulnera/ uit ⁊ ferruꝫ cuiusdã lancee apportauit· quem fraudulentũ cognouit miles qui robertum uulnerauit· non tamen dice/ re audebat ferrum illud non esse suum Cum ãt puella deberet a senescallo de/ sponsari· signis quibus poterat resiste re fatuum ostẽdebat· Cũqꝫ uerberibus urgeret a patre aperuit dominꝰ os eiꝰ que uisa referens ferruꝫ reportauit· qd miles suum esse cognoscens in sua po

fuit basta. Heremita aūt diuina reuelaci one adueniēs precepit ei ut loqueret' ꝛ ueritatem diceret predictoꝝ. qđ uix fe cit Cum aūt rex uellet ei filiā suā unigeni tam dare in cōiugem ꝛ regnū ei dimit/ tere non acquieuit. Et cum hoīes pr̄is sui eum repeterēt ut eis dominaret'. au ditis que de ea narrabantur cuȝ de eis ire restuit. sed relictis omnibus cum di cto heremita heremiticā uitam duxit.

Tercio est uirtutū ostensiua. Legit' in li. de vii. do. spūssan. ꝙ duo fratres manentes in heremo rogauerūt deū ut ostenderet eis ad quam mensuraȝ per/ ueniant. quibus responsum est ꝙ non/ dum peruenerant ad mensurā eukarii pastoris ouiū ꝛ uxoris eius. Qui relin quentes heremū eum quesierunt. Et cū inuenissent eius uxorem in tugurio in/ terrogauerūt ubi esset uir suus. Euka rius uero cum quadraginta oīb9 ue/ nit. ꝛ unāquāq; lauit pedes suos Et cū se nihil omnino gustaturos dicerēt. ro gabant eum ut sua ꝛ sue uxoris opera eis manifestarent. Tunc dixit se opilio nem simplicē ꝛ nullū facientē bonū cō putatione dignū. Et illis dicentib9 ꝙ deus eos miserat sibi facta reuelatiōe timens eukari9 dixit ꝙ illas oues ha/ bebant a parētibus suis. ꝛ quicqd ab eis percipere poterant in tres partes di uidebant. Primaȝ expendebāt in usus pauperū. aliam in susceptionem pere/ grinorum. terciaȝ uero in usus propri os. Et quia semper uirgines de nocte seorsum iacētes indutis saccis. in die aūt uestibus assumptis custodiebāt oues ꝛ alia opera faciebant. Eorum aūt sectā nemo sciuerat ante illud tempus. Tūc illi mirati glorificauerūt deū

De socio.

Ocius debet habere has cōdi tiones sequētes. Primo debet esse fidelis. Legitur in speculo exemplorum ꝙ duo socii fuerunt qui euntes ad torneamentum conuenerunt ut in damno ꝛ in lucro ꝛ in labore es/ sent equales. Cum aūt unus eorum esset ingressus duellum. alio remanēte extra dum lucratus fuisset equos ꝛ arma al/ ter petiit partem. Tunc iste. Sicut non fuisti particeps in ictibus. sic nec etiaȝ in bonis. Loquēdo spiritualiter isti duo socii sunt xp̄s ꝛ homo. sed duellū est penitencia. Secundo debet eē dis cretus. Legitur in speculo exemploruȝ ꝙ quidam iuuenis se obtulit ad serui/ tium regis. ꝛ quia discretus erat ordi/ nauit ut daret sibi uinum in mēsa. tunc inuidentes ei socii sui fingentes ꝙ esset de alio uino portauerunt sibi dicentes quod istoꝝ melius est. bonum fuit bo num erit. bonum est. respōdit Tūc rex posuit eum custodē sui capitis eo ꝙ si bi dixisset ꝙ audacissimus erat. Cum autem quadam die rex equitasset cum pluuia ꝛ iste uellet excutere pluuiaȝ de cappa. rex uertit faciem reflando cū o/ re acsi uellet eum mordere. Tunc iste le/ uauit pugnum ꝛ dedit sibi talem ictum ꝙ ad terram eum prostrauit. Et cū mi lites uellent eum interficere. rex probi/ buit dicens. Duo dixit mihi ꝛ ꝙ erat bonus cognitor uini ꝛ ꝙ audax erat utrūq; optime cognoscimus esse uerum

De Sortilegio.

Ortilegium multa mala indu cit in nobis Primo facit de ceptionem. Legitur in speculo exēplo rum ꝙ fuit quedam uetula que semel ueniens ad quēdam sacerdotē dixit si bi ꝙ bonum illa nocte tenuerat quia

cundo cum demonibus facis intrauerant cameram eius ꝛ inuenerunt eũ discoopertum. ꝛ nisi cooperuisset eũ ipm fortissime uerberassent. Tunc sacerdos Et per quem locum intrastis? per fornellum dixit illa. quia per quẽcunqȝ locum uolumus itramus. Tũc sacerdos. ueniatis hodie ad locũ interius. et dabo uobis pecuniã. Que ueniens induit eam infra. ꝛ dum eam baculis egregie uerberaret. dixit. exquo intrastis ꝑ fornelluȝ exite per uicẽ eam uel per campanile. Item ad idẽ. Legit' in speculo exẽploꝝ ꝙ fuit mulier que habens amasium uiro suo dicebat ꝙ ibat cum sanctis quãdo ibat ad hospitiuȝ amasii sui. Cum autẽ induxisset uirũ ut iret cum ea. ꝛ hoc pronũciasset amasio. illi preparati in quodã hospitio cum luminaribꝰ supplicius ꝛ baculis tm̃ uerberauerunt ꝙ extunc bonus non fuit. et semper dicebãt. hoc tibi dabimꝰ quia non diligis bonam uxorẽ tuam. ille ãt miser delusus uxorẽ ãplius dilexit.

De suspitione.

Uspitio multa mala inducit ĩ nobis. Primo est ueritatis depressiua. Legit' in li. de septeȝ do. spũssan. ꝙ quidã monachus ꝓbatissimus per longũ tempus intolerabili grauabat' infirmitate cui fratres nõ poterant subuenire. quia que sibi necessaria erant non habebãt. Audiens aũt quedã famula dei de afflictione eiꝰ rogabat patrẽ monasterii ꝙ ipsum ad se deferri faceret. eo ꝙ in ciuitate facilius necessaria inuenirentur. Cum autem factum fuisset ꝛ ei obsequium per tres ãnos impendisset. ceperunt homines mẽte corrupti malum de sene ꝛ uirgĩe suspicari. Cum autem appropinquaret fi-us transitus. Facta oratione ad deũ ut retribuere dignaretur uirgini rogauit senex. qui cõuenerant uidere eius trãsitum ut baculum suum plantarẽt super fossam eius. ꝛ si maneret in ariditate sua suspitio maloꝝ esset uera. si autem fructus produceret esset falsa. Morit' senex. baculus plantat' ꝛ statim frõdere ꝛ florere incepit. ꝛ fructus produxit multos Quod attendẽtes maliciosi cõpuncti glorificauerunt deum. Item ad idẽ. Refert hieronimꝰ ꝙ quidã uenit ad senem ꝛ requisiuit quõ caueret a detractione ꝛ suspitione mala. Tũc senex. Ego ꝛ proximus sumus due imagines. tuipsa est una tm̃ per speculum in quo speculo mea representat'. ꝛ quãdo iudico suam imaginem iudico meã ꝛ qñ despicio suã despicio meã.

De sensu tactus.

Ensus tactus multa mala inducit in nobis. Primo ẽ peccatis inclinatiuus. Refert hieronimus ꝙ cum quidaȝ heremita cum matre sua iret per uiã ꝛ ipse portando deberet trãsire fluuium inuoluit manꝰ suas palio ne eum tangeret aliquo mõ Cum autem fuisset requisitus q̃re hoc faceret. respondit. sensus tactus ẽ propinquissimus hostis ꝛ fortius accendit libidinẽ carnis. ꝛ iõ quia caro mulieris est ignis. hõ autem stupa uel stupula. ideo est cauendum. Itẽ ad idẽ Legit' in li. de. uii. do. spũssan. ꝙ dum quidam clericus inuitasset unam reginam ꝛ ipsa ex eius pulcritudine mota corrupte concupisceret eum. sciẽs ꝙ sensus tactus est preuaricatio omniuȝ uirtutum. ait tenẽdo eius manus pulcras Digne essent iste manus pulcre tractare latera mea. Qui manuȝ ad se trahẽs

sit. Nō dn̄a decet ut digiti mei tractēt ista uile cadauer . cum eis mediantibus habeo sumere cibum meū. Secundo est uirtutum priuatiuus. Legit' in libel lo purgatoriū sancti Patricii ꝙ duȝ q dam heremita staret in quodam mōte iuxta quem demones congregabantur in qualibet nocte anteq̄ intraret lectuȝ dicebat septē psalmos cum letania . et faciebat mirabiles abstinentias. demo nes conuenerunt quomodo possent eū deiicere. Tunc surrexit unus ⁊ ait ꝙ in fra. xv. annos deiecisset eum ⁊ rogat⁹ ab omnibus ut cōpleret posuit puellā in cunabulis in uia. iuxta quam trāsi / ens sacerdos quem affectabat deiicere dicēdo septē psalmos sicut consueue / rat. uidit puellam ⁊ ex compassiōe nu trire fecit. adoptauit eam in filiā do / cuit eā literas. ⁊ allectus ex pulcritudi ne eius dum uenisset ad annos publi / cos cepit eā tangere ⁊ eam constringere ⁊ in eam exardescere. Cum autem peti / uisset ab ea actum nefariū ⁊ illa cōsen / sisset ⁊ usq̧ in crastinum distulisset. Illa nocte uenerunt demones ad locum soli tum ⁊ exultātes de casu illius sacerdo tis eo ꝙ totā suam parrochiam affer ret eis coronauerunt illum qui hoc ꝓ / curauerat. In crastinum sacerdos acce pit puellam ⁊ posuit in lecto ut corrū / peret. ⁊ sentiens carnem suam cōmotaȝ rediens ad cor suū iussit expectare pu / ellam. ⁊ exiēs foras amputauit sibi ge nitalia dicēs. Comedite demōes ⁊ gau dete de tam uili membro. qui expecta / batis ruinam meam. nam ex uulnerib⁹ meis educo libidinē meā. Et ponēs iu uenculam in monasterio. sequenti no / cte fuit flagellatus demon qui non fue rat assecutus infra tempus tam longū sibi impositum deceptionem illius he / remite.

De temptatione.

Temptatio duplex est. quedaȝ proficua. de qua legit' in uitas patrū ꝙ abbas Johannes ro gabat abbatē Pastoreȝ. ut rogaret de um pro amotione suarum temptatio num. Tunc ille. Q̄diu homo temptat' homo est in bello ex quo anima coro / natur. unde rogandus non est deus ut temptationes tollat. sed ut uirtuteȝ to lerandi ⁊ resistendi tribuat. Secūda tē ptatio est nociua. Legitur in libro de septem donis spiritussancti ꝙ dū qui / dam frater in Lombardia predicaret ⁊ expulso demone requireret quod no mē esset sibi. Respondit mille artes. qȝ mille modos habeo homines seducen di. Et ut sciat' ait ꝙ dico uerū ego suȝ qui decipio magnos theologos decre tistas. phisicos. legistas. barones. mili tes. prepositos ⁊ mercatores. ⁊ discur / ro ōnia officia usq̧ ad domicellas do minaꝝ que seruiunt eis in cameris blā diendo. adulando. ⁊ exposuit omnem modum temptandi.

De testimonio.

Testimonium falsuȝ multa ma la inducit in nobis. Primo est proximi nociuum. Refert Ce / sarius ꝙ quidā prepositus fuit in do / mo regis Francie qui concupiscēs q̄n dam uineam cuiusdam boni hominis nec uellet eam uendere usus est cali / ma / licia. Naȝ illo mortuo uocatis testib⁹ falsis ad eius sepulcrum iuit ⁊ pecuniā infra induxit. ⁊ intrās possessionem ui / nee. Dum uxor mirata requireret cām. ille affirmat eum uenisse ⁊ uiro suo pe cuniā tradidisse. Cum autem questio

fuit deducta et ille sufficienter proba/
babat sentencia lata est contra uiduaz
de uinea sua. que non desistēs propter
hoc clamare ad regez. rex secrete exami
nat qui diuisi stabāt. unde dixit secun/
do increpando. dicas ueritatem qz in
ueritate ego scio ueritatem sicut pr nr.
Qui territus declinans a populo dū tor
queri mandasset ueritas innotuit regi.
Tunc rex uineā et pecuniā dedit uidue.
et prepositum uiuū sepeliri mandauit.

Secundo est dei odiuuz. Legit' in
miraculis beati Andree q dum quidā
iuuenis excitatus a matre ad opus ne
farium facere recusasset. et illa corā pre
side eum accusasset de hoc scelere. capt9
iuuenis beati Andree adiutoriū postu
lauit. Tunc beatus Andreas accedens
ad presidem iuuenis innocentiā osten/
debat. sed ille non acquiescens stati ter
remotus factus est. carcerē cōfregit. iu/
uenem liberauit. et fulgur cadens de ce/
lo nefariā mulierē occidit.

De uana gloria.

Vana gloria multa mala indu/
cit in nobis. Primo est bono/
rum remotiua. Legitur in uita
Marie q dum quidaz predicator iret
ad uisitandum eam ante eius aduētum
uidebat corā se hominē nebulosuz i su
perfluitate capillo℞ coopertum. quez
quedā meretrix perlucida et ornata cir
cūiens partem sue lucis ei dabat q re/
mouebat partem tenebrositatis illius.
Tunc dictum est tenebrosus est habēs
uanam gloriā quem exodit meretrix ɔ
puncta de suis peccatis. Itē ad idē
Legit' in li. de. vii. do. spūssan. q cū q/
dam clericus somniasset q de quodaz
monticulo benedicebat populū. opini
onem habuit de se q episcopari debe/
ret. et iō propter hoc auarissimus fuit.
et incepit cōgregare magnas pecunias.
Cum āt questa deberet fieri et ōnes iu/
dicarent q iste propter suā auariciam
optimus questor esset. ɔuocato popu
lo iduit' cappa serica. ponit' super mō/
ticulum. brachiū argenteū sibi traditur
in quo erant reliquie ad benedicēdum
populum. Et benedicēdo recordatus
est somnii sui. et uidēs q erat comple/
tum proiecit brachiū. et cum fregissz in
dignatus populus tantū eum uerbera
uerunt q fere mortuū dimiserunt. et ac/
cedentes ad domū et ad archā ōnes pe
cunias ecclesie dedicauerūt. Secūdo
est malo℞ inductiua. Refert Johānes
anachorita q dum existens in heremo
uitam angelicā ageret glorians de uir/
tutibus suis. intrauit in eum summa ne
gligentia. deinde ardor libidinis. Et cū
ad mensam uenisset panis suus appa/
ruit niger. et dum lacrimas funderet. sz
non sufficientes in crastinum apparu/
it sordidissimus et a muribus comest9
et laceratus. Tunc magis estuans in li/
bidinē dum ad ciuitatē uellet ire et per
cellas fratrū trāsire et rogaret' ut uerbū
edificationis daret. et doceret quomo/
do expellerent' cogitationes turpes.
Tunc ad se rediens ait. quō in inferno
existēs potero docere alios. et ɔpunct9
posuit se in arta penitentia. et angel9 di
xit sibi. Vētus collidēs arbores cū ua
na gloria. Item ad idē. Legit' i col/
lationibus patrū q dum quidā sum/
me gloriaret' de suis uirtutib9. demon
in similitudine oberrantis mulieris ad
cellam eius ueniens postulat recipi pp
ter misericordiā dei. Qui eam recipiens
dum ad tantā libidinē inclinasset eū ut
non solum risus uel tactus sed āplex9

immundos uellet facere· illa euanescens de manibus eius in aere cū magna mul titudine demonū qui ad hoc spectacu lum cōuenerant incepit clamare· O qui te usqꝫ ad celum extollebas quomō di mersus es in profundū·

De uerbo dei·

Erbum dei audire est multum utile propter rōnes sequentes· Primo est angeloꝝ letificati/ uum. Refert Hieronimus ꝙ dum frēs propter uerbum edificationis fuissent congregati· dum loquebant᷑ de deo v/ nus uidebat corā se angelos tripudiā tes· ꝛ ꝺ ore uniuscuiꝰqꝫ florē colligētes qn̄ autē de mūdanis uel uanis fiebat in eis uerbum· tunc quasi dolētes uer/ tebant dorsum cōtra eos ꝛ contemne/ bant· Secundo est nutritiuū· Refert Jacobus de uitriaco ꝙ dum quedam mulier in sequela sermonuꝫ de uilla ad uillam expēdisset ōnia bona sua. dum semel in summa paupertate posita nō haberet quid comederet ꝛ uellet mori fame· subito uenit lepus· ꝛ ponēs se in eiꝰ gremio denarios ibi euomuit· ꝛ sta tim fugiēdo disparuit· ex qua pecunia per magnū tempus fuit nutrita Ter/ tio est boni executiuū. Refert Hieroni mus ꝙ cū quidā cōsideraret q̄ ꝛ quot beneficia proueniunt ex uerbo dei ro/ gauit deum ut hoc donū sibi concede/ ret ut nunqꝫ in sermone dormiret Cum autem obtinuisset ꝛ semel proponeret᷑ uerbum edificationis· parui ethiopes ibant super capita iuuenuꝫ claudentes oculos eoꝝ excitātes ad dormiendum Et quia iste ex certa sciencia proposu/ it uerbū ociosum· uidit demones iuue nes excitātes· Quarto est uite restau ratiuū· Legit᷑ in miraculis beati pauli ꝙ quidam iuuenis aliquātulū obdor/ miens cecidit de fenestra quadam· Cuꝫ autem mortuus fuisset presentatꝰ pau lo ait· In uirtute uerbi dei precipio ꝙ resurgas· ꝛ statim reuixit ꝛ clamādo in populo ait· Fratres audite libentissi/ me uerbū dei· ꝛ uerbū dei ē dapifer mē se dei. est seruiēs in camera dei· est dis/ pensator theꝫ auroꝝ dei· domꝰ defensi onis· est cellariū inebriās in amore dei· est medicina curās omnes infirmitates est fons saliēs in uita eterna. ꝛ est cōfu sio demonū· ē expoliatio inferni· ē sus/ tentamentuꝫ. est radix arboris ex qua surgit uita. Quinto est demonis fu/ gatiuum· Refert Jacobus de uitriaco ꝙ dum quidā abbas cum quodā mo nacho literato de suo capitulo redirēt ꝛ errassent in uia in silua· occurrerūt eis monachi rogātes ut declinarēt ad mo nasterium eoꝝ· qui eūtes inuenerūt pul cerrimā abbatiā alias eis ignotaꝫ cum magna multitudine monachoꝝ· ꝛ petē tes uerbū edificationis dum post ma/ tutinas intrassent capitulū· iste abbas hospes fecit sermonē de angelis· ꝛ duꝫ loqueret᷑ de ordinibus prime ierarchie una pars monachoꝝ exiuit· quādo ue ro fuit locutꝰ de secūda ierarchia et de illis ordinibus secūda pars monacho rum exiuit· Et dum requireret abbas quid hoc esset· respōdit unus· Nos su mus qui cecidimus de illis ordinibꝰ· Et iō isti nō ualētes ferre uerba sue de iectionis· quando loquebaris de illis ordinibus recedebāt· nos āt sumus de superioribus ordinibus· nec uolumus te plus audire· ꝛ statim tota illa abba tia euanuit· ꝛ illi inuenerūt se de uia in palude· ꝛ sic uerbum dei ōnes illos de mones fugauit cū abbatia· Sexto

est peccatorum expulsiuū. Refert Hie ronimus q̄ cum quereret ab abbate io hanne quid maliciā ⁊ duriciā cordis posset reprimere. respōdit. nihil durius lapide. nihil mollius aqua. ⁊ cum gut/ ta sepe cadēdo lapidē penetrat. sic uer bum dei. nihil uenenosiꝰ serpente. nihil purius fonte. sed fons expellit uenenū serpentis. cornua cerui. pennas rostrū ⁊ ungues aquile. ⁊ sic est uerbum dei.

Itē ad idē. Legit in li. de. vii. do. spūssan. q̄ cū quidā rusticꝰ semper nu tritus in fimo trāsiret per apothecā spe cierum. statim cecidit quasi mortuus. ⁊ cum remediū nullum proficeret ut pos/ sit cōualescere. unus ueniens cum fimo ⁊ cum stercoribus posuit ad nares eiꝰ qui cōualescens surrexit. Apotheca est uerbū dei que bonos confortat ⁊ ma/ los molestat. quia sunt nutriti in fimo corruptionū. Septimo est meritorū accumulatiuū. Refert Hieronimus q̄ quidam pater in somniis de nocte ui/ debat q̄ de ore eius exibat uitis q̄ erat pulcerrima ⁊ totā terrā replens. ⁊ quā/ to uolucres celi plus comedebāt de fru ctibus eius. tāto uberiores ⁊ copiosio res erāt ibi. Tunc descēdentes ad eā an geli dei dormienti tradiderunt librum scriptū intus ⁊ foris dicētes. Hec tilia est meritū predicationis. ⁊ quot sunt ibi uue tot animas ad deum deduces.

Octauo est uirtutū insertiuum. Re/ fert Hiero. q̄ dum quidā uenissent ad abbatem Felicē cum quibusdā secula/ ribus ut uerbū edificationis propone/ ret. ait. In rupe granum nunq̄ fructifi cat. immo proiiciēs fatuus reputatur. In fluxu aque nūq̄ granū fructificat. nec in aere. sed in terra culta ⁊ bona Et ideo quia isti seculares adducti p uos habent conditionem rupis per ranco/ rem ⁊ inuidiā. habēt conditionē aque per corruptionem ⁊ immūdiciā. hn̄t cō ditionem aeris per uanitatē ⁊ superbi/ am et ideo in eis non fructificat uer/ bum dei. sed in terra culta per patienti am ubi optimos fructus producunt.

Item ad idē. Legit i barlaam q̄ cū uenisset ad filiū regis scʒ Iosaphat di xit se habere lapidem quēdam uirtutis mirabilis contra omnē infirmitatē cō/ tra omne peccatū. etiā contra seniū. cō tra omne uenenū. Cum aūt ille requireret ostēsionem lapidis. respōdit sanctus. Iste lapis preciosus est uerbū dei qui positus in anulo pietatis cordis om/ ne peccatū expellit. omne uenenū mali/ cie fugat. uetustatē erroris depellit. ⁊ ō ne uulnus cuiuscūq̄ inuidie claudit ⁊ sa nat. Nono est uirtutū conseruatiuū Legit in speculo exēploꝝ q̄ dū que dam iuuencula uirgo maximā deuoti/ onem haberet ad uerbum dei ⁊ discur/ reret de loco ad locū ut audiret sermo nem. quidā nobilis attendēs eius pul/ critudinē. sollicitabat eā ad actū cor ruptum. que nullo modo acquiescens dum semel per uiā iret eā audiēdi ser/ monem. ipse cum equo cucurrit post eā ut eā raperet. Quod illa attendēs cum lacrimis deū rogauit ut per uirtutē sui uerbi uirginitatē suā cōseruaret. ⁊ statī deus misit subsidiū. ⁊ uertigo adhesit capiti equi militis ⁊ precipitādo eū in aquam submersit. Dum aūt ista sermone audito deum rogasset ut per uirtutem sui uerbi resuscitaret istū post paululā horā iste surrexit. ⁊ mirabilia de infer/ no ⁊ de utilitate audiendi uerbum dei enarrauit. unde cōuersus licet ignorās esset continue predicabat ⁊ loquebatur

de deo. Item ad idem. Fuit quidaȝ senex qui summā deuotionē habēs ad sermones ī decrepita etate per quatuor leucas faciebat se portari. Cum autem semel portatus dum in gressu grauarentur portātes. ⁊ in pede montis qui escendo dormirēt. dum fuissent euigilati in oppositam parteȝ se inuenerunt iuxta locū suum qui distabat per quatuor leucas.

De uirginitate.

Virginitas multa bona īducit in nobis. Primo est dei amatiua. Refert Heraclides ꝙ dū quedam uirgo intrasset monasteriū ut melius per humilitatē posset uirginitateȝ obseruare. fatuā se finxit ut uiliora ⁊ īmundiora officia totiꝰ monasterii in iungerētur sibi Cuȝ hoc per multos annos cum mirabili cōplacentia compleuisset. nec in mensa comedebat. nec calciamenta portabat. nec uelū in capite apparuit angelus domini cuidaȝ heremite sancto dicēs. Vade ad tale monasterium ⁊ ibi inuenies mulierē super caput pannū fractum portantē. cuius uita melior est tua. nam diebꝰ ⁊ noctibus pugnat contra cor suum. nec propter hoc recedit a deo. Cum āt illuc uenisset uocatis monialibus nec illa adesset. supplicat ut ōnes uenirēt. Cumq̄ uidisset illam ⁊ uidisset signū sibi datum ab āgelo. ꝓstratꝰ ad pedes eius bñdictionē eiꝰ petebat. illa etiam uersa uice ab eo idē reqrebat. Cū āt moniales abbati dicerent ꝙ fatua erat nec decebat hoc facere ait. imo uos oēs estis fatue ⁊ enarrauit quid sibi fuerat reuelatum Tunc omnes ꝓstrate petētes ueniā offerebant᷑ de illusionibꝰ ⁊ de uerberatiōibus ei factis. Secūdo ē uirtutū ostēsiua. Refert Hieronimꝰ ꝙ cū q̄daȝ uirgo nolēs sacrificare ydolis fuisset ducta ad lupanar uenit leo per mediaȝ ciuitatem ponēs se iuxta eā ⁊ a corruptiōne eam seruauit.

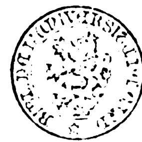
De usura.

Usura ē demonū amatiua. Refert Cesarius ꝙ cum quidam usurarius ⁊ summe auarꝰ moreret᷑. supplicauit uxori sue ut in sua teca cum eo dum sepeliret᷑ poneret bonā quātitatem pecunie. Que cōplens duȝ parentes quadaȝ nocte ueuissent ut de sepulcro extraherēt illā pecuniā. uiderūt ibi duos demones tenētes denarios liquefactos ⁊ unꝰ proiiciebat cor super pectus. alter uero os infundebat.

Itē ad idē. Refert Cesariꝰ ꝙ cū quidam usurarius moreret᷑. uidit cāpum plenū demonū in specie coruoꝝ. Et dū appropīquarēt clamabat modo sunt supra tectū. modo sunt īfra domum. modo intrant cameram. modo tangūt lectum. modo sunt supra pedes meos modo circa cor ⁊ statim mortuus est.

Secūdo est peccati retentiua. Refert Cesarius. ꝙ pisius fuit quidam usurarius qui ꝯpunctus requisiuit episcopo quomodo posset saluari. ⁊ quia de usuris cupiebat facere ecclesiam. Episcopus dixit sibi uade curre p̄ uias ⁊ plateas ⁊ clama ut lesi ⁊ defraudati ueniant ad te. expolies te in presentia omnium omnibꝰ bonis tuis. etiā camisiaȝ restituās ōnia. ⁊ sic dimittis peccata aliter nullū exiret. Qui ꝯplens ⁊ postea nudus currens per uillā clamabat. Ecce quem principes propter suā pecuniam honorabant. Itē ad idē. Refert Cesarius ꝙ quidā usurarius cōpunctꝰ omnia bona sua pauperibus erogauit

Cum āt hoc dixiss3 cuidā sacerdoti· sa
cerdos iussit infra saccū poni de elemo
sinis taxatis· Et cum in crastinū usura
rius qui custodierat saccū aperuisset in
uenit eū plenū bufonib9· Tūc sacerdos
Tales fuerunt elemosine quas de alie/
no dedisti· Tunc usurarius Quid ergo
domine faciā ut sim saluus. Tunc ille·
ut includā te ex quo nō habes de quo
satisfacias in archa cum bufonib9 istis
ut per unā noctem iaceas cum eis· Qui
acquiescens in crastinū solū ossa fuerūt
inuēta ⁊ effulget tātis miraculis ut ei9
sepulcrū curet a morsu bufonū. Itē
ad idē· Refert Iacobus de uitriaco ꝙ
du3 quidā usurari9 moreret' nolēs usu
ras suas propter uerecūdiam restitue/
re. largas elemosinas erogauit. ⁊ suis
heredibus precepit· ut nihil restituerēt
de forefactis suis. Cu3 āt mortu9 por
taretur ad sepulcrū· dum ī medio pla/
tee processio sibi occurreret· descende/
runt due aquile eleuātes eū de sepulcro
portauerunt nec unꝗ postea apparuit
Tercio est dei odiuua· Duo usura/
rii fuerunt quoꝝ un9 infirmat9 du3 al
ter correctus uisitasset eum ait· Deus
mandat tibi per lr̄as clausas ut corri/
gas te· Quod promittēs dum curatus
fuisset ⁊ exerceret peiores usuras deus
abstulit sibi uisum· Tūc soci9 correct9
dixit sibi· Iste sunt litere aperte quib9
deus te correxit· ⁊ cum nec sic desisteret
medietatē corporis amisit· ⁊ paraliti/
cus factus est· Quarto est cōfusio/
nis inductiua· Refert Iacob9 de uitri
aco ꝙ quidā sanct9 in suo sermōe uo/
lens ostēdere ꝙ͂ cōfusibilis esset usura
ait· Surgāt fabri ut accipiāt benedicti
onē dei· ⁊ sic discurrēs per omnia offi
cia ⁊ status· ultimo dixit· Surgāt usu/
rarii ad benedictionem dei· ⁊ cum ibi
multi essent nullus surrexit· imo abscō
debāt se ne uiderent'· Tunc sanct9· Heu
miseri quid facietis in extremo iudicio
quādo mala uestra denudabunt' corā
omni creatura. Item ad idē· Refert
Iacobus de uitriaco· ꝙ cum quidam
usurarius esset mortu9 ⁊ nullo modo
posset extrahi de camera nec portari
ad sepulcrū· sacerdos ait· Isti usurarii
multū diligunt se· ⁊ iō eligamus quinq3
uel septē usurarios secrete ⁊ rogem9 eos
ut ipsum portent· Qui statim sumētes
corpus eleuarunt ⁊ traxerunt ⁊ ad se/
pulcrum portauerunt· quod null9 po/
tuerat facere ante· Item ad idē· Le/
gitur in speculo exēploꝝ ꝙ du3 cuidā
fuisset negata ecclesiastica sepultura et
amici sui uellēt eum sepeliri in campo·
baliuus regis dixit· Ex quo rex celestis
expulit eū de terra sua· nunꝗ terren9 re
cipiet eū in sua· ⁊ dimittēs eū uolucres
celi deuorauerunt eū· Itē ad idē· Le
gitur in speculo exēploꝝ ꝙ dum qui/
dam usurari9 esset mortu9 ⁊ sacerdos
nollet eū ponere in terra bn̄dicta· fuit
sentēcia omniū ut poneret' super asinū
qui cōtinue sumebat cibū in cimiterio
ut ubicūq3 eū portaret ibi sepeliretur·
Qui statim eū portās ante patibulum
ibi suspensus est·

Anno domini Millesimoqua
dringentesimooctuagesimoquin/
to liber iste uocat9 Scala celi Lo
uanii impressus per Iohānē3 de
westfalia feliciter explicit·

